JUSTITSMINISTERIET

Betænkning om revision af fondsloven

Betænkning nr. 1586

Kronologisk fortegnelse over betænkninger

2013

1537 Ministrenes særlige rådgivere – et serviceeftersyn
1538 Afsættelse af borgmesteren og forberedelse af byrådsmøder
1539 Mobilitet og fremkommelighed i hovedstaden
1540 Gennemførelse af direktivet om forbrugerrettigheder
1541 Rapport fra tværministeriel arbejdsgruppe om revision af de danske visumregler
1542 Betænkning fra udvalg om erhvervsmæssig befordring i personbiler
1543 Reform af den civile retspleje VIII: Syn og skøn

2014

1544 Folkekirkens styre
1545 Straffelovrådets betænkning om samfundstjeneste mv.
1546 Betænkning om inkorporering inden for menneskeretsområdet
1547 Betænkning om sagsomkostninger i straffesager
1548 Straffelovrådets udtalelse om de juridiske konsekvenser af en ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi
1549 Betænkning om afhøring af forurettede før tiltalte i straffesager

2015

1550 Betænkning om åbenhed om økonomisk støtte til politiske partier
1551 Betænkning om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet
1552 Ægtefællers økonomiske forhold
1553 Betænkning om offentligt ansattes ytringsfrihed og whistleblowerordninger
1554 Betænkning om videoafhøring af børn og unge i straffesager
1555 Ansattes retsstilling under insolvensbehandling
1556 Straffelovrådets udtalelse om visse spørgsmål vedrørende deltagelse i og hvervning til væbnede konflikter i udlandet, som den danske stat er part i
1557 Betænkning om opfølgning på Christiania-sagen: Betænkning fra Udvalget om opfølgning på Christiania-sagen

2016

1558 Sagkyndig bevisførelse mv.: Reform af den civile retspleje IX
1559 Straffelovrådets betænkning om væbnede konflikter i udlandet
1560 Betænkning om inddragelse af uhensigtsmæssig adfærd i fængsler og arresthuse ved varetægtsfængsling og strafudmåling.
1561 Betænkning om bødesanktioner på det finansielle område.

2017

1562 Betænkning om indsatsen over for rockerborge mv.
1563 Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser
1564 En samlet lovregulering om andre trossamfund end folkekirken
1565 Databeskyttelsesforordningen
1566 Udvalget om Undersøgelseskommissioners deludtalelse
1567 Menighedsrådsvalg i fremtiden
1568 Ny ferielov og overgang til samtidighedsferie

2018

1569 Ekspropriation efter planloven
1570 Almindelige betingelser i bygge- og anlægsvirksomhed
1571 Undersøgelseskommissioner og parlamentariske undersøgelsesformer: Betænkning afgivet af Udvalget om Undersøgelseskommissioner

2019

1572 Reform af den civile retspleje X: Retsafgifter

2020

1573 Ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark: Betænkning afgivet af Ytringsfrihedskommissionen
1574 Straffelovrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse

2021

1575 Betænkning om skærpet ansvarsvurdering af ledelsesmedlemmer m.fl. i finansielle virksomheder
1576 Delbetænkning I om gennemførelse af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold
1577 Delbetænkning II om gennemførelse af visse dele af direktivpakken New Deal for Consumers

2022

1578 Betænkning om modernisering og revision af reglerne om gældssanering, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet
1579 Betænkning om revision af reglerne om rekonstruktion, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet
1580 Betænkning om revision af auktionslederloven og lov om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed

2023

1581 Betænkning om strafudmåling
1582 Betænkning om revision af konkurskarantænereglerne

2024

1583 Betænkning om visse internationale forbrydelser
1584 Straffelovrådets udtalelse om forvaring
1585 Straffelovrådets delbetænkning om fodlænkeordninger og samfundstjeneste

2025

1586 Betænkning om revision af fondsloven

Betænkning om revision af fondsloven

Afgivet af Udvalg om revision af lovgivningen om ikke-erhvervsdrivende fonde og visse foreninger

Betænkning nr. 1586

København 2025

Betænkning om revision af fondsloven
Betænkning nr. 1586

Publikationen kan bestilles hos

Stibo Complete
Helgeshøj Alle 36
2630 Taastrup
Telefon: 43 22 73 00
kundeservice@stibocomplete.com
boghandel.stibocomplete.com

ISBN: 978-87-94425-45-2
ISBN: 978-87-94425-44-5 (e-udgave)

Tryk: Stibo Complete
Pris: Kr. 150 pr. bog inkl. moms

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1 Indledning 16
1. Fondsudvalgets kommissorium 16
2. Fondsudvalgets sammensætning 18
3. Fondsudvalgets arbejde 19
4. Fondsudvalgets inddragelse af erfaringer fra området for erhvervsdrivende fonde 20
5. Fondsudvalgets inddragelse af erfaringer fra udlandet 21
6. Betænkningens opbygning og afgrænsning 22
7. Udvalgets overordnede betragtninger og sammenfatning af udvalgets overvejelser 23
   7.1 Om reguleringen af fonde og udvalgets lovudkast 23
   7.2 Om udvalgets forslag til bestyrelsens frihed under ansvar 26
   7.3 Om udvalgets forslag om et fondsregister 28
   7.4 Om de skatteretlige rammevilkår 29
   7.5 Sammenfatning af udvalgets overvejelser og forslag 29
8. Økonomiske konsekvenser 44
   8.1 Økonomiske konsekvenser ved udvalgets forslag 44
      8.1.1 Økonomiske konsekvenser ved indførelse af krav om registrering af fonde 45
      8.1.2 Økonomiske konsekvenser for fondsmyndighedens tilsyn med fondene 46
      8.1.3 Økonomiske konsekvenser ved indførelse af en administrativ klageadgang 46

Kapitel 2 Anvendelsesområde 48
1. Gældende ret 48
   1.1 Fondsloven 48
      1.1.1 Anvendelsesområde, jf. fondslovens § 1, stk. 1 48
      1.1.2 Fondsbegrebet, jf. fondslovens § 1, stk. 2 48
      1.1.3 Væsentlige gavegivere og bidragsydere, jf. fondslovens § 1, stk. 3 53
      1.1.4 Fonde, der ikke er omfattet af fondsloven, jf. fondslovens § 1, stk. 4 54
      1.1.5 Fonde, som kan undtages fra fondsloven, jf. fondslovens § 1, stk. 5 56
      1.1.6 Fonde med aktiver under 1 mio. kr., jf. fondslovens § 1, stk. 6 57
      1.1.7 Særligt om almindelige fondsretlige grundsætninger, herunder om permutationsmyndighed 58
   1.2 Erhvervsfondsloven 60
2. Udvalgets overvejelser 61
   2.1 Fondsbegrebet 61
   2.2 Væsentlige gavegivere og bidragsydere 62
   2.3 Ikke-omfattede fonde og undtagne fonde 64
      2.3.1 Om lovens anvendelsesområde 64

2.3.2 Om reguleringen af og tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde 66
2.3.3 Om registrering af ikke-omfattede og undtagne fonde 69
2.4 Om permutationsmyndighedens rolle overfor de erhvervsdrivende fonde 70
2.5 Fonde med aktiver under 1 mio. kr. 70
Kapitel 3 Fondens stiftelse 73
1. Gældende ret 73
1.1 Fondsloven 73
1.1.1 Navn, jf. fondslovens § 3 73
1.1.2 Fondens vedtægt, jf. fondslovens § 6 73
1.1.3 Begrænsning i adgangen til oprettelse af familiefonde, jf. fondslovens § 7 74
1.1.4 Særligt om stiftelse af en fond ved testamente 74
1.2 Erhvervsfondsloven 75
2. Fremmed ret 75
2.1 Norge 75
2.2 Sverige 76
2.3 Finland 76
3. Udvalgets overvejelser 76
3.1 Indledende om udvalgets overvejelser om fondens stiftelse 76
3.2 Fondens stifter 77
3.3 Fondens vedtægt 79
3.4 Begrænsninger i oprettelsen af familiefonde 82
3.5 Fondens navn 82
3.6 Stiftelsens retsvirkning 87
Kapitel 4 Registrering af fonde 88
1. Gældende ret 88
1.1 Tidligere ordninger om registrering af fonde 88
1.1.1 Perioden fra 1. juni 1983 til 31. december 1984 (registrering) 88
1.1.2 Perioden fra den 1. januar 1985 til den 31. december 1991 (legalitetsprøvelse) 88
1.2 Den gældende ordning i fondsloven 89
1.2.1 Perioden fra den 1. januar 1992 og frem (fondslovens gældende anmeldelsesordning og registrering af reelle ejere) 89
1.3 Erhvervsfondsloven 91
1.4 Det Centrale Virksomhedsregister 92
2. Fremmed ret 93
2.1 Norge 93
2.2 Sverige 93
2.3 Finland 93
3. Oplysninger om antallet af fonde 94

4. Erhvervsfondsudvalgets opfordring til indførelse af registreringskrav 95
5. Udvalgets overvejelser 96
5.1 Behovet for en registreringsordning 96
5.2 Om legalitetsprøvelse af fondene 99
5.3 Om fondsregistret 101
5.4 Om hvilke oplysninger, der skal registreres 103
5.5 Særligt om registrering af oplysninger om reelle ejere 104
5.6 Nærmere om anmeldelse og registrering samt frister m.v. 105
Kapitel 5 Fondens kapital 106
1. Gældende ret 106
1.1 Fondsloven 106
1.1.1 Fondens kapital ved oprettelsen, jf. fondslovens § 8 106
1.1.2 Uddeling af fondens aktiver med fondsmyndighedens samtykke, jf. fondslovens § 9, stk. 1 107
1.1.3 Fondens modtagelse af arv og gave, jf. fondslovens § 9, stk. 2 108
1.1.4 Fondens uddeling af aktiver svarende til nettokursgevinster, jf. fondslovens § 9, stk. 3 109
1.1.5 Overdragelse og pantsætning af fondens aktiver, jf. fondslovens § 9, stk. 4 109
1.1.6 Sikring af rådighedsindskrænkning, jf. fondslovens § 9, stk. 5 110
1.1.7 Kapitalforbrugende fonde, jf. fondslovens § 9, stk. 6 110
1.1.8 Anbringelse og bestyrelse af fondens midler, jf. fondslovens § 10 111
1.2 Erhvervsfondsloven 111
2. Fremmed ret 112
2.1 Norge 112
2.2 Sverige 113
2.3 Finland 113
3. Udvalgets overvejelser 113
3.1 Fondens kapital ved oprettelsen 113
3.2 Om kapitalstrukturen 118
3.3 Frigivelse af fondens bundne aktiver 124
3.4 Fondens modtagelse af arv og gave 126
3.5 Fondens betaling af skat af og uddeling af nettokursgevinster 127
3.6 Særligt om overdragelse, pantsætning og rådighedspåtegning 128
3.7 Kapitalforbrugende fonde 129
3.8 Forvaltning af fondens bundne aktiver 130
Kapitel 6 Realisering af fondens formål 133
1. Gældende ret 133
1.1 Fondsloven 133

1.1.1 Overskudsanvendelse, jf. fondslovens § 29, stk. 1 133
1.1.2 Konsolidering af fondens formue, jf. fondslovens § 29, stk. 2 135
1.1.3 Fondsmyndighedens indgriben, jf. fondslovens § 30 136
1.1.4 Begrænsninger i den uddelingsberettigede kreds, jf. fondslovens § 31 137
1.2 Erhvervsfondsloven 138
2. Udvalgets overvejelser 138
2.1 Om realisering af fondens formål 138
2.1.1 Indledende om udvalgets overvejelser 138
2.1.2 Om fondenes mangfoldighed 139
2.1.3 Om anvendelse af årets overskud 142
2.1.4 Udvalgets forslag om realisering af fondens formål 142
2.2 Særligt om delegation 145
2.3 Særligt om fonde med flere formål 146
2.4 Særligt om uddeling til andre fonde og foreninger 150
2.5 Særligt om betingede uddelinger 151
2.6 Konsolidering af fondens bundne kapital 151
2.7 Om fondsmyndighedens tilsyn 152
2.8 Begrænsninger i den uddelingsberettigede kreds 154
2.9 Om indsendelse af en fortegnelse over modtagere af fondens uddelinger (legatarfortegnelse) 155
Kapitel 7 Fondens ledelse 157
1. Gældende ret 157
1.1 Fondsloven 157
1.1.1 Fondens ledelse, jf. fondslovens § 11 157
1.1.2 Habilitet, jf. fondslovens § 12 157
1.1.3 Udtræden, jf. fondslovens § 13 157
1.1.4 Afsættelse, jf. fondslovens § 14 158
1.1.5 Udpegning, jf. fondslovens § 15 158
1.1.6 Stifters nærtstående, jf. fondslovens § 16 158
1.1.7 Suppleanter, jf. fondslovens § 17 159
1.1.8 Vederlag, jf. fondslovens § 18 159
1.1.9 Inhabilitet, jf. fondslovens § 19 160
1.1.10 Bestyrelsens møder, jf. fondslovens § 20 160
1.1.11 Ekstraordinære dispositioner, jf. fondslovens § 21 161
1.1.12 Særligt om direktionen 162
1.1.13 Særligt om administrator 163
1.1.14 Dobbeltroller 163
1.1.15 Tavshedspligt 164

1.2 Erhvervsfondsloven 164
2. Fremmed ret 164
2.1 Norge 164
2.2 Sverige 164
2.3 Finland 165
3. Udvalgets overvejelser 165
3.1 Indledende om udvalgets synspunkter 165
3.2 Bestyrelsen 167
3.2.1 Bestyrelsen og antallet af medlemmer 167
3.2.2 Valg af bestyrelsesformand 169
3.2.3 Om bestyrelsens ansvar og opgaver 170
3.2.4 Forsvarlig formueforvaltning 172
3.2.5 Formueforvaltningspolitik 174
3.3 Direktionen 176
3.3.1 Om ansættelse af en eller flere direktører 176
3.3.2 Direktionens daglige ledelse 176
3.4 Administrator 180
3.5 Krav til medlemmer af bestyrelsen og direktionen 181
3.5.1 Habilitets- og bopælskrav 181
3.5.2 Om krav til bestyrelsens kompetencer 182
3.6 Udtræden af bestyrelsen 184
3.7 Afsættelse 185
3.7.1 Afsættelse af bestyrelsen 185
3.7.2 Afsættelse af direktionen 187
3.8 Udpegning og valg af bestyrelsen 189
3.8.1 Om fondsmyndigheden skal godkende bestyrelsens sammensætning 189
3.8.2 Udpegning af bestyrelsens medlemmer 189
3.8.3 Bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode og genudpegning 192
3.9 Vederlag 195
3.9.1 Om ledelsens vederlag 195
3.9.2 Vederlagets størrelse 196
3.10 Arbejdende bestyrelsesformænd og forbud mod dobbeltroller 198
3.11 Bestyrelsens uafhængighed 201
3.11.1 Uafhængighed af stifter 201
3.11.2 Yderligere krav til bestyrelsens uafhængighed (intern uafhængighed) 203
3.12 Inhabilitet 205
3.13 Gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående 207
3.14 Bestyrelsens organisering og møder m.v. 209

3.14.1 Bestyrelsesformanden ... 210
3.14.2 Bestyrelsens møder ... 211
3.14.3 Bestyrelsens beslutningsdygtighed ... 212
3.14.4 Bestyrelsens beslutninger ... 213
3.14.5 Bestyrelsens forhandlingsprotokol ... 214
3.14.6 Bestyrelsens forretningsorden ... 214
3.15 Ekstraordinære og utilbørlige dispositioner ... 215
3.15.1 Ekstraordinære dispositioner ... 215
3.15.2 Utilbørlige dispositioner ... 216
3.16 Repræsentations- og tegningsret ... 217
3.17 Administrationsfællesskaber ... 219
3.18 Anbefalinger om god fondsledelse ... 221
Kapitel 8 Årsregnskab og revision ... 224
1. Gældende ret ... 224
1.1 Fondsloven ... 224
1.1.1 Aflæggelse af fondens årsregnskab, jf. fondslovens § 22 ... 224
1.1.2 Årsregnskabet skal undergives revision, jf. fondslovens § 23 ... 225
1.1.3 Krav til revisor, jf. fondslovens § 24, stk. 1 og 2 ... 225
1.1.4 Afsættelse og fratræden af revisor, jf. fondslovens § 24, stk. 3 ... 226
1.1.5 Revisors opgaver og pligter, jf. fondslovens § 25 ... 226
1.1.6 Revisors fratræden, jf. fondslovens § 26 ... 227
1.1.7 Revisorsuppleanter, jf. fondslovens § 27 ... 227
1.1.8 Undtagelser fra reglerne om årsregnskab og revision, jf. fondslovens § 28 ... 227
1.1.9 Revisors vederlag, jf. fondslovens § 31 ... 228
1.1.10 Indsendelse og offentliggørelse af årsregnskaber, jf. fondslovens §§ 37 og 46 ... 228
1.2 Erhvervsfondsloven ... 229
1.3 Årsregnskabsloven ... 230
2. Fremmed ret ... 230
2.1 Norge ... 230
2.2 Sverige ... 230
2.3 Finland ... 231
3. Udvalgets overvejelser ... 231
3.1 Indledende om udvalgets synspunkter ... 231
3.2 Aflæggelse, indsendelse og offentliggørelse af fondens årsregnskab ... 232
3.2.1 Aflæggelse af årsregnskab ... 232
3.2.2 Indsendelse og offentliggørelse af årsregnskabet ... 234
3.3 Krav til årsregnskabets indhold m.v. ... 236

3.3.1 Om reguleringen af krav til årsregnskabets indhold m.v. ... 236
3.3.2 Krav til årsregnskabet ... 238
3.3.3 Åbenhed om vederlag ... 239
3.3.4 Om offentlighed om fondens gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående ... 240
3.4 Revisors ansvar og opgaver ... 245
3.4.1 Om revision af fondens årsregnskab ... 245
3.4.2 Om revisors gennemgang af fondens forhold i øvrigt ... 247
3.4.3 Revisors meddelelsespligt ... 249
3.4.4 Om revisors deltagelse i bestyrelsesmødet, hvor årsregnskabet behandles ... 251
3.4.5 Om hvilke aktører, der kan revidere fondens årsregnskab ... 251
3.5 Udpegning m.v. og registrering af revisor ... 255
3.5.1 Revisors udpegning og udpegningsperiode ... 255
3.5.2 Registrering af revisor ... 256
3.5.3 Afsættelse af revisor og revisors fratræden ... 256
Kapitel 9 Vedtægtsændringer ... 258
1. Gældende ret ... 258
1.1 Fondsloven ... 258
1.1.1 Om vedtægtsændring efter indstilling fra bestyrelsen, jf. fondslovens § 32, stk. 1 ... 258
1.1.2 Administrativ praksis efter fondslovens § 32, stk. 1 ... 261
1.1.3 Om ændring af vedtægten efter forhandling med bestyrelsen, jf. fondslovens § 33 ... 267
1.2 Erhvervsfondsloven ... 267
2. Fremmed ret ... 267
2.1 Norge ... 267
2.2 Sverige ... 268
2.3 Finland ... 269
3. Udvalgets overvejelser ... 270
3.1 Indledende om udvalgets overvejelser ... 270
3.2 Vedtægtsændring efter indstilling fra bestyrelsen ... 272
3.2.1 Om fondsmyndighedens tilladelse er påkrævet ... 272
3.2.2 Generelt om fondsmyndighedens vurdering ... 274
3.2.3 Ændring af fondens formål m.v. ... 278
3.2.4 Ændring af forvaltningsmæssige bestemmelser ... 283
3.2.5 Særligt om bestemmelser om uddeling af fondens bundne aktiver ... 283
3.2.6 Særligt om ændring af vedtægtsbestemmelser om konsolidering af fondens bundne kapital ... 284
3.2.7 Særligt om udtræden af anbringelsesbekendtgørelsen ... 285

3.3 Vedtægtsændring efter forhandling med bestyrelsen 286
3.4 Dispensation fra vedtægtsbestemmelser 287
Kapitel 10 Fusion 288
1. Gældende ret 288
1.1 Fondsloven 288
1.1.1 Om sammenlægning, jf. fondslovens §§ 32-34 288
1.1.2 Administrativ praksis om sammenlægning efter fondslovens § 32, stk. 1 290
1.1.3 Særligt om spaltning 293
1.2 Erhvervsfondsloven 294
2. Fremmed ret 295
2.1 Norge 295
2.2 Sverige 296
2.3 Finland 297
3. Udvalgets overvejelser 297
3.1 Indledende om udvalgets overvejelser 297
3.2 Indledende om fusion 298
3.2.1 Egentlig og uegentlig fusion 298
3.2.2 Universalsuccession 299
3.3 Fusion efter indstilling fra bestyrelsen 300
3.3.1 Fondsmyndighedens tilladelse 300
3.3.2 Krav til fondens levetid 301
3.3.3 Fusion af fonde med samme eller beslægtede formål 302
3.3.4 Fusion af fonde uden samme eller beslægtede formål 305
3.3.5 Anvendelse af fordelingsnøgle 308
3.3.6 Den fortsættende eller nye fonds vedtægt 309
3.4 Fusion efter forhandling med bestyrelsen 309
3.5 Fremgangsmåden ved fusion, herunder registrering og retsvirkning 310
3.5.1 Retsvirkning og registrering i Erhvervsstyrelsens it-system 310
3.5.2 Om den eller de ophørende fondes regnskabsår 310
3.5.3 Fremgangsmåden ved fusion 311
3.6 Særligt om fusion af en fond, som er under ophør 312
3.7 Særligt om fusion med erhvervsdrivende fonde og sammenlægning med andre ikke-omfattede og undtagne fonde 312
3.7.1 Fusion med erhvervsdrivende fonde 313
3.7.2 Sammenlægning med andre ikke-omfattede og undtagne fonde 314
3.8 Særligt om sammenlægning med foreninger 314
3.9 Særligt om spaltning 315

Kapitel 11 Opløsning 316
1. Gældende ret 316
1.1 Fondsloven 316
1.1.1 Om opløsning, jf. fondslovens §§ 32 og 33 316
1.1.2 Administrativ praksis om opløsning efter fondslovens § 32, stk. 1 317
1.2 Erhvervsfondsloven 322
2. Fremmed ret 322
2.1 Norge 322
2.2 Sverige 323
2.3 Finland 324
3. Udvalgets overvejelser 325
3.1 Indledende om udvalgets overvejelser 325
3.2 Indledende om opløsning af fonde 326
3.3 Opløsning efter indstilling fra bestyrelsen 327
3.3.1 Om fondens midler står i rimeligt forhold til formålet 328
3.3.2 Fondens formål 330
3.3.3 Krav til fondens levetid 331
3.4 Opløsning efter forhandling med bestyrelsen 331
3.5 Opløsningsprocessen 332
3.5.1 Uddeling af fondens kapital ved opløsning 332
3.5.2 Perioden for fondens opløsning 335
3.5.3 Fondens regnskabsaflæggelse under opløsningen 336
3.5.4 Nærmere om fremgangsmåden ved opløsning, herunder anmeldelse af krav og registrering af fondens opløsning 336
3.6 Opløsning ved likvidation 337
3.7 Genoptagelse af en fond under opløsning 338
3.8 Fondens overgang til rekonstruktion eller konkurs 339
Kapitel 12 Statusskifte 341
1. Gældende ret 341
1.1 Fondsloven 341
1.2 Erhvervsfondsloven 341
2. Udvalgets overvejelser 342
2.1 Indledende om statusskifte 342
2.2 Særligt om fondens kapital ved statusskifte 343
2.3 Særligt om de indholdsmæssige krav til fondens vedtægt 344
Kapitel 13 Tilbagebetaling og erstatning 345
1. Gældende ret 345
1.1 Fondsloven 345

1.1.1 Erstatning, jf. fondslovens § 40 345
1.1.2 Søgsmålskompetence og værneting, jf. fondslovens §§ 41 og 42 345
1.1.3 Sagsomkostninger 346
1.1.4 Tilbagebetaling 346
1.2 Erhvervsfondsloven 346
2. Fremmed ret 347
2.1 Norge 347
2.2 Sverige 347
2.3 Finland 348
3. Udvalgets overvejelser 348
3.1 Tilbagebetaling 348
3.2 Erstatning 350
3.3 Søgsmålskompetence 352
3.4 Sagsomkostninger 353
3.5 Værneting 354
Kapitel 14 Tilsyn og kontrol 355
1. Gældende ret 355
1.1 Fondsloven 355
1.1.1 Fondsmyndigheden 355
1.1.2 Særligt om fondsmyndighedens udveksling af oplysninger med andre kompetente myndigheder 359
1.2 Erhvervsfondsloven 359
1.3 Årsregnskabsloven 360
1.4 Hvidvaskloven 360
2. Udvalgets overvejelser 361
2.1 Fondsmyndighedens tilsyn 361
2.2 Indhentning af oplysninger 364
2.3 Påbud 365
2.4 Administrative tvangsbøder 366
2.5 Særlige regler om regnskabskontrol 369
2.5.1 Afvisning af årsregnskab 370
2.5.2 Ekstern bistand 371
2.5.3 Krav om indhentelse af erklæring om rigtigheden af regnskabsoplysninger m.v. 372
2.5.4 Offentliggørelse af kontrol 373
2.5.5 Fastsættelse af nærmere regler om kontrol 374
2.6 Granskning 375
2.7 Særligt om hvidvask og terrorfinansiering 378

2.8 Særligt om tilsynet med stadfæstede fonde 381
Kapitel 15 Klageadgang 382
1. Gældende ret 382
1.1 Fondsloven 382
1.2 Erhvervsfondsloven 383
2. Udvalgets overvejelser 383
2.1 Klageadgang til et ankenævn 383
2.2 Klageinstans 387
Kapitel 16 Fondsudvalgets lovudkast 389
1. Udvalgets udkast til lov om fonde og visse foreninger 389
2. Udvalgets udkast til bemærkninger til lovudkastets enkelte bestemmelser 424

Kapitel 1
Indledning

1. Fondsudvalgets kommissorium

Ved brev af 25. juni 2021 har justitsministeren nedsat Udvalget om revision af lovgivningen om ikke-erhvervsdrivende fonde og visse foreninger (Fondsudvalget).

Udvalgets kommissorium har følgende ordlyd:

> ”**Baggrund**
> Reglerne om ikke-erhvervsdrivende fonde og visse foreninger findes i fondsloven, som trådte i kraft den 1. januar 1985. Bortset fra en større ændring af loven i 1991 er der alene foretaget enkelte mindre ændringer siden lovens ikrafttræden.
>
> Fondsloven bygger på en betænkning, som blev afgivet i 1982 af et udvalg, der blev nedsat af Justitsministeriet. Fondsområdet har imidlertid undergået en omfattende udvikling, siden udvalget afgav sin betænkning, og der er fra flere sider udtrykt ønske om, at fondslovgivningen revideres.
>
> Ikke-erhvervsdrivende fonde spiller en stor rolle i samfundet og uddeler årligt adskillige milliarder kroner til almennyttige formål. PET og Civilstyrelsen har imidlertid vurderet, at der er behov for at styrke tilsynet og kontrollen med fondene, så det i højere grad sikres, at fondene ikke anvendes til f.eks. hvidvask og terrorfinansiering.
>
> PET har således i sin nationale risikovurdering af terrorfinansiering på området for nonprofitorganisationer (NPO’er) i Danmark bl.a. anført, at regulering af området for ikke-erhvervsdrivende fonde bør adresseres i det fremadrettede arbejde med at styrke bekæmpelsen af terrorfinansiering på NPO-området i Danmark. PET peger i den forbindelse bl.a. på, at der ikke længere findes et egentligt register over ikke-erhvervsdrivende fonde, idet fondsregistret blev afskaffet i 1992, og at der i dag således ikke gælder noget registreringskrav for nye fonde. Hermed kan Civilstyrelsen, der fører tilsyn med ikke-erhvervsdrivende fonde, ikke med sikkerhed fastslå antallet og eksistensen af samtlige ikke-erhvervsdrivende fonde i Danmark og dermed ikke foretage en indledende screening af alle fondes regnskaber, som kan danne grundlag for tilrettelæggelsen af den egentlige kontrol.
>
> Herudover fremhæves det i risikovurderingen, at små fonde ikke er omfattet af fondsloven.
>
> Samtidig har det nuværende lavrentemiljø gjort det svært for navnlig mindre fonde at opretholde et tilfredsstillende afkast til brug for fondens uddelinger, særligt efter at administrationsomkostninger mv. er betalt. Der er i lyset heraf fra flere sider peget på, at reglerne om sammenlægning og opløsning af fonde er for restriktive. I

samme forbindelse er der peget på, at der bør være mulighed for at etablere administrationsfællesskaber med henblik på at nedbringe administrationsomkostningerne.

På den baggrund nedsættes et udvalg, som skal gennemgå de gældende regler for ikke-erhvervsdrivende fonde og visse foreninger og komme med anbefalinger til ændringer af reglerne.

Rammerne for udvalgets arbejde
Udvalget skal foretage en overordnet gennemgang af de gældende regler og afdække behovet for ændringer og modernisering af lovgivningen. Udvalget skal bl.a. overveje følgende emner:

- Fondslovens anvendelsesområde, herunder i forhold til selvejende institutioner og mindre fonde
- Stiftelse af fonde, herunder evt. kapitalkrav
- Registreringskrav for fonde, herunder oprettelse af et fondsregister
- Krav til fondenes regnskaber, herunder om der skal indføres en pligt til at indsende regnskaber til Civilstyrelsen
- Krav til bestyrelsesmedlemmer
- Sammenlægning af fonde, herunder fondes mulighed for at indgå i administrationsfællesskaber
- Styrkelse af tilsyn og kontrol med ikke-erhvervsdrivende fonde, herunder Civilstyrelsens mulighed for udveksling af oplysninger med andre myndigheder
- Anbringelse og bestyrelse af midler
- Statusskifte (f.eks. overgang fra erhvervsdrivende til ikke-erhvervsdrivende fond)
- Særregler for aktivitetsfonde
- Opløsning af fonde, herunder evt. kapitalkrav ved opløsning

Udvalget skal endvidere overveje, om der er behov for en mere detaljeret regulering af området.

Udvalget skal alene overveje behovet for regulering af ikke-erhvervsdrivende fonde, men udvalget skal i overvejelserne inddrage erfaringer fra området vedrørende erhvervsdrivende fonde, og udvalget skal ligeledes i relevant omfang inddrage erfaringer fra udlandet med særligt fokus på sammenlignelige lande.

Hvis udvalgets anbefalinger kræver ændring af fondslovgivningen, skal udvalget udarbejde et lovudkast med bemærkninger til de foreslåede bestemmelser.

Udvalget skal så vidt muligt afslutte arbejdet inden udgangen af 2022. Udvalget vil kunne afgive deludtalelser undervejs i arbejdet.

Økonomi
Det forudsættes, at udvalgets anbefalinger så vidt muligt er udgiftsneutrale eller af en størrelsesorden, der kan afholdes inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske rammer. Hvis væsentlige hensyn tilsiger det, kan udvalget dog præsentere en grundmodel med ét sæt af anbefalinger, der er udgiftsneutrale, og en alternativ model med et udvidet sæt af anbefalinger, der indebærer merudgifter. Udvalget vil i så fald skulle overveje mulige finansieringskilder til håndtering af de anbefalinger, der indebærer merudgifter. Udvalgets arbejde berører ikke fondes skattemæssige stilling eller lovgivning på Skatteministeriets område.

Udvalgets sammensætning
Udvalget sammensættes således:

- En formand
- Et personligt udpeget medlem med særlig indsigt i fondsret
- En repræsentant for Indsamlingsorganisationernes Brancheorganisation
- En repræsentant for Erhvervsstyrelsen
- En repræsentant for Statsadvokaten for Økonomisk og International kriminalitet
- En repræsentant for Finans Danmark
- En repræsentant for Dansk Industri
- En repræsentant for Dansk Erhverv
- En repræsentant for Fondenes Videnscenter
- En repræsentant for Advokatsamfundet og Danske Advokater
- En repræsentant for FSR – Danske Revisorer
- En repræsentant for PET
- En repræsentant for Erhvervsministeriets departement
- En repræsentant for Justitsministeriets departement
- En repræsentant for Finansministeriets departement
- En repræsentant for Civilstyrelsen

Andre myndigheder og interessenter vil kunne inddrages i relevant omfang. Udvalgets sekretariatsfunktion varetages af Civilstyrelsen og Justitsministeriets departement."

2. Fondsudvalgets sammensætning

Fondsudvalget har ved afgivelse af denne betænkning følgende sammensætning:

- Professor Rasmus Kristian Feldthusen (formand)
- Professor Linda Nielsen (indstillet af Danske Universiteter)
- Generalsekretær Kenneth Kamp Butzbach (indstillet af ISOBRO - Indsamlingsorganisationernes Brancheorganisation)
- Kontorchef Søren Corfixsen Whitt (indstillet af Erhvervsstyrelsen)

- Fuldmægtig Simone Hagedorn (indstillet af Rigspolitiet)
- Juridisk direktør Kjeld Gosvig-Jensen (indstillet af Finans Danmark)
- Executive Director Kim Nøhr Skibsted (indstillet af Dansk Industri)
- Advokat Marianne Philip (indstillet af Dansk Erhverv)
- Projektdirektør Lars Hansen (indstillet af Fondenes Videnscenter)
- Advokat Lars Bunch (indstillet af Advokatsamfundet og Danske Advokater)
- Partner Henrik Steffensen (indstillet af Danske Revisorer)
- Fg. centerchef Anders Vogelsang (indstillet af PET)
- Kontorchef Cathrine Munch Pedersen (indstillet af Erhvervsministeriets departement)
- Kontorchef Morten Schaumburg-Müller (indstillet af Justitsministeriets departement)
- Chefkonsulent Jon Ahlberg (indstillet af Finansministeriets departement)
- Kontorchef Jeppe Aakerhjelm Jessen (indstillet af Civilstyrelsen)

Hvervet som sekretær for udvalget har undervejs i udvalgets arbejde været varetaget af fuldmægtig Signe Christensen, fuldmægtig Cecilie Alexandra Wirstad, fuldmægtig Lotte Skovsgaard Poulsen og specialkonsulent Marie Beermann Hansen, Civilstyrelsen, og specialkonsulent Rune Bæk Krogh, fuldmægtig Christina Birkedal Christensen, fuldmægtig Benjamin Vynne Muschinsky og specialkonsulent Lærke Bjørka Fosgaard, Justitsministeriet.

Ved betænkningens afgivelse blev hvervet som sekretærer varetaget af fuldmægtig Signe Christensen, Civilstyrelsen, og specialkonsulent Lærke Bjørka Fosgaard, Justitsministeriet.

3. Fondsudvalgets arbejde

Udvalget skulle ifølge kommissoriet så vidt muligt afslutte sit arbejde inden udgangen af 2022. Justitsministeren besluttede den 21. februar 2023 at forlænge fristen for afslutningen af udvalgets arbejde til udgangen af 2023. Justitsministeren besluttede den 19. december 2023 at forlænge fristen for afslutningen af udvalgets arbejde, således at det skulle afsluttes i løbet af 2. halvår 2024. Justitsministeren besluttede igen den 5. marts 2025 at forlænge fristen for afslutningen af udvalgets arbejde, således at det skulle afsluttes medio april 2025. Fristforlængelserne skal ses i lyset af fondsområdets kompleksitet og den ældre og summariske lovgivning.

Udvalget har afholdt 29 møder. Det første møde blev afholdt den 27. september 2021. Udvalgets sidste møde blev afholdt den 25. marts 2025.

Udvalget har til brug for sine overvejelser inviteret professor, dr.phil. Anker Brink Lund til at holde oplæg for udvalget. Anker Brink Lund holdt den 18. marts 2022 et oplæg for udvalget om små og mellemstore fondes udfordringer og om forslag til ændringer af bl.a. fondsloven og

administrativ praksis med henblik på at skabe styrkede rammevilkår for ledelsen af mindre fonde og at styrke donationsviljen hos eventuelle fremtidige fondsstiftere.

4. Fondsudvalgets inddragelse af erfaringer fra området for erhvervsdrivende fonde

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget alene skal overveje behovet for regulering af ikke-erhvervsdrivende fonde, men udvalget skal i overvejelserne inddrage erfaringer fra området vedrørende erhvervsdrivende fonde.

Området for erhvervsdrivende fonde er hovedsageligt reguleret i lov nr. 712 af 25. juni 2014 om erhvervsdrivende fonde (erhvervsfondsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 984 af 20. september 2019 med senere ændringer.

Erhvervsfondsloven blev i 2014 undergivet en større revision på baggrund af Erhvervsfondsudvalgets rapport af december 2012 om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde. Inden denne revision blev gennemført, byggede erhvervsfondsloven i vidt omfang på erhvervsfondsloven fra 1985, som blev gennemført på baggrund af betænkning nr. 970/1982 om fonde.

Erhvervsfondsloven og Erhvervsstyrelsens praksis efter erhvervsfondsloven er i betydeligt omfang indgået i udvalgets overvejelser og drøftelser om ændring af lov om fonde og visse foreninger (fondsloven). Under drøftelserne har udvalget søgt at lade sig inspirere af erhvervsfondsloven på de områder, hvor det er relevant, herunder bl.a. med henblik på at skabe større parallelitet mellem de to regelsæt.

Med henblik på at understøtte og afspejle udvalgets inddragelse af erfaringerne efter erhvervsfondsloven, er der i forbindelse med redegørelsen for gældende ret under de enkelte kapitler i et vist omfang redegjort for gældende ret efter erhvervsfondsloven. Herudover kommer udvalgets inddragelse af erfaringerne efter erhvervsfondsloven i et vist omfang til udtryk under udvalgets overvejelser om behovet for ændringer af fondsloven, herunder udvalgets overvejelser om udformningen af udvalgets lovudkastet.

Endvidere er der i enkelte kapitler i relevant omfang redegjort for gældende ret efter anden lovgivning, herunder årsregnskabsloven, hvidvaskloven og forvaltningsloven.

5. Fondsudvalgets inddragelse af erfaringer fra udlandet

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget i relevant omfang skal inddrage erfaringer fra udlandet med særligt fokus på sammenlignelige lande.

Udvalget har under drøftelserne af behovet for ændringer af fondsloven bl.a. af ressourcemæssige grunde primært inddraget erfaringer fra Norge, Sverige og Finland. At udvalgets inddragelse af fremmed ret primært er begrænset til Norge, Sverige og Finland skyldes endvidere navnligt, at fondslovgivningen i de nordiske lande bygger på det samme fondsbegreb. Lovgivningen tager således udgangspunkt i, at fonde – som i norsk, svensk og finsk ret betegnes »stiftelser« – er kendetegnet ved, at en formue er udskilt til fremme af et eller flere nærmere angivne formål.

Lovgivningen i de nordiske lande ses i vidt omfang at regulere de samme hovedspørgsmål om formueforvaltning, ledelse, revision, tilsyn og vedtægtsændringer m.v. Lovgivningen i de nordiske lande varierer imidlertid i måden, hvorpå disse spørgsmål er løst. Endvidere forholder det sig i Norge, Sverige og Finland sådan, at stiftelser er reguleret i én lov. De pågældende lande har dermed ikke forskellige love for henholdsvis erhvervsdrivende fonde og (ikke-erhvervsdrivende) fonde, som vi har i Danmark. Dermed adskiller lovgivningen i de nævnte nordiske lande sig også i et vist omfang fra den danske lovgivning, idet reguleringen af fonde og erhvervsdrivende fonde i Danmark – siden indførelsen af fondslovene i midten af 1980'erne på baggrund af betænkning nr. 970/1982 om fonde – er reguleret i henholdsvis fondsloven og erhvervsfondsloven. For overvejelserne herom henvises til betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 34.

I Norge er stiftelser reguleret i lov om stiftelser (LOV-2001-06-15-59) med senere ændringer. Loven indeholder bl.a. regler om stiftelsers oprettelse, kapital, organisation, revisor og omdannelse (herunder vedtægtsændringer). Stiftelsesloven indeholder flere steder særlige regler for »næringsdrivende stiftelser«, se f.eks. kapitel 3, afsnit II samt kapitel 4, afsnit V.

I 2016 blev der afgivet en udredning om evaluering af stiftelsesloven (NOU 2016:21), som indeholdt et forslag til en ny stiftelseslov. Forslaget til en ny stiftelseslov er imidlertid endnu ikke blevet vedtaget. Som det kommer til udtryk visse steder i denne betænkning, er udredningen imidlertid indgået i udvalgets overvejelser under drøftelserne om behovet for ændringer af fondsloven.

I Sverige er stiftelser reguleret i lov nr. 1220 af 25. august 1994. Loven indeholder bl.a. regler om stiftelsers forvaltning, bogføring og årsrapporter, revision, erstatning, vedtægtsændringer

m.v., likvidation og opløsning, tilsyn og registrering. Den svenske lov om stiftelser indeholder en række bestemmelser om stiftelser, der udøver »näringsverksamhet«.

I Finland er stiftelser reguleret i lov nr. 487 af 24. april 2015, som trådte i kraft den 1. december 2015. Loven afløste den tidligere stiftelseslov af 1930. Loven indeholder bl.a. regler om de centrale principper for stiftelsers virksomhed, oprettelse af stiftelser, stiftelsers ledelse, revision, årsregnskaber, vedtægtsændringer m.v. Den finske lov indeholder i kapitel 1, § 7, stk. 1, en bestemmelse om stiftelsers adgang til at udøve »affärsverksamhet«. I henhold til denne bestemmelse må en stiftelse, for finansiering af sine virksomhedsområder, kun drive sådan erhvervsvirksomhed, der har en umiddelbar tilknytning til fondens virksomhedsområder, samt anden erhvervsvirksomhed nævnt i vedtægterne. I vedtægterne kan også retten til at drive erhvervsvirksomhed, der har forbindelse til virksomhedsområderne, begrænses.

Norsk, svensk og finsk ret er på den baggrund indgået i udvalgets overvejelser om behovet for ændringer af fondsloven. Der er derfor i et vist omfang redegjort for fremmed ret i de enkelte kapitler, ligesom udvalgets inddragelse af fremmed ret i et vist omfang kommer til udtryk under udvalgets overvejelser i de enkelte kapitler.

6. Betænkningens opbygning og afgrænsning

Udvalget skal efter sit kommissorium foretage en overordnet gennemgang af de gældende regler og afdække behovet for ændringer og modernisering af lovgivningen. Det fremgår i den forbindelse, at udvalget bl.a. skal overveje en række nærmere angivne emner, som – stort set – dækker alle lovens kapitler om fonde. Det fremgår endvidere af kommissoriet, at udvalget skal overveje, om der er behov for en mere detaljeret regulering af området.

Herudover fremgår det af udvalgets kommissorium, at hvis udvalgets anbefalinger kræver ændring af fondslovgivningen, skal udvalget udarbejde et lovudkast med bemærkninger til de foreslåede bestemmelser.

Fondsloven indeholder regler om både fonde (lovens kapitel 1-12) og om visse foreninger (lovens kapitel 13). Det er i udvalgets kommissorium imidlertid forudsat, at udvalget alene skal forholde sig til lovens regler om fonde. Dette er efter udvalgets opfattelse også afspejlet i udvalgets sammensætning.

Udvalget har på den baggrund ikke set det som sin opgave at overveje behovet for ændringer af lovens regler om visse foreninger. Betænkningen indeholder derfor ikke nærmere overvejelser om fondslovens regler om visse foreninger. I udvalgets lovudkast – som indeholder et udkast

til en ny hovedlov om fonde – er der indsat pladsholdere til regler om visse foreninger. Udvalget har imidlertid ikke forholdt sig nærmere til spørgsmålet om, hvorvidt reglerne om fonde og visse foreninger også fremover bør være samlet i én lov.

Betænkningen er opbygget emnevis, således at hvert enkelt kapitel indeholder en redegørelse for gældende ret (herunder også efter erhvervsfondsloven), en eventuel redegørelse for fremmed ret og udvalgets overvejelser om behovet for ændringer af fondsloven. Betænkningen afsluttes med udvalgets lovudkast med bemærkninger til de foreslåede bestemmelser.

7. Udvalgets overordnede betragtninger og sammenfatning af udvalgets overvejelser

Som beskrevet i udvalgets kommissorium er der – bortset fra en større ændring af fondsloven i 1991 – alene foretaget enkelte mindre ændringer af loven siden dens ikrafttræden i 1985. Udvalget skal derfor ifølge kommissoriet bl.a. overveje behovet for ændringer og modernisering af lovgivningen i lyset af den udvikling, som fondsområdet er undergået siden betænkning nr. 970/1982 om fonde. Kommissoriet angiver i den forbindelse en række emner, som udvalget bl.a. skal overveje.

7.1 Om reguleringen af fonde og udvalgets lovudkast

Overordnet finder udvalget, at der bør ske en gennemgribende revision af fondsloven med henblik på at fremtidssikre fondsloven, som i alt væsentligt bygger på betænkning nr. 970/1982 om fonde.

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at det skal overveje, om der er behov for en mere detaljeret regulering af området. Den gældende fondslov er på flere områder tavs om, hvad der gælder, ligesom meget reguleres i administrativ praksis. Udvalget har vurderet, at en række hensyn taler for en mere detaljeret regulering, jf. nedenfor.

For det første fremgår det af udvalgets kommissorium, at udvalget skal inddrage erfaringer fra udlandet med særlig fokus på sammenlignelige lande.

I Norge blev der i 2016 afgivet en udredning om evaluering af stiftelsesloven (NOU 2016:21), som indeholdt et forslag til en ny stiftelseslov. Det norske udvalgs forslag indebærer en mere detaljeret regulering. Det lovforberedende udvalg anfører bl.a., at lovforslaget i NOU 2016:21, indeholder flere kapitler og flere paragrafer end den gældende lov, hvilket imidlertid ikke betyder, at loven pålægger flere byrder af betydning, jf. udredningens side 13. Udformningen af

lovudkastet vil ifølge det norske udvalg gøre det lettere at få overblik over loven, således at loven bliver et mere nyttigt værktøj, som giver bestyrelsen og andre svar og vejledning i spørgsmål, som vedrører stiftelserne og deres virksomhed.

Sveriges lov om stiftelser er fra 1994. Sammenlignet med den danske fondslov, er den svenske stiftelsesloven også udtryk for en mere detaljeret regulering.

I Finland trådte en ny stiftelseslov i kraft den 1. december 2015, hvilken afløste den tidligere stiftelseslov af 1930 med senere ændringer. Loven indebar en væsentligt mere detaljeret lovgivning. Ifølge regeringens proposition 166/2014 er formålet med loven at styrke civilsamfundet ved at reformere fondslovgivningen på en sådan måde, at stiftelserne kan arbejde så effektivt, gnidningsløst og forudsigeligt som muligt. Som led heri blev det foreslået i regeringspropositionen, at loven skulle regulere procedurer som på daværende tidspunkt slet ikke var reguleret, og som derfor var forbundet med usikkerhed. Endvidere blev der foreslået materielle ændringer, der ville gøre det muligt at mindske den involverede usikkerhed for stiftelserne.

Udvalget har inddraget disse erfaringer i sine overvejelser i forbindelse med udformningen af udvalgets lovudkast og finder, at de samme hensyn og overvejelser gør sig gældende i forhold til fondsloven. Det er væsentligt, at loven er et nyttigt værktøj for fondene, og at bestyrelser, rådgivere, fondsmyndighed m.v. kan finde svar og vejledning i loven.

For det andet fremgår det af udvalgets kommissorium, at udvalget skal inddrage erfaringer fra området vedrørende erhvervsdrivende fonde.

Erhvervsdrivende fonde adskiller sig på en række punkter fra fonde, som er omfattet af fondsloven, hvorfor det ikke er muligt at indføre regler fra erhvervsfondsloven uden nærmere at vurdere konsekvenserne heraf. Dette afspejles i udvalgets overvejelser og lovudkast.

Erhvervsfondsloven indeholder flere og mere detaljerede bestemmelser om bl.a. bestyrelsens og direktionens rolle, pligter og ansvar samt omkring omstrukturering og opløsning. Det lovforberedende udvalg lagde i sin rapport af december 2012, jf. side 15, bl.a. vægt på, at udvalgets udkast til lov ville bidrage til klarhed om regelsættet bl.a. ved en kodificering af mangeårig praksis for de erhvervsdrivende fonde, hvilket efter udvalgets opfattelse er en fordel for fondene, deres rådgivere og fondenes interessenter.

Udvalget har inddraget disse erfaringer i sine overvejelser om udformningen af udvalgets lovudkast og finder, at det er væsentligt, at fondsloven tilsvarende indeholder flere og mere detaljerede bestemmelser om ledelsens rolle, opgaver og pligter, ligesom de eksisterende regler i

fondsloven med fordel kan udbygges med mere detaljerede og klarere regler om fusion og opløsning. Henset til, at udvalget foreslår et krav om registrering af fonde i et fondsregister, finder udvalget, at en regulering svarende til reglerne i erhvervsfondsloven om registrering med de fornødne tilpasninger bør indføres i udvalgets lovudkast.

Det er således udvalgets vurdering, at der på en række områder er god grund til at skabe parallelitet mellem de to regelsæt, da dette kan bidrage til at skabe klarhed om retstilstanden.

For det tredje finder udvalget, at udvalgets lovudkast bør indeholde kodificering af den mangeårige praksis, der gælder for fondene, og at dette tilsvarende vil indebære fordele for fondene, deres rådgivere og fondenes interessenter.

Udvalget har på baggrund af ovennævnte gjort sig overvejelser om omfanget og detaljeringsgraden af lovudkastet og har fundet behov for en mere udførlig regulering af fondsområdet med henblik på at understøtte fondenes, rådgiveres, revisorers samt fondsmyndighedens anvendelse af loven i praksis. Udvalget finder bl.a., at hensynene til forudsigelighed, klarhed og brugervenlighed taler for en mere detaljeret regulering. Udvalget har desuden valgt i videst muligt omfang at kodificere fondsmyndighedens mangeårige praksis.

Udvalget er opmærksom på, at disse valg medfører, at lovudkastet indeholder flere lovbestemmelser end den gældende fondslov. Det er udvalgets opfattelse, at lovudkastet dog letter brugerens overblik over lovens kapitler og bestemmelser. Udvalget har hertil, med henblik på at øge lovudkastets brugervenlighed, indført overskrifter for hver bestemmelse, der kortfattet angiver hvad bestemmelsen vedrører. Det er således udvalgets vurdering, at lovudkastet vil blive et mere nyttigt værktøj, der giver bestyrelsen, rådgivere, revisor og fondsmyndigheden svar og vejledning i spørgsmål, der vedrører fondene og deres virksomhed. Det er endvidere udvalgets opfattelse, at indførelsen af et fondsregister vil lette fondene i det daglige arbejde, f.eks. i samarbejdet med eksterne parter.

Udvalget har i overensstemmelse med kommissoriet *for det fjerde* prioriteret hensynene til at bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering i fondene, samt at fondsmyndigheden og offentligheden modtager relevante oplysninger om fondene og deres virke.

Udvalget har som led i sit arbejde *for det femte* været opmærksom på behovet for, at de af udvalget forslåede regler ikke indeholder unødige byrder for fondene og deres bestyrelser, samt at fondsbestyrelserne får øgede frihedsgrader.

Ved udformningen af betænkningens lovudkast har udvalget overvejet, hvornår loven bør sættes i kraft, herunder i relation til udvalgets forslag om at indføre et krav om registrering af fonde i et fondsregister, der kræver udvikling af en it-løsning. Udvalget har fundet det hensigtsmæssigt, at datoen for lovens ikrafttræden fastsættes i det efterfølgende arbejde med udvalgets anbefalinger. Udvalget bemærker hertil, at der bør indgås en dialog med Erhvervsstyrelsen i relation til tidshorisonten for udvikling af Erhvervsstyrelsens it-system, jf. betænkningens kapitel 4. Udvalget bemærker desuden, at det bør overvejes, at sætte så store dele af loven i kraft så tidligt som muligt, for derigennem at muliggøre, at de af udvalget foreslåede regler finder anvendelse på fondene, uanset tidshorisonten for udviklingen af Erhvervsstyrelsens it-system.

7.2 Om udvalgets forslag til bestyrelsens frihed under ansvar

Udvalget finder overordnet, at fondslovgivningen i højere grad bør tage udgangspunkt i et princip om »frihed under ansvar«.

Med dette mener udvalget, at der med udformningen af lovudkastet i højere grad bør gives den enkelte fondsbestyrelse, der er fondens øverste ledelsesorgan, en større frihed og fleksibilitet, hvilket imidlertid modsvares af en række pligter og ansvar for fondsbestyrelserne. En række af bestemmelserne i udvalgets lovudkast er foranlediget af princippet om »frihed under ansvar« for bestyrelserne.

Det er udvalgets opfattelse, at den gældende retstilstand sætter for snævre rammer for fondsbestyrelsens adgang til selv at bestemme, hvorledes fondens formål og fondens interesser skal varetages.

Dette kommer eksempelvis til udtryk ved den gældende fondslovs regler om, at fondens midler som udgangspunkt skal anbringes og forvaltes efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1525 af 28. oktober 2020 (anbringelsesbekendtgørelsen). Uagtet at anbringelsesbekendtgørelsen blev revideret, og en række bestemmelser i denne blev lempet i efteråret 2020, finder udvalget, at der bør gives bestyrelsen større fleksibilitet og frihed til at beslutte, om anbringelsesbekendtgørelsens regler helt eller delvist skal finde anvendelse. Det er udvalgets opfattelse, at bestyrelsen er nærmest til at vurdere og beslutte, hvorledes bestyrelsen ønsker, at fondens formue skal investeres.

Efter udvalgets vurdering er begrænsningerne i bestyrelsens adgang til at opbygge og have en disponibel kapital, f.eks. for at styrke fondens likviditet, et andet eksempel på, at gældende ret sætter for snævre rammer for bestyrelsen. Udvalget foreslår således, at fondens disponible aktiver bør lovfæstes som en separat kapitalklasse. Udvalget foreslår hertil, at fonde kan stiftes

med en positiv disponibel kapital, hvilket bl.a. gøre det muligt for fonden at foretage uddelinger i fondens første år.

Det er hertil udvalgets forslag, at det i højere grad bør overlades til bestyrelsen at vurdere fondens uddelinger, herunder fondens behov for at have eller opbygge en disponibel kapital. Fondens bestyrelse er således efter udvalgets opfattelse nærmest til at vurdere om fondens afkast skal uddeles, anvendes til betaling af skat eller f.eks. vedligeholdelse af fondens faste ejendom, opbygge likviditet m.v., samt fondens behov for konsolidering af den bundne kapital.

Udvalget foreslår at beholde den eksisterende adgang for bestyrelsen til – uden fondsmyndighedens samtykke – at uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst. I tillæg hertil foreslår udvalget at indføre en adgang til, at bestyrelsen – uden fondsmyndighedens samtykke – alternativt kan anvende midler hørende til fondens bundne aktiver til at betale skatten af det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst.

Udvalget foreslår tillige, at bestyrelsen bør have mulighed for at delegere den administrative udmøntning af fondens uddelinger m.v. til f.eks. et eller flere bestyrelsesmedlemmer, en direktør, en sekretariatschef, en komité eller lignende, hvis bestyrelsen har saglige grunde hertil. Sådanne personer eller organer kan netop have den fornødne faglige ekspertise til at sikre, at uddelingerne tilgodeser fondens formål på bedst mulig vis. Udvalgets forslag skal ses som led i at muliggøre, at bestyrelsen kan frigøre tid, som kan anvendes på andre af bestyrelsens opgaver. Det vil fortsat være bestyrelsen, der har ansvaret for fondens uddelinger m.v., herunder at uddelingerne m.v. er forsvarlige og sker til de formål, der er fastsat i fondens vedtægt.

I relation til reglerne om vedtægtsændringer, fusion, herunder sammenlægning, og opløsning, ønsker udvalget, at der generelt sker en opblødning af gældende ret og administrativ praksis. Der bør efter udvalgets opfattelse således i større udstrækning lægges vægt på, om den påtænkte vedtægtsændring, fusion eller opløsning er i fondens interesse.

Udvalget ønsker således overordnet at sikre fondsbestyrelsen friere rammer og mere fleksibilitet.

En øget grad af frihed og fleksibilitet må dog efter udvalgets opfattelse modsvares af visse øgede forpligtigelser, som skal bidrage til at sikre, at bestyrelsen varetager fondens formål og interesser, og at bestyrelsen driver fonden forsvarligt og i overensstemmelse med lovgivningen

og fondens vedtægt. Kendetegnende for fonde er netop, at der ikke er ejere, der kan føre tilsyn med bestyrelsen. Bestyrelsen skal således varetage fondens formål og interesser.

7.3 Om udvalgets forslag om et fondsregister

Udvalget tillægger det betydning, at lovgivningen udformes således, at omverdenens tillid til fondene bevares. Der er derfor behov for regler, der sikrer en vis åbenhed og kontrol, og der er behov for at skærme den enkelte fonds omdømme. En fornøden offentlig indsigt vil efter udvalgets opfattelse bidrage positivt til fondenes omdømme og omverdenens forståelse af fondenes virke.

Udvalget foreslår således at indføre et krav om registrering af fonde i et fondsregister. Dette vil efter udvalgets vurdering tjene flere formål.

Forslaget vil *for det første* give fondsmyndigheden, fondene, rådgivere, banker m.fl. samt omverden et generelt overblik over og indsigt i fondene. Det er udvalget opfattelse, at et fondsregister desuden vil lette fondenes arbejde i dagligdagen, bl.a. ved at omverden kan se om fonden er registreret og dermed legalitetsprøvet af fondsmyndigheden samt ved at fondens tegningsregel er offentligt tilgængelig.

Udvalgets forslag herom skal *for det andet* ses i lyset af, at udvalget ønsker at styrke tilsynet og kontrollen med fondene, herunder navnlig med at fondene ikke anvendes til f.eks. hvidvask og terrorfinansiering.

Som det anføres i udvalgets kommissorium, har Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Civilstyrelsen vurderet, at der er behov for at styrke tilsynet og kontrollen med fondene, så det i højere grad sikres, at fondene ikke anvendes til hvidvask og terrorfinansiering. PET har bl.a. peget på, at det udgør en risiko, at der ikke gælder et registreringskrav, at Civilstyrelsen ikke kan foretage en indledende screening af alle fondes regnskaber og endvidere, at små fonde ikke er omfattet af fondsloven.

Indførelse af et registreringskrav og oprettelse af et fondsregister vil efter udvalgets vurdering bidrage til, at der tilvejebringes et samlet overblik over antallet og eksistensen af fonde, foruden at det vil styrke og effektivisere fondsmyndighedens mulighed for at varetage tilsyns- og kontrolopgaver efter fondsloven.

Udvalget vurderer *for det tredje*, at der er et hensyn at tage til transparens og offentlighed om fondenes forhold og virke, og på den baggrund finder udvalget, at der bør ske en styrkelse af

tilsynet og kontrollen med fondene. Udvalget foreslår hertil at indføre krav om, at fondene skal indsende deres årsregnskaber til fondsmyndigheden, og at mindre fonde, som er gyldigt stiftet, skal være omfattet af fondslovens anvendelsesområde.

7.4 Om de skatteretlige rammevilkår

Udvalgets arbejde berører i henhold til udvalgets kommissorium ikke fondens skattemæssige stilling eller lovgivning på Skatteministeriets område.

Udvalget bemærker dog, at skatte- og afgiftsregler har betydning for fondenes virke samt incitamentet til at oprette nye fonde. Fondenes formål og måden hvorpå disse udmøntes er forskelligartede, og det er ifølge udvalget væsentligt, at skatte- og afgiftsregler samt skattemyndighedernes administrative praksis om vurderingen af, hvorvidt fondes formål og uddelinger er almennyttige eller almenvelgørende, udgør et hensigtsmæssigt og forudsigeligt grundlag for fondenes virksomhed og dermed understøtter fondenes mulighed for at realisere almennyttige eller almenvelgørende formål. Dette er ifølge udvalget også vigtigt i forhold til at fremme stiftelse af nye fonde.

Udvalget bemærker desuden, at de gældende regler om beskatning af fonde indebærer, at det såvel efter gældende ret og udvalgets forslag, ikke er hensigtsmæssigt at stifte kapitalforbrugende fonde, hvis fonden stiftes i stifters levende live. Baggrunden for dette er, at gaver til fonde medregnes i fondens skattepligtige indkomst i medfør af fondsbeskatningsloven, hvis det i vedtægten er bestemt, at kapitalen i løbet af et nærmere fastsat tidsrum skal anvendes til uddeling. En stifter som i levende live ønsker at stifte en kapitalforbrugende fond med et almennyttigt eller almenvelgørende formål, der skal uddele kapitalen over en længere periode end 5 år, som er grænsen for hvor mange år der kan hensættes til senere uddeling, vil således ikke kunne undgå, at der indtræder beskatning ved de uddelinger, der ligger udover de 5 år.

7.5 Sammenfatning af udvalgets overvejelser og forslag

På baggrund af ovennævnte sammenfattes i det følgende udvalgets overvejelser og forslag til ændringer af fondsloven. For en nærmere gennemgang af udvalgets overvejelser og forslag henvises dog til de enkelte kapitler og udvalgets lovudkast, som fremgår af betænkningens kapitel 16.

Kapitel 2 vedrører fondslovens anvendelsesområde.

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget bl.a. skal overveje fondslovens anvendelsesområde, herunder i forhold til selvejende institutioner og mindre fonde.

Fondsloven bygger – ligesom erhvervsfondsloven – på et fondsbegreb, der hviler på almindelige retsgrundsætninger, som er opbygget gennem en lang årrække. Det er udvalgets forslag at fastholde fondslovens begreb, som også bør være i overensstemmelse med fondsbegrebet i erhvervsfondsloven.

Udvalget har hertil drøftet udtrykkene »fonde«, »legater«, »stiftelser« og »selvejende institutioner« og finder ikke, at disse har et retligt indhold, der adskiller dem fra hinanden, samt at der ikke kan drages nogen retlig relevant sondring mellem disse. Det er således udvalgets forslag, at fondsloven fortsat skal omfatte alle »fonde«, uanset hvordan fonden benævnes.

Af væsentlige ændringer foreslår udvalget at afskaffe undtagelsesbestemmelsen i den gældende fondslovs § 1, stk. 6, hvorefter fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover, ikke er omfattet af loven. Dermed vil fonde, som er gyldigt stiftet, fremover være omfattet af loven, selv om værdien af fondens bundne aktiver efterfølgende mindskes. Udvalgets forslag er navnlig begrundet i, at PET og Hvidvasksekretariatet har peget på, at undtagelsesbestemmelsen udgør et problem for myndighedernes tilsyn med mindre fonde. Forslaget har således til formål at styrke det offentlige tilsyn med mindre fonde, herunder med hensyn til forebyggelse og bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering.

Udvalget foreslår herudover i vidt omfang at videreføre fondslovens anvendelsesområde, herunder fondslovens regler om ikke-omfattede fonde (fondslovens § 1, stk. 4) og undtagne fonde (fondslovens § 1, stk. 5).

At udvalget foreslår at videreføre fondslovens regler om ikke-omfattede og undtagne fonde skyldes bl.a., at ændringer på dette område vil have implikationer i anden lovgivning og for andre tilsynsmyndigheder, at udvalget er sammensat uden repræsentanter for de pågældende tilsynsmyndigheder, at der er tale om et særdeles komplekst retsområde og den til rådighed værende tid for udvalgets arbejde. Udvalget finder af disse grunde således ikke grundlag eller mulighed for at foreslå ændringer i reglerne om ikke-omfattede og undtagne fonde.

Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at der er et klart behov for at se nærmere på reguleringen af samt tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde, ikke mindst henset til det store antal fonde, som det drejer sig om samt deres store økonomiske og samfundsmæssige betydning. Udvalget opfordrer derfor til, at der igangsættes et arbejde herom, samt overvejelser om,

hvorvidt der bør indføres et krav om registrering af ikke-omfattede og undtagne fonde, herunder registrering af de pågældende fondes tilsynsmyndighed.

Efter udvalgets opfattelse er der i praksis på visse områder problemer med tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde. Betænkningen indeholder således udvalgets overvejelser og anbefalinger om, hvordan tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde kan styrkes, og hvad der udgør et tilstrækkeligt fondsretligt tilsyn.

Udvalget finder desuden anledning til at bemærke, at udvalget finder det hensigtsmæssig at overveje, om det er nødvendigt at videreføre Justitsministeriets overordnede rolle som permutationsmyndighed for de erhvervsdrivende fonde, jf. erhvervsfondslovens § 89, stk. 2.

Det er udvalgets opfattelse, at et forslag, hvorefter Erhvervsstyrelsen ikke skal indhente Civilstyrelsens samtykke til tilladelse efter erhvervsfondslovens § 89, stk. 1, vil være omkostningsbesparende både for Civilstyrelsen og Erhvervsstyrelsen, ligesom den dobbelte tilsynskontrol, som er en konsekvens af erhvervsfondslovens § 89, stk. 2, efter udvalgets vurdering ikke er hensigtsmæssig.

Udvalget opfordrer således til, at det overvejes, om erhvervsfondslovens § 89, stk. 2, bør ophæves, og at § 89, stk. 1 og 3, konsekvensrettes.

Kapitel 3 vedrører fondens stiftelse.

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget bl.a. skal overveje reglerne om stiftelse af fonde.

Udvalget foreslår i vid udstrækning at videreføre de gældende regler om fondes stiftelse, dog med visse modifikationer vedrørende bl.a. indholdet af en fonds vedtægt, regler om fondens stifter m.v.

Det er hertil udvalgets forslag, at videreføre kravet om, at fonde, der er omfattet af fondsloven, i deres navn skal benytte ordet »fond«. På baggrund af udvalgets forslag om at indføre et fondsregister, jf. herom kapitel 4, samt at fondsmyndigheden som led heri skal legalitetsprøve fonden, jf. herom kapitel 14, foreslår udvalget, at fondsregistret angiver en registreret og legalitetsprøvet fond som »registreret fond«. Udvalget foreslår videre, at der i fondsloven indføres en bestemmelse om, at betegnelsen »registreret fond« og forkortelsen »reg. fond« kun må benyttes af fonde, som er registreret i overensstemmelse med fondsloven. Udvalget finder dog ikke

grund til at indføre et krav om, at registrerede fonde skal anvende betegnelsen »registreret fond« eller forkortelsen »reg. fond« i sit navn.

Det er endvidere udvalgets forslag at indføre visse ændringer i reglerne om fondens kapital, jf. herom kapitel 5, som bl.a. afspejles i udvalgets forslag til reglerne om stiftelse af fonde.

Kapitel 4 vedrører registrering af fonde.

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget skal overveje, om der skal indføres et registreringskrav for fonde, herunder oprettelse af et fondsregister for fonde omfattet af fondsloven.

Udvalget finder, at et registreringskrav bl.a. vil skabe større gennemsigtighed om fondene og bidrage til navnlig fondsmyndighedens tilsyn og kontrol med fondene. Som nævnt i udvalgets kommissorium har PET i sin nationale risikovurdering af terrorfinansiering på området for non profit-organisationer i Danmark bl.a. peget på, at der ikke længere findes et egentligt register over ikke-erhvervsdrivende fonde, idet fondsregisteret blev afskaffet i 1992, og at der i dag således ikke gælder et registreringskrav for fonde, bortset fra et krav om registrering af reelle ejere. Det er endvidere usikkert, om alle fonde har registreret reelle ejere. Hermed kan Civilstyrelsen, der fører tilsyn med fondene, ikke med sikkerhed fastslå antallet og eksistensen af samtlige (ikke-erhvervsdrivende) fonde i Danmark og dermed ikke foretage en indledende screening af alle fondes regnskaber, som kan danne grundlag for tilrettelæggelsen af den egentlige kontrol.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der oprettes et fondsregister, og at der indføres krav om, at fonde i forbindelse med stiftelsen skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Det vil medføre, at det ved stiftelsen vil skulle påses, om der er tale om en fond, og om fonden opfylder fondslovens stiftelseskrav m.v., jf. herom kapitel 14. Det vil dermed være et gyldighedskrav, at en fond registreres.

Det er udvalgets opfattelse, at der henstår et stort arbejde med at få overblik over alle eksisterende fonde, herunder at foretage en prøvelse af fondene. Der vil som led heri være en række fonde, hvis vedtægter vil skulle tilpasses, førend registrering kan finde sted. Udvalget finder det derfor nødvendigt at indføre en adgang til, at bestyrelsen i samarbejde med fondsmyndigheden kan foretage de fornødne ændringer og justeringer i fondens vedtægt, således at fonden kan registreres. Arbejdet med at legalitetsprøve, foretage justeringer m.v. samt registrere alle eksisterende fondene vil efter udvalgets opfattelse både tage tid og kræve ressourcer. Det er

vigtigt, at såvel fondsmyndigheden som Erhvervsstyrelsen får de fornødne ressourcer til dette arbejde.

Kapitel 5 vedrører fondens kapital.

Det fremgår af kommissoriet, at udvalget evt. skal overveje kapitalkravet ved stiftelse af fonde og anbringelse og bestyrelse af midler.

For så vidt angår kapitalkravet ved fondens stiftelse har udvalget drøftet, hvorvidt det eksisterende kapitalkrav, hvorefter en fond ved oprettelsen skal have aktiver på mindst 1 mio. kr., er tidssvarende. Kapitalkravet relaterer sig efter gældende ret til bruttostørrelsen af fondens aktiver, det vil sige uden fradrag af eventuelle forpligtelser. Udvalget foreslår, at størrelsen på kapitalkravet bevares, men at dette i stedet relaterer sig til nettoværdien i form af fondens bundne kapital, det vil sige de bundne aktiver fratrukket tilhørende forpligtelser.

Udvalget har drøftet, om fondslovens kapitalstruktur bør bevares, eller om der bør foretages ændringer. Udvalget har herunder drøftet, om erhvervsfondslovens kapitalstruktur bør indføres i fondsloven, således at fondene alene skal angive en grundkapital, men uden at der sker en binding af de aktiver, som indskydes i fonden ved stiftelsen.

Der er enighed i udvalget om, at den nugældende kapitalstruktur i fondsloven – i højere grad end erhvervsfondslovens kapitalstruktur – sigter til at beskytte fondenes kapital (af hensyn til princippet om »kapitalens urørlighed«). Der er desuden enighed om, at dette kan siges at være hensigtsmæssigt, idet fonde ikke – som f.eks. erhvervsdrivende fonde – i samme omfang kan opnå indtægter fra erhvervsdrift, hvorfor der i højere grad for fondene end for de erhvervsdrivende fonde er behov for at beskytte fondenes kapitalgrundlag.

Der er dog samtidig enighed i udvalget om, at den nuværende kapitalstruktur på visse punkter er uhensigtsmæssig, herunder bl.a. af hensyn til fondenes mulighed for at realisere formålet.

Et *flertal* af udvalgets medlemmer (*Rasmus Kristian Feldthusen, Linda Nielsen, Kenneth Kamp Butzbach, Søren Corfixsen Whitt, Simone Hagedorn, Kjeld Gosvig-Jensen, Kim Nøhr Skibsted, Marianne Philip, Lars Hansen, Lars Bunch, Anders Vogelsang, Cathrine Munch Pedersen, Morten Schaumburg-Müller, Jon Ahlberg og Jeppe Aakerhjelm Jessen*) finder imidlertid, at en omlægning til erhvervsfondslovens kapitalstruktur i fondsloven vil indebære en sådan omstillingsbyrde for både fondene og fondsmyndigheden, at fordelene ved dette ikke vil stå mål med byrderne forbundet hermed.

Flertallet foreslår i stedet, at der indføres en række lempelser af reglerne om fondens bundne aktiver m.v., samt at »disponible aktiver« indføres som en separat kapitalklasse. Dette vil efter flertallets vurdering give bestyrelsen en større fleksibilitet og frihed til bl.a. at drive fonden. Bestyrelsen vil således i højere grad have mulighed for at opbygge en disponibel kapital. En fond vil endvidere kunne stiftes med en positiv disponibel kapital og dermed kunne foretage uddelinger m.v. allerede i første regnskabsår, uden at fonden først skal oparbejde et overskud.

Et *mindretal* af udvalgets medlemmer (*Henrik Steffensen*) finder derimod ikke, at indførelse af erhvervsfondslovens kapitalstruktur vil udgøre en sådan omstillingsbyrde for fondene og fondsmyndigheden, at det ikke kan udføres i praksis.

Mindretallet vurderer endvidere, at det vil være uproblematisk, i tilknytning til fondens registrering i Erhvervsstyrelsens it-system, at lade fondens bundne aktiver repræsentere en grundkapital, hvorefter værdistigninger i de bundne aktiver kan uddeles m.v. Mindretallet bemærker, at fondene herved gives større frihed til at disponere over kapitalen, idet også værdistigninger og gevinster vil tilfalde fondens frie reserver, og at oparbejdning af frie reserver vil give bestyrelsen større mulighed for at realisere fondens formål.

For så vidt angår reglerne om anbringelse og forvaltning af fondens bundne aktiver finder det samlede udvalg, at reglerne bør lempes, således at der i højere grad end efter gældende ret gives bestyrelsen frihed og fleksibilitet til at beslutte, om en fond skal være omfattet af reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen efter fondens stiftelse.

Udvalget foreslår på den baggrund, at en fonds bestyrelse kan beslutte, om fondens bundne aktiver skal anbringes og forvaltes efter reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen, medmindre andet er bestemt i vedtægten. Såfremt fondens vedtægt indeholder bestemmelser om anbringelse og forvaltning efter anbringelsesbekendtgørelsens regler, er det udvalgets vurdering, at bestyrelsen må gå frem efter reglerne om vedtægtsændring, jf. betænkningens kapitel 9.

Det er udvalgets vurdering, at anbringelsesbekendtgørelsen, med de ændringer der følger af udvalgets forslag om fondens kapital m.v., fortsat skal finde anvendelse.

Det er endvidere udvalgets forslag, at bestyrelsen, uden fondsmyndighedens involvering, skal kunne råde over fondens bundne aktiver ved salg, herunder ombytning og geninvestering, og pantsætning under forudsætning af, at transaktionen sker på markedsmæssige vilkår.

Kapitel 6 vedrører realisering af fondens formål.

Udvalget bemærker, at det er væsentligt, at fondsloven understøtter, at fondene forfølger vidt forskellige formål, der kan varetages på en flerhed af måder.

Fondsloven dækker over en mangfoldighed af fonde, der har vidt forskellige formål. Nogle fonde varetager formålet ved egentlige pengeuddelinger til eksterne brugere. Kendetegnende for andre fonde er, at fondens formål realiseres gennem en eller flere aktiviteter, hvor der ikke sker en egentlig pengeuddeling til eksterne modtagere. Der findes også fonde, hvis formål er at arbejde for at løse de store og komplekse udfordringer, som Danmark og resten af verden står over for, som nævnt i FN's 17 verdensmål og 169 delmål.

Siden indførelsen af fondslovens regler om bl.a. overskudsanvendelse og kapitalanbringelse, har samfundet undergået betydelige forandringer. Der er sket en stor udvikling i, hvordan stiftere ønsker, at fonde skal virke, og hvilke formål fonde skal varetage. Det stiller større krav til fondslovens rummelighed over for særligt fonde, som ikke foretager egentlige uddelinger i traditionel forstand. Det stiller dermed nye krav til at sikre fondsbestyrelsen fleksibilitet til at varetage fondenes mangfoldighed af formål.

Udvalget foreslår på denne baggrund en række ændringer af fondsloven.

Grundlæggende finder udvalget, at de gældende regler om uddeling og overskudsanvendelse m.v. bør ændres, idet udvalget ønsker at gå væk fra den mere bundne formulering om, at bestyrelsen efter henlæggelser skal uddele årets overskud. Udvalget foreslår derfor, at betegnelsen »realisering af fondens formål« i stedet anvendes. Med denne formulering ønsker udvalget i endnu videre udstrækning at favne de mange forskellige måder, hvorpå fonde virker, f.eks. ved at eje fast ejendom, stille kunstværker til rådighed for offentligheden eller lignende.

Med udvalgets forslag skal reglerne udformes med fokus på, at bestyrelsen har en forpligtelse til at realisere fondens formål. Dette skal ses i sammenhæng med udvalgets opfattelse af, at bestyrelsen i større udstrækning end i dag skal have mulighed for at opbygge en disponibel kapital. Af disse grunde foreslår udvalget, at lovens eksisterende udformning, hvorefter bestyrelsen skal foretage uddelinger af årets overskud, erstattes med, at bestyrelsen skal realisere fondens formål. Dermed tages der efter udvalgets opfattelse i højere grad højde for bl.a. aktivitetsfonde, som udvalget ifølge kommissoriet har fået til opgave at overveje, om der bør indføres særregler for, idet disse bl.a. herved kan opbygge en disponibel kapital.

Udvalget har overvejet, om der er behov for at foreslå regler for de tilfælde, hvor fonde har flere formål, herunder hvor fonden har to eller flere formål, der er ligestillede. Udvalget har ikke fundet anledning til at foreslå regler herom, idet udvalget vurderer, at fondene og deres formål

er for forskellige, samt at dette efter udvalgets opfattelse er udtryk for en retlig standard, som således kan udvikle sig over tid. Udvalget har imidlertid fundet anledning til at komme med bemærkninger til, hvorledes retstilstanden efter udvalgets opfattelse bør være for fonde med flere formål. Udvalget finder *for det første*, at fondsmyndigheden bør udvise tilbageholdenhed eller forsigtighed med at tilsidesætte bestyrelsens saglige skøn i fonde med to eller flere ligestillede formål. Det er efter udvalgets opfattelse vigtigt, at fondsbestyrelsen har den nødvendige bevægelsesfrihed til at træffe de beslutninger, som er nødvendige for at realisere fondens formål, herunder uddelinger mellem ligestillede formål. Udvalget finder *for det andet*, at udgangspunktet om, at der i fonde med ligestillede formål bør være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige formål set over en årrække, bør lempes i de fonde, hvor bestyrelsen ifølge vedtægten er overladt et skøn over, hvordan midlerne skal fordeles mellem to eller flere formål. Der bør her efter udvalgets opfattelse være et større råderum for bestyrelsen til at beslutte, hvorledes fondens enkelte formål skal tilgodeses.

Kapitel 7 vedrører fondens ledelse.

Det fremgår af kommissoriet, at udvalget bl.a. skal overveje krav til bestyrelsesmedlemmer.

Udvalget finder, at der med fordel kan foretages en større revision af fondslovens regler om ledelse. Udvalget sigter bl.a. til *at* skabe klare og forudsigelige regler, som understøtter fondenes arbejde og omdømme, *at* understøtte ledelsen af fondene, herunder bl.a. ved at understøtte ledelsens varetagelse af fondens formål og interesser, den forsvarlige drift af fondene og forvaltningen af fondenes formue, og *at* sikre effektive kontrolmekanismer, herunder internt i fondenes ledelse.

Af væsentlige punkter kan bl.a. nævnes, at udvalget foreslår, at en fondsbestyrelse fremover skal bestå af mindst tre fysiske personer. Dermed vil der ikke være mulighed for, at en juridisk person eller en kollektiv enhed udgør fondens bestyrelse. Udvalget foreslår, at der indføres en overgangsperiode, for derved at give eksisterende fonde mulighed for at omstille sig til dette.

Udvalget foreslår desuden, at der indføres en deklaratorisk regel for fonde, der stiftes efter lovens ikrafttræden, hvorefter bestyrelsesmedlemmer vælges eller udpeges for 4 år ad gangen, medmindre andet er bestemt i vedtægten.

Udvalget foreslår endvidere at indføre regler om bestyrelsens opgaver og ansvar, herunder at bestyrelsen – hvor der ikke er ansat en direktør – tillige har ansvaret for den daglige ledelse. Bestyrelsen vil efter det foreslåede bl.a. have ansvaret for at varetage fondens formål og interesser, og vil i den forbindelse bl.a. skulle påse, at fondens samlede formue, det vil sige fondens

bundne og disponible aktiver, forvaltes på en forsvarlig og afbalanceret måde. Bestyrelsen vil i fondens årsregnskab endvidere skulle redegøre for fondens formueforvaltningspolitik, således at bestyrelsen løbende forholder sig til forvaltningen af fondens samlede formue.

Herudover foreslår udvalget bl.a. at fastsætte regler om, at en bestyrelsesformand og -næstformand ikke må ansættes som direktør i fonden med henblik på bl.a. at undgå, at der opstår en magtkoncentration hos bestyrelsesformanden eller -næstformanden. Efter udvalgets opfattelse må det af praktiske grunde og af hensyn til fondenes administration og økonomi accepteres, at der er arbejdende bestyrelsesformænd m.v. Et forbud mod arbejdende bestyrelsesformænd kan efter udvalgets opfattelse således risikere at udhule særligt de mindre fondes økonomi.

Udvalget foreslår endvidere, at der i loven indføres regler om fondens daglige ledelse, som enten skal varetages af bestyrelsen eller en eventuel direktion.

Udvalget foreslår i tillæg til bestemmelserne om fondens ledelse, at der indføres en regel om fondens administrator, som kan udføre visse konkrete driftsopgaver. Udvalget foreslår hertil, at det af loven fremgår, at fondens ledelse fortsat har ansvaret for fondens daglige drift, selvom fonden har indgået aftale med en administrator.

Ydermere foreslår udvalget bl.a. at indføre forbud mod, at et flertal af bestyrelsens medlemmer på samme tid eller i et givent kalenderår har gensidigt bebyrdende aftaler med fonden, herunder ved at udføre lønnede opgaver for bestyrelsen, der falder uden for hvervet som bestyrelsesmedlem. Dette er begrundet i, at der herved kan opstå en intern uafhængighed, hvor et flertal af bestyrelsens medlemmer har sammenfaldende interesser, som kan være stridende mod fondens.

Desuden foreslår udvalget at indføre visse regler om indgåelse af gensidigt bebyrdende aftaler med ledelsesmedlemmer, således at sådanne aftaler bl.a. skal indgås skriftligt på almindelige markedsmæssige vilkår. Dette vil bl.a. skulle bidrage til at sikre, at bestyrelsen ikke indgår gensidigt bebyrdende aftaler med medlemmer af fondens ledelse, som ikke er i fondens interesse.

Udvalget foreslår herudover bl.a. at indføre regler om repræsentations- og tegningsret. Det er udvalgets opfattelse, at indførelse af regler om tegningsret vil bidrage til klarhed om, hvem der har mulighed for at indgå aftaler på fondens vegne. Det er udvalgets opfattelse, at dette også vil lette fondene i deres daglige arbejde.

Det er udvalgets forslag, at der ikke indføres anbefalinger om god fondsledelse for fondene. Baggrunden for dette er bl.a., at den administrative byrde for fondene efter udvalgets opfattelse

ikke vil stå mål med en mulig gevinst i form af bedre fondsledelse i fondene. Hertil kommer, at aktiviteten i fondene adskiller sig væsentligt fra de erhvervsdrivende fonde, der driver egentlig erhvervsdrift eller er ejere af erhvervsvirksomheder.

Kapitel 8 vedrører fondens årsregnskab og revision.

Det fremgår af kommissoriet, at udvalget bl.a. skal overveje krav til fondenes regnskaber, herunder om der skal indføres en pligt til at indsende regnskaber til Civilstyrelsen.

Udvalget finder overordnet, at reglerne om årsregnskab og revision tager sigte på bl.a. *at* understøtte ledelsens drift af fonden, *at* bidrage til fondsmyndighedens og andre myndigheders tilsyn med fondenes overholdelse af lovgivningen, og *at* give offentligheden – herunder fondens interessenter – indblik i fondenes drift og virke m.v. Udvalget foreslår bl.a. på denne baggrund en række justeringer af reglerne om årsregnskab og revision.

Som gennemgået under kapitel 2 om fondslovens anvendelsesområde foreslår udvalget, at fonde med aktiver under 1 mio. kr., som er gyldigt stiftet, fremover skal være omfattet af fondsloven. Det har for disse fonde den konsekvens, at de fremover vil være forpligtet til at aflægge årsregnskab efter reglerne i fondsloven.

Desuden foreslår udvalget, at der indføres et krav om, at alle fonde fremover skal indsende årsregnskabet til fondsmyndigheden, og at årsregnskabet skal offentliggøres. Udvalgets forslag vil medføre, at årsregnskabet fremover i højere grad kan danne grundlag for fondsmyndighedens kontrol med fondene, og at offentligheden (herunder fondenes interessenter) får indblik i fondenes drift og virke m.v.

For så vidt angår kravene til fondenes årsregnskab har udvalget drøftet, om årsregnskabslovens regler, med de nødvendige tilpasninger, skal finde anvendelse for fondene, eller om kravene til fondenes årsregnskab i stedet bør udformes i fondsloven og bestemmelser fastsat i medfør af fondsloven. Udvalget finder det hertil bedst foreneligt med fondenes forhold, at der indføres en bemyndigelsesbestemmelse i fondsloven til, at der kan fastsættes nærmere regler om indhold og udformning af årsregnskabet.

Udvalget har desuden drøftet, hvorvidt fondslovens krav om, at fondens årsregnskab skal revideres i overensstemmelse med god revisionsskik, bør videreføres, eller om der i overensstemmelse med årsregnskabslovens regler m.v., i stedet bør stilles andre krav til revision af fondens årsregnskab, herunder om der skal ske revision efter de almindelige ISA-standarder.

Et *flertal* af udvalgets medlemmer (*Rasmus Kristian Feldthusen, Linda Nielsen, Kenneth Kamp Butzbach, Søren Corfixsen Whitt, Simone Hagedorn, Kjeld Gosvig-Jensen, Kim Nøhr Skibsted, Marianne Philip, Lars Hansen, Lars Bunch, Anders Vogelsang, Cathrine Munch Pedersen, Morten Schaumburg-Müller, Jon Ahlberg og Jeppe Aakerhjelm Jessen*) finder, at revision efter de almindelige ISA-standarder pålægger særligt mindre fonde en for stor økonomisk belastning, og at dette, særligt for mindre fonde uden komplekse regnskabsmæssige problemstillinger, vil indebære en uforholdsmæssig byrde. Flertallet vurderer således, at revision i overensstemmelse med god revisionsskik er tilstrækkeligt, hvorfor flertallet foreslår denne ordning videreført. Flertallet bemærker samtidigt, at såfremt en fonds bestyrelse ønsker det, kan bestyrelsen vælge revision efter de almindelige ISA-standarder.

Et *mindretal* af udvalgets medlemmer (*Henrik Steffensen*) finder, at revision efter de almindelige ISA-standarder ikke er for byrdefuldt for fondene, herunder også de mindre fonde, og foreslår således, at fondens årsregnskab skal revideres efter de almindelige ISA-standarder.

Til flertallets forslag om at videreføre kravet om, at fondens årsregnskab skal revideres i overensstemmelse med god revisionsskik, bemærker mindretallet, at »god revisionsskik« bør defineres nærmere i lovbemærkningerne ved at henvise til de almindelige ISA-standarder.

Udvalget har desuden drøftet kravene til revisor. Det samlede udvalget er hertil enige om, at der bør indføres nærmere regler om bl.a. udpegning og afsættelse af revisor, revisors adgang til oplysninger og revisors påtegning og underretningspligt m.v.

Udvalget har endvidere drøftet, hvilke aktører der kan revidere fondens årsregnskab.

Det er udvalgets forslag, at fonde kan lade årsregnskabet revidere af en eller flere revisorer, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder.

Et *flertal* af udvalgets medlemmer (*Rasmus Kristian Feldthusen, Linda Nielsen, Kenneth Kamp Butzbach, Søren Corfixsen Whitt, Simone Hagedorn, Kjeld Gosvig-Jensen, Kim Nøhr Skibsted, Marianne Philip, Lars Hansen, Lars Bunch, Anders Vogelsang, Cathrine Munch Pedersen, Morten Schaumburg-Müller, Jon Ahlberg og Jeppe Aakerhjelm Jessen*) foreslår, at godkendte forvaltningsafdelinger fortsat kan revidere fondens årsregnskaber. Flertallet lægger vægt på, at forvaltningsafdelingerne har særlig indsigt i fondenes forhold og karakteristika, hvilket er væsentligt i forhold til at foretage revision af fondens årsregnskaber.

Flertallet finder det ikke nødvendigt at stille krav om, at godkendte forvaltningsafdelinger skal opfylde de samme krav, som dem der stilles til godkendte revisorer i revisorloven, idet

godkendte forvaltningsafdelinger siden 1991 har revideret en stor andel af fondene, og har opbygget en særlig indsigt i fondenes forhold, herunder fondenes økonomi og regnskab samt de regler, der finder anvendelse herfor.

Et *mindretal* af udvalgets medlemmer (*Henrik Steffensen*) finder, at hvis godkendte forvaltningsafdelinger fortsat skal kunne foretage revision af fondens årsregnskab, skal de opfylde de samme professionelle krav, som dem der gælder for godkendte revisorer.

Efter mindretallets vurdering bør der således stilles krav om f.eks. uafhængighed, efteruddannelse, offentligt tilsyn, klagemuligheder og ansvarsforsikring.

Udvalget har drøftet, om der i lighed med hvad der gælder for de erhvervsdrivende fonde samt i Norge, Sverige og Finland, bør indføres regler om offentlighed med fondens transaktioner med nærtstående. Det samlede udvalg foreslår hertil, at der indføres en regel herom, der er særligt møntet på fonde, og at området for hvad der skal offentliggøres afgrænses til gensidigt bebyrdende aftaler, idet udvalget foreslår, at fortegnelsen over fondens legatmodtagere undtages fra aktindsigt.

Kapitel 9 vedrører vedtægtsændringer.

Det er udvalgets forslag, at fondsloven skal indeholde kriterierne for fondsmyndighedens tilladelse til vedtægtsændringer, herunder ændring af fondens formål og opløsningsformål.

Udvalget finder endvidere, at der af hensyn til bl.a. fondens fleksibilitet bør ske en opblødning af fondsmyndighedens administrative praksis for, hvornår der kan gives tilladelse til vedtægtsændringer.

Det er bl.a. udvalgets forslag, at kriterierne for, hvornår der kan gives tilladelse til ændring af en formålsbestemmelse m.v., bør lempes. Udvalget foreslår bl.a., *at* der ikke stilles krav om, at formålet skal være »klart« uhensigtsmæssigt, og *at* der ikke stilles krav om, at det nye formål skal ligge tæt op ad det oprindelige formål. Med udvalgets forslag vil fondsmyndighedens tilladelse til ændring af fondens formål og opløsningsformål navnlig bero på, om formålet ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt.

Ved ændring af øvrige vedtægtsbestemmelser vil fondsmyndigheden navnlig skulle påse, om ændringen er hensigtsmæssig.

Kapitel 10 vedrører fusion.

Det fremgår bl.a. af kommissoriet, at udvalget skal overveje reglerne om sammenlægning af fonde. Det fremgår desuden af kommissoriet, at der fra flere sider er peget på, at navnlig mindre fonde har svært ved at opretholde et tilfredsstillende afkast til brug for fondens uddelinger, særligt efter administrationsomkostninger m.v. er betalt, og at reglerne om sammenlægning derfor er for restriktive.

Med henblik på bl.a. at skabe parallelitet til området for de erhvervsdrivende fonde foreslår udvalget, at det fremover betegnes som en »fusion«, når to eller flere fonde, der er omfattet af fondsloven, sammenlægges.

Der er enighed i udvalget om, at de gældende regler om sammenlægning af fonde er for restriktive, herunder bl.a. af hensyn til fondenes fleksibilitet og en effektiv administration af fondene.

Udvalget foreslår derfor, at der bl.a. sker en opblødning af fondsmyndighedens administrative praksis for, hvor tæt fondenes formål skal være på hinanden. Efter udvalgets forslag vil det afgørende være, om fondene har samme eller beslægtede formål. Udvalget foreslår desuden, at fonde, der ikke har samme eller beslægtede formål, kan fusioneres hvis fondenes kapital eller andre særlige forhold taler herfor.

Det er hertil udvalgets forslag, at fondsloven skal indeholde kriterierne for fondsmyndighedens tilladelse til fusion.

Det er desuden udvalgets forslag, at der kan ske fusion mellem fonde omfattet af fondsloven med universalsuccession, således at fusionen kan ske skattefrit efter fusionsskatteloven, og den eller de ophørende fondes aktiver og forpligtelser overdrages til den nystiftede eller fortsættende fond, uden at dette kræver kreditorernes samtykke. Udvalget foreslår hertil, at denne adgang tillige gælder ved fusion mellem fonde omfattet af fondsloven og erhvervsdrivende fonde omfattet af erhvervsfondsloven, hvis der tilsvarende indføres regler herom i erhvervsfondsloven. For så vidt angår ikke-omfattede og undtagne fonde vil der som efter gældende ret fortsat kunne ske sammenlægning med fonde omfattet af fondsloven, men dette vil ikke være med universalsuccession.

Kapitel 11 vedrører opløsning.

Det fremgår af kommissoriet, at udvalget bl.a. skal overveje reglerne om opløsning af fonde, herunder eventuelt kapitalkrav ved opløsning. Det skal ses i lyset af, at der ifølge kommissoriet fra flere sider er peget på, at reglerne om opløsning af fonde er for restriktive, bl.a. henset til at

det kan være svært for navnlig mindre fonde at opretholde et tilfredsstillende afkast til brug for fondens uddelinger, særligt efter at administrationsomkostninger m.v. er betalt.

Udvalget finder, at de nuværende kriterier for opløsning af fonde er for restriktive, og at der bør ske en opblødning af administrativ praksis for, hvornår der kan gives tilladelse til opløsning af fonde.

Efter udvalgets opfattelse kan det i visse tilfælde være formålstjenligt, at en fond opløses – og kapitalen derved uddeles i overensstemmelse med vedtægten – frem for, at fonden lever videre og f.eks. har vanskeligt ved at opnå afkast til uddelinger eller på anden måde realisere formålet.

Udvalget foreslår på den baggrund bl.a., at den i administrativ praksis udviklede kapitalgrænse på 3-4 mio. kr. forlades. Udvalget foreslår således, at der hverken lovmæssigt eller administrativt fastsættes en bestemt grænse for, hvornår fondens midler ikke anses for at stå i rimeligt forhold til formålet, men at det i stedet altid beror på en konkret og individuel vurdering heraf.

Det er desuden udvalgets forslag, at det ved vurderingen af, om fondsmyndigheden kan tillade fonden opløst kan tillægges vægt, om fondens formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt.

Udvalget foreslår endvidere, at der fastsættes nærmere regler for opløsningsprocessen, herunder regler om bl.a. uddeling af fondes kapital, aflæggelse af regnskab, genoptagelse af fonde, som er under opløsning, og om overgang til rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Kapitel 12 vedrørende statusskifte.

Det fremgår af kommissoriet, at udvalget bl.a. skal overveje reglerne om statusskifte, f.eks. overgang fra erhvervsdrivende til ikke-erhvervsdrivende fond.

For at skabe klarhed på området foreslår udvalget, at der indføres regler om, at et statusskifte skal registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system. Udvalget har hertil gjort sig overvejelser om anvendelse af de foreslåede regler om fondens kapital og fondens vedtægt ved et statusskifte.

Kapitel 13 vedrører tilbagebetaling og erstatning.

Udvalget foreslår at indføre regler om tilbagebetaling og mindre tilpasninger af de gældende regler om erstatning m.v.

Med udvalgets forslag vil fondens ledelse bl.a. være ansvarlig for skade, som den forsætligt eller uagtsomt påfører fonden eller tredjemand, og fondsmyndigheden vil have kompetence til at anlægge søgsmål om erstatning på vegne af fonden. Udvalget foreslår desuden bl.a. at indføre regler om, at fonden skal erstatte fondsmyndigheden de udgifter, som fondsmyndigheden har afholdt ved, at myndigheden har anlagt et søgsmål om erstatning på vegne af fonden.

Kapitel 14 vedrører tilsyn og kontrol.

Det fremgår bl.a. af udvalgets kommissorium, at udvalget skal overveje en styrkelse af tilsynet og kontrollen med fondene, herunder Civilstyrelsens mulighed for udveksling af oplysninger med andre myndigheder.

Som anført i kommissoriet har PET og Civilstyrelsen vurderet, at der er behov for at styrke tilsynet og kontrollen med fondene, så det i højere grad sikres, at fondene ikke anvendes til f.eks. hvidvask og terrorfinansiering.

Udvalgets forslag til styrkelse af tilsynet og kontrollen med fondene, herunder at fondene ikke anvendes til f.eks. hvidvask og terrorfinansiering, skal i vidt omfang findes andre steder i betænkningen. Det kan i den forbindelse bl.a. nævnes, at betænkningens kapitel 2 indeholder forslag om, at fonde med aktiver under 1 mio. kr. skal være omfattet af fondslovens anvendelsesområde, at betænkningens kapitel 4 indeholder forslag om indførelse af et fondsregister, som vil kunne styrke grundlaget for myndighedernes tilsyn og kontrol med fondene, og at betænkningens kapitel 8 indeholder forslag om, at alle fonde omfattet af fondsloven, skal aflægge årsregnskab, som skal indsendes til fondsmyndigheden og offentliggøres.

De nævnte forslag vil i betydeligt omfang udgøre en styrkelse af fondsmyndighedens og andre myndigheders mulighed for at føre tilsyn og kontrol med fondene.

Udvalget finder herudover ikke grundlag for at indføre særlige regler om fondsmyndighedens mulighed for udveksling af oplysninger med andre myndigheder. Udvalget anbefaler dog, at der enten i fondsloven eller i hvidvaskloven indføres klare regler om fondsmyndighedens indberetningsforpligtelse til Hvidvasksekretariatet.

Med hensyn til fondsmyndighedens tilsyn med fondene finder udvalget, at effektiviteten af tilsynet med fondene med fordel kan styrkes ved, at fondsmyndigheden lægger vægt på informations- og vejledningsindsatsen for at bidrage til at undgå, at der sker fejl og overtrædelser af lovgivningen.

Herudover finder udvalget, at der bør gives fondsmyndigheden visse nærmere beføjelser, som kan styrke tilsynet og kontrollen med fondene. Af væsentlige punkter foreslår udvalget bl.a., at der indføres regler om fondsmyndighedens anvendelse af ekstern bistand, om indhentelse af erklæring om rigtigheden af regnskabsoplysninger m.v. og om offentliggørelse af kontrol. Udvalget foreslår herudover, at der indføres regler om granskning, så fondsmyndigheden har mulighed for at iværksætte en granskning af visse nærmere angivne forhold vedrørende en fond.

Kapitel 15 vedrører klageadgang.

Udvalget finder, at der bør være adgang til at påklage afgørelser efter fondsloven til et klagenævn. Det anføres i den forbindelse, at det er udvalgets opfattelse, at der kan være grund til at overveje, om klagenævnskompetencen efter fondsloven og erhvervsfondsloven bør samles hos ét klagenævn, f.eks. hos Erhvervsankenævnet.

Kapitel 16 indeholder flertallets lovudkast med bemærkninger til de foreslåede bestemmelser.

8. Økonomiske konsekvenser

8.1 Økonomiske konsekvenser ved udvalgets forslag

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at det forudsættes, at udvalgets anbefalinger så vidt muligt er udgiftsneutrale eller af en størrelsesorden, der kan afholdes inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske rammer. Hvis væsentlige hensyn tilsiger det, kan udvalget dog præsentere en grundmodel med ét sæt af anbefalinger, der er udgiftsneutrale, og en alternativ model med et udvidet sæt af anbefalinger, der indebærer merudgifter. Udvalget vil i så fald skulle overveje mulige finansieringskilder til håndtering af de anbefalinger, der indebærer merudgifter.

Udvalget præsenterer i det følgende et skøn over de økonomiske konsekvenser, der er forbundet med udvalgets forslag om revision af reglerne om fonde. Udvalget skal i forbindelse hermed bemærke, at der må tages forbehold for eventuelle ændringer og uforudsete udfordringer, der kan medføre yderligere eller reducerede omkostninger.

Udvalget har med henblik på at afdække de økonomiske konsekvenser ved udvalgets forslag indhentet estimater fra Erhvervsstyrelsen, Civilstyrelsen, Erhvervsministeriet, Rigspolitiet (NSK) og PET i perioden 2026-2032 *(tabel 1* nedenfor*)*. I overensstemmelse med kommissoriet for udvalgets arbejde er udgangspunktet, at udgifterne så vidt muligt afholdes inden for eksisterende rammer.

Tabel 1. Økonomiske konsekvenser af udvalgets forslag 2026-2032

Mio. kr. (2025-pl)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Total 2026-2032	Varig
Justitsministeriet (1)	2,8	3,7	3,6	1,3	1,1	1,1	0,8	**14,6**	**0,8**
Civilstyrelsen	2,8	3,7	3,6	1,3	1,1	1,1	0,8	**14,6**	**0,8**
Heraf til indførsel af registreringskrav	2,7	3,3	3,3	1,1	1,1	1,1	0,7	**13,3**	**0,7**
Heraf til tilsyn med fondene	0,1	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	**1,3**	**0,1**
Rigspolitiet (NSK)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0**	**0,0**
PET	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0**	**0,0**
Erhvervsministeriet (2)	2,0	4,1	3,9	3,9	3,9	3,8	2,8	**24,4**	**1,7**
Erhvervsministeriet	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	**7,0**	**1,0**
Erhvervsstyrelsen	1,0	3,1	2,9	2,9	2,9	2,8	1,8	**17,4**	**1,6**
I alt (1+2)	**4,8**	**7,8**	**7,5**	**5,2**	**5,0**	**4,9**	**3,6**	**39,0**	**3,4**

Bem.: Afvigelse i summer skyldes afrundinger.

8.1.1 **Økonomiske konsekvenser ved indførelse af krav om registrering af fonde**

Implementering af udvalgets *forslag om registreringskrav for fonde, herunder oprettelse af et fondsregister*, jf. betænkningens kapitel 4, samt fondsmyndighedens legalitetsprøvelse vil indebære økonomiske konsekvenser.

Det foreslåede vil bl.a. medføre økonomiske konsekvenser for Erhvervsstyrelsen i forbindelse med udvalgets forslag om, at fondsregistret skal indeholdes i Erhvervsstyrelsens it-system. Som følge heraf vil Erhvervsstyrelsen bl.a. have omkostninger forbundet med oprettelsen af fondsregistret, herunder efterfølgende vedligeholdelse og understøttelse af registret, samt den formelle og automatiske kontrol af indberetningerne i fondsregisteret (opsætning af regler i brugergrænsefladen).

Forslaget om registrering af fonde vil desuden medføre økonomiske konsekvenser for fondsmyndigheden, herunder omkostninger forbundet med tilpasninger af Civilstyrelsens sagsbehandlingssystem, manuel behandling (kontrol og verificering af registreringer), legalitetsprøvelse af eksisterende fonde, løbende sagsbehandlingsomkostninger forbundet med registrering og legalitetsprøvelse af nystiftede fonde samt løbende IT-omkostninger. Udvalgets forslag vil dog samtidig medføre en besparelse på sagsbehandlingsomkostninger for fondsmyndigheden i form af færre udgifter forbundet med behandling af umiddelbart færre aktindsigter i fondenes årsregnskaber m.v. samt en besparelse af ressourcer forbundet med den løbende indkaldelse af årsregnskaber til kontrol.

Erhvervsstyrelsen har estimeret, at udvalgets forslag om registreringskrav vil koste i alt 17,4 mio. kr. i perioden 2026-2032, jf. tabel 1 ovenfor. Civilstyrelsen har estimeret, at udvalgets forslag om registreringskrav, vil koste i alt 13,3 mio. kr. i perioden 2026-2032, jf. tabel 1 ovenfor. Udvalgets forslag om registrering af fonde estimeres således at medføre udgifter på i alt 30,7 mio. kr. i perioden 2026-2032.

8.1.2 **Økonomiske konsekvenser for fondsmyndighedens tilsyn med fondene**

Udvalgets forslag om revision af fondsloven vil overordnet medføre økonomiske konsekvenser for *fondsmyndighedens tilsyn med fondene.*

Det vurderes, at forslaget bl.a. vil medføre udgifter forbundet med fondsmyndighedens tilsyn med eksisterende fonde med aktiver under 1 mio. kr., jf. betænkningens kapitel 2, fondsmyndighedens legalitetsprøvelse af nystiftede fonde, jf. pkt. 8.1.1 ovenfor og betænkningens kapitel 4, fondsmyndighedens opfølgning på fonde, der ikke indsender regnskaber m.v., jf. betænkningens kapitel 8, samt forventeligt flere ansøgninger om vedtægtsændringer, fusion og opløsning, jf. betænkningens kapitel 9, 10 og 11.

Udvalgets forslag vil dog samtidig medføre færre udgifter til f.eks. bortfald af ansøgninger om frigivelse af fondens bundne aktiver til betaling af skat, jf. betænkningens kapitel 5, og forventeligt færre sager om nedbringelse af fondens disponible aktiver, jf. betænkningens kapitel 5.

Der er herudover en række af udvalgets forslag, hvor det ikke er muligt at fastslå et skøn over mer- og mindreudgifter, f.eks. fondsmyndighedens mulighed for at pålægge administrative bøder, anvendelse af ekstern bistand ved kontrol af fondens årsregnskab, indhentelse af sagkyndig erklæring fra bestyrelsen, offentliggørelse af kontrol, granskning, jf. betænkningens kapitel 14, og eventuelt færre anmodninger om remonstration som følge udvalgets forslag om klageadgang, jf. betænkningens kapitel 15.

Civilstyrelsen har på denne baggrund estimeret, at udvalgets forslag vil medføre i alt 1,3 mio. kr. i udgifter for fondsmyndighedens tilsyn med fondene i perioden 2026-2032, jf. tabel 1 ovenfor.

8.1.3 **Økonomiske konsekvenser ved indførelse af en administrativ klageadgang**

Udvalgets *forslag om at indføre en administrativ klageadgang*, jf. betænkningens kapitel 15, vil endvidere indebære økonomiske konsekvenser.

Det er udvalgets vurdering, at det må bero på myndighedernes nærmere overvejelser, hvilket klagenævn som eventuelt bør have kompetence til at behandle klager efter fondsloven, herunder om der bør etableres et nyt klagenævn, eller om kompetencen bør henlægges til et eksisterende klagenævn. Udvalget bemærker i relation til et eksisterende klagenævn, at Erhvervsankenævnet behandler klager efter erhvervsfondsloven, samt at der ved behandlingen af klager efter erhvervsfondsloven medvirker sagkyndige, som har et særligt kendskab til fondsretlige forhold. Udvalgets forslag indeholder på denne baggrund ikke nærmere bestemmelser om, hvilket klagenævn, der bør behandle klager efter fondsloven.

Udvalget har ikke fundet det muligt at vurdere omkostningerne forbundet med oprettelse af et nyt klagenævn, men vurderer, at dette vil være forbundet med flere udgifter, end hvis klageadgangen henlægges til et eksisterende klagenævn.

Erhvervsministeriet har til udvalget oplyst, at klageadgangen for de erhvervsdrivende fonde til Erhvervsankenævnet ikke er fuldt finansieret gennem klagegebyret. Erhvervsministeriet har estimeret, at en klageadgang for fonde omfattet af fondsloven ved Erhvervsankenævnet vil koste i alt 7,0 mio. kr. i perioden 2026-2032, jf. tabel 1 ovenfor.

Kapitel 2
Anvendelsesområde

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 **Anvendelsesområde, jf. fondslovens § 1, stk. 1**

Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 1, at lovens kapitel 1-12 gælder for fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner (fonde).

1.1.2 **Fondsbegrebet, jf. fondslovens § 1, stk. 2**

Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 2, at der ved en »fond« i fondsloven forstås en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 734 af 25. juni 2014. Af forarbejderne fremgår bl.a. følgende, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 5:

> ”Justitsministeriet har overvejet, hvorvidt der også i fondsloven bør indsættes en definition af begrebet ”fond”.
>
> Som nævnt ovenfor bygger fondsloven og erhvervsfondsloven på det samme fondsbegreb, der hviler på almindelige retsgrundsætninger, som er opbyggede gennem en meget lang årrække. Indsættelsen af en definition af begrebet ”en erhvervsdrivende fond” i erhvervsfondsloven vil i sagens natur derfor også have betydning i forhold til fondsloven.
>
> En kodificering af uskrevne retsgrundsætninger, der er indarbejdet i fast myndighedspraksis, rummer efter Justitsministeriets opfattelse en vis risiko for, at myndighederne fratages den fornødne grad af fleksibilitet. Samtidig vil indførelsen af en definition af begrebet ”fond” imidlertid kunne bidrage til øget klarhed om indholdet af dette centrale begreb og dermed for retstilstanden.
>
> Da fondsbegrebet er – og fortsat bør være – det samme for erhvervsdrivende fonde som for ikke-erhvervsdrivende fonde, og da der er tale om et helt grundlæggende

og indarbejdet begreb, finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt at bevare paralleliteten mellem de to love på dette punkt. Hermed sikres det, at der heller ikke fremadrettet opstår tvivl om, hvorvidt fondsbegrebet skal fortolkes ens efter de to love. Det er således efter Justitsministeriets opfattelse afgørende, at fondsbegrebet også fremadrettet fremstår og fortolkes som et entydigt begreb.

Med lovforslaget foreslås således indsat en definition af begrebet "fond" i fondsloven svarende til definitionen i erhvervs- og vækstministerens udkast til lovforslag.

Der er med den foreslåede definition i vidt omfang alene tale om en kodificering af de karakteristika, der er henvist til i fondsudvalgets betænkning nr. 970/1982 om fonde, jf. ovenfor. Dog medfører kravene til antallet af uafhængige bestyrelsesmedlemmer en vis opstramning af kravet til selvstændighed i forhold til stifter.

Det vil afhænge af en konkret vurdering, hvornår en bestyrelse anses for selvstændig i forhold til stifter. Det er i den forbindelse efter Justitsministeriets opfattelse ikke i sig selv tilstrækkeligt, at der er ét medlem af fondens bestyrelse, der er uafhængigt af fondens stifter. Jo større bestyrelse, desto flere uafhængige bestyrelsesmedlemmer kan der således være grund til at stille krav om."

Det fremgår endvidere af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 13-14:

"Det foreslås, at der i fondslovens § 1 indsættes et nyt stykke (som *stk. 2*), som indeholder en definition af begrebet fond. Ved en fond forstås herefter en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, og hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue. Definitionen indeholder en række retlige karakteristika, der er i overensstemmelse med de karakteristika, der er opregnet i betænkning nr. 970/1982 om fonde, s. 43, og som har baggrund i almindelige fondsretlige grundsætninger.

(…)

Alle de karakteristika, der er opregnet i det foreslåede nye stk. 2, skal være opfyldt, for at en juridisk person kan betegnes som en fond.

Da der med den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt alene tilsigtes en kodificering af gældende ret, vil praksis i henhold til gældende ret for, hvornår der i henhold til de fondsretlige grundsætninger er tale om en fond, fortsat kunne opretholdes. Dog vil der i forhold til kravet om en selvstændig ledelse for nye fonde, der etableres efter lovens ikrafttrædelse, være tale om en skærpelse af kravene til, hvor mange uafhængige bestyrelsesmedlemmer en fond skal have.

Efter den foreslåede bestemmelse skal en fond besidde en *formue*. Fondens formue kan bestå af f.eks. fast ejendom, løsøre, aktier, obligationer eller rede penge. Efter § 8, stk. 1 (som ændret ved lovforslagets § 1, nr. 9), skal en fond have aktiver for – fremover – mindst 1 mio. kr.

Det er efter den foreslåede bestemmelse endvidere et krav, at fondens formue skal være *uigenkaldeligt udskilt* fra stifterens formue.

For så vidt angår kravet om uigenkaldelig udskillelse (krympereglen) vil denne betingelse i almindelighed være toleddet. Dels skal fondens aktiver allerede ved oprettelsen være uigenkaldeligt overdraget til fonden, dels må fondens midler ikke efterfølgende kunne tilbageføres til stifteren eller personer, der er nærtstående med stifteren.

Det er principielt tilstrækkeligt, at stifteren har påtaget sig en retligt bindende forpligtelse, således at stifter vil handle retsstridigt over for fonden, hvis forpligtelsen ikke opfyldes, og således at der er skabt en ret for fonden eller den, der repræsenterer fonden, til at kræve forpligtelsen opfyldt. Forpligtelsen kan foreligge som et uigenkaldeligt tilsagn om at ville overføre værdier til fonden. I sådanne tilfælde må stifteren have afgivet tilsagnet til enten den udpegede, selvstændige ledelse eller til en tredjemand, der repræsenterer fonden. Udskillelsen er ikke uigenkaldelig, hvis stifteren har forbeholdt sig ret til at råde over værdierne, f.eks. ved vilkårligt at tilbagekalde et tilsagn.

Det forhold, at fondens midler ikke må tilbageføres til stifter, betyder bl.a., at der ikke må ske tilbagebetaling af grundkapitalen og fondens øvrige egenkapital, herunder tilbagebetaling ved fondens opløsning, tildeling af legatportioner, lån af enhver art, herunder lån mod sikkerhed og kaution og garantistillelse for stifterens og for dennes nærtståendes forpligtelser. Dette krav har sammenhæng med kravet om, at en fond skal ledes af en i forhold til stifter selvstændig ledelse.

Kravet om uigenkaldelig udskillelse fra stifterens formue har også sammenhæng med fondslovens § 16, stk. 1 (som ikke foreslås ændret), hvorefter stifteren, dennes ægtefælle eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægt- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

Kan fondens midler tilbageføres til stifterens ægtefælle eller faste samlever eller stifterens mindreårige børn, anses formuen ikke for uigenkaldeligt udskilt fra stifters formue. Det samme gælder, hvis fondens midler tilbageføres til ledelsen og eventuelle majoritetsaktionærer mv. med bestemmende indflydelse i fondens stifter, hvis fondens stifter er en juridisk person, jf. princippet i lovens § 16, stk. 2.

Det vil således ikke være muligt f.eks. i forbindelse med stiftelsen af en fond at foreskrive, at fondens overskud skal uddeles til eneaktionæren i det selskab, der har stiftet fonden. Endvidere vil kravet om uigenkaldelig udskillelse ikke kunne anses for opfyldt, hvis der i forbindelse med stiftelsen indgås aftale med stifter eller en virksomhed ejet af stifter om, at den pågældende skal udføre ydelser for fonden

mod betaling i et omfang, så der i realiteten sker en tilbageførsel af midler til stifter svarende til stiftelseskapitalen. Det er i den forbindelse ikke afgørende, om udførelsen af ydelsen og betalingen herfor sker på markedsvilkår.

Det vil altid bero på en konkret vurdering, om fondens formue er effektivt og uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue. Spørgsmålet om, hvornår kravet om uigenkaldelig udskillelse er opfyldt i tilfælde af, at stifter f.eks. har tillagt sig selv eller meget nære pårørende rentenydelsesret, bopælsret, brugsret mv., afhænger af de konkrete omstændigheder.

Det reelle formål med fonden må således ikke være direkte eller indirekte at uddele ydelser til stifteren eller sikre stifter en indtægt af en kapital, som ligger uden for kreditorernes rækkevidde. Det vil endvidere ikke være muligt for bestyrelsen at tillægge stifteren en sådan ret efter fondens stiftelse.

I den foreslåede bestemmelse præciseres det endvidere, at det er et krav, at der i stiftelsesgrundlaget er optaget et eller flere nærmere angivne *bestemte formål*, som fonden skal varetage. Denne betingelse harmonerer også med kravet til indholdet af en sådan vedtægt. Det følger således af gældende ret, at en fonds vedtægt skal indeholde et formål, som fonden skal varetage, jf. fondslovens § 6, stk. 1, nr. 3 (der bliver nr. 4), som ikke foreslås ændret, samt en bestemmelse om anvendelse af overskud, jf. fondslovens § 6, stk. 1, nr. 8 (der bliver nr. 9), som ligeledes ikke foreslås ændret.

Fondsloven indeholder ikke en udtrykkelig begrænsning i forhold til fondes formål. Der er således som udgangspunkt kun ganske få begrænsninger i forhold til, hvilke formål en fond kan varetage. Lovforslaget tilsigter ingen ændring heraf.

En fonds formål må i henhold til almindelige retsgrundsætninger ikke stride mod lov og ærbarhed. Fondens formål må endvidere ikke stride mod præceptive regler i anden lovgivning, f.eks. den kommunale lovgivning, ligesom fonde, hvis formål åbenbart er uden fornuftig mening eller umuligt at opfylde, ikke gyldigt kan stiftes. Det kan endvidere i særlovgivning være bestemt, at nærmere angivne formål ikke kan varetages af en fond.

Der skal efter den foreslåede bestemmelse være tale om et eller flere "bestemte" formål. Det betyder, at en stifter f.eks. ikke gyldigt kan fastsætte, at "… fonden skal varetage de formål, som bestyrelsen ønsker…" eller lignende formuleringer. Et sådant formål er ikke konkret nok.

Bestemmelsen medfører, at stifter kan bestemme, at ethvert formål, som ikke er i strid med lov eller ærbarhed eller savner mening, kan tilgodeses af fonden. Med denne vidtstrakte frihed til at oprette fonde til varetagelse af ethvert lovligt formål videreføres således gældende ret.

Lovforslaget berører i øvrigt ikke begrænsningerne i adgangen til at stifte en familiefond, hvor familien er ene- eller fortrinsberettiget, jf. herved fondslovens § 7 (som ikke foreslås ændret).

Muligheden for at tillægge en fonds stifter eller nærtstående en rentenydelsesret, bopælsret mv. forudsætter under alle omstændigheder, at retten, den tidsmæssige ramme og niveauet herfor udtrykkeligt fremgår af fondens vedtægt.

Foruden kravet om, at en fond skal have et eller flere bestemte formål, er det efter lovforslaget – i overensstemmelse med gældende fondsret – en forudsætning, at formålet umiddelbart skal kunne efterleves i en *længere årrække*, hvilket i princippet vil sige uden tidsbegrænsning.

Ifølge administrativ praksis er det et krav, at en fonds formål skal kunne efterleves i mindst 10 år. Det er således ikke muligt at stifte en fond alene med henblik på at lave en indsamling eller en anden enkeltstående aktivitet eller begivenhed. En sådan juridisk konstruktion kan ikke anses for omfattet af fondsbegrebet.

Herudover fastslås det i den foreslåede definition udtrykkeligt, at der i en fond skal være en i forhold til stifter *selvstændig ledelse*. Kravet om selvstændighed i forhold til stifter medfører, at der i bestyrelsen skal være ét eller flere af stifter uafhængige medlemmer.

Det vil afhænge af en konkret vurdering, hvornår ledelsen anses for selvstændig i forhold til stifter. Det er i den forbindelse ikke i sig selv tilstrækkeligt, at der er ét medlem af fondens bestyrelse, der er uafhængigt af fondens stifter. Jo større bestyrelse, desto flere uafhængige bestyrelsesmedlemmer kan der således være grund til at stille krav om.

Kravet om en i forhold til stifter selvstændig ledelse skal som udgangspunkt anses for opfyldt, når en tredjedel af bestyrelsens medlemmer er uafhængige af stifter. Kravet om uafhængighed gælder også i forhold til væsentlige gavegivere, bidragsydere mv., jf. nærmere nedenfor om forslaget til (nyt) stk. 3.

At en tredjedel af bestyrelsesmedlemmer skal være uafhængige betyder, at der skal være mindst ét medlem, der er uafhængig af fondens stifter mv., når bestyrelsen består af 3-4 vedtægtsudpegede medlemmer, mindst to medlemmer, der er uafhængige af fondens stifter mv., når bestyrelsen består af 5-8 vedtægtsudpegede medlemmer, mindst tre medlemmer, der er uafhængige af fondens stifter mv., når bestyrelsen består af 9-11 vedtægtsudpegede medlemmer, og mindst fire medlemmer, der er uafhængige af fondens stifter mv., når bestyrelsen består af 12-14 vedtægtsudpegede bestyrelsesmedlemmer, og så fremdeles. På denne måde tilgodeses ønsket om en reel uafhængig andel af bestyrelsen.

Kravet om en selvstændig ledelse medfører endvidere, at det ikke kan fremgå af vedtægten, at stifteren skal give sit samtykke til alle beslutninger, eller at stifteren har en generel vetoret over for bestyrelsens beslutninger. Det kan dog i fondens vedtægt bestemmes, at stifterens samtykke kræves ved visse nærmere angivne beslutninger, f.eks. om visse vedtægtsændringer eller salg af en bestemt ejendom eller andre særlige aktiver, der er overdraget til fonden ved stiftelsen.

> Kravet om en selvstændig ledelse medfører ligesom efter gældende ret ikke, at der er et forbud mod, at der sidder stiftere – eller repræsentanter for stifter, hvis stifter er en juridisk person – i fondens bestyrelse. Stifters nærtstående kan endvidere være medlemmer af bestyrelsen. Kravet om, at et eller flere medlemmer af bestyrelsen skal være uafhængige i forhold til stifteren, gælder dog også i forhold til eventuelle nærtstående.
>
> Kravet om et eller flere uafhængige medlemmer af bestyrelsen i forhold til stifter og dennes nærtstående skal desuden være opfyldt både ved fondens stiftelse og efterfølgende gennem hele fondens levetid. Særligt i forhold til kravet om selvstændig ledelse i relation til de eksisterende fonde henvises til bemærkningerne til overgangsbestemmelsen i lovforslagets § 2, stk. 2.
>
> Kravet om en selvstændig ledelse medfører endvidere, at de beslutninger, som bestyrelsen i en fond træffer, skal kunne begrundes alene i fondens formål og interesser.
>
> Stifters ønsker med fonden må således komme til udtryk i forbindelse med affattelsen af vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil. Efter stiftelsen har stifter ikke særlige rettigheder i forhold til fonden ved f.eks. efterfølgende vedtægtsændringer, hvis det ikke klart fremgår af den oprindelige vedtægt.
>
> Herudover præciseres det i definitionen efter den foreslåede bestemmelse, at ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har *ejendomsretten* til fondens formue. En fond i lovens forstand er således selvejende, og ejendomsretten til fondens formue tilkommer fonden som sådan.
>
> At fonde er selvejende medfører, at formuen ikke kan falde i arv, og at der ikke gyldigt kan ske uddeling til en "ejerkreds" hverken i fondens levetid eller i forbindelse med opløsning af fonden. I fondens levetid og ved opløsning af fonden er bestyrelsen forpligtet til udelukkende at uddele fondens midler i overensstemmelse med fondens uddelingsformål."

For fonde, der er stiftet før ikrafttræden af lov nr. 734 af 25. juni 2014 den 1. september 2014, indebærer fondslovens § 1, stk. 2, ikke ændringer i forhold til sammensætningen af fondens bestyrelse, jf. § 2, stk. 2, 1. pkt., i lov nr. 734 af 25. juni 2014. Det vil sige, at sammensætningen af bestyrelsen i fonde stiftet før den 1. september 2014 også ved senere udskiftning af bestyrelsesmedlemmer fortsat kan være den samme som hidtil, selv om dette måtte betyde, at kravet om, at en tredjedel af medlemmerne af bestyrelsen er uafhængige af stifteren, ikke er opfyldt, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 20.

1.1.3 **Væsentlige gavegivere og bidragsydere, jf. fondslovens § 1, stk. 3**

Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 3, at væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. sidestilles med fondens stifter i alle henseender. Oplysninger om væsentlige gavegivere og bidragsydere

m.v., som tildeler fonden midler efter fondens stiftelse, skal indsendes til fondsmyndigheden senest 4 uger efter fondens modtagelse af midlerne.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 734 af 25. juni 2014. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår som følger, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 15-16:

> "I henhold til det foreslåede (nye) *stk. 3* sidestilles væsentlige gavegivere, bidragsydere mv. med fondens stifter eller stiftere. Det medfører, at der gælder de samme begrænsninger for disse bidragsydere som for fondens stifter i forhold til udskillelse af formue, uafhængighed i forhold til bestyrelsesmedlemmer og forbud mod tilbageførsel af midler.
>
> Den forslåede bestemmelse tilsigter at omfatte alle former for tilførsel af midler til en fond, som ikke modsvares af en reel modydelse - selve sondringen mellem, om der er tale om en gavegiver eller en bidragsyder, er derfor ikke afgørende. En gave vil dog typisk være karakteriseret ved overdragelse af midler uden modydelse af nogen art, mens et bidrag vil være karakteriseret ved overdragelse af midler mod en modydelse, men hvor modydelsen ikke modsvarer overførslen af midler og derfor fortsat indeholder et gaveelement.
>
> Hvorvidt en gave eller et bidrag mv. må anses for væsentlig, vil skulle afgøres konkret i forhold til den enkelte fond. Der kan ikke opstilles generelle regler for, hvornår en betaling til en fond skal anses for væsentlig, da der er forskel på fondene i forhold til størrelse af de bundne aktiver og den bundne egenkapital. En bidragsyder, som ved fondens stiftelse eller løbende giver bidrag, som i sig selv bevirker, at fonden kan udøve eller fortsætte sin virksomhed, må dog som det klare udgangspunkt betragtes som en væsentlig bidragsyder.
>
> Med til den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 3, 2. pkt., sikres det, at også oplysninger om væsentlige gaver og bidrag, der tilgår fonden efter stiftelsen, oplyses over for fondsmyndigheden. Der kan søges om aktindsigt i disse oplysninger efter bl.a. offentlighedsloven. Det bemærkes, at der for så vidt angår gaver, der ydes i forbindelse med stiftelsen, vil skulle oplyses herom i vedtægten, jf. lovforslagets § 1, nr. 7 (forslaget til § 6, stk. 1, nr. 2), idet væsentlige gavegivere mv. sidestilles med stifter."

1.1.4 **Fonde, der ikke er omfattet af fondsloven, jf. fondslovens § 1, stk. 4**

Det følger af fondslovens § 1, stk. 4, nr. 1-7, at loven ikke omfatter:

1) fonde, som er oprettet ved eller i henhold til lov, eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne,

2) fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til lov om social service, barnets lov og dagtilbudsloven, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver,
3) folkekirkens selvejende institutioner, trossamfund og godkendte uddannelsesinstitutioner, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål varetager andre opgaver,
4) fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde,
5) fonde, der i medfør af § 3 i lov om erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af nævnte lov,
6) selvejende institutioner, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning, og
7) selvejende institutioner, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, hvis det i institutionens vedtægt er fastsat, at det offentlige træffer bestemmelse om anvendelse af institutionens midler i tilfælde af dennes opløsning.

Bestemmelsen har med visse senere ændringer baggrund i hovedloven fra 1984, jf. herved § 1, stk. 2, i lov nr. 300 af 6. juni 1984. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår bl.a., at undtagelserne i det væsentlige svarer til opregningen i § 1, stk. 2, i lovudkastet i betænkning nr. 970/1982 om fonde, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, L 133, spalte 3113. Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovudkastet i betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 44, at hovedsynspunktet for udvalgets overvejelser har været, at der er behov for undtagelser, hvor selvejende institutioner på grundlag af andre regelsæt end fondslovgivningen er underlagt et tilstrækkeligt fyldestgørende offentligt tilsyn.

Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 7, at lovens §§ 38 (om, at fondsmyndigheden træffer bestemmelse om, i hvilket omfang videregående regler om tilsyn i stadfæstede fondes vedtægter skal gælde ved siden af lovens almindelige regler) og 59 (om bortfald af bestemmelser i vedtægter, som pålægger fondsmyndigheden opgaver, der efter den 1. januar 1992 ikke længere er nævnt i loven) også gælder for fonde, som falder uden for lovens område efter § 1, stk. 4, nr. 1-3, 6 eller 6.

Fondslovens §§ 4 og 5 (om registrering af reelle ejere) gælder også for fonde, som falder uden for lovens område efter § 1, stk. 4, nr. 1-3, 6 eller 6, jf. fondslovens § 1, stk. 8.

1.1.5 **Fonde, som kan undtages fra fondsloven, jf. fondslovens § 1, stk. 5**

Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 5, 1. pkt., at fondsmyndigheden kan bestemme, at en fond, som på anden måde end efter fondsloven er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn, helt eller delvist skal være undtaget fra loven. En fond kan dog ikke undtages fra loven, hvis den myndighed, der varetager et tilsyn som anført i 1. pkt., er stifter af fonden, jf. fondslovens § 1, stk. 5, 2. pkt.

Bestemmelsen i § 1, stk. 5, 1. pkt., blev indført i hovedloven fra 1984, jf. lov nr. 300 af 6. juni 1984 og bygger på lovudkastet i betænkning nr. 970/1982 om fonde. Bestemmelsen blev nyaffattet ved lov nr. 350 af 6. juni 1991. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår følgende, jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, spalte 2584-2585:

> ”Bestemmelsen foreslås ændret med henblik på at lette adgangen for mange selvejende institutioner til at blive undtaget fra fondslovens regler. Der tænkes i denne forbindelse især på de mange idrætshaller, forsamlingshuse, m.v. i lokalsamfundene. Disse institutioner er som udgangspunkt omfattet af fondsloven, selv om de ofte er helt atypiske i forhold til fondslovens regler. Hvis de ikke modtager offentlige tilskud, vil de som udgangspunkt fortsat være omfattet af loven, jf. forslagets § 1, nr. 4. Der findes imidlertid behov for at kunne undtage disse institutioner fra fondsloven.
>
> Efter den gældende lovs § 1, stk. 3, kan fondsmyndigheden med justitsministerens samtykke bestemme, at en fond, som anden måde end efter fondslovene er undergivet statsligt eller kommunalt tilsyn, helt eller delvis skal være undtager fra loven. Denne bestemmelse er af Justitsministeriet blevet fortolket meget restriktivt. Det er således en betingelse, at institutionen er undergivet fuldstændigt tilsyn fra det offentliges side, for at undtagelse fra oven kan komme på tale. Institutioner, der kun delvist er undergivet offentligt tilsyn, har – selvom dette tilsyn i øvrigt må anses for betryggende i relation til fondslovens regler – ikke kunne undtages fra loven.
>
> Med den foreslåede mere lempelige formulering af bestemmelsen er det hensigten at give disse mange institutioner adgang til at blive undtaget fra fondslovens regler. Det er dog forsat et krav, at de enkelte institutioner selv ansøger om at blive undtaget fra loven, og der vil blive taget konkret stilling til ansøgningerne. Der kræves stadig et vist tilsyn.”

Der skal således ifølge forarbejderne til § 1, stk. 5, 1. pkt., være et vist tilsyn med en fond, før denne kan undtages helt eller delvist fra fondsloven. Efter Civilstyrelsens administrative praksis lægges der vægt på, om det statslige eller kommunale tilsyn, ud fra et fondsretligt synspunkt, er »betryggende«. Ved vurderingen heraf lægges der vægt på, om tilsynsmyndigheden foretager en regnskabsmæssig gennemgang med henblik på at påse, at de fondsretlige regler er overholdt, og om tilsynsmyndigheden skal godkende ekstraordinære dispositioner.

Det er efter Civilstyrelsens administrative praksis ikke et krav for undtagelse efter fondslovens § 1, stk. 5, 1. pkt., at tilsynsmyndigheden skal godkende vedtægtsændringer eller føre tilsyn med midlernes anvendelse ved opløsning. Krav om godkendelse af vedtægtsændringer m.v. kan dog indgå som et moment i den samlede helhedsvurdering af, om tilsynet er fondsretligt betryggende. Der gælder i øvrigt intet krav om, at tilsynet skal fremgå af fondens vedtægt. Tilsynet skal dog fremgå af eksempelvis en driftsoverenskomst, en samarbejdsaftale eller lignende, eller på anden måde være bekræftet af tilsynsmyndigheden.

Fondslovens § 1, stk. 5, 2. pkt., hvorefter en fond ikke kan undtages fra loven, hvis den myndighed, der varetager et tilsyn som anført i 1. pkt., er stifter af fonden, blev indsat ved lov nr. 734 af 25. juni 2021.

Det fremgår bl.a. af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 6:

> "Justitsministeriet finder – i lighed med, hvad Erhvervsfondsudvalget har anbefalet i forhold til erhvervsfondsloven – at fonde, der på anden måde end efter fondsloven er undergivet et offentligt tilsyn, bør omfattes af fondslovens bestemmelser, hvis fonden er stiftet af den samme offentlige myndighed, der ellers varetager opgaven som tilsynsmyndighed. Hermed undgås det, at der opstår situationer, hvor der ikke er en tilstrækkelige adskillelse mellem fonden og stifter. Reglen vil således indebære, at hvis en kommune f.eks. stifter en fond til fremme af erhvervstiltag i kommunen, og kommunen selv fører tilsyn med fonden, så vil en sådan fond fortsat være omfattet af fondsloven (og dermed være underlagt Civilstyrelsens tilsyn)."

Ifølge forarbejderne til bestemmelsen finder denne tilsvarende anvendelse, hvis tilsynsmyndigheden er en væsentlig gavegiver i forhold til fonden, jf. herved fondslovens § 1, stk. 3, hvorefter væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. i alle henseender sidestilles med fondens stifter, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 16.

Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 7, at lovens §§ 38 og 59 også gælder for fonde, som er undtaget fra loven i medfør af § 1, stk. 5.

Fondslovens §§ 4 og 5 gælder også for fonde, som er undtaget fra loven i medfør af § 1, stk. 5, jf. fondslovens § 1, stk. 8.

1.1.6 **Fonde med aktiver under 1 mio. kr., jf. fondslovens § 1, stk. 6**

Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 6, 1. pkt., at fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover, ikke er omfattet af loven.

Bestemmelserne i fondslovens §§ 4 og 5, § 6, stk. 1 (om krav til vedtægten), § 7 (om begrænsninger i adgangen til at stifte en familiefond), § 8, stk. 1, 2. pkt. (om, at aktiverne og egenkapitalen skal stå i rimeligt forhold til formålet), og kapitel 9 (om ændringer af vedtægten m.v.) gælder dog for disse fonde, jf. fondslovens § 1, stk. 6, 2. pkt.

Efter fondslovens § 1, stk. 7, gælder reglerne i fondslovens §§ 38 og 59 også for fonde, som falder uden for lovens område efter fondslovens § 1, stk. 6.

Det fremgår desuden af forarbejderne, at der herudover er en række af lovens bestemmelser, som er udtryk for almindelige fondsretlige grundsætninger, og som derfor også fortsat vil gælde for fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover. Det betyder bl.a., at bestyrelsesmedlemmer ikke må være umyndige eller under konkurs, og at der er en egentlig uddelingspligt for fondene, jf. herved Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 10.

Der kan endvidere henvises til bemærkningerne til fondslovens § 1, stk. 6, 1. pkt., jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 16:

> ”En del af fondslovens bestemmelser er samtidig udtryk for almindelige fondsretlige regler, der gælder for alle fonde, og disse bestemmelser vil fortsat gælde for de fonde med en mindre formue, der tidligere har været, men som ikke længere omfattes af loven, jf. dog fondslovens § 1, stk. 4, 2. pkt., der bliver § 1, stk. 6, 2. pkt. Der vil således stadig f.eks. gælde en (ulovbestemt) uddelingspligt for disse fonde, og fondene skal have en bestyrelse.”

1.1.7 Særligt om almindelige fondsretlige grundsætninger, herunder om permutationsmyndighed

Som gennemgået ovenfor er der visse fonde, som falder uden for lovens område, jf. herved fondslovens § 1, stk. 4 og stk. 6, eller som kan undtages fra loven i medfør af fondslovens § 1, stk. 5.

Det antages dog, at visse af fondslovens bestemmelser er udtryk for almindelige fondsretlige grundsætninger, som også gælder for fonde, som ikke er omfattet af eller som er undtaget fra fondslovens anvendelsesområde, jf. herved nedenfor.

1.1.7.1 Om almindelige fondsretlige grundsætninger

Som gennemgået i pkt. 1.1.6 ovenfor, fremgår det af forarbejderne til fondslovens § 1, stk. 6, at en række af lovens bestemmelser er udtryk for almindelige fondsretlige grundsætninger. Det følger bl.a. af forarbejderne til fondsloven, at fonde, som efter fondslovens § 1, stk. 6, ikke er

omfattet af lovens anvendelsesområde, efter almindelige fondsretlige grundsætninger skal have en bestyrelse, at bestyrelsesmedlemmerne ikke må være umyndige eller under konkurs, og at der er en egentlig uddelingspligt, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 10 og 16.

Det fremgår af Højesterets dom af 30. april 2019, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2019, side 2657, at det er et grundlæggende fondsretligt princip, at stifter uigenkaldeligt har udskilt fondens midler fra sin formue.

I administrativ praksis ses Civilstyrelsen i en række sager at have udtalt sig om, hvilke af fondslovens regler, der efter Civilstyrelsens opfattelse, må anses som udtryk for almindelige fondsretlige grundsætninger, som gælder for fonde, der ikke er omfattet af eller er undtaget fra fondslovens anvendelsesområde.

Fra Civilstyrelsens nyere praksis kan eksempelvis nævnes, at der efter styrelsens opfattelse gælder en egentlig uddelingspligt, jf. bl.a. 03-410-00795 (brev af 24. september 2021), og at ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke overholdes, kræver fondsmyndighedens forudgående samtykke, jf. 12-410-17112 (brev af 2. marts 2018) og 03-410-13152 (brev af 4. december 2014). Desuden har Civilstyrelsen i 03-410-06922 (brev af 10. oktober 2019) udtalt, at det efter styrelsens opfattelse er et fondsretligt princip, at der ikke – medmindre vedtægten bestemmer andet – må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål frem for andre. Endvidere kan eksempelvis nævnes, at Civilstyrelsen i 11-410-16625 (breve af 29. januar 2020) fandt, at fondslovens § 14, om afsættelse af bestyrelsesmedlemmer, er udtryk for en fondsretlig grundsætning. Civilstyrelsen fandt i den konkrete sag, at der var kompetence til og grundlag for at afsætte fondens bestyrelse på trods af, at fonden ikke var omfattet af fondsloven, som følge af, at fonden havde aktiver på under 1 mio. kr.

1.1.7.2 Særligt om permutationsmyndighed

Det antages, at Justitsministeriet efter almindelige fondsretlige grundsætninger er overordnet permutationsmyndighed. Det fremgår bl.a. af forarbejderne til fondslovens § 1, stk. 4, nr. 6 og 7, om visse selvejende institutioner, som er undtaget fra fondsloven, at en institution ikke kan opløses, uden at dette er godkendt af Justitsministeriet som permutationsmyndighed. Der kan desuden henvises til forarbejderne til fondslovens § 1, stk. 7, hvorefter reglerne i fondslovens §§ 38 og 59 også gælder for fonde, som ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde efter fondslovens § 1, stk. 4, nr. 1-3, 6 eller 7, eller stk. 6, eller som er undtaget fra fondsloven i medfør af § 1, stk. 5. Det fremgår heraf, jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, L 113, spalte 2586:

> ”Den foreslåede nye § 38 (forslagets § 1, nr. 28) findes aktuel for alle stadfæstede fonde. Det foreslås derfor, at bestemmelsen skal gælde for alle fonde, uanset om de i øvrigt er undtaget fra loven. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 28. Man kan dog ikke herved slutte modsætningsvis, at alle lovens øvrige regler ikke gælder for de undtagne stadfæstede fonde. De almindelige fondsretlige regler, hvoraf nogle er indeholdt i lovens bestemmelser (f.eks. permutationsreglerne i §§ 32-34) skal fortsat gælde også for disse fonde.”

Der henvises desuden til betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 70, om regeringens permutationsret.

Det fremgår af cirkulæreskrivelse nr. 9609 af 11. oktober 2004 om Civilstyrelsen, pkt. 1.c, at Justitsministeriets opgaver efter fondslovene og efter almindelige fondsretlige grundsætninger som overordnet permutationsmyndighed i forhold til fonde, varetages af Civilstyrelsen. Civilstyrelsen er således permutationsmyndighed for de fonde, som ikke er omfattet af eller som er undtaget fra fondsloven i medfør af fondslovens § 1, stk. 4 og 5.

Det indebærer, at Civilstyrelsen skal godkende væsentlige vedtægtsændringer, herunder ændringer i formåls- og opløsningsbestemmelsen, samt godkende sammenlægning og opløsning af fonde, efter tilsynsmyndighedens forudgående godkendelse.

For så vidt angår fonde, som er undtaget fra fondslovens anvendelsesområde efter fondslovens § 1, stk. 6, 1. pkt., følger det direkte af loven, at Civilstyrelsen godkender vedtægtsændringer m.v., jf. herved fondslovens § 1, stk. 6, 2. pkt., hvorefter fondslovens kapitel 9 også gælder for disse fonde.

Det bemærkes endvidere, at Civilstyrelsens permutationskompetence er lovfæstet for erhvervsdrivende fonde, jf. herved erhvervsfondslovens § 89, stk. 2, og § 107, stk. 1, samt for visse fonde, der driver tilbud efter serviceloven, og som derfor er under Socialtilsynets tilsyn, jf. herved § 15, stk. 4, i lov om socialtilsyn (socialtilsynsloven).

1.2 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondsloven indeholder i kapitel 1, bl.a. bestemmelser om erhvervsfondslovens anvendelsesområde (§ 1, stk. 1), fondsbegrebet (§ 1, stk. 2), som er det samme som efter fondsloven, væsentlige gavegivere og bidragsydere eller lignende (§ 1, stk. 3), erhvervsdrift (§ 2), fonde, der ikke er omfattet af erhvervsfondsloven (§ 3, stk. 1) og fonde, der kan undtages fra erhvervsfondsloven (§ 3, stk. 2).

2. Udvalgets overvejelser

2.1 Fondsbegrebet

Udvalget har overvejet, om der er grundlag for at ændre fondsbegrebet i fondslovens § 1, stk. 2.

Fondsloven bygger – ligesom erhvervsfondsloven – på et fondsbegreb, der hviler på almindelige retsgrundsætninger, som er opbygget gennem en meget lang årrække. Udvalget finder allerede af den grund ikke grundlag for at ændre på definitionen af, hvornår der er tale om en fond. Udvalget foreslår derfor at fastholde fondslovens fondsbegreb, som efter udvalgets opfattelse også fortsat bør være i overensstemmelse med fondsbegrebet i erhvervsfondsloven.

For så vidt angår de forskellige udtryk – »fonde«, »legater«, »stiftelser« og »selvejende institutioner« – bemærker udvalget, at disse ikke har et bestemt retligt indhold, der adskiller dem fra hinanden, og at der ikke kan drages nogen retlig relevant sondring mellem fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner. Betegnelsen »fonde« dækker således over en kategori af institutioner, som har det fællestræk, at de er selvejende, idet ingen uden for fonden (ejere, medlemmer m.v.) har ejendomsret til fondens formue. Det er efter udvalgets opfattelse derfor ikke muligt, f.eks. gennem en afgrænsning af fondsbegrebet, at udskille fonde som en gruppe under det bredere begreb »selvejende institutioner«, og udgangspunktet er derfor – og bør fortsat være – at fondslovgivningen omfatter alle selvejende institutioner (det vil sige »fonde«). Dermed vil kriterierne for, hvornår der er tale om en fond være de samme, uanset hvordan fonden benævnes, herunder om den pågældende juridiske person kalder sig fond, legat, stiftelse eller selvejende institution.

Udvalget foreslår dermed samlet, at fondslovens regler om fonde fortsat bør gælde for fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner, hvorved forstås en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

For så vidt angår kravet om uigenkaldelig udskillelse af fondens formue fra stifters formue, bemærker udvalget, at det efter udvalgets opfattelse ikke vil være i strid med dette krav, hvis medlemmer af fondens ledelse efter fondens stiftelse indgår aftale med stifter om, at stifter skal udføre opgaver for fonden mod betaling. Det forudsætter dog, at aftalen indgås på almindelige markedsmæssige vilkår efter fondens stiftelse, således at der i realiteten ikke sker en

tilbageførsel af midler til stifter i strid med kravet om uigenkaldelig udskillelse. Udvalget foreslår, at dette præciseres i lovbemærkningerne.

2.2 Væsentlige gavegivere og bidragsydere

Udvalget har drøftet, om fondslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., hvorefter væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. sidestilles med fondens stifter, bør videreføres eller ændres.

Som gennemgået ovenfor er en fond bl.a. karakteriseret ved, at en juridisk person besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue. Reglen om, at væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. i alle henseender sidestilles med fondens stifter, er bl.a. begrundet i at imødegå en risiko for omgåelse af stifterbegrebet, idet en fond ellers vil kunne stiftes af en stråmand, mens en væsentlig del af kapitalen tilvejebringes af en anden juridisk eller fysisk person, der efterfølgende bl.a. kan få kapitalen tilbageført.

Med henblik på at undgå risiko for sådanne omgåelsestilfælde, finder udvalget, at reglen i fondslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., bør videreføres. Dermed vil der fortsat gælde de samme begrænsninger for væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v., som for fondens stifter i forhold til bl.a. udskillelse af formue, uafhængighed i forhold til bestyrelsesmedlemmer og forbud mod tilbageførsel af midler.

Under hensyn til at undgå omgåelse af stifterbegrebet finder udvalget, at der ikke bør være adgang til gyldigt at stifte en fond, hvis væsentlige gavegivere eller bidragsydere ikke kan identificeres i forbindelse med fondens stiftelse.

Udvalget har i relation hertil endvidere drøftet kravets betydning for indsamlende fonde, hvorved der – efter udvalgets vurdering – forstås fonde, der skal realisere formålet gennem indsamlede midler, og som er stiftet ved indsamlede midler i overensstemmelse med indsamlingsloven med det formål at stifte fonden.

Som nævnt ovenfor bør der efter udvalgets opfattelse ikke være adgang til gyldigt at stifte en fond, hvis væsentlige gavegivere eller bidragsydere ikke kan identificeres. Det bør efter udvalgets opfattelse også gælde for stiftelse af indsamlende fonde, selv om der efter indsamlingsloven ikke stilles krav om, at bidragsydere m.v. til en indsamling kan identificeres. Stifter og væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. bør – uanset om fondens stiftelseskapital hidrører fra indsamlinger – således være identificerbare og ikke kunne "gemme sig" bag uidentificerbare donationer. Ved stiftelse af en indsamlende fond vil der således tilsvarende skulle indhentes oplysninger om væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. Udvalget bemærker hertil, at

spørgsmålet om hvem der er stifter, og hvorvidt en gave eller et bidrag må anses for at være væsentligt, skal afgøres konkret i forhold til den enkelte fond.

Med hensyn til sondringen mellem »væsentlige gavegivere« og »væsentlige bidragsydere«, bemærker udvalget, at det følger af forarbejderne til fondslovens § 1, stk. 3, at sondringen mellem en gavegiver eller bidragsyder ikke er afgørende, og at et bidrag også skal indeholde et gaveelement. Det er dermed ikke afgørende, om der er tale om en gavegiver eller en bidragsyder, da bestemmelsen sigter til at ramme alle former for tilførsel af midler til en fond, som ikke modsvares af en reel modydelse. Der kan imidlertid tænkes at være tilfælde, hvor en væsentlig bidragsyder ikke kan anses for at være en væsentlig gavegiver, selv om der er et gaveelement, idet overførslen af midler sker mod en ikke-væsentlig modydelse. Efter udvalgets opfattelse bør det således sikres, at sådanne ydelser er omfattet af bestemmelsen. Bestemmelsen bør efter udvalgets opfattelse derfor også fremover omfatte både væsentlige gavegivere og væsentlige bidragsydere. Udvalget lægger i den forbindelse endvidere vægt på, at der som udgangspunkt bør være parallelitet med den tilsvarende bestemmelse i erhvervsfondslovens § 1, stk. 3.

Der er efter udvalgets opfattelse ikke i øvrigt grund til at foretage ændringer af bestemmelsens indhold. Bestemmelsen bør efter udvalgets opfattelse således fortsat omfatte alle former for væsentlig tilførsel af midler til en fond fra en væsentlig gavegiver, bidragsyder eller lignende, som ikke modsvares af en reel modydelse. Efter udvalgets opfattelse bør sondringen mellem, hvorvidt der er tale om en gavegiver eller en bidragsyder, ikke være afgørende. Dog kan der som nævnt ovenfor være forskel på, hvornår der er tale om en gavegiver, og hvornår der er tale om en bidragsyder.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at spørgsmålet om, hvorvidt en gave eller et bidrag må anses for at være »væsentlig«, fortsat vil skulle afgøres konkret i forhold til den enkelte fond. Det er udvalgets vurdering, at der ikke kan opstilles generelle regler for, hvornår en gave eller et bidrag kan anses for at være væsentlig. I lighed med, hvad der efter forarbejderne til fondsloven gælder i dag, må en bidragsyder, som enten ved fondens stiftelse eller løbende giver bidrag, som i sig selv bevirker, at fonden kan udøve eller fortsætte sin virksomhed, dog som det klare udgangspunkt betragtes som en væsentlig bidragsyder.

Udvalget har endvidere drøftet fondslovens § 1, stk. 3, 2. pkt., hvorefter oplysninger om væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v., som tildeler fonden midler efter fondens stiftelse, skal indsendes til fondsmyndigheden senest 4 uger efter fondens modtagelse af midlerne.

Med henblik på at sikre, at fondsmyndigheden kan varetage sit sædvanlige tilsyn, finder udvalget at oplysninger om væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v., som tildeler fonden midler

efter fondens stiftelse, skal fremgå af fondens vedtægt, ligesom oplysninger om væsentlige gavegivere og bidragsydere, som tildeler fonden midler i forbindelse med fondens stiftelse, skal fremgå af fondens vedtægt.

Udvalget foreslår derfor, at fondslovens § 1, stk. 3, 2. pkt., ikke videreføres. Fremover vil oplysninger om væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v., som tildeler fonden midler efter fondens stiftelse, dermed alene skulle fremgå af fondens vedtægt, jf. betænkningens kapitel 3.

2.3 Ikke-omfattede fonde og undtagne fonde

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget bl.a. skal overveje fondslovens anvendelsesområde, herunder i forhold til selvejende institutioner.

2.3.1 Om lovens anvendelsesområde

Udvalget har drøftet fondslovens § 1, stk. 4, om fonde, herunder selvejende institutioner, der ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde (ikke-omfattede fonde), og fondslovens § 1, stk. 5, om fonde, der efter en konkret vurdering kan undtages fra fondslovens anvendelsesområde (undtagne fonde).

Den gældende fondslovs § 1, stk. 4 og 5, har med senere ændringer baggrund i betænkning nr. 970/1982 om fonde. Det fremgår af betænkningen, at hovedsynspunktet for udvalgets overvejelser dengang var, at der er behov for undtagelser, hvor selvejende institutioner på grundlag af andre regelsæt end fondslovgivningen er underlagt et tilstrækkeligt fyldestgørende offentligt tilsyn, jf. betænkningens side 44.

Dette udvalg bemærker i tillæg hertil, at der for de ikke-omfattede og undtagne fonde er visse særlige offentligretlige hensyn, idet der f.eks. kan tilgå fondene en række økonomiske tilskud og lignende, samtidig med at en eller flere offentlige myndigheder har beføjelser eller tilsynskompetencer overfor fondene, og at det således er uhensigtsmæssigt, hvis flere offentlige myndigheder skal udøve et tilsyn med fondene.

Ikke-omfattede og undtagne fonde er således underlagt et offentligt tilsyn af den offentlige myndighed (f.eks. en kommune), som i henhold til lov, bekendtgørelse, aftale eller andet er udpeget som tilsynsmyndighed for den pågældende fond.

Af de ovenfor nævnte grunde finder udvalget, at fondsloven fortsat ikke bør finde anvendelse for fonde, der på grundlag af andre regelsæt end fondslovgivningen er underlagt et andet

tilstrækkeligt fyldestgørende offentligt tilsyn. Udvalget lægger i den forbindelse desuden særligt vægt på de ikke-omfattede og undtagne fondes særlige forhold, karakter og virkemåde, som betyder, at de adskiller sig væsentligt fra de fonde, der er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, og at fondsloven af disse grunde ikke er møntet på de ikke-omfattede og undtagne fondes særlige forhold. Det er således karakteristisk for de ikke-omfattede og undtagne fonde, at de varetager aktiviteter af hovedsageligt offentligretlig karakter, hvorfor der efter udvalgets opfattelse fortsat er behov for regler, der er tilpasset disse fondes forhold. Disse fonde bør dermed ikke reguleres i fondsloven, men i den relevante særlovgivning, i fondens vedtægt og efter de almindelige fondsretlige grundsætninger. Endvidere bør disse fonde heller ikke fremover være underlagt et dobbelt tilsyn.

Udvalget foreslår på den baggrund, at fondslovens § 1, stk. 4 og 5, videreføres med enkelte redaktionelle ændringer og præciserende bemærkninger, som beskrevet nedenfor.

Af redaktionelle grunde foreslår udvalget at anvende betegnelsen »fonde«, som er den betegnelse, der i øvrigt anvendes i fondsloven i stedet for »selvejende institutioner«, som i dag anvendes i fondslovens § 1, stk. 4, nr. 6 og 7. Udvalget bemærker i den forbindelse, at der som nævnt i pkt. 2.1 ovenfor ikke kan drages nogen retlig relevant sondring mellem fonde og selvejende institutioner. Der eksisterer imidlertid en del lovgivning, som af historiske eller traditionelle grunde forudsætter eksistensen af selvejende institutioner. For visse selvejende institutioner eller grupper af selvejende institutioner indeholder lovgivningen endvidere en omfattende regulering, herunder etablering af en række forskellige tilsynsordninger, hvis nærmere indhold varierer. Det viser sig særligt klart i det tilfælde, hvor en fond er oprettet ved lov. Hertil kommer en lang række selvejende institutioner, navnlig inden for den sociale sektor (f.eks. børneinstitutioner og plejehjem) og undervisningssektoren (f.eks. skoler), der driver en virksomhed, som ofte adskiller sig betydeligt fra den virksomhed, som udøves af de fonde, der er omfattet af fondslovens anvendelsesområde. Udvalgets forslag vil ikke have konsekvenser for disse fonde.

Udvalget foreslår endvidere, at det præciseres i lovbemærkningerne, at der ved fondsmyndighedens vurdering af, om en fond kan undtages efter fondsloven, herunder ved vurderingen af, om fonden er underlagt et tilstrækkeligt fyldestgørende offentligt tilsyn, bl.a. bør lægges vægt på, *om* tilsynsmyndigheden som led i tilsynet med fonden får tilsendt og godkender regnskaber, og *om* tilsynsmyndigheden skal godkende ekstraordinære dispositioner samt meddele tilladelse til f.eks. vedtægtsændringer, sammenlægning og opløsning.

Dette er efter udvalgets opfattelse i overensstemmelse med Civilstyrelsens praksis efter fondslovens § 1, stk. 5. Udvalget har således ikke til hensigt at skærpe gældende praksis i forhold til, hvornår en fond kan undtages fra fondsloven anvendelsesområde. Som forudsat i forarbejderne

til fondslovens § 1, stk. 5, bør det også fremover være sådan, at idrætshaller og forsamlingshuse m.v., som er helt atypiske i forhold til fondslovens regler, efter ansøgning bør kunne undtages fra fondslovens anvendelsesområde, hvis der føres et betryggende offentligt tilsyn med disse.

For så vidt angår eksisterende fonde bemærkes det, at fonde, som efter gældende ret ikke er omfattet af fondsloven, jf. § fondslovens § 1, stk. 4, dermed fortsat ikke vil være omfattet af fondslovgivningen. Tilsvarende vil fonde, som er undtaget fra fondsloven, jf. fondslovens § 1, stk. 5, også fremover være undtaget fra loven.

2.3.2 **Om reguleringen af og tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde**

Udvalget foreslår som nævnt ovenfor, at fondslovens § 1, stk. 4 og 5, videreføres med enkelte redaktionelle ændringer og præciserende bemærkninger.

Tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde er reguleret i de pågældende fondes vedtægt og i den særlovgivning, aftale eller lignende, som de pågældende fonde er omfattet af eller oprettet i medfør af. Udvalgets kommissorium er imidlertid begrænset til at foreslå ændringer af fondsloven. I tillæg hertil bemærker udvalget, *at* eventuelle forslag til ændringer i reguleringen af samt tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde vil have konsekvenser for andre ressortområder og andre tilsynsmyndigheder, *at* udvalget er sammensat uden repræsentanter fra de pågældende tilsynsmyndigheder (herunder bl.a. kommunerne), og *at* der er tale om et særdeles komplekst retsområde, som udvalget henset til bl.a. den til rådighed værende tid for udvalgets arbejde ikke har mulighed for at foreslå nærmere ændringer af.

Det er dog udvalgets opfattelse, at der er et klart behov for at se nærmere på reguleringen af og tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde, ikke mindst henset til det store antal af fonde, som det drejer sig om samt deres store økonomiske og samfundsmæssige betydning. Udvalget opfordrer derfor til, at der igangsættes et arbejde herom.

Af de ovenfor nævnte grunde finder udvalget imidlertid ikke grundlag eller mulighed for at foreslå ændringer af reguleringen af eller tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde.

Da der efter udvalgets opfattelse er visse uklarheder på området, herunder bl.a., hvad der gælder for de ikke-omfattede og undtagne fonde, finder udvalget alligevel anledning til at bemærke følgende:

For det første bemærker udvalget, at de ikke-omfattede og undtagne fonde er underlagt visse fondsretlige grundsætninger. De fondsretlige grundsætninger betyder bl.a., at fondene skal have

en bestyrelse, at bestyrelsesmedlemmer ikke kan afsættes af udenforstående, herunder f.eks. de uddelingsberettigede, og at bestyrelsesmedlemmerne ikke må være umyndige eller under konkurs. Opregningen af de fondsretlige grundsætninger er ikke udtømmende. Der henvises i øvrigt til pkt. 1.1.7 ovenfor.

For det andet bemærker udvalget, at undtagelserne i fondslovens § 1, stk. 4 og 5, bl.a. er begrundet i, at der er behov for undtagelser for fonde, som på grundlag af andre regelsæt end fondslovgivningen er underlagt et tilstrækkeligt fyldestgørende offentligt tilsyn. Som gennemgået ovenfor finder udvalget dette velbegrundet.

Udvalget finder på denne baggrund ikke grundlag eller mulighed for at foreslå ændringer af reguleringen af eller tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde.

For så vidt angår de undtagne fonde bemærker udvalget dog, at der efter udvalgets opfattelse i praksis kan opstå tvivl hos den myndighed, som fører tilsyn med en undtagen fond, om bl.a. hvad et tilstrækkeligt fondsretligt tilsyn er, og hvilke pligter og beføjelser myndigheden har som tilsynsmyndighed. Det gælder navnlig på områder, hvor der ikke er klare regler for myndighedernes tilsyn.

Udvalget bemærker hertil, at det som udgangspunkt beror på den pågældende lovgivning eller aftale m.v., hvilke pligter eller beføjelser den tilsynsførende myndighed er tillagt. Efter udvalgets opfattelse bør en tilsynsførende myndighed dog som udgangspunkt sikre sig, at den har mulighed for at føre et tilstrækkeligt fondsretligt tilsyn med en undtagen fond. Myndigheder, som fører tilsyn med undtagne fonde, bør efter udvalgets opfattelse dermed i almindelighed sikre sig, at myndigheden får tilsendt fondens årsregnskaber, så de kan føre kontrol med fondens økonomi og anvendelse af midler m.v., at ekstraordinære dispositioner forelægges myndigheden til godkendelse inden de foretages, og at dispositioner såsom vedtægtsændringer, sammenlægning og opløsning forelægges og godkendes af myndigheden. Tilsynsmyndigheden bør i sagens natur endvidere påse, at fonden opfylder de fondsretlige karakteristika m.v. Er tilsynsmyndigheden i tvivl om, hvad et fondsretligt tilsyn i almindelighed består i, vil myndigheden kunne søge vejledning herom hos fondsmyndigheden.

For så vidt angår de ikke-omfattede fonde bemærker udvalget, at det også for disse fonde som udgangspunkt beror på den pågældende lovgivning eller aftale m.v., hvilket tilsyn der føres med fondene.

Efter udvalgets opfattelse er lovgivningen på en række områder uklar med hensyn til, hvilket tilsyn, der skal føres med ikke-omfattede fonde. I fondsretlig henseende finder udvalget dette

uhensigtsmæssigt. Problemer vedrørende tilsynet med disse fonde vil imidlertid skulle søges løst i den lovgivning m.v., som er relevant for den pågældende fond.

Udvalget bemærker dog, at det efter udvalgets opfattelse med fordel kan beskrives nærmere i den relevante lovgivning m.v., hvilket tilsyn, der skal føres med sådanne fonde, herunder f.eks. at disse fonde skal indsende deres årsregnskaber til den relevante tilsynsmyndighed, og at ekstraordinære dispositioner, vedtægtsændringer, sammenlægning og opløsning skal godkendes af den relevante tilsynsmyndighed. Hermed sikres det, at der også er et tilstrækkeligt fondsretligt tilsyn med de ikke-omfattede fonde.

For det tredje bemærker udvalget, at Justitsministeriet er overordnet permutationsmyndighed for de ikke-omfattede og undtagne fonde. For så vidt angår erhvervsdrivende fonde og visse fonde, der driver tilbud efter serviceloven, er dette lovfæstet i henholdsvis erhvervsfondslovens § 89, stk. 2, og § 107, stk. 1, og socialtilsynslovens § 15, stk. 4.

Justitsministeriets permutationskompetence indebærer, at fondsmyndigheden skal godkende væsentlige vedtægtsændringer, herunder ændringer i formåls- og opløsningsbestemmelsen, samt godkende sammenlægning og opløsning af fonde efter tilsynsmyndighedens forudgående godkendelse.

Det er – uden for de tilfælde, der er beskrevet i erhvervsfondsloven og socialtilsynsloven – ikke nærmere beskrevet i lovgivningen, hvad der gælder ved tilsynsmyndighedernes vurdering af, om bl.a. vedtægtsændringer, sammenlægning og opløsning kan godkendes.

Udvalget finder, at der ved vurderingen af ansøgninger om bl.a. vedtægtsændringer, sammenlægning og opløsning med fordel kan tages udgangspunkt i fondslovens regler herom. Efter udvalgets opfattelse bør der dog foretages en lempeligere vurdering ved bl.a. formålsændringer, sammenlægning og opløsning for ikke-omfattede og undtagne fonde end ved fonde, der er omfattet af fondsloven. Udvalget lægger her væsentligt vægt på, at der er tale om fonde, der adskiller sig betydeligt fra de fonde, der er omfattet af fondsloven. Ved anmodninger om formålsændringer kan der efter udvalgets opfattelse således navnlig skeles til principperne i socialtilsynslovens § 15, stk. 4, som efter udvalgets opfattelse vil tage særligt højde for de ikke-omfattede og undtagne fondes særlige forhold, karakter og virkemåde. Efter bestemmelsen kan en formålsændring godkendes, hvis 1) ændringen af formålet har nær sammenhæng med fondens oprindelige formål, 2) ændringen må anses for hensigtsmæssig for fonden, 3) der ikke sker en indskrænkning i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden og 4) ændringen sker af hensyn til a) aktuelle brugere af fondens tilbud eller b) potentielle

fremtidige brugere af fondens tilbud, når fondens bestyrelse kan sandsynliggøre et behov for ændring inden for de næste 2 år, og dette medfører et konkret behov for ændringen.

2.3.3 **Om registrering af ikke-omfattede og undtagne fonde**

Efter gældende ret finder fondslovens §§ 4 og 5 også anvendelse for ikke-omfattede og undtagne fonde.

Udvalget foreslår, at denne retstilstand videreføres, således at de ikke-omfattede og undtagne fonde er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system via en registrering af fondens reelle ejere.

Udvalget har hertil drøftet, om ikke-omfattede og undtagne fonde bør registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system i overensstemmelse med udvalgets forslag om registrering af fonde, der er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, jf. betænkningens kapitel 4.

Efter udvalgets vurdering taler det for et krav om udvidet registrering af ikke-omfattede og undtagne fonde, at det vil skabe transparens om og klarhed over antallet af ikke-omfattede og undtagne fonde.

Det vil efter udvalgets vurdering imidlertid være vanskeligt at indføre et krav om udvidet registrering af ikke-omfattede og undtagne fonde, da et sådan forslag vil kræve, at der foretages en legalitetsprøvelse af alle eksisterende og nystiftede ikke-omfattede og undtagne fonde. Dette rejser efter udvalgets opfattelse en række spørgsmål. Det vil efter udvalgets opfattelse således bl.a. skulle overvejes, hvorledes der ved en sådan legalitetsprøvelse kan tages behørigt hensyn til, at disse fonde opererer under andre rammer end fonde, som er omfattet af fondsloven.

Udvalget finder på den baggrund ikke mulighed for at foreslå et krav om registrering af ikke-omfattede og undtagne fonde.

Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at der i overensstemmelse med udvalgets opfordring til at se nærmere på reguleringen af samt tilsynet med de ikke-omfattede og undtagne fonde, jf. pkt. 2.1.3 ovenfor, er et klart behov for at skabe transparens og klarhed over antallet af ikke-omfattede og undtagne fonde. Udvalget opfordrer i den henseende til, at det overvejes, om der bør indføres et krav om udvidet registrering af ikke-omfattede og undtagne fonde, herunder registrering af de pågældende fondes tilsynsmyndighed. En registrering af disse fondes tilsynsmyndighed vil efter udvalgets opfattelse kunne bidrage til at skabe klarhed for såvel myndigheder, fondene og omverden i øvrigt om hvilken myndighed, der har en tilsynsfunktion. Et

sådant tiltag vil endvidere flugte med udvalgets forslag om at indføre et fondsregister for fonde, der er omfattet af fondsloven, jf. betænkningens kapitel 4. Der kan efter udvalgets opfattelse med fordel sammenlignes med, hvad der gælder om offentlighed og transparens for såvel fonde som erhvervsdrivende fonde.

2.4 Om permutationsmyndighedens rolle overfor de erhvervsdrivende fonde

Udvalget finder anledning til at bemærke, at udvalget finder det hensigtsmæssig at overveje, om det er nødvendigt at videreføre Justitsministeriets overordnede rolle som permutationsmyndighed for de erhvervsdrivende fonde, jf. erhvervsfondslovens § 89, stk. 2.

Det er udvalgets opfattelse, at et forslag, hvorefter Erhvervsstyrelsen ikke skal indhente Civilstyrelsens samtykke til tilladelse efter erhvervsfondslovens § 89, stk. 1, vil være omkostningsbesparende både for Civilstyrelsen og Erhvervsstyrelsen, ligesom den dobbelte tilsynskontrol, som er en konsekvens af erhvervsfondslovens § 89, stk. 2, efter udvalgets vurdering ikke er hensigtsmæssig.

Udvalget opfordrer således til, at det overvejes, om erhvervsfondslovens § 89, stk. 2, bør ophæves, og at § 89, stk. 1 og 3, konsekvensrettes.

2.5 Fonde med aktiver under 1 mio. kr.

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget bl.a. skal overveje fondslovens anvendelsesområde, herunder i forhold til mindre fonde.

Efter fondslovens § 1, stk. 6, er fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover, ikke omfattet af loven. Visse af lovens bestemmelser gælder dog for disse fonde.

Udvalget har drøftet om fondslovens § 1, stk. 6, bør videreføres.

For det første taler det efter udvalgets opfattelse for, at små fonde som udgangspunkt bør være undtaget fra lovens anvendelsesområde, at disse fonde ofte har vanskeligt ved at opnå et sådant afkast, at det er muligt at støtte det eller de angivne formål i et omfang, der gør det rimeligt at lade dem være omfattet af loven og det dertilhørende tilsyn m.v. Hertil kommer, at fondslovens § 1, stk. 6, må antages at medføre en frigivelse af midler og kapacitet hos fondsmyndigheden til at føre tilsyn med større fonde, der oftere har mulighed for at støtte det eller de i vedtægten angivne formål. Udvalget bemærker endvidere, at fonde omfattet af fondslovens § 1, stk. 6, ses at være underlagt visse almindelige fondsretlige grundsætninger, herunder regler om bl.a.

fondens bestyrelse. Det kan således anføres, at fonde omfattet af fondslovens § 1, stk. 6, allerede er underlagt visse regler, som står i et rimeligt forhold til fondens størrelse.

På den anden side er det udvalgets opfattelse, at reglen om, at fonde omfattet af fondslovens § 1, stk. 6, som udgangspunkt ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde, har visse uhensigtsmæssige konsekvenser, særligt i relation til forebyggelse og bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering. Dette skyldes bl.a., at disse fonde ikke i samme omfang er underlagt fondsmyndighedens tilsyn.

Udvalget har noteret sig, at det følger af PET's rapport "National risikovurdering af terrorfinansiering på NPO-området i Danmark 2020", at undtagelsesbestemmelsen i fondslovens § 1, stk. 6, har den konsekvens, at små fonde uden kontrol fra fondsmyndigheden kan uddele store beløb f.eks. ved, at fonden løbende tilføres midler, idet der bl.a. ikke udføres stikprøvekontroller af regnskaber for disse fonde. Det følger af PET's rapport "Den nationale risikovurdering af terrorfinansiering" af januar 2024, side 30, at rapporten fra 2020 i vid udstrækning fortsat er aktuel. Endvidere er det i Hvidvasksekretariatets rapport "Den nationale risikovurdering af hvidvask" af januar 2023, fremhævet som et problem, at mindre fonde, herunder fonde med aktiver under 1 mio. kr., ikke er omfattet af fondsloven.

Efter udvalgets opfattelse er det endvidere uhensigtsmæssigt, at fonde omfattet af fondslovens § 1, stk. 6, efter gældende ret ikke er omfattet af bl.a. den gældende fondslovs §§ 4 a (om kundekendskabsprocedurer og nærmere undersøgelser af reelle ejere), 37 (om indhentning af oplysninger og om påbud) og 43 (om straf). Særligt med hensyn til fondenes registrering af reelle ejere bør der efter udvalgets opfattelse sikres et tilstrækkeligt og effektivt tilsyn.

En afskaffelse af undtagelsesbestemmelsen i fondslovens § 1, stk. 6, vil efter udvalgets opfattelse styrke fondsmyndighedens tilsyn med eksisterende fonde, der har en bunden kapital under 1 mio. kr., samt være en styrkelse af bekæmpelsen af hvidvask og terrorfinansiering på fondsområdet.

Herudover vil en afskaffelse af undtagelsesbestemmelsen i fondslovens § 1, stk. 6, skabe større gennemsigtighed og forudsigelighed i forhold til, hvilke krav der skal gælde for disse fonde. Fondene vil således skulle drives i overensstemmelse med fondsloven og vedtægten frem for – som efter gældende ret – efter vedtægten og de almindelige fondsretlige grundsætninger. Tilsvarende vil fondsmyndigheden skulle føre tilsyn efter fondslovens bestemmelser og ikke et mere begrænset tilsyn efter de almindelige fondsretlige grundsætninger. Efter udvalgets opfattelse er det væsentligt, at disse fonde også omfattes af det af udvalget foreslåede krav om

registrering i et fondsregister således, at såvel fondsmyndigheden som offentligheden har indsigt i fondene.

Hertil kommer, at en afskaffelse af fondslovens § 1, stk. 6, vil skabe øget forudsigelighed for fondene om deres skattemæssige forhold, idet fonde, hvis kapital veksler mellem at være over og under fondslovens kapitalkrav, ikke skiftevis vil blive omfattet af henholdsvis selskabsskatteloven og fondsbeskatningsloven med overgangsbeskatning til følge.

Navnlig for at sikre, at der er den fornødne kontrol med fondene, herunder med hensyn til forebyggelse og bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering, finder udvalget, at eksisterende fonde – uanset størrelse – bør være omfattet af lovens anvendelsesområde, såfremt fonden er gyldigt stiftet. Udvalget foreslår derfor, at undtagelsesbestemmelsen i fondslovens § 1, stk. 6, udgår.

Udvalgets forslag vil indebære, at eksisterende fonde, som er gyldigt stiftet og på et tidligere tidspunkt har opfyldt fondslovens kapitalkrav og således har været omfattet af fondsloven, men som på grund af kapitalens størrelse ikke længere er omfattet af fondsloven efter fondslovens § 1, stk. 6, fremover vil være omfattet af fondsloven og underlagt fondsmyndighedens tilsyn og kontrol.

Efter udvalgets forslag vil fondsloven således fremover også omfatte eksisterende fonde, der har fået dispensation fra kapitalkravet efter fondslovens § 8, stk. 2. Disse fonde vil således – uanset størrelse – bl.a. skulle registreres i Erhvervsstyrelsens it-system, være omfattet af reglerne om reelle ejere, årsregnskab og revision, fondsmyndighedens tilsyn, straf m.v. Fondene vil også have en forpligtelse til at indsende årsregnskab til fondsmyndigheden med henblik på offentliggørelse.

Udvalgets forslag vil indebære, at fondsloven ikke finder anvendelse på enheder, der stiftes efter denne lovs ikrafttræden, når enheden ikke opfylder fondslovens kapitalkrav, jf. betænkningens kapitel 5. Sådanne enheder vil således ikke kunne registreres i fondsregisteret, jf. betænkningens kapitel 4. Fondsloven vil derimod omfatte fonde, der stiftes efter denne lovs ikrafttræden og som opfylder kapitalkravet på stiftelsestidspunkt, men hvis kapital efter fondens stiftelse og registrering reduceres, så fondslovens kapitalkrav ikke er opfyldt.

Udvalget bemærker endelig, at forslaget om afskaffelse af fondslovens § 1, stk. 6, vil medføre, at eksisterende fonde, som er gyldig stiftet, og som har aktiver under 1 mio. kr., ikke længere vil være omfattet af selskabsskatteloven, men i stedet vil blive omfattet af fondsbeskatningsloven.

Kapitel 3
Fondens stiftelse

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 **Navn, jf. fondslovens § 3**

Det fremgår af fondslovens § 3, stk. 1, at fonde i deres navn skal benytte ordet »fond«. Efter fondslovens § 3, stk. 2, skal en fonds navn og hjemsted (hovedkontor) angives på fondens breve og tryksager.

Fondslovens § 3 gælder ikke for fonde, der er oprettet før lovens ikrafttræden, jf. fondslovens § 57, stk. 3.

For så vidt angår fondes binavne følger det af fondslovens § 6, stk. 1, nr. 1, at eventuelle binavne, skal angives i fondens vedtægt, jf. pkt. 1.1.2 nedenfor. Fondsloven regulerer herudover ikke fondes binavne.

1.1.2 **Fondens vedtægt, jf. fondslovens § 6**

Det fremgår af fondslovens § 6, stk. 1, at der for en fond skal oprettes en vedtægt (fundats). Fondens vedtægt skal indeholde en angivelse af fondens navn og eventuelle binavne, fondens stifter (stiftere), den kommune her i landet, hvor fonden skal have sit hjemsted (hovedkontor), fondens formål, størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen, eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre, antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges, regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret, og anvendelse af overskud, jf. § 6, stk. 1, nr. 1-9.

Det bemærkes, at fondslovens § 6, stk. 1, ikke er til hinder for, at vedtægten indeholder angivelse af yderligere forhold m.v.

Fondens vedtægt skal senest 3 måneder efter oprettelsen indsendes til fondsmyndigheden og told- og skatteforvaltningen, jf. fondslovens § 6, stk. 2.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 1, at overtrædelse af fondslovens § 6, stk. 2, straffes med bøde.

1.1.3 **Begrænsning i adgangen til oprettelse af familiefonde, jf. fondslovens § 7**

Det fremgår af fondslovens § 7, stk. 1, at bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til uddeling fra en fond, ikke har retsvirkning efter deres indhold, i det omfang fortrinsretten rækker videre end til personer, der lever på stiftelsestidspunktet, og til én i forhold til disse ufødt generation.

Det fremgår endvidere af fondslovens § 7, stk. 2, at bestemmelsen i stk. 1, tilsvarende gælder for bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til at indtage en bestemt stilling eller til på anden måde, herunder i form af arbejdsvederlag, at oppebære økonomiske ydelser fra fonden eller fra en virksomhed, hvorover fonden har en bestemmende indflydelse. Dette gælder dog ikke hverv som medlem af bestyrelsen.

Fondslovens § 7 gælder ikke for fonde, der er oprettet før fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985, jf. fondslovens § 57, stk. 3.

1.1.4 **Særligt om stiftelse af en fond ved testamente**

Fondsloven indeholder ikke særlige regler for fonde, der stiftes ved testamente.

Det fremgår af dødsboskiftelovens § 15, stk. 1, nr. 9, at skifteretten beskikker en skifteværge for en arving, når arvingen er en fond. Skifteværgen skal varetage fondens interesser, indtil der er udpeget en bestyrelse i fonden.

I det tilfælde, hvor en fond stiftes ved testamente, løber fristen for indsendelse af fondens vedtægt til fondsmyndigheden, jf. fondslovens § 6, stk. 2, fra tidspunktet, hvor stifters bo afsluttes, jf. Folketingstidende 1983/84 (2. samling), tillæg A, spalte 3117.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis antages det, at en fond, der stiftes i henhold til testamente, kan oprettes før boets afslutning. Det følger således af praksis, at oprettelse af en fond eksempelvis kan ske ved aconto-udlodning fra boet, såfremt de øvrige fondskarakteristika i fondslovens § 1, stk. 2, er opfyldt.

Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at det påhviler bobestyrer/eksekutor at sikre, at fondens vedtægt udarbejdes i overensstemmelse med stifters testamentariske bestemmelser. Det følger af betænkning nr. 970/1982 om fonde, at de almindelige regler om testamentsfortolkning finder anvendelse. Testamentsfortolkning efter arvelovens regler og

permutation efter arvelovens § 92, kan blive relevant ved et testamente, hvori det bestemmes, at der skal oprettes en fond, men hvor der ved testators død ikke er tilstrækkelige midler i boet til at oprette fonden, eller hvor det formål, som fonden skal varetage, ikke længere kan efterleves.

1.2 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondsloven § 5 indeholder regler om erhvervsdrivende fondes navn. Det fremgår bl.a. af denne bestemmelse, at betegnelsen »erhvervsdrivende fond«, »erhvervsfond« eller forkortelsen »ERF« kun må benyttes af en fond, som er registreret eller anmeldt til registrering i overensstemmelse med erhvervsfondslovens § 12, stk. 1, jf. § 5, stk. 2. Det fremgår endvidere, at navnet tydeligt skal adskille sig fra navnet på andre fonde og virksomheder, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, og ikke må være egnet til at vildlede. I navnet må der ikke uberettiget optages slægtsnavn, firmanavn, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn og lign., der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed, jf. erhvervsfondslovens § 5, stk. 3.

Reglerne om erhvervsdrivende fondes stiftelse er reguleret i erhvervsfondslovens kapitel 5. Erhvervsfondsloven indeholder bl.a. bestemmelser om stiftere (§ 26), vedtægt (§§ 27 og 28) og om registrering af stiftelsen (§§ 29 og 30).

Det kan bl.a. nævnes, at det fremgår af erhvervsfondslovens § 26, stk. 1-3, at en fond kan stiftes af en eller flere stiftere, at en stifter ikke må være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs, at stifter, hvis denne er en fysisk person, skal være myndig og ikke må være under værgemål efter § 5 i værgemålsloven eller under samværgemål efter § 7 i værgemålsloven. Det fremgår endvidere af erhvervsfondslovens § 26, stk. 4, at hvis stifter er en juridisk person, skal denne være beføjet til at erhverve rettigheder, indgå forpligtelser og være part i retssager.

2. Fremmed ret

2.1 Norge

I Norge indeholder stiftelseslovens kapitel 2, §§ 9-13, nærmere regler om stiftelsesprocessen, herunder regler om stiftelsesdokument, vedtægter og anmeldelse af stiftelsen.

2.2 Sverige

I Sverige fastsætter stiftelseslovens kapitel 1, §§ 1-3, enkelte regler vedrørende oprettelse af stiftelser.

2.3 Finland

I Finland indeholder stiftelseslovens kapitel 2, §§ 1-15, en række bestemmelser om stiftelse. Stiftelsesloven indeholder i kapitel 2, §§ 6-11, bestemmelser om stiftelse ved testamente.

3. Udvalgets overvejelser

3.1 Indledende om udvalgets overvejelser om fondens stiftelse

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget skal vurdere behovet for ændring og modernisering af reglerne om stiftelse af fonde, herunder evt. kapitalkrav.

Udvalgets overvejelser om fondslovens kapitalkrav er udskilt til selvstændig behandling i betænkningens kapitel 5. Udvalgets overvejelser om fondens stiftelse har desuden nær tilknytning til udvalgets overvejelser om indførelse af et krav om registrering i et fondsregister. Disse overvejelser er også udskilt til selvstændig behandling i betænkningens kapitel 4.

I det følgende behandles derfor udvalgets overvejelser om fondens stifter, fondens oprettelse og vedtægt, samt fondens navn. Udvalgets overvejelser om forbuddet mod oprettelse af familiefonde og om stiftelse af fonde ved testamente behandles også i det følgende.

Når der bortses fra reglerne om registrering og kapitalkrav, er fondslovens regler om fondens stiftelse m.v. i vidt omfang de samme som ved fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985.

Udvalget finder på den baggrund, at der er grundlag for en vis modernisering af reglerne om fondens stiftelse. Efter udvalgets opfattelse bør det i den forbindelse tilstræbes, at der er forudsigelighed og gennemsigtighed vedrørende kravene til og fremgangsmåden ved stiftelsen af fonde.

Herudover bør det efter udvalgets opfattelse tilstræbes, at der – med respekt for de eksisterende fonde – skabes en højere grad af parallelitet til erhvervsfondsloven, dog sådan, at der foretages de nødvendige tilpasninger i forhold til stiftelsesprocessen.

Endelig skal udvalget bemærke, at visse af udvalgets øvrige forslag – herunder bl.a. om kapitalstrukturen, jf. betænkningens kapitel 5 – bør afspejles i reglerne om fondens stiftelse, herunder bl.a. de krav, der stilles til vedtægten.

3.2 Fondens stifter

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om fondens stifter eller stiftere.

Udvalget har overvejet, om der bør indføres en bestemmelse i fondsloven om fondens stifter svarende til erhvervsfondslovens § 26, hvorefter bl.a. kravene til en erhvervsdrivende fonds stifter eller stiftere fremgår.

Det er udvalgets vurdering, at der er grundlag for en vis modernisering af reglerne om fondens stiftelse, og at det i den forbindelse bør tilstræbes, at der er forudsigelighed og gennemsigtighed vedrørende kravene til og fremgangsmåden ved stiftelsen af fonde.

Udvalget finder i lyset heraf, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis der også for fonde indføres en bestemmelse om, hvem der kan stifte en fond. En sådan bestemmelse vil således bidrage til at skabe klarhed om retstilstanden.

Udvalget finder i lyset heraf samtidig, at det også vil være hensigtsmæssigt, hvis der indføres bestemmelser, der regulerer hvilke krav der skal være opfyldt, før en fysisk eller juridisk person kan være stifter af en fond, herunder bl.a., at en stifter skal have retlig handleevne, hvis denne er en fysisk person, og selvstændig retsevne, hvis denne er en juridisk person. Efter udvalgets opfattelse bør der ved udformningen af reglerne tages udgangspunkt i de tilsvarende regler i erhvervsfondslovens § 26, stk. 2-4.

Udvalget har i den forbindelse drøftet, om der – henset til udvalgets forslag om, at ledelsesmedlemmer ikke må have en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft efter fremtidsfuldmagtsloven, jf. betænkningens kapitel 7 – herudover bør indføres en begrænsning i adgangen til at stifte en fond for personer, som har en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft efter fremtidsfuldmagtsloven.

Udvalgets forslag om, at ledelsesmedlemmer ikke må have en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft, er begrundet i, at det i almindelighed må antages at være udelukket, at en person kan varetage fondens virksomhed og interesser, såfremt vedkommende er ude af stand til at varetage sine egne forhold og anliggender, eller har behov for hjælp til at administrere sin formue eller varetage andre økonomiske anliggende m.v.

Henset til, at stifter ikke har et ansvar for fondens virksomhed og interesser efter fondens stiftelse, finder udvalget ikke behov for at indføre en tilsvarende begrænsning i adgangen til at stifte en fond. Hvis stifter har en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft, må spørgsmål om, hvorvidt stifter kan oprette fonden bero på reglerne i fremtidsfuldmagtsloven, og på hvad stifter har bestemt i selve fremtidsfuldmagten.

Udvalget har endvidere overvejet, om der bør stilles krav til stifters bopæl eller nationalitet, men finder ikke grundlag for at indføre krav herom. Hvorvidt en udenlandsk fysisk eller juridisk person har den fornødne rets- og handleevne til at stifte en fond, bør efter udvalgets opfattelse i stedet afgøres efter lovgivningen i det land, hvortil personen er knyttet ved domicil eller nationalitet. Dette svarer til, hvad der gælder på området for erhvervsdrivende fonde.

På den baggrund foreslår udvalget *for det første*, at der indføres en bestemmelse om, at en fond kan stiftes af en eller flere fysiske og juridiske personer. Udvalget har hermed ikke til hensigt at foreslå materielle ændringer af den gældende retstilstand, hvorefter såvel fysiske som juridiske personer, herunder offentlige myndigheder, kan stifte en fond. Ved juridiske personer skal dermed forstås eksempelvis kommuner, interessentskaber, kommanditselskaber, anpartsselskaber, aktieselskaber, foreninger og andre fonde. Tilsvarende bør eksempelvis også et dødsbo fortsat kunne stifte en fond.

Udvalget foreslår *for det andet*, at der indføres en bestemmelse, hvorefter stifter ikke må være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

For det tredje er det udvalgets forslag, at der indføres en bestemmelse om, at hvis stifter er en fysisk person, skal personen være myndig og må ikke være under værgemål efter § 5 i værgemålsloven eller under samværgemål efter § 7 i værgemålsloven.

Udvalget foreslår *for det fjerde*, at der indføres en bestemmelse om, at hvis stifter er en juridisk person, skal denne være beføjet til at erhverve rettigheder, indgå forpligtelser og være part i retssager. Dette vil medføre, at en personligt dreven virksomhed (enkeltmandsvirksomhed) ikke kan stifte en fond. Derimod vil den fysiske person bag virksomheden godt kunne stifte en fond. Tilsvarende vil et aktie- eller anpartsselskab, som er under stiftelse, og derfor endnu ikke har opnået retsevne, ikke kunne stifte en fond.

Udvalget foreslår desuden, at det præciseres i lovbemærkningerne, at kravene til stifter skal være opfyldt ved underskrift af vedtægten og indtil fonden er registreret.

3.3 Fondens vedtægt

Reguleringen af en fonds forhold skal – foruden i fondslovgivningen – navnlig findes i fondens vedtægt (fundats). Det er således i vedtægten, at fondens formål skal findes, ligesom vedtægten skal indeholde bestemmelser om fondens ledelse, drift og virke m.v. Vedtægten danner dermed grundlag for fondens virksomhed.

Samtidig er det i vedtægten og eventuelle dokumenter, der knytter sig til denne, at fondens stifter har mulighed for at bestemme, hvordan fonden – inden for rammerne af lovgivningen – skal drives, og hvilket formål fonden skal varetage. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at det er et grundlæggende fondsretligt princip, at stifter uigenkaldeligt har udskilt fondens formue fra sin egen formue. Det indebærer bl.a., at stifters ønsker med fonden må komme til udtryk i forbindelse med affattelsen af vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil. Efter fondens stiftelse har stifter ikke særlige rettigheder i forhold til fonden, f.eks. ved efterfølgende vedtægtsændringer, medmindre det klart fremgår af fondens oprindelige vedtægt, jf. herved bl.a. forarbejderne til fondslovens § 1, stk. 2, i Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 15, og Højesterets dom af 30. april 2019, som optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2019, side 2657 (UfR 2019.2657 H). Der henvises samtidig til udvalgets overvejelser herom i betænkningens kapitel 9 om vedtægtsændringer.

I fonde med flere formål betyder det bl.a., at stifters ønsker om, hvorledes fondens formål skal tilgodeses skal angives i vedtægten. Der henvises herom til udvalgets overvejelser i betænkningens kapitel 6 om realisering af fondens formål.

Udvalget har i lyset heraf overvejet, om der er behov for at foretage ændringer af reglerne om fondens vedtægt.

Udvalget har i den forbindelse *for det første* overvejet, om der er behov for at anvende udtrykket »fundats«, som i dag anvendes i fondslovens § 6, stk. 1, eller om der er grundlag for en sproglig modernisering af bestemmelsen.

Udvalget finder hertil, at bl.a. hensynet til de eksisterende fonde taler for, at loven fortsat skal anvende betegnelserne »vedtægt« og »fundats«. Udvalget skal i den forbindelse bemærke, at der ikke er indholdsmæssig forskel mellem de to betegnelser, og at valget mellem de to betegnelser derfor ikke bør tillægges betydning.

Udvalget har *for det andet* overvejet, om der er behov for at foretage ændringer i fondslovens krav til vedtægtens indhold.

Som retstilstanden er i dag, skal fonden have en vedtægt, der indeholder en angivelse af (1) fondens navn og eventuelle binavne, (2) fondens stifter (stiftere), (3) den kommune her i landet, hvor fonden skal have sit hjemsted (hovedkontor), (4) fondens formål, (5) størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen, (6) eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre, (7) antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges, (8) regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret, og (9) anvendelse af overskud.

Efter udvalgets opfattelse er der alene behov for at foretage enkelte justeringer heraf, herunder bl.a. som konsekvens af en række af udvalgets øvrige forslag til ændringer af fondsloven, bl.a. om fondens registrering, kapital og ledelse m.v.

Efter udvalgets opfattelse kan der endvidere med fordel foretages visse præciseringer af bestemmelsen i fondsloven om fondens vedtægt med henblik på at skabe klarhed om, at stifters eventuelle ønsker med fonden må komme til udtryk i forbindelse med affattelsen af vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil.

Af samme grund foreslår udvalget, at det præciseres i fondsloven, at der alene er tale om minimumskrav til vedtægtens indhold.

For så vidt angår kravet om, at fondens vedtægt skal indeholde en angivelse af den kommune her i landet, hvor fonden skal have sit hjemsted (fondslovens § 6, stk. 1, nr. 3), finder udvalget, at dette krav bør udgå. Dette skal ses i lyset af udvalgets forslag om, at fonde skal registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system. Efter udvalgets vurdering er det således tilstrækkeligt, at fondens hjemsted registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Dette svarer til, hvad der gælder for erhvervsdrivende fonde. Udvalgets forslag om at lade kravet udgå af fondslovens minimumskrav til vedtægten medfører imidlertid ikke, at eksisterende fonde skal ændre vedtægten, hvis denne indeholder en bestemmelse om fondens kommune.

Med hensyn til kravet om, at vedtægten skal indeholde angivelse af fondens formål (fondslovens § 6, stk. 1, nr. 4), finder udvalget, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis det præciseres i fondsloven, at også fondens eventuelle opløsningsformål skal fremgå af vedtægten. En sådan præcisering vil efter udvalgets opfattelse bidrage til at gøre stifter opmærksomhed på, at eventuelle særlige opløsningsformål skal fremgå af vedtægten. Der bør imidlertid ikke stilles krav om, at vedtægten skal indeholde et opløsningsformål. Hvis vedtægten ikke indeholder særlige anvisninger om uddeling af fondens kapital ved opløsning, vil det være fondens formål, der skal iagttages i tilfælde af fondens opløsning. Der henvises herom til betænkningens kapitel 11 om opløsning.

For så vidt angår kravet om, at vedtægten skal indeholde angivelse af størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen (fondslovens § 6, stk. 1, nr. 5), finder udvalget, at der som følge af udvalgets forslag om fondens kapital, jf. betænkningens kapitel 5, bør foretages justeringer af kravene til fondens vedtægt.

For at skabe klarhed om fondens kapital på stiftelsestidspunktet finder udvalget – i overensstemmelse med overvejelserne under betænkningens kapitel 5 – at der bør stilles krav om, at størrelsen af fondens bundne kapital og hvorledes den er indbetalt, skal fremgå af fondens vedtægt. Udvalget finder af samme grund, at der bør stilles krav om, at hvis en fond tillige stiftes med en disponibel kapital, skal vedtægten indeholde en angivelse af størrelsen af den disponible kapital, og hvorledes den er indbetalt. Det vil være et krav, at fondens disponible kapital er positiv.

Der bør dog alene stilles krav om, at vedtægten indeholder en angivelse af fondens bundne og disponible kapital på stiftelsestidspunktet. Såfremt fondens kapitalforhold ændrer sig, bør der ikke stilles krav om, at vedtægten skal ændres for at afspejle disse ændringer.

Udvalget finder det hensigtsmæssigt, at fondens vedtægt fortsat indeholder en angivelse af antallet af medlemmer af fondens bestyrelse, og hvorledes de udpeges (fondslovens § 6, stk. 1, nr. 7). Det vil hertil være tilstrækkeligt, at vedtægten indeholder et interval med hensyn til antallet af bestyrelsesmedlemmer, f.eks. at bestyrelsen skal bestå af 3-5 medlemmer. Det er imidlertid udvalgets vurdering, at bestemmelsen bør justeres således, at det også skal fremgå af fondens vedtægt, hvordan medlemmer af fondens bestyrelse vælges eller udpeges.

For så vidt angår kravet om, at fondens regnskabsår skal fremgå af vedtægten (fondslovens § 6, stk. 1, nr. 8), foreslår udvalget, at også fondens første regnskabsår skal angives i vedtægten. Det bemærkes, at begyndelsestidspunktet for fondens første regnskabsår, som udgangspunkt er datoen for den retsstiftende beslutning, hvilken typisk er datoen for underskrift af fondens vedtægt.

For så vidt angår kravet om, at vedtægten skal indeholde en angivelse af anvendelse af overskud (fondslovens § 6, stk. 1, nr. 9), finder udvalget, at dette krav bør udgå. Henset til udvalgets forslag om, at fondens formål ikke alene skal realiseres ved anvendelse af årets overskud, jf. betænkningens kapitel 6, og udvalgets forslag om, at fonden kan stiftes med og opbygge en disponibel kapital, jf. betænkningens kapitel 5, finder udvalget ikke, at der bør stilles krav om at fondens vedtægt skal indeholde en bestemmelse om overskudsanvendelse. Udvalgets forslag om at lade kravet udgå af fondslovens minimumskrav til vedtægten medfører imidlertid ikke,

at eksisterende fonde skal ændre vedtægten, hvis denne indeholder en bestemmelse om anvendelse af overskud.

Udvalget foreslår desuden, at der indføres en bestemmelse svarende til erhvervsfondslovens § 27, stk. 2, hvorefter dokumenter, der er henvist til i vedtægten, men hvis hovedindhold ikke er gengivet i vedtægten, vedhæftes denne. Udvalget bemærker i den forbindelse, at sådanne dokumenter alene kan indeholde bidrag til fortolkningen af indholdet af fondens vedtægt.

Det følger af fondslovens § 6, stk. 2, at fondens vedtægt senest 3 måneder efter oprettelsen skal indsendes til fondsmyndigheden samt til told- og skatteforvaltning. Af hensyn til udvalgets forslag om at indføre en registreringsordning i betænkningens kapitel 4, hvorefter fonden skal indsende vedtægten til fondsmyndigheden i forbindelse med fondens registrering, finder udvalget det ikke nødvendigt at videreføre bestemmelsen.

3.4 Begrænsninger i oprettelsen af familiefonde

Efter fondslovens § 7, stk. 1 og 2, gælder der visse begrænsninger i adgangen til oprettelse af familiefonde. Fondslovens § 7 gælder ikke for fonde, der er oprettet før fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985. Udvalget finder, at bestemmelsen bør videreføres. Bestemmelsen bør fortsat ikke gælde for fonde, der er oprettet før fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at det er afgørende for anvendelsen af bestemmelsen, at de begunstigede familier har en fortrinsret til ydelser fra fonden. Bestemmelsen hindrer ikke, at der sker uddeling til familiemedlemmer på lige fod med andre berettigede efter fondens formål. Det er således alene fortrinsretten, der begrænses af den foreslåede bestemmelse.

Det er som udgangspunkt alene den ulovlige bestemmelse i vedtægten i form af fortrinsretten, der er uvirksom. Hvis det alene er familien, der i fondens vedtægt er anført som uddelingsberettiget, er det i sådanne tilfælde ikke tilstrækkeligt, at fortrinsretten gøres uvirksom. Det er tillige nødvendigt at ændre fondens formål ved en formålsændring, jf. betænkningens kapitel 9.

3.5 Fondens navn

Det er udvalgets vurdering, at hensynet bag bestemmelsen i fondslovens § 3, stk. 1, hvorefter fonde, der er omfattet af loven, skal anvende ordet »fond« i deres navn m.v. er, at der over for omverdenen i vid forstand, herunder aftaleerhververe, legatansøgere, kreditorer m.v., anvendes en ensartet betegnelse. Se også udvalgets overvejelser om betegnelsen »registreret fond« nedenfor.

Udvalget finder på den baggrund, at fondsloven fortsat bør indeholde regler om fondens navn og har hertil overvejet, om der bør foretages ændringer af reglerne herom.

Udvalget har i den forbindelse *for det første* overvejet, om fondslovens § 3, stk. 1, hvorefter fonde i deres navn skal benytte ordet »fond«, bør ændres, herunder om betegnelsen »fond« bør ændres med henblik på at skabe klarhed om distinktionen over for erhvervsdrivende fonde.

Efter gældende ret anvender fondsloven betegnelsen »fond«, uanset at disse i daglig tale ofte kaldes »ikke-erhvervsdrivende fonde« m.v. Udvalget har overvejet, om en fond fortsat bør benytte ordet »fond«, eller om der med henblik på at skabe klarhed om, hvornår en fond er henholdsvis erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende, i stedet bør indføres en ny betegnelse, f.eks. »ikke-erhvervsdrivende fonde«, »almene fonde«, »almennyttige fonde« eller »ideelle fonde«.

Særligt vedrørende betegnelserne »almene fonde«, »almennyttige fonde« og »ideelle fond« finder udvalget, at disse ikke er dækkende, idet betegnelserne forudsætter, at fonden har til formål at realisere et alment, almennyttigt eller ideelt formål. For en lang række fonde er dette imidlertid ikke (alene) tilfældet. Fondene kan således eksempelvis også være familiefonde, medarbejderfonde eller fonde med et begrænset erhvervsformål m.v. Hertil kommer, at fonde har og ofte vil have blandede formål, hvorfor det efter udvalgets opfattelse ikke altid er muligt med kun én betegnelse at omfatte alle fonde, som er omfattet af fondsloven. Udvalget skal endvidere pege på, at de erhvervsdrivende fonde oftest også har et almennyttigt formål, hvorfor det vil være misvisende at anvende betegnelsen »almennyttige fonde« alene om fonde, som er omfattet af fondsloven.

I forhold til betegnelsen »ikke-erhvervsdrivende fonde« bemærker udvalget, at denne ikke følger af fondsloven, der som nævnt ovenfor alene anvender betegnelsen »fond«. Efter udvalgets opfattelse ses den eksisterende sondring mellem fonde og erhvervsdrivende fonde imidlertid ikke at have medført sådanne uklarheder, at der er et afgørende behov for at ændre betegnelsen i fondsloven til »ikke-erhvervsdrivende fond«.

Udvalget er endvidere af den opfattelse, at det vil kunne medføre uklarheder om fondsbetegnelserne, hvis fonde, som oprettes efter denne lovs ikrafttræden, skal benytte andre betegnelser i deres navn end fonde, som er stiftet før denne lovs ikrafttræden, og derfor benytter ordet »fond« i deres navn. Efter udvalgets opfattelse kan der endvidere ikke peges på andre grunde, som giver tilstrækkelig anledning til at pålægge eksisterende fonde at ændre navn.

Udvalget foreslår derfor, at fonde omfattet af fondsloven i deres navn fortsat skal benytte ordet »fond«. Med forslaget lægger udvalget således op til at videreføre fondslovens § 3, stk. 1. Det vil indebære, at der i fondens navn – på en tydelig måde – skal indgå betegnelsen »fond«. Kravet vil f.eks. være opfyldt, hvis ordet »fond« sættes i en parentes efter fondens øvrige navn. Bestemmelsen vil ikke være til hinder for, at fonden også anvender andre sproglige udtryk som f.eks. »selvejende institution« eller »stiftelse«, men det vil under alle omstændigheder være et krav, at fonden benytter betegnelsen »fond« i navnet. Det vil ikke være muligt at forkorte betegnelsen, ligesom det ikke vil være muligt alene at anvende en udenlandsk oversættelse.

I lyset af udvalgets forslag om at indføre en registreringsordning for fondene, jf. betænkningens kapitel 4, har udvalget *for det andet* overvejet, om betegnelserne »registreret fond« og »reg. fond« bør være forbeholdt fonde, der er registreret i overensstemmelse med de foreslåede registreringskrav.

Til støtte herfor skal der efter udvalgets opfattelse peges på, at anvendelse af betegnelsen »registreret fond« og forkortelsen »reg. fond« kan bidrage til at adskille fondene fra erhvervsdrivende fonde samt andre virksomhedsformer, der ikke er omfattet af fondsloven, men alligevel benytter betegnelsen »fond« i sit navn. Dette er en konsekvens af, at betegnelsen »fond« ikke er reserveret til fonde omfattet af fondsloven, men frit kan benyttes. Indførelse af en beskyttet betegnelse vil adskille fondene fra selskaber, foreninger og andre organisationsformer, der uden at være omfattet af fondsloven eller erhvervsfondsloven, og dermed uden at opfylde de grundlæggende fondskarakteristika, benytter betegnelsen »fond«.

Udvalget finder på denne baggrund grundlag for, at der i fondsloven indføres en bestemmelse om, at betegnelsen »registreret fond« og forkortelsen »reg. fond« kun må benyttes af fonde, som er registreret og således legalitetsprøvet af fondsmyndigheden i overensstemmelse med fondsloven. Dette vil tydeliggøre overfor omverdenen, at der er tale om en fond, som opfylder betingelserne for at være omfattet af fondsloven. Udvalget finder dog ikke grund til at indføre et krav om, at registrerede fonde *skal* anvende betegnelsen »registreret fond« eller forkortelsen »reg. fond«.

Udvalget foreslår derfor, at der optages en bestemmelse herom i fondsloven.

For det tredje har udvalget på baggrund af erhvervsfondslovens § 5, stk. 3, og selskabslovens § 2, stk. 2 og 3, endvidere overvejet, om der bør indføres begrænsninger i stifters adgang til at vælge fondens navn.

Efter udvalgets opfattelse er det væsentligt, at fonde af ordenshensyn og af hensyn til offentlige myndigheder og omverdenen i øvrigt, herunder fondens kreditorer, anvender et navn, som tydeligt adskiller sig fra navnet på andre fonde og virksomheder, som er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, og at navnet ikke er egnet til at vildlede. Udvalget lægger desuden vægt på, at der som følge af udvalgets forslag om, at fonde skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. betænkningens kapitel 4, synes at være behov for at sikre, at der hersker en rimelig ordenstilstand med hensyn til navne. Efter udvalgets opfattelse bør der af hensyn til at undgå krænkelse af private rettigheder endvidere indføres forbud mod uberettiget anvendelse af slægtsnavne, firmanavne, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn eller lignende, der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed. Udvalget lægger herved også vægt på, at lignende regler følger af erhvervsfondsloven, selskabsloven og erhvervsvirksomhedsloven.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres regler svarende til erhvervsfondslovens § 5, stk. 3, således at navnet tydeligt skal adskille sig fra navnet på andre fonde og virksomheder, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, og at navnet ikke må være egnet til at vildlede. Med forslaget må der i navnet endvidere ikke uberettiget optages slægtsnavn, firmanavn, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn eller lignende, der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed.

For så vidt angår det foreslåede forbud mod uberettiget anvendelse af slægtsnavne, firmanavne, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn eller lignende, der ikke tilkommer fonden eller noget, som kan forveksles hermed, bemærker udvalget, at forslaget lægger sig op ad erhvervsfondslovens § 5, stk. 3, idet forbuddet efter det foreslåede kun omfatter den uberettigede anvendelse af de nævnte navne m.v. Forslaget vil på dette punkt adskille sig fra det absolutte forbud mod brug af slægtsnavn m.v., der ikke tilkommer selskabet i selskabslovens § 2, stk. 2, 2. pkt. Dette skal ses i lyset af, at der efter udvalgets opfattelse ikke bør lægges hindringer i vejen for, at en fond oprettes f.eks. til minde om en bestemt afdød person og i sit navn indeholder den pågældende persons navn.

Udvalget bemærker, at det ikke kan afvises, at der ved registrering af eksisterende fonde i Erhvervsstyrelsens it-system kan opstå problemer med reglerne om begrænsninger i fondes navne. Der kan netop opstå situationer, hvor flere fonde bærer navne, som ikke tydeligt adskiller sig fra hinanden. Der er efter udvalgets opfattelse imidlertid ikke tilstrækkelig tungtvejende grunde til at pålægge eksisterende fonde at skifte navn, såfremt fondens navn ikke er i overensstemmelse med de foreslåede begrænsninger i fondes navne og således adskiller sig fra andre eksisterende fondes navne. Udvalget foreslår derfor, at forslaget om begrænsninger i fondes navne ikke skal gælde for fonde oprettet før denne lovs ikrafttræden. Dette bør også gælde for fonde

oprettet før fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985. Udvalgets forslag udelukker imidlertid ikke, at eksisterende fonde kan ansøge om tilladelse til at ændre fondens navn i overensstemmelse med udvalgets forslag til reglerne om vedtægtsændringer i betænkningens kapitel 9 med den begrundelse, at flere fonde bærer navne, som ikke tydeligt adskiller sig fra hinanden.

Udvalget har noteret sig, at Erhvervsstyrelsen ved registrering af erhvervsdrivende fonde automatisk påser navneidentitet således, at flere erhvervsdrivende fonde, samt kapitalselskaber, virksomheder med begrænset ansvar og andre registreringspligtige virksomheder, ikke har samme navn. Det er hertil udvalgets forslag, at der foretages en tilsvarende prøvelse af navnet på fonde, der omfattes af og stiftes efter denne lovs ikrafttræden.

Udvalget har *for det fjerde* overvejet, om fondslovens § 3, stk. 2, hvorefter en fonds navn og hjemsted (hovedkontor) skal angives på fondens breve og tryksager, bør ændres,

Efter udvalgets opfattelse er der grundlag for en vis modernisering af dette krav.

Udvalget foreslår derfor, at fonde i breve og tryksager, herunder elektroniske meddelelser, og på fondens hjemmeside skal angive navn, hjemsted og CVR-nummer. Med forslaget lægger udvalget op til at modernisere fondslovens § 3, stk. 2, således at det tydeligt fremgår af bestemmelsen, at også elektroniske meddelelser og fondens hjemmeside er omfattet, og at fonden også skal oplyse om dens CVR-nummer.

Udvalget forudsætter i den forbindelse, at der ved breve og tryksager forstås enhver form for materiale, hvorved fonden henvender sig til omverdenen, f.eks. aftaleerhververe, legatansøgere, kreditorer og offentligheden i øvrigt m.v. Det vil endvidere omfatte breve og tryksager til revisorer og revisionsvirksomheder, godkendte forvaltningsafdelinger og myndigheder m.v. Der kan eksempelvis være tale om breve om uddelinger eller pjecer til omverdenen. Det vil ikke være afgørende, om brevet eller tryksagen er fysisk eller digital. Eksempelvis vil en e-mail, hvorved fonden henvender sig til omverdenen, f.eks. en legatansøger eller kreditor, også være omfattet af bestemmelsen. Udvalget bemærker, at forslaget ikke vil indebære et krav om, at en fond skal have en hjemmeside.

Udvalget foreslår endeligt, at de foreslåede bestemmelser tilsvarende finder anvendelse på fondens eventuelle binavne.

3.6 Stiftelsens retsvirkning

Med hensyn til spørgsmålet om stiftelsens retsvirkning finder udvalget, at fondens stiftelse som udgangspunkt bør have retsvirkning fra datoen for beslutning om stiftelse. Dette vil ofte være sammenfaldende med underskrift af vedtægten. Udvalget bemærker hertil, at hvis fonden stiftes ved testamente, er det bobestyreren, der beslutter datoen for fondens stiftelse, som ofte vil være sammenfaldende med bobestyrerens underskrift af vedtægten. Fonden bør dog i overensstemmelse med gældende praksis kunne stiftes før boets afslutning, f.eks. ved aconto-udlodning fra boet.

Med henblik på at skabe klarhed om, at stiftelsen har retsvirkning fra datoen for beslutningen om stiftelsen, foreslår udvalget, at der optages en bestemmelse herom i fondsloven.

Kapitel 4
Registrering af fonde

1. Gældende ret

Reglerne om anmeldelse og registrering af fonde har siden fondslovens ikrafttræden undergået væsentlige ændringer, som knytter sig til tre perioder: registrering (1983-1984), legalitetsprøvelse (1985-1991) og anmeldelse (1992-). De to første perioder (henholdsvis 1983-1984 og 1985-1991) gennemgås under pkt. 1.1. nedenfor. Den gældende ordning fra 1992 gennemgås under pkt. 1.2 nedenfor.

1.1 Tidligere ordninger om registrering af fonde

1.1.1 Perioden fra 1. juni 1983 til 31. december 1984 (registrering)

Regelgrundlaget for denne ordning var lov nr. 213 af 31. maj 1983 om registrering af fonde og bekendtgørelse nr. 214 af 31. maj 1983 om registrering af fonde, som var gældende fra 1. juni 1983 til 31. december 1984.

Formålet med registreringsordningen for fonde i perioden fra den 1. juni 1983 til den 31. december 1984 var at tilvejebringe en oversigt over fonde til brug for den efterfølgende lovregulering på fondsområdet. Optagelsen i det daværende fondsregister indebar ikke en konstatering af, om den anmeldte enhed var en fond (legalitetsprøvelse). Noteringen i fondsregistret medførte derfor ikke retsvirkninger efter fondslovgivningen i øvrigt. Undtaget fra registreringspligten var fonde med en egenkapital på under 50.000 kr., og fonde som i medfør af lovgivningen var undergivet et andet offentligt tilsyn.

1.1.2 Perioden fra den 1. januar 1985 til den 31. december 1991 (legalitetsprøvelse)

Regelgrundlaget for denne ordning var lov nr. 300 af 6. juni 1984 om fonde og visse foreninger og bekendtgørelse nr. 664 af 20. december 1984, som var gældende fra den 1. januar 1985 til den 31. december 1991.

Formålet med registreringsordningen i perioden fra den 1. januar 1985 til den 31. december 1991 var at skabe øget offentlighed omkring fondenes virksomhed. Registreringen i fondsregistret var en gyldighedsbetingelse, og fondsregistret skulle foretage en legalitetsprøvelse ved anmeldelse af nye fonde. En registrering skulle nægtes, hvis fondens vedtægt ikke var i overensstemmelse med fondens stiftelsesgrundlag (f.eks. testamente, gavebrev eller lignende), eller

var i strid med fondslovgivningen eller øvrig lovgivning. Registreringen skulle desuden nægtes, hvis de grundlæggende vilkår for oprettelsen af fonden ikke var opfyldt på registreringstidspunktet. Fonde, der ikke var omfattet af fondsloven efter § 1, stk. 2, skulle ikke registreres.

1.2 Den gældende ordning i fondsloven

1.2.1 Perioden fra den 1. januar 1992 og frem (fondslovens gældende anmeldelsesordning og registrering af reelle ejere)

Fra den 1. januar 1992 blev fondsregistret afskaffet med henblik på at afbureaukratisere fondslovgivningen. Der blev ved beslutningen herom lagt vægt på, at registreringen var overflødig, da fondene som følge af gennemførelsen af fondsbeskatningsloven også skulle registreres i skattemyndighedernes registre, og fordi de erhvervsdrivende fonde blev registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (nu Erhvervsstyrelsen). Formålet med nedlæggelsen af fondsregistret var således at forenkle administrationen af fondslovgivningen. Der henvises til Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, L113, spalte 2561 ff.

Fondsloven baserer sig i dag på en anmeldelsesordning. Dette indebærer, at fondens vedtægt skal indsendes til fondsmyndigheden samt til skatteforvaltningen senest 3 måneder efter fondens oprettelse med henblik på at gøre opmærksom på fondens eksistens, jf. fondslovens § 6, stk. 2. Fondsloven forudsætter ikke, at fondsmyndigheden gennemgår vedtægten og eventuelle dokumenter, der er indsendt i tilknytning hertil. Der skal endvidere indsendes en fortegnelse over medlemmerne af fondens bestyrelse til fondsmyndigheden senest 3 måneder efter fondens oprettelse, jf. fondslovens § 11, stk. 2.

Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at det ved anmeldelse af en fond påses, *om* der er grundlæggende forhold i fondens vedtægt, der medfører, at denne ikke er en fond i fondslovens forstand, jf. fondslovens § 1, stk. 2, *om* vedtægten har en gyldig kapitalforbrugsbestemmelse, og *om* vedtægten indeholder en gyldig fravigelse af anbringelsesbekendtgørelsens regler. For så vidt angår fonde oprettet ved testamente foretager Civilstyrelsen i administrativ praksis ikke en generel prøvelse af, om vedtægten er udformet i overensstemmelse med testamentet.

Ved lov nr. 262 af 16. marts 2016 om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, lov om erhvervsdrivende fonde og forskellige andre love og lov nr. 554 af 7. maj 2019 om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, lov om erhvervsdrivende fonde og forskellige andre love, blev der i fondsloven indført regler om registrering af reelle ejere, jf. fondslovens §§ 4, 4 a og 5. Fondslovens regler om reelle ejere er en implementering af 4. og 5. hvidvaskdirektiv. Reglerne om reelle ejere gælder for fonde, der er

omfattet af fondsloven, fonde der ikke er omfattet af fondsloven efter § 1, stk. 4, nr. 1-3, 6 eller 7, fonde der er undtaget fra fondsloven efter § 1, stk. 5, samt fonde omfattet af fondslovens § 1, stk. 6. Disse fonde er forpligtet til at registrere reelle ejere i Erhvervsstyrelsens it-system. Registreringen af reelle ejere er imidlertid ikke en gyldighedsbetingelse for at kunne virke som en fond.

Det følger af fondslovens § 4, stk. 1, at en fond skal indhente oplysninger om fondens reelle ejere, jf. fondslovens § 5, og herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder. Af fondslovens § 4, stk. 2, fremgår det, at fondens reelle ejere efter anmodning skal forsyne fonden med de oplysninger, som fonden er forpligtet til at indhente efter bestemmelsens stk. 1. Efter fondslovens § 4, stk. 3, skal fonden registrere oplysningerne i Erhvervsstyrelsens it-system, hurtigst muligt efter, at fonden er blevet bekendt med, at en person er blevet reel ejer. Enhver ændring af de oplysninger, der er registreret om fondens reelle ejere, skal registreres, hurtigst muligt efter, at fonden er blevet bekendt med ændringen. Det fremgår af fondslovens § 4, stk. 4, at fonden mindst én gang årligt skal undersøge, om der er ændringer af de registrerede oplysninger om fondens reelle ejere. Efter fondslovens § 4, stk. 5, skal fonden opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om fondens reelle ejere i 5 år efter det reelle ejerskabs ophør. Fonden skal endvidere opbevare dokumentation for indhentede oplysninger om forsøg på identifikation af reelle ejere i 5 år efter gennemførelsen af identifikationsforsøget. Af fondslovens § 4, stk. 6, følger det, at fonden efter anmodning skal udlevere oplysninger om fondens reelle ejere, herunder om fondens forsøg på at identificere fondens reelle ejere, til Hvidvasksekretariatet. Fonden skal endvidere efter anmodning udlevere de nævnte oplysninger til andre kompetente myndigheder, når disse myndigheder vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver. Det fremgår af fondslovens § 4, stk. 7, at Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder vederlagsfrit kan videregive oplysninger om reelle ejere, der er registreret, jf. stk. 3, eller indhentet, jf. stk. 6, til andre EU-medlemsstaters kompetente myndigheder og finansielle efterretningstjenester. Efter fondslovens § 4, stk. 8, kan Erhvervsstyrelsen fastsætte nærmere regler om oplysningernes registrering, tilgængelighed og offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder hvilke oplysninger fonden skal registrere i Erhvervsstyrelsens it-system.

Som følge af fondslovens § 43, stk. 1, straffes overtrædelse af fondslovens § 4, stk. 3, 5 og 6, med bøde.

Efter fondslovens § 4 a, stk. 1, skal fonde, der skal indhente, opbevare og registrere oplysninger om reelle ejere, jf. fondslovens § 4, efter anmodning forsyne personer og virksomheder, der i medfør af hvidvaskloven skal udføre kundekendskabsprocedurer, med oplysninger om fondens reelle ejere. Såfremt fondsmyndigheden fra Erhvervsstyrelsen modtager indberetninger i

medfør af hvidvaskloven om uoverensstemmelser i forhold til de registrerede oplysninger om fondens reelle ejere, følger det af fondslovens § 4 a, stk. 2, at fondsmyndigheden skal foretage en undersøgelse af forholdet, jf. fondslovens § 37. Efter fondslovens § 4 a, stk. 3, kan Erhvervsstyrelsen efter anmodning fra fondsmyndigheden sideløbende med undersøgelsen, jf. fondslovens § 4 a, stk. 2, offentliggøre en meddelelse om indberetningen i Erhvervsstyrelsens it-system, indtil forholdet er bragt i orden. Fonden skal have mulighed for at gøre indsigelser mod indberetningen, forinden denne offentliggøres, medmindre formålet med offentliggørelsen af meddelelsen om indberetning derved forspildes.

Det følger af fondslovens § 5, at som reel ejer af en fond anses den eller de fysiske personer, der direkte eller indirekte kontrollerer fonden eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder (1) fondens bestyrelse og (2) særligt begunstigede personer eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af fondens uddelinger, endnu ikke kendes af fonden, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer.

1.3 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondslovens kapitel 3 indeholder regler om anmeldelse, registrering og frister for erhvervsdrivende fonde. Det følger af erhvervsfondslovens § 11, stk. 1, at Erhvervsstyrelsen som registermyndighed fører et register over erhvervsdrivende fonde, der er omfattet af og registreret i medfør af erhvervsfondsloven.

Der er fastsat særlige regler om stiftelse af erhvervsdrivende fonde i erhvervsfondslovens kapitel 5. Det følger af erhvervsfondslovens § 29, stk. 1, at en erhvervsdrivende fond skal registreres eller anmeldes til registrering. Fonden kan dog ikke registreres, før den i vedtægten fastsatte grundkapital er fuldt indbetalt og bestyrelse og revisor er udpeget. Stiftelsen har retsvirkning fra datoen for beslutningen om stiftelse eller fra den senere dato, som er anført i vedtægten, jf. erhvervsfondslovens § 29, stk. 2.

Det er en gyldighedsbetingelse, at erhvervsdrivende fonde registreres, jf. erhvervsfondslovens § 30, stk. 1, hvoraf det følger, at en erhvervsdrivende fond, der ikke er registreret, ikke kan erhverve rettigheder, indgå forpligtelser eller være part i retssager bortset fra søgsmål vedrørende stiftelsen.

Det følger af erhvervsfondslovens § 4, at Erhvervsstyrelsen i tvivlstilfælde afgør, om en fond er omfattet af erhvervsfondsloven. Efter forarbejderne til § 4 er baggrunden for bestemmelsen, at der i praksis kan opstå tvivl om, hvorvidt en fond er erhvervsdrivende, og om den således skal registreres i registret over erhvervsdrivende fonde. Erhvervsstyrelsen træffer afgørelsen

efter en konkret vurdering ud fra fondens faktiske forhold ved indhentelse af en række oplysninger fra fonden. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 4 i forslag nr. 154 af 3. december 2012 til lov om erhvervsdrivende fonde.

I bekendtgørelse nr. 1377 af 12. december 2019 (anmeldelsesbekendtgørelsen) er der i medfør af en række forskellige love fastsat særlige regler for anmeldelse, registrering, gebyr samt offentliggørelse m.v. i Erhvervsstyrelsen. Bekendtgørelsens kapitel 7 (§§ 60 og 61) indeholder regler om registrering af erhvervsdrivende fonde. Der er bl.a. fastsat regler om, hvilke oplysninger en anmeldelse af stiftelse af en erhvervsdrivende fond skal indeholde samt hvilke dokumenter, der skal vedlægges anmeldelsen.

1.4 Det Centrale Virksomhedsregister

Lov om Det Centrale Virksomhedsregister (herefter CVR-loven) og bekendtgørelse nr. 1243 af 289. august 2022 om Det Centrale Virksomhedsregister og data.virk.dk (herefter CVR-bekendtgørelsen) fastsætter rammerne for Det Centrale Virksomhedsregisters (herefter Erhvervsstyrelsens it-system) førelse, formål og grunddata for danske juridiske enheder.

Registret over reelle ejere blev indført ved lov nr. 262 af 16. marts 2016 og er en del af Erhvervsstyrelsens it-system. Oplysninger om virksomheder og andre juridiske personer, herunder reelle ejere, offentliggøres på cvr.dk. Erhvervsstyrelsen har den 23. januar 2025 sendt udkast til lovforslag om ændring af CVR-loven, selskabsloven og forskellige andre love i høring. Baggrunden for lovforslaget er en ændring af adgangen til oplysninger om reelle ejere som følge af 6. hvidvaskdirektiv.

I henhold til CVR-loven har enhver krav på at få oplyst de grunddata, der er optaget om vedkommende i Erhvervsstyrelsens it-system. Herudover kan enhver få adgang til de grunddata, herunder oplysninger om ejere, der er optaget i Erhvervsstyrelsens it-system på nærmere angivne betingelser, der bl.a. omfatter, at et CPR-nummer ikke må videregives og muligheden for adressebeskyttelse.

Derudover følger det af CVR-bekendtgørelsen, at enhver desuden kan få adgang til de oplysninger om juridiske personer, såfremt de findes i registreret. Oplysningerne omfatter bl.a. oplysning om stiftere, ejere og ledelsesmedlemmer.

Det følger endvidere af CVR-bekendtgørelsen, at enhver kan få adgang til oplysninger om enkelte enheder, om grupper af enheder og om samtlige enheder optaget i Det Centrale Virksomhedsregister med de begrænsninger, der følger af anvendelsen af Erhvervsstyrelsens it-system.

Oplysninger fra registret leveres digitalt og ved tilladelse til online-adgang til registrets oplysninger tildeles den enkelte bruger en personlig, fortrolig adgangskode, og det fastlægges, hvilke oplysninger den pågældende bruger kan få adgang til. Bestemmelsen muliggør udtræk af data fra Det Centrale Virksomhedsregister via en API-løsning (Application Programming Interface).

Herudover følger det af CVR-bekendtgørelsen, at offentlige myndigheder og offentlige institutioner bl.a. kan få adgang til alle de oplysninger, der er fastsat i bekendtgørelsens § 2, herunder bl.a. oplysninger om stiftere, ejere og ledelsesmedlemmer. Ved videregivelse af data til private skal betingelserne i bekendtgørelsen iagttages, herunder bl.a. om CPR-nummer og adressebeskyttelse.

2. Fremmed ret

2.1 Norge

I Norge følger det af stiftelsesloven, at stiftelser skal være registreret i Stiftelsesregistret. Det er ikke en gyldighedsbetingelse for oprettelse af en stiftelse, at stiftelsen registreres, da stiftelsen allerede anses som stiftet, når stiftelsesdokumentet er klar, eller hvis en stiftelse er oprettet i henhold til et testamente, ved testators død, såfremt betingelserne i definitionen i stiftelseslovens § 2 er opfyldt.

Stiftelsesloven indeholder i §§ 8 og 11 bestemmelser om Stiftelsesregistret.

2.2 Sverige

I Sverige følger det af stiftelsesloven, at stiftelser skal registreres i et register. Kravet blev indført med virkning fra den 1. januar 2015, for at sikre en vis transparens. Registreringen er ikke en gyldighedsbetingelse for oprettelse af en stiftelse. Stiftelsen dannes, når de grundlæggende betingelser herfor i kapitel 1, § 2, er opfyldt.

Stiftelsesloven indeholder i kapitel 10 regler om registrering, herunder om stiftelsesregistret.

2.3 Finland

I Finland følger det af stiftelseslovens kapitel 2, § 10, at en stiftelse skal anmeldes til registrering senest tre måneder efter stiftelsesdokumentet er underskrevet, ellers bortfalder oprettelsen af stiftelsen. Retsvirkningen ved registrering er således, at stiftelsen anses for oprettet, jf. kapitel

2, § 12. Stiftelsen kan således ikke anses for at være et selvstændigt retssubjekt, før registrering er foretaget.

Stiftelseslovens kapitel 13 indeholder nærmere regler om stiftelsesregistret.

3. Oplysninger om antallet af fonde

Civilstyrelsen er ikke på nuværende tidspunkt i besiddelse af oplysninger om antallet af fonde, som var registreret i fondsregistret ved dets nedlæggelse i 1991. Der var pr. 1. oktober 1983 registreret 8.852 fonde i fondsregistret, men da der ikke blev foretaget nogen legalitetsprøvelse ved anmeldelsen efter fondsregistreringsloven, vil der være et ikke ubetydeligt antal af de anmeldte og registrerede fonde på dette tidspunkt, som ikke var registreringspligtige fonde.

Civilstyrelsen har siden fondsregistrets nedlæggelse godkendt såvel opløsning som sammenlægning af en række fonde, ligesom der er blevet stiftet nye fonde i perioden. Styrelsen fører ikke statistik over typer af afgørelser, der bliver truffet på fondsområdet, og har således ikke oplysninger om af- og tilgang af fonde i tiden siden fondsregistrets nedlæggelse. Civilstyrelsen har imidlertid i en anden sammenhæng gennemgået antallet af nystiftede fonde i perioden 2008 – 2011. Det fremgår heraf, at der i disse år blevet stiftet henholdsvis 85, 52, 41 og 29 nye fonde, som var omfattet af fondsloven.

Civilstyrelsen har i dag kendskab til ca. 7.500 aktive fonde, som er registreret i Civilstyrelsens sagsbehandlingssystem. Dette tal er fremkommet ved, at Civilstyrelsen har fremsøgt alle aktive sager vedrørende fonde i Civilstyrelsens sagsbehandlingssystem. Tallet omfatter fonde, herunder ikke-omfattede og undtagne fonde og mindre fonde, som Civilstyrelsen har kendskab til og således har oprettet sager på. Der skal tages forbehold for eventuelle registreringsfejl i sagsbehandlingssystemet. Det er ikke muligt uden en manuel gennemgang af sagerne at fastslå, hvor mange af de ca. 7.500 fonde, der ikke er omfattet af loven efter fondslovens § 1, stk. 4, der er undtaget fra loven efter fondslovens § 1, stk. 5, eller der har aktiver på under 1 mio. kr. og således falder uden for lovens anvendelsesområde efter fondslovens § 1, stk. 6. Tallet skal ses i lyset af, at Civilstyrelsen jævnligt modtager henvendelser fra eksisterende fonde, som ikke er anmeldt til Civilstyrelsen. Henvendelserne sker typisk i forbindelse med fondens opløsning. Endvidere skal tallet ses i forhold til, at ikke-omfattede fonde ikke er omfattet af anmeldelsespligten, og at Civilstyrelsen derfor først opretter en sag for en given ikke-omfattet fond, hvis Civilstyrelsen modtager en konkret henvendelse fra fonden eller fra fondens tilsynsmyndighed.

Civilstyrelsen har således ikke siden afskaffelsen af fondsregistret med sikkerhed kunnet fastslå antallet af fonde i Danmark, der er omfattet af fondsloven.

4. Erhvervsfondsudvalgets opfordring til indførelse af registreringskrav

I Erhvervsfondsudvalget rapport af 20. december 2012 "Om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde", side 39-40, opfordrede et flertal af udvalgets medlemmer til, at det overvejes at genindføre øget offentlighed om de ikke-erhvervsdrivende fonde gennem registrering og offentliggørelse i et samlet offentligt register:

> "Udvalget stiller spørgsmål ved hensigtsmæssigheden af, at ikke-erhvervsdrivende fonde omfattet af LFF [lov om fonde og visse foreninger] ikke registreres i et samlet, offentligt tilgængeligt, elektronisk centralt register. Ved en sådan registrering og offentliggørelse af de ikke-erhvervsdrivende fonde ville der være øget transparens for disse fonde på linje med de erhvervsdrivende fonde. I dag kan oplysninger om de ikke-erhvervsdrivende fonde kun findes via fondens hjemsteds-skattekommune. Der er således ingen centralt registrerede oplysninger om disse fondes bestyrelsesmedlemmer, vedtægter, regnskaber eller revisorer.
>
> Udvalget er opmærksomt på, at de ikke-erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af udvalgets kommissorium, og at der tidligere også har været krav om registrering af disse ikke-erhvervsdrivende fonde, men at denne registrering blev nedlagt for at opnå en administrativ forenkling i 1992. Den digitale udvikling medfører, at omkostningerne forbundet med en registrering er mindre i dag som følge af muligheden for at foretage digital indberetning.
>
> Et flertal af udvalget (*Finn L. Meyer, Annette Sadolin, Betina Hagerup, Christian Th. Kjølbye, Dorrit Vanglo, Knud T. Martens, Lars-Erik Brenøe, Mads Lebech, Marianne Philip, Niels Jacobsen, Sidsel Nordengaard, Steen Thomsen, Sven Petersen og Tine Roed*) ønsker dog at opfordre til, at det overvejes at indføre øget offentlighed om de ikke-erhvervsdrivende fonde, gerne gennem registrering og offentliggørelse i et samlet offentligt register. Der skal være tale om en registrering af basisoplysninger om disse fonde.
>
> Et medlem af udvalget (*Rikke Ørum Petersen*) bemærker, at det både er et politisk og økonomisk spørgsmål, hvorvidt alle fonde skal være registreret, ligesom en registrering i et offentligt register giver disse fonde legitimitet.
>
> Hertil bemærker de øvrige udvalgsmedlemmer, at der alene vil være tale om en engangsopgave, og at fordelene ved registreringen af disse væsentligt vil overstige de omkostninger m.v., en registrering af disse fonde vil medføre for fondene. En registrering af de ikke-erhvervsdrivende fonde vil efter de øvrige udvalgsmedlemmers opfattelse bidrage til den ønskede afmystificering af fonde, da en sådan registrering vil bidrage til øget transparens.
>
> Potentielle legatarer m.v. vil endvidere have nytte af en enkel og hurtig adgang til oplysninger om fondene, herunder fondenes vedtægter. Hertil kommer, at hvis en ikke-erhvervsdrivende fond har pligter i henhold til den skatte- og afgiftsmæssige lovgivning skal fonden allerede i dag registreres i CVR-registret som følge af disse

pligter, og i den forbindelse foretager SKAT en vurdering af, om der er tale om en fond."

5. Udvalgets overvejelser

5.1 Behovet for en registreringsordning

Udvalget har i overensstemmelse med kommissoriet overvejet, om der skal indføres et registreringskrav for fonde, herunder om der skal oprettes et fondsregister.

En registreringsordning vil efter udvalgets opfattelse tjene flere formål.

Der kan *for det første* peges på, at indførelse af en registreringsordning vil bidrage til at sikre pålidelige oplysninger om antallet og eksistensen af fonde i Danmark.

Et bærende hensyn bag indførelsen af et fondsregister i 1983 var at tilvejebringe pålidelige oplysninger om fondenes antal og størrelse, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 29 f. Som det fremgår af pkt. 1.2.1 ovenfor, blev fondsregistret imidlertid afskaffet i 1992 med henblik på at forenkle administrationen af fondslovgivningen. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at fondene, som følge af fondsbeskatningsloven, også skulle registreres i skattemyndighedernes registre. Som konsekvens af lovændringen i 1992 baserer fondsloven sig i dag på en anmeldelsesordning. Dette vil navnlig sige, at fondens vedtægt skal indsendes til fondsmyndigheden samt til skatteforvaltningen senest 3 måneder efter fondens oprettelse med henblik på at gøre opmærksom på fondens eksistens, jf. fondslovens § 6, stk. 2. Afskaffelsen af det tidligere fondsregister, rammerne for Civilstyrelsens tilsyn samt den eksisterende prøvelse og registrering hos skattemyndighederne og i Erhvervsstyrelsens it-system har imidlertid medført, at der ikke kan tilvejebringes et samlet overblik over antallet og eksistensen af samtlige fonde i Danmark, som er omfattet af fondsloven.

Som gennemgået i pkt. 3 ovenfor har Civilstyrelsen i dag kendskab til ca. 7.500 fonde, hvilket inkluderer et vist antal ikke-omfattede fonde, undtagne fonde og fonde med aktiver under 1 mio. kr. Civilstyrelsen kan ikke med sikkerhed fastslå antallet af fonde i Danmark, der er omfattet af fondsloven. Endvidere har Fondenes Videnscenter på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik i 2019 opgjort antallet af ikke-erhvervsdrivende fonde og filantropiske foreninger til 8.381. Det fremgår ligeledes af PET's rapport "National risikovurdering af terrorfinansiering på NPO-området i Danmark 2020", at der vurderes at være ca. 8.500 aktive ikke-erhvervsdrivende fonde i Danmark.

Indførelse af et registreringskrav og oprettelse af et fondsregister vil bidrage til, at der (igen) tilvejebringes et samlet overblik over antallet og eksistensen af fonde i Danmark. Usikkerheden om antallet af fonde er efter udvalgets opfattelse i sig selv et væsentligt argument for oprettelse af et fondsregister.

Der kan *for det andet* peges på, at indførelse af et registreringskrav og oprettelse af et fondsregister vil styrke myndighedernes muligheder for at forebygge og bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering. Det følger således af PET's "National risikovurdering af terrorfinansiering på NPO-området i Danmark 2020", at Civilstyrelsen, som følge af, at der ikke længere findes et egentligt register, og at der ikke gælder noget registreringskrav for nye fonde, ikke med sikkerhed kan fastslå antallet og eksistensen af samtlige (ikke-erhvervsdrivende) fonde i Danmark og dermed ikke kan foretage en indledende screening af alle fondes regnskaber, som kan danne grundlag for tilrettelæggelsen af den egentlige kontrol. Ifølge rapporten udgør dette en sårbarhed, som bør adresseres i det fremadrettede arbejde med at styrke bekæmpelsen af terrorfinansiering på NPO-området i Danmark.

Der kan *for det tredje* peges på, at indførelse af et registreringskrav og oprettelse af et fondsregister vil tilvejebringe et grundlag for at styrke og effektivisere fondsmyndighedens muligheder for varetagelse af tilsyns- og kontrolopgaver efter fondsloven.

En registreringsordning vil således sikre, at fondsmyndigheden har kendskab til og er i besiddelse af oplysninger om fondene, hvilket vil styrke og effektivisere fondsmyndighedens mulighed for at udtage fondene til kontrol. Hvis der tages udgangspunkt i den tilsvarende registreringsordning på området for erhvervsdrivende fonde, vil der bl.a. skulle registreres oplysninger om fondenes vedtægt, ledelsesmedlemmer og revisor m.v. Indførelse af et fondsregister vil således – bl.a. i kombination med krav om indsendelse af årsregnskab, jf. betænkningens kapitel 8 – styrke fondsmyndighedens mulighed for at tilrettelægge et risikobaseret tilsyn med fondene, hvilket i øvrigt også styrker myndighedernes muligheder for at forebygge og bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering.

Der kan *for det fjerde* peges på, at indførelse af et registreringskrav kombineret med oprettelse af et offentligt fondsregister tjener hensyn til transparens og offentlighed om fondenes forhold og virke m.v. I betænkning nr. 970/1982 om fonde fandt udvalget, at et bærende hensyn med indførelsen af et fondsregister – foruden at skaffe pålidelige oplysninger om fondenes antal og størrelse – var at medvirke til at skabe øget offentlighed omkring fondenes virksomhed. Også Erhvervsfondsudvalget har, som gennemgået under pkt. 4 ovenfor, peget på behovet for at afmystificere fondene gennem øget offentlighed, gerne gennem registrering og offentliggørelse i et samlet offentligt register.

Dette udvalg mener tilsvarende, at hensyn til transparens og offentlighed om fondenes forhold og virke m.v. med betydelig vægt taler for, at fondene registreres i et offentligt register. Et krav om registrering af fondene i et fondsregister vil således indebære, at fondens interessenter og offentligheden i øvrigt bliver informeret om eller får mulighed for bl.a. at få kendskab til fondenes stiftelse, regnskaber og sammensætningen af fondens bestyrelsen. Offentliggørelsen af fondenes regnskaber, jf. udvalgets forslag i betænkningens kapitel 8, indebærer, at offentligheden løbende kan følge med i fondenes aktiviteter. Dette vil skabe grundlag for en bedre indsigt i fondenes forhold. Efter udvalgets opfattelse taler fondenes forhold og hensynet til at sikre fondenes legitimitet for, at der skabes mere offentlighed herom, særligt henset til, at der ikke er en generalforsamling eller anden instans, der kan føre tilsyn med bestyrelsens handlinger, således som det er tilfældet med selskaber og foreninger. Fondsmyndighedens reaktionsmulighed, hvorefter fondens bestyrelse efter omstændighederne bl.a. kan ifalde erstatnings- eller strafansvar, kan således siges at svækkes ved, at eksterne parter, offentligheden, m.v. ikke nødvendigvis har adgang til informationer om bestyrelsens beslutninger m.v.

Som anført af et flertal i Erhvervsfondsudvalgets rapport fra december 2012 vil også potentielle legatansøgere m.v. have nytte af en enkel og hurtig adgang til oplysninger om fondene.

Udvalget er opmærksom på, at fondsregistret blev afskaffet ved lovændringen i 1991 med virkning fra den 1. januar 1992 med henblik på at afbureaukratisere lovgivningen, idet registreringen fandtes overflødig. Udvalget finder imidlertid – ligesom et flertal af Erhvervsfondsudvalget – at fordelene væsentligt vil overstige de administrative byrder m.v., som en registreringsordning vil medføre. For så vidt angår de yderligere forpligtelser i forbindelse med administration, som indførelsen af et fondsregister vil pålægge fondene, skal udvalget navnlig pege på, at dette i et vist omfang opvejes af, at fondene opnår sikkerhed for deres juridiske (og skattemæssige) status, hvis registreringskravet kombineres med en legalitetsprøvelse, jf. herom pkt. 5.2 nedenfor. Dette vil også gøre det lettere for fondene i deres aftaler med eksterne parter, herunder banker, der vil kunne opnå sikkerhed for de registrerede fondes juridiske status. Tilsvarende gælder den foreslåede regel om registrering af fondens tegningsregler.

For så vidt angår de økonomiske konsekvenser og udvalgets forslag til finansiering heraf henvises til betænkningens kapitel 1. Udvalget bemærker hertil, at arbejdet med at registrere fondene, foretage legalitetsprøvelser, justeringer m.v. vil kræve både tid og ressourcer. Det er således vigtigt, at fondsmyndigheden og Erhvervsstyrelsen får de fornødne ressourcer til dette arbejde.

På denne baggrund foreslår udvalget, at der indføres et registreringskrav for fondene ved genindførsel af et fondsregister. Henset til, at øget transparens og offentlighed om fondenes forhold

og virke m.v. udgør et væsentligt hensyn bag udvalgets forslag om at oprette et fondsregister, bør registret som udgangspunkt gøres offentligt, således at offentligheden kan tilgå basisoplysninger om fondene, herunder oplysninger om fondens ledelsesmedlemmer m.v. De nærmere regler om offentliggørelse af oplysningerne i Erhvervsstyrelsens it-system bør dog fastsættes i dialog med Erhvervsstyrelsen, jf. herved pkt. 5.3 nedenfor.

5.2 Om legalitetsprøvelse af fondene

Udvalget har drøftet, om indførelse af krav om registrering af fondene i et fondsregister skal kombineres med en legalitetsprøvelse. Alternativet til en legalitetsprøvelse vil være, at en fond kan indføres i fondsregistret, uden at der sker en prøvelse af, om der er tale om en fond i fondslovens forstand.

I perioden 1985-1991 foretog Fondsregistret i forbindelse med registrering i fondsregistret en legalitetsprøvelse ved anmeldelse af nye fonde. Registrering i fondsregistret var en gyldighedsbetingelse, således at fonden ikke kunne erhverve rettigheder eller indgå forpligtelser samt være part i en retssag, bortset fra søgsmål om fondens stiftelse. Fondsregistret kunne nægte registrering, hvis de betingelser, der var gældende for fonden (vedtægten), ikke var i overensstemmelse med fondens eget stiftelsesgrundlag (f.eks. testamente, gavebrev eller lignende), eller var i strid med fondslovgivningen eller den øvrige lovgivning.

Afskaffelsen af fondsregistret i 1992 betød således, at en fonds status som selvstændigt retssubjekt ikke længere knyttes an til registrering.

For så vidt angår erhvervsdrivende fonde bemærker udvalget, at Erhvervsstyrelsen i forbindelse med registrering skal påse, at fonden opfylder de krav, der stilles for anerkendelsen af fonden som selvstændig juridisk person, herunder om den pågældende fond overholder de fondsretlige grundsætninger. Erhvervsstyrelsen påser endvidere, at det retlige grundlag (testamente, gavebrev eller anden retshandel) for fonden er til stede, og at vedtægten er i overensstemmelse hermed.

Udvalget bemærker samtidig, at registrering efter stiftelsesloven i Finland er en gyldighedsbetingelse. Reglerne i Norge og Sverige knytter imidlertid ikke registrering an til en gyldig dannelse af stiftelser.

Udvalget vurderer, at genindførsel af et fondsregister kombineret med en legalitetsprøvelse vil kunne tilvejebringe en kvalitetskontrol af de registrerede data, som kan styrke

fondsmyndighedens tilsyn. Kvalitetskontrollen vurderes ligeledes at kunne styrke offentlighedens indsigt i fondenes forhold og øge tilliden til fondenes arbejde m.v.

For så vidt angår fonde med almennyttige formål, vurderes det endvidere særligt betænkeligt at legitimere sådanne fonde gennem registrering uden reelt kendskab til, om der er stiftet en fond i fondslovens forstand.

Udvalget finder således, at de hensyn, der som nævnt i pkt. 5.1 ovenfor taler for indførelse af et fondsregister, står stærkest ved, at fondsregistret kombineres med en legalitetsprøvelse med henblik på at sikre kvaliteten – og dermed også troværdigheden – af de oplysninger, der fremgår af registret.

Udvalget foreslår på den baggrund, at registrering eller anmeldelse til registrering af en fond skal være et gyldighedskrav for fondens stiftelse. Ved registreringen eller anmeldelsen til registrering af fonden vil fondsmyndigheden dermed skulle påse, om fondens forhold er i overensstemmelse med bestemmelser i fondsloven eller bestemmelser fastsat i henhold til fondsloven eller vedtægten, herunder særligt fondens opfyldelse af de grundlæggende karakteristika for en fond. En registrering vil skulle nægtes, hvis de grundlæggende vilkår for oprettelsen af fonden ikke er opfyldt på registreringstidspunktet. Registreringen vil imidlertid kunne gøres betinget af, at manglerne ved vedtægten afhjælpes. Det bør desuden være en betingelse for registreringen eller anmeldelse til registrering, at den i vedtægten fastsatte bundne kapital og eventuelle disponible kapital er fuldt indbetalt, samt at fondens bestyrelse og revisor er udpeget.

Hvis registreringen eller anmeldelse til registrering af fonden ikke kan gennemføres, afhænger retsstillingen bl.a. af, om fonden oprettes i stifterens levende live, ved testamente eller lignende. I det tilfælde, hvor stifter fortsat er i live ved fondens stiftelse, vil en nægtelse af registrering af en fond kunne medføre, at stifteren kan tilbagekalde sit løfte om at etablere fonden. Efter udvalgets opfattelse bør dette spørgsmål ikke søges nærmere reguleret i fondslovgivningen. Hvis en fond oprettes ved testamente, vil eventuelle mangler, der forårsager nægtelsen af registreringen, evt. kunne afhjælpes gennem reglerne om permutation i arvelovens § 92. Afgørelse herom må træffes ved skiftet på grundlag af de almindelige regler om testamentsfortolkning.

Som konsekvens af udvalgets forslag om, at der ved registrering eller anmeldelse til registrering skal foretages en legalitetsprøvelse af, om der er tale om en gyldigt stiftet fond, herunder om kapitalkravet ved fondens stiftelse er opfyldt, foreslår udvalget, at en fond, der stiftes efter denne lovs ikrafttræden og som ikke er registreret, ikke kan erhverve rettigheder, indgå forpligtelser eller være part i retssager bortset fra søgsmål vedrørende stiftelsen, og at en sådan fond til sit navn skal føje ordene »under stiftelse«. Udvalget foreslår endvidere, at for en forpligtelse

indgået på fondens vegne efter datoen for beslutningen om stiftelse af fonden, men før registreringen, hæfter de, som har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Ved registreringen overtager fonden disse forpligtelser.

5.3 Om fondsregistret

Til brug for udvalgets overvejelser om oprettelsen af et fondsregister har Erhvervsstyrelsen oplyst, at styrelsen vurderer, at Det Centrale Virksomhedsregister (herefter Erhvervsstyrelsens it-system) vil kunne facilitere rammerne for et fondsregister, der kan indeholde nødvendige oplysninger om fondenes forhold.

Siden 1999 har Erhvervsstyrelsens it-system været det autoritative register for aktuelle og historiske grunddata om alle registrerede virksomheder i Danmark. Erhvervsstyrelsens it-system er et åbent offentligt onlineregister, der samler og udstiller data (offentliggørelse), der er registreringspligtige eller frivilligt er registreret i medfør af selskabslovgivningen, skattelovgivningen, CVR-loven eller anden lovgivning.

De erhvervsdrivende fonde registreres således i Erhvervsstyrelsens it-system. Også fonde, der er omfattet af fondslovens anvendelsesområde og fonde, der er omfattet af fondslovens § 1, stk. 4, nr. 1-3, 6 og 7, § 1, stk. 5 og stk. 6, er pålagt registreringsforpligtelser i Erhvervsstyrelsens it-system i henhold til krav om skatte- og afgiftsmæssige pligter, samt krav til registrering af reelle ejere.

Fordelen ved at anvende Erhvervsstyrelsens it-system vil være, at der inden for rammerne af et efterprøvet og driftssikkert it-system kan etableres et fondsregister, hvor fondene vil kunne foretage registrering via virk.dk, som efterfølgende kan kontrolleres og verificeres af fondsmyndigheden, herunder ved manuel gennemgang og/eller datasamkøring. Hertil kommer, at der ved denne model fortsat vil bestå ét register for alle juridiske enheder. Det kan desuden anføres, at der hermed vil blive skabt parallelitet til de erhvervsdrivende fonde, samt at fondene allerede bør være bekendt med Erhvervsstyrelsens it-system som følge af fondslovens regler om registrering af reelle ejere.

Hvis Erhvervsstyrelsens it-system anvendes til at facilitere rammerne for et fondsregister, vil det være muligt for fondene at foretage registrering via virk.dk. Herefter vil fondsmyndigheden skulle foretage al manuel behandling, herunder kontrol og verificering af de registreringer, som foretages af fondene.

Fondsmyndigheden vil som udgangspunkt kunne få adgang til virk-flowet uden om Erhvervsstyrelsens sagsbehandlingssystemer. Denne løsning er tilsvarende den adgang, som Domstolsstyrelsen anvender i dag. De data, som modtages via virk.dk, når en anmelder forsøger at registrere et forhold, vil herefter blive sendt direkte til fondsmyndighedens eget sagsbehandlingssystem.

Udvalget foreslår derfor, at fondsregistret oprettes inden for Erhvervsstyrelsens it-system, således at Erhvervsstyrelsens it-system fortsat fungerer som det autoritative register for grunddata om alle juridiske enheder.

Under hensyn til udvalgets forslag om, at registreringen af fondene skal ske i Erhvervsstyrelsens it-system, har udvalget noteret sig et behov for at rydde op i de eksisterende fondes registrering i systemet, særligt som følge af, at det efter gældende ret er et krav, at fondene registrerer reelle ejere, men at det ikke er et krav, at fondsmyndigheden foretager en legalitetsprøvelse. Efter udvalgets opfattelse bør det derfor gøres tydeligt i Erhvervsstyrelsens it-system, hvilke fonde der er omfattet af fondsloven, og som dermed har været legalitetsprøvet af fondsmyndigheden. Tilsvarende bør det tydeliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, når fondsmyndigheden ved en legalitetsprøvelse har fundet, at enheden ikke er omfattet af fondsloven.

Udvalget anbefaler på den baggrund, at der indføres en ny kategori under virksomhedsformer i Erhvervsstyrelsens it-system, som skal rumme de fonde, der er omfattet af fondsloven. Denne kategori kan efter udvalgets opfattelse – med henblik på at tydeliggøre, at fonde omfattet af kategorien har bestået fondsmyndighedens legalitetsprøvelse – med fordel benævnes ”registreret fond” (hvilket tilsvarende kommer til udtryk af udvalgets overvejelser om fondens navn i betænkningens kapitel 3). Dette vil medføre, at enheder, som ved fondsmyndighedens legalitetsprøvelse ikke kan overflyttes til kategorien ”registreret fond”, vil forblive i de eksisterende kategorier ”fonde og selvejende institutioner” eller ”øvrige virksomhedsformer” med henblik på at distingvere dem fra registrerede fonde, som er omfattet af fondsloven og således er undergivet fondsmyndighedens tilsyn. Dermed vil det bl.a. tydeligt fremgå af Erhvervsstyrelsens it-system, at ikke-omfattede og undtagne fonde ikke er legalitetsprøvet af fondsmyndigheden og dermed ikke er omfattet af fondslovens anvendelsesområde.

Udvalget vurderer, at der er flere fremgangsmåder, hvorpå fondsregistret kan igangsættes. En fremgangsmåde kan være, at fondsmyndigheden registrerer alle nye fonde efter de af udvalget foreslåede regler, der bl.a. indebærer en legalitetsprøvelse, samt registrerer de eksisterende fonde i takt med, at Civilstyrelsen kommer i kontakt med disse, eksempelvis gennem stikprøver og henvendelser til fondsmyndigheden, m.v. Efter udvalgets vurdering kan en anden fremgangsmåde for registrering af de eksisterende fonde være at foretage en grundregistrering af de

fonde, som fondsmyndigheden i dag har kendskab til, bl.a. gennem registrering af reelle ejere, og herefter løbende, i takt med at Civilstyrelsen kommer i kontakt med disse, jf. ovenfor, legalitetsprøve fondene med henblik på at afgøre, om der er tale om en fond omfattet af fondsloven. I benægtende fald fjernes enheden som "registreret fond", medmindre det er muligt at foretage de tilpasninger, der er nødvendige for, at enheden opfylder kravene til at være en fond. I bekræftende fald beholdes fonden som "registreret fond".

Der kan anføres argumenter for og imod de to fremgangsmåder for registrering af eksisterende fonde. Det taler for den første fremgangsmåde, at der alene i fondsregistret vil fremgå fonde, som har været legalitetsprøvet af fondsmyndigheden. Det taler imod denne fremgangsmåde, at tidshorisonten for at få et overblik over alle fonde kan blive længere, henset til den anslåede population på omkring 7.500 fonde.

Det taler for den anden fremgangsmåde, at der fra begyndelsen skabes et overblik over alle fonde, der potentielt er omfattet af fondsloven. Det taler dog imod denne fremgangsmåde, at fondsregistret derved i en længere periode vil indeholde enheder, der ikke – eller først efter en række justeringer – opfylder betingelserne for at være fonde, der er omfattet af fondsloven.

Civilstyrelsen har over for udvalget oplyst, at fondsmyndigheden i forbindelse med fondsregistrets opstart forventer at kunne registrere et større antal fonde, hvilke Civilstyrelsen gennem sin sagsbehandling m.v. allerede kender til. Herved forventes fondsregistret forholdsvist hurtigt at have en større population af fonde. Den resterende population af fonde vil blive tilføjet i takt med, at fondsmyndigheden behandler disse.

Udvalget finder, at den af Civilstyrelsen foreslåede løsning imødekommer udvalgets to hovedhensyn. *For det første,* at der ved opstarten af fondsregistret, eller inden for en kortere periode derefter, er et større antal fonde registreret i dette. *For det andet*, at omverdenen kan sætte lid til fondsregistret derved, at de registrerede fonde er legalitetsprøvet af fondsmyndigheden. Udvalget kan således tilslutte sig denne fremgangsmåde.

Udvalget bemærker, at den eksisterende virksomhedskategori "fonde og selvejende institutioner" i Erhvervsstyrelsens it-system, med fordel kan ændres til "øvrige selvejende institutioner", for tydeligt at adskille disse enheder fra fonde, der er omfattet af fondsloven og dermed er registreret under virksomhedskategorien "registreret fond".

5.4 Om hvilke oplysninger, der skal registreres

Udvalget har drøftet, hvilke oplysninger der bør registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Som gennemgået i pkt. 5.1 ovenfor finder udvalget, at bl.a. hensynet til at styrke og effektivisere fondsmyndighedens muligheder for at varetage tilsyns- og kontrolopgaver efter fondsloven og hensynet til transparens og offentlighed om fondenes forhold og virke m.v., herunder offentlighedens indsigt i basisoplysninger om fondene, taler for at indføre et offentligt fondsregister.

Udvalget har under drøftelserne endvidere lagt vægt på, at der ved udformningen af de nærmere regler om registrering, herunder vedrørende hvilke oplysninger der skal registreres, bør skabes størst mulig parallelitet til området for erhvervsdrivende fonde.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres bestemmelser svarende til erhvervsfondslovens § 13, stk. 1-3, i fondsloven. Det vil indebære, at medlemmer af bestyrelsen og direktionen samt revisor skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Det vil endvidere indebære, at hvis et revisorskifte sker inden hvervets udløb, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor, skal registreringen eller anmeldelsen til registrering vedlægges en fyldestgørende forklaring fra bestyrelsen om årsagen til hvervets ophør. Det indebærer endeligt, at fondsmyndigheden kan fastsætte regler om registrering af stiftere.

Den foreslåede bestemmelse vil supplere reglerne om registrering af oplysninger om reelle ejere, jf. herom nedenfor i pkt. 5.5.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere supplere reglerne i CVR-loven, som indeholder nærmere regler om de oplysninger m.v., som skal optages i Erhvervsstyrelsens it-system.

5.5 Særligt om registrering af oplysninger om reelle ejere

Reglerne om registrering af oplysninger om reelle ejere i fondslovens §§ 4 og 5 gennemfører regler i EU's 4. og 5. hvidvaskdirektiv.

Med henblik på at skabe parallelitet til reglerne i erhvervsfondsloven og henset til den foreslåede registreringsordning foreslår udvalget at indføre en bestemmelse svarende til erhvervsfondslovens § 21 c, hvoraf fremgår, at ved etablering af en erhvervsdrivende fond skal der senest samtidig med registreringen af fonden indhentes og registreres oplysninger om fondens reelle ejere, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder.

Bestemmelsen vil indebære, at forpligtelsen til at foretage registrering af fondens reelle ejere fremrykkes, så registrering vil skulle ske ved registrering af etableringen af fonden i Erhvervsstyrelsens it-system. På samme måde vil den generelle frist for anmeldelse af oplysninger om fonden også gælde.

Udvalget har herudover ikke fundet grundlag for at foreslå ændringer af de gældende regler om registrering af fondens reelle ejere. Udvalget har således heller ikke forholdt sig til, om EU's AML-pakke, der bl.a. omfatter 6. hvidvaskdirektiv, medfører behov for ændring af fondslovens regler om reelle ejere, herunder i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens udkast til lovforslag om ændring af lov om Det Centrale Virksomhedsregister, selskabsloven og forskellige andre love, der er sendt i høring den 23. januar 2025.

5.6 Nærmere om anmeldelse og registrering samt frister m.v.

Som anført i pkt. 5.4 ovenfor har udvalget under drøftelserne lagt vægt på, at der ved udformningen af de nærmere regler om registrering bør skabes størst mulig parallelitet til området for de erhvervsdrivende fonde. Henset hertil anbefaler udvalget, at der indføres nærmere regler om anmeldelse, registrering og frister m.v., som med de fornødne tilpasninger svarer til reglerne i erhvervsfondsloven.

Udvalget foreslår på denne baggrund, at der i fondsloven indføres regler om registrering svarende til reglerne i erhvervsfondsloven, herunder erhvervsfondslovens §§ 11 og 12, §§ 15-21 og §§ 22 og 23.

Udvalget finder det hertil hensigtsmæssigt, at der er mulighed for at fastsætte nærmere regler om registrering, herunder om oplysningernes tilgængelighed og offentlighed. Udvalget bemærker, at det bør overvejes, om regler svarende til §§ 60 og 61 i bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2024 om anmeldelse, registrering, gebyr samt offentliggørelse m.v. i Erhvervsstyrelsen (anmeldelsesbekendtgørelsen), skal finde anvendelse for fondene.

Det er desuden udvalgets forslag, at overtrædelse af fondslovens regler om registrering i Erhvervsstyrelsens it-system og om indsendelse af anmeldelser og meddelelser til fondsmyndigheden, kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov. Udvalgets forslag er i overensstemmelse med erhvervsfondslovens § 131, stk. 1.

Kapitel 5
Fondens kapital

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 Fondens kapital ved oprettelsen, jf. fondslovens § 8

Det fremgår af fondslovens § 8, stk. 1, 1. pkt., at en fond ved oprettelsen skal have aktiver på mindst 1 mio. kr. Aktiverne og egenkapitalen skal stå i rimeligt forhold til formålet, jf. fondslovens § 8, stk. 1, 2. pkt.

Fondslovens § 8, stk. 1, blev nyaffattet ved lov nr. 350 af 6. juni 1991. Med loven blev kapitalkravet forhøjet fra 200.000 kr. til 250.000 kr., ligesom det blev fastsat, at det er størrelsen af aktiverne og ikke egenkapitalen, der er afgørende. Der blev herved lagt vægt på, at fonde ofte kan være i besiddelse af store aktiver og have en stor omsætning, selv om egenkapitalen som følge af passivernes størrelse er under kapitalkravet. Med nyaffattelsen blev det endvidere fastsat, at det er en betingelse for at oprette en fond, at aktiverne og egenkapital står i et rimeligt forhold til formålet.

Fondslovens § 8, stk. 1, er senest ændret ved lov nr. 734 af 25. juni 2014, hvor kapitalkravet i § 8, stk. 1, 1. pkt., blev forhøjet til 1 mio. kr. Ifølge forarbejderne til bestemmelsen vil manglende opfyldelse af kapitalkravet for nystiftede fonde fremadrettet medføre, at der ikke er tale om en fond, og dermed vil fondsloven og de fondsretlige grundsætninger som sådan ikke finde anvendelse, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 9 og 17, medmindre fondsmyndigheden har meddelt dispensation efter fondslovens § 8, stk. 2.

Fondsloven indeholder ikke begrænsninger for, hvilke aktiver en fond kan eje på oprettelsestidspunktet. Fondens aktiver kan herefter bestå af f.eks. kontanter, aktier, obligationer, fast ejendom og løsøre m.v., jf. også fondslovens § 10, 2. pkt. Fondsloven indeholder ikke bestemmelser, der regulerer opgørelsen af aktivernes eller egenkapitalens værdi. Efter fondslovens § 45 stk. 1, nr. 2 kan justitsministeren fastsætte regler om beregningen af fondens kapital, hvor denne helt eller delvis indbetales i andre værdier end ved kontante midler. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Civilstyrelsen har i administrativ praksis – på baggrund af bestemmelserne i fondslovens § 9 (om fondens bundne aktiver) og § 29 (om årets overskud) og fondslovens forarbejder – antaget,

at kapitalkravet i fondslovens § 8, stk. 1, 1. pkt., alene kan opfyldes ved, at fonden ved dens oprettelse udelukkende har bundne aktiver, og at disse er på mindst 1 mio. kr., jf. herved også fondslovens § 9, stk. 1, nr. 1, hvorefter en fonds bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må uddele de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor. Efter Civilstyrelsens administrative praksis kan en fond således ikke stiftes med en disponibel kapital. Det følger dog af fondslovens § 9, stk. 6, at det kan bestemmes i vedtægten, at de i fondslovens § 9, stk. 1, nævnte aktiver skal anvendes til uddeling i løbet af et nærmere fastsat tidsrum.

Uanset bestemmelsen i fondslovens § 8, stk. 1, 1. pkt., kan fondsmyndigheden i særlige tilfælde tillade oprettelse af en fond med aktiver på under 1 mio. kr., jf. fondslovens § 8, stk. 2. I administrativ praksis udviser Civilstyrelsen tilbageholdenhed med at meddele dispensation. Civilstyrelsen ses at lægge vægt på, om det er dokumenteret og sandsynliggjort, at der er proportionalitet mellem fondens aktiver og formål, herunder at fonden kan opnå et årligt afkast, der gør fonden i stand til at efterleve sit formål. Civilstyrelsen har i øvrigt ikke en særlig praksis for fravigelse af kapitalkravet for nogle fonde, f.eks. indsamlende fonde.

Efter fondslovens § 8, stk. 3, gælder bestemmelsen i § 8, stk. 1, 1. pkt., ikke for fonde, der stiftes i henhold til testamente, der er oprettet før fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985.

Fondslovens § 8 gælder i øvrigt ikke for fonde, der er gyldigt oprettet før den 1. september 2014, jf. fondslovens § 57, stk. 3.

1.1.2 Uddeling af fondens aktiver med fondsmyndighedens samtykke, jf. fondslovens § 9, stk. 1

Det fremgår af fondslovens § 9, stk. 1, at en fonds bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må uddele de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, og de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue.

Fondslovens § 9, stk. 1, medfører, at fondens bestyrelse ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan råde over fondens bundne aktiver. Bestyrelsens råden over fondens overskud er nærmere behandlet i betænkningens kapitel 6 om realisering af fondens formål.

Bestemmelsen i fondslovens § 9, stk. 1, blev indført ved lovens ikrafttræden. Om fondens kapitalstruktur følger det af betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 55-56, at fondens bundne kapital – bortset fra første regnskabsår – udover de aktiver, der forelå ved stiftelsen, typisk vil

omfatte den forøgelse, der normalt vil fremkomme ved kursgevinster, fondsaktier, tegningsrettigheder, arv eller gave, der tilfalder fonden, samt henlæggelser af årets overskud. De midler, der er afsat til uddeling, vil derimod være til fri disposition til fondens uddelingsformål. Urørligheden omfatter efter lovens forarbejder ligeledes ikke de dele af årets overskud, der ikke uddeles med det samme, men afsættes til uddeling i de følgende år.

Fondsloven og dennes forarbejder angiver ikke nærmere betingelser for fondsmyndighedens samtykke til frigivelse af fondens bundne aktiver. Efter Civilstyrelsens administrative praksis kan en tilladelse til delvis anvendelse af fondens bundne aktiver bl.a. gives, hvis bestyrelsen ønsker at støtte et større projekt, som ligger inden for fondens formål, men hvortil fonden ikke har en tilstrækkelig disponibel kapital. En tilladelse til kapitalfrigivelse gives som udgangspunkt ikke i det tilfælde, hvor bestyrelsen løbende ønsker at uddele mere end årets overskud. Civilstyrelsens afgørelse om kapitalfrigivelse træffes – efter administrativ praksis – på baggrund af en konkret vurdering, hvor der bl.a. tages hensyn til kapitalens størrelse, fondens mulighed for eventuelt efter henlæggelser at genopbygge de bundne aktiver ved konsolidering, samt vedtægtens eventuelle bestemmelser om frigivelse af de bundne aktiver.

Det følger endvidere af Civilstyrelsens administrative praksis, at administrationsomkostninger som klar hovedregel skal afholdes af årets overskud. En tilladelse til kapitalfrigivelse vil i relation til fondens administrationsomkostninger alene kunne tillades, såfremt fonden ikke har en tilstrækkelig disponibel kapital til at dække sådanne omkostninger, herunder også beskatning af kursgevinster eller aktieavancer, jf. pkt. 1.1.4 nedenfor.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 2, nr. 1, at med bøde straffes den, der uddeler i strid med § 9, stk. 1, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

1.1.3 **Fondens modtagelse af arv og gave, jf. fondslovens § 9, stk. 2**

Det fremgår af fondslovens § 9, stk. 2, at en fonds bestyrelse beslutter, om aktiver som senere tilfalder fonden som arv eller gave, eller hvad der træder i stedet herfor, skal anvendes til uddeling eller henlægges til fondens formue, medmindre arvelader eller arvegiver har truffet bestemmelse herom. Beslutningen herom skal være truffet senest ved regnskabsaflæggelsen. Er beslutningen ikke truffet inden dette tidspunkt, henlægges arven eller gaven til fondens formue. Fondslovens § 29, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

Fra fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985 og indtil lov nr. 81 af 30. januar 2019 om ændring af lov om indsamling m.v. og lov om fonde og visse foreninger var udgangspunktet, at arv og gave, som senere tilfaldt fonden, tilgik de bundne aktiver, medmindre arveladeren

eller gavegiveren havde bestemt, at aktiverne skulle anvendes til uddeling. Bestyrelsen måtte dog uddele de aktiver, som tilfaldt fonden som gave, hvis gaven udgjorde et ubetydeligt beløb set ud fra fondens forhold, og det klart måtte antages at have været gavegivers ønske, at gaven skulle anvendes til uddeling. En tilsvarende regel fandtes ikke for arv, der tilfaldt fonden.

1.1.4 Fondens uddeling af aktiver svarende til nettokursgevinster, jf. fondslovens § 9, stk. 3

Efter fondslovens § 9, stk. 3, kan en fonds bestyrelse, uanset bestemmelsen i fondslovens § 9, stk. 1, uden fondsmyndighedens samtykke, uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst. Bestyrelsens beslutning om at anvende aktiverne til uddeling skal være truffet inden 6 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning. I bestemmelsen henvises der til, at fondslovens § 29, stk. 1, i øvrigt finder tilsvarende anvendelse.

Baggrunden for bestemmelsens indførelse ved lov nr. lov nr. 187 af 23. marts 1992 om ændring af lov om fonde og visse foreninger var, at fonde ved ændring af lov nr. 394 af 6. juni 1991 om skattemæssig behandling af gevinst og tab på fordringer og gæld (kursgevinstloven) med virkning fra den 27. december 1990 blev omfattet af kursgevinstlovens regler om generel skattepligt af gevinst og tab på fordringer og gæld. Bestemmelsen skal således sikre, at fonde i lighed med erhvervsdrivende fonde har mulighed for at mindske kursgevinstbeskatningen ved at anvende kursgevinster til uddeling.

Henvisningen til aktieavancebeskatningsloven blev indsat i bestemmelsen ved lov nr. 525 af 12. juni 2009 om ændring af aktieavancebeskatningsloven og forskellige andre love (Harmonisering af selskabers aktie- og udbyttebeskatning m.v.).

Det følger af fondslovens § 43, stk. 2, nr. 1, at med bøde straffes den, der uddeler i strid med § 9, stk. 3, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

1.1.5 Overdragelse og pantsætning af fondens aktiver, jf. fondslovens § 9, stk. 4

Efter fondslovens § 9, stk. 4, må de aktiver, der er nævnt i bestemmelsens stk. 1, kun overdrages eller pantsættes efter regler, der fastsættes af justitsministeren, eller med fondsmyndighedens samtykke, jf. dog bestemmelsens stk. 3.

Der er af justitsministeren fastsat nærmere regler i anbringelsesbekendtgørelsen om bl.a. rådighedspåtegning, ombytning og geninvestering. Bekendtgørelsen giver mulighed for, at der i visse tilfælde kan foretages ombytning og geninvestering af fondens bundne aktiver uden fondsmyndighedens samtykke, jf. anbringelsesbekendtgørelsens §§ 21 og 22. Bekendtgørelsen er udstedt i medfør af fondslovens § 9, stk. 4, og § 10.

1.1.6 **Sikring af rådighedsindskrænkning, jf. fondslovens § 9, stk. 5**

Efter fondslovens § 9, stk. 5, skal den i fondslovens § 9, stk. 1 og 4, nævnte rådighedsindskrænkning i videst muligt omfang sikres ved notering, tinglysning eller på anden måde.

Hensynet bag bestemmelsen er at undgå, at bestyrelsen handler i strid med reglerne i fondslovens § 9, stk. 1 og 4, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, spalte 3121.

Fondslovens § 9, stk. 5, suppleres af bestemmelser om rådighedspåtegning i anbringelsesbekendtgørelsens §§ 19 og 20.

1.1.7 **Kapitalforbrugende fonde, jf. fondslovens § 9, stk. 6**

Efter fondslovens § 9, stk. 6, kan det bestemmes i vedtægten, at de i fondslovens § 9, stk. 1, nævnte aktiver skal anvendes til uddeling i løbet af et nærmere bestemt tidsrum.

Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at en bestemmelse om kapitalforbrug skal være klar og utvetydig for at give mulighed for, at bestyrelsen kan uddele fondens bundne aktiver uden fondsmyndighedens samtykke. Såfremt det fremgår klart og utvetydigt af vedtægten, at en fonds bundne aktiver skal anvendes over en forudbestemt årrække, vil fondslovens krav om »et nærmere fastsat tidsrum«, jf. fondslovens § 9, stk. 6, i almindelighed være opfyldt efter Civilstyrelsens administrative praksis.

Efter administrativ praksis stilles der endvidere i almindelighed krav om, at fonden har en levetid på minimum 10 år, medmindre særlige omstændigheder taler for en kortere levetid.

En bestemmelse om kapitalforbrug, jf. fondslovens 9, stk. 6, kan efter Civilstyrelsens administrative praksis hjemle en fuldstændig eller en delvis uddeling af fondens bundne aktiver. Udgangspunktet vil dog oftest være en fuldstændig uddeling af fondens bundne aktiver. Det antages i administrativ praksis, at der til fravigelse af dette udgangspunkt skal foreligge klare holdepunkter for, at kun en mindre del af fondens bundne aktiver skal uddeles. Der skal endvidere være grundlag for, at fonden kan leve videre efter en delvis uddeling af de bundne aktiver.

I det tilfælde, hvor fondens bestyrelse ønsker at indsætte en bestemmelse om kapitalforbrug i fondens vedtægt efter fondens stiftelse, behandles dette efter Civilstyrelsens administrative praksis som en anmodning om ændring af vedtægten i overensstemmelse med fondslovens § 32, jf. betænkningens kapitel 9.

1.1.8 **Anbringelse og bestyrelse af fondens midler, jf. fondslovens § 10**

Efter fondslovens § 10 skal fondens midler, medmindre andet er bestemt i vedtægten, være anbragt efter regler, der fastsættes af justitsministeren. Fondens midler kan forblive anbragt i den form, i hvilken de er skænket eller udlagt på skifte.

Justitsministeren har fastsat nærmere regler om fondens anbringelse og bestyrelse af midler i bekendtgørelse nr. 1525 af 28. oktober 2020 (anbringelsesbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen er udstedt i medfør af fondslovens § 9, stk. 4, og § 10.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis kan stifter i fondens vedtægt fravige anbringelsesbekendtgørelsens regler helt eller delvist, herunder reglerne om anbringelse og bestyrelse af fondens midler. Det følger af administrativ praksis, at en fravigelse af anbringelsesbekendtgørelsens regler kræver, at vedtægten indeholder en klar og tydelig fravigelse.

Det følger af administrativ praksis, at stifter f.eks. kan fravige anbringelsesbekendtgørelsens regler om anbringelse ved at foreskrive en bestemt anbringelse af fondens midler i form af alternative anbringelsesregler, f.eks. anbringelse i fast ejendom. Vedtægten kan desuden fravige reglerne om anbringelse for dele af fondens midler, hvor det f.eks. er angivet i vedtægten, at fondens midler skal anbringes i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsen og i fast ejendom.

Der kan henvises til betænkningens kapitel 9 om vedtægtsændringer for det tilfælde, hvor fondens vedtægt på stiftelsestidspunktet ikke indeholder en gyldig fravigelse af anbringelsesbekendtgørelsens regler, og hvor fondens bestyrelse anmoder om ændring af fondens vedtægt med henblik på at fravige anbringelsesbekendtgørelsen.

1.2 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondsloven indeholder i kapitel 6 regler om erhvervsdrivende fondes kapital, herunder regler om fondens grundkapital (§ 31), indskud af grundkapital i andre værdier end kontanter (§§ 32-34) og kapitalforhøjelse (§§ 35 og 36).

Efter erhvervsfondslovens § 31 skal en erhvervsdrivende fond have en grundkapital på mindst 300.000 kr.

Kapitalstrukturen for de erhvervsdrivende fonde er udformet med udgangspunkt i, og sidenhen tilpasset, selskabslovgivningen. Grundkapitalen i en erhvervsdrivende fond har samme karakter som aktiekapitalen i aktieselskaber og er udtryk for, at der ved oprettelsen foreligger en indbetalt egenkapital af en vis størrelse, som ikke kan uddeles.

En erhvervsdrivende fonds grundkapital er således et fikseret beløb, der i årsrapporten vises som en selvstændig regnskabspost under egenkapitalen i regnskabets balance. Grundkapitalen er således ikke defineret ved en binding af bestemte aktiver, og der kan således disponeres over grundkapitalen i forbindelse med fondens erhvervsmæssige aktiviteter.

Størrelsen af den erhvervsdrivende fonds grundkapital kan ændres ved bestyrelsens beslutning om forhøjelse af grundkapitalen, jf. erhvervsfondslovens § 35, eller nedsættelse af grundkapitalen, jf. erhvervsfondslovens § 81.

Grundkapitalens aktuelle størrelse skal til enhver tid fremgå af fondens vedtægt og være registreret i Erhvervsstyrelsens it-system. Enhver ændring af grundkapitalen indebærer således en ændring af fondens vedtægt og ændring i fondens registrering i Erhvervsstyrelsens it-system.

2. Fremmed ret

2.1 Norge

I Norge følger det af stiftelsesloven, at en stiftelse skal have en grundkapital på mindst NOK 100.000. For næringsdrivende stiftelser gælder et kapitalkrav på mindst NOK 200.000.

I den norske betænkning NOU 2016:21 blev det norske stiftelsesudvalg i dets kommissorium anmodet om at vurdere, hvorvidt der er behov for et mindstekrav til kapital ved etablering af stiftelser, jf. side 45ff.

Det norske stiftelsesudvalg bemærker i den norske betænkning NOU 2016:21 side 49, at der bør gælde et proportionalitetskrav. Udvalget bemærker, at kravet til mindstekapital ikke altid er tilstrækkeligt til, at stiftelsen kan realisere sit formål på en god måde.

2.2 Sverige

I Sverige følger det af stiftelseslovens kapitel 1, § 2, at det er et krav, at der overføres en formue til stiftelsen, men der stilles ikke i loven et krav til formuens størrelse.

2.3 Finland

I Finland følger det af stiftelseslovens kapitel 2, § 2, at en stiftelse skal have mindst 50.000 euro i grundkapital. For stiftelser, der oprettes ved testamente, gælder der et krav om proportionalitet, jf. stiftelseslovens kapitel 2, § 8.

3. Udvalgets overvejelser

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget skal vurdere behovet for ændring og modernisering af reglerne om stiftelse af fonde, herunder evt. kapitalkrav. I det følgende behandles udvalgets overvejelser om fondens kapital m.v.

Som led i at udvalget foreslår fondens disponible aktiver som en selvstændig kapitalkategori, har udvalget fundet grundlag for nærmere at beskrive fondslovens begrebsanvendelse, og hvad der forstås herved.

Efter udvalgets vurdering udgør summen af de bundne aktiver og de disponible aktiver fondens *samlede aktiver*. Fondens *samlede kapital* udgøres af summen af de bundne aktiver og de disponible aktiver med fradrag af eventuelle forpligtelser og hensættelser. Fondens *bundne kapital* vil efter udvalgets vurdering således udgøre summen af fondens bundne aktiver med fradrag af eventuelle forpligtelser og hensættelser, der vedrører fondens bundne aktiver. Fondens *disponible kapital* vil tilsvarende udgøre summen af fondens disponible aktiver med fradrag af eventuelle forpligtelser og hensættelser, der vedrører fondens disponible aktiver.

3.1 Fondens kapital ved oprettelsen

Efter gældende ret stilles der som gennemgået under pkt. 1.1.1 krav om, at en fond ved oprettelsen skal have aktiver på mindst 1 mio. kr., og at aktiverne og egenkapitalen skal stå i rimeligt forhold til formålet. Der er dog adgang til, at fondsmyndigheden i særlige tilfælde kan tillade oprettelse af en fond med aktiver under 1 mio. kr.

Udvalget har drøftet, om der fortsat bør gælde et krav til fondens kapital ved oprettelsen, herunder kapitalkravets størrelse.

Baggrunden for, at fonde skal have en vis kapital ved oprettelsen, er et ønske om at undgå, at der oprettes fonde, der allerede fra stiftelsen er eller efter kort tid må forventes at blive ude af stand til at varetage deres formål på en rimelig måde. Mindstegrænsen er endvidere fastsat for at sikre, at fonde – der i princippet skal virke uden tidsbegrænsning – har et rimeligt kapitalgrundlag, som de kan virke med grundlag i.

Under hensyn til udvalgets forslag om at videreføre betingelsen om, at en fond besidder en formue til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, jf. betænkningens kapitel 2, finder udvalget det hensigtsmæssigt, at der fortsat gælder et krav til kapitalens størrelse ved fondens stiftelse. Udvalget finder således ikke, at der gør sig særlige hensyn eller vilkår gældende, som kan begrunde, at kapitalkravet ved stiftelsen af fonden ikke skal videreføres.

Udvalget har hertil overvejet, om der er behov for at justere størrelsen af det nuværende kapitalkrav, hvorefter fonden skal have aktiver på mindst 1 mio. kr.

Efter udvalgets vurdering vil en nedsættelse af kapitalkravet lette adgangen til at stifte nye fonde. Dette vil forventeligt give anledning til en vækst i antallet af fonde, herunder fonde med en relativt begrænset kapital. Heroverfor kan det anføres, at fondskonstruktionen ikke egner sig til at understøtte ethvert ønske om at afsætte mere begrænsede midler til et eller flere formål. Udvalget bemærker hertil, at der som alternativ til oprettelse af en fond kan tilgodeses formål ved direkte overdragelse af arv eller gave til en eksisterende fond eller andre juridiske enheder, eksempelvis foreninger. Hertil kommer, at det aktuelt er muligt at stifte foreninger uden krav om en mindstekapital og derigennem forfølge almennyttige og almenvelgørende formål, såfremt fondslovens kapitalkrav ikke kan opfyldes.

Det er desuden udvalgets vurdering, at et højere kapitalkrav end 1 mio. kr. vil indebære, at nye fonde fra stiftelsestidspunktet vil have et stærkere kapitalgrundlag til varetagelsen af fondens formål. Et højere kapitalkrav vil imidlertid også indebære, at adgangen til at anvende fondskonstruktionen begrænses, og at der vil være en risiko for at formål, som mest hensigtsmæssigt varetages ved anvendelse af fondskonstruktionen, må varetages på anden vis. Udvalget bemærker hertil, at stifter af en fond i nogle tilfælde kan foretrække at stifte en fond med den lovbestemte minimumskapital, og senere, herunder f.eks. ved stifters død, tilføre fonden en væsentlig større kapital.

Udvalget har noteret sig den diskrepans, der aktuelt eksisterer mellem fondslovens gældende krav om, at fonden ved stiftelsen skal have aktiver på mindst 1 mio. kr. og Civilstyrelsens administrative praksis for opløsning, hvorefter en fonds midler ved det nuværende renteniveau og det deraf følgende lave afkast i almindelighed anses for ikke at stå i rimeligt forhold til formålet,

når fondens aktiver udgør mindre end 3-4 mio. kr., jf. betænkningens kapitel 11 om opløsning. Under henvisning hertil finder udvalget anledning til at fremhæve, at spørgsmålet om tilstedeværelsen af et kapitalkrav ved fondens stiftelse og størrelsen heraf – efter udvalgets opfattelse – bør løsrives fra den eksisterende praksis om opløsning og forudsætningen om, at den kapital, der findes på oprettelsestidspunktet, udgør fondens eneste kapitalgrundlag. Anbringelse af fondens bundne aktiver, ofte i form af investering af værdipapirer, er for mange fonde også i dag den primære kilde til indtægt. Fonde kan imidlertid også opnå indtægter fra arv, gave, indsamlinger eller begrænset erhvervsdrift, hvormed fondens kapital forøges efter stiftelsestidspunktet.

Ud fra en afvejning af ovennævnte hensyn anbefaler udvalget, at kapitalkravet på mindst 1 mio. kr. ved fondens stiftelse videreføres.

Udvalget har i den forbindelse endvidere drøftet, om det bør være størrelsen af fondens bundne aktiver (bruttoværdien), der skal danne grundlag for kapitalkravet, eller om kapitalkravet skal knytte sig til værdien af fondens bundne kapital (nettoværdien).

Efter den gældende bestemmelse er det størrelsen af fondens (bundne) aktiver, der danner grundlag for, om fonden opfylder kapitalkravet ved stiftelsen. Fondsloven blev i den henseende ændret i 1991, idet der inden da blev opereret med størrelsen af fondens egenkapital i stedet for størrelsen af fondens aktiver. Ændringen, som også angik det tilsvarende krav i fondslovens § 1, stk. 6, om fondslovens anvendelse for fonde med aktiver under 1 mio. kr. (den dagældende § 1, stk. 4), havde, som anført ovenfor i pkt. 1.1.1, baggrund i den omstændighed, at fonde ofte kan være i besiddelse af store aktiver og have en stor omsætning, selv om egenkapitalen som følge af passivernes størrelse er langt under det fastsatte mindstebeløb. Det fandtes derved ikke rimeligt, at sådanne fonde, der kan være involveret i omfattende aktiviteter og finansielle transaktioner, skulle kunne undtages fra fondslovens anvendelsesområde.

Som anført i betænkningens kapitel 2 om fondslovens anvendelsesområde foreslår udvalget, at fondslovens § 1, stk. 6 udgår, således at fonde med aktiver under 1 mio. kr. – som er gyldigt stiftet – fremover skal være omfattet af loven. Udvalgets forslag herom vil indebære, at en fond ikke længere vil blive undtaget fra fondslovens anvendelsesområde, blot fordi fondens bundne kapital efter stiftelsen mindskes til en værdi af under 1 mio. kr. Det afgørende for, om der er tale om en fond, som er omfattet af lovens anvendelsesområde, vil derfor fremover være, om fonden opfylder kapitalkravet ved stiftelsen. Henset til dette forslag finder udvalget ikke behov for at operere med størrelsen af fondens bundne aktiver, men i stedet størrelsen af fondens bundne kapital, det vil sige fondens bundne aktiver fratrukket tilhørende forpligtelser. Hertil kommer, at baggrunden for at fastsætte kapitalkravet som et nettobeløb – der som nævnt ovenfor er begrundet i et ønske om at sikre, at fonde har et rimeligt kapitalgrundlag og kan varetage

formålet på en rimelig måde – taler for, at også fondens forpligtelser bør indgå i vurderingen af, om kapitalkravet er opfyldt.

Udvalget foreslår derfor, at det fremover bør være værdien af fondens bundne kapital – hvorved forstås de bundne aktiver, med fradrag af eventuelle forpligtelser, der indgår i den bundne kapital ved fondens stiftelse – der ved stiftelsen skal udgøre mindst 1 mio. kr. Hvor der efter gældende ret f.eks. kan stiftes en fond med en fast ejendom med en værdi på 1 mio. kr. med tilhørende forpligtelser på 400.000 kr. (det vil sige en nettoværdi på 600.000 kr.), vil der med udvalgets forslag fremover stilles krav om, at nettoværdien af fondens bundne kapital udgør mindst 1 mio. kr.

Henset til udvalgets forslag under pkt. 3.2 om, at en fond skal kunne stiftes med en disponibel kapital, vil det være de bundne aktiver med fradrag af eventuelle forpligtelser, der ifølge vedtægten indgår i fondens bundne kapital, der skal udgøre mindst 1 mio. kr. Såfremt en fond stiftes med en bunden nettokapital på mere end 1 mio. kr., vil det fulde beløb tilfalde fondens bundne kapital, medmindre andet er bestemt ved fondens stiftelse. En fond kan dog ikke stiftes med en disponibel kapital, hvor forpligtelserne hørende til de disponible aktiver overstiger værdien af de disponible aktiver. Fondens disponible kapital skal således på stiftelsestidspunktet være *positiv*.

Udvalgets foreslår hertil, at fondslovens kapitalkrav fortsat ikke skal gælde for fonde, der stiftes i henhold til et testamente, der er oprettet før den 1. januar 1985.

Udvalget har desuden overvejet, om proportionalitetskravet i fondslovens § 8, stk. 1, 2. pkt., hvorefter fondens aktiver og egenkapital skal stå i rimeligt forhold til formålet, bør videreføres.

Det er udvalgets vurdering, at hensynet bag proportionalitetskravet – som er at undgå, at der oprettes fonde, der allerede fra stiftelsen er eller som efter kort tid må forventes at blive ude af stand til at varetage deres formål på en rimelig måde – tilgodeses i kraft af det fondsretlige karakteristika om, at en fond skal besidde en formue til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække. Med udvalgets forslag om at indføre en registreringsordning, som indbefatter en legalitetsprøvelse, vil fondsmyndigheden bl.a. skulle foretage en prøvelse af om enheden opfylder de grundlæggende fondsretlige karakteristika. Udvalget finder derfor, at der ikke er behov for at videreføre proportionalitetskravet.

Udvalget foreslår derfor, at proportionalitetskravet ikke videreføres.

Udvalget har endvidere overvejet, om der bør være adgang til at dispensere fra kapitalkravet, herunder om der bør indføres en undtagelse for indsamlende fonde.

Efter udvalgets opfattelse kan fondsstrukturen være velegnet til udøvelse af indsamlingsaktiviteter. Fondslovens kapitalkrav kan imidlertid virke prohibitivt for stiftelse af indsamlende fonde.

Hertil kommer, at fonde, der virker gennem indsamlinger, adskiller sig fra andre fonde i kapitalakkumulation og funktion. Indsamlende fonde vil være kendetegnet ved, at der ikke nødvendigvis vil være sammenfald mellem stifter, og den eller de, der tilvejebringer fondens kapital ved stiftelsen. Endvidere fremskaffes stiftelseskapitalen i visse tilfælde gennem indsamlinger fra en flerhed af fysiske og juridiske personer.

I indsamlende fonde vil bestyrelsens centrale funktion oftest være at foretage indsamlinger og anvende de indsamlede midler i overensstemmelse med fondens formål snarere end at forvalte et kapitalgrundlag med henblik på afkastgenerering til brug for fondens formål.

Udvalget har under hensyn til de indsamlende fondes særlige karakteristika overvejet, om disse skal kunne stiftes uden en formue i forventning om, at der vil tilflyde midler gennem indsamlinger til brug for realisering af fondens formål. Dette vil efter udvalgets vurdering indebære den fordel, at en indsamling ikke forud for opfyldelse af fondslovens kapitalkrav skal ske i andet regi, eksempelvis gennem en forening, men at indsamlinger kan ske gennem en gyldigt stiftet fond.

Det taler imidlertid for et krav til fondens stiftelseskapital, at det følger af fondsdefinitionen, at en fond skal have en formue, ligesom et krav til fondens stiftelseskapital vil højne aktørernes seriøsitet og engagement. Udvalget finder på den baggrund, at der for indsamlende fonde tilsvarende skal gælde et kapitalkrav ved fondens stiftelse. Udvalget finder dog samtidigt, at indsamlende fondes særlige forhold taler for, at fondene bør kunne stiftes med en lavere bunden kapital end 1 mio. kr. Udvalget finder, at et krav om en bunden kapital på mindst 300.000 kr. er passende henset til de indsamlende fondes særlige forhold.

Udvalget har overvejet, om hensynet bag udvalgets forslag kan tilgodeses gennem fondslovens generelle dispensationsadgang, jf. fondslovens § 8, stk. 2. Af hensyn til klarhed i regelgrundlaget finder udvalget imidlertid, at der bør indføres en ny lovbestemmelse herom, således at betingelserne for at benytte undtagelsen til kapitalkravet på 1 mio. kr. udtrykkeligt fremgår af loven.

Udvalget foreslår på denne baggrund, at der indføres en bestemmelse i fondsloven, hvorefter en fond, der realiserer sit formål gennem indsamlede midler, kan stiftes med en bunden kapital, der udgør mindst 300.000 kr., når stiftelseskapitalen hidrører fra indsamlinger i overensstemmelse med indsamlingsloven med det formål at stifte fonden.

Med udvalgets forslag skal fondens stiftelseskapital på mindst 300.000 kr. hidrøre fra midler, der er indsamlet i overensstemmelse med indsamlingsloven. For at undgå omgåelse af fondslovens kapitalkrav foreslår udvalget, at det er en betingelse for anvendelse af undtagelsen, at det fremgår af fondens vedtægt, at dennes formål realiseres gennem indsamlede midler. Det vil ikke være et krav, at fonden udelukkende indsamler midler i overensstemmelse med indsamlingsloven. Modtager fonden herudover arv eller gave, vil bestyrelsen efter de almindelige regler kunne beslutte, om disse skal tilfalde de disponible eller bundne aktiver, medmindre arvelader eller gavegiver har bestemt andet.

Udvalget finder desuden, at der ved oprettelse af en indsamlende fond skal medsendes dokumentation i form af anmelders eller initiativtagers indsamlingstilladelse og indsamlingsregnskabet. Fondsmyndigheden skal ved fondens oprettelse påse, at fondens stiftelse er i overensstemmelse med det formål, der fremgår af indsamlingstilladelsen. Formålet med indsamlingen bør være at stifte en fond med de pågældende karakteristika og formål.

Udvalget finder i overensstemmelse med betænkningens kapitel 3, at fondens stifter og eventuelle væsentlige gavegivere og bidragsydere skal fremgå af fondens vedtægt. Vurderingen af, hvem der er stifter, og hvorvidt en gave eller et bidrag må anses for at være væsentligt, skal afgøres konkret i forhold til den enkelte fond. Udvalget finder i den forbindelse, at en indsamlende fond ikke bør anses for at være gyldigt stiftet, hvis stiftelseskapitalen er tilvejebragt af en eller flere væsentlige gavegivere eller bidragsydere, og den eller de ikke kan identificeres og registreres, jf. betænkningens kapitel 2.

Som følge af udvalgets forslag om at lempe kapitalkravet ved stiftelse af indsamlende fonde, finder udvalget det ikke nødvendigt at videreføre dispensationsadgangen i fondslovens § 8, stk. 2, som der i administrativ praksis udvises tilbageholdenhed med at anvende. Med udvalgets forslag kan kapitalkravet på 1 mio. kr. dermed alene fraviges for indsamlende fonde, som kan stiftes med en bunden kapital, der udgør mindst 300.000 kr.

3.2 Om kapitalstrukturen

Som retstilstanden er i dag, er kapitalstrukturen bygget op om en sondring mellem fondens bundne aktiver, der som udgangspunkt ikke kan uddeles, og fondens årlige overskud, som kan

anvendes til uddelinger. Ifølge fondslovens § 9, stk. 1, udgør fondens (i udgangspunktet urørlige) formue navnlig de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, og de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue.

Fondslovens kapitalstruktur adskiller sig dermed fra kapitalstrukturen i erhvervsfondsloven, hvorefter en erhvervsdrivende fonds grundkapital er et fikseret beløb. Grundkapitalen er her – i modsætning til efter fondsloven – ikke defineret ved en binding af de aktiver, der indgår i grundkapitalen. Bestyrelsen i en erhvervsdrivende fond kan dermed disponere over grundkapitalen.

Udvalget har drøftet, om den gældende kapitalstruktur bør fastholdes med relevante tilpasninger, eller om der bør ske en omlægning til den kapitalstruktur, som kendes fra erhvervsfondsloven, hvorefter der skal angives en grundkapital, uden at der sker en binding af aktiverne.

Der er enighed i udvalget om, at den gældende kapitalstruktur – i højere grad end erhvervsfondslovens kapitalstruktur – sigter til at beskytte fondens kapital, hvilket navnlig skal ses i lyset af, at fonde ikke på samme måde som erhvervsdrivende fonde kan opnå indtægter fra erhvervsdrift.

Der er samtidig enighed i udvalget om, at den kapitalstruktur, der kendes fra erhvervsfondsloven, er forbundet med visse fordele. Der kan efter udvalgets opfattelse navnlig peges på, at erhvervsfondslovens kapitalstruktur – som indebærer, at erhvervsdrivende fonde har en fikseret grundkapital, som ikke er defineret ved en aktivbinding – navnlig vil give bestyrelsen en større fleksibilitet og frihed til at realisere fondens formål, bl.a. som følge af, at realiserede værdistigninger i fondens aktiver kan anvendes til uddeling til fondens formål.

Der er endvidere enighed i udvalget om, at kapitalstrukturen ikke bør udgøre en unødig hindring for bestyrelsens ledelse af fonden og bestyrelsens mulighed for at realisere fondens formål, herunder ved at foretage uddelinger m.v. i overensstemmelse med fondens formål.

Der er derfor også enighed i udvalget om, at der – med henblik på at give bestyrelsen en større fleksibilitet og frihed til at realisere fondens formål – bør foretages tilpasninger af fondslovens bestemmelser om kapitalstruktur.

Udvalget har imidlertid delt sig i et flertal på 15 medlemmer og et mindretal på 1 medlem, hvor flertallet foreslår, at den gældende kapitalstruktur bevares med visse tilpasninger, mens

mindretallet foreslår, at der sker en omlægning til den kapitalstruktur, der kendes fra erhvervsfondsloven.

Et *flertal* af udvalgets medlemmer (*Rasmus Kristian Feldthusen, Linda Nielsen, Kenneth Kamp Butzbach, Søren Corfixsen Whitt, Simone Hagedorn, Kjeld Gosvig-Jensen, Kim Nøhr Skibsted, Marianne Philip, Lars Hansen, Lars Bunch, Anders Vogelsang, Cathrine Munch Pedersen, Morten Schaumburg-Müller, Jon Ahlberg og Jeppe Aakerhjelm Jessen*) finder, at den gældende kapitalstruktur bør bevares, dog således at der inden for disse rammer tilstræbes større fleksibilitet med henblik på at give bestyrelsen bedre muligheder for at realisere fondens formål.

Flertallet anser, at en omlægning til den kapitalstruktur, der kendes fra erhvervsfondsloven, vil være så byrdefuld og omkostningstung for både fondene og fondsmyndigheden, at en omlægning vil være vanskelig at føre ud i livet. Flertallet lægger dermed afgørende vægt på omstillingsbyrden for fondene og fondsmyndigheden.

Flertallet bemærker, at der ved indførelsen af fondsloven, som trådte i kraft den 1. januar 1985, ville have været en række fordele forbundet med at have indført den samme kapitalstruktur i fondsloven, som den der kendes fra erhvervsfondsloven. Som anført ovenfor har denne kapitalstruktur således den fordel, at den giver bestyrelsen en større fleksibilitet og frihed til at realisere fondens formål.

Flertallet bemærker i den forbindelse, at en omlægning til den kapitalstruktur, der kendes fra erhvervsfondsloven, vil medføre, at de eksisterende – ca. 7.500 – fonde vil skulle opgøre og angive værdien af fondens grundkapital i vedtægten, hvilket vil kræve, at der ansøges om og gives tilladelse til en vedtægtsændring. En omlægning vil efter flertallets opfattelse endvidere have som konsekvens, at der i fondsloven må indføres et regelsæt svarende til erhvervsfondsloven, som bl.a. vil involvere regler om kapitalnedsættelse og kapitalforhøjelse, der i hvert tilfælde indebærer ændring af fondenes vedtægter.

Det er derfor også flertallets vurdering, at en omlægning til erhvervsfondslovens kapitalstruktur vil indebære en sådan omstillingsbyrde for både fondene og fondsmyndigheden, at det ikke – på nogen rimelig måde – vil kunne føres ud i livet. Efter flertallets opfattelse gør der sig ikke så tungtvejende hensyn eller behov gældende, at der er grundlag for at foretage en sådan omlægning.

Flertallet bemærker endvidere, at den eksisterende kapitalstruktur – i modsætning til erhvervsfondslovens kapitalstruktur – indebærer, at dispositioner over den bundne kapital ikke kræver vedtægtsændring. Der kan dermed peges på, at en omlægning til erhvervsfondslovens

kapitalstruktur også vil medføre øgede varige administrative byrder for såvel fondens bestyrelse som fondsmyndigheden.

Flertallet bemærker samtidigt, at den kapitalstruktur, der kendes fra erhvervsfondsloven, og som også findes i selskabsretten, er begrundet i andre hensyn, herunder navnlig at erhvervsdrivende fonde og selskaber m.v. kan udøve erhvervsdrift og derigennem opnå indtægter m.v. Omvendt har fonde, som er omfattet af fondsloven, i sagens natur ingen eller kun begrænset mulighed for at udøve erhvervsdrift. Fondslovens kapitalstruktur er således – selv om den er forbundet med visse ulemper sammenlignet med erhvervsfondslovens kapitalstruktur – begrundet i og tilpasset fondenes forhold, herunder bl.a. ved i højere grad at have kapitalbevarelse som sigte.

Det er desuden flertallets opfattelse, at en omlægning af kapitalstrukturen er vanskeligt forenelig med anbringelsesbekendtgørelsen og den rolle, som de godkendte forvaltningsafdelinger fortsat forventes at indtage. Hvis der skulle ske en omlægning til erhvervsfondslovens kapitalstruktur, ville der i så fald skulle fastsættes nye regler, der regulerer, hvordan fondens bundne aktiver skal anbringes og bestyres.

Flertallet foreslår i stedet, at der inden for den gældende kapitalstruktur tilstræbes større fleksibilitet. En sådan fleksibilitet kan efter flertallets opfattelse i tilstrækkelig grad opnås ved i fondsloven at etablere disponible aktiver som en separat kapitalklasse og give mulighed for, at en fond tillige kan stiftes med en disponibel kapital. Etablering af disponible aktiver som en separat kapitalklasse og forslaget om at fjerne pligten til at uddele årets overskud vil muliggøre, at fonde kan opbygge en egentlig disponibel kapital, hvilket ikke er muligt efter gældende ret. Udvalgets overvejelser om muligheden for at opbygge en disponibel kapital følger af betænkningens kapitel 6. Ved at tillade, at fonde tillige kan stiftes med en disponibel kapital, muliggøres det, at fonden kan foretage uddelinger allerede inden regnskabet for første regnskabsår er aflagt.

Udvalgets flertal er opmærksom på, at der er tale om en mangfoldig population af fonde, og at den gældende kapitalstruktur er mindre hensigtsmæssig for eksempelvis aktivitetsfonde og indsamlende fonde. Flertallet i udvalget finder imidlertid, at indførelsen af muligheden for, at fonde kan have disponible aktiver som en del af kapitalstrukturen i fornøden grad vil imødekomme disse og andre fondes behov.

Flertallets forslag om at bevare den eksisterende kapitalstruktur skal endvidere ses i sammenhæng med udvalgets forslag om realisering af fondens formål, der vil understøtte, at bestyrelsen i f.eks. en aktivitetsfond kan realisere fondens formål gennem anvendelse af fondens bundne

kapital, forudsat at dette fremgår af fondens formål. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvor det af en fonds formål fremgår, at fonden realiserer sit formål ved på baggrund af fondens vedtægt eksempelvis at eje og stille et museum eller bolig m.v., som tilhører fondens bundne aktiver, til rådighed for offentligheden. Det kan også i henhold til fondens formål være at eje og bevare et naturområde, der tilhører fondens bundne aktiver. Herved vil det forhold, at aktiver hører til fondens bundne kapital, ikke afskære en fond fra at realisere sit formål gennem at eje og anvende disse.

Flertallet finder derfor, at den gældende kapitalstruktur bør fastholdes, dog således at en fond bør kunne stiftes med og opbygge en disponibel kapital. Det bør herefter – som anført under pkt. 3.1 ovenfor – alene være et krav, at nettoværdien af fondens bundne kapital ved stiftelsen udgør mindst 1 mio. kr. Indskydes der herudover aktiver i fonden ved fondens stiftelse, bør det kunne bestemmes i vedtægten, at disse eller en del af disse skal indgå i fondens disponible aktiver. Med en sådan ordning vil det ikke – som i dag, jf. fondslovens § 9, stk. 1, nr. 1 – være alle de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, som skal være bundne.

Med henblik på at skabe klarhed om retstilstanden finder flertallet, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre bestemmelser i fondsloven, som definerer, hvad der forstås ved fondens henholdsvis bundne og disponible aktiver.

På den baggrund foreslår flertallet, at de »bundne aktiver« udgøres af de aktiver, der er indbetalt ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor. Flertallet foreslår samtidig at videreføre fondslovens § 9, stk. 1, nr. 2, således at de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til fondens bundne kapital, også indgår i fondens bundne aktiver.

Som konsekvens af flertallets forslag om, at der skal ske en binding af de aktiver, der indskydes i fondens bundne kapital ved fondens stiftelse, vil også kursgevinster (værdistigninger) m.v. på de bundne aktiver indgå i fondens bundne aktiver.

Der henvises samtidig til pkt. 2.4 nedenfor om modtagelse af arv og gave.

Flertallet foreslår endvidere, at fondens »disponible aktiver« udgøres af de aktiver, der er indbetalt ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, afkast og andet realiseret nettooverskud, der hidrører fra midler, der tilhører de bundne aktiver, og afkast og andet nettooverskud, uanset om dette er realiseret eller urealiseret, der hidrører fra midler, der tilhører de disponible aktiver.

Et *mindretal* af udvalgets medlemmer (*Henrik Steffensen*) finder, at der bør ske en omlægning til den kapitalstruktur, der kendes fra erhvervsfondsloven. Mindretallet lægger vægt på, at den kapitalstruktur, der kendes fra erhvervsfondsloven, tillige kendes fra anden lovgivning, hvorefter den er anerkendt indenfor andre virksomheder, foreninger m.v. Denne kapitalstruktur forudsætter efter mindretallets vurdering ikke, at der skal være erhvervsdrift i virksomheden, fonden m.v. Mindretallet bemærker, at den kapitalstruktur, der kendes fra erhvervsfondsloven, vil være hensigtsmæssig for fondene i kombination med mere moderne regnskabsregler og større åbenhed. Det vil medføre, at fonde og erhvervsdrivende fonde skal styres og betragtes ens, eftersom de fondsretlige forhold herved så vidt muligt skal følge de samme principper i relation til ledelse, kapital, likviditet, m.v.

Mindretallet er ikke enig med flertallet i, at en omlægning til den kapitalstruktur, der kendes fra erhvervsfondsloven, vil udgøre en sådan omstillingsbyrde for fondene og fondsmyndigheden, at den ikke kan gennemføres. Det er mindretallets vurdering, at det vil være uproblematisk i tilknytning til fondens registrering i Erhvervsstyrelsens it-system at lade fondens bundne kapital repræsentere en grundkapital, hvorefter stigninger i den bundne kapital kan uddeles m.v. Den gældende kapitalstruktur, der følger af fondsloven har – efter mindretallets vurdering – låst fondene fast i en model, hvor fondene på trods af stor formuefremgang ikke kan foretage uddelinger. Mindretallet bemærker, at et efterfølgende fald i den bundne kapital vil sikre, at bestyrelsen reagerer, og når halvdelen af den bundne kapital er tabt, vil fondsmyndigheden skulle involveres.

Mindretallet bemærker således, at det taler for en ændring af fondslovens kapitalstruktur, at fondene gives større frihed til at disponere over kapitalen, idet også værdistigninger og gevinster da vil tilfalde fondens frie reserver. Oparbejdning af frie reserver vil give bestyrelsen større mulighed for at realisere fondens formål. Mindretallet lægger særligt vægt på værdien i, at fondene og uddelingsmodtagerne kan nyde gavn af en formuefremgang.

Efter mindretallets vurdering er det således uhensigtsmæssigt, at fondens kapital og de hertil hørende kapitalfremgange, som udgangspunkt er bundne og dermed ikke kan anvendes til realisering af fondens formål.

Mindretallet finder endvidere, at det taler for en omlægning af kapitalstrukturen, at en omlægning vil give fondene en administrativ lettelse i forhold til forvaltningen af fondens formue. Mindretallet lægger her vægt på, at bestyrelsen derved får en kendt ramme for udøvelsen af revisors ansvar for fondens økonomi m.v. Mindretallet bemærker, at der ikke er tvivl om, at det vil være lettere for visse bestyrelsesmedlemmer at forholde sig til en kapitalstuktur, der i forvejen kendes fra anden lovgivning.

Mindretallet ser desuden ingen problemer i, at de godkendte forvaltningsafdelinger skal indrette sig på den kapitalstruktur, som kendes fra erhvervsfonsloven.

Mindretallet er dog enig med flertallet i, at hvis den gældende kapitalstruktur skal videreføres, vil det være hensigtsmæssigt at indføre bestemmelser i fondsloven, som definerer, hvad der skal forstås ved fondens henholdsvis bundne og disponible aktiver, herunder hvilke omkostninger, der kan modregnes i udviklingen på den bundne kapital.

3.3 Frigivelse af fondens bundne aktiver

Det følger af den gældende bestemmelse i fondslovens § 9, stk. 1, at fondens bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke kan uddele de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, og de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue.

Bestemmelsen om, at bestyrelsen ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan uddele fondens bundne aktiver, udtrykker princippet om kapitalens urørlighed.

Udvalget foreslår, at gældende ret og praksis videreføres for så vidt angår frigivelse af fondens bundne aktiver. Med henblik på at skabe klarhed og gennemsigtighed i fondsloven foreslår udvalget dog, at fondsmyndighedens adgang til at tillade frigivelse af fondens bundne aktiver udskilles til en selvstændig bestemmelse. Dette skal ses i sammenhæng med udvalgets forslag ovenfor i pkt. 3.2 om at indføre en bestemmelse, der definerer, hvad der forstås ved fondens bundne aktiver.

Udvalget bemærker, at en ansøgning om frigivelse af fondens bundne aktiver vil skulle indgives til fondsmyndigheden efter bestyrelsens beslutning. Ansøgningen skal være vedlagt dokumentation for bestyrelsens beslutning, herunder en angivelse af det beløb, der søges frigivet, og til hvilket formål beløbet skal anvendes. Ansøgningen skal ligeledes vedlægges dokumentation for fondens kapitalforhold.

Fondsmyndighedens vurdering bør efter udvalgets opfattelse altid bero på en konkret vurdering bl.a. under hensyntagen til størrelsen af fondens bundne og disponible kapital, fondens mulighed for at foretage henlæggelser til konsolidering af den bundne kapital, samt vedtægten i øvrigt.

Det er udvalgets vurdering, at muligheden for at opnå fondsmyndighedens tilladelse til frigivelse af fondens bundne aktiver i nogen udstrækning svarer til erhvervsdrivende fondes

mulighed for at opnå en tilladelse til nedsættelse af grundkapitalen, jf. erhvervsfondslovens § 81. Efter erhvervsfondslovens § 81 kan bestyrelsen med fondsmyndighedens samtykke beslutte at nedsætte grundkapitalen, herunder ændre vedtægten. Beslutningen om kapitalnedsættelse skal angive det beløb, hvormed grundkapitalen nedsættes, og til hvilket af følgende formål beløbet skal anvendes: 1) dækning af underskud, 2) uddeling eller 3) henlæggelse til særlig reserve.

Udvalgets forslag tilsiger ikke materielle ændringer i forhold til fondsmyndighedens gældende administrative praksis for frigivelse af fondens bundne aktiver. Udvalget finder hertil ikke behov for at fastsætte nærmere regler for, til hvilke formål en frigivelse kan finde sted, således som det fremgår af erhvervsfondslovens § 81.

Udvalget har desuden overvejet, om der ved en frigivelse af fondens bundne aktiver til realisering af fondens formål, herunder en overførsel til fondens disponible aktiver med henblik på uddeling, bør ske opfordring til fondens kreditorer om at anmelde deres krav til fonden i lighed med erhvervsfondslovens § 85, jf. § 81, stk. 1, nr. 2 og 3. Udvalget finder dog, at dette indebærer en administrativ byrde for fondene, som under hensyntagen til fondenes virke ikke modsvares af tilstrækkeligt tungtvejende grunde, herunder hensynet til kreditorernes stilling, der kan begrunde indførsel af en sådan bestemmelse. Udvalget har her lagt vægt på, at fonde omfattet af fondsloven ikke har erhvervsdrift eller i så fald kun i begrænset omfang, hvorfor der ikke er samme beskyttelseshensyn over for fondens kreditorer som det er tilfældet med erhvervsdrivende fonde.

Der er udvalgets vurdering, at fondsmyndigheden bør være positivt indstillet over for en ansøgning om frigivelse af fondens bundne aktiver til dækning af fondens løbende udgifter, såfremt fonden ikke har tilstrækkelige midler i fondens disponible aktiver til dækning heraf. Udvalget bemærker hertil, at det fortsat skal være hovedreglen, at sådanne udgifter afholdes af midler hørende til fondens disponible aktiver, jf. dog pkt. 3.5 nedenfor om fondens betaling af skat m.v.

Efter udvalgets vurdering bør bestyrelsen – i overensstemmelse med gældende praksis – som udgangspunkt fortsat ikke kunne få fondsmyndighedens samtykke til frigivelse af de bundne aktiver, såfremt bestyrelsen ønsker at uddele mere end fondens disponible aktiver. Det er dog udvalgets vurdering, at fondsmyndigheden fortsat skal kunne samtykke til en anvendelse af fondens bundne aktiver til realisering af fondens formål, såfremt bestyrelsen ønsker at støtte et større projekt, som ligger inden for fondens formål, men hvortil der ikke er tilstrækkelige disponible aktiver.

Det er udvalgets opfattelse, at det påhviler fondens revisor at påse, at de frigivne aktiver anvendes i overensstemmelse med fondsmyndighedens samtykke til frigivelse.

Udvalget foreslår, at uddeling i strid med reglerne om frigivelse af fondens bundne aktiver fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

3.4 Fondens modtagelse af arv og gave

I henhold til den gældende § 9, stk. 2 i fondsloven, beslutter en fonds bestyrelse, om aktiver, som senere tilfalder fonden som arv eller gave, eller hvad der træder i stedet herfor, skal anvendes til uddeling eller henlægges til fondens formue, medmindre arvelader eller gavegiver har truffet bestemmelse herom. Beslutning herom skal være truffet senest ved regnskabsaflæggelsen. Er beslutningen ikke truffet inden dette tidspunkt, henlægges arven eller gaven til fondens formue. I øvrigt finder fondslovens § 29, stk. 1 tilsvarende anvendelse. Bestemmelsen medfører, at fondens bestyrelse – inden for rammerne af arvelader eller gavegivers bestemmelser – kan beslutte, om arv eller gave skal tilfalde fondens formue eller anvendes til uddeling. Bestemmelsen skaber samtidig klarhed om, hvad der gælder, hvis ikke bestyrelsen træffer beslutning herom, idet arven eller gaven i så fald tilfalder fondens formue.

Udvalget foreslår, at bestemmelsen videreføres. Som følge af flertallets forslag om at videreføre den gældende kapitalstruktur, dog således, at der opereres med henholdsvis bundne og disponible aktiver, foreslår et samlet udvalg dog visse justeringer af bestemmelsens ordlyd.

Udvalget bemærker, at bestemmelsen fortsat kun bør gælde de aktiver, som senere tilfalder fonden som arv eller gave. De aktiver, der foreligger ved fondens stiftelse, vil efter udvalgets forslag tilhøre fondens bundne aktiver, jf. pkt. 3.2, medmindre andet er bestemt i vedtægten.

Udvalget bemærker endvidere, at fondens bestyrelse har ansvaret for, om fonden kan modtage en arv eller en gave, hvis arvelader eller gavegiver har opstillet betingelser for fondens modtagelse af arven eller gaven. Endvidere har bestyrelsen ansvaret for, at betingelserne herfor ikke er i strid med fondens vedtægt, herunder fondens formål og interesser. Bestyrelsen skal i den forbindelse kunne redegøre overfor fondsmyndigheden for, hvorvidt arvelader eller gavegivers betingelser ikke strider imod fondens vedtægt og fondens interesser i øvrigt, såfremt fondsmyndigheden anmoder herom.

Udvalget foreslår, at bestemmelsen, i lighed med fondslovens § 9, stk. 2, fortsat ikke skal finde anvendelse for midler, som fonden har arvet fra en arvelader, der er afgået ved døden før den 1. februar 2019, jf. lov nr. 81 af 30. januar 2019 om ændring af lov om indsamling m.v. og lov

om fonde og visse foreninger. For sådanne midler skal reglerne fra før 1. februar 2019 finde anvendelse, således at arv og gave, som senere tilfalder fonden, tilgår fondens bundne aktiver, medmindre arvelader har bestemt, at aktiverne skal anvendes til uddeling. Udvalget finder derimod ikke grundlag for at videreføre reglen om, at bestemmelsen ikke skal finde anvendelse for gaver, der er modtaget før den 1. februar 2019.

3.5 Fondens betaling af skat af og uddeling af nettokursgevinster

I henhold til den gældende § 9, stk. 3 i fondsloven, kan en fonds bestyrelse uden fondsmyndighedens samtykke uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst. Bestyrelsens beslutning om at anvende aktiverne til uddeling skal være truffet inden 6 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning. I øvrigt finder fondslovens § 29, stk. 1 tilsvarende anvendelse.

Udvalget foreslår, at bestemmelsen videreføres, således at fondens bestyrelse fortsat kan vælge, om bestyrelsen ønsker at uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst.

Udvalget finder det desuden hensigtsmæssigt at udbygge bestemmelsen, så fondens bestyrelse kan beslutte at betale skat af selve nettokursgevinsten af fondens bundne aktiver.

Dette skal ses i lyset af, at fondens fradragsret for ikke-almennyttige uddelinger blev ophævet ved lov nr. 473 af 17. maj 2017 om ændring af fondsbeskatningsloven. Formålet med loven var at tilpasse fondsbeskatningsloven til EU-retten. For fonde, hvis uddelinger ikke skatteretligt anses for at være almennyttige, vil adgangen til at foretage uddelinger svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster ikke skatteretligt kunne udligne skat af nettokursgevinsten. Udvalget har som følge heraf overvejet, om adgangen til at kunne foretage uddelinger svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster burde fjernes for fonde, hvis uddelinger skatteretligt ikke kan anvendes til at udligne disse. Udvalget har imidlertid valgt ikke at foreslå dette, da udvalget ikke finder det muligt i fondsloven at foretage en sådan sondring, bl.a. henset til, at spørgsmålet om hvorvidt en uddeling er fradragsberettiget beror på skattemyndighedernes konkrete vurdering.

Udvalget finder endvidere, at perioden, inden for hvilken bestyrelsen skal have truffet sin beslutning, bør udvides fra inden 6 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning til senest 9 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning. Dette skal give bestyrelsen den

fornødne tid i forhold til oplysningsskemaets udvisende, idet det i praksis bliver skattemyndighedernes frister som bliver afgørende.

Udvalget forventer, at den foreslåede bestemmelse vil reducere administrative byrder for såvel fondsmyndigheden som fondens bestyrelse i de situationer, hvor fondens bestyrelse ønsker frigivelse af bundne aktiver til at betale skat af nettokursgevinster, fremfor at foretage uddeling af aktiver svarende til den skattepligtige værdi af nettokursgevinsterne. Udvalget lægger hertil til grund, at fondens bestyrelse som udgangspunkt anvender midler hørende til fondens disponible aktiver til at betale skat af nettokursgevinster henholdsvis uddele værdien af disse.

Det er udvalgets forslag, at uddeling i strid med reglerne om betaling af og uddeling af fondens nettokursgevinster kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

3.6 Særligt om overdragelse, pantsætning og rådighedspåtegning

I henhold til den gældende fondslovs § 9, stk. 4, må de aktiver, der er nævnt i fondslovens § 9, stk. 1, kun overdrages eller pantsættes efter regler, der fastsættes af justitsministeren, eller med fondsmyndighedens samtykke, jf. dog fondslovens § 9, stk. 3. Efter fondslovens § 9, stk. 5, skal den rådighedsindskrænkning, der er nævnt i fondslovens § 9, stk. 1 og 4, i videst muligt omfang sikres ved notering, tinglysning eller på anden måde.

Udvalget finder ikke grundlag for at videreføre fondslovens regler om overdragelse, pantsætning og sikring af rådighedsindskrænkning over fondens bundne aktiver ved notering, tinglysning eller på lignende måde, jf. fondslovens § 9, stk. 4 og 5. Dette skal ses i lyset af udvalgets generelle betragtninger om bestyrelsens ledelse og ansvar, jf. betænkningens kapitel 7 og de af udvalget foreslåede bestemmelser, der skal styrke kravene til fondens ledelse.

Udvalget finder i stedet, at fondens bestyrelse, uden fondsmyndighedens involvering, bør kunne råde over fondens bundne aktiver ved salg, herunder ombytning og geninvestering, og pantsætning under forudsætning af, at transaktionen sker på markedsmæssige vilkår.

Udvalget bemærker, at det bør påhvile bestyrelsen at iagttage, om der ved salg, herunder ombytning, geninvestering og pantsætning, er tale om en ekstraordinær disposition, jf. betænkningens kapitel 7, hvortil fondsmyndighedens samtykke skal indhentes. Bestyrelsen er ligeledes ansvarlig for at vurdere, om den ønskede disposition forudsætter en forudgående ændring af fondens vedtægt eller en dispensation herfra, i hvilket tilfælde fondsmyndighedens samtykke ligeledes skal indhentes.

Udvalget bemærker, at såfremt fondens vedtægt indeholder bestemmelser, hvori bestyrelsens adgang til at råde over fondens bundne aktiver begrænses, skal disse fortsat respekteres. En sådan begrænsning kan eksempelvis bestå i, at tredjemand skal give samtykke til visse dispositioner.

Som konsekvens af udvalgets forslag om at ophæve fondslovens § 9, stk. 4 og 5, er der ikke behov for anbringelsesbekendtgørelsens ordning, hvorefter der uanset rådighedspåtegning og uden samtykke fra fondsmyndigheden under visse betingelser kan rådes over fondens bundne formue i form af ombytning og geninvestering. Udvalget anbefaler derfor, at anbringelsesbekendtgørelsens §§ 19-22 ophæves, jf. nærmere under pkt. 3.8.

Udvalgets forslag medfører desuden, at gældende rådighedspåtegninger og vedtægtsbestemmelser herom vil være uden virkning. Såfremt aflysning af en rådighedspåtegning forudsætter samtykke fra fondsmyndigheden, må bestyrelsen foranledige, at ansøgning herom indgives til fondsmyndigheden. Bestyrelsen bør tilsvarende foranledige, at en ansøgning om vedtægtsændring indgives til fondsmyndigheden.

Som følge af udvalgets forslag om at ophæve fondslovens § 9, stk. 5, kan fondsmyndigheden ikke fremover forpligtes som påtaleberettiget ved notering, tinglysning eller lignende.

3.7 Kapitalforbrugende fonde

I henhold til den gældende § 9, stk. 6, i fondsloven, kan det bestemmes i vedtægten, at de i fondslovens § 9, stk. 1, nævnte aktiver skal anvendes til uddeling i løbet af et nærmere fastsat tidsrum.

Det er udvalgets opfattelse, at det fortsat bør være muligt at bestemme i vedtægten, at fondens bundne aktiver helt eller delvist skal anvendes til uddeling i løbet af et nærmere fastsat tidsrum.

Udvalget foreslår derfor, at fondslovens § 9, stk. 6, skal videreføres. Med henblik på at skabe klarhed og gennemsigtighed i loven foreslår udvalget, at bestemmelsen udskilles til en særskilt paragraf.

Udvalget bemærker, at fondsmyndigheden, i overensstemmelse med udvalgets forslag om at indføre et fondsregister og om fondsmyndighedens legalitetsprøvelse, vil skulle påse gyldigheden af vedtægtens bestemmelse om kapitalforbrug ved fondens stiftelse. Formålet med dette er, at fondsmyndigheden allerede på oprettelsestidspunktet kan fastslå, om fondens vedtægt

indeholder en gyldig kapitalforbrugsbestemmelse. Dette vil efter udvalgets opfattelse medvirke til at forebygge, at bestyrelsen uretmæssigt uddeler af fondens bundne aktiver.

En bestemmelse om kapitalforbrug skal – i overensstemmelse med gældende praksis – være klar og utvetydig for, at bestyrelsen kan uddele fondens bundne aktiver uden fondsmyndighedens samtykke. Vedtægten vil fortsat kunne hjemle en hel eller delvis uddeling af fondens bundne aktiver i løbet af et nærmere fastsat tidsrum. Ved en delvis uddeling af fondens bundne aktiver skal der efter udvalgets vurdering være grundlag for, at fonden kan leve videre efter uddelingen.

Udvalgets forslag medfører, at hvis det er gyldigt bestemt i vedtægten, at fondens bundne aktiver skal uddeles i løbet af et nærmere fastsat tidsrum, vil fondsmyndighedens tilladelse hertil ikke være påkrævet. Er det imidlertid bestemt, at fondens bundne aktiver skal anvendes ved uddeling af bestemte beløb eller bestemte andele i løbet af et nærmere fastsatte tidsrum, og ønsker bestyrelsen at anvende aktiverne på anden vis, skal bestyrelsen ansøge fondsmyndigheden om en vedtægtsændring eller dispensation fra vedtægtens bestemmelse om kapitalforbrug.

Udvalget bemærker i relation til forslaget om, at fonde kan stiftes med og opbygge en disponibel kapital, at vedtægtens kapitalforbrugsbestemmelse ses at være opfyldt, når hele eller dele af fondens bundne aktiver overføres til de disponible aktiver, hvoraf der kan foretages uddelinger. Dette vil efter udvalgets opfattelse medføre, at såfremt fonden hvert år skal uddele 1/10 af fondens bundne aktiver over en periode på 10 år, vil kapitalforbrugsbestemmelsen være opfyldt på tidspunktet, hvor 1/10 af de bundne aktiver hvert år overføres til fondens disponible aktiver, uanset om fonden uddeler aktiverne i det pågældende år. I det nævnte eksempel skal bestyrelsen imidlertid have uddelt fondens bundne og disponible aktiver over en periode på 10 år.

For så vidt angår muligheden for at indsætte en bestemmelse om kapitalforbrug efter fondens oprettelse henvises til betænkningens kapitel 9 om vedtægtsændringer.

Det er udvalgets forslag, at uddeling i strid med reglerne om uddeling af fondens bundne aktiver fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

3.8 Forvaltning af fondens bundne aktiver

I henhold til den gældende fondslovs § 10 skal en fonds midler, medmindre andet er bestemt i vedtægten, være anbragt efter regler, der fastsættes af justitsministeren. Fondens midler kan forblive anbragt i den form, i hvilken de er skænket eller udlagt på skifte. De nærmere regler herom er fastlagt i anbringelsesbekendtgørelsen.

Som retstilstanden er i dag, kan stifter ved fondens oprettelse helt eller delvist fravige reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen i fondens vedtægt.

Udvalget finder, at denne mulighed bør bevares. Under hensyn til udvalgets forslag om, at en fond kan stiftes med og endvidere opbygge en disponibel kapital, bemærker udvalget, at reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen ikke bør finde anvendelse for fondens disponible aktiver. Udvalget finder således, at bestemmelsen om forvaltning alene skal finde anvendelse for fondens bundne aktiver.

Udvalget bemærker, at en fravigelse fra reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen ved fondens stiftelse bør kræve en klar og tydelig bestemmelse i fondens vedtægt. Stifter vil desuden kunne foreskrive en bestemt anbringelse i form af en alternativ anbringelse i f.eks. fast ejendom.

Udvalget har desuden overvejet, om fondens bestyrelse skal gives mulighed for helt eller delvist at lade fonden udtræde af reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen i det tilfælde, hvor vedtægten er tavs om, hvordan fondens bundne aktiver skal forvaltes og bestyres.

Udvalget ønsker på den ene side ikke at foreslå at afskaffe anbringelsesbekendtgørelsen. Udvalget lægger i den forbindelse vægt på, at anbringelsesbekendtgørelsen blev moderniseret i 2020, og nu giver fondsbestyrelsen flere muligheder for at investere, alt imens bekendtgørelsen tilstræber at danne en ramme for en forsvarlig anbringelse af fondes midler. Bekendtgørelsen fastsætter nærmere rammer for en afvejning af risiko og afkast, herunder at værdipapirer, som fonden kan investere i, løbende giver afkast, der kan bruges til realisering af fondens formål.

Der er dog enighed i udvalget om, at fondsloven skal give fondens bestyrelse en større fleksibilitet i forhold til, hvordan fondens bundne aktiver forvaltes inden for rammerne af vedtægten. Dette skal bl.a. ses i lyset af de krav til ledelsen, som udvalget har foreslået, herunder bl.a. udvalgets forslag til forsvarlig forvaltning af fondens formue, jf. betænkningens kapitel 7. Efter udvalgets opfattelse bør hensynet til en forsvarlig forvaltning af fondens formue således være bærende for bestyrelsens dispositioner.

Udvalget foreslår på den baggrund, at bestyrelsen – medmindre vedtægten bestemmer andet – kan beslutte helt eller delvist at fravige anbringelsesbekendtgørelsens regler. Bestyrelsens beslutning skal efter udvalgets vurdering træffes ved simpelt flertal, medmindre vedtægten fastsætter et højere stemmekrav.

Udvalgets forslag vil medføre, at hvor fondens vedtægt er tavs med hensyn til anbringelsesbekendtgørelsens anvendelse, vil bestyrelsen efter fondens stiftelse kunne beslutte, om reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen helt eller delvist skal fraviges.

Det er udvalgets forslag, at bestyrelsens adgang til at træffe beslutning om helt eller delvist at fravige reglerne om anbringelse og bestyrelse af fondens bundne aktiver skal gælde for alle fonde, uanset stiftelsestidspunktet og uanset fondens størrelse, forudsat at vedtægten er tavs med hensyn til, om anbringelsesbekendtgørelsen skal gælde. Udvalget er i den forbindelse opmærksom på, at der som følge af de gældende regler kan være eksisterende fonde, hvor vedtægten er tavs med hensyn til anbringelsesbekendtgørelsens anvendelse, uden at dette nødvendigvis kan tages som udtryk for, at stifter har haft til hensigt at overlade det til bestyrelsen at beslutte, om fonden skal udtræde af reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen. Udvalget finder ikke desto mindre, at hensynet til bestyrelsens fleksibilitet taler for, at bestyrelsen også i eksisterende fonde skal kunne vælge at udtræde helt eller delvist af anbringelsesbekendtgørelsen, hvis vedtægten er tavs på dette punkt.

Udvalget foreslår hertil, at bestyrelsen i ovennævnte tilfælde kan beslutte at genindtræde helt eller delvist i anbringelsesbekendtgørelsens regler.

Indeholder vedtægten bestemmelse om, at fondens bundne aktiver helt eller delvist skal være omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen, vil bestyrelsen først skulle ansøge om en vedtægtsændring, jf. betænkningens kapitel 9 om vedtægtsændringer.

Udvalgets forslag forudsætter, at der etableres den rette balance mellem bestyrelsens fleksibilitet og de krav, der stilles til bestyrelsen, jf. betænkningens kapitel 7 om fondens ledelse.

Udvalget foreslår endvidere, at der indføres en undtagelse for indsamlende fonde således, at anbringelsesbekendtgørelsen ikke finder anvendelse for disse fonde.

Efter udvalgets vurdering indebærer og forudsætter udvalgets forslag om fondens kapital på en række områder, at der sker justeringer af reglerne i den gældende anbringelsesbekendtgørelse.

Kapitel 6
Realisering af fondens formål

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 Overskudsanvendelse, jf. fondslovens § 29, stk. 1

Det fremgår af fondslovens § 29, stk. 1, at det med fradrag af henlæggelser efter stk. 2, påhviler bestyrelsen at anvende årets overskud til de formål, der er fastsat i vedtægten. Anvendelsen kan udskydes til et senere regnskabsår, hvis det er af betydning for opfyldelsen af fondens formål, jf. stk. 1, 2. pkt.

Fondslovens § 29, stk. 1, bygger i vidt omfang på § 25 i lovudkastet i betænkning nr. 970/1982 om fonde. Af forarbejderne fremgår følgende, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, spalte 3128:

> "I *stk. 1, 1. pkt.,* angives det, at bestyrelsen med fradrag af henlæggelser efter stk. 2 har pligt til at anvende årets overskud til de formål, der er fastsat i vedtægten. I betænkningens udkast § 25, stk. 1, var der valgt den formulering, at bestyrelsen skulle foretage uddeling af årets overskud. En række fonde har imidlertid ifølge deres vedtægt til formål f.eks. at vedligeholde, forbedre eller drive fondens egne aktiver og foretager således aldrig uddeling. Det gælder således museer eller fonde, der ejer herregårde eller andre fredede bygninger. Efter forslaget påhviler det disse fonde at anvende overskuddet til at iværksætte de arbejder eller foranstaltninger, der fremgår af formålsbestemmelsen. For fonde, der har til formål at foretage uddeling, er der ikke sket nogen ændring i forhold til betænkningens udkast.
>
> Af forslagets *stk. 1, 2. pkt.,* fremgår, at anvendelsen af overskuddet kan udskydes til et senere regnskabsår, hvis det er af betydning for opfyldelsen af fondens formål. Denne formulering er foreslået i stedet for betænkningsudkastet, hvorefter udskydelse kan ske under særlige omstændigheder. Det har i de udtalelser, der er afgivet om betænkningen, været påpeget, at dette kriterium er for snævert for nogle grupper fonde, f.eks. fonde, der har til formål at vedligeholde bygninger. Efter lovforslaget kan der foretages opsparing af overskuddet med henblik på gennemførelse af større særlige opgaver i overensstemmelse med fondens formål."

Bestemmelsen om anvendelse af årets overskud skal ses i sammenhæng med fondslovens § 9, stk. 1, nr. 1, hvorefter en fonds bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må uddele de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor. Det indebærer bl.a., at fonden kun kan foretage uddelinger i fondens første leveår, såfremt der efter afholdelse

af administrationsomkostninger er generet et overskud, som kan anvendes til de formål, der er fastsat i vedtægten.

Som det fremgår af forarbejderne til fondslovens § 29, skal udtrykket »anvendelse af årets overskud« – ud over uddeling af overskuddet – forstås som f.eks. vedligeholdelse, forbedring og drift af aktiver m.v. Efter Civilstyrelsens administrative praksis omfatter udtrykket »anvendelse af årets overskud« enhver ydelse, der anvendes i overensstemmelse med fondens formål, eksempelvis at fonden stiller fribolig til rådighed, indkøber kunst til et museum, uddeler studierejselegater m.v.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis anerkendes det, at bestyrelsen opfylder forpligtelsen til at anvende årets overskud ved at uddele til en anden fonds bundne aktiver eller til en erhvervsdrivende fonds grundkapital, såfremt uddelingen er i overensstemmelse med fondens formål. Der er imidlertid ikke en generel adgang til, at fonden kan overføre hele kapitalen til en anden fond. Sådanne tilfælde skal efter Civilstyrelsens administrative praksis behandles som en sammenlægning af fonde efter reglerne i fondslovens § 32.

Med hensyn til fonde med flere formål bemærkes det, at det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet i betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 68, at bestemmelsen – ud over at fastslå den principielle uddelingspligt, og at uddeling kun må ske til de formål, der er nævnt i fundatsen – tillige indeholder et direktiv til bestyrelsen om, at der i fonde med flere formål ikke bør ske en ensidig begunstigelse over en årrække af ét formål.

Højesteret fandt ved dom af 30. april 2019, som gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2019, side 2657, at fondslovens § 29 ikke giver hjemmel til at pålægge en fond, hvis fundats (vedtægt) ikke regulerer spørgsmålet, over tid at foretage uddeling med lige store beløb til fondens forskellige formål. Af Højesterets dom fremgår bl.a., at fondslovens § 29, i overensstemmelse med forarbejderne indebærer, at der ikke – medmindre fundatsen bestemmer andet – må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål frem for andre. Det fremgår endvidere af Højesterets dom, at der heri ligger, at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige uddelingsformål over en årrække. Det fremgår endvidere af Højesterets dom, at bestyrelsen sagligt skal tilgodese de formål, der er opregnet i fundatsen, og at en eventuel uddeling af forskellige beløb til disse formål set over en årrække – uden at der er fastsat en prioritering eller en fordelingsnøgle i fundatsen – skal være rimeligt og sagligt begrundet, f.eks. i konkrete eller generelle uddelingsbehov inden for de forskellige uddelingsformål, opsparing til særlige formål eller lignende.

Med hensyn til udskydelse af anvendelse af fondens overskud til et senere regnskabsår efter § 29, stk. 1, 2. pkt., bemærkes det, at det efter Civilstyrelsens administrative praksis ofte ses at være relevant for aktivitetsfonde, som eksempelvis har til formål at vedligeholde ejendomme, drive museum, eller indkøbe og udstille kunst. I den forbindelse bemærkes endvidere, at udskydelse af anvendelse af fondens overskud efter Civilstyrelsens administrative praksis kan blive så væsentligt, at der er tale om en ekstraordinær disposition, som kræver Civilstyrelsens tilladelse, jf. fondslovens § 21. I praksis ses en sådan situation eksempelvis, hvor bestyrelsen ønsker at opspare fondens overskud til et større projekt med den konsekvens, at fonden i en årrække ikke foretager uddelinger.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis tillades det, at fonden har et mindre rådighedsbeløb til dækning af fondens løbende udgifter m.v. Størrelsen af rådighedsbeløbet afhænger efter administrativ praksis af fondens størrelse og den virksomhed, som fonden udøver. Som udgangspunkt tillader Civilstyrelsen i praksis, at fonden har en disponibel kapital svarende til ét års indtægter.

1.1.2 **Konsolidering af fondens formue, jf. fondslovens § 29, stk. 2**

Det fremgår af fondslovens § 29, stk. 2, 1. pkt., at bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser af årets overskud til konsolidering af fondens formue. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler herom, jf. stk. 2, 2. pkt. Bemyndigelsen er ikke udnyttet i praksis.

Bestemmelsen i lovens § 29, stk. 2, svarer til § 25, stk. 2, i lovudkastet i betænkningen nr. 970/1982 om fonde, jf. herved også Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, spalte 3128. Af betænkningen fremgår bl.a. følgende, jf. side 68-69:

> ”I *stk. 2* foreslås, at bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser af årets overskud til konsolidering af fondens formue. Reglen indeholder samtidig en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte regler om spørgsmålet.
>
> Der gælder i dag ingen almindelige regler om henlæggelser af årets overskud. I stadfæstede fundatser findes ofte en bestemmelse, hvorefter bestyrelsen uden forelæggelse for tilsynsmyndigheden kan henlægge indtil 25% af overskuddet. Yderligere henlæggelse kræver tilsynsmyndighedens samtykke, og spørgsmålet påses ved den årlige revision og decision. Begrundelsen for at tillade henlæggelser til kapitalen er behovet for en sikring mod udhuling af kapitalen som følge af forringelser i pengeværdien. Herved virker henlæggelserne til gavn for fremtidige legatmodtagere.
>
> Udvalget har i den forbindelse overvejet forskellige modeller. Den i legatpraksis gældende 25%-regel forekommer imidlertid mindre egnet som generel lovregel, når

henses til fondene forskellige karakterer og størrelser. Efter udvalgets forslag til § 25, stk. 2, sker henlæggelserne på bestyrelsens ansvar, og der er enighed i udvalget om, at for store henlæggelser bør kunne give anledning til indskriden fra fondsmyndighedens side, jfr. § 26.

Hvis fundatsen indeholder bestemmelser om pligtmæssige henlæggelser, opstår spørgsmålet om forholdet mellem disse fundatskrav og § 25, stk. 2. I legatpraksis har man i nyere tid tilladt henlæggelser op til 25 %, selv om fundatskravet var mindre. Udvalget går ud fra, at denne praksis vil blive opretholdt. Kræver fundatsen væsentlig større henlæggelser, må det afhænge af de hensyn, der ligger bag fundatsbestemmelsen, om bestemmelsen fortsat kan accepteres, eller om henlæggelsen falder uden for de rammer, § 25 afstikker. Fogh og Mogensen finder, at fundatsbestemmelser, der kæver større henlæggelser, end § 25, stk. 2, fører til, under alle omstændigheder bør respekteres.

Det følger af udkastets § 9, at eventuelle henlæggelser sker til fondens egenkapital. Henlæggelser kan således ikke ske til opbygning af en fri kapital."

Efter Civilstyrelsens administrative praksis sondres der mellem fakultativ konsolidering, der besluttes af bestyrelsen, og pligtmæssig konsolidering, som bestyrelsen er forpligtet til at foretage i henhold til vedtægten.

Som udgangspunkt kan der efter Civilstyrelsens administrative praksis henlægges indtil 25 pct. af årets overskud efter fradrag af administrationsomkostninger. Henlæggelser udover 25 pct. kan som udgangspunkt kun accepteres, såfremt særlige omstændigheder taler for en øget konsolidering.

1.1.3 **Fondsmyndighedens indgriben, jf. fondslovens § 30**

Efter fondslovens § 30, stk. 1, kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen forøget eller nedsat, såfremt uddelingen står i klart misforhold til fondens midler.

Må uddelingens størrelse anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen pålægge bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen, jf. fondslovens § 30, stk. 2.

Ifølge forarbejderne tager bestemmelsen dels sigte på den situation, at bestyrelsen uddeler en for ringe del til formålet, dels på at der ikke sker en konsolidering af fondens egenkapital, jf. betænkning nr. 970 af 1982 om fonde, side 69.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 2, nr. 2, at den, der undlader at efterkomme påbud efter fondslovens § 30, stk. 2, straffes med bøde.

1.1.4 **Begrænsninger i den uddelingsberettigede kreds, jf. fondslovens § 31**

Efter fondslovens § 31, stk. 1, kan bestyrelsesmedlemmer ikke tillægge stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Tilsvarende gælder for de nævnte personers mindreårige børn og den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold.

Det fremgår endvidere af fondslovens § 31, stk. 2, at bestyrelsen ikke kan yde lån eller stille sikkerhed for lån til de personer, der er nævnt i stk. 1.

Om baggrunden for bestemmelsen fremgår følgende af forarbejderne, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, spalte 3129:

> ”Forbudet mod, at der ikke kan tillægges bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, legatportioner eller lignende, er begrundet i, at der i disse tilfælde er sammenfald mellem dem, der foretager uddelingen, og modtagerne. For så vidt angår stifterne skyldes forbudet, at fondens midler ikke må kunne føres tilbage til stifterne.
>
> Forbudet gælder, uanset om det ifølge vedtægten er tilladt bestyrelsen at begunstige den nævnte personkreds. Forbudet gælder derimod ikke, hvis det direkte af vedtægten fremgår, at en af de nævnte personer skal have en bestemt ydelse, således at det ikke er overladt til bestyrelsens afgørelse, hvorvidt eller hvor meget der skal ydes. Er der tillagt stifteren eller dennes nære pårørende en rentenydelsesret, afhænger det af almindelige regler, om fondens midler kan anses for tilstrækkeligt udskilt fra stifterens formue.
>
> Ifølge stk. 1, 2. pkt., gælder forbudet også for den, der er knyttet til de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold. Det er således ikke tilladt at begunstige f.eks. stifterens ægtefælle. Der er derimod ikke noget til hinder for at tillægge stifterens enke eller enkemand et legat eller lignende.”

Efter Civilstyrelsens administrative praksis omfatter forbuddet i fondslovens § 31 alle ydelser, som tillægges den nævnte personkreds, og som ikke kan karakteriseres som et sædvanligt vederlag i overensstemmelse med fondslovens § 18. Eksempelvis kan nævnes uddeling af legatportioner og betaling af rejseudgifter.

Bestemmelsen i fondslovens § 31 er efter Civilstyrelsens administrative praksis ikke til hinder for, at der foretages uddelinger m.v. til et tidligere bestyrelsesmedlem, eller dennes mindreårige børn, ægtefælle eller faste samlever, så længe personkredsen er omfattet af fondens formål og forudsat, at vedkommende er udtrådt af bestyrelsen på tidspunktet, hvor beslutning om uddelingen m.v. træffes.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 3, at grov eller gentagende overtrædelse af fondslovens § 31 straffes med bøde.

1.2 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondslovens kapitel 9 om uddelinger og anden kapitalafgang m.v. indeholder bl.a. bestemmelser om uddeling (§§ 77-79), legatarfortegnelse (§ 80) og uddelinger m.v. til stifter, ledelsesmedlemmer m.v. (§ 87).

2. Udvalgets overvejelser

2.1 Om realisering af fondens formål

2.1.1 Indledende om udvalgets overvejelser

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget skal overveje behovet for særregler for aktivitetsfonde.

Udvalget har på den baggrund bl.a. overvejet, om reglerne om uddeling og overskudsanvendelse – hvorved navnlig forstås fondslovens § 29, hvoraf bl.a. fremgår, at det påhviler bestyrelsen at anvende årets overskud til de formål, der er fastsat i vedtægten – bør ændres.

Som nævnt i kommissoriet, er der bortset fra en større ændring af fondsloven i 1991 alene foretaget enkelte mindre ændringer af loven, siden den trådte i kraft den 1. januar 1985. Fondsområdet og samfundet har imidlertid undergået en omfattende udvikling, siden betænkning nr. 970/1982 om fonde – som fondsloven bygger på – blev afgivet.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at fondslovens § 29 fremstår uændret siden lovens ikrafttræden. Det er udvalgets ønske, at fondslovens regler skal udformes med fokus på, at bestyrelsen har en forpligtelse til at realisere fondens formål i stedet for et fokus på, at bestyrelsen skal foretage uddelinger af årets overskud. Udvalget har ved overvejelserne herom lagt vægt på, at fondene forfølger vidt forskellige formål, som kan varetages på en flerhed af måder (pkt. 2.1.2

nedenfor), og at den gældende fondslov forudsætter, at det af fonden oparbejdede årlige overskud, skal uddeles i overensstemmelse med formålet (pkt. 2.1.3 nedenfor). Selv om dette behandles selvstændigt nedenfor, er der tale om forhold, som i vidt omfang er sammenhængende. Udvalgets nærmere forslag til, hvordan forpligtelsen til at realisere fondens formål bør udformes, behandles under pkt. 2.1.4 nedenfor.

Udvalgets overvejelser og forslag skal i øvrigt læses i sammenhæng med udvalgets overvejelser om kapitalstrukturen, jf. betænkningens kapitel 5, hvor udvalget bl.a. foreslår at opdele fondenes formue i henholdsvis »bundne« og »disponible« aktiver, og at en fond kan stiftes med og opbygge en disponibel kapital.

2.1.2 **Om fondenes mangfoldighed**

Som nævnt under gældende ret følger det af fondsloven, at en fond ledes af en bestyrelse, som har ansvaret for at iagttage pligten til at anvende årets overskud til de formål, der er fastsat i vedtægten. Selv om fondsloven i vidt omfang anvender udtrykkene »at anvende årets overskud« og »uddeling«, og derfor kan siges at forudsætte, at der sker egentlige uddelinger af kontanter eller andre værdier end kontanter, er der efter gældende ret som udgangspunkt ikke nogen begrænsninger i de formål, som kan tilgodeses gennem en fond, ud over at fondens formål ikke må stride mod lov og ærbarhed, jf. Danske Lov 5-1-2, eller stride mod forbuddet mod oprettelse af familiefonde, jf. fondslovens § 7.

Den gældende fondslov dækker dermed også over en mangfoldighed af fonde, der har vidt forskellige formål, og som ikke nødvendigvis varetager disse ved at foretage konventionelle uddelinger af pengebeløb m.v.

Det er efter udvalgets opfattelse ikke muligt at udarbejde en udtømmende kategorisering af typer af fonde, idet mangfoldigheden i arten af fonde og deres formål er for stor. Udvalget har imidlertid nedenfor forsøgt at udarbejde en ikke-udtømmende oversigt over henholdsvis typeeksempler på fonde (*tabel 2*) og typeeksempler på fonde opdelt efter formål (*tabel 3*). Oversigten tjener alene et fremstillingsmæssigt formål. Fondene vil i praksis være meget forskelligartede.

Tabel 2. Typeeksempler på fonde

Uddelende fonde	Årets overskud af fondens bundne aktiver uddeles som legatportioner m.v. i overensstemmelse med fondens formål.

Kapitalforbrugende fonde	Fondens bundne aktiver og årets overskud forbruges i overensstemmelse med fondens formål over en forud bestemt årrække (som udgangspunkt minimum 10 år).
Indsamlende fonde	Den bundne kapital er typisk lav (minimum 1 mio. kr. efter gældende ret) set i forhold til fondens årlige indtægter. Indtægterne består primært af indsamlede midler, som anvendes til fondens formål.
Aktivitetsfonde	Fondens bundne aktiver består typisk af et eller flere vedtægtsbestemte aktiver, f.eks. fast ejendom eller kunst/museumsgenstande. Fondens bundne aktiver anvendes typisk til at realisere fondens formål, f.eks. udleje fast ejendom, eller stille kunst til rådighed for offentligheden.

Tabel 3. Typeeksempler på fonde opdelt efter formål

Fond med et familieformål/familielegat	Formålet er typisk at uddele til stifters efterkommere, eventuelt med tilføjelse af et almennyttigt formål.
Uddannelses- og/eller studielegat	Formålet er typisk at uddele legatportioner til enkeltpersoner under studie, eventuelt til studierejser, bolig, bøger m.v.
Fond med et almennyttigt formål	Formålet er typisk at uddele til f.eks. kulturelle formål, sociale formål eller videnskabelige formål.
Fond med et almenvelgørende formål og/eller understøttelseslegat	Formålet er typisk at uddele til værdigt trængende personer, der yderligere kan være begrænset til personer af et bestemt køn, enker, sømænd osv., og typisk inden for et bestemt geografisk område, f.eks. sogn, kommune eller lignende.
Stiftelser/fribolig/klostre/hospitaler	Formålet er typisk at yde fribolig i stiftelsen, klostret m.v. til ældre personer i lokalområdet.
Mindelegat	Formålet er typisk at yde legatportioner til enkeltpersoner inden for en given branche, f.eks. sømænd, landmænd, embedsmænd m.v.
Pensions- eller medarbejderfond	Formålet er typisk at yde pensionslignende ydelser til medarbejdere eller tidligere medarbejdere ved en konkret virksomhed.
Museums-/kunstfond eller lignende	Formålet er typisk at stille museumsgenstande eller kunst til rådighed for offentligheden.

Der eksisterer således allerede i dag en mangfoldighed af fonde, som varetager forskellige formål, og som er omfattet af fondsloven. Fondsloven omfatter dermed bl.a. uddelende fonde og fonde med et aktivitetsformål, herunder f.eks. drift af udlejningsvirksomhed, drift af museum, indkøb og udstilling af kunst m.v. Realiteten er dermed, at der i mange fonde ikke sker en egentlig uddeling i traditionel forstand i form af pengeuddelinger til eksterne modtagere, men at fondens formål i stedet realiseres gennem en eller flere aktiviteter.

Samtidig har samfundet og fondene undergået betydelige forandringer siden indførelsen af fondslovens regler om uddeling og overskudsanvendelse, hvilket bl.a. stiller nye krav til fleksibilitet, sammenhæng til ændringer på andre retsområder og øget fokus på effektiv kontrol med fondene. Det må efter udvalgets opfattelse antages, at denne udvikling vil fortsætte fremover, hvilket stiller stadig større krav til fondslovens rummelighed over for fonde, som ikke foretager konventionelle uddelinger.

Efter udvalgets opfattelse er der siden fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985 bl.a. sket en stor udvikling i, hvordan stiftere ønsker, at fonde skal virke, og hvilke formål de skal varetage. Det kan f.eks. nævnes, at der oprettes fonde, som har til formål at bidrage til at løse de store og komplekse udfordringer, som Danmark og resten af verden står over for, f.eks. som det kommer til udtryk i FN's 17 verdensmål og 169 delmål. Disse og andre komplekse formål vil ikke altid kunne varetages gennem den konventionelle fremgangsmåde med pengeuddelinger til eksterne modtagere. I stedet må der bl.a. tages højde for, at fonde kan varetage disse formål på andre måder, f.eks. gennem strategiske partnerselskaber, investeringer, samarbejder med civilsamfund, stat og marked og ved at eje naturområder m.v. med henblik på f.eks. at bevare eller genoprette disse.

På denne baggrund finder udvalget, at behovet for at tydeliggøre, at fonde er i stand til at bidrage til at løse nutidens og fremtidens komplekse udfordringer, tilsiger, at fondslovens regler i videst muligt omfang rummer og understøtter den mangfoldighed af formål, som fonde kan og fremover vil varetage og de måder, hvorpå fonde kan efterleve deres formål.

Efter udvalgets opfattelse dækker ordlyden af udtrykkene »at anvende årets overskud« og »uddeling« ikke umiddelbart over den mangfoldighed af formål, som fonde kan varetage og de måder, hvorpå fonde kan realisere disse formål, herunder at det kan ske på andre måder end ved at foretage egentlige pengeuddelinger.

2.1.3 **Om anvendelse af årets overskud**

Det er udvalgets opfattelse, at udtrykket i fondslovens § 29, stk. 1 om, at det påhviler bestyrelsen »at anvende årets overskud« peger i retning af en mekanisk tilgang til driften af fonde, som ikke bunder i realitetsbetragtninger. Udtrykket har således den – efter udvalgets opfattelse – uhensigtsmæssige konsekvens, at det peger i retning af, at fonden først skal oparbejde et egentligt, årligt overskud, som bestyrelsen derefter skal anvende i overensstemmelse med fondens formål.

Virkeligheden for mange fonde er imidlertid, at de løbende anvender midler til realisering af fondens formål i samme regnskabsår, som fonden oparbejder indtægten. Dette er særligt udtalt for aktivitetsfonde, men det sker også i traditionelle uddelende fonde.

Derudover er virkeligheden i en række fonde, at de kan realisere deres formål uden overhovedet at kunne eller skulle oparbejde et overskud eller lignende. F.eks. vil en fond, som har til formål at bevare et naturområde, kunne realisere sit formål ved at eje og bevare området uden nødvendigvis at skulle oparbejde et overskud.

Endvidere bidrager udtrykket »at anvende årets overskud« efter udvalgets opfattelse til at fritage bestyrelsen fra retten til – og ansvaret for – at beslutte, hvordan fondens disponible kapital anvendes til at realisere fondens formål.

Bestyrelsens forpligtelse til at realisere fondens formål er centralt i fondsretten. Efter udvalgets opfattelse hverken kan eller bør denne forpligtelse imidlertid generelt begrænses til, at en fondsbestyrelse forvalter et årligt overskud i overensstemmelse med det eller de formål, som er bestemt i vedtægten. Dette kan være tilfældet i nogle fonde, men i andre fonde kan formålet realiseres på andre måder. Det er efter udvalgets opfattelse væsentligt, at fondsloven afspejler dette og giver både stiftere en udstrakt frihed til at udforme fondens formål, og bestyrelsen de fornødne rammer for bedst muligt at varetage fondenes interesser og derigennem realisere fondens formål.

2.1.4 **Udvalgets forslag om realisering af fondens formål**

Der er på baggrund af ovenstående enighed i udvalget om, at udtrykket »at anvende årets overskud« i fondslovens § 29, stk. 1, bør erstattes af udtrykket »at realisere fondens formål«.

Udvalget sigter hermed til at indføre en begrebsanvendelse, som tydeliggør fondenes mangfoldighed, og som bidrager til at skabe tydelighed om, at loven omfatter fonde, som – alt efter den

enkelte fonds vedtægt – har forskellige formål og forskellige måder, hvorpå formålet kan realiseres. Herved tilgodeses også hensynet til aktivitetsfonde.

Med udvalgets forslag vil det fortsat afhænge af den enkelte fonds vedtægt, hvordan bestyrelsen realiserer formålet.

For nogle fonde vil bestyrelsen kunne realisere formålet ved at foretage egentlige pengeuddelinger af årets overskud. Det kan eventuelt være tilfældet i familiefonde eller familielegater, uddannelses- eller studielegater, trangs- eller understøttelseslegater, almennyttige fonde, mindelegater, pensions- eller medarbejderfonde m.v.

For andre fonde vil bestyrelsen kunne realisere formålet på anden vis, herunder ved f.eks. at drive udlejningsvirksomhed, stille boliger til rådighed, drive museum eller indkøbe og udstille kunst m.v. Det kan f.eks. være tilfældet i klostre, museumsfonde eller kunstfonde, eller andre aktivitetsfonde. Tilsvarende vil f.eks. en fond, som har til formål at bevare et naturområde eller stille et naturområde til rådighed for offentligheden, kunne realisere dette formål ved at eje det pågældende stykke naturområde med henblik på at bevare dette eller stille området til rådighed for offentligheden.

Udvalgets forslag vil dermed ikke være til hinder for, at bestyrelsen i f.eks. en aktivitetsfond realiserer formålet ved f.eks. at eje og drive aktiver, der hører til fondens bundne aktiver, forudsat at dette fremgår af fondens formål. Dette kan eksempelvis være tilfældet i en aktivitetsfond, hvor det af fondens formål fremgår, at fonden skal eje og stille et museum, en bolig eller et naturområde m.v., som tilhører fondens bundne aktiver, til rådighed for offentligheden.

Udvalget er opmærksom på, at forslaget – ud fra en umiddelbar betragtning – synes at kunne rejse spørgsmål om forholdet til bl.a. princippet om kapitalens urørlighed, jf. herved bl.a. fondslovens § 9, stk. 1. Udvalget mener imidlertid ikke, at forslaget giver anledning til betænkeligheder i den henseende. Udvalget understreger i den forbindelse, at der med udvalgets forslag fortsat vil gælde et forbud mod, at bestyrelsen foretager egentlige uddelinger af fondens bundne aktiver. Dermed kan egentlige pengeuddelinger fortsat kun ske af fondens disponible kapital, medmindre der er tale om en kapitalforbrugende fond, eller fondsmyndigheden har givet samtykke hertil, jf. betænkningens kapitel 5 om fondens kapital.

Med forslaget sigter udvalget desuden til, at der bl.a. af hensyn til fondens arbejde og virke gives fondsbestyrelsen det nødvendige råderum over fondens kapital, herunder fondens overskud. Udvalgets forslag vil således også indebære en lempelse af den eksisterende pligt til at anvende årets overskud, således at der ikke gælder en egentlig årlig uddelingsforpligtelse.

Lempelsen af forpligtelsen til at anvende årets overskud betyder bl.a., at bestyrelsen – i overensstemmelse med udvalgets overordnede ambition om at give fondsbestyrelserne større frihed under ansvar – har mulighed for at opbygge en disponibel kapital. Bestyrelsen vil dermed ikke være forpligtet til at anvende et årligt overskud i overensstemmelse med fondens formål, men vil kunne placere overskuddet på fondens »disponible konto«, så midlerne kan anvendes på et senere tidspunkt. Som følge af udvalgets forslag om, at fonden kan stiftes med en disponibel kapital, jf. betænkningens kapitel 5, gives bestyrelsen desuden mulighed for at kunne realisere fondens formål i det første år. Bestyrelsen vil endvidere kunne henlægge midler til konsolidering af fondens bundne kapital, jf. herom pkt. 2.6 nedenfor.

Den øgede fleksibilitet til at disponere over fondens kapital vil efter udvalgets opfattelse bidrage positivt til fondens drift, den økonomiske forvaltning af fonden og bestyrelsens mulighed for at varetage fondenes formål. Lempelsen af kravet om anvendelse af årets overskud betyder således, at fonden får mulighed for i højere grad at opbygge en større disponibel kapital. Dette kan efter udvalgets opfattelse være positivt for visse fonde, f.eks. aktivitetsfonde, som kan have behov for at have adgang til en større disponibel kapital end fonde, der udelukkende foretager legatuddelinger f.eks. på grund af fondens større forpligtelser, eller fordi fondens formål kræver investering af store beløb. En disponibel kapital vil endvidere give bestyrelsen bedre mulighed for at planlægge fondens uddelinger og sikre ensartethed i uddelingerne, f.eks. mellem gode og mindre gode år. For fonde, der er underlagt lagerbeskatning, vil en større disponibel kapital desuden øge muligheden for, at fonden kan betale en avanceskat.

For bestyrelsen betyder lempelsen, at denne aktivt skal forholde sig til, om overskuddet skal anvendes i overensstemmelse med fondens formål, om overskuddet skal henlægges til fondens disponible kapital, eller om overskuddet skal henlægges til konsolidering af den bundne kapital, jf. herom pkt. 2.6 nedenfor.

Bestyrelsen bør alene opbygge en større disponibel kapital, såfremt dette er i fondens interesse. Størrelsen af fondens disponible kapital skal således være begrundet i fondens interesser, herunder interessen i at sikre, at fonden har den fornødne likviditet. Hertil kommer, at fondens uddelinger m.v. ikke må stå i misforhold til fondens midler og formål, og at fondsmyndigheden fortsat bør have mulighed for at gribe ind, såfremt fondens uddeling står i misforhold til fondens midler og formål, jf. pkt. 2.7 nedenfor.

Bestyrelsen har efter udvalgets opfattelse ansvaret for løbende at forholde sig til anvendelsen af fondens disponible kapital, herunder om og i hvilket omfang den anvendes til realisering af fondens formål, likviditetsreserve og konsolidering m.v. Bestyrelsen bør i den forbindelse

begrunde og protokollere sine overvejelser og beslutninger om, hvordan fondens disponible kapital anvendes.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at bestyrelsens ansvar for at realisere fondens formål bør indebære, at bestyrelsen er ansvarlig for at være opsøgende med henblik på at kunne foretage uddelinger m.v., hvis dette er påkrævet, f.eks. hvis fonden modtager for få legatansøgninger.

Da udvalget således foreslår en lempelse af bestyrelsens pligt til at anvende fondens overskud m.v., finder udvalget ikke behov for at videreføre bestemmelsen i fondslovens § 29, stk. 1, 2. pkt. om, at overskudsanvendelsen kan udskydes til et senere regnskabsår, hvis det er af betydning for opfyldelsen af fondens formål.

2.2 Særligt om delegation

Det er efter udvalgets opfattelse et centralt element i fondsretten, at bestyrelsen, som er fondens øverste ledelsesorgan, har ansvaret for at realisere fondens formål.

Af samme grund foreslår udvalget i betænkningens kapitel 7 om ledelse bl.a., at bestyrelsens forpligtelse til at varetage fondens formål og interesser fremhæves i fondsloven. Dette skal i øvrigt ses i sammenhæng med udvalgets intention om, at bestyrelsen på en række punkter gives en større frihed til at forvalte fonden, jf. herom bl.a. pkt. 2.1 ovenfor.

Bestyrelsen bør derfor ikke kunne fraskrive sig forpligtelsen til eller ansvaret for at realisere fondens formål. Dette står som en helt central opgave for bestyrelsen, som fondens øverste ledelsesorgan.

Forpligtelsen til at realisere fondens formål bør dog ikke være til hinder for, at bestyrelsen kvalificerer sine beslutninger og smidiggør eller letter de administrative byrder, som kan være forbundet med at realisere fondens formål.

Eksempelvis bør bestyrelsen have mulighed for at modtage indstillinger om uddelinger m.v. fra en direktør, en sekretariatschef, en rådgivende komité eller lignende. Dette vil kunne kvalificere bestyrelsens beslutninger eller kunne bidrage til at lette den administrative byrde for særligt større fonde, som modtager mange ansøgninger.

Endvidere bør bestyrelsen efter udvalgets opfattelse tillige have mulighed for at delegere den administrative udmøntning af fondens uddelinger m.v. til f.eks. et eller flere bestyrelsesmedlemmer, en direktør, en sekretariatschef, en komité eller lignende, hvis bestyrelsen har saglige

grunde hertil. Sådanne organer kan netop have den fornødne faglige ekspertise til at sikre, at uddelingerne tilgodeser fondens formål på bedst mulig vis.

Udvalget foreslår, at dette præciseres i lovbemærkningerne.

Det bør samtidig fremgå af lovbemærkningerne, at det fortsat vil være bestyrelsen, der har ansvaret for fondens uddelinger m.v., herunder at uddelingerne m.v. er forsvarlige og sker til de formål, der er fastsat i fondens vedtægt. Henlægges den administrative udmøntning af fondens uddelinger m.v. til f.eks. et eller flere bestyrelsesmedlemmer, en direktør, en sekretariatschef, en komité eller lignende, bør bestyrelsen endvidere sikre sig, at disse organer er sammensat på en sådan måde, at der ikke opstår inhabilitet ved udmøntningen af de konkrete uddelinger, ligesom bestyrelsen løbende bør føre kontrol hermed.

Endvidere bør det fremgå af lovbemærkningerne, at bestyrelsen – med henblik på at iagttage bestyrelsens pligter – bør definere hvert enkelt organs virke og mandat i en forretningsorden, instruks eller lignende. Bestyrelsen bør i den forbindelse definere rammerne for uddelingerne, herunder f.eks. fastsætte de budget- og omfangsmæssige rammer, så organets virke består i at identificere uddelingsmodtagere, der opfylder de af bestyrelsen opstillede kriterier hhv. ikke opfylder kriterierne. Den konkrete udmøntning af uddelingerne kan dermed overlades til de enkelte organer, mens ansvaret vil forblive hos bestyrelsen. Bestyrelsens ansvar kan netop ikke uddelegeres.

2.3 Særligt om fonde med flere formål

Udvalget finder anledning til at knytte visse bemærkninger til fonde med flere formål, da disse særligt kan rejse spørgsmål om bestyrelsens opgaver i forbindelse med realisering af fondens formål.

Udvalget bemærker, at vedtægtens bestemmelser om fondens formål kan udformes på en flerhed af måder, hvor det ikke altid er tydeligt, hvad intentionerne har været ved udformningen af vedtægten. Med henblik på at bidrage til forståelsen heraf har udvalget i *tabel 4* nedenfor opstillet enkelte eksempler på formålsbestemmelser, som indeholder flere formål.

Tabel 4. Eksempler på vedtægter med flere formål

Eksempel 1	**Eksempel 2**
”§ X. Fondens formål er,	”X. Fondens formål er at støtte fattige børns udvikling over hele verden og at opnå varige

a) at yde støtte til tidligere, nuværende og fremtidige medarbejdere, b) at yde støtte til mindre, selvstændige erhvervsdrivende, der er i økonomiske vanskeligheder, c) at yde støtte til sygdomsbekæmpende organisationer, d) at yde støtte til andre almennyttigt formål efter bestyrelsens frie skøn.”	forbedringer af levevilkårene for verdens fattige og udsatte børn. X. Fondens formål fremmes bl.a. ved at: i. fremme børns vilkår og rettigheder, ii. gennemføre nødhjælps- og udviklingsprogrammer, og iii. samarbejde med organisationer”
Eksempel 3 ”§ X. Fondets formål er følgende: a. at yde hjælp til tidligere funktionærer såvel som enker efter funktionærer. Fondens primære formål er formål a. Såfremt der efter bestyrelsens skøn er ydet tilstrækkelig støtte til dem i formål a, så kan fonden yde støtte til følgende sekundære formål b. b. at yde støtte til almennyttige, almenvelgørende og humanitære formål. Uddeling af midler til formål b er skønnet og besluttet af bestyrelsen og dette formål kan ikke søges.”	**Eksempel 4** ”X. Fondens overskud anvendes til følgende formål: a. Én fjerdedel anvendes til støtte til kulturelle, samt til almennyttige eller almenvelgørende formål. b. Én fjerdedel anvendes til støtte til videnskabelig forskning. c. Én fjerdedel anvendes primært til støtte til unge forretningsfolk til deres uddannelse inden for handel og erhverv. d. Én fjerdedel anvendes til uddelinger til medarbejdere i X.”
Eksempel 5 ”§ X. Fondens formål er, alt efter fondsbestyrelsens nærmere beslutning, at støtte videnskabelige, humanitære, kunstneriske eller sociale formål, samt at bidrage til forbedring af miljø og samfundsudvikling”.	**Eksempel 6** ”X. Fonden har følgende sideordnede formål: 1. At yde økonomisk støtte til personer bosiddende i Region Nordjylland, som på grund af sygdom eller andre ikke selvforskyldte forhold er i økonomisk trang.

	2. At yde økonomisk støtte til sygdomsbekæmpende forskning i Region Nordjylland. 3. At yde økonomisk støtte til forbedring af dyrs forhold. 4. At yde støtte til samfundsmæssige og velgørende formål i almindelighed.”

Som det fremgår af *tabel 4* ovenfor, kan formålsbestemmelser udformes på en flerhed af måder. Udvalget finder i den anledning grund til at komme med bemærkninger til, hvorledes retstilstanden efter udvalgets opfattelse bør være for fonde med flere formål.

Udvalget bemærker indledningsvist, at det vil bero på en konkret fortolkning af fondens vedtægt og eventuelle dokumenter, der knytter sig hertil, hvorledes fondens formål skal tilgodeses. Bestyrelsen har – som fondens øverste ledelsesorgan – retten og pligten til at fortolke fondens vedtægt. Hvis der er nogen rimelig tvivl om, hvordan fondens formålsbestemmelse skal fortolkes, og har bestyrelsen på denne baggrund objektivt og sagligt fortolket fondens formål, bør tvivlen om, hvordan formålsbestemmelsen skal fortolkes – efter udvalgets opfattelse – komme bestyrelsen til gode.

Vedtægten kan bl.a. indeholde en *udtømmende opremsning* af fondens formål, således at bestyrelsen ikke kan yde støtte m.v. til andre formål end dem, der er angivet i vedtægten, jf. eksempel 1 i tabel 4 ovenfor.

Vedtægten kan endvidere indeholde en angivelse af *eksempler* på formål, som fonden kan varetage, jf. eksempel 2 i tabel 4 ovenfor. En eksemplifikation indebærer efter udvalgets opfattelse, at det er op til bestyrelsen, *om* der skal ske uddeling til de angivne eksempler på formål, og i givet fald *hvor meget*.

Vedtægten kan herudover indeholde en *fordelingsnøgle* eller en *prioritering* mellem de enkelte formål. Som eksempler på formålsbestemmelser, der indeholder en fordelingsnøgle eller en prioritering, kan der henvises til eksempel 3 og 4 i tabel 4 ovenfor. Bestyrelsen skal i sådanne tilfælde iagttage vedtægtsbestemmelsens fordelingsnøgle eller prioritering.

Der kan i vedtægtens formålsbestemmelse endvidere overlades bestyrelsen et *skøn* over, hvordan midlerne skal fordeles mellem to eller flere formål, jf. eksempel 5 i tabel 4 ovenfor. Det vil efter udvalgets opfattelse – som udgangspunkt – desuden være tilfældet, hvis det f.eks. fremgår, at bestyrelsen »kan« uddele til de formål, som er angivet i vedtægten. I det tilfælde, hvor

bestyrelsen ifølge vedtægten er overladt et skøn over, hvordan midlerne skal fordeles mellem to eller flere formål, bør der efter udvalgets opfattelse være et større råderum for bestyrelsen til at beslutte, hvorledes fondens enkelte formål skal tilgodeses. Udvalget finder dog, at der ikke må finde en egentlig negligering sted af et eller flere formål på bekostning af det eller de øvrige formål.

Endvidere bemærker udvalget, at uddeling til *almenvelgørende formål* forudsætter, at der kan konstateres en økonomisk trang hos modtageren.

Hvor vedtægten angiver, at formålene er *sideordnede*, *ligestillede eller lignende*, bør der efter udvalgets opfattelse gælde det samme, som når vedtægten er *tavs* om forholdet mellem fondens formål, jf. eksempel 1 og 6 i tabel 4 ovenfor.

Efter udvalgets opfattelse indebærer en vedtægt med ligestillede formål – uanset om det i vedtægten er angivet, at formålene er sideordnede, ligestillede eller lignende, eller hvor vedtægten er tavs om forholdet mellem flere formål – at der ikke må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål frem for andre. Der ligger heri, at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige formål set over en årrække. Bestyrelsen skal således sagligt tilgodese de formål, der er opregnet i vedtægten. Bestyrelsen har således ret til at uddele forskelligt til fondens formål, forudsat at dette er sagligt begrundet i f.eks. konkrete eller generelle uddelingsbehov inden for de forskellige uddelingsformål, opsparing til særlige formål, formålenes karakter, fondens forhold, herunder om der er sket en udvikling i størrelsen af fondens kapitalforhold. Endvidere vil det eksempelvis kunne være sagligt i en periode ikke at tilgodese et almenvelgørende formål, hvis der ikke er en økonomisk trang hos modtageren, ligesom det kan være sagligt ikke at tilgodese et formål i en periode, f.eks. hvis formålet aktuelt, eller undtagelsesvis tidsubestemt, ikke kan tilgodeses. Dette er efter udvalgets opfattelse udtryk for en retlig standard, som således kan udvikle sig over tid. Dette er også baggrunden for, at udvalget ikke har foreslået lovregulering af spørgsmålet.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at der efter udvalgets opfattelse ikke på nogen hensigtsmæssig måde kan fastsættes en grænse for, hvad der må anses for en »ensidig begunstigelse«, eller hvad der forstås ved »en vis rimelig balance« eller »en årrække« m.v., f.eks. i form af en matematisk baseret regel.

Udvalget finder endelig anledning til at understrege, at det er – og fortsat vil være – bestyrelsen, der er ansvarlig for fondens virke. Udvalget finder, at fondsmyndigheden således bør udvise tilbageholdenhed eller forsigtighed med at tilsidesætte bestyrelsens saglige skøn. Det er således vigtigt, at fondsbestyrelsen har den nødvendige bevægelsesfrihed til at træffe de beslutninger,

som er nødvendige for at realisere fondens formål, herunder uddelinger mellem ligestillede formål. Det er vigtigt, at fondsbestyrelsen sørger for at dokumentere sine overvejelser og grundlaget for det foretagne skøn. Fondsmyndigheden bør dog, som led i sit legalitetstilsyn med fonden, jf. betænkningens kapitel 14, kunne gribe ind over for bestyrelsen, såfremt bestyrelsen anvender fondens midler på en måde, som ikke er i overensstemmelse med vedtægten eller fondsloven.

2.4 Særligt om uddeling til andre fonde og foreninger

Det er udvalgets opfattelse, at der i praksis kan opstå situationer, hvor bestyrelsen ønsker at realisere fondens formål ved at foretage uddelinger til andre fonde eller til foreninger, og at det kan give anledning til tvivl, hvad der efter administrativ praksis gælder i disse tilfælde. Udvalget finder derfor anledning til at knytte visse bemærkninger til muligheden for at uddele til andre fonde og til foreninger.

Det er udvalgets opfattelse, at der bør være adgang til at realisere fondens formål ved at uddele midler til en anden fond, såfremt det er i overensstemmelse med den uddelende fonds formål. Uddeling bør kunne ske til andre fondes bundne og disponible aktiver og til erhvervsdrivende fondes grundkapital og frie reserver.

Der bør efter udvalgets opfattelse endvidere være adgang til at uddele til foreninger, hvis uddelingen er i overensstemmelse med fondens vedtægt. Fondens bestyrelse skal i sådanne tilfælde betinge en uddeling til foreningen af, at midlerne uddeles eller anvendes i overensstemmelse med fondens vedtægt, f.eks. til et konkret projekt eller en aktivitet. Hensynet bag dette er at sikre, at fondens midler uddeles eller anvendes i overensstemmelse med vedtægten, da foreninger ikke er underlagt fondslovens regler eller et tilsvarende regelsæt.

Uddeling til andre fonde eller til foreninger vil ikke i almindelighed kræve, at det fremgår eksplicit af fondens vedtægt, at fonden har til formål at støtte den eller de pågældende fonde eller foreninger. Det vil derimod alene være et krav, at uddelingen er i overensstemmelse med fondens formål.

Fondens uddelinger til andre fonde og foreninger i relation til fusion og opløsning behandles nærmere i betænkningens kapitel 10 og 11.

2.5 Særligt om betingede uddelinger

Det er udvalgets opfattelse, at der i praksis kan opstå situationer, hvor bestyrelsen ønsker at opstille visse betingelser, herunder vilkår, for uddelinger fra fonden. Udvalget finder derfor anledning til at knytte visse bemærkninger til en bestyrelses mulighed for at foretage betingede uddelinger.

Det kan efter udvalgets opfattelse i visse tilfælde være hensigtsmæssigt for bestyrelsen at foretage betingede uddelinger. Opstilling af betingelser til uddelingsmodtageren m.v. kan således i visse tilfælde være et middel, som er egnet til at understøtte fondens formål, såfremt betingelserne i øvrigt er i overensstemmelse med vedtægten og fondens interesse. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor bestyrelsen stiller krav om, at en legatmodtager ikke modtager støtte fra anden side, at der stilles krav om en tilbagebetalingsklausul, hvis modtageren ikke anvender alle midlerne til det fastsatte formål, eller at legatmodtageren udarbejder et regnskab over, hvordan de modtagne midler er anvendt.

Bestyrelsen skal i denne sammenhæng iagttage fondens vedtægt. Det betyder, at bestyrelsen alene bør opstille betingelser for en uddeling, hvis det er i fondens interesse, og betingelserne bidrager til at understøtte realiseringen af fondens formål.

Det er dog udvalgets opfattelse, at eventuelle betingelser ved uddeling m.v. til familieformål som udgangspunkt skal være fastsat af stifteren i fondens vedtægt.

Udvalget bemærker endelig, at fondsmyndigheden vil kunne påbyde bestyrelsen at rette op på forholdene, hvis bestyrelsen opstiller betingelser for uddelinger, som strider mod lovgivningen eller fondens vedtægt.

2.6 Konsolidering af fondens bundne kapital

Som nævnt under pkt. 2.1 ovenfor foreslår udvalget, at forpligtelsen til at foretage uddelinger af årets overskud lempes, så bestyrelsen har mulighed for i højere grad at beslutte, om overskuddet skal anvendes i overensstemmelse med fondens formål, eller om det skal placeres i fondens disponible kapital. Placering af fondens overskud i den disponible kapital er efter udvalgets opfattelse ikke udtryk for konsolidering, idet konsolidering alene kan ske ved overførsel af midler til fondens bundne kapital.

Bestyrelsen bør efter udvalgets opfattelse også fremover have mulighed for at foretage rimelige henlæggelser til konsolidering af fondens bundne kapital.

Ved vurderingen af, om henlæggelserne til konsolidering må anses for rimelige, bør der efter udvalgets opfattelse tages udgangspunkt i de overvejelser, som fondens bestyrelse har anført herom. Fondens bestyrelse kan bl.a. henvise til niveauet for fondens henlæggelser til konsolidering over en årrække, om der er sket ændringer i fondens uddelingspraksis, der eksempelvis tilsiger, at fonden foretager større uddelinger i fremtiden, om fondens vedtægt indeholder bestemmelser om pligtmæssig konsolidering, og om økonomiske faktorer tilsiger, at fonden foretager væsentlige henlæggelser i en periode. Udvalget bemærker, at der konkret kan være yderligere hensyn, som taler enten for eller imod, at de af bestyrelsen foretagne henlæggelser til konsolidering må anses for rimelige.

Der bør efter udvalgets opfattelse derimod ikke lægges vægt på, om bestyrelsen konkret henlægger mere end 25 pct. af årets overskud efter fradrag af administrationsomkostninger m.v. til konsolidering. Dette skyldes, at der efter udvalgets opfattelse konkret kan være fonde, som aktuelt har et behov for at henlægge mere end 25 pct. af årets overskud efter fradrag af administrationsomkostninger m.v. til den bundne kapital, hvorfor 25 pct.-grænsen kan udgøre en unødig restriktiv hindring for bestyrelsens muligheder for at varetage fondens interesser. Udvalget foreslår således en opblødning af den praksis, der gælder i dag.

2.7 Om fondsmyndighedens tilsyn

Efter gældende ret kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge en uddeling forøget eller nedsat, såfremt uddelingen til formålet står i klart misforhold til fondens midler, jf. fondslovens § 30, stk. 1. Endvidere kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen pålægge bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen, såfremt uddelingens størrelse må anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, jf. fondslovens § 30, stk. 2.

Det er udvalgets opfattelse, at reglerne om fondsmyndighedens adgang til at henstille til bestyrelsen at søge en uddeling forøget eller nedsat er hensigtsmæssige og derfor i al væsentlighed bør videreføres med de tilpasninger, der i øvrigt følger af udvalgets lovudkast, herunder udvalgets forslag om kapitalstruktur, at fonde kan stiftes med og opbygge en disponibel kapital og om realisering af formålet.

I overensstemmelse med udvalgets forslag om fondens disponible kapital og om realisering af fondens formål, jf. pkt. 2.1 ovenfor, lægger udvalget op til, at bestyrelsen ikke har pligt til at anvende årets overskud efter årets henlæggelser. Bestyrelsen gives hermed en større fleksibilitet til at beslutte, hvorledes fondens disponible kapital anvendes til at realisere fondens formål. For fondsmyndigheden har det bl.a. den konsekvens, at det kan være vanskeligere at vurdere, om

en fond i et enkelt år har anvendt en for ringe del af den disponible kapital til realisering af fondens formål, da bestyrelsen vil have større fleksibilitet, f.eks. til at udskyde anvendelsen af den disponible kapital til et senere år.

Udvalget bemærker i den henseende, at bestyrelsen i almindelighed er nærmest til at vurdere, hvad der er mest hensigtsmæssigt for fonden. Der bør derfor foreligge tungtvejende grunde, før fondsmyndigheden henstiller til bestyrelsen at overveje at søge anvendelsen af midler til fondens formål forøget eller nedsat, eller pålægger bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen.

Det er udvalgets opfattelse, at fondsmyndighedens vurdering af, om der er grundlag for at gribe ind, bør tage udgangspunkt i bestyrelsens begrundelse og dokumentation for sine dispositioner og beslutninger om, hvordan fondens disponible kapital skal anvendes, herunder som det er beskrevet i bestyrelsens forhandlingsprotokollat.

Udvalget bemærker, at det vil kunne være sagligt og i fondens interesse, at bestyrelsen f.eks. alene har anvendt en mindre del af den disponible kapital i overensstemmelse med fondens formål, hvis bestyrelsen sparer op til en eller flere større uddelinger, hvis bestyrelsen opbygger den disponibel kapital med henblik på betaling af skat, hvis den disponible kapital skal anvendes til vedligeholdelse af en fast ejendom eller for at sikre et stabilt uddelingsniveau over årene, herunder også i år, hvor fonden har færre indtægter.

Hvis der efter fondsmyndighedens opfattelse er et klart misforhold mellem fondens uddelinger og fondens midler, eller hvis uddelingens størrelse må anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, bør fondsmyndigheden derfor som det første anmode bestyrelsen om en redegørelse herfor. Herefter påhviler det bestyrelsen at redegøre for og begrunde sine overvejelser og beslutninger.

Dermed bør fondsmyndigheden efter udvalgets opfattelse som udgangspunkt alene gribe ind over for fonden, såfremt bestyrelsen ikke på rimelig måde kan redegøre for, at bestyrelsens beslutning er i fondens interesse.

Særligt for så vidt angår fondsmyndighedens adgang til at pålægge bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen, såfremt uddelingens størrelse må anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, må det forudsættes, at det ikke ved forhandling med bestyrelsen forinden er lykkedes at opnå et i forhold til vedtægten tilfredsstillende resultat.

Udvalget bemærker, at hvis stifter, en uddelingsberettiget eller andre udenforstående mener, at fondens uddeling af midler til formålet står i klart misforhold til fondens midler, må den pågældende rette henvendelse til fondsmyndigheden.

Det er udvalgets forslag, at undladelse af at efterkomme fondsmyndighedens påbud om at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

2.8 Begrænsninger i den uddelingsberettigede kreds

Efter gældende ret er der fastsat visse begrænsninger for uddeling, ydelse af lån og sikkerhedsstillelse til visse personer, jf. herved fondslovens § 31, stk. 1 og 2. Dette er delvis en lovfæstning af fast legatpraksis, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 69.

Udvalget finder ikke grundlag for at foretage ændringer i begrænsningerne i den uddelingsberettigede kreds i overensstemmelse med fondslovens § 31. Udvalget foreslår derfor, at reglerne herom videreføres.

Udvalget bemærker, at reglerne efter udvalgets opfattelse må indebære, at bestyrelsen hverken direkte eller indirekte kan tillægge den nævnte personkreds andre ydelser, herunder uddelinger m.v., end vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og omfang.

Det følger af forarbejderne til fondslovens § 31, stk. 1, 1. pkt., jf. bemærkningerne til § 29 i L133 af 15. marts 1984, at forbuddet ikke er til hinder for, at vedtægten tillægger bestyrelsesmedlemmer eller andre en rentenydelsesret eller andre rettigheder, der ikke forudsætter en beslutning fra bestyrelsen. I det omfang stifteren tillægger meget nære pårørende en rentenydelsesret, afhænger det af fondsbegrebet, om der er foretaget den fornødne udskillelse fra stifterens formue. Udvalget finder ikke grundlag for at foreslå ændringer af denne retstilstand eller praksis herom.

Det er udvalgets forslag, at grov eller gentagende overtrædelse af reglerne om begrænsninger i den uddelingsberettigede kreds fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

2.9 Om indsendelse af en fortegnelse over modtagere af fondens uddelinger (legatarfortegnelse)

Udvalget har overvejet, om der bør indføres et krav om indsendelse af en fortegnelse over modtagere af fondens uddelinger m.v. (legatarfortegnelse).

Til støtte herfor taler efter udvalgets opfattelse, at det vil være en styrkelse af fondsmyndighedens tilsyn og kontrol med fonden, hvis fondsmyndigheden er i besiddelse af oplysninger om uddelingsmodtagere m.v. Det vil bl.a. styrke fondsmyndighedens tilsyn og kontrol med, at bestyrelsen varetager fondens interesser og foretager uddelinger i overensstemmelse med de formål, der er fastsat i vedtægten. Det vil endvidere kunne bidrage til bekæmpelsen af hvidvask og terrorfinansiering, såfremt fondsmyndigheden er i besiddelse af oplysninger om, hvem der har modtaget uddelinger m.v. fra fonden.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der i fondsloven indføres et krav om, at bestyrelsen senest samtidigt med indsendelsen af årsregnskabet skal indsende en fortegnelse til fondsmyndigheden over modtagere af uddelinger m.v. fra fonden. »Uddelinger m.v.« skal forstås bredt i overensstemmelse med udvalgets overvejelser under pkt. 2.1 således, at fortegnelsen f.eks. skal angive egentlige pengeuddelinger, brugsret til fast ejendom, m.v.

I overensstemmelse med formålet bag det foreslåede krav, vil legatarfortegnelsen kunne indgå i fondsmyndighedens tilsyn med fonden. Legatarfortegnelsen kan dermed f.eks. indgå i fondsmyndighedens stikprøvekontrol af fondens årsregnskab.

Kravet bør efter udvalgets opfattelse gælde, uanset om fonden har foretaget uddelinger m.v. i det pågældende regnskabsår, og uanset om fonden har identificerbare legatarmodtagere. Såfremt fonden ikke kan identificere nogle eller samtlige modtagere af fondens uddelinger, skal dette anføres i legatarfortegnelsen, eksempelvis hvis fonden har foretaget uddelinger til naturbevarelse eller klimaforbedring. Her vil det typisk ikke være muligt eller overkommeligt for fonden at identificere legatmodtagerne. Har en juridisk person, herunder f.eks. en fond eller en forening, modtaget uddelinger fra fonden, skal dette tilsvarende angives i legatarfortegnelsen. Det vil endvidere skulle angives, hvis fonden ikke har foretaget uddelinger m.v.

Legatarfortegnelsen bør efter udvalgets opfattelse desuden indeholde en angivelse af de enkelte uddelingers størrelse.

Såfremt bestyrelsen indarbejder fortegnelsen som en del af fondens årsregnskab, vil kravet være opfyldt ved indsendelse af årsregnskabet til fondsmyndigheden, og der vil dermed ikke skulle udarbejdes en særskilt fortegnelse til fondsmyndigheden.

Da legatarfortegnelsen alene skal indsendes til brug for fondsmyndighedens tilsyn med fonden og af hensyn til beskyttelsen af legatarmodtagernes oplysninger m.v., foreslår udvalget, at der optages en bestemmelse i fondsloven om, at fortegnelsen undtages fra aktindsigt, hvis denne indsendes som et selvstændigt dokument. Legatarfortegnelsen bør dog ikke kunne undtages fra aktindsigt, hvis den indgår i årsregnskabet, da fortegnelsen i så fald er offentligt tilgængeligt i fondens årsregnskab.

Kapitel 7
Fondens ledelse

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 Fondens ledelse, jf. fondslovens § 11

Det fremgår af fondslovens § 11, stk. 1, 1. pkt., at en fond ledes af en bestyrelse. Bestyrelsen må kun med fondsmyndighedens tilladelse udgøres af mindre end 3 medlemmer eller af en juridisk person eller kollektiv enhed, jf. fondslovens § 11, stk. 1, 2. pkt.

En fortegnelse over medlemmerne af bestyrelsen skal senest 3 måneder efter fondens oprettelse indsendes til fondsmyndigheden, jf. fondslovens § 11, stk. 2.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 1, at overtrædelse af fondslovens § 11, stk. 2, straffes med bøde.

Bestyrelsen kan ansætte en eller flere direktører, jf. fondslovens § 11, stk. 3, jf. herom pkt. 1.1.12 nedenfor.

Bestemmelserne i fondslovens §§ 12-17 finder ikke anvendelse, når bestyrelsen i en fond udgøres af en juridisk person eller en kollektiv enhed, jf. fondslovens § 11, stk. 4.

1.1.2 Habilitet, jf. fondslovens § 12

Det fremgår af fondslovens § 12, at bestyrelsesmedlemmer og direktører skal være myndige og ikke må være under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7. Direktører og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav, eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

1.1.3 Udtræden, jf. fondslovens § 13

Det fremgår af fondslovens § 13, stk. 1, at et bestyrelsesmedlem til enhver tid kan udtræde af bestyrelsen.

Et bestyrelsesmedlem skal udtræde, såfremt den pågældende er under konkurs, jf. fondslovens § 13, stk. 2.

Et bestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen, skal udtræde af bestyrelsen, jf. fondslovens § 13, stk. 3. Et bestyrelsesmedlem, som på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at beklæde hvervet som medlem af bestyrelsen, eller som har vist sig uegnet, skal udtræde af bestyrelsen, jf. fondslovens § 13, stk. 4.

1.1.4 **Afsættelse, jf. fondslovens § 14**

Fondsmyndigheden kan efter fondslovens § 14, stk. 1, 1. pkt., afsætte et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke opfylder betingelserne i fondslovens § 12. Fondsmyndigheden kan endvidere afsætte et bestyrelsesmedlem, der ikke opfylder kravene i oprettelsesdokumentet for fonden eller vedtægten, eller som skal udtræde af bestyrelsen efter reglerne i fondslovens § 13, stk. 2-4, jf. fondslovens § 14, stk. 1, 2. pkt.

Som følge af fondslovens § 14, hvorefter det alene er fondsmyndigheden, der kan afsætte et bestyrelsesmedlem, kan bestyrelsens øvrige medlemmer, eventuelle udpegningsberettigede m.v., ikke afsætte et bestyrelsesmedlem.

1.1.5 **Udpegning, jf. fondslovens § 15**

Ved et bestyrelsesmedlems afgang udpeges det nye medlem i overensstemmelse med vedtægten, jf. fondslovens § 15, stk. 1.

Sker udpegning ikke i overensstemmelse med vedtægten, foretages den af fondsmyndigheden, jf. fondslovens § 15, stk. 2.

1.1.6 **Stifters nærtstående, jf. fondslovens § 16**

Det fremgår af fondslovens § 16, stk. 1, at stifteren, dennes ægtefælle eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægt- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

Stiftes en fond af et selskab, kan en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af den stemmeberettigede kapital, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens

flertal sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som angivet i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal, jf. fondslovens § 16, stk. 2.

1.1.7 **Suppleanter, jf. fondslovens § 17**

Det fremgår af fondslovens § 17, at lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer tilsvarende finder anvendelse på suppleanter for disse.

1.1.8 **Vederlag, jf. fondslovens § 18**

Det fremgår af fondslovens § 18, stk. 1, at vederlag til bestyrelsesmedlemmer ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.

Efter fondslovens § 18, stk. 2, 1. pkt., kan justitsministeren fastsætte regler om vederlagets størrelse. Et vederlag, der ikke er fastsat i overensstemmelse med disse regler, skal godkendes af fondsmyndigheden, jf. fondslovens § 18, stk. 2, 2. pkt. Bemyndigelsesbestemmelsen i § 18, stk. 2, er ikke udnyttet.

Det fremgår endvidere af fondslovens § 18, stk. 3, at fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag, der findes for højt.

Ved vederlag skal der, ifølge forarbejderne til fondslovens § 18, forstås alle ydelser, der tillægges et bestyrelsesmedlem, herunder også naturalydelser, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, spalte 3124.

Fondslovens § 18 vedrører som udgangspunkt alene bestyrelsens vederlag. Det følger dog af Civilstyrelsens administrative praksis, at i tilfælde, hvor et bestyrelsesmedlem tillige virker som direktør eller administrator, skal vedkommendes totalvederlag være i overensstemmelse med fondslovens § 18, jf. herved også betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 63.

For så vidt angår de rejseudgifter, der er forbundet med bestyrelsens arbejde, skal der efter Civilstyrelsens praksis foretages en konkret vurdering af, om udgifterne skal medregnes i det samlede bestyrelsesvederlag. Udgangspunktet efter praksis er, at såfremt bestyrelsens rejseudgifter er rimelige og faktiske udgifter til rejser i forbindelse med bestyrelsesmøder eller lignende, anses udgifterne som en del af fondens administrationsudgifter. Civilstyrelsen lægger ved vurderingen af bestyrelsens rejseudgifter særligt vægt på, at udgifter går til dækning af rimelige omkostninger, der er i fondens interesse. Rejseudgifter, der ikke anses for at være

rimelige og faktiske, anses efter Civilstyrelsens praksis for at være omfattet af det samlede bestyrelsesvederlag, jf. fondslovens § 18.

Efter Civilstyrelsens praksis beror det på en konkret vurdering, om et bestyrelseshonorar anses for at være sædvanligt efter arbejdets art og omfang. Civilstyrelsen lægger bl.a. vægt på bestyrelsesmedlemmernes tidsforbrug, fondens størrelse, fondens formål samt anbringelse og bestyrelse af fondens formue.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 3, at grov eller gentagende overtrædelse af fondslovens § 18, stk. 1 og 2, straffes med bøde.

Det bemærkes endvidere, at det fremgår af fondslovens § 31, stk. 1, at bestyrelsen ikke kan tillægge stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Tilsvarende gælder for de nævnte personers mindreårige børn og den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold.

Det fremgår desuden af fondslovens § 31, stk. 2, at bestyrelsen ikke kan yde lån eller stille sikkerhed for lån til de personer, der er nævnt i stk. 1.

1.1.9 **Inhabilitet, jf. fondslovens § 19**

Det fremgår af fondslovens § 19, at et bestyrelsesmedlem eller en direktør ikke må deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og den pågældende selv eller om søgsmål mod den pågældende selv eller om aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens.

1.1.10 **Bestyrelsens møder, jf. fondslovens § 20**

Det fremgår af fondslovens § 20, stk. 1, at formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møder, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes.

Efter fondslovens § 20, stk. 2, er bestyrelsen beslutningsdygtig, når halvdelen af medlemmerne eller det højere antal, som foreskrives i vedtægten, er til stede. Medmindre vedtægten bestemmer andet, træffer bestyrelsen beslutning ved simpelt stemmeflertal, og formandens stemme er i tilfælde af stemmelighed afgørende.

Det fremgår desuden af fondslovens § 20, stk. 3, at over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres referat, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening tilført referatet. Bestyrelsen skal sørge for, at referatet opbevares forsvarligt.

1.1.11 **Ekstraordinære dispositioner, jf. fondslovens § 21**

Det fremgår af fondslovens § 21, at fondens bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår bl.a. følgende, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, spalte 3125-3126:

> ”Som særskilt bestemmelse er udskilt fondsbetænkningsudkastets § 18, stk. 3, om at ekstraordinære dispositioner, der kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, kræver fondsmyndighedens samtykke.
>
> Som det fremgår af betænkningen side 64, er det hensigten, at samtykke kun skal kræves helt undtagelsesvis og kun ved ekstraordinære dispositioner. Det vil sige ved permutationslignende handler og ved handler, der vil kunne bringe fondens eksistens i fare. Bestemmelsen fastslår således indirekte, at bestyrelsen – for så vidt angår de dispositioner, der ikke er særligt lovgivet om – har adgang til at foretage alle normale dispositioner uden at skulle indhente fondsmyndighedens samtykke.
>
> Undladelse af at indhente fondsmyndighedens samtykke vil i gentagelsestilfælde eller ved grove overtrædelser kunne straffes med bøde efter forslagets § 41, stk. 3.”

Af forarbejderne fremgår endvidere som følger, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 64:

> ”Som det fremgår af bemærkningerne nedenfor til § 36, tager det offentliges tilsyn – i overensstemmelse med hvad hidtil har været praksis med hensyn til de stadfæstede fonde – sigte på at sikre, at fonden forvaltes i overensstemmelse med lovgivningen og fundatsen. Dispositionsretten inden for disse rammer er derimod som udgangspunkt overladt til bestyrelsen, og eventuelt ansvar i forbindelse med bestyrelsens dispositioner må gøres gældende efterfølgende.
>
> Efter udvalgets opfattelse er der imidlertid behov for en ordning, som indebærer, at bestyrelsen skal indhente fondsmyndighedens forudgående samtykke til visse dispositioner, som, selv om de ikke strider mod fundatsen, dog er af særlig indgribende betydning for fonden. En sådan ordning er almindelig ved de stadfæstede fonde. Baggrunden herfor er navnlig, at der ved fonde i modsætning til f.eks. aktieselskaber ikke findes nogen kreds af berettigede personer, som kan føre kontrol med bestyrelsens dispositioner.

> Udvalget ønsker dog at fremhæve, at det ikke er hensigten at tillægge tilsynet beføjelser, der f.eks. svarer til aktionærkredsens beføjelser i aktieselskaber. Bestemmelsen tager - således som det fremgår af formuleringen - sigte på helt ekstraordinære dispositioner.
>
> Hovedområdet er dispositioner, der ikke kræver permutation, men som nærmer sig permutation, eller som ville kunne bringe fondens eksistens i fare. I bedømmelsen indgår også fondens art og størrelse. Der kan forekomme dispositioner, der bedømt i forhold til visse fonde kan være ekstraordinære, men som ikke anses for ekstraordinære i f.eks. meget store fonde, og som derfor ikke nødvendiggør forudgående samtykke fra fondsmyndigheden. Specielt med hensyn til kapitalplaceringer har det betydning, hvilke anvisninger stifteren har givet i fundatsen."

I administrativ praksis ses bestemmelsen ofte anvendt i sager vedrørende salg af fondes aktier eller salg af øvrige vedtægtsbestemte aktiver. Fra Civilstyrelsens praksis kan eksempelvis nævnes 1998-410-12136. I sagen meddelte Civilstyrelsen, at salget af samtlige af fondens aktier i et aktieselskab efter Civilstyrelsens opfattelse burde have afventet Civilstyrelsens samtykke, jf. fondslovens § 21, idet salget af samtlige aktier medførte, at en bestemmelse i fondens vedtægt ikke længere kunne overholdes.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 3, at grov eller gentagende overtrædelse af fondslovens § 21, straffes med bøde.

1.1.12 **Særligt om direktionen**

Som nævnt under pkt. 1.1.1 ovenfor fremgår det af fondslovens § 11, stk. 3, at bestyrelsen kan ansætte en eller flere direktører.

Bestemmelsen i fondslovens § 11, stk. 3, blev indført ved lovens ikrafttræden og svarer til fondsudvalgets lovudkast i betænkning nr. 970/1982 om fonde. Bemærkningerne i lovforslaget til den første fondslov (lovforslag nr. 133 af 15. marts 1984) indeholder ikke yderligere bemærkninger om reglen. Om bestemmelsen fremgår følgende af betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 60:

> "I stk. 2 foreslås, at bestyrelsen kan ansætte én eller flere direktører. Udvalget har i sine overvejelser lagt til grund, at der i de fleste kapitalforvaltende fonde ikke er behov eller økonomisk mulighed for at ansætte en direktør. Medmindre andet er fastsat i fundatsen, bør ansættelse af én eller flere direktører derfor kun finde sted, hvis bestyrelsen finder det påkrævet under hensyn til fondens karakter og størrelse. Der er ikke med forslaget tilsigtet ændring i den almindelige praksis, hvorefter bestyrelsen udpeger et bestyrelsesmedlem (f.eks. en advokat) eller et pengeinstitut til at varetage praktiske administrationsspørgsmål. Udpeges et medlem til

> administrator, skal den pågældendes totalvederlag (bestyrelseshonorar og administrationsvederlag) godkendes af fondsmyndigheden, jfr. udkastets § 16 (…)".

1.1.13 **Særligt om administrator**

Fondsloven indeholder ikke særlige regler om administrator og dennes rolle, pligter og ansvar.

Fondsloven er dog ikke til hinder for, at fonde har en administrator, der varetager administration af fonden. I betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 60, nævnes i relation til bestemmelsen om, at en fond kan ansætte en eller flere direktører, at direktøren vil være fondens administrator. Fondslovens forarbejder indeholder således ikke en klar sondring mellem rollen som henholdsvis direktør og administrator. I praksis ses det, at bestyrelsens formand varetager rollen som administrator. Fondsloven er ikke til hinder herfor, idet fondsloven dog fastsætter, at alle ydelser, der tillægges et bestyrelsesmedlem – uanset om dette posteres som bestyrelsesvederlag eller administratorhonorar – skal medtælles i det samlede vederlag, når det vurderes, om vederlaget overstiger, hvad der anses for sædvanligt, jf. fondslovens § 18 og § 31, stk. 1.

1.1.14 **Dobbeltroller**

Efter gældende ret er der ikke et forbud mod, at et bestyrelsesmedlem samtidig varetager funktionen som direktør. Det fremgår af betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 60, at fondsudvalget overvejede, om rollen som bestyrelse og direktør skulle adskilles. Udvalget fandt dog ikke grundlag for en adskillelse mellem de to roller:

> "Udvalget har drøftet behovet for at adskille bestyrelse og direktion, og der er rejst spørgsmål, om en direktør bør kunne være medlem af bestyrelsen. Herved er fremhævet de konfliktsituationer, f.eks. godkendelse af den pågældendes aflønning, der kan være til stede, selv om habilitetsreglerne i § 17 gennemføres. Den overvejende opfattelse i udvalget er imidlertid, at der ikke er grundlag for at give særregler herom. Man har herved lagt vægt på, at aktieselskabslovens kapitel 9 ikke indeholder særregler af denne art, bortset fra bestemmelserne om, at en direktør ikke må vælges til formand for bestyrelsen, samt at flertallet af bestyrelsesmedlemmer ikke må være direktører. Hertil kommer, at samtlige ydelser til den pågældende efter udkastets § 16 skal godkendes af fondsmyndigheden."

Der er således intet til hinder for, at en direktør tillige er medlem af bestyrelsen.

1.1.15 **Tavshedspligt**

Det fremgår af fondslovens § 44, at røber bestyrelsesmedlemmer, direktører eller revisorer ubeføjet, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til, straffes dette med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

1.1.16 **Erhvervsfondsloven**

Erhvervsfondslovens kapitel 7 om ledelse m.v. indeholder nærmere regler om bestyrelsen og direktionen i erhvervsdrivende fonde. Erhvervsfondsloven indeholder i §§ 37-39 regler om ledelseshverv og bestyrelsens opgaver, herunder bl.a. at bestyrelsen skal varetage fondens formål og interesse og sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed, jf. erhvervsfondslovens § 38. Erhvervsfondslovens kapitel 7 indeholder herudover regler om bl.a. direktionens opgaver, jf. § 42, administrator, jf. § 43, bestyrelsens forretningsorden, jf. § 50, afholdelse af møder m.v. i bestyrelsen, jf. §§ 52-56 og bestyrelsens årsregnskabsmøde, jf. § 59. Der er desuden bl.a. fastsat regler om medarbejderrepræsentation, jf. § 64, underretning om koncernforhold m.v., jf. §§ 65 og 66, og kapitaltab, jf. § 67.

2. Fremmed ret

2.1 Norge

I Norge findes reglerne om ledelse i stiftelseslovens kapitel 4 om stiftelsers organisation. Loven indeholder navnlig regler om styret (§§ 26-33), daglig leder (§§ 34-35), andre organer (§ 36), inhabilitet og repræsentation udadtil m.v. (§§ 37-40).

I henhold til stiftelseslovens § 26 skal en stiftelse, som har en grundkapital på tre millioner eller mere norske kroner have mindst tre medlemmer i bestyrelsen. I medfør af stiftelseslovens § 34, stk. 1, skal næringsdrivende stiftelser, som har en grundkapital på tre millioner eller mere norske kroner, have en daglig leder. I sådanne stiftelser kan den daglige leder ikke vælges til også at være formand for stiftelsens bestyrelse.

2.2 Sverige

I Sverige følger reglerne om ledelse af stiftelseslovens kapitel 2 om forvaltning. Lovens kapitel 2 indeholder navnlig almindelige bestemmelser om forvaltningen (§§ 1-8), om egen forvaltning (hvor stiftelsens ledelse består af fysiske personer), herunder om bestyrelsens medlemmer, formand, beslutninger og protokol m.v. (§§ 9-18), og om tilknyttet forvaltning (anknuten

förvaltning, hvor stiftelsens ledelse består af en juridisk person), herunder om en såkaldt forvalters opgaver m.v. (§§ 19-24).

2.3 Finland

I Finland indeholder stiftelsesloven i kapitel 3 regler om forvaltning. Det følger bl.a. af reglerne, at en stiftelse skal have en styrelse. Stiftelseslovens kapitel 3 fastsætter bl.a. regler om styrelsens almindelige opgaver, beslutningstagning, inhabilitet, møder og mandattid m.v. Stiftelseslovens kapitel 3 indeholder desuden regler om direktører og om forvaltningsråd.

3. Udvalgets overvejelser

3.1 Indledende om udvalgets synspunkter

Det fremgår af kommissoriet, at udvalget bl.a. skal overveje krav til bestyrelsesmedlemmer. Det fremgår endvidere af kommissoriet, at udvalget skal overveje, om der er behov for en mere detaljeret regulering.

Fondslovens regler om ledelse, der er indeholdt i fondslovens kapitel 7, bygger i det væsentligste på betænkning nr. 970/1982 om fonde. Siden vedtagelsen af lov nr. 300 af 6. juni 1994 om fonde og visse foreninger er der alene foretaget enkelte mindre ændringer af reglerne om ledelse.

Efter udvalgets opfattelse er fondslovens gældende regler om ledelse overvejende fokuseret på de centrale fondsretlige principper om ledelse, der udspringer af fondens karakteristika, herunder med det formål at sikre fondens selvstændighed og udskillelse af formuen fra stifter.

Siden vedtagelsen af fondsloven i 1984 har ledelsesområdet i almindelighed undergået en betydelig udvikling, hvilket særligt er båret af udviklingen inden for selskabsretten med øget fokus på ansvarlighed, åbenhed og god virksomheds- og ledelseskultur samt styrket gennemsigtighed i selskabernes forhold. Denne udvikling har også ført til en omfattende modernisering af erhvervsfondsloven på baggrund af Erhvervsfondsudvalgets rapport af december 2012 om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde. Som eksempel førte arbejdet til, at der blev indført krav om, at erhvervsdrivende fonde bl.a. skal offentliggøre deres uddelingspolitik, ledelsesvederlag, administrationshonorar, transaktioner med nærtstående, samt hvorledes de forholder sig til et sæt anbefalinger om god fondsledelse.

Det er efter udvalgets opfattelse afgørende, at fondsloven – også på området for fondenes ledelse – indeholder gode og tidssvarende rammer, at reglerne er klare og forudsigelige, og at reglerne bidrager til at understøtte bestyrelsens arbejde og fondens omdømme.

Det er efter udvalgets opfattelse desuden centralt, at bestyrelsen, som udgør fondens øverste ledelsesorgan, har det nødvendige handlerum for at varetage fondens interesser og realisere fondens formål. Udvalget har således lagt vægt på, at fondens bestyrelse selv bør kunne træffe bestemmelse om, hvorledes fondens samlede formue skal forvaltes. Dette skal ses i sammenhæng med udvalgets øvrige forslag om bl.a. at lempe uddelingsforpligtelsen og give mulighed for at opbygge en disponibel kapital samt at lempe reglerne om vedtægtsændring, fusion og opløsning m.v.

Udvalget bemærker endvidere, at god fondsledelse er en forudsætning for en forsvarlig drift af fonden, hvilket igen påvirker fondenes omdømme som helhed. Åbenhed og transparens om centrale dele af fondenes virke har betydning for, hvorledes fondene opfattes af omverden. Effektive kontrolmekanismer, der sikrer fondsbestyrelsernes overholdelse af krav til forsvarlig ledelse, uden at påføre fondene unødige administrative byrder, er endvidere væsentligt henset til, at fondene hverken har ejere eller medlemmer til at føre tilsyn med bestyrelsen.

Henset til udviklingen i forhold til erhvervsfondsloven har udvalget under drøftelserne desuden fundet det relevant at afsøge mulighederne for øget parallelitet til erhvervsfondslovens regler om ledelse med de tilpasninger, der er nødvendige som følge af fondenes natur og forskelligartethed.

På den baggrund har udvalgets drøftelser om ledelse taget afsæt i – og sigtet på at understøtte – særligt følgende generelle hensyn:

- Hensynet til, at bestyrelsen har det nødvendige handlerum for at varetage fondens interesser og realisere fondens formål.
- Hensynet til at sikre fleksibilitet for fonden, herunder at bestyrelsen kan tilvælge øget selvbestemmelse (frihed under ansvar).
- Hensynet til ikke at pålægge fonden unødige byrder, medmindre der er gode grunde, der taler herfor, f.eks. bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering, eller med henblik på at undgå interessekonflikter m.v.
- Hensynet til åbenhed og indsigt i fondenes virke.
- Hensynet til fondenes forskellighed, herunder størrelse og ressourcer, samt at der ikke bør pålægges unødige administrative byrder for fondenes virke.

- Hensynet til at sikre klare og forudsigelige regler i forhold til bestyrelsens rolle og ansvar (og tilsvarende for direktør og administrator) i forhold til fondens ledelse.
- Hensynet til, at ansvaret for fondens forsvarlige drift og dispositioner tilkommer bestyrelsen.
- Hensynet til fondenes omdømme – både individuelt og som helhed.
- Hensynet til fondenes iboende karakteristika, herunder at en fond er selvejende og ikke har kapitalejere, medlemmer eller lignende.
- Hensynet til den generelle udvikling på ledelsesområdet, som bl.a. har ledt til en modernisering af erhvervsfondsloven.
- Hensynet til at sikre et effektivt tilsyn og kontrol med fondsbestyrelsens overholdelse af krav til forsvarlig ledelse.
- Hensynet til fondsmyndighedens ressourcer.

3.2 Bestyrelsen

3.2.1 Bestyrelsen og antallet af medlemmer

Udvalget mener, at det fortsat bør være sådan, at en fond skal ledes af en bestyrelse, der er fondens øverste organ, og som er ansvarlig for at lede og forvalte fonden i overensstemmelse med fondens vedtægt.

For så vidt angår bestyrelsens ledelse af fonden finder udvalget, at fondsloven bør indeholde en mere detaljeret regulering af bestyrelsens opgaver. Der henvises til pkt. 3.2.3-3.2.5 nedenfor om bestyrelsens ansvar og opgaver.

Udvalget foreslår samtidig, at det præciseres, at bestyrelsen varetager den daglige ledelse, hvis der ikke er ansat en direktion, jf. herom pkt. 3.3 nedenfor. Med forslaget sigter udvalget til, at bestyrelsen – som kollektiv – har ansvaret for den daglige ledelse, hvis der ikke er ansat en direktion til at varetage denne. Dermed vil ansvaret for den daglige ledelse ikke være f.eks. formandens eller næstformandens, jf. også nærmere pkt. 3.10 nedenfor om udvalgets forslag om dobbeltroller.

Med hensyn til *antallet af bestyrelsesmedlemmer* finder udvalget ikke grundlag for at foreslå ændringer af fondslovens udgangspunkt om, at bestyrelsen skal bestå af mindst tre medlemmer. I forhold til gældende ret foreslår udvalget dog den ændring, at der fremover ikke bør være mulighed for at opnå dispensation fra fondsmyndigheden til, at bestyrelsen kan bestå af færre end tre medlemmer eller af en juridisk person eller kollektiv enhed. Bestyrelsen vil efter udvalgets forslag derfor altid skulle bestå af mindst tre fysiske personer.

Udvalget mener, at det er velbegrundet, at en fonds bestyrelse i alle tilfælde skal bestå af mindst tre medlemmer. Udvalget skal således pege på, at et krav om mindst tre bestyrelsesmedlemmer vil sikre, at bestyrelsen kan træffe beslutninger, også i tilfælde af et medlems forfald. Udvalget skal endvidere pege på, at et krav om mindst tre bestyrelsesmedlemmer skal ses i lyset af, at bestyrelsen som nævnt ovenfor er fondens øverste ledelsesorgan og træffer beslutninger, som er af afgørende betydning for en fonds forvaltning. Hensynet til at sikre tilliden til, at bestyrelsen kan diskutere og begrunde sine beslutninger, således at en fond drives forsvarligt og i overensstemmelse med vedtægten tilsiger, at bestyrelsen skal bestå af mindst tre medlemmer, og at der ikke bør være mulighed for at dispensere fra dette krav.

For så vidt angår mindre fonde – hvor bestyrelsesopgaven i nogle fonde kan synes at være mere enkel – kan der peges på, at det kan virke urimeligt tyngende, hvis disse fonde skal have mindst tre bestyrelsesmedlemmer. Udvalget mener dog – i lighed med det norske udvalg om evaluering af Stiftelsesloven, jf. herved NOU 2016:21, side 57f. – at de eventuelle byrder, som visse mindre fonde kan blive påført, som følge af et lovkrav om mindst tre bestyrelsesmedlemmer, opvejes af ovennævnte hensyn til beslutningsprocesserne i fondsbestyrelserne samt den offentlige tillid til fondsformen generelt.

Med hensyn til udvalgets forslag om at afskaffe dispensationsadgangen til, at bestyrelsen kan bestå af en juridisk person eller kollektiv enhed, er udvalget også opmærksom på, at forslaget kan indebære øgede omkostninger for visse fonde, og at det vil ramme de mindre fonde forholdsmæssigt hårdere end de større fonde.

Udvalget finder imidlertid, at de øgede omkostninger, som fondene eventuelt kan opleve som følge af en afskaffelse af adgangen til at lade en bestyrelse udgøre af en juridisk person eller en kollektiv enhed, opvejes af de fordele, der er forbundet med at afskaffe ordningen. Udvalget lægger i den forbindelse vægt på, at det er uhensigtsmæssigt, at fondslovens gældende habilitetsregler og regler om udtræden ikke finder anvendelse, når bestyrelsen i en fond udgøres af en juridisk person eller en kollektiv enhed. Endvidere har fondsmyndigheden ikke adgang til at afsætte de personer, der indirekte udgør fondens bestyrelse, hvilket indebærer, at det derved overlades til andre at afsætte disse. Hertil kommer, at når en fonds bestyrelse udgøres af en juridisk person eller en kollektiv enhed, f.eks. bestyrelsen i et kommunalpolitisk organ eller et selskab, består der en risiko for sammenblanding af fondens og den juridiske enhed eller det kollektive organs interesser, når bestyrelserne i disse enheder skal tage stilling til forhold vedrørende fonden.

Udvalgets forslag indebærer således samlet, at en fonds bestyrelse til enhver tid skal udgøres af mindst tre fysiske personer. Dermed vil en juridisk person eller en kollektiv enhed heller ikke kunne være bestyrelsesmedlem i en bestyrelse, der i øvrigt udgøres af fysiske personer.

Af hensyn til at sikre, at eksisterende fonde har tid til at omstille sig til de foreslåede krav, foreslår udvalget, at der for eksisterende fonde skal gælde en rimelig overgangsperiode efter lovens ikrafttræden. Det vil indebære, at eksisterende fonde gives en periode efter lovens ikrafttræden til at omstille sig til kravet om, at bestyrelsen skal bestå af mindst tre fysiske personer. Indtil udløbet af overgangsperioden vil de hidtil gældende regler vedrørende bl.a. juridiske personer finde anvendelse.

Udvalget foreslår endvidere, at kravet om, at bestyrelsen skal bestå af mindst tre fysiske personer, også skal gælde for fonde, som er oprettet før fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985, og som efter fondslovens § 57, stk. 3, i dag er undtaget fra kravet om, at bestyrelsen skal bestå af mindst tre medlemmer. Det vil indebære, at disse fonde også inden for en overgangsperiode skal bringe bestyrelsens sammensætning i overensstemmelse med kravet om, at bestyrelsen skal bestå af mindst tre fysiske personer.

Udvalget foreslår endvidere, at det præciseres i loven, at der blandt bestyrelsens medlemmer skal vælges en formand. Der henvises til pkt. 3.2.2 nedenfor om valg af bestyrelsesformand.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at udvalget ikke har forholdt sig nærmere til anvendelsen af betegnelsen »bestyrelsesformand«, som henset til den foreslåede registreringsordning i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. betænkningens kapitel 4, vil skulle være i overensstemmelse med erhvervsfondslovens betegnelser. Der henvises til erhvervsministerens besvarelse af 18. august 2023 af spørgsmål 164 (Alm. del) fra Folketingets Erhvervsudvalg.

3.2.2 **Valg af bestyrelsesformand**

Udvalget har overvejet, om der bør fastsættes begrænsninger for vedtægtsbestemmelser om, at formanden udpeges af tredjemand (herunder stifter).

Udvalget finder, at det taler til fordel for indførelse af sådanne regler, at der ikke bør tilkomme eksterne en uforholdsmæssig stor indflydelse på bestyrelsessammensætningen og bestyrelsens autonomi. Navnlig udvalgets forslag om at videreføre bestemmelsen om, at formandens stemme i tilfælde af stemmelighed er afgørende, jf. pkt. 3.14.1 nedenfor, tilsiger efter udvalgets opfattelse, at der indføres begrænsninger i vedtægtsbestemmelser om, at formanden udpeges af tredjemand. Tilsvarende tilsiger formandens ansvar for at være mødeleder og skabe de bedst mulige

forudsætninger for bestyrelsesmedlemmernes arbejde, at formanden vælges af bestyrelsen. Dette gælder efter udvalgets opfattelse også for næstformanden, som er stedfortræder for formanden.

Der bør efter udvalgets opfattelse således ikke være mulighed for, at en tredjemand eller stifter kan udpege, hvem der blandt bestyrelsens medlemmer skal være formand eller næstformand, uanset om vedtægten indeholder bestemmelser herom. Udvalget bemærker, at der efter erhvervsfondslovens § 52, stk. 1, gælder tilsvarende regler for erhvervsdrivende fonde.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse om, at bestyrelsen selv vælger sin formand og næstformand.

Udvalgets forslag vil indebære en indskrænkning af vedtægtsbestemmelser om, at en formand og eventuel næstformand skal udpeges af tredjemand (herunder stifter). Udvalget finder hertil, at der for eksisterende fonde bør gælde en overgangsperiode, hvorefter fonden i sådanne tilfælde skal bringe vedtægten i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse.

Udvalget bemærker, at bestyrelsesmedlemmer vil have mulighed for at stemme på sig selv ved valg af formand. Udvalget finder, at valget af formand i tilfælde af stemmelighed bør afgøres ved lodtrækning. Den eksisterende formands stemme bør derfor ikke i dette anliggende være udslagsgivende ved valg af ny formand.

3.2.3 **Om bestyrelsens ansvar og opgaver**

Bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan og er som udgangspunkt eneansvarlig for fonden. Selv om bestyrelsen således har en overordentlig væsentlig rolle for fondenes drift og varetagelsen af fondenes formål og interesser, er fondsloven i dag sparsom med bestemmelser om bestyrelsens opgaver og ansvar for at sikre fondenes drift og varetagelsen af fondenes formål m.v.

Det er efter udvalgets opfattelse væsentligt, at der ved udformningen af de krav, som stilles til bestyrelsen, tages højde for fondenes forskellighed. Som nævnt i betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 57, bør de krav, der stilles til ledelsen, derfor afhænge af fondens størrelse, formål og karakter. Udvalget mener dog, at det – også af hensyn til de mindre fonde – er væsentligt, at fondsloven bidrager til at skabe klarhed om det ansvar og de opgaver, der er forbundet med at varetage bestyrelseshvervet.

Udvalget finder derfor, at der er behov for at tydeliggøre de overordnede opgaver, som påhviler bestyrelsen, og de regler, som bestyrelsen skal iagttage ved sin opgaveudførelse.

Udvalget foreslår, at det tydeliggøres i fondsloven, at bestyrelsen som hidtil alene skal varetage fondens formål og interesser, så bestyrelsen i sin opgavevaretagelse m.v. alene har fokus på dette. En tilsvarende bestemmelse findes i erhvervsfondslovens § 38, stk. 1, 1. pkt. Udvalget lægger med forslaget op til, at forpligtelsen til alene at varetage fondens formål og interesser fortsat vil indebære en ret og pligt for bestyrelsen til at fortolke vedtægten og påse overholdelsen af denne, herunder i forbindelse med realisering af fondens formål. Bestemmelsen vil desuden indebære, at bestyrelsen skal sikre, at også en eventuel direktion fortsat alene varetager fondens formål og interesser ved den daglige ledelse af fonden.

Udvalget mener herudover, at fondsloven bør indeholde mere detaljerede regler om bestyrelsens opgaver og ansvar, herunder dels i forhold til bestyrelsens ansvar for at varetage den overordnede og strategiske ledelse af fonden og sikre en forsvarlig organisation af dens virksomhed, dels i forhold til de konkrete opgaver, som dette ansvar indebærer. Efter udvalgets opfattelse er det i den forbindelse væsentligt, at bestyrelsen – som har ansvaret for at varetage fondens formål og interesser, og som led heri træffer alle væsentlige beslutninger om fondens dispositioner m.v. – sikrer, *at* bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter fondens forhold er tilfredsstillende, *at* der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring, *at* bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om fondens finansielle forhold, *at* fonden til enhver tid har tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og *at* en eventuel direktion udøver sit hverv efter bestyrelsens retningslinjer og anvisninger. Udvalget foreslår derfor, at der indføres regler herom.

Udvalgets forslag svarer med visse modifikationer til erhvervsfondslovens § 38, stk. 1, 2. pkt., nr. 1-5, idet udvalget navnlig henset til fondenes kapitalstruktur og forskellige art og størrelser m.v. ikke finder behov for at regulere, at bestyrelsen skal sikre, at der er etableret de fornødne procedurer for interne kontroller. Herudover adskiller udvalgets forslag sig fra erhvervsfondslovens tilsvarende bestemmelser ved, at bestyrelsen ikke skal sikre, at direktionen udøver sit hverv på en behørig måde, men at bestyrelsen alene skal have pligt til at sikre, at den eventuelle direktion udøver sit hverv i overensstemmelse med bestyrelsens retningslinjer. Desuden foreslår udvalget bl.a. at anvende udtrykket »likviditet« frem for »kapitalberedskab«. Henset til fondslovens bestemmelser om kapitalstruktur, som i højere grad har kapitalbevarelse som sit sigte, foreslår udvalget desuden, at der i forhold til den tilsvarende bestemmelse i erhvervsfondsloven foretages visse lempelser af bestyrelsens forpligtelse til at påse, at fonden til enhver tid har tilstrækkelig likviditet.

Udvalget mener, at de foreslåede krav bør gælde alle fonde uanset størrelse m.v. Udvalget har i den forbindelse lagt vægt på, at der efter udvalgets opfattelse er tale om grundlæggende krav til en bestyrelse. Det kan for så vidt angår kravet om fornøden rapportering f.eks. nævnes, at bestyrelsens mulighed for at leve op til sine opgaver og føre tilsyn med den eventuelle direktions og administrators arbejde selvsagt afhænger af kvaliteten, omfanget og frekvensen af den information, som bestyrelsen modtager, og at rapportering fra en eventuel direktion, administrator eller godkendt forvaltningsafdeling således er nødvendig for bestyrelsens varetagelse af fondens forsvarlige drift. Udvalget bemærker, at bestemmelserne ikke vil indebære, at bestyrelsen har pligt til at ansætte en direktion.

Udvalget understreger samtidig, at bestyrelsen i forbindelse med varetagelsen af disse opgaver må tage udgangspunkt i den enkelte fonds interesser og behov, herunder fondens art, størrelse og kapitalforhold m.v. Ved fondsmyndighedens vurdering af, om bestyrelsen har varetaget opgaverne og ansvaret forbundet med at sidde i bestyrelsen, bør der tages udgangspunkt i fondens art, størrelse og kapitalforhold m.v. For bestyrelser i mindre fonde må der dermed stilles mere lempelige krav til f.eks. risikostyringen end i større fonde. For så vidt angår kravet om risikostyring, bør der dog som udgangspunkt stilles krav om, at bestyrelsen løbende forholder sig til risikostyring, f.eks. mindst én gang årligt på et bestyrelsesmøde, og når det i øvrigt er påkrævet.

3.2.4 **Forsvarlig formueforvaltning**

Civilstyrelsen har i administrativ praksis antaget, at der gælder en fondsretlig grundsætning om forsvarlig formueforvaltning for fonde, hvis vedtægt fraviger anbringelsesbekendtgørelsen. En sådan regel fremgår imidlertid ikke af fondsloven, og der er efter udvalgets opfattelse derfor en vis usikkerhed knyttet til indholdet og omfanget af denne praksis.

Udvalget har derfor overvejet, om der bør indføres en bestemmelse om, at bestyrelsen skal påse, at fondens formue forvaltes forsvarligt. Udvalget har bl.a. drøftet spørgsmålet med inspiration fra det norske udvalgs tilsvarende overvejelser i NOU 2016:21, side 52 ff.

Selv om fondsloven ikke indeholder regler om forsvarlig formueforvaltning, må en forsvarlig forvaltning af fondens samlede formue – efter udvalgets opfattelse – anses for at være en central forpligtelse, uanset om fonden er omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen. Det skyldes bl.a., at fonde som udgangspunkt skal eksistere tidsubegrænset. Hensynet bag en forsvarlig formueforvaltning er dermed bl.a. at bevare fondens formue, så fonden kan fortsætte med at eksistere og varetage sit formål. Udvalget vil dog samtidig påpege, at en forsvarlig formueforvaltning ikke alene må tage sigte på risikoen for tab, men også muligheden for afkast. Af denne grund finder udvalget, at et krav om en forsvarlig forvaltning af fondens formue bør suppleres med et krav

om, at forvaltningen af fondens formue skal ske på en afbalanceret måde. Herved vil det fremgå, at forvaltning af fondens formue er udtryk for en balance mellem risiko og afkast. Hensynet bag en bestemmelse om forsvarlig og afbalanceret formueforvaltning vil således ikke alene være at bidrage til fondenes levedygtighed, men også, at en fond i sin levetid kan sikre sig et afkast, som kan anvendes til at realisere formålet gennem f.eks. uddelinger eller investeringer.

En bestemmelse om forsvarlig og afbalanceret forvaltning af fondens formue vil efter udvalgets opfattelse bidrage til at skærpe bestyrelsens fokus på, at bestyrelsen har et ansvar for aktivt at involvere sig i formuens forvaltning og sikre, at formuen forvaltes på en måde, hvor der tages hensyn til både muligheden for afkast og risikoen for tab. Endvidere vil en sådan bestemmelse efter udvalgets opfattelse bidrage til, at bestyrelsen har de nødvendige rammer for at beslutte, hvordan formuen skal forvaltes under hensyn til fondens formål, størrelse, art m.v. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at der med udvalgets forslag i betænkningens kapitel 5, gives mulighed for, at bestyrelsen – inden for rammerne af fondens vedtægt – kan beslutte, om fonden helt eller delvist skal udtræde af anbringelsesbekendtgørelsen.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse om, at bestyrelsen skal påse, at fondens samlede formue forvaltes på en forsvarlig og afbalanceret måde, hvor der tages hensyn til både muligheden for afkast og risikoen for tab. Med udvalgets forslag lægges der op til at pålægge bestyrelsen en handlenorm og ikke mindst et krav om dens aktive involvering i forhold til forvaltning af fondens samlede formue, hvorved forstås såvel de bundne som de disponible aktiver. Kravet bør gælde, uanset om fonden er omfattet af reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen.

Med hensyn til udtrykket »forsvarlighed« bemærker udvalget, at der vanskeligt kan angives et eksakt eller udtømmende indhold for, hvad der ligger heri. Som nævnt ovenfor sigter udtrykket »forsvarlighed« i hvert fald ikke til et strengt fokus på at, at bestyrelsen skal begrænse risikoen i forhold til valg af investeringer, idet muligheden for afkast også skal indgå i bestyrelsens overvejelser. Derudover må de krav, som stilles til den forsvarlige og afbalancerede forvaltning af fondens samlede formue, i sagens natur endvidere afhænge af fondens formål, størrelse, kapital og forhold i øvrigt. Variationerne i fondenes formål og kapital m.v. indebærer således, at der altid må tages udgangspunkt i den enkelte fonds formål og behov. Det kan f.eks. nævnes, at en fond, som virker ved årligt at uddele pengebeløb til nærmere angivne formål, som udgangspunkt kan ønske at opnå et stabilt afkast fra de bundne aktiver, som kan anvendes til at realisere formålet. Herudover kan der være fonde, som f.eks. ejer fast ejendom eller driver museer, som har brug for afkast til at opretholde ejendommenes stand eller museernes drift.

3.2.5 **Formueforvaltningspolitik**

Som nævnt ovenfor anser udvalget forvaltningen af fondens samlede formue for at være en central forpligtelse, uanset om fonden er omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen. Det kan imidlertid være vanskeligt at beskrive, hvad der ligger i en forsvarlig og afbalanceret forvaltning af formuen, idet det bl.a. afhænger af fondens formål og kapital m.v.

Udvalget har med inspiration fra det norske udvalgs forslag i NOU 2016:21, side 51 ff., drøftet, om der bør indføres et krav om, at bestyrelsen skal udarbejde en politik for fondens formueforvaltning.

Udvalget finder, at et sådant krav vil give bestyrelsen fleksibilitet til at træffe beslutning om, hvordan fondens samlede formue skal forvaltes, herunder under hensyn til fondens art, størrelse og formål, og samtidig skærpe fokus på, at bestyrelsen aktivt skal involvere sig i og forholde sig til, hvordan formuen skal forvaltes.

På denne baggrund foreslår udvalget, at der indføres et krav om, at bestyrelsen skal udarbejde en formueforvaltningspolitik.

Udvalget har overvejet, om kravet om udarbejdelse af en formueforvaltningspolitik bør begrænses til større fonde, idet formueforvaltningen i større fonde i almindelighed er mere omfattende, og værditabet ved en uhensigtsmæssig formueforvaltning kan være større. Udvalget mener dog, at kravet om udarbejdelse af en formueforvaltningspolitik bør gælde alle fonde, uanset størrelse og uanset om fonden er underlagt anbringelsesbekendtgørelsen. Det skyldes, at formueforvaltningen som nævnt ovenfor er en central forpligtelse i bestyrelsens ansvar for at varetage fondens formål og interesser, og at bestyrelsen derfor i alle fonde – uanset størrelse – bør være bevidst om, hvordan formuen forvaltes.

Formueforvaltningspolitikkens omfang bør dog efter udvalgets vurdering tilpasses hver enkelt fond. Kravet om udarbejdelse af en formueforvaltningspolitik vil således ikke have til formål at pålægge bestyrelsen mere bebyrdende forpligtelser, end hvad fondens formål og størrelse m.v. tilsiger, og det vil derfor ikke skulle pålægge bestyrelser i mindre fonde et væsentligt ekstraarbejde med simpel formuestyring. Er formueforvaltningen mere omfattende og kompleks, må der stilles større krav til formueforvaltningspolitikken og bestyrelsens opfølgning herpå. For en mindre fond med en begrænset og overskuelig formueforvaltning, må der derimod stilles færre krav til omfanget af formueforvaltningspolitikken. For en mindre fond med et begrænset og overskueligt formuegrundlag vil det oftest være tilstrækkeligt med en enkel og kortfattet politik bestående af et par sætninger om, hvordan formuen forvaltes, mens det for en større fond

vil være mere omfattende. Kravet har således først og fremmest til formål at skærpe bestyrelsens opmærksomhed og fokus på, at fondens samlede formue skal forvaltes på en forsvarlig og afbalanceret måde og efter fondens formål, art, størrelse, kapital, likviditetsbehov, interesser m.v. Udvalget bemærker i den forbindelse endvidere, at bestyrelsen ikke bør øge kompleksiteten i formueforvaltningen ud over, hvad fondens formål og størrelse m.v. tilsiger. Bestyrelsen bør endvidere ikke udarbejde en mere kompliceret formueforvaltningspolitik, end hvad bestyrelsen selv har mulighed for at følge op på.

Med hensyn til formueforvaltningspolitikkens indhold mener udvalget, at bestyrelsen bør redegøre for de nærmere rammer for anbringelse og eventuelt bestyrelse af fondens bundne og disponible aktiver, samt en tilhørende risikoprofil for de påtænkte investeringer. Formueforvaltningspolitikken skal beskrive, hvordan fondens formue skal forvaltes for at understøtte fondens formål. Formueforvaltningspolitikken bør også forholde sig til forvaltningens af fondens forpligtelser, f.eks. løbende at påse om gæld skal omlægges. Indholdet af den enkelte plan vil som anført ovenfor afhænge af fondens art, formål, størrelse m.v. Det vil i den forbindelse bl.a. kunne fremgå, om forvaltningen udgør f.eks. en investering med henblik på at opnå et afkast, som kan uddeles, eller om (en del af) formueforvaltningen indgår som et led i realiseringen af fondens formål, f.eks. hvor fondens formue i overensstemmelse med fondens formål anvendes til at drive et museum eller til at eje et stykke land, skov eller hav m.v.

Ansvaret for at udarbejde formueforvaltningspolitikken bør påhvile bestyrelsen som en del af bestyrelsens ansvar for at drive fonden og varetage dens formål og interesse. Bestemmelsen vil dog ikke være til hinder for, at bestyrelsen kan antage hjælp udefra til at udarbejde formueforvaltningspolitikken, men det vil i alle tilfælde være bestyrelsen, som efter fondsloven er ansvarlig for at udarbejde formueforvaltningspolitikken.

Det bør afhænge af den enkelte fonds art, formål, størrelse m.v., hvor ofte bestyrelsen skal tilpasse og følge op på formueforvaltningspolitikken. Udvalget mener dog, at bestyrelsen som udgangspunkt mindst én gang om året skal tage stilling hertil. Udvalget foreslår derfor, at bestyrelsen skal redegøre for formueforvaltningspolitikken i fondens årsregnskab. Dette vil efter udvalgets opfattelse styrke bestyrelsens bevidsthed om formueforvaltningspolitikken og ansvaret for at følge op herpå.

Udvalgets forslag skal i øvrigt ses i sammenhæng med fondsmyndighedens beføjelser til bl.a. at give påbud til bestyrelsesmedlemmer, som ikke overholder fondslovens regler m.v. Manglende overholdelse af forpligtelsen til at udarbejde en formueforvaltningspolitik vil således kunne indebære, at fondsmyndigheden udsteder påbud om efterlevelse af kravet. Udvalget bemærker dog samtidig, at fondsmyndigheden har en væsentlig rolle i at yde vejledning til

bestyrelsen, ikke mindst i mindre fonde. Udvalget bemærker i den forbindelse, at forslaget om at udarbejde en formueforvaltningspolitik vil være et nyt krav i fondsloven, og at der med fordel kan udarbejdes en vejledning til bestyrelsen om, hvordan de overholder kravet.

3.3 Direktionen

3.3.1 Om ansættelse af en eller flere direktører

Som nævnt ovenfor mener udvalget, at det fortsat bør være sådan, at bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan og ansvarlig for fondens ledelse. Udvalget mener samtidig, at der fortsat bør være mulighed for, at bestyrelsen kan ansætte en direktion, der kan bestå af en eller flere direktører.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at det fortsat bør være op til bestyrelsen at vurdere, om fondens forhold tilsiger, at der skal ansættes en direktion. I lighed med hvad der gælder i dag, jf. fondslovens § 11, stk. 3, vil bestyrelsen dermed ikke være pålagt at ansætte en direktion. Det at fonde alene pålægges at have en bestyrelse, har efter udvalgets opfattelse den fordel, at fondenes ledelse kan tilpasses den enkelte fonds konkrete behov. Dermed vil mindre fonde kunne have en lille og effektiv administration. Udvalget kan således tilslutte sig betragtningerne i betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 60, om, at der i de fleste fonde ikke er behov eller økonomisk mulighed for at ansætte en direktør.

Udvalget foreslår i den forbindelse at præcisere, at direktionen ansættes til at varetage den daglige ledelse. Med hensyn til den nærmere beskrivelse af direktionens opgaver og ansvar, finder udvalget, at fondsloven bør indeholde en mere detaljeret beskrivelse heraf. Der henvises herom til pkt. 3.3.2 nedenfor.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at direktionen efter det foreslåede også vil være en del af fondens ledelse, om end ansvaret og opgaverne vil være forskellige.

3.3.2 Direktionens daglige ledelse

Som nævnt ovenfor mener udvalget, at fondsloven fortsat bør give mulighed for, at bestyrelsen kan ansætte en direktion, der kan bestå af en eller flere direktører, til at varetage fondens daglige ledelse. Er der ansat en direktion, udgør bestyrelsen og direktionen således fondens ledelse.

Som beskrevet er bestyrelsen i udgangspunktet eneansvarlig for fondens virke. Det er dermed bestyrelsen, der er ansvarlig for at drive fonden i overensstemmelse med fondens formål og

interesser, herunder ved at varetage den daglige ledelse af fonden, hvis der ikke er ansat en direktion. I visse fonde kan det imidlertid være relevant at henlægge den daglige ledelse til en direktion, som alt efter fondens størrelse og interesser m.v. kan bestå af en eller flere direktører. I visse fonde kan det tilmed også være bestemt i vedtægten, at bestyrelsen skal have en eller flere direktører, og hvilke kvalifikationer de skal besidde m.v.

Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at der af hensyn til klarhed om retstilstanden er behov for at indføre nærmere bestemmelser i loven om de opgaver, der hører under den daglige ledelse, og som derfor i udgangspunktet hører under direktionens ansvar, hvis bestyrelsen har ansat en direktion.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at behovet for at afgrænse bestyrelsens overordnede ledelse og ansvar for fonden over for den eventuelle direktions daglige ledelse af fonden tilsiger, at der indføres nærmere regler om direktionens opgaver og ansvar.

Udvalget finder derfor, at der er behov for at indføre nærmere regler om direktionens opgaver.

Det er som nævnt udvalgets opfattelse, at bestyrelsen alene bør kunne henlægge den *daglige ledelse* til en eventuel direktion, idet det er bestyrelsen, der har det overordnede ansvar for fonden. Ved udformningen af de nærmere regler for direktionens opgaver foreslår udvalget, at det anføres, at direktionen alene skal varetage den daglige ledelse, og at direktionen således er underordnet bestyrelsen.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at der ved udformningen af reglerne om direktionens opgaver så vidt muligt bør være parallelitet til erhvervsfondslovens regler om direktionens opgaver, jf. erhvervsfondslovens § 42, stk. 1-4. Dette vil efter udvalgets opfattelse bl.a. bidrage til at skabe klarhed om direktionens opgaver, hvilket er til gavn for fondene og deres ledelse.

Det er dog samtidig udvalgets opfattelse, at fondslovens regler om direktionens opgaver på visse punkter må afvige fra de tilsvarende regler herom i erhvervsfondsloven, idet der bl.a. må tages højde for, at kapitalstrukturen i erhvervsfondsloven er anderledes. Det er således udvalgets opfattelse, at erhvervsfondslovens § 42, stk. 3, hvorefter direktionen bl.a. skal sikre, at kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarligt, med fordel kan erstattes med et krav om, at det skal sikres, at fonden har en tilstrækkelig likviditet.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at erhvervsfondslovens bestemmelser om direktionens opgaver med fordel kan udbygges på visse punkter, når bestemmelserne skal overføres til fondsloven. Det er navnlig udvalgets opfattelse, at det bør være en del af direktionens opgave at sikre,

at fondens samlede formue forvaltes forsvarligt og afbalanceret og i overensstemmelse med de retningslinjer, som bestyrelsen har fastsat. Det skyldes bl.a., at det af udvalget vurderes at være af central betydning for fondens mulighed for til stadighed at drives og varetage formålet, at fondens samlede formue forvaltes forsvarligt og afbalanceret, jf. herved også pkt. 3.2.3 og 3.2.4 ovenfor om bestyrelsen. Det betyder, at direktionen løbende bør forholde sig til og gøre sig bekendt med, om fondens samlede formue forvaltes forsvarligt og afbalanceret. For den nærmere forståelse heraf henvises til pkt. 3.2.4 ovenfor. Udvalget bemærker i den forbindelse, at forpligtelsen til at sikre, at fondens samlede formue forvaltes forsvarligt og afbalanceret efter det foreslåede bør påhvile såvel bestyrelsen som direktionen, hvis bestyrelsen har ansat sådan en. Direktionens ansvar for at sikre, at fondens samlede formue forvaltes på en forsvarlig og afbalanceret måde, bør dog altid ske i overensstemmelse med bestyrelsens retningslinjer og anvisninger. Direktionens ansvar ændrer endvidere ikke på, at det i sidste ende altid vil være bestyrelsens ansvar at følge op på direktionens arbejde, herunder de informationer og tilbagemeldinger, som bestyrelsen modtager fra direktionen.

Udvalget finder på denne baggrund, at det i fonde, hvor der er ansat en direktion, skal være direktionen, der varetager den daglige ledelse og som led heri skal varetage fondens formål og interesser, samt følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Dette svarer til, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 42, stk. 1, 1. og 2. pkt.

Udvalget bemærker, at direktionens forpligtelse til at varetage den daglige ledelse bør indebære, at bestyrelsen – hvis den har ansat en direktion – ikke generelt kan overtage direktionens opgaver og funktioner, idet den tilsigtede todeling mellem bestyrelsen og direktionen, samt kontrolfunktionen fra bestyrelsens side med direktionen dermed reelt vil ophøre. Ønsker bestyrelsen generelt at overtage den daglige ledelse, skal bestyrelsen – med respekt for vedtægten – nedlægge direktionen. Udvalget bemærker, at dette ikke er til hinder for, at bestyrelsen konkret vil have mulighed for at overtage en sag fra direktionen.

For så vidt angår den nærmere afgrænsning af den daglige ledelse, finder udvalget, at den ikke omfatter dispositioner, der efter fondens forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner bør efter udvalgets opfattelse alene kunne foretages af direktionen efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for fonden, og at bestyrelsen i så fald snarest skal underrettes om den trufne disposition. Dette svarer til, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 42, stk. 1, 3.-5. pkt.

Efter udvalgets opfattelse må det bero på fondens forhold, om en disposition er af usædvanlig art eller stor betydning og dermed falder uden for den daglige ledelse.

Direktionens mulighed for at foretage dispositioner, der efter fondens forhold er af usædvanlig art eller stor betydning, såfremt bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for fonden, har karakter af såkaldte »negotiorum gestio«-situationer (uanmodet forretningsførelse). Situationen må efter udvalgets opfattelse således kræve, at der ikke har været tid til at afholde et bestyrelsesmøde. Udvalget bemærker i den forbindelse, at bestemmelsens anvendelsesområde må antages at være indsnævret, efterhånden som det er blevet nemmere at indhente godkendelse ad anden vej end ved et fysisk møde, dvs. f.eks. pr. telefon, e-mail eller lignende.

Udvalget finder endvidere, at det bør høre under direktionens ansvar at sikre, at bogføringen sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom. Det svarer til, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 42, stk. 2, 1. led. Udvalget bemærker i den forbindelse, at bogføringen omfatter hele fondens bogholderi og regnskabsvæsen.

Desuden finder udvalget, at direktionen skal sikre, at fonden til enhver tid har tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Formålet hermed er at sikre, at direktionen – ligesom bestyrelsen – har til ansvar at gøre sig bekendt med fondens økonomiske stilling – herunder dens aktuelle og fremtidige forpligtelser – og påse, at fonden har tilstrækkelig likviditet til at opfylde disse, og at fonden ikke pådrager sig yderligere forpligtelser, som den realistisk ikke kan dække.

Udvalget bemærker, at forpligtelsen til at sikre, at fonden til enhver tid har tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, efter det foreslåede vil påhvile både bestyrelsen og direktionen, jf. herved også pkt. 3.2.3 ovenfor om bestyrelsens opgaver. Bestyrelsen har imidlertid det overordnede ansvar, og det vil i sidste ende altid være bestyrelsens ansvar at følge op på direktionens arbejde, herunder de informationer og tilbagemeldinger, som bestyrelsen modtager fra direktionen.

Som nævnt ovenfor finder udvalget ydermere, at direktionen skal sikre, at fondens samlede formue forvaltes forsvarligt og afbalanceret og i overensstemmelse med de retningslinjer, som bestyrelsen har fastsat. Det skal som nævnt ovenfor ses i lyset af, at formueforvaltningen er af central betydning for fondens mulighed for til stadighed at drives og varetage formålet.

Endelig finder udvalget, at en direktør skal have ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i de enkelte tilfælde træffer anden bestemmelse. Forslaget skal sikre, at direktøren kan benytte bestyrelsesmøderne til at orientere bestyrelsen om konkrete forhold og svare på spørgsmål fra bestyrelsen m.v. Da direktøren har et personligt ansvar

i forhold til fondens anliggender, er det efter udvalgets opfattelse væsentligt, at direktøren har en direkte adgang til at orientere sig og svare på spørgsmål fra den samlede bestyrelse.

3.4 Administrator

Udvalget har overvejet, om der bør indføres regler om administrator, hvis rolle ikke er nærmere reguleret i den gældende fondslov.

Efter den gældende fondslov er retstilstanden således den, at der ikke er noget til hinder for, at en fond har en administrator, der står for den daglige drift eller administration af fonden. I betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 61, nævnes i relation til bestemmelsen om, at en fond kan ansætte en eller flere direktører, at direktøren vil være fondens administrator. Der er dermed ikke foretaget en (skarp) sondring mellem rollen som henholdsvis direktør og administrator.

Efter erhvervsfondsloven gælder imidlertid, at bestyrelsen kan træffe aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver. Ledelsen har ansvaret for fondens daglige drift, uanset om der er truffet aftale med en administrator, jf. herved erhvervsfondslovens § 43. Dermed er der i erhvervsfondsloven foretaget en skarp sondring mellem henholdsvis direktionen, hvis opgaver navnlig er reguleret i erhvervsfondslovens § 42, og administrator, hvis opgaver er reguleret i erhvervsfondslovens § 43, og som således ikke kan varetage ledelsesopgaver eller i øvrigt bestride de opgaver, som en direktør varetager. Det betyder også, at administrator ikke skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system efter erhvervsfondsloven.

Efter udvalgets opfattelse er den manglende sondring i fondsloven mellem direktører og administrator ikke forenelig med den virkelighed, der eksisterer blandt fondene i dag. Udvalget peger i den forbindelse på, at anvendelse af en administrator – som nævnt i erhvervsfondslovens forarbejder, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 154, side 81 – især er udbredt blandt fonde, hvor bl.a. bankernes forvaltningsafdelinger forestår administration (og revision) af en række fonde. Udvalget peger endvidere på, at det i Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 154, side 81, er anført, at en undersøgelse foretaget af Deloitte fra september 2012 om erhvervsdrivende fonde viste, at 47 pct. af de erhvervsdrivende fonde anvendte administrator til hjælp til bestyrelsen. At administrators rolle ikke er nærmere reguleret i fondsloven er efter udvalgets opfattelse således ikke begrundet i hensyn til, at fondene ikke i praksis anvender en administrator eller lignende.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at det er forbundet med visse fordele, at en fonds bestyrelse kan træffe aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver. Dette gælder særligt i fonde, der vælger ikke at ansætte en direktør. En administrator kan således

anvendes som en hjælp til navnlig bestyrelsen i forbindelse med udførelse af visse konkrete opgaver, uden at der skal ansættes en egentlig direktør, som besidder ledelsesopgaver, som kan tegne og repræsentere fonden udadtil, og som skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Udvalget finder det på denne baggrund hensigtsmæssigt, at bestyrelsens mulighed for at træffe aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver præciseres i fondsloven. Udvalget foreslår, at bestemmelsen udformes i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i erhvervsfondslovens § 43, således at der er parallelitet mellem de to regelsæt, og idet der efter udvalgets opfattelse ikke ses at være behov for, at der skulle gælde noget andet efter fondsloven end efter erhvervsfondsloven.

Udvalget finder i den forbindelse endvidere, at administrator ikke bør kunne repræsentere og tegne fonden i forhold til tredjemand, og at administrator derfor heller ikke bør registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Det skyldes som nævnt ovenfor, at administrator alene skal kunne udføre konkrete driftsopgaver. Dermed fungerer administrator alene som fuldmægtig for bestyrelsen i forhold til fondens administration. Det vil derfor også være bestyrelsen eller en eventuel direktion, der står for den daglige drift af fonden, uanset om der er indgået aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver.

3.5 Krav til medlemmer af bestyrelsen og direktionen

3.5.1 **Habilitets- og bopælskrav**

Udvalget mener, at kravet efter gældende ret om, at bestyrelsesmedlemmer og direktører skal være myndige og ikke må være under værgemål eller samværgemål, bør videreføres og udvides. Fondens bestyrelse er som udgangspunkt eneansvarlig for fondens virksomhed, hvorfor der efter udvalgets opfattelse må stilles krav om, at bestyrelsens medlemmer er egnede til at varetage fondens virksomhed og interesser. Det må efter udvalgets opfattelse i almindelighed antages at være udelukket, at en person kan varetage fondens virksomhed og interesser, såfremt vedkommende er ude af stand til at varetage sine egne forhold og anliggender eller har behov for hjælp til at administrere sin formue eller varetage andre økonomiske anliggender m.v.

Udvalget foreslår derfor, at kravet udvides, således at der tillige stilles krav om, at bestyrelsesmedlemmer og direktører ikke må have en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter. Fremtidsfuldmagtsloven blev vedtaget af Folketinget i 2016 og trådte i kraft i efteråret 2017 som et alternativ til bl.a. det offentligt fastsatte værgemål. Efter vedtagelsen af fremtidsfuldmagtsloven er det efter udvalgets opfattelse derfor nærliggende at udvide fondslovens habilitetskrav, således at der også stilles krav om, at bestyrelsesmedlemmer og direktører ikke må have en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft.

Det er endvidere udvalgets forslag, at kravet til fondens ledelse udvides således, at medlemmerne ikke må være under rekonstruktionsbehandling eller konkursbehandling.

Efter gældende ret stilles der desuden krav om, at direktører og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser. Bopælskravet er i overensstemmelse med legatpraksis og er bl.a. begrundet i, at det er vanskeligere at sanktionere ulovlige dispositioner over for bestyrelsesmedlemmer, der bor i udlandet, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 61.

Udvalget er opmærksom på, at kravet om, at direktører og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne som udgangspunkt skal være bosat her i landet, ikke findes i erhvervsfondsloven. Kravet blev således ikke videreført ved lov nr. 712 af 25. juni 2014 om erhvervsdrivende fonde med den begrundelse, at selskabslovens § 112 ikke indeholder et tilsvarende krav herom, og da EU-borgere generelt ikke vil være omfattet af et sådant krav, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 154, side 79.

Udvalget mener imidlertid, at fondsloven fortsat bør indeholde et bopælskrav, idet det ikke nødvendigvis er de samme hensyn, der gør sig gældende for fonde omfattet af fondsloven, som for selskaber omfattet af selskabsloven og erhvervsdrivende fonde omfattet af erhvervsfondsloven.

Udvalget foreslår dog, at det udtrykkeligt fastsættes, at bopælskravet opfyldes ved bopæl i Grønland, Færøerne, EU- eller EØS-lande. Efter udvalgets opfattelse er der herefter ikke behov for, at fondsmyndigheden konkret kan dispensere fra bopælskravet, hvorfor udvalget foreslår, at dispensationsadgangen i fondslovens § 12, stk. 1, 2. pkt., ikke videreføres.

3.5.2 **Om krav til bestyrelsens kompetencer**

Udvalget har drøftet, om der bør fastsættes visse grundlæggende krav til bestyrelsens kvalifikationer med henblik på at sikre, at bestyrelsen kan varetage en forsvarlig drift af fonden.

Spørgsmålet om fastsættelse af kvalifikationskrav til bestyrelsesmedlemmer i fondsloven blev også drøftet af udvalget i betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 57-58. Om udvalgets begrundelse for ikke at foreslår nærmere regler om kvalifikationskrav til bestyrelsen fremgår følgende:

”Det er derfor væsentligt, at det gennem de regler, som gælder for valg af bestyrelsen, og den praksis, som følges, så vidt muligt sikres, at den fornødne sagkundskab er repræsenteret i bestyrelsen.

De krav, som bør stilles til ledelsen, afhænger af fondens størrelse, formål og karakter. Er fondens formål almenvelgørende eller på anden måde almennyttigt, er det ønskeligt, at der – i hvert fald i mangel af særlige rådgivende organer – i bestyrelsen findes visse personer, som har særlige forudsætninger for at vurdere, hvorledes fonden bedst kan tilgodese de interesser, som den skal tjene. Også indsigt med hensyn til forvaltningen af den kapital, som fonden ejer, er væsentlig. Er fonden erhvervsdrivende, bør det tillige sikres, at den fornødne sagkundskab med hensyn til den erhvervsvirksomhed, som fonden udøver, er repræsenteret i bestyrelsen.

Udvalget har derfor overvejet, om man bør søge at fastlægge regler, der tager sigte på, at fondens ledelse opfylder de krav, som varetagelsen af fondens interesser tilsiger. Dette ville indebære en begrænsning af den frihed, som stifteren hidtil – med visse begrænsninger – har haft til at fastlægge, hvorledes bestyrelsen skal sammensættes og udpeges.

(…) Udover elementære krav om myndighed og rådighed over formue er det imidlertid efter udvalgets mening næppe muligt at fastlægge hensigtsmæssige generelle kvalifikationskrav. Dertil er forholdene i de fonde, der vil være omfattet af loven, for forskellige. (…)”.

Spørgsmål blev tilsvarende drøftet i Erhvervsfondsudvalgets rapport om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde fra 2012, side 130, hvoraf fremgår som følger:

”Udvalget finder, at der ikke er behov for, at der i LEF indskrives krav om, at der i vedtægten for en fond skal fastlægges krav til bestyrelsesmedlemmernes kompetencer. En række af udvalgsmedlemmerne henviser i den forbindelse til, at der i SEL ikke er fastsat krav til bestyrelsesmedlemmernes kompetencer i A/S’er og ApS’er. Der er ikke en begrundelse for, hvorfor der på dette punkt skulle være skærpede krav for bestyrelsesmedlemmer i en fond i forhold til, hvad der gælder for selskaber.”

Udvalg finder i lighed med udvalget i betænkning nr. 970/1982 om fonde, at det næppe er muligt at fastlægge hensigtsmæssige generelle kvalifikationskrav henset til de forskelle, der præger fondene. Udvalget lægger i den forbindelse også vægt på, at en opstilling af kvalifikationskrav i fondsloven vil indebære en begrænsning af stifters frihed ved udformningen af fondens vedtægt.

Selv om udvalget ikke foreslår regler om krav til bestyrelsens kompetencer, finder udvalget dog anledning til at bemærke, at forpligtelsen til at varetage fondens interesser må indebære, at bestyrelsen til stadighed må vurdere, hvorvidt bestyrelsen samlet set har den rette

sammensætning til at løse fondens opgaver og udfordringer. Hvis bestyrelsen savner de nødvendige kvalifikationer i et givent spørgsmål, vil den som led i pligten til at varetage fondens interesser derfor være forpligtet til at kompensere herfor, f.eks. ved at antage professionel rådgivning.

Der henvises samtidig til udvalgets forslag om en deklaratorisk fireårig funktionsperiode, jf. pkt. 3.8.3 nedenfor.

3.6 Udtræden af bestyrelsen

Udvalget mener, at gældende ret, hvorefter bestyrelsesmedlemmer har *ret til at udtræde* af bestyrelsen, bør videreføres. Retten er et udtryk for, at bestyrelsens ansvar for og pligt til at varetage fondens formål og interesser ikke må tilsidesættes på grund af manglende tid eller vilje eller andre personlige forhold, og at et bestyrelsesmedlem derfor til enhver tid har ret til at udtræde af bestyrelsen uden nærmere begrundelse. Den pågældende må dog umiddelbart give meddelelse til bestyrelsen eller bestyrelsesformanden, så der kan udpeges et nyt bestyrelsesmedlem, eller en eventuel suppleant kan tiltræde.

Det bemærkes i den forbindelse, at udvalget foreslår at fastholde, at det alene er fondsmyndigheden, der kan afsætte et bestyrelsesmedlem, jf. pkt. 3.7 nedenfor.

Med hensyn til bestyrelsesmedlemmers *pligt til at udtræde* af bestyrelsen, mener udvalget, at de forhold, der efter den gældende fondslovs § 13 medfører, at et medlem skal udtræde, bør videreføres og udbygges på følgende punkter.

Udvalget foreslår *for det første* den ændring, at et bestyrelsesmedlem, som er under rekonstruktion, også bør have pligt til at udtræde af bestyrelsen.

Udvalget foreslår *for det andet*, at et bestyrelsesmedlem, som har en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft, også bør have pligt til at udtræde af bestyrelsen. Der henvises herom til pkt. 3.5.1 ovenfor.

Udvalget foreslår *for det tredje*, at der indføres en bestemmelse om, at et bestyrelsesmedlem skal udtræde, hvis medlemmet ikke opfylder kravene i vedtægten. Det vil f.eks. kunne være i tilfælde af vedtægtsbestemmelser om alderskrav eller om, at den pågældende skal besidde et bestemt hverv eller repræsentere en bestemt organisation eller forening, som den pågældende ikke længere besidder eller repræsentere. Med forslaget lægger udvalget op til, at et bestyrelsesmedlem, der ikke opfylder vedtægtens krav, skal udtræde fra det tidspunkt, hvor vedtægtens

krav til bestyrelsesmedlemmet ikke længere er opfyldt. Såfremt et medlem ikke af egen drift udtræder, bør fondsmyndigheden fortsat have adgang til afsætte medlemmet, såfremt kravene i vedtægten ikke er opfyldt, jf. herom pkt. 3.7 nedenfor.

Udvalget har endvidere drøftet, om der i tillæg hertil bør fastsættes en lovbestemt *aldersgrænse* for bestyrelsesmedlemmer. Tilsvarende overvejelser blev gjort i betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 61, hvor det blev foreslået at indføre en 75-årsgrænse, herunder bl.a. i lyset af, at der i stadfæstelsespraksis normalt gjaldt en aldersgrænse på 70 år. Udvalgets forslag om en 75-årsgrænse blev imidlertid udeladt af det fremsatte lovforslag med følgende begrundelse, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, spalte 3122-3123:

> "I betænkningen side 61 blev det af et flertal i udvalget foreslået, at et bestyrelsesmedlem skal udtræde af bestyrelsen ved udgangen af den måned, hvori medlemmet fylder 75 år. Fondsmyndigheden vil dog kunne fritage for kravet. Et mindretal i udvalget fandt ikke fornødent grundlag for at fastsætte nogen aldersgrænse og henviste bl.a. til, at der ikke i selskabslovgivningen findes sådanne aldersgrænser. Flere høringsinstanser har støttet mindretallet, og det er bl.a. anført, at det inden for ældrearbejdets organisationer vil være vanskeligt at leve med en aldersgrænse, idet et betydeligt antal ældre mennesker er bestyrelsesmedlemmer i disse organisationer som valgte repræsentanter for beboere og brugere. Under hensyn til disse synspunkter, og idet bestyrelsesmedlemmer, der f.eks. på grund af alder ikke er i stand til at beklæde hvervet som medlem, kan afsættes af fondsmyndigheden, jfr. Forslaget stk. 4, har justitsministeriet ikke ment at burde fastsætte nogen øvre aldersgrænse for bestyrelsesmedlemmer."

Udvalget mener tilsvarende, at der ikke er grundlag eller behov for at indføre en aldersgrænse i fondsloven. Udvalget bemærker, at Komitéen for god Fondsledelse i sine anbefalinger, der gælder for de erhvervsdrivende fonde, anbefaler at der for medlemmerne af bestyrelsen fastsættes en aldersgrænse (anbefaling 2.5.2), men at komitéen ikke forholder sig til, hvilken aldersgrænse der bør fastsættes. Efter udvalgets opfattelse bør en eventuel aldersgrænse fastsættes i fondenes vedtægter og ikke i fondsloven.

3.7 Afsættelse

3.7.1 Afsættelse af bestyrelsen

Som nævnt er bestyrelsen fondens øverste ledelsesorgan. I mangel af en generalforsamling og andre organer, der kan føre kontrol med – samt udpege og afsætte bestyrelsen – er det efter udvalgets opfattelse væsentligt, at fondsmyndigheden tillægges en række beføjelser over for bestyrelsen, herunder bl.a. en eneret til at afsætte medlemmer af bestyrelsen, som ikke lever op til de grundlæggende krav, der stilles i lovgivningen.

Udvalget finder derfor, at der fortsat skal være adgang for fondsmyndigheden til at afsætte et bestyrelsesmedlem, der ikke opfylder fondslovens betingelser for at være medlem af bestyrelsen, herunder kravene om at den pågældende skal være myndig, ikke må være under værgemål eller samværgemål og ikke må have en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft.

Udvalget finder endvidere, at fondsmyndigheden fortsat bør have adgang til at afsætte et bestyrelsesmedlem, der ikke længere opfylder vedtægtens krav for sin udpegning, gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen, på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at varetage hvervet som medlem af bestyrelsen, eller i øvrigt har vist sig uegnet til at varetage hvervet som medlem af bestyrelsen. Udvalget foreslår således i al væsentlighed, at fondslovens § 14 videreføres, dog med de modifikationer, der bl.a. følger af udvalgets forslag under pkt. 3.5 ovenfor.

Med hensyn til muligheden for at afsætte et bestyrelsesmedlem, som har vist sig *uegnet*, bemærkes det, at udvalget foreslår visse sproglige ændringer af bestemmelsen, bl.a. med henblik på at præcisere, at uegnethedsvurderingen knytter sig til varetagelsen af bestyrelseshvervet. Udvalget bemærker samtidig, at der herved sigtes til vedkommendes hverv i den pågældende fond. Dermed vil fondsmyndighedens afgørelse om at afsætte et bestyrelsesmedlem, fordi vedkommende er uegnet, ikke indebære, at vedkommende ikke kan fortsætte med at varetaget hvervet som bestyrelsesmedlem i en anden fond. Det kan dog i et sådant tilfælde være naturligt for fondsmyndigheden at se nærmere på vedkommendes varetagelse af hvervet i andre fonde, hvilket vil blive administrativt lettere med udvalgets forslag om registrering af ledelsesmedlemmer.

Udvalget bemærker i den forbindelse i øvrigt, at udvalget som nævnt ovenfor forudsætter, at uegnethedsvurderingen vil være den samme, og at fondsmyndighedens administrative praksis derfor kan videreføres.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at adgangen til at afsætte bestyrelsesmedlemmer fortsat alene bør tilkomme fondsmyndigheden. Bestyrelsen eller tredjemand bør efter udvalgets opfattelse således fortsat ikke have adgang til at afsætte et bestyrelsesmedlem, heller ikke selvom en sådan ret måtte være foreskrevet i vedtægten. Sådanne vedtægtsbestemmelser vil med udvalgets forslag også fremadrettet være uvirksomme.

Udvalget har endvidere overvejet, om fondsmyndigheden bør have adgang til midlertidigt at suspendere bestyrelsesmedlemmer, f.eks. imens en undersøgelse eller granskning pågår. En sådan mulighed fremgår ikke klart af fondsloven eller fondslovens forarbejder. Derimod har Erhvervsstyrelsen ifølge lovforarbejderne til erhvervsfondslovens § 45 denne mulighed for erhvervsdrivende fonde.

Udvalget finder, at midlertidig suspension af et eller flere bestyrelsesmedlemmer kan være et virksomt værktøj for fondsmyndigheden, f.eks. mens en undersøgelse eller granskning m.v. pågår. Det vil bl.a. kunne være relevant, hvis der foreligger risiko for, at et eller flere bestyrelsesmedlemmer vil modarbejde eller hindre oplysninger til undersøgelsen eller lignende.

Udvalget foreslår derfor, at det i overensstemmelse med forarbejderne til erhvervsfondslovens § 45, præciseres i lovbemærkningerne, at adgangen til at afsætte bestyrelsesmedlemmer også vil indebære, at fondsmyndigheden midlertidigt kan suspendere et eller flere bestyrelsesmedlemmer.

3.7.2 **Afsættelse af direktionen**

Efter gældende ret kan fondsmyndigheden afsætte en direktør, som ikke er myndig, som er under værgemål efter værgemålslovens § 5, under samværgemål efter værgemålslovens § 7 eller som ikke er bosat her i landet, jf. herved fondslovens § 14.

Efter erhvervsfondsloven har Erhvervsstyrelsen – foruden muligheden for at afsætte en direktør, som ikke er myndig eller som er under værgemål eller samværgemål m.v. – også mulighed for i særlige tilfælde at give bestyrelsen påbud om at afskedige en direktør, hvis denne klart ikke lever op til de krav, der stilles for at varetage fondens daglige ledelse.

Udvalget har overvejet, om der bør tilkomme fondsmyndigheden en adgang til at afsætte en direktør eller give bestyrelsen påbud om at afsætte en direktør.

Som nævnt er direktionen med udvalgets forslag en del af fondens ledelse, hvilket bl.a. afspejles ved, at direktionens opgaver beskrives nærmere i fondsloven.

Det er samtidig udvalgets opfattelse, at det er bestyrelsen, der er fondens øverste ledelsesorgan, og dermed bestyrelsen, der som sådan bør være ansvarlig over for fondsmyndigheden. Dermed bør ansvaret for og tilsynet med direktionen efter udvalgets opfattelse også ligge hos bestyrelsen, som har ansat denne, og som i udgangspunktet er nærmest til at vurdere, om direktionen varetager den daglige ledelse af fonden på en forsvarlig måde. Dermed tvinges bestyrelsen også til aktivt at påtage sig ansvaret for, at fonden ledes forsvarligt og eventuelt afskediger en direktør, som ikke varetager sine opgaver tilfredsstillende.

Udvalget finder på denne baggrund ikke, at fondsmyndigheden bør have adgang til at afsætte en direktør, medmindre der – ligesom efter gældende ret, jf. fondslovens § 14, jf. § 12 – er tale om grundlæggende krav om myndighed, bopæl og retlig handleevne m.v., som er let

konstaterbare, og som ikke vedrører den pågældendes evne til at varetage sine opgaver m.v. Udvalget foreslår hertil, at en direktør tilsvarende bør kunne afsættes, hvis denne har en fremtidsfuldmagt, som er i sat i kraft.

Der kan dog efter udvalgets opfattelse opstå tilfælde, hvor en direktør klart ikke lever op til de krav, der stilles for at varetage fondens daglige ledelse, og hvor fondsmyndigheden derfor må skride til handling, hvis bestyrelsen ikke gør det.

Udvalget finder derfor, at der bør indføres en klar hjemmel til, at fondsmyndigheden kan give bestyrelsen påbud om at afskedige en direktør.

Udvalget finder samtidig, at der – af de ovenfor nævnte grunde om, at bestyrelsen er ansvarlig for at føre tilsyn med direktionen – bør være tale om en mulighed, som alene kan anvendes i særlige tilfælde. Dette svarer til, hvad der gælder efter erhvervsfondsloven.

Det kan efter udvalgets opfattelse bl.a. være tilfældet, hvis en direktørs egne interesser er i strid med fondens interesser og vedtægt. Det kan f.eks. være i tilfælde af gentagne aftaler med tjenesteydere, hvor direktøren har en modstridende egeninteresse, sammenblanding af en direktørs egne økonomiske forhold med fondens eller direktørens overtrædelse af sin stillingsfuldmagt, hvor bestyrelsen først efterfølgende får viden herom.

Udvalget finder endvidere, at fondsmyndigheden – ligesom efter erhvervsfondsloven – alene bør kunne give bestyrelsen påbud om at afskedige en direktør, hvis denne *klart* ikke lever op til de krav, der stilles for at varetage fondens daglige ledelse. Dermed kan fondsmyndigheden ikke udstede et påbud herom, hvis der er tvivl om, hvorvidt ansvaret ligger hos direktøren. Det forudsættes i den forbindelse, at fondsmyndigheden – når den overvejer at benytte muligheden – almindeligvis vil bede bestyrelsen om en redegørelse, før myndigheden udsteder et påbud til bestyrelsen om at afskedige direktøren.

Hvis bestyrelsen vælger ikke at følge fondsmyndighedens påbud om at afskedige en direktør, kan fondsmyndighedens afsættelse af bestyrelsesmedlemmerne komme på tale ud fra overvejelser om bestyrelsesmedlemmernes egnethed til at varetaget hvervet som bestyrelsesmedlem.

3.8 Udpegning og valg af bestyrelsen

3.8.1 Om fondsmyndigheden skal godkende bestyrelsens sammensætning

Udvalget har overvejet behovet for at indføre en ordning, hvor bestyrelsens sammensætning skal godkendes af fondsmyndigheden for derved at sikre overholdelse af fondsloven og fondens vedtægt.

På den ene side vil en godkendelsesordning have den fordel, at fondsmyndigheden har mulighed for at påse, om en række væsentlige krav til bestyrelsen er opfyldt, herunder f.eks. eventuelle kvalifikationskrav i vedtægten, kravet om en i forhold til stifter uafhængig ledelse og kravet om, at stifters nærtstående ikke må udgøre bestyrelsens flertal. En godkendelsesordning vil dermed være en umiddelbar styrkelse af fondsmyndighedens mulighed for at føre kontrol med fondene.

På den anden side mener udvalget, at det som det klare udgangspunkt bør være bestyrelsen selv, der har ansvaret for at sikre, at dens sammensætning opfylder kravene i fondsloven og fondens vedtægt.

Hertil kommer, at en godkendelsesordning vil være forbundet med administrative byrder for såvel fonden som fondsmyndigheden. Udvalget mener ikke, at fordelene ved en godkendelsesordning opvejer disse byrder, bl.a. henset til fondsmyndighedens beføjelser, herunder bl.a. muligheden for at afsætte et bestyrelsesmedlem, som ikke opfylder kravene i vedtægten eller fondsloven. Endvidere kan fondsmyndigheden påbyde, at forhold, som strider imod fondsloven eller vedtægten, bringes i orden. Udvalget lægger i den forbindelse endvidere vægt på, at den foreslåede registreringsordning, hvorefter det vil påhvile bestyrelsen at sikre, at der sker registrering af bestyrelsen og ændringer i dens sammensætning, jf. herom i betænkningens kapitel 4, fortsat vil sikre fondsmyndigheden adgangen til at føre tilsyn med bestyrelsens sammensætning, hvorfor en godkendelsesordning alene vil bibringe fondsmyndigheden en begrænset merværdi.

Udvalget finder på den baggrund ikke behov for at indføre en godkendelsesordning, hvorfor udvalgets lovudkast ikke indeholder bestemmelser herom.

3.8.2 Udpegning af bestyrelsens medlemmer

Som det fremgår af betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 57, er spørgsmålet om sammensætning samt valg og udpegning af fondens ledelse af afgørende betydning. Det skyldes, at

bestyrelsen er ansvarlig for fondens virksomhed, da fonde ikke har en ejerkreds, som kan kontrollere bestyrelsens dispositioner og foranledige ændringer i bestyrelsen, hvis det findes påkrævet af hensyn til fonden.

Overordnet mener udvalget, at det fortsat bør være sådan, at vedtægtens regler om valg eller udpegning af bestyrelsen som udgangspunkt bør være afgørende for, hvorledes valg af bestyrelsens medlemmer foretages. Der bør ved udformningen af reglerne derfor ikke gås på kompromis med den frihed, som stifteren – efter udvalgets opfattelse – bør have til at fastlægge, hvordan bestyrelsen skal sammensættes, vælges og udpeges. Hertil kan der endvidere peges på, at udformningen af reglerne om bestyrelsens valg eller udpegning bør ske med respekt for den mangfoldighed, der eksisterer blandt fondene, herunder fondenes størrelse, formål og karakter.

Udvalget finder derfor, at det fortsat skal være muligt at bestemme i vedtægten, hvordan valg eller udpegning til bestyrelsen skal ske.

Udvalget mener dog samtidig, at der – med respekt for stifters frihed og bestyrelsens ansvar for at varetage fondens interesser – med fordel kan opstilles mere detaljerede deklaratoriske regler om bestyrelsens valg eller udpegning.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at bestyrelsen ofte vælges ved såkaldt *selvsupplering*, som går ud på, at det udtrædende medlem selv eller bestyrelsen vælger det nye medlem, eventuelt efter nærmere regler herom i vedtægten. I betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 58, blev der gjort særlige overvejelser om selvsuppleringssystemet:

> ”Udvalget har navnlig overvejet, om selvsuppleringssystemet kan anses for acceptabelt. Mod dette system kan indvendes, at det ikke giver tilstrækkelig sikkerhed for, at bestyrelsen er betryggende sammensat. Tværtimod kan systemet hævdes at indebære en vis risiko for, at man ved udvælgelsen af nye bestyrelsesmedlemmer snarere lægger vægt på traditioner, »forbindelser« og lignende end på vedkommendes saglige kvalifikationer. Det kunne siges at være mindre tilfredsstillende, at bestyrelsen, som er (ene)ansvarlig for fonden, bestemmer sin egen sammensætning.
>
> Heroverfor kan det anføres, at bestyrelsens medlemmer vil have en naturlig tilskyndelse til at sikre sig, at bestyrelsen (fortsat) er sammensat på en sådan måde, at den kan varetage ledelsen af fonden på betryggende vis. Dette gælder ikke mindst de medlemmer, som i bestyrelsen varetager bestemte interesser, f.eks. fordi de repræsenterer et eller flere af de formål, som fonden skal tilgodese.
>
> Der foreligger ikke for udvalget sådanne erfaringer, som kunne tale for at afskaffe selvsuppleringssystemet.

> Hvis der – som udvalget foreslår – gives fondsmyndigheden adgang til at afsætte bestyrelsesmedlemmer, som misrøgter deres bestyrelseshverv, vil dette endvidere, når det ses i sammenhæng med det foreslåede tilsyn, indeholde et betydeligt værn mod misbrug. Endelig må det tages i betragtning, at selvsuppleringssystemet som nævnt svarer til hidtidig udbredt praksis, og at det forekommer vanskeligt at pege på et mere hensigtsmæssigt system.
>
> Udvalget finder derfor ud fra en samlet vurdering, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at søge selvsuppleringssystemet afskaffet. (…)".

Udvalget kan overordnet tilslutte sig ovenstående betragtninger om fordele og ulemper ved selvsuppleringssystemet. Udvalget bemærker dog samtidig, at selvsuppleringssystemet må anses for at være et udslag af, at fonde er selvejende, og således ikke har en kreds af kapitalejere eller medlemmer, der på en generalforsamling kan vælge medlemmer til fondens bestyrelse.

Med henblik på at skabe klarhed om, at selvsupplering er det naturlige udgangspunkt for valg til bestyrelsen, foreslår udvalget, at der indføres en deklaratorisk bestemmelse herom, som kan fraviges i vedtægten. At bestemmelsen kan fraviges i vedtægten vil indebære, at retten til at vælge (bestemte) bestyrelsesmedlemmer i vedtægten kan være tillagt andre end bestyrelsen i form af en udpegningsret for tredjemand eller lignende.

Udvalget foreslår i den forbindelse endvidere, at det udtrædende medlem skal have ret til at deltage i valget af det nye bestyrelsesmedlem, medmindre andet er bestemt i vedtægten.

Kan udpegning eller valg ikke ske i overensstemmelse med vedtægten, bør det endvidere fortsat være sådan, at udpegning foretages af fondsmyndigheden. Dette vil f.eks. kunne være relevant i tilfælde, hvor der ikke aktuelt er nogen bestyrelse i fonden, og hvor vedtægten foreskriver, at hvert enkelt medlem supplerer sig selv.

Udvalget har i den forbindelse endvidere overvejet, om der er betænkeligheder forbundet med vedtægtsbestemmelser, der fastsætter en *udpegningsret for tredjemand*, og om der bør indføres begrænsninger for sådanne vedtægtsbestemmelser.

Det er udvalgets opfattelse, at der i praksis kan opstå situationer, hvor det kan være vanskeligt for et bestyrelsesmedlem, som er udpeget af en tredjemand, udelukkende at varetage fondens interesser. Problemstillingen kan f.eks. være relevant i det tilfælde, hvor f.eks. en arbejdsgiver har udpegningsret til bestyrelsen og udpeger en af sine ansatte. Udvalget mener imidlertid ikke, at der er grundlag for at foretage indskrænkninger i stifters frihed til at lade en eller flere af bestyrelsens medlemmer udpege af udenforstående – f.eks. en organisation, en myndighed eller

en familie – bl.a. henset til fondsmyndighedens beføjelser til ultimativt at afsætte bestyrelsesmedlemmer, som ikke lever op til de forpligtelser, der følger med hvervet.

Udvalget finder dog anledning til at bemærke, at et bestyrelsesmedlem, som er udpeget af en tredjemand, ikke i sin funktion som bestyrelsesmedlem er underlagt instruktion fra den udpegningsberettigede tredjemand, og at tredjemand ikke kan udarbejde et formelt mandat, som den udpegede skal arbejde ud fra i sit bestyrelseshverv. Det udpegede bestyrelsesmedlem er som de øvrige bestyrelsesmedlemmer underlagt tavshedspligt og må således ikke uberettiget videregive, hvad vedkommende under udøvelsen af sit hverv har fået kendskab til, hverken til den udpegningsberettigede eller andre. Forpligtelsen til alene at varetage fondens formål og interesser gælder også for bestyrelsesmedlemmer, som er udpeget af tredjemand, og sådanne bestyrelsesmedlemmer vil således ikke skulle varetage den udpegningsberettigedes interesser. Endvidere bemærker udvalget, at sådanne bestyrelsesmedlemmer alene vil kunne afsættes af fondsmyndigheden og ikke af den udpegningsberettigede.

Udvalget har desuden overvejet betænkelighederne forbundet med vedtægtsbestemmelser, hvorefter *stifter har udpegningsret* til hele eller dele af bestyrelsen. Særligt i de tilfælde, hvor stifteren er tillagt ret til med jævne mellemrum at udpege medlemmer til fondens bestyrelse, kan der rejses spørgsmål om, hvorvidt dette er foreneligt med kravet om en i forhold til stifter selvstændig ledelse. Det drejer sig særligt om de tilfælde, hvor vedtægten foreskriver, at stifter med korte mellemrum kan eller skal forny bestyrelsens mandat, det vil sige situationer, hvor stifter med kortere mellemrum enten skal genudpege hele eller dele af bestyrelsen eller pege på nye medlemmer.

Udvalget finder, at disse betænkeligheder reduceres ved, at der i bestyrelsen skal være et vist antal medlemmer, der skal være uafhængige af stifter, ligesom stifter og stifters nærtstående ikke må udgøre et flertal af bestyrelsen. Udvalget finder derfor ikke grundlag for at indskrænke gyldigheden af vedtægtsbestemmelser om stifters udpegningsret.

For så vidt angår vedtægtsbestemmelser om tredjemands adgang til at udpege bestyrelsesformanden og -næstformanden henvises til pkt. 3.2.2 ovenfor.

3.8.3 **Bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode og genudpegning**

Den gældende fondslov indeholder ikke regler om bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode.

Det blev i betænkning nr. 970/1982 om fonde overvejet, om der af hensyn til at sikre fleksibilitet m.v. burde indføres en funktionsperiode. Af udvalgets overvejelser fremgår følgende, jf. betænkningens side 58:

> "En mulighed for at opnå fleksibilitet i bestyrelsen kunne være at begrænse de enkelte bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode, f.eks. til 4 år. En regel, der udelukkede genvalg, ville dog være klart uhensigtsmæssig, idet den ville berøve bestyrelsen den nødvendige kontinuitet og erfaring. Bl.a. under hensyn til de meget uensartede typer af fonde, som lovgivningen skal dække, vil heller ikke en regel, der begrænsede antallet af funktionsperioder, efter udvalgets mening være hensigtsmæssig.
>
> En regel om en begrænset funktionsperiode måtte derfor give mulighed for genvalg. Gennem en sådan regel ville man opnå, at et medlems fortsatte funktion i bestyrelsen skulle optages til bedømmelse ved funktionsperiodens udløb. En sådan regel gælder i aktieselskaber, jfr. Aktieselskabslovens § 49, stk. 7, hvorefter funktionsperioden højst er 4 år.
>
> Udvalget har imidlertid ikke fundet tilstrækkelig anledning til at foreslå en sådan regel overført til fonde. Man har herved lagt vægt på, at der ved mange, navnlig mindre, (kapitalforvaltende) fonde næppe er noget større reelt behov for at begrænse funktionsperioden. Selvsuppleringssystemet bevirker desuden, at der i praksis formentlig kun sjældent vil blive gjort brug af den mulighed for udskiftning, som en regel om begrænset funktionsperiode medfører. En sådan regel kunne befrygtes at give anledning til en vis uro i bestyrelsen til skade for samarbejdsmulighederne. Endelig har man lagt vægt på, at der dels gennem udvalgets forslag om en 75-årsaldersgrænse, jfr. Udkastets § 12, stk. 1, dels gennem reglerne i udkastets § 12, stk. 3 og 4, om fjernelse af bestyrelsesmedlemmer er mulighed for at sikre, at medlemmer, der ikke er i besiddelse af de fornødne kvalifikationer, udtræder af bestyrelsen."

Tilsvarende overvejelser gjorde Erhvervsfondsudvalget sig i sin rapport fra 2012 om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde, side 130 ff.:

> "Efter SEL § 120, stk. 4, gælder de generalforsamlingsvalgte medlemmers hverv for den tid, der er fastsat i vedtægten. Valgperioden kan dog maksimalt være 4 år. LEF indeholder ingen krav herom.
>
> Erhvervsstyrelsen anbefaler en udpegningsperiode på mellem 2-4 år, så der tages hensyn til behovet for kontinuitet, og fornyelse ved udskiftning af bestyrelsesmedlemmer.
>
> En lovbestemt udpegningsperiode sikrer, at bestyrelsen med passende mellemrum tager en drøftelse af, hvorvidt bestyrelsens sammensætning er passende og hensigtsmæssig i forhold til fondens formål og interesser, herunder fondes udfordringer i forhold til aktivitets- og uddelingsformålet.

> Det må forudsættes, at en ansvarlig formand eller eventuelt et formandskab for bestyrelsen uden lovkrav herom vil sikre, at bestyrelsens sammensætning så vidt muligt til stadighed er optimal.
>
> Et nomineringsudvalg, der til stadighed har fokus på bestyrelsens sammensætning, kompetencer og formelt kommer med forslag til nye kandidater, kan være en mulighed til at sikre løbende fornyelse i bestyrelsen. Et nomineringsudvalg vil især kunne overvejes i fonde med et større antal bestyrelsesmedlemmer, og hvor bestyrelsesmedlemmerne udpeges ved selvsupplering.
>
> Det er udvalgets opfattelse, at der p.t. ikke er behov for regulering af krav til vedtægten om bestyrelsens udpegningsperiode i LEF.
>
> Udvalget finder, at spørgsmålet om udpegningsperiode vil kunne være egnet til eventuelle anbefalinger om god fondsledelse. En aktiv stillingtagen vedrørende det enkelte bestyrelsesmedlem i hvert tilfælde hvert 2.-4. år vil efter udvalgets opfattelse være hensigtsmæssig ikke mindst under hensyntagen til den stadigt stigende omskiftelighed erhvervsvirksomheder er udsat for. Manglende eller sen reaktion på en given udvikling kan være helt afgørende for virksomhedens og dermed fondens økonomiske stilling og fremtidsudsigter."

Udvalget finder, at spørgsmålet om fornyelse og succession i bestyrelsen er væsentligt og har derfor overvejet, om der nu bør indføres en funktionsperiode i fondsloven. Som beskrevet ovenfor i betænkning nr. 970/1982 om fonde og i rapporten om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde af 2012 taler det til fordel for indførelse af en lovbestemt funktionsperiode, at en sådan bestemmelse vil bidrage til fleksibilitet i bestyrelserne og til, at bestyrelsen i forbindelse med funktionsperiodens udløb aktivt forholder sig til bestyrelsens sammensætning, herunder om den eksisterende sammensætning varetager fondens interesser bedst muligt. Udvalget bemærker endvidere, at Komitéen for god Fondsledelse i dets anbefaling 2.5.1 anbefaler, at bestyrelsens medlemmer som minimum udpeges for en periode på to år og maksimalt for en periode på fire år. Det bemærkes desuden, at bestyrelsens medlemmer kan genvælges.

Det er samtidig væsentligt, at en lovbestemt funktionsperiode ikke begrænser kontinuiteten og erfaringen i fondens bestyrelse. Af de grunde, der er beskrevet ovenfor i betænkning nr. 970/1982 om fonde, bør en lovbestemt funktionsperiode derfor ikke udelukke muligheden for genvalg eller genudpegning. Udvalget lægger i den forbindelse desuden vægt på, at det i fonde, hvor bestyrelsesmedlemmerne ikke modtager vederlag, kan være vanskeligt at finde nye bestyrelsesmedlemmer.

Udvalget foreslår på denne baggrund, at der indføres en deklaratorisk bestemmelse i fondsloven, hvorefter bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode er fire år, som således vil vige for anden bestemmelse i vedtægten. Udvalget foreslår at fastsætte funktionsperioden til fire år under

hensyn til, at perioden ikke må være for kort til, at bestyrelsesmedlemmet kan nå at sætte sig ind i fondens forhold. En funktionsperiode på fire år vil desuden ikke udelukke, at bestyrelsens medlemmer kan genvælges.

Som nævnt foreslår udvalget, at bestemmelsen kan fraviges i vedtægten. Med udvalgets forslag vil det dermed være vedtægtens eventuelle bestemmelser om funktionsperiode, der skal gælde, også selvom vedtægten fastsætter en længere eller tidsubegrænset periode. Udvalget bemærker dog, at bestyrelsen altid bør overveje, hvorvidt fondens vedtægt danner en hensigtsmæssig ramme for bestyrelsens sammensætning, samt behovet for kompetencer og fornyelse og om fornødent overveje at ændre vedtægten. Manglende eller for sen reaktion på en fonds behov i forhold til bestyrelsens sammensætning kan således have negativ indflydelse på fonden.

Udvalget har drøftet, hvorvidt den foreslåede deklaratoriske regel også skal gælde for allerede eksisterende fonde, hvor vedtægten er tavs om bestyrelsesmedlemmernes funktionsperiode. Henset til, at en eksisterende fonds vedtægts tavshed om dette spørgsmål ikke kan tages som udtryk for en stillingtagen til den af udvalget foreslåede regel, finder udvalget det betænkeligt at udstrække den af udvalget foreslåede regel til også at gælde for eksisterende fonde.

Udvalget har endvidere overvejet, om der er behov for at fastsætte en bestemmelse om, at bestyrelsesmedlemmer maksimalt kan genudpeges eller genvælges et vist antal gange. Udvalget finder imidlertid ikke, at der er behov herfor. Udvalget er opmærksom på, at selvsuppleringssystemet i kombination med muligheden for genudpegning og genvalg konkret kan bevirke, at der i praksis ikke vil blive gjort brug af den mulighed for udskiftning, som en deklaratorisk regel om begrænset funktionsperiode medfører. Dette ændrer imidlertid ikke på, at det påhviler bestyrelsen at sikre, at udpegning eller valg af bestyrelsens medlemmer sker i fondens interesse.

Udvalget foreslår endvidere, at der indføres en bestemmelse om, at valg eller genudpegning finder sted på årsregnskabsmødet, medmindre andet er bestemt i vedtægten.

3.9 Vederlag

3.9.1 Om ledelsens vederlag

Udvalget har drøftet, om fondslovens regler om ledelsens vederlag bør ændres. De gældende regler i fondslovens § 18, stk. 1-3, om bestyrelsesmedlemmers vederlag, har navnlig baggrund i, at der i fonde, i modsætning til f.eks. aktieselskaber, ikke er en anden instans, der kan godkende eller i øvrigt føre kontrol med ledelsens honorering, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 63. Udvalget mener, at de gældende regler i vidt omfang er hensigtsmæssige og

udgør et rimeligt værn imod misbrug af fondenes midler og det offentlige tilsyn hermed. Udvalget mener dog samtidig, at der med fordel kan foretages visse justeringer af reglerne om vederlag og aflønning.

Efter gældende ret er det alene bestyrelsens vederlag, der er omfattet af reglerne i fondslovens § 18, stk. 1-3, og som kan nedsættes af fondsmyndigheden. Dermed påhviler det bestyrelsen at sikre, at en eventuel direktions aflønning er rimelig. Fondsmyndigheden kan således ikke nedsætte en direktørs vederlag. Hvor fondsmyndighedens adgang til at nedsætte bestyrelsens vederlag må anses for et rimeligt værn til sikring af fondens midler og det offentlige tilsyn hermed, må ansvaret for direktionens aflønning påhvile bestyrelsen, som – med udvalgets forslag – også i øvrigt vil have det primære ansvar for at føre tilsyn med direktionen. Udvalget finder derfor ikke grundlag for at foreslå regler om, at fondsmyndigheden kan nedsætte direktionens vederlag. Dette er også i overensstemmelse med, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 49, stk. 2.

Udvalget mener dog samtidig, at reglerne om vederlagets størrelse med fordel kan udvides til også at omfatte aflønning af direktionen. Dette svarer til, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 49, stk. 1. Det vil indebære, at reglerne om størrelsen af vederlaget til bestyrelsesmedlemmer også vil gælde for aflønning af direktører. Det vil herefter være bestyrelsen, der har ansvaret for, at direktionen aflønnes i overensstemmelse med fondslovens regler. Konstaterer fondsmyndigheden, at en direktørs aflønning er usædvanlig, bør fondsmyndigheden bl.a. kunne anmode bestyrelsen om en redegørelse herom og eventuelt udstede et påbud til bestyrelsen om at reducere vederlaget til direktionen eller fondens administrationsomkostninger.

Det er udvalgets forslag, at grov eller gentagende overtrædelse af reglerne om vederlag fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

3.9.2 **Vederlagets størrelse**

Med hensyn til vurderingen af rimeligheden af vederlagets størrelse, mener udvalget, at vurderingen bør centrere sig om 1) hvervets art og arbejdets omfang, herunder tidsforbruget forbundet med arbejdet, 2) ansvaret forbundet med arbejdet, 3) fondens økonomiske stilling, og 4) fondens formål, aktiviteter og resultater. Udvalget bemærker særligt, at der – ud over hensynet til, hvad der må anses for sædvanligt efter hvervets art, arbejdets omfang og ansvaret forbundet hermed – også bør lægges vægt på, om vederlaget må anses for forsvarligt set ud fra fondens økonomiske stilling. Et vederlag, der i øvrigt kan være sædvanligt efter hvervets art, arbejdets omfang og ansvaret forbundet hermed, kan således være uforsvarligt set i forhold til fondens økonomiske stilling og må derfor tilpasses denne. Udvalget foreslår, at bestemmelsen affattes i

overensstemmelse hermed. Dette svarer med visse modifikationer til erhvervsfondslovens § 49, stk. 1.

Det er i den forbindelse væsentligt at betone, at det påhviler bestyrelsen at sikre, at vederlaget til såvel medlemmerne af bestyrelsen som eventuelle direktører fastsættes i overensstemmelse med fondslovens regler. Det bør efter udvalgets opfattelse indebære, at bestyrelsen som udgangspunkt hvert år aktivt skal tage stilling til vederlagets størrelse på konkret og individuelt grundlag og på grundlag af den periode, som vedkommende medlem af bestyrelsen eller direktionen har fungeret i. Udvalget bemærker i den forbindelse, at bestyrelsesmedlemmer har lige rettigheder, pligter og ansvar og derfor som udgangspunkt bør modtage samme vederlag. Bestyrelsen bør dog på konkret og individuelt grundlag kunne beslutte, at formanden (og eventuelt også næstformanden) tillægges et højere vederlag end de øvrige medlemmer af bestyrelsen på grund af eksempelvis arbejdets omfang.

I henhold til gældende ret beregnes vederlaget efter fondslovens § 18, som et totalvederlag, hvis et bestyrelsesmedlem f.eks. er ansat som direktør. Det er efter udvalgets opfattelse imidlertid uhensigtsmæssigt, at der sker en sammenblanding af vederlag, som ydes for forskellige hverv eller arbejdsopgaver. Udvalget mener således, at det vil bidrage til en god ledelse af fonden, at fondens bestyrelse rubricerer vederlaget eller ydelsen korrekt i forhold til arbejdets karakter. Udvalget foreslår derfor, at den gældende ordning om totalvederlag forlades, således at vederlaget ikke længere beregnes som et totalvederlag, hvis et bestyrelsesmedlem er ansat som direktør, er engageret som administrator eller leverer ydelser til fonden. Udvalget foreslår en afgrænsning mellem 1) vederlag for det almindelige bestyrelsesarbejde, 2) eventuelt honorar for bestyrelsesmedlemmers varetagelse af konkrete opgaver på bestyrelsens vegne, som falder uden for bestyrelseshvervet, og 3) aflønning for arbejde som direktør. Denne afgrænsning vil tjene til at sikre, at vederlaget eller ydelsen gives efter arbejdets karakter, og at arbejdet afgrænses over for opgaver, der falder uden for bestyrelseshvervet, herunder f.eks. administratoropgaver eller juridisk rådgivning.

Med hensyn til bestyrelsesarbejdet bemærker udvalget, at der ikke er tale om en ansættelse, men om udpegning til et konkret hverv, som ofte udføres i en begrænset periode. Der kan derfor ikke tildeles pension til medlemmer af bestyrelsen. Tilsvarende kan der heller ikke tildeles fratrædelsesgodtgørelser, gratialer eller lignende til medlemmer af fondens bestyrelse.

Udvalget finder desuden, at vederlaget skal betales af den juridiske person, for hvem arbejdet konkret er udført og af den, i hvis interesse arbejdet er udført, således at reglerne ikke omgås, f.eks. ved at vederlag betales af en associeret virksomhed eller eksempelvis en søsterfond.

Udvalget foreslår herudover, at bemyndigelsesbestemmelsen i fondslovens § 18, stk. 2, hvorefter fondsmyndigheden bl.a. kan fastsætte regler om vederlagets størrelse, udgår af loven. Udvalget har lagt vægt på, at bemyndigelsen ikke er udnyttet i praksis.

For så vidt angår udvalgets overvejelser om krav til øget transparens og åbenhed vedrørende bestyrelsesvederlag henvises i øvrigt til betænkningens kapitel 8 om årsregnskab og revision.

3.10 Arbejdende bestyrelsesformænd og forbud mod dobbeltroller

Det er udvalgets forslag, at bestyrelsen fortsat kan ansætte en direktion, der kan bestå af en eller flere direktører, til at varetage den daglige ledelse af fonden, men at bestyrelsen – hvis der ikke er ansat en direktion – som hidtil varetager den daglige ledelse som kollektivt organ. Som nævnt under pkt. 3.1.1 følger det af udvalgets forslag herom, at bestyrelsen – hvis der ikke er ansat en direktion – som kollektiv vil have ansvaret for den daglige ledelse, således at ansvaret for den daglige ledelse ikke vil være f.eks. formandens eller næstformandens.

Fondsloven indeholder ikke i dag regler om formandens eller næstformandens udførelse af hverv for fonden, der ikke er en del af hvervet som formand eller næstformand. Fondsloven indeholder endvidere ikke særlige regler om, hvorvidt en direktør samtidige må varetage hvervet som formand eller næstformand for bestyrelsen.

Det fremgår af betænkning nr. 970/1982 om fonde, at udvalget overvejede behovet for at adskille bestyrelse og direktion, jf. betænkningens side 60:

> "Udvalget har drøftet behovet for at adskille bestyrelse og direktion, og der er rejst spørgsmål, om en direktør bør kunne være medlem af bestyrelsen. Herved er fremhævet de konfliktsituationer, f.eks. godkendelse af en pågældendes aflønning, der kan være til stede, selv om habilitetsreglerne i § 17 gennemføres. Den overvejende opfattelse i udvalget er imidlertid, at der ikke er grundlag for at give særregler herom. Man har herved lagt vægt på, at aktieselskabslovens kapitel 9 ikke indeholder særregler af denne art, bortset fra bestemmelserne om, at en direktør ikke må vælges til formand for bestyrelsen, samt at flertallet af bestyrelsesmedlemmer ikke må være direktører. Hertil kommer, at samtlige ydelser til den pågældende efter udkastets § 16 skal godkendes af fondsmyndigheden."

Efter erhvervsfondsloven er retstilstanden den, at flertallet af bestyrelsens medlemmer ikke må være ansat som direktør i fonden, og at en direktør ikke kan være formand eller næstformand for bestyrelsen, jf. erhvervsfondslovens § 37, stk. 3. Erhvervsfondsloven indeholder endvidere et forbud imod, at formanden for bestyrelsen udfører hverv for fonden, der ikke er en del af hvervet som formand. En bestyrelsesformand kan dog, hvor der er særligt behov herfor, udføre

opgaver, som den pågældende bliver anmodet om at udføre af og for bestyrelsen, jf. herved erhvervsfondslovens § 52, stk. 3.

Udvalget har overvejet, om bestyrelsen og den daglige ledelse bør adskilles. Det er udvalgets opfattelse, at hovedparten af fondene ikke har ansat en direktør, og at den daglige ledelse derfor nødvendigvis må ligge hos bestyrelsen og rummes inden for dennes arbejde og ansvar.

Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at et sammenfald af bestyrelsesformand og direktør vil kunne føre til en uheldig magtkoncentration hos den person, der besidder begge roller, ligesom de øvrige bestyrelsesmedlemmers arbejde og opgaver af ledelsesmæssig, strategisk og kontrolmæssig karakter vanskeliggøres, såfremt bestyrelsesformanden tillige er ansat som direktør. Dette skal bl.a. ses i lyset af det ansvar og daglige ledelsesrum, som direktøren er tillagt, og den viden og information, som direktøren opnår gennem den daglige ledelse.

Det er tilsvarende udvalgets opfattelse, at det er uhensigtsmæssigt, hvis et flertal af bestyrelsens medlemmer ansættes som direktører i fonden, idet dette ligeledes vil kunne føre til en uheldig magtkoncentration hos disse bestyrelsesmedlemmer.

Udvalget finder på denne baggrund, at der bør indføres et forbud mod, at et flertal af bestyrelsens medlemmer kan ansættes som direktører i fonden, samt et forbud mod, at en direktør kan være formand eller næstformand for bestyrelsen. Udvalget foreslår, at forbuddet affattes i overensstemmelse med erhvervsfondslovens § 37, stk. 3, 1. og 2. pkt., sådan at der er parallelitet mellem de to regelsæt.

Udvalget har i tillæg hertil overvejet, om der bør fastsættes regler for bestyrelsesformandens og næstformandens varetagelse af hverv, som ikke i øvrigt er en del af formands- eller næstformandshvervet, herunder udførelse af administrative opgaver m.v. på bestyrelsens vegne.

Baggrunden for dette er, at der ifølge udvalget er en række risici forbundet med, at en bestyrelsesformand eller -næstformand på bestyrelsens vegne udfører opgaver, der falder uden for formandshvervet, herunder administrationsopgaver. Dette indebærer efter udvalgets opfattelse bl.a. en risiko for, at grænsen mellem bestyrelsens overordnede (og strategiske) ansvar og ansvaret for den daglige ledelse udviskes, at der opstår risiko for interessekonflikter, og at der opstår informationsasymmetri, idet f.eks. en såkaldt arbejdende bestyrelsesformand opnår viden, som de andre bestyrelsesmedlemmer ikke har, hvilket potentielt kan indebære en risiko for manglende kontrol og tilsyn.

Det er dog samtidig udvalgets opfattelse, at der – henset til fondenes forskelligheder m.v., og at der er en betydelig andel af mindre fonde – vanskeligt kan indføres et forbud mod, at en bestyrelsesformand eller -næstformand på vegne af bestyrelsen udfører administrative opgaver, som falder uden for formandshvervet.

Efter udvalgets opfattelse må det af praktiske grunde og af hensyn til disse fondes administration og økonomi accepteres, at der er arbejdende bestyrelsesformænd m.v. Et forbud vil efter udvalgets opfattelse kunne risikere at udhule særligt de mindre fondes økonomi. Dette illustreres efter udvalgets opfattelse bl.a. af Civilstyrelsens undersøgelse af bestyrelsesvederlag i ikke-erhvervsdrivende fonde fra 2022, hvoraf fremgår, at hovedparten af de fonde (56 pct.), der har besvaret undersøgelsen, ikke udbetaler bestyrelsesvederlag.

Et forbud mod arbejdende bestyrelsesformænd m.v. vil efter udvalgets opfattelse således særligt ramme de mindre fonde, som ikke har samme økonomiske og administrative muligheder som større fonde for at dele ledelsen op i strategiske og operationelle niveauer og implementere effektive kontrolsystemer m.v.

Udvalget finder på denne baggrund, at det er nødvendigt fortsat at tillade, at en bestyrelsesformand eller -næstformand kan udføre opgaver, der falder uden for formandshvervet på bestyrelsens vegne.

Efter udvalgets opfattelse er det samtidig væsentligt, at der er klarhed i bestyrelsen om formandens eller næstformandens varetagelse af sådanne opgaver med henblik på bl.a. at undgå magtkoncentration hos den formand eller næstformand, der varetager opgaver, som falder uden for formandshvervet.

Efter udvalgets opfattelse kan dette sikres ved, at der opstilles visse kontrolmekanismer, som skal iagttages, når der er en sammenblanding af roller og funktioner i fondens ledelse. Kontrolmekanismerne kan således bidrage til at sikre, at den øvrige bestyrelse har indsigt i alle relevante dele af fondens ledelse og/eller administration, samt effektive muligheder for at føre kontrol med en bestyrelsesformand eller -næstformand, som udfører opgaver, der falder uden for formandshvervet.

Udvalget finder på denne baggrund, at der bør indføres kontrolmekanismer, som skal sikre bestyrelsens kontrol med en bestyrelsesformand eller -næstformand, som udfører opgaver, der falder uden for hvervet som formand, på vegne af bestyrelsen.

Udvalget finder, at sådanne mekanismer bør indbefatte:

- En aktiv stillingtagen fra bestyrelsen til, at formanden eller næstformanden udfører særlige arbejdsopgaver på vegne af bestyrelsen. Der skal således foreligge en bestyrelsesbeslutning herom, som skal fremgå af protokollen. Beslutningen skal være tidsbegrænset, således at bestyrelsen skal forholde sig til spørgsmålet mindst én gang årligt.
- Bestyrelsesformandens eller -næstformandens særlige opgaver skal afgrænses og beskrives i bestyrelsesbeslutningen, der ligeledes bør tage stilling til et eventuelt vederlag herfor.
- Den øvrige bestyrelse skal bevare sin uafhængighed med henblik på at kunne udøve sin kontrolfunktion med formandens eller næstformandens varetagelse af den eller de særlige opgaver. Den øvrige bestyrelse bør således eksempelvis sikre sig fornøden rapportering og tilsyn.

3.11 Bestyrelsens uafhængighed

3.11.1 Uafhængighed af stifter

Som nævnt i betænkningens kapitel 2 om lovens anvendelsesområde finder udvalget, at fondsdefinitionen fortsat bør omfatte et krav om en i forhold til stifter selvstændig ledelse.

Efter gældende ret er der – i tillæg til fondsdefinitionens krav om en i forhold til stifter selvstændig ledelse – fastsat visse regler i fondslovens § 16 om, at bestyrelsens flertal ikke uden fondsmyndighedens samtykke må udgøres af stifter eller dennes nærtstående m.v.

Om forholdet mellem fondslovens § 1, stk. 2, og § 16 bemærker udvalget, at bestemmelsen i fondslovens § 16 – ligesom kravet i fondslovens § 1, stk. 2, om en i forhold til stifter selvstændig ledelse – er begrundet i, at bestyrelsen bør være uafhængig af stifter. Selv om der er tale om de samme bagvedliggende hensyn, er der dog tale om to forskellige vurderinger. Selve overholdelsen af fondslovens § 16 har således ikke i sig selv den virkning, at de generelle krav til bestyrelsens selvstændighed i fondslovens § 1, stk. 2, kan anses for opfyldt. Kravene gælder dermed sideordnet.

Udvalget finder af disse grunde, at der fortsat er grundlag for at have krav til bestyrelsens uafhængighed, som gælder ved siden af det grundlæggende fondsretlige karakteristikum om, at en fond har en ledelse, som er uafhængig af stifter.

Udvalget har overvejet, om der er grundlag for at foretage ændringer i den *personkreds*, som er omfattet af de gældende regler i fondslovens § 16.

Som retstilstanden er i dag, medfører bestemmelsen i fondslovens § 16, stk. 1, at stifteren, dennes ægtefælle eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægt- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at stifters faste samlever sidestilles med stifters ægtefælle. Udvalget finder dette hensigtsmæssigt, idet der efter udvalgets opfattelse ikke er grund til at sondre mellem stifters faste samlever og stifters ægtefælle, når det skal vurderes, om bestyrelsen er uafhængig af stifter. Udvalget foreslår på den baggrund, at dette præciseres i bestemmelsens ordlyd. Dette er i øvrigt i overensstemmelse med erhvervsfondslovens § 40, stk. 1.

Civilstyrelsen har endvidere oplyst, at der i administrativ praksis hersker en vis tvivl om, hvorvidt fondslovens § 16 finder anvendelse i tilfælde af stifters død, eller om bestemmelsen kun finder anvendelse i stifters levende live. Herunder er der en vis tvivl om, hvorvidt en enke/enkemand kan anses for omfattet af udtrykket »ægtefælle«, idet et ægteskab anses for ophørt ved død. Civilstyrelsen har dog i enkelte sager anlagt den vurdering, at fondslovens § 16 alene må anses for at have relevans, når stifter er i live, og under alle omstændigheder, efter en ordlydsfortolkning, ikke finder anvendelse på stifters efterladte enke/enkemand. Ægteskabet er i sidstnævnte tilfælde således ophørt.

Det er udvalgets opfattelse, at kravene til bestyrelsens uafhængighed af stifter og dennes nærtstående også bør gælde, når stifter er afgået ved døden, således at f.eks. personer, der er knyttet til stifters enke/enkemand i ret nedstigende linje, ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsen flertal. Med henblik på at fjerne den tvivl, der er i administrativ praksis herom, foreslår udvalget, at det præciseres, at kravet også gælder, når stifter er død.

Det følger herudover af fondslovens § 16, stk. 2, at stiftes en fond af et selskab, kan en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af den stemmeberettigede kapital i selskabet, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som angivet i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

Det er udvalgets opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt, at fondslovens krav om uafhængighed udbygges på dette punkt, således at kravet om uafhængighed ikke er opfyldt, hvis der er (et overvejende) personsammenfald mellem fondsbestyrelsen og ledelsen i den juridiske person (f.eks. et selskab eller en forening), som har stiftet fonden. Det er således udvalgets opfattelse, at fondens bestyrelse ikke vil have den fornødne uafhængighed af stifter i et sådant tilfælde.

Tilsvarende gør sig gældende, hvis et ledelsesmedlem i en juridisk person (f.eks. medlemmer af bestyrelsen i et kapitalselskab), som har stiftet fonden, sammen med dennes ægtefælle udgør flertallet af bestyrelsen, eller hvis ejeren af en virksomhed og medlemmer af virksomhedens ledelse udgør fondsbestyrelsens flertal.

Udvalget foreslår derfor, at fondslovens § 16, stk. 2, udbygges i overensstemmelse hermed. Dermed kan en eller flere medlemmer af ledelsen i en juridisk person, som har stiftet fonden, hverken alene eller sammen med disses nærtstående udgøre bestyrelsens flertal.

Udvalget bemærker, at der med udtrykket »juridisk person« sigtes til enhver stiftende enhed, som ikke er en fysisk person. Dette kan f.eks. også være en kommune eller en forening.

Udvalget har endvidere overvejet, om der fremadrettet skal være adgang for fondsmyndigheden til at give *samtykke* til, at den nævnte personkreds kan udgøre bestyrelsens flertal.

Det er udvalgets opfattelse, at der er en restriktiv praksis for at meddele samtykke til, at stifter og dennes nærtstående m.v. må udgøre et flertal i bestyrelsen. I administrativ praksis lægger Civilstyrelsen bl.a. vægt på, om ydelser fra fonden kan tilfalde stifterens familie. Såfremt fondens formål er at støtte stifters familie, vil der næppe kunne gives samtykke. Udvalget peger i den forbindelse endvidere på, at det fremgår af forarbejderne til ændringen af erhvervsfondsloven i 2014, at Erhvervsstyrelsen som fondsmyndighed kun har haft få sager om samtykke, og at samtykke kun sjældent vil kunne opnås og kun, hvis der ikke kan uddeles til familien, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 154, side 79.

Udvalget finder imidlertid, at der fortsat bør være en adgang for fondsmyndighedens til at give samtykke til dispensation fra reglerne om bestyrelsens uafhængighed.

Det er udvalgets forslag, at bestemmelsen fortsat ikke finder anvendelse for fonde, der er stiftet før fondslovens ikrafttræden, jf. fondslovens § 57, stk. 3.

3.11.2 **Yderligere krav til bestyrelsens uafhængighed (intern uafhængighed)**

Udvalget har overvejet, om der – udover kravet om uafhængighed til stifter m.v. – skal stilles yderligere krav til bestyrelsens uafhængighed. Det kan f.eks. overvejes, at bestyrelsesmedlemmer, som har eller inden for et vis tidsrum har haft en ikke uvæsentlig forretningsrelation med fonden eller som gennem mange år har været medlem af fondens bestyrelse, ikke skal anses for at være uafhængige. Udvalget har endvidere overvejet, om der blandt bestyrelsens medlemmer skal stilles krav om intern uafhængighed. Spørgsmål om intern uafhængighed kan f.eks. komme

på tale, hvor flere bestyrelsesmedlemmer nok er uafhængige af stifter, men f.eks. er i nær familie med hinanden eller har en nær relation i øvrigt, f.eks. en fælles forretningsrelation m.v.

I henhold til Anbefalingerne for god Fondsledelse, som er udstedt af Komitéen for god Fondsledelse, og som er rettet mod erhvervsdrivende fonde, skal en bestyrelses uafhængighed vurderes ud fra dennes evne til uvildigt og upartisk at varetage fondens formål, jf. anbefaling 2.4 af 2025.

Det er efter udvalgets opfattelse imidlertid vanskeligt at regulere de tilfælde, hvor der isoleret set er uafhængighed til stifter m.v., men hvor bestyrelsen – af andre grunde – alligevel ikke må anses for uafhængig.

Hertil kommer, at der med de foreslåede regler om, at bestyrelsen alene skal varetage fondens formål m.v., ses at være begrænset behov for yderligere særregler, som tager sigte på, at bestyrelsen ikke varetager fondens formål. Forpligtelsen til at varetage fondens formål og interesser må efter udvalgets opfattelse således indebære, at bestyrelsen til enhver tid har ansvaret for at føre en nødvendig selvkontrol, og at bestyrelsen har ansvaret for, at den er sammensat således, at bestyrelsen upartisk kan varetage fondens formål og interesser. Bestyrelsen bør derfor løbende overveje, om en passende del af bestyrelsens medlemmer upartisk kan varetage fondens interesser og sikre, at der til enhver tid er den fornødne upartiskhed i bestyrelsen.

En særlig situation gør sig dog efter udvalgets opfattelse gældende i tilfælde, hvor et flertal af bestyrelsens medlemmer på samme tid eller i et givent kalenderår har gensidigt bebyrdende aftaler med fonden.

Det er således udvalgets opfattelse, at der i disse situationer kan opstå en intern afhængighed, hvor bestyrelsesmedlemmerne kan have sammenfaldende interesser – som kan være stridende imod fondens – og hvor de almindelige kontrolmekanismer mellem bestyrelsesmedlemmerne derfor sættes ud af funktion.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres et forbud herimod.

Udtrykket »gensidigt bebyrdende aftaler« skal i overensstemmelse med formålet bag bestemmelsen forstås bredt som enhver levering af ydelse mod et vederlag, som falder uden for hvervet som bestyrelsesmedlem. »Vederlag« vil tilsvarende skulle forstås bredt. Egentlige ansættelsesforhold vil derimod ikke være omfattet af bestemmelsen.

Forbuddet vil gælde, uanset om der er tale om gensidigt bebyrdende aftaler indgået på almindelige markedsmæssige vilkår.

Udvalget finder, at forbuddet også skal gælde for eksisterende fonde. Udvalget foreslår hertil, at eksisterende fonde gives en rimelig overgangsperiode til at indrette sig på den foreslåede bestemmelse.

3.12 Inhabilitet

Efter gældende ret må et bestyrelsesmedlem eller en direktør ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og den pågældende selv, eller om søgsmål mod den pågældende selv. Forbuddet gælder enhver aftale mellem vedkommende og fonden og i relation til enhver behandling af søgsmål mod vedkommende. Der gælder således ikke et væsentlighedskrav, når der er tale om den direkte relation mellem fonden og et ledelsesmedlem.

Retstilstanden er endvidere sådan, at et bestyrelsesmedlem eller en direktør ikke må deltage i behandlingen af aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis bestyrelsesmedlemmet eller direktøren har en væsentlig interesse i sagen, der kan være i strid med fondens.

Udvalget finder ikke grundlag for at foreslå ændringer i bestemmelsens ordlyd. Udvalget foreslår dog, at bestemmelsen af redaktionelle grunde deles op i to stykker.

I forhold til den konkrete vurdering af, om der foreligger inhabilitet, bemærker udvalget, at det i første omgang er det enkelte ledelsesmedlem, der er ansvarlig for at oplyse bestyrelsen om forhold, der er relevante for vurderingen af, om et bestyrelsesmedlem eller en direktør er inhabil. Reglerne om inhabilitet bevirker efter udvalgets opfattelse endvidere, at et bestyrelsesmedlem eller direktør har ret til at trække sig fra en sag under henvisning til, at vedkommende anser sig for at være inhabil – også i tilfælde, hvor det sker ud fra et forsigtighedshensyn. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at reglerne om inhabilitet – ud over at varetage hensynet til fondens interesser over for bestyrelsesmedlemmernes varetagelse af uvedkommende hensyn – også varetager hensynet til, at et inhabilt ledelsesmedlem kan undlade at deltage i behandlingen af spørgsmål m.v., med henblik på at undgå eventuelle erstatningskrav, som er begrundet i, at den pågældende har deltaget i behandlingen af spørgsmål, som vedkommende var inhabil i.

Udvalget bemærker endvidere, at bestyrelsen vil skulle stemme om, hvorvidt der foreligger inhabilitet, hvis et ledelsesmedlem ikke selv trækker sig fra behandlingen af en sag, som rejser inhabilitetsspørgsmål. Et muligt inhabilt ledelsesmedlem, må ikke deltage i afstemningen om,

hvorvidt den pågældende er inhabil. Såfremt ledelsesmedlemmet mener at være udsat for misbrug af reglerne om inhabilitet, må denne rette henvendelse til fondsmyndigheden herom.

Udvalget bemærker, at et inhabilt ledelsesmedlem af de øvrige ledelsesmedlemmer kan anmodes om en faktuel redegørelse om det pågældende emne, men vedkommende må hverken deltage i sagens behandling og/eller stemmeafgivelsen. Foreligger der inhabilitet, bevirker dette således, at det inhabile ledelsesmedlem fysisk skal forlade bestyrelseslokalet, såfremt mødet holdes fysisk, og dette skal fremgå af bestyrelsens protokollat. Afholdes bestyrelsesmødet virtuelt, vil det pågældende medlem tilsvarende skulle forlade det virtuelle rum, og dette vil ligeledes skulle tilføjes bestyrelsens protokollat.

Er et bestyrelsesmedlem inhabilt, skal bestyrelsen være opmærksom på, om fondslovens og vedtægtens krav om beslutningsdygtighed (quorum) er opfyldt. Er kravet om beslutningsdygtighed ikke opfyldt, kan bestyrelsen ikke træffe beslutning om det pågældende emne. I sådanne tilfælde må bestyrelsen overveje at forelægge spørgsmålet for fondsmyndigheden. Det må forventes, at fondsmyndigheden i sådanne tilfælde er tilbageholdende med at træffe beslutninger. Der er netop tale om forretningsmæssige beslutninger, der kræver en indgående indsigt i fondens forhold.

I henhold til administrativ praksis om forståelsen af udtrykket »aftaler«, bemærker udvalget, at såvel Civilstyrelsen som Erhvervsstyrelsen har anført, at begrebet skal forstås bredt og også rummer ensidige aftaler i form af uddelinger. Udvalget mener, at denne forståelse er hensigtsmæssig og bør videreføres. Udvalget finder imidlertid ikke grundlag for at ændre i lovens ordlyd, idet der efter udvalgets opfattelse på dette punkt bør være parallelitet til anden lovgivning, herunder erhvervsfondsloven.

Derudover bemærker udvalget, at visse spørgsmål falder uden for bestemmelsens anvendelsesområde. Uden for bestemmelsens anvendelsesområde falder således bl.a. beslutninger om valg af bestyrelsesmedlemmer, samt valg af formand og eventuel næstformand. Et medlem af bestyrelsen, der er omfattet af det foreslåede, kan derfor deltage i behandlingen af spørgsmål om valg af formand eller næstformand samt – medmindre vedtægten bestemmer andet - genvalg til bestyrelsen, og herunder stemme på sig selv. Eftersom fonde er selvejende og derfor ikke har en generalforsamling, der kan træffe beslutning om bestyrelsens eventuelle vederlag, falder fastsættelse af vederlagets størrelse til bestyrelsesmedlemmer også uden for bestemmelsens anvendelsesområde. En direktør kan imidlertid ikke deltage i bestyrelsens behandling af dennes løn- og ansættelsesforhold.

Udvalget bemærker endeligt, at beslutninger om spørgsmål om aftaler eller søgsmål, som et inhabilt bestyrelsesmedlem har deltaget i, skal anses for ugyldige, såfremt det inhabile medlems stemme har været udslagsgivende for bestyrelsens beslutning.

3.13 Gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående

Fondsloven indeholder i dag visse regler om indgåelse af aftaler med fondens nærtstående parter. Det omfatter bl.a. kravet om uigenkaldelig udskillelse ved stiftelse af en fond, vederlagets størrelse og reglerne om, at bestyrelsesmedlemmerne skal iagttage fondens vedtægt, herunder vedtægtens bestemmelser om fondens formål.

Udvalget har overvejet, om der i tillæg til disse regler bør fastsættes bestemmelser, som nærmere regulerer fondens aftaler med nærtstående parter.

Det er udvalgets opfattelse, at bestemmelser, som har til formål at beskytte fonden mod uvedkommende interesser, er af helt central betydning i fondsretten. Det skyldes, at fonde ikke har en ejerkreds, der kan føre kontrol med, hvordan bestyrelsen forvalter fondens formue, og at fondsloven derfor bør bidrage til, at bestyrelsen ikke kan uddele fondens midler til sig selv eller andre. Hensynet til beskyttelse af fondenes formue imod uvedkommende interesser kan ud fra en umiddelbar betragtning således tale for, at der indføres et egentligt forbud mod, at fonden indgår aftaler med nærtstående parter.

Det er dog samtidig udvalgets opfattelse, at der med de ovenfor nævnte regler – herunder bl.a. kravet om uigenkaldelig udskillelse og forbuddet mod uddeling, sikkerhedsstillelse og lån til visse nærtstående personer – er foreslået regler, som udgør en rimelig beskyttelse af fondens formue imod bestyrelsesmedlemmers uvedkommende interesser.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at det ikke kan afvises, at det kan være i fondens interesse at indgå aftaler med f.eks. bestyrelsesmedlemmer eller andre nærtstående parter. Særligt mindre fonde kan have behov for – og drage fordele af – muligheden for, at opgaver løses af nærtstående. Derfor vil et forbud mod aftaler med nærtstående, som går videre end de nævnte regler, kunne have væsentlige uhensigtsmæssige konsekvenser for fondene.

Det er derfor også udvalgets opfattelse, at hensynet til fondens interesser, den offentlige tillid til fondene og det offentlige tilsyn med fondene tilsiger, at der – snarere end et egentligt forbud – bør indføres regler om, at disse aftaler skal indgås på almindelige markedsmæssige vilkår, at aftalerne skal indgås skriftligt og behandles af bestyrelsen, og at bestyrelsen skal sikre sig dokumentation herfor. Det gælder ikke mindst i tilfælde af aftaler mellem fonden og fondens

ledelsesmedlemmer eller disses nærtstående. Det er således udvalgets opfattelse, at indførelse af sagsbehandlingsregler, herunder om skriftlighed og bestyrelsens behandling af aftalerne m.v., vil tilskynde bestyrelsen til at sikre, at aftalerne reelt er indgået på almindelige markedsmæssige vilkår, og at der er den fornødne dokumentation herfor.

Efter udvalgets vurdering vil sagsbehandlingsreglerne alene være relevante for så vidt angår gensidigt bebyrdende aftaler. Udtrykket »gensidigt bebyrdende aftaler« skal forstås bredt som enhver levering af ydelse mod et vederlag. Udvalget tilsigter herved at afgrænse bestemmelsen overfor uddelinger til den nævnte personkreds.

Udvalget foreslår derfor, at gensidigt bebyrdende aftaler indgået mellem fonden og medlemmer af fondens ledelse, skal ske på almindelige markedsmæssige vilkår, og at sådanne gensidigt bebyrdende aftaler skal behandles og besluttes på bestyrelsesmøder, således at bestyrelsen påser, at aftalen er indgået på almindelige markedsmæssige vilkår. Udvalget foreslår endvidere, at sådanne gensidigt bebyrdende aftaler skal være skriftlige og vedlægges bestyrelsens protokol.

Udvalget bemærker, at ledelsens forpligtelse til alene at varetage fondens interesser indebærer, at gensidigt bebyrdende aftaler, der er indgået med andre nærtstående til fonden også skal være i fondens interesse, ligesom indgåelse af aftaler med fondens stifter efter omstændighederne vil kunne rejse spørgsmålet om kravet om uigenkaldelig udskillelse af fondens formue.

Udvalgets forslag skal sikre, at der foreligger dokumentation for aftalen ved, at aftalen er skriftlig, at den behandles og besluttes på et bestyrelsesmøde samt vedlægges bestyrelsens protokol. Udvalgets forslag vil bl.a. betyde, at bestyrelsen skal forholde sig til, hvorvidt aftalen er indgået på markedsvilkår, og om nødvendigt foretage de fornødne undersøgelser af markedspriser og vedlægge dette materiale til bestyrelsesprotokollen.

Udvalget har overvejet, om der skal gøres visse undtagelser fra de foreslåede sagsbehandlingsregler, således at f.eks. visse uvæsentlige eller sædvanlige gensidigt bebyrdende aftaler eller lignende undtages fra det foreslåede krav om, at aftalen skal indgås skriftligt og vedlægges bestyrelsens protokol.

Udvalget bemærker således, at aftaler på sædvanlige vilkår, som led i et løbende mellemværende, er undtaget efter erhvervsfondslovens § 63, stk. 2, hvorefter aftaler mellem fonden og et eller flere medlemmer af ledelsen kun er gyldige, hvis de affattes på en måde, som senere kan dokumenteres, medmindre der er tale om aftaler på sædvanlige vilkår som led i et løbende mellemværende. Udvalget bemærker endvidere, at det i lovudkastet i den norske offentlige

udredning om en ny stiftelseslov (NOU 2016:21, side 64 f. og side 100 f.) foreslås at undtage aftaler fra sagsbehandlingsregler, der er af uvæsentlig betydning for fonden samt såkaldte »forretningsavtaler« som indgår i fondens almindelige virksomhed og indeholder pris og andre vilkår, som er sædvanlige for sådanne aftaler.

Det er udvalgets opfattelse, at det kan være vanskeligt at sondre mellem f.eks. væsentlige og uvæsentlige eller sædvanlige og usædvanlige gensidigt bebyrdende aftaler, og at det er i denne gråzone, at problemerne i praksis ofte må forventes at opstå, hvis der ikke fastsættes regler for bestyrelsens behandling af aftaler mellem fonden og medlemmer af fondens ledelse. Dette gælder ikke mindst i tilfælde, hvor fondens bestyrelse – selv om bestyrelsesmedlemmerne ikke er inhabile – kan have vanskeligt ved at vurdere, om en gensidigt bebyrdende aftale f.eks. er uvæsentlig eller usædvanlig. Som nævnt har de foreslåede sagsbehandlingsregler endvidere til formål bl.a. at tilskynde bestyrelsen til at sikre sig, at aftalerne er indgået på sædvanlige markedsmæssige vilkår m.v. Det kan efter udvalgets opfattelse således vanskeligt forenes med dette hensyn, hvis der gøres visse undtagelser fra sagsbehandlingsreglerne for f.eks. uvæsentlige eller sædvanlige gensidigt bebyrdende aftaler m.v.

Udvalget finder på den baggrund, at der ikke bør gøres undtagelser fra de foreslåede sagsbehandlingsregler.

3.14 Bestyrelsens organisering og møder m.v.

Der er med den gældende fondslovs § 20 fastsat visse regler om formandens opgaver, bestyrelsens beslutningsdygtighed og bestyrelsesreferat. Udvalget har overvejet, om der bør fastsættes mere detaljerede regler om bestyrelsens organisering og møder m.v.

Udvalgets har under drøftelserne taget udgangspunkt i, at der ved udformningen af reglerne bør ske en afvejning af flere og til dels modstridende hensyn.

På den ene side taler hensynet til bestyrelsens frihed til selv at tilrettelægge sit arbejde, samt stifters frihed til ved affattelsen af vedtægten at fastsætte regler for bestyrelsens arbejde for, at der ikke fastsættes for detaljerede regler om bestyrelsens organisering og møder, og at der i hvert fald i visse tilfælde tages hensyn til, at vedtægten kan indeholde bestemmelser, som bør respekteres.

På den anden side er der også et hensyn til, at reglerne i fondsloven bør bidrage til, at bestyrelsen afholder sine møder og tilrettelægger sit arbejde på en måde, som er til størst mulig gavn for fonden. Herudover taler klarhedshensyn for, at fondsloven indeholder nærmere regler om,

hvordan bestyrelsen organiserer sig og afholder sine møder, og om bestyrelsesformandens ansvar og opgaver.

Udvalget finder på denne baggrund, at fondslovens regler om bestyrelsens organisering og møder m.v. bør udbygges på visse punkter.

3.14.1 **Bestyrelsesformanden**

Som retstilstanden er i dag, skal bestyrelsesformanden sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt. Bestyrelsesformanden skal desuden påse, at samtlige medlemmer indkaldes, jf. fondslovens § 20, stk. 1. Endvidere er formandens stemme afgørende i tilfælde af stemmelighed, medmindre vedtægten bestemmer andet, jf. § 20, stk. 2.

Udvalget foreslår, at formandens stemme fortsat bør være afgørende i tilfælde af stemmelighed, medmindre vedtægten bestemmer andet.

Udvalget har herudover drøftet, om der bør indføres nærmere regler om bestyrelsesformandens opgaver m.v.

I forhold til bestyrelsesformandens opgaver er udvalget af den opfattelse, at bestyrelsen fungerer som et kollektiv, hvor alle medlemmer, herunder bestyrelsesformanden, er lige i forhold til rettigheder, pligter og ansvar.

Bestyrelsesformanden har særligt til opgave at være mødeleder. Bestyrelsesformanden skal efter udvalgets vurdering således fortsat sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og påse, at samtlige medlemmer indkaldes.

Med henblik på at skabe klarhed om formandens opgave som mødeleder, foreslår udvalget at indføre et krav om, at formanden skal sørge for, at der straks indkaldes til et bestyrelsesmøde, hvis et medlem af bestyrelsen, en direktør, revisor eller fondsmyndigheden fremsætter anmodning herom. Udvalget bemærker i den forbindelse, at formanden bør have til opgave at sikre, at bestyrelsesmødet afholdes fysisk, hvis et medlem af bestyrelsen eller direktionen anmoder herom.

Bestyrelsesformanden har – som det også fremgår af Anbefalingerne fra Komitéen for god Fondsledelse – som en af sine væsentligste opgaver at organisere, indkalde og lede bestyrelsesmøderne med henblik på at sikre et effektivt bestyrelsesarbejde og skabe de bedst mulige forudsætninger for bestyrelsesmedlemmernes arbejde, enkeltvis og samlet. Formanden bør sikre,

at bestyrelsen varetager sine opgaver af ledelsesmæssig, strategisk og kontrolmæssig art, at bestyrelsesarbejdet er effektivt, og at der er en god kommunikation med gode og konstruktive relationer i bestyrelsen og med en eventuel direktion. Formanden bør herunder også sikre, at det enkelte medlems særlige viden og kompetencer bliver anvendt bedst muligt og til gavn for fonden.

Udvalget finder imidlertid, at der vanskeligt kan fastsættes regler herom i fondsloven. Udvalget lægger imidlertid op til, at formandens ansvar for at sikre en god ledelse af bestyrelsen anføres i lovbemærkningerne.

3.14.2 **Bestyrelsens møder**

Med hensyn til bestyrelsens afholdelse af møder finder udvalget, at det som udgangspunkt bør være op til bestyrelsen at beslutte, om møderne afholdes fysisk, skriftligt eller virtuelt. Udvalget bemærker i den forbindelse, at bestyrelsen med fordel kan fastsætte nærmere regler for afholdelse af møder i bestyrelsens forretningsorden. Udvalget bemærker endvidere, at muligheden for at afholde skriftlige og virtuelle møder ikke indebærer ændringer i forhold til formandens forpligtelse til at sikre, at samtlige medlemmer af bestyrelsen indkaldes, jf. dog pkt. 3.14.3 nedenfor. Skal revisor deltage i mødet, skal det sikres, at revisor har adgang til at deltage på samme måde som bestyrelsens medlemmer.

Udvalget finder dog samtidig, at bestyrelsen ikke bør have mulighed for at afholde skriftlige og virtuelle møder, hvis det ikke er foreneligt med udførelsen af bestyrelsens hverv. Dermed kan bestyrelsen alene behandle et emne eller spørgsmål skriftligt eller virtuelt, hvis dette er betryggende henset til det emne eller spørgsmål, som skal drøftes.

Udvalget finder endvidere, at medlemmer af bestyrelsen eller direktionen skal have mulighed for at forlange, at der finder en mundtlig drøftelse sted. Dette kan være både virtuelt (f.eks. et telefonmøde eller videomøde) eller fysisk, alt efter ledelsesmedlemmets krav.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse herom.

Som nævnt bør formanden sikre, at samtlige medlemmer af bestyrelsen indkaldes til møder. Der kan dog være tilfælde, hvor et bestyrelsesmedlem har forfald. Med henblik på at skabe klarhed om anvendelse af suppleanter i tilfælde af bestyrelsesmedlemmers forfald, foreslår udvalget, at såfremt der er valgt en suppleant, og et medlem af bestyrelsen har forfald, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer, medmindre forfaldet er kortvarigt. Udvalgets forslag svarer til erhvervsfondslovens § 53, stk. 2, 1. pkt.

Udvalget har endvidere overvejet, om bestyrelsesmedlemmer bør have mulighed for at give fuldmagt til et andet bestyrelsesmedlem.

Udvalget finder, at en sådan fuldmagtsordning bl.a. vil give bestyrelsen en øget fleksibilitet til at afholde møder og træffe beslutninger og styrke det enkelte medlems mulighed for at være repræsenteret, selv om den pågældende ikke har mulighed for at deltage i mødet. Udvalget finder dog samtidig, at anvendelse af en fuldmagt alene bør ske i enkeltstående tilfælde, og kun hvis det er betryggende henset til emnet for drøftelserne. Det er således bestyrelsens ansvar at sikre sig, at fuldmagtsordningen anvendes betryggende.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse herom i fondsloven. Udvalgets forslag svarer til erhvervsfondslovens § 53, stk. 2, 2. pkt. Dermed kan et bestyrelsesmedlem i tilfælde af enkeltstående forfald – i stedet for at lade en eventuel suppleant træde i vedkommendes sted – give fuldmagt til, at et andet medlem af bestyrelsen kan repræsentere den pågældende på et møde, såfremt det er betryggende henset til de emner eller spørgsmål, som skal drøftes på mødet.

3.14.3 **Bestyrelsens beslutningsdygtighed**

Udvalget finder, at retstilstanden bør være således, at bestyrelsen er beslutningsdygtig, når halvdelen af medlemmerne eller det højere antal, som foreskrives i vedtægten, er repræsenteret.

Udvalget lægger hermed op til, at der sker en opblødning af gældende ret, således at det afgørende er, om et bestyrelsesmedlem er repræsenteret frem for, om den pågældende er til stede. Dette skal ses i sammenhæng med udvalgets forslag om, at et medlem af bestyrelsen skal have mulighed for at give fuldmagt til et andet bestyrelsesmedlem og dermed være repræsenteret på bestyrelsesmødet. Det er udvalgets opfattelse, at det herved bl.a. vil give bestyrelserne en større fleksibilitet i forbindelse med bestyrelsesarbejdet.

Udvalget finder herudover, at der bør være tydelighed i loven om, at beslutninger ikke må træffes, uden at samtlige medlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling, og at beslutninger, som ikke er truffet i overensstemmelse hermed, derfor kan være ugyldige. Dette skal ses i sammenhæng med fondslovens § 20, stk. 1, som foreslås videreført, hvorefter formanden skal påse, at samtlige medlemmer af bestyrelsen indkaldes til bestyrelsens møder. Der kan dog undtagelsesvist forekomme tilfælde, hvor et bestyrelsesmedlem ikke skal indkaldes til et bestyrelsesmøde, fordi den pågældende er inhabil i det emne, der skal drøftes på det pågældende møde, og hvis det må anses for at medføre en risiko for fonden, hvis den pågældende via indkaldelsen gøres opmærksom på bestyrelsens mulige overvejelser. Det kan f.eks. være tilfældet,

hvis et bestyrelsesmedlem samtidig er direktør i fonden, og det på bestyrelsesmødet skal drøftes, hvorvidt den pågældende som følge af uoverensstemmelser eller lignende skal fortsætte som direktør i fonden. Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse i fondsloven om, at beslutninger ikke må træffes, uden at samtlige medlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling. Dette svarer i øvrigt til, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 53, stk. 1, 2. pkt.

Udvalget bemærker, at det enkelte bestyrelsesmedlem har pligt til at forholde sig til de sager, som bestyrelsen træffer beslutning om, og i den forbindelse overveje, om der skal indkaldes en suppleant eller gives fuldmagt til et andet medlem af bestyrelsen. Som udgangspunkt fritager det ikke et medlem for senere at ifalde ansvar, at vedkommende ikke har deltaget i et møde. Hvis et medlem, der ikke har deltaget i mødet, er uenig i en beslutning, der er truffet på mødet, må denne tydeligt tilkendegive dette, enten ved næste bestyrelsesmøde, ved at give bestyrelsesformanden eller de øvrige medlemmer besked herom, eller ved at udtræde af bestyrelsen. Dette fører også til, at et bestyrelsesmedlem, der ikke har deltaget i et bestyrelsesmøde naturligvis skal forholde sig til protokollen af det pågældende møde efterfølgende. Dette er også baggrunden for, at det i forretningsordenen for bestyrelsen ofte foreskrives, at samtlige bestyrelsesmedlemmer skal forholde sig til protokollen af et bestyrelsesmøde, idet medlemmer, der ikke har været til stede, i tilknytning til deres navn tilføjer >>læst<<.

3.14.4 **Bestyrelsens beslutninger**

Retstilstanden er i dag den, at medmindre vedtægten bestemmer andet, træffer bestyrelsen beslutning ved simpelt stemmeflertal, og formandens stemme er i tilfælde af stemmelighed afgørende.

Det er udvalgets opfattelse, at det ikke kan afvises, at det i visse tilfælde – navnlig hvor f.eks. halvdelen af bestyrelsens medlemmer tilsammen udgøres af stifter eller stifters nærtstående, og hvor en af disse personer er formand – kan forekomme betænkeligt, at formandens stemme er udslagsgivende i tilfælde af stemmelighed.

Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at disse situationer ikke i praksis udgør et væsentligt problem. Udvalget bemærker endvidere, at bestyrelsen altid – også i det nævnte tilfælde – er forpligtet til at varetage fondens formål og interesser. Det er i den forbindelse udvalgets opfattelse, at en række af de foreslåede krav til bestyrelsens ledelse af fonden m.v., herunder bl.a. den foreslåede bestemmelse om, at bestyrelsen alene skal varetage fondens formål og interesser, må antages at modvirke det eventuelle behov, der måtte være for at undgå de nævnte situationer.

Udvalget finder på denne baggrund ikke grundlag for at foreslå ændringer af retstilstanden. Bestyrelsen træffer således fortsat beslutning ved simpelt stemmeflertal, medmindre vedtægten bestemmer et højere stemmekrav. Udvalget bemærker i den forbindelse, at der med »formandens« stemme ikke sigtes til næstformandens stemme. Skal næstformandens stemme være udslagsgivende, hvis formanden har forfald, kræver det, at dette fremgår af fondens vedtægt.

3.14.5 **Bestyrelsens forhandlingsprotokol**

Bestyrelsen skal efter gældende ret føre referat over forhandlingerne i bestyrelsen, jf. nærmere fondslovens § 20, stk. 3. Af hensyn til muligheden for at sikre dokumentation for bestyrelsens beslutninger og forudsætningerne for de drøftelser, der har fundet sted, og for efterfølgende at placere et eventuelt ansvar, er det efter udvalgets opfattelse afgørende, at bestyrelsen fortsat skal være forpligtet til at føre referat, der skal underskrives af bestyrelsens medlemmer, og som skal opbevares forsvarligt, samt at et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening tilført referatet. Med henblik på at skabe parallelitet til erhvervsfondslovens § 53, stk. 4, finder udvalget det dog hensigtsmæssigt at anvende udtrykket »protokol«.

Udvalget finder i den forbindelse, at der bør indføres et krav om, at protokollen skal underskrives af samtlige medlemmer og dermed ikke kun de tilstedeværende medlemmer. Dette vil efter udvalgets opfattelse styrke bestyrelsesmedlemmernes fokus på, at det ikke kan fritage et bestyrelsesmedlem for ansvar, at den pågældende ikke har deltaget i et møde eller ikke har underskrevet protokollen. Er et bestyrelsesmedlem uenig i en beslutning, som er blevet truffet på et møde, hvor den pågældende ikke var til stede, må vedkommende sørge for, at dette tilføres protokollen.

Udvalget bemærker endvidere, at såfremt et bestyrelsesmedlem er uenig i en beslutning, som er truffet af bestyrelsen, kan det alt efter karakteren af den pågældende beslutning også være nødvendigt for bestyrelsesmedlemmet at overveje at udtræde af bestyrelsen.

3.14.6 **Bestyrelsens forretningsorden**

Det er efter udvalgets opfattelse et vigtigt led i bestyrelseshvervet, at bestyrelsen forholder sig til, hvordan bestyrelsesarbejdet tilrettelægges bedst muligt – herunder hvordan der skabes de bedste rammer for bestyrelsens udførelse af opgaver – med henblik på at understøtte bestyrelsens opgave med at varetage fondens formål og interesser.

Med henblik på at understøtte bestyrelsens fokus herpå, foreslår udvalget, at der indføres et krav om, at bestyrelsen skal udarbejde en forretningsorden, hvori bestyrelsen skal træffe nærmere bestemmelse om udførelsen af bestyrelsens opgaver. Dette svarer til, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 50, stk. 1.

Dermed er bestyrelsen forpligtet til i en forretningsorden at træffe nærmere bestemmelse om udførelsen af bestyrelsens opgaver. Bestyrelsens forretningsorden skal i sagens natur ske inden for de rammer, som fremgår af fondsloven og vedtægten.

Det er udvalgets opfattelse, at bestyrelsen ved udformningen af forretningsordenen skal tage udgangspunkt i fondens behov. Udvalget bemærker, at bestyrelsen i den forbindelse særligt kan overveje, om forretningsordenen skal indeholde bestemmelser om konstitution, arbejdsdeling, tilsyn med en eventuel direktion, føring af bøger, protokoller m.v., afholdelse af skriftlige og virtuelle møder, tavshedspligt, suppleanter, regnskabskontrol, underskrivelse af årsregnskabet m.v. Herudover kan der med fordel fastlægges bestemmelser om, at der årligt skal vedtages et årshjul eller lignende, som indeholder en plan for årets møder og for hvilke emner, der skal behandles på de enkelte møder.

Udvalget finder, at kravet om, at bestyrelsen skal udarbejde en forretningsorden, også skal gælde for eksisterende fonde. Udvalget foreslår hertil, at eksisterende fonde gives en rimelig overgangsperiode til at udarbejde en forretningsorden.

3.15 Ekstraordinære og utilbørlige dispositioner

3.15.1 Ekstraordinære dispositioner

Efter gældende ret må fondens bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, jf. fondslovens § 21.

Udvalget bemærker, at erhvervsfondslovens § 61 indeholder en bestemmelse, som i det væsentligste svarer til fondslovens § 21. Efter bestemmelsen må bestyrelsen kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere. Det sidste led af bestemmelsen – som således ikke fremgår af fondslovens § 21 – blev indsat ved ændringen af erhvervsfondsloven i 2014 med henblik på at skabe mere klarhed i loven, jf. nærmere Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 154, side 96.

Det er udvalgets opfattelse, at fondslovens § 21 efter gældende ret også omfatter ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere, selv om dette ikke fremgår af bestemmelsens ordlyd.

Udvalget peger i den forbindelse på, at det fremgår af betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 64, at bestemmelsens hovedområde er dispositioner, der ikke kræver permutation, men som nærmer sig permutation, eller som vil kunne bringe fondens eksistens i fare.

Udvalget finder på denne baggrund, at det er hensigtsmæssigt, at det præciseres i bestemmelsens ordlyd, at denne også omfatter ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere. Dette vil endvidere bidrage til at skabe parallelitet med erhvervsfondslovens § 61, som efter udvalgets opfattelse har samme anvendelsesområde.

Udvalget foreslår således ikke indholdsmæssige ændringer. Dermed kan fondsmyndigheden videreføre sin administrative praksis på området.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at bestemmelsen – som beskrevet i betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 64 – ikke har til formål at tillægge fondsmyndigheden beføjelser, der f.eks. svarer til aktionærkredsens beføjelser i aktieselskaber. Dispositionsretten inden for rammerne af lovgivningen og vedtægten er dermed som udgangspunkt overladt til bestyrelsen, og et eventuelt ansvar i forbindelse med bestyrelsens dispositioner må således gøres gældende efterfølgende.

Udvalget bemærker endvidere, at bestemmelsen ikke kan benyttes til at opnå et resultat, der kræver en vedtægtsændring. Bestemmelsen om ekstraordinære dispositioner kan dog anvendes af fondsmyndigheden til at dispensere fra eventuelle krav i en fonds vedtægt, hvis det konkret vurderes at være i fondens interesse. Det kan eksempelvis være en aldersgrænse, en maksimal samlet udpegningsperiode for bestyrelsesmedlemmerne eller andet.

Det er udvalgets forslag, at grov eller gentagende overtrædelse af reglerne om ekstraordinære dispositioner fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

3.15.2 **Utilbørlige dispositioner**

Den gældende fondslov indeholder ikke regler om utilbørlige dispositioner. Derimod følger det af erhvervsfondslovens § 63, stk. 1, at medlemmer af ledelsen ikke må disponere således, at dispositionen er åbenbart egnet til at skaffe medlemmer af ledelsen eller andre en utilbørlig

fordel på fondens bekostning. Utilbørlige bestyrelsesbeslutninger, der strider imod lovgivningen eller vedtægten, er ugyldige. Bestemmelsen blev indført ved ændringen af erhvervsfondsloven i 2014 og bygger (i tilpasset form) på generalklausulen i selskabslovens § 127.

Udvalget har drøftet, om fondsloven – ligesom erhvervsfondsloven og selskabsloven – bør indeholde en generalklausul om utilbørlige dispositioner, hvorefter medlemmer af fondsbestyrelsen ikke må disponere således, at en disposition er åbenbart egnet til at skaffe medlemmer af bestyrelsen eller andre en utilbørlig fordel på fondens bekostning.

Det er udvalgets opfattelse, at et sådant krav i vidt omfang vil supplere allerede gældende sikkerhedsmekanismer i fondsloven (navnlig reglerne om inhabilitet), som skal beskytte fonden imod bestyrelsens uvedkommende interesser m.v. Hertil kommer, at udvalget bl.a. foreslår, at det præciseres, at bestyrelsen og en eventuel direktør har pligt til udelukkende at varetage fondens formål og interesser i forbindelse med udøvelsen af hvervet og varetagelsen af opgaver.

En bestemmelse om utilbørlige dispositioner vil efter udvalgets opfattelse dermed have et så snævert anvendelsesområde, at det efter udvalgets opfattelse kan være vanskeligt at pege på konkrete eksempler, som ikke vil være omfattet af eksisterende eller foreslåede regler, og hvor en bestemmelse om utilbørlige dispositioner derfor vil kunne anvendes.

Udvalget finder på denne baggrund ikke, at der er behov for regler om utilbørlige dispositioner.

3.16 Repræsentations- og tegningsret

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om, hvordan fonden repræsenteres eller forpligtes. Derimod indeholder erhvervsfondsloven regler om repræsentations- og tegningsret, jf. herved erhvervsfondslovens § 68.

Udvalget har overvejet, om der er behov for at indføre regler herom i fondsloven.

En repræsentationsret – som for erhvervsdrivende fonde følger af erhvervsfondslovens § 68, stk. 1 – er karakteriseret ved, at den giver en ret til at repræsentere fonden udadtil, men ikke til at forpligte fonden ved retshandler. Derimod er tegningsretten – som for erhvervsdrivende fonde er reguleret i erhvervsfondslovens § 68, stk. 1 og 2 – kendetegnet ved, at den giver adgang til at forpligte fonden ved retshandler.

Det er udvalgets opfattelse, at der vil være fordele forbundet med at indføre regler om, hvem der har ret til at repræsentere og tegne fonden.

Det er således udvalgets opfattelse, at indførelse af regler om repræsentationsret vil bidrage til klarhed om, hvem der har mulighed for at repræsentere en fond udadtil og optræde på fondens vegne, f.eks. ved at afgive erklæringer og modtage meddelelser. Det er endvidere udvalgets opfattelse, at indførelse af regler om tegningsret vil bidrage til klarhed om, hvem der har mulighed for at indgå aftaler på fondens vegne. Dette skal ikke mindst ses i lyset af udvalgets forslag om at indføre et fondsregister, hvor også medlemmer af fondens ledelse, herved bestyrelsesmedlemmer og direktører, skal registreres. Foruden klarhed vil regler om navnlig tegningsret efter udvalgets opfattelse bidrage til, at der kan opnås administrative besparelser i fonden i forbindelse med indgåelse af retshandler.

Det er udvalgets opfattelse, at retten til at repræsentere fonden udadtil bør tilkomme medlemmer af bestyrelsen og en eventuel direktion, der som nævnt udgør fondens ledelse og som derfor også efter det foreslåede vil skulle registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Det samme gør sig efter udvalgets opfattelse gældende for tegningsretten. Tegningsretten bør dog efter udvalgets opfattelse kunne begrænses i vedtægten, således at den alene kan udøves af flere medlemmer i forening eller af et eller flere bestemte medlemmer hver for sig eller i forening. Dermed kan det bestemmes, at tegningsretten kun kan udøves af f.eks. en formand eller en person bestemt ved navn, enten hver for sig eller i forening.

Der bør dog efter udvalgets opfattelse ikke kunne fastsættes yderligere begrænsninger i tegningsretten. Det bør således f.eks. ikke være muligt at fastsætte en vedtægtsbestemmelse om, at den samlede bestyrelse ikke har ret til at tegne fonden, da bestyrelsen er ansvarlig for fondens ledelse og en sådan begrænsning i tegningsretten derfor ikke er i fondens interesse.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der indføres regler i overensstemmelse hermed. Dette svarer til, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 68, stk. 1-3. Af hensyn til paralleliteten mellem de to regelsæt, og da der efter udvalgets opfattelse ikke gør sig andre hensyn gældende for fondene sammenlignet med de erhvervsdrivende fonde, foreslår udvalget, at repræsentations- og tegningsreglerne udformes i overensstemmelse med de tilsvarende regler i erhvervsfondsloven.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at den legale tegningsret (hvorefter den samlede bestyrelse, et medlem af bestyrelsen eller en direktør kan indgå aftaler på fondens vegne) bør registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Udvalget bemærker endvidere, at det må påhvile bestyrelsen at foretage registrering eller anmeldelse til registrering, hvis vedtægten indeholder en tegningsregel, der afviger fra den legale.

Dette skal bl.a. ses i sammenhæng med, at retsvirkningen af offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system efter udvalgets forslag vil være, at oplysninger, der er offentliggjort i Erhvervsstyrelsens it-system, skal anses for at være kommet til tredjemands kendskab.

Det betyder bl.a., at når en aftale er indgået af de tegningsberettigede, er en fond forpligtet ved aftalen, uanset om de pågældende ved aftalens indgåelse har overskredet en indre bemyndigelse, og uanset om der handles direkte i strid med direktiver givet af den samlede bestyrelse. Kun i tilfælde, hvor fonden kan bevise, at tredjemand var i ond tro om, og hvor den tegningsberettigede handlede i strid med bemyndigelsen, kan aftalen anfægtes af fonden, jf. princippet i aftalelovens § 11.

For så vidt angår fonde med en direktion, bemærker udvalget endvidere, at det er væsentligt at være opmærksom på, at reglerne om tegningsret suppleres af direktørens stillingsfuldmagt.

3.17 Administrationsfællesskaber

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at der er peget på, at der bl.a. i lyset af det nuværende renteniveau og det deraf følgende lave afkast bør være mulighed for at etablere administrationsfællesskaber med henblik på at nedbringe administrationsomkostningerne.

Kommissoriet indeholder ikke en definition af administrationsfællesskaber. Endvidere indeholder fondsloven ikke specifikke regler om fondens adgang til at etablere og indgå i administrationsfællesskaber. Tilsvarende indeholder erhvervsfondsloven ingen specifikke regler om erhvervsdrivende fondes mulighed for at indgå i administrationsfællesskaber, ligesom der ikke er gjort bemærkninger herom i forarbejderne.

I norsk ret indeholder stiftelsesloven § 21 regler om såkaldt »fellesforvaltning«. Bestemmelsens første led udtrykker hovedreglen om, at en stiftelses midler – såvel fysisk som regnskabsmæssigt – skal holdes adskilt fra midler, som ejes af andre stiftelser eller andre fysiske eller juridiske personer. En stiftelses midler kan herunder ikke indgå i en formuemasse, som forvaltes sammen med andres midler, og hvor stiftelsen ejer en ideel anpart. Ifølge bestemmelsens andet led, litra b, som indeholder reglerne om fællesforvaltning, udgør dette en undtagelse til reglen om separationspligt. Det fremgår heraf, at første led ikke gælder for ejendele, som Stiftelsestilsynet har bestemt kan forvaltes sammen med ejendele fra andre stiftelser (fællesforvaltning). Der er ikke opstillet nogen krav til den, der skal stå for fællesforvaltningen. Det kan være en stiftelse (forvaltningsstiftelse) eller en anden juridisk enhed, f.eks. en virksomhed. Bestemmelsens tredje led vedrører den situation, hvor flere stiftelsers midler i henhold til 2. led, litra b, er undergivet fælles forvaltning af en stiftelse, og hvor det tillige ønskes, at stiftelsen, som står for den fælles

forvaltning af midlerne, også skal udgøre bestyrelsen i førnævnte stiftelser. Denne ekstra dimension i forhold til ledelsen af stiftelserne kræver tilladelse af Stiftelsestilsynet.

Udvalget har drøftet, om der bør indføres regler om administrationsfællesskaber i fondsloven.

Det er udvalgets opfattelse, at der ved et administrationsfællesskab kan forstås en sammenslutning af fonde, der på eget initiativ og i henhold til aftale, deler fysiske rammer og/eller indgår i et samarbejde om løsning af administrative opgaver og støttefunktioner. Hensigten kan eksempelvis være at nedbringe administrationsomkostningerne, professionalisere fondenes administration og øge kvaliteten i opgaveløsningen, samt styrke niveauet af deling af viden og udveksling af erfaringer.

Administrationsfællesskaber må afgrænses overfor fusion af fonde, jf. betænkningens kapitel 10, som indebærer en overdragelse eller sammensmeltning af aktiver og forpligtelser, samt opløsning af én eller flere fonde, jf. betænkningens kapitel 11. Det er herunder ikke forudsat ved indgåelse i et administrationsfællesskab, at fondene eksempelvis har samme eller beslægtede formål.

Administrationsfællesskaber må endvidere afgrænses overfor de godkendte forvaltningsafdelinger, foreninger, kommuner, organisationer og lignende, som i lighed med administrationsfællesskaber varetager flere fondes administration på ét samlet sted, men hvor dette ikke udspringer af en fælles aftale mellem flere fonde, men i stedet de enkelte fondes aftale med én aftalepartner.

Som retsstillingen er i dag, er fondsloven ikke til hinder for, at fonde indgår i sådanne administrationsfællesskaber.

Det kan nævnes, at Fondenes Hus, der blev etableret af Bikubenfonden (en erhvervsdrivende fond), var et eksempel på et administrationsfællesskab, hvor en række fonde delte såvel fysiske rammer, som ressourcer i form af administration og drift med henblik på fremme af vidensdeling, kompetenceudvikling og skabelsen af et fagligt miljø på tværs af fondene. Fondenes Hus eksisterer ikke længere.

Udvalget finder på den ene side, at fordelen ved at tilføre fondsloven en bestemmelse om muligheden for at etablere og indgå i administrationsfællesskaber med andre fonde er, at det kan fjerne den tvivl, der eventuelt måtte eksistere om muligheden herfor. Ligeledes vil en bestemmelse gøre det muligt nærmere at definere betingelserne for etablering af disse fællesskaber.

Udvalget finder på den anden side, at en sådan lovbestemmelse så vidt ses principielt vil være overflødig, idet denne adgang allerede eksisterer i dag, ligesom det kan være vanskeligt i lovbestemmelsen nærmere at angive, hvad det konkret er, som fondene kan gå sammen om, da det i praksis kan og vil have forskellig karakter. Det er således ikke oplagt, at formålet bedst vil blive opfyldt ved en lovbestemmelse.

Udvalget finder på den baggrund, at der ikke er behov for at indføre nærmere regler om administrationsfællesskaber. Fondene vil dog – i overensstemmelse med, hvad der er beskrevet ovenfor – kunne oprette og indgå i administrationsfællesskaber inden for rammerne af lovgivningen i øvrigt.

3.18 Anbefalinger om god fondsledelse

Udvalget har overvejet, om der med inspiration fra erhvervsfondslovens § 60, bør indføres regler om anbefalinger om god fondsledelse.

Der findes ikke i dag anbefalinger for god fondsledelse for fondene eller lignende »soft law«.

Modellen med »comply-or-explain« anbefalinger startede hos de børsnoterede selskaber for at give omverdenen (markedet) en indsigt i, hvorledes det enkelte selskab har valgt at indrette sig i forhold til et sæt anbefalinger, der anses for at være »best practice«. Erhvervsfondsudvalget skulle i sit kommissorium specifikt vurdere, om der skulle udarbejdes anbefalinger om god fondsledelse, såfremt nogle forhold egnede sig bedre til at blive reguleret gennem anbefalinger end ved egentlige lovregler.

Erhvervsfondsudvalget foreslog, at der indførtes regler om anbefalinger om god fondsledelse, hvilket forslag blev vedtaget ved lov nr. 712 af 25. juni 2014. Der blev nedsat en Komité for god Fondsledelse som udarbejdede 16 anbefalinger, som fra regnskabsåret 2025 er blevet til 19 anbefalinger, som de erhvervsdrivende fonde skal rapportere efter, ud fra et »comply-or-explain« regime, jf. erhvervsfondslovens § 60.

Også i den norske rapport NOU 2016:21, side 62, har udvalget drøftet anbefalinger som en måde at bidrage til fondenes ledelse:

> ”En regel som pålegger styret å ta standpunkt til normer for god ledelse av stiftelser, kan bidra til å bevisstgjøre styremedlemmene, og dermed å bidra til en bedre ledelse av stiftelsene.

> Utvalget er likevel kommet til at det ikke bør lovfestes en regel som gir et lovgrunnlag for normer for god ledelse av stiftelser, og som gir stiftelsene en lovpålagt plikt til å forholde seg til slike anbefalinger. Utvalgets prinsipielle utgangspunkt er at loven bør inneholde de reglene som er rettslig bindende for stiftelsene og som kan håndheves av domstolene og Stiftelsestilsynet. Anbefalinger som ikke er ment å være rettslig bindende («soft law») bør gis av private organisasjoner uten noen lovmessig forankring.
>
> (…)
>
> Utvalget ser det dessuten som uheldig om alle stiftelser skal pålegges å følge anbefalingene, eller alternativt forklare hvorfor de ikke følges og forklare hvordan man i stedet har innrettet seg. Dette vil være å pålegge stiftelsene en byrde som neppe vil stå i forhold til gevinsten med en mulig bedre styringsstruktur."

Det er udvalgets opfattelse, at indførelse af en forpligtelse for fonde omfattet af fondsloven til at forholde sig til anbefalinger om god fondsledelse – særligt af de mindre fonde, som udgør en betydelig andel af det samlede antal (ikke-erhvervsdrivende) fonde – vil kunne opleves som en administrativ byrde. Ligeledes vil fondsmyndigheden blive overladt en større opgave med at følge op på, om fondene forholder sig til anbefalingerne. Det bemærkes i den forbindelse, at antallet af fonde omfattet af fondsloven er væsentlig større end antallet af erhvervsdrivende fonde.

Henset til antallet af fonde omfattet af fondsloven og disses størrelse og forskellighed er det udvalgets opfattelse, at den administrative byrde for fondene og opfølgningsopgaven for fondsmyndigheden ikke står mål med en mulig gevinst i form af bedre fondsledelse i fondene. Hertil kommer, at udvalget har foreslået en betydelig udvidelse af lovens regler om ledelse.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at aktiviteten i fonde omfattet af fondsloven adskiller sig væsentligt fra de erhvervsdrivende fonde. De erhvervsdrivende fonde spiller således en vigtig rolle i dansk erhvervsliv, fordi de ofte er moderselskab for og dermed helt eller delvist ejer erhvervsvirksomheder. De erhvervsdrivende fonde anvendes endvidere til mange andre former for erhvervsaktiviteter.

Selv om det fokus, der er på fonde og deres ledelser, kunne tale for at indføre regler om anbefalinger for god fondsledelse for fondene, finder udvalget på baggrund af ovenstående betragtninger, at der ikke bør indføres regler herom.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at den gode fondsledelse i øvrigt vil kunne styrkes ved, at fondsmyndigheden lægger vægt på vejledningsindsatsen, herunder f.eks. ved at udstede

vejledninger og offentliggøre gode råd på sin hjemmeside og ved at afholde informationsmøder m.v.

Kapitel 8
Årsregnskab og revision

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 Aflæggelse af fondens årsregnskab, jf. fondslovens § 22

Efter fondslovens § 22, stk. 1, skal fonden aflægge årsregnskab, der skal udarbejdes i overensstemmelse med god regnskabsskik. Det følger af fondslovens § 22, stk. 2, at årsregnskabet skal underskrives af bestyrelsen inden 6 måneder efter årsregnskabets afslutning.

Det fremgår af betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 65, at fondes årsregnskab på overskuelig, klar og sammenhængende måde bør angive dels de enkelte aktiver og passiver, der indgår i status og disses værdiansættelse, dels – med fornøden benævnelse – de enkelte indtægts- og udgiftsposter, der indgår i resultatopgørelsen, med angivelse af resultatet og dettes anvendelse til fondens formål eller til henlæggelser. Det fremgår videre, at de nærmere krav til fondens regnskabsaflæggelse må afhænge af fondens størrelse og karakteren af den virksomhed, som fonden udøver, hvor standarden »god regnskabsskik« ofte er lagt til grund.

Det følger af fondslovens § 1, stk. 6, at fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover – med undtagelse af bestemmelserne i fondslovens §§ 4 og 5, § 6, stk. 1, § 7, § 8, stk. 1, 2. pkt., og kapitel 9 – ikke er omfattet af fondsloven. Fondslovens § 22 gælder herefter ikke for disse fonde. For disse fonde har Civilstyrelsen imidlertid i administrativ praksis lagt til grund, at der gælder en fondsretlig grundsætning om, at fondene skal aflægge årsregnskab. Det følger heraf som et krav, *at* årsregnskabet skal være retvisende, *at* årsregnskabet skal indeholde en opdeling i bundne og disponible aktiver, *at* årsregnskabet skal være opbygget med inddeling i resultatopgørelse og balance, og *at* årsregnskabet skal underskrives af bestyrelsen. Civilstyrelsen støtter sin administrative praksis på fondslovens § 6, stk. 1, nr. 8, hvorefter en fonds vedtægt skal indeholde en angivelse af regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret, som tillige gælder for fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover, jf. fondslovens § 1, stk. 6.

Det fremgår herudover af fondslovens § 45, stk. 1, nr. 4, at justitsministeren kan fastsætte regler om indholdet og udformningen af årsregnskaber. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

1.1.2 **Årsregnskabet skal undergives revision, jf. fondslovens § 23**

Det følger af fondslovens § 23, stk. 1, at bestyrelsen skal sørge for, at fondens regnskab undergives revision, og at der til enhver tid er udpeget en eller flere revisorer.

Det fremgår af fondslovens § 23, stk. 2, at havde fonden i det forudgående regnskabsår en egenkapital på 3 mio. kr. eller derover, skal mindst en af revisorerne være statsautoriseret eller registreret revisor. I andre fonde kan fondsmyndigheden kræve, at mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret eller registreret revisor.

Efter fondslovens § 23, stk. 3, skal bestyrelsen senest 3 måneder efter udpegelsen sende fondsmyndigheden meddelelse om, hvem der er udpeget som revisor. Er den udpegede revisor ikke statsautoriseret eller registreret revisor, skal der sammen med meddelelsen indsendes en erklæring fra revisor om, at denne er indforstået med i forbindelse med revisionen at påse, at bestemmelser i loven, regler fastsat i medfør af loven samt fondens vedtægt er overholdt.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 1, at overtrædelse af fondslovens § 23, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, straffes med bøde. Det følger desuden af fondslovens § 43, stk. 2, nr. 2, at med bøde straffes den, der undlader at efterkomme påbud efter fondslovens § 23, stk. 2, 2. pkt.

1.1.3 **Krav til revisor, jf. fondslovens § 24, stk. 1 og 2**

Det fremgår af fondslovens § 24, stk. 1, at revisor skal være myndig og ikke må være under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7. Revisor skal have bopæl her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

Efter fondslovens § 24, stk. 2, må revisor ikke være:

1) medlem af fondens bestyrelse eller direktion,
2) en person, som står i afhængighedsforhold til fonden, til medlemmer af dens bestyrelse eller direktion eller til funktionærer, som har til opgave at sørge for eller kontrollere bogføringen eller forvaltningen af midlerne, eller
3) en person, der er knyttet til fondens bestyrelse, direktion eller de i nr. 2 nævnte funktionærer ved ægteskab, fast samlivsforhold, slægtskab eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nært som søskende.

Fondslovens § 28 indeholder bl.a. visse undtagelser til kravene i fondslovens § 24, stk. 1 og 2, jf. pkt. 1.1.8 nedenfor.

1.1.4 **Afsættelse og fratræden af revisor, jf. fondslovens § 24, stk. 3**

Efter fondslovens § 24, stk. 3, kan en revisor afsættes af fondsmyndigheden, såfremt revisor ikke opfylder kravene i fondslovens § 13, stk. 2-4 (om konkurs, uværdighed og længerevarende sygdom), eller såfremt revisor ikke opfylder betingelserne i fondslovens § 24, stk. 1 og 2.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at revisor desuden altid vil kunne afsættes af den, der har udpeget vedkommende, og at der ikke er fundet fornødent grundlag for at medtage en bestemmelse herom i lovteksten, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, L 133, spalte 3127.

1.1.5 **Revisors opgaver og pligter, jf. fondslovens § 25**

Det fremgår af fondslovens § 25, stk. 1, 1. pkt., at revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik. Revisor skal i den forbindelse foretage en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og dens forhold i øvrigt, herunder overholdelsen af reglerne i loven, regler fastsat i medfør af loven samt fondens vedtægt, jf. fondslovens § 25, stk. 1, 2. pkt. Revisor skal herunder efterkomme de krav vedrørende revisionen, som måtte blive stillet af fondsmyndigheden, jf. fondslovens § 25, stk. 1, 3. pkt.

Det fremgår endvidere af fondslovens § 25, stk. 2, at bestyrelse og direktion skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, som denne finder nødvendige, og sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som denne anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

Efter fondslovens § 25, stk. 3, 1. pkt., skal revisor ved en påtegning på årsregnskabet bekræfte, at det er revideret. Påtegningen skal indeholde oplysninger om den stedfundne revision og om eventuelle bemærkninger, den har givet anledning til, jf. fondslovens § 25, stk. 3, 2. pkt.

Det fremgår af fondslovens § 25, stk. 4, at har revisionen givet anledning til bemærkninger, eller finder revisor i øvrigt anledning til at påtale fondens forhold, skal revisor indsende meddelelse herom til fondsmyndigheden.

Civilstyrelsen har ved vejledning nr. 9845 af 4. september 2017 om revision og kontrol efter fondslovgivningen af ikke-erhvervsdrivende fonde gennemgået nogle af de forhold, som revisor m.fl. skal være opmærksom på ved revisionen, jf. vejledningens pkt. 3. Gennemgangen er

ikke udtømmende. Det fremgår i øvrigt, at vejledningen er udformet under hensyntagen til, at fondsloven for fonde med en egenkapital på under 3 mio. kr. ikke stiller bestemte krav til revisors sagkundskab.

Vejledningens pkt. 3 kan kort opsummeres således, at revisor m.fl. ved revisionen bl.a. skal være opmærksom, at fonden overholder reglerne i fondsloven, herunder oprettelse af nye fonde, jf. fondslovens § 8, anbringelse af fondes midler, jf. fondslovens § 10, afgrænsning af fondens bundne og disponible aktiver, jf. fondslovens §§ 9, 29 og 30, ekstraordinære dispositioner, jf. fondslovens § 21, og vederlag m.v. til bestyrelsesmedlemmer og andre, jf. fondslovens §§ 18 og 31.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 1, at overtrædelse af fondslovens § 25, stk. 1, 3. pkt., straffes med bøde. Det følger desuden af fondslovens § 43, stk. 2, nr. 3, at med bøde straffes den, der undlader at indsende meddelelse efter fondslovens § 25, stk. 4.

1.1.6 **Revisors fratræden, jf. fondslovens § 26**

Det fremgår af fondslovens § 26, at en tiltrædende revisor skal rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til over for denne at give oplysning om baggrunden for sin fratræden.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at det vil kunne medvirke til en yderligere sikring af, at alt går rigtigt til i fondene, såfremt revisor ved sin fratræden skal oplyse sin efterfølger om grunden til, at han fratræder, jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg B, spalte 526 (betænkning afgivet af Retsudvalget den 25. april 1991 over L 113).

Det følger af fondslovens § 43, stk. 1, at overtrædelse af fondslovens § 26, straffes med bøde.

1.1.7 **Revisorsuppleanter, jf. fondslovens § 27**

Efter fondslovens § 27 finder lovens bestemmelse om revisorer tilsvarende anvendelse på revisorsuppleanter.

1.1.8 **Undtagelser fra reglerne om årsregnskab og revision, jf. fondslovens § 28**

Fondslovens § 28 indeholder visse undtagelser fra reglerne om årsregnskab og revision.

Fondslovens § 28, stk. 1, fastsætter, at fondslovens §§ 23-25 ikke gælder for fonde, der er undergivet statslig eller kommunal revision. Revisor skal dog give meddelelse om fondens forhold til fondsmyndigheden i overensstemmelse med fondslovens § 25, stk. 4.

Det fremgår af fondslovens § 28, stk. 2, 1. pkt., at fondslovens § 23 ikke gælder, hvis en advokat har påtaget sig at udfærdige fondens regnskaber og påse de forhold, der er nævnt i fondslovens § 25, stk. 1. Fondslovens §§ 24-27 finder tilsvarende anvendelse på den pågældende advokat, jf. fondslovens § 28, stk. 2, 2. pkt.

Efter fondslovens § 28, stk. 3, 1. pkt., gælder fondslovens §§ 23 og 24 ikke, hvis en godkendt forvaltningsafdeling har påtaget sig de i fondslovens § 28, stk. 2, nævnte opgaver. Fondslovens §§ 25-27 finder tilsvarende anvendelse på den pågældende forvaltningsafdeling, jf. fondslovens § 28, stk. 3, 2. pkt.

Det forhold, at fondslovens § 23 ikke gælder, indebærer at en advokat eller godkendt forvaltningsafdeling kan foretage revision af enhver fond uanset egenkapitalens størrelse. Kravet om, at mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret eller registreret revisor, når fonden har en egenkapital på over 3 mio. kr., finder således ikke anvendelse i disse tilfælde.

For godkendte forvaltningsafdelinger finder fondslovens § 24 om revisors habilitetskrav endvidere ikke anvendelse, jf. fondslovens § 28, stk. 3, 1. pkt. Fondslovens § 24 gælder dog for advokater, jf. fondslovens § 28, stk. 2, 2. pkt.

1.1.9 **Revisors vederlag, jf. fondslovens § 31**

Efter fondslovens § 31 kan bestyrelsen ikke tillægge bl.a. revisor andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.

1.1.10 **Indsendelse og offentliggørelse af årsregnskaber, jf. fondslovens §§ 37 og 46**

Det fremgår af fondslovens § 37, stk. 1, at fondsmyndigheden af fondens bestyrelse, revisor eller andre, der har kendskab til fondens forhold, kan forlange de oplysninger, der efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige til varetagelsen af opgaverne efter denne lov, herunder til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser.

Af fondslovens § 46, stk. 1, 1. pkt., følger det, at enhver har ret til hos fondsmyndigheden at få kopi af en fonds årsregnskaber. Lov om offentlighed i forvaltningen §§ 30 (om undtagelse af oplysninger om private forhold og drifts- eller forretningsforhold m.v.) og 34 (om meddelelse

af aktindsigt i en del af et dokument) finder tilsvarende anvendelse, jf. fondslovens § 46, stk. 1, 2. pkt.

Det fremgår af fondslovens § 46, stk. 2, at en fond har pligt til hurtigst muligt og inden for 2 uger at indsende kopi af årsregnskaber til fondsmyndigheden på dennes anmodning til brug for behandling af en anmodning efter stk. 1.

Fondslovens § 46 finder ikke anvendelse for fonde, som ikke er omfattet af eller undtaget fra lovens anvendelsesområde, herunder fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover, jf. fondslovens § 1, stk. 6.

Fondsloven indeholder ikke herudover regler om indsendelse og offentliggørelse af årsregnskaber.

Det bemærkes, at bogføringslovens regler om opbevaring af regnskabsmateriale finder anvendelse på fonde, som er afgiftspligtige eller fuldt eller begrænset skattepligtige til Danmark, jf. bogføringslovens § 1, stk. 2, nr. 1.

1.2 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondslovens kapitel 8 om revision m.v. fastsætter regler om revisor. Det følger bl.a. af erhvervsfondslovens kapitel 8, at en erhvervsdrivende fonds årsregnskab skal revideres af en eller flere godkendte revisorer, jf. erhvervsfondslovens § 69, stk. 1, 1. pkt. Revisor udpeges af bestyrelsen for 1 år ad gangen på årsregnskabsmødet, medmindre vedtægten bestemmer andet. Hvis revisor udpeges i henhold til vedtægten, må en sådan udpegningsret alene gælde op til 7 år efter fondens stiftelse, jf. erhvervsfondslovens § 69, stk. 1, 2. og 3. pkt.

Erhvervsfondslovens kapitel 8 indeholder desuden bl.a. visse regler om registrering vedrørende ændringer af revisor, jf. erhvervsfondslovens § 72.

Det kan herudover bl.a. nævnes, at erhvervsfondsloven indeholder regler om revisors forpligtelse til at give meddelelse til fondsmyndigheden ved overtrædelser af lovgivningen og vedtægten, jf. erhvervsfondslovens § 74, stk. 2.

Erhvervsfondsloven indeholder ikke bestemmelser om krav til indholdet af årsregnskabet, årsregnskabets bestanddele, regnskabsstandarden m.v. Dette reguleres i årsregnskabsloven.

1.3 Årsregnskabsloven

Årsregnskabslovens § 1, stk. 1, gælder for alle erhvervsdrivende virksomheder. En virksomhed anses altid for at være erhvervsdrivende, hvis den er omfattet af erhvervsfondsloven, jf. årsregnskabslovens § 1, stk. 2. Årsregnskabsloven omfatter således også erhvervsdrivende fonde.

Modsat andre små virksomheder har erhvervsdrivende fonde ikke mulighed for at fravælge revision efter revisionsstandarderne eller lade revisionen udføre efter Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard for små virksomheder, jf. årsregnskabslovens § 135, stk. 3.

Årsregnskabslovens § 159 indeholder en generel bestemmelse om Erhvervsstyrelsens regnskabskontrol.

2. Fremmed ret

2.1 Norge

I Norge indeholder stiftelseslovens kapitel 5 regler om revisor. Stiftelsesloven indeholder bl.a. regler om valg af revisor, herunder om stiftelsestilsynets mulighed for at afsætte en revisor, som ikke gennemfører sine forpligtelser efter loven (§ 43), revisors pligter (§ 44) og om bestyrelsens forpligtelse til hvert år at afholde møde med revisor, uden at en daglig leder eller andre fra den daglige ledelse er til stede (§ 45).

Foruden reglerne i stiftelsesloven, finder Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) anvendelse for fonde, jf. regnskapsloven § § 1-2, stk. 1, nr. 10.

2.2 Sverige

I Sverige indeholder stiftelseslovens kapitel 3 regler om bogføring og årsrapporter m.v. Efter stiftelseslovens kapitel 3, § 1 findes der i bogføringsloven regler om stiftelsers bogføringspligt. Stiftelseslovens kapitel 3, § 2 indeholder visse regler for stiftelser, der ikke er bogføringspligtige efter bogføringsloven.

Endvidere indeholder stiftelseslovens kapitel 4 regler om revision. Efter stiftelseslovens kapitel 4, § 1 skal en fond have mindst en revisor. Stiftelseslovens kapitel 4 indeholder bl.a. regler om krav til revisor, herunder at mindst én revisor i visse tilfælde skal være godkendt eller autoriseret, valg af revisor og revisors revisionsberetning m.v.

Foruden reglerne i stiftelsesloven, finder årsredovisningslagen anvendelse for stiftelser.

2.3 Finland

I Finland indeholder stiftelseslovens kapitel 4 regler om revision, herunder regler om bl.a. revisionsberetning, valg af revisor og revisors mandattid. Efter stiftelseslovens kapitel 4, § 1 findes bestemmelserne om revision, foruden i stiftelsesloven, også i bokföringslag. Det følger af bokföringslag kapitel 1, § 1, nr. 1, at loven finder anvendelse for fonde.

Stiftelseslovens kapitel 5 indeholder regler om regnskab og årsrapport. Efter stiftelseslovens kapitel 5, § 1 skal regnskabet og årsrapporten udarbejdes i overensstemmelse med bogføringsloven og stiftelsesloven. Det kan om reglerne i stiftelsesloven bl.a. nævnes, at stiftelser senest 6 måneder efter regnskabsperiodens udløb skal foretage en registermeddelelse om årsregnskabet til registreringsmyndigheden, og at årsrapporten med undtagelse af visse oplysninger er offentligt tilgængelig.

3. Udvalgets overvejelser

3.1 Indledende om udvalgets synspunkter

Det fremgår af kommissoriet, at udvalget bl.a. skal overveje krav til fondenes regnskaber, herunder om der skal indføres en pligt til at indsende regnskaber til fondsmyndigheden.

Udvalget finder, at reglerne om årsregnskab og revision bør tage sigte på bl.a., *at* understøtte ledelsens drift af fonden, *at* bidrage til fondsmyndighedens og andre myndigheders tilsyn med fondenes overholdelse af lovgivningen, og *at* give offentligheden – herunder fondens interessenter – indblik i fondenes drift og virke m.v.

Efter udvalgets opfattelse tager kravene til årsregnskabet og revision således bl.a. afsæt i, at fonde ikke har en ejerkreds, der kan kontrollere ledelsen, hvorfor fonde er underlagt et offentligt tilsyn.

Efter udvalgets opfattelse har pligten til at udarbejde fyldestgørende årsregnskaber endvidere såvel et internt som et eksternt sigte, jf. herved også forarbejderne til fondslovens § 22, stk. 1. Hvad angår årsregnskabets interne sigte, har udvalget under drøftelserne bl.a. lagt vægt på, at udarbejdelse af fyldestgørende årsregnskaber er et væsentligt element i bestyrelsens opgaver med og ansvar for at sikre en forsvarlig ledelse af fonden og dens økonomi. Udvalget har herudover lagt vægt på årsregnskabets eksterne sigte, idet årsregnskabet efter udvalgets opfattelse

bl.a. har væsentlig betydning for det offentlige tilsyn med fondene. Dette gælder såvel fondsmyndighedens (fondsretlige) tilsyn som andre offentlige myndigheders tilsyn, herunder de offentlige myndigheders tilsyn og kontrol med, at fondene ikke anvendes til f.eks. hvidvask og terrorfinansiering. Hertil kommer, at årsregnskaber eksempelvis giver de interessegrupper, der er omfattet af fondens formål, mulighed for at følge fondens virke, ligesom regnskabsaflæggelsen har betydning for, at offentligheden i øvrigt har mulighed for at få kendskab til fonden og dens virke.

Endvidere er det udvalgets opfattelse, at de revisionskrav, der stilles til fondene, bl.a. har betydning for fondenes offentlige omdømme. Hertil kommer efter udvalgets opfattelse, at revisors kontrol med fondens regnskab og ledelse er med til at skærpe bestyrelsesmedlemmernes opmærksomhed, når det kommer til deres pligter og ansvar i fonden. I den forbindelse bemærker udvalget, at fonde, der ikke underlægges fondslovens krav om revision, er mere sårbare over for at blive anvendt som led i hvidvask og terrorfinansiering.

Efter udvalgets opfattelse bør der dog samtidig tages hensyn til fondenes forskelligartede karakter og størrelse. Der bør ved den nærmere udformning af reglerne således tages højde for, at regnskabs- og revisionsreglerne ikke bør pålægge særligt mindre fonde en uproportional byrde. Endelig er det udvalgets opfattelse, at revisors ansvar og opgaver, samt revisors indberetningspligt til fondsmyndigheden er af central betydning for bl.a. det offentlige tilsyn.

3.2 Aflæggelse, indsendelse og offentliggørelse af fondens årsregnskab

3.2.1 Aflæggelse af årsregnskab

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget bl.a. skal overveje krav til fondenes regnskaber.

Udvalget har overvejet, om forpligtelsen til at aflægge årsregnskab bør udvides, så det også gælder fonde med aktiver under 1 mio. kr., der er omfattet af fondslovens § 1, stk. 6.

Efter gældende ret har fonde, som er omfattet af fondsloven i sin helhed, pligt til at aflægge årsregnskab, jf. fondslovens § 22, stk. 1. For så vidt angår fonde med aktiver under 1 mio. kr., jf. fondslovens § 1, stk. 6, finder fondslovens § 22, stk. 1, ikke anvendelse. Udvalget bemærker dog, at Civilstyrelsen i administrativ praksis ses at have antaget, at der gælder en fondsretlig grundsætning om, at sådanne fonde også har pligt til at aflægge årsregnskab.

Årsregnskabet har som funktion at give et samlet overblik over og rapportere om fondens økonomiske stilling ved regnskabsårets afslutning. Dermed giver årsregnskabet – i varierende grad afhængig af dets bestanddele m.v. – en umiddelbar og overskuelig indsigt i størrelsen af fondens aktiver og arten heraf samt fondens omkostnings- og uddelingsniveau m.v. Årsregnskabet giver endvidere indsigt i eller indikation af, om fonden iagttager sine forpligtelser efter fondsloven og vedtægten, eksempelvis vedrørende uddelingspligten samt anbringelse og konsolidering af den bundne kapital m.v.

Herved tjener årsregnskabet et internt sigte i forhold til at bidrage til bestyrelsens forsvarlige ledelse af fonden. Årsregnskabet tjener desuden et eksternt sigte, idet årsregnskabet er blandt de væsentligste kilder til indsigt i fondens virksomhed for myndigheder, interessegrupper – herunder eventuelle bidragsydere og uddelingsberettigede – og offentligheden i øvrigt.

Udvalget finder på den baggrund, at årsregnskabet er et helt centralt redskab for fondens ledelse, fondsmyndigheden og offentligheden i øvrigt (herunder mulige bidragsydere og uddelingsberettigede m.v.).

Som nævnt under betænkningens kapitel 2 foreslår udvalget, at fondsloven fremover skal finde anvendelse for eksisterende fonde, der er gyldigt stiftet – uanset fondenes nuværende størrelse. En konsekvens heraf vil bl.a. være, at fonde med aktiver under 1 mio. kr. forpligtelse til at aflægge årsregnskab fremover vil følge direkte af loven.

Dette vil efter udvalgets opfattelse bl.a. bidrage til at skabe klarhed om indholdet af og tilsynet med sådanne fondes forpligtelse til at aflægge årsregnskab, idet en sådan forpligtelse efter gældende ret ikke følger direkte af fondslovens § 22, stk. 1. Endvidere vil det som nævnt ovenfor bidrage til bestyrelsens forsvarlige ledelse af disse fonde, ligesom det vil skabe større offentlig indsigt m.v. i fondene.

Selv om forpligtelsen til at aflægge årsregnskab umiddelbart kan virke bebyrdende, særligt for mindre fonde, finder udvalget på baggrund af ovenstående, at forpligtelsen til at aflægge årsregnskab bør følge direkte af loven for alle fonde, der er omfattet af lovens anvendelsesområde.

Udvalget foreslår endvidere, at årsregnskabet skal underskrives af bestyrelsen senest 6 måneder efter regnskabsårets afslutning.

3.2.2 **Indsendelse og offentliggørelse af årsregnskabet**

Efter gældende ret har fonde ikke pligt til årligt at indsende årsregnskabet til fondsmyndigheden. Fondene skal således kun indsende kopi af årsregnskabet, hvis fondsmyndigheden anmoder om det, jf. fondslovens § 37, stk. 1, eksempelvis i forbindelse med stikprøvekontrol, eller til brug for behandling af en anmodning om aktindsigt efter fondslovens § 46.

Der er enighed i udvalget om, at der generelt bør sikres større transparens vedrørende fondens virke, herunder adgang til fondens årsregnskaber uden for reglerne om aktindsigt. Offentliggørelse af fyldestgørende årsregnskaber vil således f.eks. kunne give de interessegrupper, der er omfattet af fondens formål, mulighed for at følge fondens virke. Offentliggørelse af regnskaber har endvidere betydning for offentlighedens mulighed for at få kendskab til fondens virksomhed og bidrager til tillid til og gennemskuelighed omkring fondens forhold.

Udvalget foreslår på den baggrund at indføre et krav om, at bestyrelsen uden ugrundet ophold efter godkendelsen af årsregnskabet skal indsende årsregnskabet til fondsmyndigheden, dog senest 6 måneder efter regnskabsårets afslutning. Udvalget foreslår endvidere, at fondsmyndigheden straks efter modtagelsen af årsregnskabet skal offentliggøre dette i Erhvervsstyrelsens itsystem i overensstemmelse med udvalgets forslag om at indføre et fondsregister, jf. betænkningens kapitel 4.

Udvalget har i den forbindelse desuden drøftet, om der skal fastsættes regler for, i hvilket format årsregnskabet skal indsendes til fondsmyndigheden.

Civilstyrelsen har oplyst til udvalget, at myndigheden som oftest modtager årsregnskabet i PDF. Udvalget bemærker i den forbindelse, at formatet bl.a. har betydning for fondsmyndighedens adgang til databehandling af oplysningerne i årsregnskabet.

Udvalget har noteret sig, at det for de erhvervsdrivende fonde gælder, at Erhvervsstyrelsens digitale indberetningsløsninger i form af Regnskab Basis, Regnskab Special eller system til system-løsningen skal anvendes ved indsendelse af årsrapporten. Det kan i den forbindelse bl.a. nævnes, at indsendelse ved brug af Regnskab Special og system til system-løsningen forudsætter en særlig IT-software, som kan danne XBRL-filer. Indsendelse ved Regnskab Basis (tasteløsningen) forudsætter ikke en særlig IT-software. Proceduren er, at fondens regnskabsoplysninger indtastes manuelt i Regnskab Basis, hvorefter de indtastede oplysninger omdannes til en Inline XBRL-fil, hvor årsrapporten udtrykkes i XBRL-sprog, og til en pdf-fil, hvor årsrapporten præsenteres i læsbar skrift. Regnskab Basis kan kun benyttes af virksomheder, herunder

erhvervsdrivende fonde, i regnskabsklasse B. Regnskab Special og system til system-løsningen kan benyttes af virksomheder, herunder erhvervsdrivende fonde, i regnskabsklasse B, C og D.

På den ene side vil et krav om anvendelse af et digitalt format som XBRL give fondsmyndigheden øget adgang til behandling af regnskabsdata, herunder sammenstilling af data, ligesom fondsmyndigheden til brug for sit tilsyn vil kunne foretage datakørsler.

På den anden side kan indsendelse af årsregnskabet i et digitalt format opleves som en vis byrde for særligt mindre fonde. Indførelse af et krav om digitale regnskaber kan således bl.a. medføre en øget omkostning for fondene til revisor, i det omfang revisor foretager indsendelsen til fondsmyndigheden. Alternativet til at stille krav om indsendelse i en PDF-version og en XBRL-version er, at fondene alene tilpligtes at indsende deres regnskaber i PDF med henblik på offentliggørelse. Dette vil dog indebære, at fondsmyndigheden eller andre regnskabsbrugere ikke vil have mulighed for at foretage den ovenfor omtalte databehandling. En mellemvej mellem disse to løsninger kan efter udvalgets opfattelse være, at fondene forpligtes til at indsende årsregnskabet i PDF, men at visse nøgletal skal indtastes manuelt i Erhvervsstyrelsens it-system. Disse nøgletal kan efter udvalgets opfattelse bestå af bl.a. ledelsesvederlag, omsætning og uddelinger.

Det er efter udvalgets opfattelse væsentligt, at der ikke fastsættes krav, som pålægger særligt mindre fonde uforholdsmæssige økonomiske og administrative byrder. Henset hertil og til, at udvalget som følge af bl.a. den teknologiske udvikling vanskeligt kan pege på varige tekniske løsninger til indsendelse af årsregnskaber, bør der efter udvalgets opfattelse ikke fastsættes regler i fondsloven om, at årsregnskabet skal indsendes i et særligt format.

Fondsloven bør dog efter udvalgets opfattelse indeholde en bemyndigelsesbestemmelse, som giver fondsmyndigheden adgang til at fastsætte nærmere regler om bl.a. indsendelse og modtagelse af årsregnskabet, således at fondsmyndigheden har mulighed for at fastsætte regler om bl.a. formatet, som årsregnskabet skal indsendes i. Udvalget forudsætter i den forbindelse, at der ved fondsmyndighedens eventuelle fastsættelse af regler herom tages højde for, at fondene ikke bør pålægges uforholdsmæssige byrder. Fondsmyndigheden vil dog f.eks. kunne fastsætte regler om, at årsregnskabet skal indsendes i PDF sammen med enkelte udvalgte nøgletal, som muliggør databehandling, hvis ikke fondene herved bliver pålagt uforholdsmæssige byrder. Udvalget forudsætter herudover, at det navnlig vil kunne være relevant at fastsætte yderligere krav til årsregnskabets format, efterhånden som bl.a. den teknologiske og samfundsmæssige udvikling giver fondene adgang til uden større byrder at indsende årsregnskabet i et format, som styrker fondsmyndighedens mulighed for databehandling.

3.3 Krav til årsregnskabets indhold m.v.

Efter gældende ret skal årsregnskabet udarbejdes i overensstemmelse med god regnskabsskik, jf. fondslovens § 22, stk. 1. Det følger endvidere af fondslovens § 45, stk. 1, nr. 4, at justitsministeren kan fastsætte regler om indholdet og udformningen af årsregnskaber. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Udvalget har på den baggrund drøftet, hvilke krav der bør gælde for årsregnskabets indhold.

3.3.1 Om reguleringen af krav til årsregnskabets indhold m.v.

Udvalget har overvejet, om årsregnskabslovens regler – via en hjemmelshenvisning i fondsloven – bør finde anvendelse med de fravigelser og tilpasninger, der følger af fondens særlige forhold.

Alternativet er efter udvalgets opfattelse, at der i fondsloven og bestemmelser udstedt i medfør af fondsloven fastsættes selvstændige regler om regnskabsaflæggelse, herunder om krav til regnskabsstandarden, årsregnskabets bestanddele og opstilling m.v.

Udvalget skal i den forbindelse pege på, at årsregnskabsloven finder anvendelse for erhvervsdrivende fonde. Dermed indeholder erhvervsfondsloven ikke bestemmelser om krav til indholdet af årsregnskabet eller krav til en særlig regnskabsstandard og årsregnskabets bestanddele m.v. Udvalget har samtidig noteret sig, at erhvervsfondsloven tidligere – i erhvervsfondslovens § 28 – indeholdt bestemmelser om regnskabsaflæggelse. En række af årsregnskabslovens bestemmelser fandt tilsvarende anvendelse med de fravigelser og tilpasninger, der fulgte af de erhvervsdrivende fondes særlige forhold. Denne bestemmelse blev imidlertid ophævet med vedtagelsen af årsregnskabsloven af 2001, jf. lov nr. 448 af 7. juni 2001, hvorefter de erhvervsdrivende fonde blev direkte omfattet af årsregnskabsloven.

Til fordel for, at årsregnskabslovens regler bør finde anvendelse for fonde gennem en hjemmelshenvisning i fondsloven, taler, at der herved vil blive skabt større parallelitet mellem reglerne i årsregnskabsloven og fondslovens regler om regnskabsaflæggelse m.v., ligesom der vil blive skabt større parallelitet til reglerne for erhvervsdrivende fondes regnskabsaflæggelse m.v. Hertil kommer, at den praksis, der gælder efter årsregnskabsloven, tilsvarende vil finde anvendelse for fondens regnskaber, hvilket kan bidrage med yderligere klarhed om kravene til indholdet og aflæggelsen af årsregnskabet.

Imod en hjemmelshenvisning til årsregnskabsloven taler dog efter udvalgets opfattelse, at årsregnskabsloven gælder for og er udformet med sigte på regulering af regnskabsmæssige forhold for erhvervsdrivende virksomheder. Således er det forhold, at årsregnskabsloven finder anvendelse for erhvervsdrivende fonde, en naturlig følge af disse fondes erhvervsdrift og kapitalstruktur. Dette understøttes af, at der efter udvalgets opfattelse kun i et begrænset omfang har været behov for at indføre særregler for de erhvervsdrivende fonde i årsregnskabsloven. Derimod har fonde for størstedelens vedkommende ingen eller kun begrænset erhvervsdrift. Fonde er endvidere kendetegnet ved en anden kapitalstruktur end erhvervsdrivende virksomheder og erhvervsdrivende fonde. Det er således udvalgets opfattelse, at der formentlig vil være behov for i højere grad at indføre en række særregler for fondene, hvis disse skal være omfattet af årsregnskabsloven.

Det taler således imod en hjemmelshenvisning til årsregnskabsloven, at det efter udvalgets opfattelse er væsentligt, at der tages højde for fondenes særlige forhold samt deres forskelligartede karakter og størrelse m.v., og at disse hensyn formentlig i høj grad vil medføre behov for særregler for fondenes regnskaber. Dette taler efter udvalgets opfattelse for, at fondenes regnskabsaflæggelse m.v. i stedet bør reguleres i fondsloven og bestemmelser fastsat i medfør af fondsloven. Dette vil bl.a. i højere grad give mulighed for at vurdere behovet for særlige regler om regnskabsaflæggelse, som retter sig specifikt mod bl.a. indsamlende fonde, aktivitetsfonde og fonde med begrænset erhvervsdrift. En fordel forbundet med fastsættelse af selvstændige regler i fondsloven og bestemmelser fastsat i medfør af fondsloven vil bl.a. også være, at revisorerne i højere grad gøres opmærksomme på fondenes særlige forhold.

Efter udvalgets opfattelse taler det desuden imod en hjemmelshenvisning til årsregnskabsloven, at det ved fastsættelse af selvstændige regler i fondsloven og bestemmelser fastsat i medfør af fondsloven vil være muligt nærmere at vurdere, om og i hvilket omfang forskellige bestanddele og poster i årsregnskabet vil bidrage med relevant information for regnskabsbrugerne, det vil sige myndighederne, interessenterne og offentligheden i øvrigt.

Efter udvalgets opfattelse taler det ydermere imod en hjemmelshenvisning til årsregnskabsloven, at der ved fastsættelse af et selvstændigt regelsæt vil være mulighed for at tage højde for, at regnskabsreglerne ikke bør pålægge mindre fonde en byrde, som ikke står i rimeligt forhold til bl.a. fondsmyndighedens tilsynsbehov og offentlighedens interesse m.v. Udvalget bemærker i denne sammenhæng, at årsregnskabslovens § 4 indeholder en undtagelse for virksomheder omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, hvis virksomheden i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser: 1) en balancesum på 7 mio. kr., 2) en nettoomsætning på 14 mio. kr. og 3) et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 10.

Der kan efter udvalgets opfattelse desuden peges på, at en hjemmelshenvisning i fondsloven til årsregnskabslovens regler vil have den ulempe, at fremtidige ændringer af årsregnskabsloven og øgede krav til virksomhederne omfattet af denne, uden videre vil finde anvendelse på fondenes regnskaber, hvilket vil kunne medføre udfordringer eller uforholdsmæssige krav til fondene.

Endelig kan der efter udvalgets opfattelse peges på, at der ved fastsættelse af regler udstedt i medfør af fondsloven vil være lettere adgang til at foretage ændringer, såfremt der viser sig behov herfor.

Udvalget foreslår på den baggrund, at årsregnskabslovens regler ikke skal finde anvendelse for fonde.

Udvalget foreslår i stedet, at der fastsættes selvstændige regler om bl.a. indholdet og udformningen af årsregnskabet. Udvalget foreslår hertil, at der indføres en bemyndigelsesbestemmelse i fondsloven, hvorefter der kan fastsættes nærmere regler om indholdet og udformningen af årsregnskabet. Det er udvalgets vurdering, at der ved udformningen af de nærmere krav til årsregnskabets indhold m.v. med fordel kan tages udgangspunkt i årsregnskabslovens regnskabsklasse B med de relevante tilpasninger henset til fondenes karakter og forhold i øvrigt.

3.3.2 **Krav til årsregnskabet**

Efter fondslovens § 22, stk. 1, skal fondes årsregnskab udarbejdes i overensstemmelse med god regnskabsskik.

Udvalget har drøftet, om fondens årsregnskab fortsat skal udarbejdes i overensstemmelse med »god regnskabsskik«, eller om det bør forlades til fordel for generalklausulen i årsregnskabslovens § 11, stk. 1, hvorefter årsregnskabet skal give et retvisende billede af aktiver og passiver, den finansielle stilling samt resultatet.

Efter udvalgets opfattelse kan der på den ene side peges på, at det ikke forekommer rigtigt at anvende generalklausulen i årsregnskabslovens § 11, stk. 1, som skal ses i sammenhæng med årsregnskabslovens øvrige regler. Dette skal også ses i sammenhæng med, at udvalget finder, at årsregnskabsloven ikke skal finde anvendelse, jf. pkt. 3.3.1 ovenfor.

På den anden side kan der efter udvalgets opfattelse peges på, at generalklausulen i årsregnskabsloven § 11, stk. 1, i vidt omfang medfører de samme krav til årsregnskabet som de krav, der følger af standarden »god regnskabsskik« i fondslovens § 22, stk. 1. Efter udvalgets

opfattelse er generalklausulen fra årsregnskabsloven således den standard, der anvendes i praksis – også for fonde, som er omfattet af fondsloven.

Dette skal bl.a. ses i lyset af, at det nærmere indhold af standarden »god regnskabsskik« ikke er klart fastlagt, hvilket tillige har den ulempe, at regnskabsudarbejdelsen kan være behæftet med nogen grad af usikkerhed for anvenderne. I modsætning hertil er det nærmere indhold af generalklausulen, som kendes fra årsregnskabsloven, både fastlagt og kendt af brugerne.

Udvalget foreslår derfor, at standarden »god regnskabsskik« forlades, og at der i overensstemmelse med årsregnskabslovens § 11, stk. 1, indføres krav om, at årsregnskabet skal give et retvisende billede af fondens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet.

3.3.3 **Åbenhed om vederlag**

Fondsloven indeholder ikke særlige bestemmelser om angivelse af ledelsens vederlag m.v. i årsregnskabet.

Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at ledelsesvederlag almindeligvis medtages i fondens årsregnskab som en selvstændig udgiftspost i resultatopgørelsen. Tilsvarende gælder for udgifter til administrator. Udvalget bemærker endvidere, at Civilstyrelsen på sin hjemmeside har offentliggjort regnskabsskabeloner, hvor bestyrelseshonorar og administrationshonorar er anført som selvstændige udgiftsposter i resultatopgørelsen.

Som led i udvalgets overordnede ambition om at skabe øget transparens og åbenhed om fondenes forhold og virke m.v., har udvalget drøftet muligheden for indførelse af regler om åbenhed om vederlag.

Udvalgets drøftelse skal ses i lyset af fondenes særlige karakteristika, hvorefter fonde ikke har en ejerkreds, der kan føre tilsyn med ledelsen, og hensynet til offentlighedens og interessentgruppernes indsigt i og kendskab til fonden og dens virke m.v. Efter udvalgets opfattelse vil et krav om offentliggørelse af ledelsens vederlag således kunne bidrage til at skabe øget gennemsigtighed og dermed eventuelt også afmystificering af fondens forhold og virke m.v.

Der er på den baggrund enighed i udvalget om, at der, i lighed med hvad der gælder for erhvervsdrivende fonde efter årsregnskabslovens § 98 b, jf. § 69, stk. 1, bør stilles krav om offentliggørelse i årsregnskabet af fordelingen af ledelsesvederlaget på ledelsesorganer. Udvalget bemærker i den forbindelse, at oplysninger om det samlede vederlag fordelt på ledelsesorganer med fordel kan anføres i en note i årsregnskabet. Det er udvalgets forslag, at udgifter til

administrator tilsvarende skal angives i fondens årsregnskab. Idet der ikke er tale om et ledelsessvederlag, foreslås det, at der ikke her skal gælde undtagelser til at oplyse dette.

Udvalget har samtidig drøftet, om der bør ske offentliggørelse af vederlag på individniveau. Udvalget finder imidlertid ikke grundlag herfor. Dette er af udvalget begrundet i, at der ikke gælder et sådant krav for erhvervsdrivende fonde, ligesom hverken hensynet til kriminalitetsbekæmpelse eller et effektivt, offentligt tilsyn efter udvalgets opfattelse synes at tilsige, at der tillige bør være krav om, at fonden offentliggør individuelle vederlag. Udvalget bemærker, at en fondsledelse, der ønsker at skabe yderligere gennemsigtighed om fondens forhold gennem åbenhed om vederlag på individniveau, kan offentliggøre sådanne oplysninger f.eks. på fondens hjemmeside. Der bør derfor efter udvalgets opfattelse ikke indføres regler om offentliggørelse af vederlag på individniveau. Udvalget finder således, at bestyrelsen kan undlade at give oplysninger om vederlag i fondens årsregnskab, hvis fonden for at opfylde kravet ellers ville oplyse, hvad det enkelte medlem af ledelsen modtager. Fonden kan i så fald i stedet angive beløbene samlet for de to ledelseskategorier eller helt udelade det, hvis kun én kategori modtager vederlag.

3.3.4 **Om offentlighed om fondens gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående**

Udvalget har drøftet, om der i fondens årsregnskab bør stilles krav om offentlighed om fondens gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående.

For de erhvervsdrivende fonde finder reglerne i årsregnskabslovens § 69, stk. 3, jf. § 98 c, stk. 2 om transaktioner med nærtstående parter anvendelse. Reglerne om offentliggørelse af transaktioner med nærtstående parter gælder også for aktie- og anpartsselskaber, men kun hvis de er en virksomhed i regnskabsklasse C. Aktie- og anpartsselskaber kan endvidere nøjes med at omtale transaktioner, der ikke er på markedsvilkår. For så vidt angår erhvervsdrivende fonde, omfatter reglerne om transaktioner med nærtstående parter i årsregnskabsloven både transaktioner, der er på markedsvilkår, og transaktioner, der ikke er på markedsvilkår, jf. årsregnskabslovens § 98 c, stk. 6, jf. § 69. stk. 3, hvilket skal ses i sammenhæng med, at erhvervsdrivende fonde i modsætning til selskaber ikke har en generalforsamling, der fører tilsyn med ledelsen og som led heri spørge ind til ledelsens dispositioner. Ved transaktioner med nærtstående parter er der alt andet lige en forhøjet risiko for, at fondens interesse ikke udelukkende varetages ved dispositionen, hvilket gør, at det for de erhvervsdrivende fonde vurderes at være en relevant oplysning bl.a. for fondsmyndigheden, således at denne ved, om der foretages sådanne dispositioner og omfanget heraf. Oplysningerne kan derfor indgå i fondsmyndighedens løbende tilsyn med de erhvervsdrivende fonde. Ledelsesvederlag er tilsvarende en transaktion med

nærtstående parter, men dette er reguleret i årsregnskabslovens § 69, stk. 1, jf. § 98 b. Der skal derfor ikke gives oplysninger herom efter årsregnskabslovens § 69, stk. 3.

For så vidt angår definitionen af nærtstående parter fremgår følgende af IAS (International Accounting Standards) 24:

> ”A related party is a person or entity that is related to the entity that is preparing its financial statements (in this Standard referred to as the ‘reporting entity’).
>
> A person or a close member of that person's family is related to a reporting entity if that person:
>
> (i) has control or joint control over the reporting entity;
> (ii) has significant influence over the reporting entity; or
> (iii) is a member of the key management personnel of the reporting entity or of a parent of the reporting entity.
>
> An entity is related to a reporting entity if any of the following conditions applies:
>
> (i) The entity and the reporting entity are members of the same group (which means that each parent, subsidiary and fellow subsidiary is related to the others).
> (ii) One entity is an associate or joint venture of the other entity (or an associate or joint venture of a member of a group of which the other entity is a member).
> (iii) Both entities are joint ventures of the same third party.
> (iv) One entity is a joint venture of a third entity and the other entity is an associate of the third entity.
> (v) The entity is a post-employment benefit plan for the benefit of employees of either the reporting entity or an entity related to the reporting entity. If the reporting entity is itself such a plan, the sponsoring employers are also related to the reporting entity.
> (vi) The entity is controlled or jointly controlled by a person identified in (a).
> (vii) A person identified in (a)(i) has significant influence over the entity or is a member of the key management personnel of the entity (or of a parent of the entity).
> (viii) The entity, or any member of a group of which it is a part, provides key management personnel services to the reporting entity or to the parent of the reporting entity.”

Med virkning for regnskabsåret 2025 har Komitéen for god Fondsledelse vedtaget anbefaling 2.2.3 om transaktioner med »interesseforbundne virksomheder«, hvoraf fremgår:

> ”… at der i årsregnskabet oplyses om de eventuelle transaktioner, som fonden har indgået med interesseforbundne virksomheder. Oplysningerne bør omfatte arten af forholdet mellem fonden og den interesseforbundne virksomhed, arten af transaktionen samt transaktionens beløbsmæssige størrelse.”

Interesseforbundne virksomheder anses i denne sammenhæng for virksomheder, som:

- Et medlem af fondens bestyrelse eller direktion eller disses ægtefæller/faste samlevere
  1) deltager i driften af,
  2) deltager i ledelsen af, eller
  3) besidder mindst 5 pct. af enten stemmerettigheder eller ejerandele i.

- Slægtninge i op- og nedstigende linje eller søskende til et medlem af fondens bestyrelse eller direktion,
  1) deltager i ledelsen af, eller
  2) besidder mindst 5 pct. af enten stemmerettigheder eller ejerandele i.

Personer, som deltager i ledelsen af virksomheden, er medlemmer af bestyrelsen og direktionen. Personer, som deltager i driften af virksomheden, kan eksempelvis være ansatte eller partnere i en konsulentvirksomhed.

Anbefalingen bygger videre på årsregnskabslovens § 69, stk. 3, jf. § 98 c, stk. 2, om transaktioner med nærtstående, og omfatter i lighed med årsregnskabslovens bestemmelse alle transaktioner, uanset om de er på markedsvilkår eller ej. En erhvervsdrivende fonds transaktioner med nærtstående i henhold til årsregnskabslovens regler, samt transaktioner med interesseforbundne virksomheder, skal således præsenteres i årsregnskabets noter og er dermed også genstand for revisors revision.

Det er frivilligt, om en erhvervsdrivende fond ønsker at følge anbefalingen eller i stedet forklare, hvorfor den ikke følger anbefalingen, og hvordan den i stedet har indrettet sig. I begge tilfælde efterlever fonden anbefalingen. Det er således alene reglerne i årsregnskabsloven, der forpligter en erhvervsdrivende fond til at oplyse om eventuelle transaktioner med nærtstående parter. Dog bemærkes det, at der enkelte steder er overlap mellem årsregnskabsloven og anbefalingen. I disse situationer vil en erhvervsdrivende fond være forpligtet til at oplyse om transaktionen på grund af den bindende natur af lovreglerne i årsregnskabsloven.

Udvalget bemærker, at norsk ret har regler om oplysning om transaktioner med nærtstående parter i regnskapslovens § 7-30b. Oplysningskravet gælder alene for mellemstore og store stiftelser (foretak), jf. regnskapslovens § 7-1. En mellemstor stiftelse er en stiftelse som to år i træk opfylder mindst to af følgende tre krav:

1. Balancesummen er under 290 millioner NOK, men over 84 millioner NOK.
2. Salgsindtægterne er under 580 millioner NOK, men over 168 millioner NOK.

3. Har færre end 250 årsværk, men flere end 50 årsværk.

Svensk ret indeholder også regler om oplysning om transaktioner med nærtstående, jf. årsredovisningslagen kapitel 5, § 23. Kravet gælder alene for store stiftelser (företak). En stor stiftelse vil skulle opfylde mere end ét af følgende krav, jf. årsredovisningslagen kapitel 1, § 3:

1. det gennemsnitlige antal ansatte i virksomheden i hvert af de seneste to regnskabsår har udgjort mere end 50,
2. selskabets indberettede samlede aktiver har for hvert af de seneste to regnskabsår udgjort mere end SEK 40 mio.
3. virksomhedens rapporterede nettoomsætning har for hvert af de seneste to regnskabsår udgjort mere end SEK 80 mio.

I relation til finsk ret følger det af stiftelseslovens kapitel 5, § 2, nr. 2, at oplysninger om tilskud og andre helt eller delvist gratis økonomiske ydelser, som stiftelsen har givet kredsen af nærtstående i stiftelseslovens kapitel 1, § 8 stk. 1, punkt 1-4 og 6, bortset fra foreninger og stiftelser, hvor en person eller flere personer, der er nævnt i stiftelseslovens kapitel 1, § 8 stk. 1, punkt 5, har bestemmende indflydelse, samt oplysninger om andre transaktioner mellem stiftelsen og kredsen nævnt ovenfor i dette punkt.

Det er udvalgets overordnede opfattelse, at fondsloven bør indeholde regler om offentlighed om gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående. Udvalget har under hensyn til IAS 24, årsregnskabsloven og anbefalingen om transaktioner med »interesseforbundne virksomheder« overvejet udformningen af en bestemmelse herom i fondsloven, herunder hvilke gensidigt bebyrdende aftaler samt kredsen af personer, der bør være omfattet af den af udvalget foreslåede regel.

Det er udvalgets opfattelse, at IAS 24 ikke er velegnet for fonde omfattet af fondsloven. Dette skyldes for det første, at IAS 24 primært er indrettet med kapitalselskaber for øje og derfor indeholder en række elementer, der ikke er relevante for fonde. For det andet er IAS 24 en komplekst udformet regnskabsstandard og vurderes derfor at være mindre velegnet at anvende.

Det er udvalgets vurdering, at det er fondens gensidigt bebyrdende aftaler med dens nærtstående, som har relevans for fondsmyndighedens og offentlighedens indsigt i fondens forhold og virke, da der ved denne type aftaler særligt er risiko for, at det ikke udelukkende er fondens interesser, der varetages. Fondsmyndigheden vil, efter udvalgets forslag i betænkningens kapitel 6, modtage oplysninger om fondens ensidige aftaler i form af uddelinger m.v. som led i kravet om indsendelse af en legatarfortegnelse til fondsmyndigheden. Et krav om offentliggørelse af fondens uddelinger m.v., vil efter udvalgets opfattelse ikke flugte med reglen om, at

legatarfortegnelsen efter udvalgets forslag skal være undtaget fra aktindsigt. Det er således udvalgets vurdering, at bestemmelsen om offentlighed alene bør omfatte aftaler, der indeholder et gensidigt element. Udtrykket »gensidigt bebyrdende aftaler« skal i overensstemmelse med overvejelserne i betænkningens kapitel 7, pkt. 3.11.2 og 3.13, forstås bredt som enhver levering af ydelse mod et vederlag, bortset fra ledelsesvederlag der er særskilt reguleret. Udvalget tilsigter herved at afgrænse bestemmelsen overfor uddelinger.

Udvalget anser det for hensigtsmæssigt, at der er offentlighed om en fonds aftaler med en kreds af personer, der står fonden nær. Efter udvalgets vurdering er det imidlertid væsentligt, at der ved udformningen af bestemmelsen herom tages behørigt hensyn til, at der ikke pålægges fondene for store administrative byrder. Udvalget henser her til, at fondene ikke er erhvervsdrivende, samt at der blandt disse er en stor andel mindre fonde, herunder bl.a. fonde, der har en kapital på mindre end 1 mio. kr. Det er således væsentligt at balancere hensynet til offentlighed over for hensynet til ikke at pålægge fondene for store byrder.

På denne baggrund foreslår udvalget, at kredsen af personer, bør afgrænses til medlemmer af fondens ledelse, disses børn, ægtefæller, faste samlevere samt virksomheder, som disse personer hver for sig eller tilsammen har bestemmende indflydelse over. Denne afgrænsning vil i stor udstrækning være sammenfaldende med de tilfælde, hvor et ledelsesmedlem vil være inhabil, hvorfor det allerede her vil kunne konstateres, at der er tale om en transaktion, som fonden vil skulle offentliggøre i årsregnskabet.

Udvalget foreslår således, at fondens årsregnskab skal indeholde oplysninger om fondens gensidigt bebyrdende aftaler med den af udvalget foreslåede kreds af nærtstående. Det er udvalgets forslag, at årsregnskabet skal indeholde oplysninger om arten af forholdet mellem fonden og dens nærtstående, samt aftalens beløbsmæssige størrelse. Oplysningerne herom skal kunne give en forståelse for aftalens mulige påvirkning på årsregnskabet.

Det er udvalgets opfattelse, at et krav om offentlighed i årsregnskabet om fondens gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående vil være i overensstemmelse med udvalgets overordnede ambition om at skabe øget transparens og åbenhed om fondens forhold og virke m.v., ligesom det overordnet vil stemme overens med det ønske om transparens, der ligger bag den regulering, der i dag gælder for de erhvervsdrivende fonde, og for øvrigt også bag reglerne i de nordiske lande. I modsætning til hvad der gælder i Norge og Sverige, har udvalget ikke fundet grundlag for at begrænse kravet til kun at gælde for fonde af en bestemt størrelse. Udvalget bemærker i denne sammenhæng, at kravet om offentliggørelse af transaktioner med nærtstående gælder for alle erhvervsdrivende fonde, uanset størrelse.

Udvalgets overvejelser om at indføre offentlighed om fondens gensidigt bebyrdende aftaler skal ses i lyset af fondenes særlige forhold og karakteristika, herunder at fonde ikke har en ejerkreds, der kan føre tilsyn med ledelsen, og hensynet til offentlighedens og interessentgruppernes indsigt i og kendskab til fonden og dens virke, ligesom udvalget vurderer, at disse oplysninger er relevante som led i fondsmyndighedens løbende tilsyn med fondene.

3.4 Revisors ansvar og opgaver

3.4.1 Om revision af fondens årsregnskab

Det følger af den gældende fondslov, at revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik, jf. fondslovens § 25, stk. 1, 1. pkt.

Efter udvalgets vurdering er det hensigtsmæssigt, at fondens årsregnskab fortsat skal revideres.

Udvalget har hertil drøftet, hvorvidt kravet om, at fondens årsregnskab skal revideres, bør gælde for alle fonde, der er omfattet af fondsloven, herunder også mindre fonde, eller om mindre fonde bør undtages herfra.

På den ene side vil eksisterende fonde, som er gyldigt stiftet, men hvis kapital ikke udgør 1 mio. kr. eller derover – og som dermed efter de gældende regler er fritaget fra revisionskravet i fondsloven – kunne opleve det som en byrde, hvis de pålægges at lade fondens regnskab revidere.

På den anden side har udvalget lagt vægt på, at fonde – i modsætning til selskaber – ikke har en ejerkreds, der kan føre tilsyn med ledelsen. Efter udvalgets opfattelse er revision af fondens årsregnskab m.v., derfor et vigtigt led i kontrollen med ledelsen, herunder fondsmyndighedens tilsyn. Hertil kommer efter udvalgets opfattelse, at revision må antages at gøre fondene mindre sårbare over for at blive anvendt som led i hvidvask og terrorfinansiering, ligesom revision må antages at være en forudsætning for den generelle tillid til fondene.

På den baggrund er der enighed i udvalget om, at fonde ikke kan fritages fra, at årsregnskabet skal revideres, alene fordi fonden har en mindre kapital, jf. også udvalgets forslag i betænkningens kapitel 2, hvorefter alle fonde, der er gyldigt stiftet, bliver omfattet af fondslovens anvendelsesområde, uanset fondens størrelse. Det er således udvalgets forslag, at alle fonde, som er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, skal lade årsregnskabet revidere.

Udvalget har desuden drøftet om fondslovens krav om, at fondens årsregnskab skal revideres i overensstemmelse med god revisionsskik bør videreføres. Udvalget her hertil overvejet, om der i overensstemmelse med årsregnskabslovens regler bør stilles krav til revision af fondens årsregnskab, herunder om der skal ske revision efter de almindelige ISA-standarder.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at revision efter de almindelige ISA-standarder giver den højeste grad af sikkerhed for oplysningerne i årsregnskabet. Ved en revision efter de almindelige ISA-standarder foretager revisor analyser og forespørgsler til ledelsen samt relevante kontroller af væsentlige poster i regnskabet ved hjælp af eksempelvis fysisk kontrol, observationer, indhentelse af eksterne bekræftelser m.v. Kontrollen af oplysningerne udgør en stor del af arbejdet i en revision efter de almindelige ISA-standarder.

Ved udvalgets drøftelser af krav om revision af fondens årsregnskab har udvalget delt sig i et flertal på 15 medlemmer og et mindretal på 1 medlem, hvor det er flertallets vurdering, at fondslovens gældende krav om revision i overensstemmelse med god revisionsskik bør videreføres, jf. fondslovens § 25, stk. 1, 1. pkt., mens mindretallet vurderer, at der bør foretages revision efter de almindelige ISA-standarder.

Udvalgets *flertal* (*Rasmus Kristian Feldthusen, Linda Nielsen, Kenneth Kamp Butzbach, Søren Corfixsen Whitt, Simone Hagedorn, Kjeld Gosvig-Jensen, Kim Nøhr Skibsted, Marianne Philip, Lars Hansen, Lars Bunch, Anders Vogelsang, Cathrine Munch Pedersen, Morten Schaumburg-Müller, Jon Ahlberg og Jeppe Aakerhjelm Jessen*) peger på, at revision efter de almindelige ISA-standarder pålægger særligt mindre fonde en større økonomisk belastning. Særligt for fonde uden erhvervsdrift og gæld, og uden komplekse, regnskabsmæssige problemstillinger, vil revision efter de almindelige ISA-standarder efter flertallets opfattelse indebære en uforholdsmæssig byrde. Dette skal endvidere ses i lyset af, at revision efter de almindelige ISA-standarder indebærer kontrol og undersøgelser af visse forhold, som ikke er relevante i fondene.

Efter flertallets opfattelse vil revision i overensstemmelse med god revisionsskik være tilstrækkeligt, hvorfor flertallet foreslår, at denne ordning videreføres. Det er hertil flertallets forslag, at revisor fortsat – i overensstemmelse med den gældende fondslovs § 25, stk. 3 – ved påtegning på årsregnskabet skal bekræfte, at det er revideret.

Udvalgets flertal bemærker dog, at der ikke er noget til hinder for, at fonde vælger revision efter de almindelige ISA-standarder, hvis bestyrelsen beslutter det.

Mindretallet i udvalget (*Henrik Steffensen*) mener ikke, at revision efter de almindelige ISA-standarder er for byrdefuldt for fondene og foreslår således, at fondens årsregnskab skal revideres efter de almindelige ISA-standarder.

Til flertallets forslag om at videreføre fondslovens § 25, stk. 3, bemærker mindretallet, at indholdet af »god revisionsskik« skal defineres nærmere i lovbemærkningerne ved at henvise til de almindelige ISA-standarder. Formålet med at definere, hvad der forstås ved revision i fonde, er at sikre, at revisionen derved gennemføres efter samme standarder, uanset hvem der gennemfører den.

Det er det samlede udvalgets forslag, at overtrædelse af reglerne om, at fondens regnskab skal undergives revision fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

Udvalgets overvejelser om, hvilke aktører der bør kunne revidere fondens årsregnskab, fremgår af pkt. 3.4.5 nedenfor.

Civilstyrelsen har oplyst til udvalget, at der ved et revisorskifte fremsendes en vejledning om revision og kontrol efter fondslovgivningen til fondens revisor. Det er udvalgets vurdering, at det fortsat er hensigtsmæssigt, at fondsmyndigheden fremsender en vejledning herom til fondens revisor. Udvalget anbefaler hertil, at fondsmyndigheden opdaterer vejledningen i overensstemmelse med udvalgets overvejelser.

3.4.2 **Om revisors gennemgang af fondens forhold i øvrigt**

Efter gældende ret skal revisor revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik, jf. fondslovens § 25, stk. 1, 1. pkt. Revisor skal i den forbindelse foretage en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og dens forhold i øvrigt, herunder overholdelsen af reglerne i fondsloven, regler fastsat i medfør af loven, samt fondens vedtægt, jf. fondslovens § 25, stk. 1, 2. pkt. Revisor skal herunder efterkomme de krav vedrørende revisionen, som måtte blive stillet af fondsmyndigheden, jf. fondslovens § 25, stk. 1, 3. pkt.

Udvalget har drøftet, om revisors forpligtelse til at foretage en kritisk gennemgang af fondens forhold i øvrigt, herunder overholdelse af reglerne i fondsloven, regler fastsat i medfør af loven samt fondens vedtægt, bør bibeholdes.

Til fordel for en videreførelse af revisors forpligtelse til at foretage en kritisk gennemgang af fondens forhold i øvrigt taler, at gennemgangen er begrundet i de særlige forhold, der gør sig

gældende for fonde, herunder fraværet af en ejerkreds, der kan føre tilsyn med bestyrelsen. Revisors kritiske gennemgang af fondens øvrige forhold er således af væsentlig betydning for ikke bare bestyrelsen, men også fondsmyndighedens tilsyn, idet revisor udgør første led i tilsynet med fonden. Revisor har dermed en central rolle for fondsmyndighedens tilsyn, også henset til bl.a. den forpligtelse, som revisor har til at underrette fondsmyndigheden, såfremt fondens forhold giver revisor anledning til bemærkninger.

Udvalget betoner således vigtigheden af, at revisor foretager en kritisk gennemgang af fondens øvrige forhold, herunder overholdelse af reglerne i fondsloven, regler fastsat i medfør af loven samt fondens vedtægt, og at revisor dermed bistår fondsmyndigheden med at udøve et effektivt legalitetstilsyn.

Der er på den baggrund enighed i udvalget om, at revisor fortsat bør være forpligtet til at foretage en kritisk gennemgang af fondens øvrige forhold.

Udvalget finder det samtidig væsentligt, at der skabes klarhed om, hvad den kritiske gennemgang af fondens øvrige forhold består i, og hvilke krav der stilles til intensiteten heraf.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er udvalgets opfattelse, at den kritiske gennemgang af fondens øvrige forhold fortsat bør bestå i, at revisor skal påse overholdelsen af reglerne i fondsloven, regler fastsat i medfør af loven, samt fondens vedtægt.

Det er udvalgets opfattelse, at revisor i forbindelse med sin kritiske gennemgang af fondens øvrige forhold bl.a. skal være særligt opmærksom på, at bestyrelsen overholder fondslovens regler om opdeling af fondens formue i henholdsvis bundne og disponible aktiver samt vedtægtsmæssige og lovmæssige begrænsninger i at råde over fondens kapital. Revisor skal således bl.a. være opmærksom på, at bestyrelsen ikke uddeler i strid med fondens vedtægt og fondsloven. Revisor skal efter udvalgets opfattelse desuden være særligt opmærksom på, at fondens bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes. Ydermere kan der efter udvalgets opfattelse peges på, at revisor som led i sin kritiske gennemgang af fondens øvrige forhold skal påse, at bl.a. vederlag til bestyrelsesmedlemmer og direktionen ikke umiddelbart overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og omfang, og at bestyrelsen ikke må uddele aktiver eller yde lån m.v. i strid med vedtægten og fondsloven. Revisors opgaver og forpligtelser er således udvidede og skærpede ved revision af fonde sammenlignet med revision af f.eks. kapitalselskaber.

Det er udvalgets forslag – i henhold til udvalgets forslag under betænkningens kapitel 7 om ledelse – at revisor desuden skal påse, om bestyrelsen overholder sine pligter til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller, og om reglerne om forelæggelse og underskrivelse af revisionsprotokollen er overholdt, hvis revisor fører en sådan.

Udvalget bemærker, at fondsmyndigheden med fordel kan opdatere Civilstyrelsens vejledning om revision og kontrol efter fondslovgivningen i relation til revisors opgaver i forbindelse med revisors gennemgang af fondens forhold i øvrigt.

Udvalget foreslår endvidere, at revisor skal efterkomme de krav vedrørende revisionen, som fondsmyndigheden stiller, jf. herved også de gældende regler i fondslovens § 25, stk. 1, 3. pkt., og erhvervsfondslovens § 74, stk. 1, således at fondsmyndigheden har mulighed for f.eks. at stille krav om yderligere undersøgelser af visse forhold. Det er hertil udvalgets forslag, at overtrædelse af reglerne om, at revisor skal efterkomme de krav, som fondsmyndigheden stiller, fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

3.4.3 **Revisors meddelelsespligt**

Efter fondslovens § 25, stk. 4, skal revisor indsende en meddelelse til fondsmyndigheden, hvis revisionen har givet anledning til bemærkninger, eller revisor i øvrigt finder anledning til at påtale fondens forhold.

Det er udvalgets forslag, at revisor fortsat skal give fondsmyndigheden meddelelse, hvis revisionen har givet anledning til bemærkninger, eller revisor i øvrigt finder anledning til at påtale fondens forhold i øvrigt. Udvalget har hertil lagt særligt vægt på, at revisor – både efter gældende ret og udvalgets opfattelse – spiller en vigtig rolle i forhold til det offentliges tilsyn med henblik på at sikre, at fonden drives i overensstemmelse med lovgivningen og vedtægten, jf. nærmere herom i betænkningens kapitel 14 om tilsyn og kontrol.

Udvalget foreslår således, at revisor skal give fondsmyndigheden meddelelse om forhold, som viser sig ved revisionen, jf. pkt. 3.4.1 ovenfor, og hvor revisor i øvrigt finder anledning til at påtale fondens forhold i øvrigt, herunder overtrædelse af regler i fondsloven, regler fastsat i medfør af loven samt fondens vedtægt, eller hvor bestyrelsen ikke overholder sine pligter til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller, og reglerne om forelæggelse og underskrivelse af revisionsprotokollen, hvis revisor fører en sådan, jf. pkt. 3.4.2 ovenfor.

Udvalgets forslag skal sikre, at fondsmyndigheden kan føre et effektivt og målrettet tilsyn med fonden. Revisor skal efter udvalgets vurdering således indsende meddelelse til

fondsmyndigheden, hvis revisor skønner, at forhold som nævnt ovenfor giver anledning til at give meddelelse til fondsmyndigheden.

Udvalget har overvejet, om der i overensstemmelse med erhvervsfondslovens § 74, stk. 2, bør være situationer, hvor fondens revisor straks skal give meddelelse til fondsmyndigheden.

Det følger af erhvervsfondslovens § 74, stk. 2, at revisor straks skal give meddelelse til fondsmyndigheden, hvis erhvervsfondsloven, bestemmelser fastsat i henhold til erhvervsfondsloven eller vedtægten ikke er overholdt og den pågældende overtrædelse ikke er uvæsentlig eller straks berigtiges. Der skal endvidere straks gives fondsmyndigheden særskilt meddelelse om forhold, som revisor er blevet bekendt med under sit arbejde, og som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører fonden, tilknyttede virksomheder, kreditorer eller medarbejdere. Herunder skal altid oplyses om overtrædelse af 1) straffelovens kapitel 28 og skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen og 2) lovgivningen om regnskabsaflæggelse, herunder om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale.

Udvalget bemærker, at det vil være vanskeligt for revisor at afgrænse, hvad der skal anses for en *væsentlig* overtrædelse af fondsloven, bestemmelser fastsat i loven og vedtægten, herunder hvornår en berigtiget overtrædelse ikke skal meddeles fondsyndigheden.

Efter udvalgets vurdering, vil overtrædelser af regler i fondsloven, regler fastsat i medfør af loven, samt fondens vedtægt i øvrigt, skulle meddeles fondsmyndigheden i overensstemmelse med revisors almindelige meddelelsespligt, som forslået af udvalget.

Det er udvalgets vurdering, at den vanskelige afgrænsning af, hvad der skal forstås ved væsentlige overtrædelser, herunder berigtigelse af overtrædelser, samt antallet af fonde og fondsmyndighedes ressourcer taler for, at der ikke bør indføres en bestemmelse svarende til erhvervsfondslovens § 74, stk. 2, 1. pkt. om revisors pligt til straks at give meddelelse.

Udvalget finder det imidlertid hensigtsmæssigt, at der i fondsloven indføres en bestemmelse, svarende til erhvervsfondslovens § 74, stk. 2, 2. pkt., hvorefter revisor straks skal give meddelelse om forhold, som revisor er blevet bekendt med under sit arbejde, og som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører fonden, tilknyttede virksomheder, kreditorer eller medarbejdere. Det er hertil udvalgets vurdering, at en overtrædelse af straffelovens kapitel 28 og skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen og lovgivningen om regnskabsaflæggelse, herunder

om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale også straks skal oplyses til fondsmyndigheden.

Udvalget har herved lagt vægt på, at de nævnte forhold – efter udvalgets opfattelse – altid vil have stor betydning for fondsmyndighedens legalitetstilsyn med fonden. Udvalgets forslag skal således sikre, at fondsmyndigheden får mulighed for hurtigt, effektivt og rettidigt at gribe ind overfor f.eks. ulovlige dispositioner, der har fundet sted.

Udvalget bemærker, at forslaget om revisors meddelelsespligt vil kræve en selvstændig meddelelse til fondsmyndigheden. Det vil således ikke være tilstrækkeligt, at revisor alene anfører de nævnte forhold i årsregnskabet.

Det er udvalgets forslag, at overtrædelse af reglerne om revisors meddelelsespligt fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

3.4.4 **Om revisors deltagelse i bestyrelsesmødet, hvor årsregnskabet behandles**

Fondsloven indeholder ikke regler om revisors ret eller pligt til at deltage i bestyrelsesmøder.

Udvalget har drøftet, om der bør indføres en pligt for revisor til at deltage i det bestyrelsesmøde, på hvilket fondens regnskab behandles (årsregnskabsmødet). En tilsvarende regel findes i erhvervsfondslovens § 59.

Udvalgets drøftelse har navnlig taget udgangspunkt i en afvejning af den merværdi, der kan hentes ved indførelse af en sådan regel, over for de omkostninger, der herved bliver pålagt fonden.

Under hensyn til ikke at pålægge fondene unødige omkostninger finder udvalget, at revisor som udgangspunkt ikke bør være forpligtet til at deltage i det bestyrelsesmøde, på hvilket fondens årsregnskab behandles. Der bør i stedet indføres en regel om, at revisor i stedet har ret til at deltage i bestyrelsesmødet, på hvilket fondens årsregnskab behandles. Efter udvalgets opfattelse, bør revisors pligt til at deltage i mødet kun indtræde, hvis et eller flere medlemmer af bestyrelsen vurderer, at revisors deltagelse er påkrævet.

3.4.5 **Om hvilke aktører, der kan revidere fondens årsregnskab**

Efter de gældende regler stilles der for fonde, som i det forudgående regnskabsår havde en egenkapital på 3 mio. kr. eller derover, krav om, at mindst en af revisorerne skal være

statsautoriseret eller registreret revisor, jf. fondslovens § 23, stk. 2, 1. pkt. I andre fonde kan fondsmyndigheden kræve, at mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret eller registreret revisor, jf. fondslovens § 23, stk. 2, 2. pkt. Det følger af fondslovens § 28, stk. 2, at fondslovens § 23 ikke gælder, hvis en advokat har påtaget sig at udfærdige fondens regnskaber og påse de forhold, der er nævnt i fondslovens § 25, stk. 1. Fondslovens §§ 24-27 finder tilsvarende anvendelse på den pågældende advokat. Det følger endvidere af fondslovens § 28, stk. 3, at fondslovens §§ 23-24 ikke gælder, hvis en godkendt forvaltningsafdeling har påtaget sig de i stk. 2 nævnte opgaver. Fondslovens §§ 25-27 finder tilsvarende anvendelse på den pågældende forvaltningsafdeling.

Udvalget har drøftet, om der er behov for at justere kravene til hvilke aktører, der kan revidere fondens årsregnskab.

Det er udvalgets forslag, at det ikke bør afhænge af fondens størrelse, hvilke aktører der kan revidere fondens årsregnskab. Udvalget finder det hertil uhensigtsmæssigt, at der ikke gælder de samme krav til, hvilke aktører der kan revidere fondens årsregnskab, hvis fonden har henholdsvis en egenkapital på under 3 mio. kr., og en egenkapital på 3 mio. kr. eller derover, jf. fondslovens § 23, stk. 2.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der for fonde, der er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, skal gælde det samme krav til hvilke aktører, der kan revidere fondens årsregnskab, uanset fondens størrelse.

Ved udvalgets drøftelser af, om revisorer, der er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsselskaber (revisorloven), fortsat kan revidere fondens årsregnskab har udvalget lagt vægt på, at det er forbundet med en række fordele at anvende en godkendt revisor. Udvalget har i den forbindelse lagt vægt på, at krav til revisors kompetencer bl.a. vil kunne bidrage til at undgå ulovligheder m.v. Udvalget lægger desuden vægt på, at der efter lov om godkendte revisorer og revisionsselskaber gælder en række krav for godkendelse af revisorer, herunder om bl.a. myndighed og uafhængighed m.v. Udvalget tillægger det endvidere vægt, at det for offentligheden m.v. kan have betydning for tilliden til fondene, at der stilles krav til revisors kompetencer.

Udvalget foreslår på den baggrund, at fonde, der er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, kan lade årsregnskabet revidere af en eller flere revisorer, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder.

Som følge af, at der i revisorloven er fastsat nærmere krav for godkendelse af revisorer, herunder om bl.a. myndighed og uafhængighed, er der efter udvalgets vurdering ikke behov for at videreføre fondslovens § 24 om revisors myndighed, bopæl og uafhængighed m.v. for godkendte revisorer.

Udvalget har herudover drøftet, om fonden kan lade årsregnskabet revidere af en godkendt forvaltningsafdeling.

Ved udvalgets drøftelser heraf, har udvalget delt sig i et flertal på 15 medlemmer og et mindretal på 1 medlem. Det er flertallets forslag, at fondens årsregnskab kan revideres af en godkendt forvaltningsafdeling. Det er mindretallets vurdering, at for at en godkendt forvaltningsafdeling kan revidere fondens årsregnskab, skal der opstilles samme professionelle krav til en godkendt forvaltningsafdeling, som der gælder for revisorer, som er godkendt efter revisorloven.

Udvalgets *flertal* (*Rasmus Kristian Feldthusen, Linda Nielsen, Kenneth Kamp Butzbach, Søren Corfixsen Whitt, Simone Hagedorn, Kjeld Gosvig-Jensen, Kim Nøhr Skibsted, Marianne Philip, Lars Hansen, Lars Bunch, Anders Vogelsang, Cathrine Munch Pedersen, Morten Schaumburg-Müller, Jon Ahlberg og Jeppe Aakerhjelm Jessen*) foreslår, at godkendte forvaltningsafdelinger fortsat kan revidere fondens årsregnskaber, dog således at det ikke skal fremstå som en undtagelse til bestemmelsen om, at en godkendt revisor skal revidere fondens årsregnskab.

Udvalgets flertal lægger her vægt på, at godkendte forvaltningsafdelinger efter udvalgets opfattelse har en særlig indsigt i fondenes forhold og karakteristika m.v., hvilket efter udvalgets opfattelse er et væsentligt element i forbindelse med revision af fondens årsregnskaber. Efter flertallets opfattelse kan disse hensyn begrunde en videreførelse af, at godkendte forvaltningsafdelinger fortsat kan revidere en fonds årsregnskab. Flertallet bemærker, at godkendte forvaltningsafdelinger – som efter gældende ret – fortsat skal være godkendt efter reglerne i arveloven eller værgemålsloven herom. Flertallet lægger desuden vægt på, at hensynet til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering ikke hindrer, at godkendte forvaltningsafdelinger kan revidere fondens årsregnskab.

Det er desuden flertallets forslag, at revisor i en godkendt forvaltningsafdeling skal være myndig og ikke må være under værgemål efter værgemålslovens § 5, samværgemål efter værgemålslovens § 7, eller have en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft efter lov om fremtidsfuldmagter, og skal være bosat her i landet, Færøerne, Grønland, EU- eller EØS-lande, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

Flertallet anser det ikke for at være nødvendigt at stille krav om, at godkendte forvaltningsafdelinger skal opfylde de samme krav, som der stilles til godkendte revisorer i revisorloven. Udvalget bemærker, at godkendte forvaltningsafdelinger siden 1991 har revideret en stor andel af fondene, og herigennem har opbygget en særlig indsigt i fondenes forhold, herunder deres økonomi, regnskab samt de regler, der finder anvendelse for disse. De godkendte forvaltningsafdelinger er som finansielle institutioner underlagt reglerne i lov om finansiel virksomhed samt under tilsyn af Finanstilsynet. Flertallet finder desuden, at godkendte forvaltningsafdelinger kan revidere fondens årsregnskaber, uanset om fonden helt eller delvist er omfattet af anbringelsesbekendtgørelsen.

Et *mindretal* i udvalget (*Henrik Steffensen*) finder, at hvis godkendte forvaltningsafdelinger fortsat skal kunne foretage revision af fondens årsregnskab, skal de opfylde de samme professionelle krav, som der efter revisorloven gælder for godkendte revisorer. Det vil efter mindretallets vurdering betyde, at der skal stilles krav om f.eks. uafhængighed, efteruddannelse, offentligt tilsyn, klagemuligheder og ansvarsforsikring. Mindretallet bemærker, at såfremt der ikke stilles samme krav til de godkendte forvaltningsafdelinger, som til de godkendte revisorer, vil konkurrencen efter mindretallets vurdering ske på ulige vilkår og på bekostning af kvaliteten.

Det samlede udvalg finder ikke anledning til at videreføre bestemmelsen i fondslovens § 28, stk. 2, hvorefter en advokat kan påtage sig at udfærdige fondens regnskaber m.v. Udvalget har i den forbindelse lagt vægt på ovenstående hensyn bag forslaget om, at regnskabet skal revideres af en revisor, som er godkendt efter revisorloven eller en forvaltningsafdeling, som er godkendt efter arvelovens eller værgemålslovens regler herom. Udvalget finder ikke grundlag for at indføre en undtagelse herfor for så vidt angår advokater.

For så vidt angår indsamlende fonde bemærker udvalget, at det bl.a. følger af indsamlingsbekendtgørelsen, at regnskaber udfærdiget efter bekendtgørelsens §§ 8-10 skal revideres af en statsautoriseret eller registreret revisor, hvis det indsamlede beløb overstiger 50.000 kr., jf. indsamlingsbekendtgørelsen § 11, stk. 1. Udvalget bemærker hertil, at indsamlende fonde, udover fondslovens regler, fortsat skal opfylde reglerne i indsamlingsloven og indsamlingsbekendtgørelsen.

Det er det samlede udvalgets forslag, at overtrædelse af reglerne om, at bestyrelsen skal udpege en godkendt revisor eller en godkendt forvaltningsafdeling fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

3.5 Udpegning m.v. og registrering af revisor

3.5.1 Revisors udpegning og udpegningsperiode

Efter de gældende regler skal bestyrelsen sørge for, at der til enhver tid er udpeget en eller flere revisorer, jf. fondslovens § 23, stk. 1. Herefter skal bestyrelsen senest 3 måneder efter udpegelsen sende fondsmyndigheden meddelelse om, hvem der er udpeget som revisor, jf. fondslovens § 23, stk. 3.

Det påhviler dermed almindeligvis bestyrelsen at udpege (vælge) fondens revisor. Stifter er imidlertid ikke afskåret fra i vedtægten at have truffet bestemmelse om, at en bestemt revisor eller et revisionsselskab skal forestå revisionen eller give en udpegningsret til sig selv eller en tredjemand, eksempelvis et selskab.

Udvalget har drøftet, om reglerne om bestyrelsens udpegning af revisor m.v. skal ændres.

Udvalget foreslår – med inspiration fra erhvervsfondslovens § 69, stk. 1, 2. pkt. – at indføre en regel, hvorefter revisor udpeges af bestyrelsen for et år ad gangen, medmindre vedtægten bestemmer andet. Således vil bestyrelsen én gang årligt aktivt skulle tage stilling til udpegning af revisor, på samme måde som generalforsamlingen gør det i et kapitalselskab.

Udvalget foreslår endvidere, at der med inspiration fra erhvervsfondslovens § 69, stk. 1, 3. pkt., indføres en regel om, at en revisor, som udpeges i henhold til vedtægten, alene skal kunne udpeges for maksimum 7 år fra fondens stiftelse, hvorefter bestyrelsen udpeger fondens revisor. Bestyrelsen vil således herefter kunne fortsætte med samme revisor ved en årlig udpegning, hvis bestyrelsen ønsker det, men bestyrelsen vil også kunne vælge en anden revisor.

Baggrunden for udvalgets forslag er navnlig, at bestyrelsen har det overordnede ansvar for fonden, ligesom det i sidste ende er bestyrelsens ansvar og pligt at administrere og forvalte fondens midler i henhold til vedtægten og fondens interesser. Det er efter udvalgets opfattelse uhensigtsmæssigt, hvis stifter i vedtægten kan udpege en revisor for eftertiden, herunder overlade kompetencen til andre, da det efterlader bestyrelsen uden indflydelse på, hvem der vælges som revisor. Hensynet til stifter kan dog tilsige, at stifter i en periode efter fondens stiftelse får indflydelse på udpegningen af revisor. Efter udvalgets opfattelse tilgodeser den foreslåede regel en passende balance mellem disse hensyn.

Derudover foreslår udvalget, at fondsmyndigheden skal have adgang til at udpege en revisor, hvis der ingen revisor er i fonden. Dette svarer til, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 69, stk. 2.

3.5.2 **Registrering af revisor**

Der er enighed i udvalget om, at der bør indføres et krav om, at revisor, herunder også en godkendt forvaltningsafdeling, og en eventuel revisorsuppleant skal registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system i lighed med, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 13, stk. 1.

Tilsvarende er der enighed om, at ændringer vedrørende revisor skal registreres eller anmeldes til registrering svarende til, hvad der gælder efter erhvervsfondslovens § 12, stk. 1, jf. § 72, stk. 1.

3.5.3 **Afsættelse af revisor og revisors fratræden**

Det følger af fondslovens § 24, stk. 3, at fondsmyndigheden kan afsætte revisor, såfremt revisor ikke opfylder de i fondslovens § 13, stk. 2-4 nævnte krav, eller såfremt denne ikke opfylder betingelserne i fondslovens § 24, stk. 1 og 2. Efter fondsloven stilles der i øvrigt ikke krav om, at fondsmyndigheden skal underrettes om revisors fratræden.

Udvalget finder, under hensyn til erhvervsfondslovens § 72, stk. 2, at det er relevant, at en revisor kan afsættes af den, der har udpeget revisoren, eller af fondsmyndigheden. Revisor bør herunder alene kunne afsættes før hvervets udløb, hvis et begrundet forhold giver anledning hertil. Meningsforskelle vedrørende den regnskabsmæssige behandling eller revisionsprocedurer bør ikke anses for et begrundet forhold.

Udvalget foreslår desuden at indføre en bestemmelse svarende til erhvervsfondslovens § 72, stk. 3, hvorefter revisor straks skal give meddelelse til fondsmyndigheden, såfremt revisor fratræder eller revisionen ophører på anden måde, inden revisors hverv udløber, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelse mellem bestyrelsen og revisor. Meddelelsen skal vedlægges en fyldestgørende forklaring på årsagen til hvervets ophør.

Formålet med de foreslåede bestemmelser er at sikre, at fondsmyndigheden kan varetage tilsynet med fondene, herunder over for fondenes bestyrelse og revisor.

Udvalget foreslår desuden at videreføre fondslovens § 26, hvorefter en tiltrædende revisor skal rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til over for denne at give oplysninger om baggrunden for sin fratræden. Det er hertil udvalgets forslag, at overtrædelse af bestemmelsen fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

Kapitel 9
Vedtægtsændringer

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 Om vedtægtsændring efter indstilling fra bestyrelsen, jf. fondslovens § 32, stk. 1

Det fremgår af fondslovens § 32, stk. 1, 1. pkt., at fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen kan tillade, at en bestemmelse i fondens vedtægt ændres. Bestemmelsen i stk. 1 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten, jf. fondslovens § 32, stk. 2. Det følger endvidere af fondslovens § 32, stk. 3, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at visse vedtægtsbestemmelser kan ændres af bestyrelsen alene. Bemyndigelsen er ikke udnyttet i praksis.

Fondslovens § 32, stk. 1, 1. pkt., vedrører den situation, hvor vedtægtsændringsprocessen iværksættes på initiativ af fondens bestyrelse ved indgivelse af ansøgning herom til fondsmyndigheden.

Bestemmelsen blev nyaffattet ved lov nr. 350 af 6. juni 1991. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at "de gældende regler om vedtægtsændringer (permutation) foreslås ændret som en konsekvens af, at al fondsmyndighed vedrørende ikke-erhvervsdrivende fonde nu skal udøves af justitsministeren," jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, L 113, spalte 2589. Bestemmelsen har baggrund i § 32, stk. 1, i fondsloven fra 1984, jf. lov nr. 300 af 6. juni 1984.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår endvidere bl.a. som følger, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, L 133, spalte 3130:

> "Ifølge stk. 1 kan fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen og med justitsministerens samtykke tillade, at en bestemmelse i en vedtægt ændres. En sådan ændring kan være begrundet i, at bestemmelsen ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes. Ønsker bestyrelsen i det hele taget at foretage ændringer i vedtægten, der er rimeligt begrundede i f.eks. ændrede forhold, vil det oftest være hensigtsmæssigt, at vedtægten tilpasses til de nye forhold. Når bestyrelsen indstiller, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, er det fondsmyndighedens og justitsministerens opgave at sørge for, at der ved ændringen tages de fornødne hensyn til stifterens intentioner, og at der ikke sker indskrænkning i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden. I overensstemmelse med hidtidig praksis vil der blive stillet

strengere krav ved ændringer af f.eks. fondens formålsbestemmelser end ved ændringer, der vedrører fondens forvaltning, herunder bestemmelser, der fastsætter et bestemt maksimum for legatportioners størrelse, eller fastsætter indtægts- eller formuegrænser som vilkår for at modtage ydelser fra fonden. I forhold til betænkningens lovudkast er de nærmere betingelser for, hvornår ændring kan tillades, af redaktionelle grunde udeladt."

Bestemmelsen i hovedloven fra 1984 bygger på § 31, stk. 1 i lovudkastet i betænkning nr. 970/1982 om fonde. Følgende fremgår af bemærkningerne til lovudkastet i betænkningen, jf. betænkningens side 71-73:

"Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en udvidelse af den adgang til fundatsændring, som har udviklet sig på baggrund af arvelovens § 69 og permutationspraksis. Som foran anført kræver permutation efter gældende praksis, at den pågældende fundatsbestemmelse, navnlig på grund af ændrede forhold, ikke kan efterleves eller er blevet åbenbart uhensigtsmæssig. Efter udvalgets opfattelse er der behov for en vis smidiggørelse af denne praksis. Dette foreslås markeret ved at udforme bestemmelsen således, at fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen og med justitsministerens samtykke kan tillade, at en fundatsbestemmelse ændres, når bestemmelsen vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssig.

Baggrunden herfor er navnlig, at fonde som tidligere fremhævet i langt de fleste tilfælde skal virke i princippet uden tidsbegrænsning. Som følge af de meget betydelige ændringer i samfundsforholdene, som er sket i de sidste årtier, og som må forventes at ske i den kommende tid, er der efter udvalgets opfattelse behov for en noget friere adgang for bestyrelsen til med fondsmyndighedens og justitsministeriets samtykke at ændre fondens fundats med henblik på at tilpasse bestemmelserne til de ændrede samfundsforhold. Ændringer i de økonomiske forhold, navnlig som følge af inflationen, kan således bevirke, at det økonomiske grundlag for en uændret fortsættelse af fondens virksomhed ikke er til stede. Også ændringer i forholdene inden for de områder, som fonden ifølge sit formål skal uddele midler til, kan bevirke, at en ændring af fundatsen er hensigtsmæssig. Det vil ofte ikke være muligt for stifteren at forudse udviklingen og tage højde for påkrævede ændringer gennem bestemmelser i fundatsen. Hertil kommer, at det navnlig i ældre fundatser forholdsvis ofte forekommer, at der ikke i fundatsen findes adgang til at foretage ændringer.

Udvalget lægger betydelig vægt på, at fundatsændring efter § 31 forudsætter et samvirke mellem fondens bestyrelse, fondsmyndigheden og justitsministeren. Herigennem sikres efter udvalgets mening, at den videregående adgang til at foretage ændringer, som bestemmelsen lægger op til, ikke indebærer fare for misbrug til skade for de interesser, som fonden ifølge stifterens bestemmelse skal varetage. Det bemærkes i denne forbindelse, at § 31 ikke medfører indskrænkninger i stifterens adgang til at bestemme, at indstilling fra bestyrelsen om fundatsændring skal ske med kvalificeret majoritet, eller at et udenforstående organ skal samtykke i fundatsændringen.

Udvalget forudsætter, at der ved anvendelsen af bestemmelsen i overensstemmelse med arvelovens § 69 og hidtidig praksis vil blive stillet strengere krav ved ændringer af fondens formålsbestemmelse end ved ændringer, der vedrører fundatsens forvaltningsbestemmelser, herunder bestemmelser, der fastlægger et bestemt maksimum for legatportioners størrelse, eller fastsætter indtægts- eller formuegrænser som vilkår for at modtage ydelser fra fonden. Man finder dog ikke behov for, at dette direkte fastslås i lovteksten. Der skønnes heller ikke behov for i loven at optage den almindelige grundsætning om, at der ikke må ske indskrænkning i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden.

Afgørelsen efter § 31 kan gå ud på, at en eller flere fundatsbestemmelser ændres. Afgørelsen kan også gå ud på, at fonden sammenlægges med en anden fond, eller at fonden opløses ved uddeling af kapitalen til formålet.

Som nærmere omtalt i bilag 1 er der gennem længere tid udfoldet bestræbelser for at opløse små fonde, hvis administrationsomkostninger ikke står i forhold til nytten, ligesom et stort antal fonde er blevet sammenlagt. I kraft af dette er der opløst eller sammenlagt ca. 5.000 fonde. Udvalget finder, bl.a. af ressourcehensyn, at dette arbejde bør fortsætte efter de hidtidige retningslinier. Arbejdet har været baseret på et samarbejde mellem bestyrelsen, tilsynsmyndigheden og justitsministeriet, således at opløsning eller sammenlægning er sket efter ansøgning fra bestyrelsen. På denne baggrund foreslås det, at det i § 31 præciseres, at ændringen efter bestemmelsen kan gå ud på, at en fond sammenlægges med en anden fond, eller at fonden opløses ved uddeling af kapitalen til formålet.

Det foreslås præciseret, at tilladelse til, at kapitalen uddeles, gøres betinget af, at fondens midler er utilstrækkelige til på rimelig måde at opfylde fondens formål. Hvis der ikke i fundatsen er truffet bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes i tilfælde af fondens opløsning, må det påses, at fondens midler anvendes til formål, der så vidt muligt svarer til eller er beslægtet med fondens hidtidige formål. I overensstemmelse med sædvanlige permutationsretlige grundsætninger forudsættes det endvidere, at sammenlægning af fonde kun sker, hvis de fonde, der sammenlægges, har samme eller beslægtede formål.

Er der tale om erhvervsdrivende fonde, skal tillige bestemmelsen i denne lovs § 34 iagttages i forbindelse med opløsning.

Med hensyn til kompetencen til at tillade fundatsændringer foreslår udvalget, at kompetencen henlægges til fondsmyndigheden, men således at fondsmyndigheden skal indhente justitsministerens samtykke til ændringer. Dette svarer til den ordning, som i dag er gældende for de stadfæstede fonde. Efter udvalgets opfattelse er et sådant samvirke mellem fondsmyndigheden og justitsministeren ønskeligt. Fondsmyndigheden vil i kraft af det løbende tilsyn med fonden have de bedste forudsætninger for at vurdere behovet for ændringen, og justitsministerens medvirken sikrer, at de almindelige permutationsretlige grundsætninger respekteres.

På baggrund af den foreslåede udformning af bestemmelsen finder *Greve, Hagen Jørgensen, Kjølbye, Laustsen, le Maire, Nørgaard, Pontoppidan, Søren*

Rasmussen, Selmer, Troldborg, Vistisen og Skau Wogensen, at kravet om tilladelse til fundatsændringer også bør gælde, hvor der er tale om en ændring af fundatsbestemmelser, der ikke hidrører fra opretteren, eller hvor samtykke fra opretteren foreligger, og ved ændringer i tilfælde, hvor oprettelsesdokumentet tillægger bestyrelsen adgang til på egen hånd at ændre den pågældende bestemmelse. Disse medlemmer finder, at der også i disse tilfælde er behov for, at det påses, at ændringen opfylder kravene i § 31, og henviser herved til det principielt uheldige i, at bestyrelsen, der skal administrere fonden, selv kan fastsætte det regelgrundlag, den skal administrere efter. I aktieselskaber er det således generalforsamlingen og ikke bestyrelsen, som kan ændre vedtægterne. Disse medlemmer foreslår derfor, at det i stk. 2 præciseres, at reglerne i stk. 1 finder anvendelse, uanset om der er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre fundatsen. Det er derimod ikke fundet påkrævet at medtage en udtrykkelig bestemmelse om, at stk. 1 også skal gælde ved fundatsbestemmelser, der ikke hidrører fra opretteren, eller hvor opretteren har givet samtykke til ændringen, idet dette følger direkte af bestemmelsens ordlyd.

Ved afgørelsen af, om betingelserne for en fundatsændring er opfyldt, vil der efter disse medlemmers mening være anledning til at vise særlig imødekommenhed, hvis ønsket om ændring fremsættes af en opretter, der stadig lever, ligesom det bør tillægges betydning, om opretteren har tillagt bestyrelsen adgang til at foretage ændringer på egen hånd.

Endelig fremhæver disse medlemmer, at en sondring mellem væsentlige og ikke-væsentlige ændringer af fundatsen efter deres mening vanskeligt lader sig praktisere."

Fondslovens § 32 finder – i lighed med de øvrige bestemmelser i den gældende fondslovs kapitel 9 – tilsvarende anvendelse for fonde, hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover, jf. fondslovens § 1, stk. 6.

1.1.2 **Administrativ praksis efter fondslovens § 32, stk. 1**

1.1.2.1 Ændring af fondens formål

Efter Civilstyrelsens administrative praksis er det en betingelse for ændring af en formålsbestemmelse, at bestyrelsen ikke længere kan uddele til formålet (umulighed), eller at formålet er blevet klart uhensigtsmæssigt at efterleve.

En ansøgning om ændring af fondens formål kan eksempelvis være begrundet i samfundsmæssige ændringer inden for fondens formål. Modtagerkredsen kan være indsnævret, hvorfor fonden alene modtager få eller ingen ansøgninger eller oplever vanskeligheder ved at identificere relevante modtagere. Formålet kan være endeligt opfyldt, den navngivne uddelingsmodtager

kan være ophørt eller associerede enheder med tilknytning til fondens formål kan være undergået strukturændringer eller lignende.

En ansøgning om formålsændring kan endvidere være begrundet i fondens forhold. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvor en fond ikke har tilstrækkelige midler til at realisere formålet, eller hvor en fond ikke længere har mulighed for at realisere formålet som følge af, at der sker afhændelse (efter fondsmyndighedens samtykke) af fondens faste ejendom.

En ændring af en fonds formål kan ske som en udvidelse af det gældende formål, eksempelvis ophævelse eller justering af kriterier som alder, uddannelse, bopæl, m.v., eller som ændring af fondens gældende formål eksempelvis således, at der gives mulighed for at støtte andet end enkeltpersoner. En ændring kan endvidere gå ud på en tilføjelse af et delformål, eventuelt kombineret med en fortrinsret i forhold til det gældende formål, eller en sletning af et delformål der er umuligt eller klart uhensigtsmæssigt at efterleve.

Det påhviler fondens bestyrelse at godtgøre over for fondsmyndigheden, at der foreligger umulighed eller klart uhensigtsmæssighed. I det tilfælde, hvor umulighed eller klart uhensigtsmæssighed relaterer sig til antallet af ansøgere, påses det i administrativ praksis af Civilstyrelsen, om bestyrelsen har gjort sig rimelige bestræbelser på at gøre opmærksom på fondens eksistens over for mulige ansøgere.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis tillægges skatte- eller afgiftsmæssige hensyn ikke selvstændig betydning ved vurderingen af, om der kan gives tilladelse til en formålsændring.

Ifølge Civilstyrelsens administrative praksis er det desuden – såfremt betingelsen om umulighed eller klart uhensigtsmæssighed er opfyldt – en betingelse, at en ændring af vedtægtens formålsbestemmelse ikke må gå videre end nødvendigt (»cy-près-princippet«). Civilstyrelsen påser således i praksis, om den foreslåede ændring er for vidtgående, herunder om det nye formål ligger tæt op ad det oprindelige formål.

Civilstyrelsens påser herudover, at der ikke sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden.

I Civilstyrelsens administrative praksis henvises der f.eks. til grundsætningen om, at der ikke må ske indskrænkning af aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger, i tilfælde hvor Civilstyrelsen giver afslag på en ansøgning om formålsændring, og hvor den foreslåede ændring indebærer en indskrænkning af fondens gældende formål som følge af, at et delformål udgår, eller en andel af de potentielle uddelingsmodtagere efter formålsændringen ikke længere vil

være omfattet af formålet. Der ses endvidere henvist til grundsætningen i tilfælde, hvor den foreslåede ændring indebærer en udvidelse af fondens gældende formål, således at andelen af potentielle uddelingsmodtagere øges, og der dermed kan siges at ske en indskrænkning i de, i henhold til det gældende formål, potentielle uddelingsberettigedes aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden.

1.1.2.2 Ændring af fondens opløsningsformål

Efter Civilstyrelsens administrative praksis behandles en ansøgning om ændring af en fonds opløsningsformål på samme måde som en ansøgning om ændring af fondens formål. Der henvises til pkt. 1.1.2.1 ovenfor om Civilstyrelsens praksis herom.

Er der tale om ændring af en opløsningsbestemmelse, der har forvaltningsmæssig eller processuel karakter, behandles dette som en ændring af en forvaltningsmæssig bestemmelse, jf. herom pkt. 1.1.2.3 nedenfor.

1.1.2.3 Ændring af forvaltningsmæssige bestemmelser

Efter Civilstyrelsens administrative praksis anlægges der en lempeligere vurdering ved ændring af forvaltningsmæssige bestemmelser i fondens vedtægt. Forvaltningsmæssige bestemmelser kan eksempelvis vedrøre fondens ledelse, interne procedurer, regnskabsaflæggelse og revision, en aldersgrænse for bestyrelsesmedlemmers virke m.v.

Civilstyrelsens vurdering af en ændring af vedtægtens forvaltningsmæssige bestemmelser beror i de fleste tilfælde på hensigtsmæssighedsbetragtninger. En tilladelse til ændring gives som udgangspunkt, hvis ændringen skønnes hensigtsmæssig, eller hvis bestemmelsen ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssig.

Efter praksis skærpes Civilstyrelsens vurdering i de tilfælde, hvor vedtægten indeholder bestemmelser, som taler imod en ændring af vedtægtens forvaltningsmæssige bestemmelser. Det kan eksempelvis være fastsat i vedtægten, at en bestemmelse på intet tidspunkt må ændres eller ophæves.

Ved Civilstyrelsens vurdering af ændringer af forvaltningsmæssige bestemmelser påses det endvidere, om bestemmelserne som følge af ændringen strider mod bestemmelser i fondsloven, anbringelsesbekendtgørelsen eller de fondsretlige grundsætninger.

1.1.2.4 Ændring eller ophævelse af vedtægtsbestemmelser om konsolidering af fondens bundne formue

Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at vedtægtsbestemmelser om pligtmæssig konsolidering kan ophæves eller ændres, når bestemmelsen er blevet uhensigtsmæssig at efterleve. Civilstyrelsen er i praksis tilbageholdende med at tillade ændring eller ophævelse af en bestemmelse om pligtmæssig konsolidering, når stifter i vedtægten har bestemt, at der skal foretages en årlig konsolidering.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis tillades det således normalt ikke, at bestemmelser om pligtmæssig konsolidering gøres fakultative således, at der overlades bestyrelsen et skøn med hensyn til, om der skal foretages henlæggelser til konsolidering og om henlæggelsens størrelse.

Civilstyrelsen har imidlertid praksis for at tillade en ændring, som nedsætter en tvungen konsolideringssats til 4 pct., svarende til den ændring af fondsbeskatningsloven, der blev gennemført ved lov nr. 651 af 8. juni 2016. Ved lovændringen blev konsolideringsfradraget nedsat fra 25 pct. til 4 pct., hvilket medfører, at fonde, hvis vedtægt foreskriver pligtmæssig konsolidering med eksempelvis 20 pct., skal anvende beskattede midler til konsolidering. Civilstyrelsen anser dette som en omstændighed, som kan gøre det uhensigtsmæssigt for fonde at konsolidere sig på samme niveau som før lovændringen.

1.1.2.5 Ændring af fondens navn

Civilstyrelsen udviser i praksis tilbageholdenhed med at tillade ændring af en fonds navn, herunder tilføjelse af binavn. Der skal efter administrativ praksis foreligge særlige omstændigheder før en sådan ændring kan tillades. Efter Civilstyrelsens praksis bør en navneændring endvidere ikke gå længere end påkrævet. En navneændring skal samtidig være velbegrundet.

Særlige omstændigheder, som efter administrativ praksis kan begrunde en navneændring, vil eksempelvis være strukturændringer, ændring af navn på et selskab, som fondens virke knytter sig til, eller lignende.

Det forhold, at en fond i flere år har anvendt det navn, der søges om ændring til, tillægges ikke større vægt i praksis.

1.1.2.6 Ændring af vedtægtens bestemmelse om anbringelse af fondens midler

En vedtægtsbestemmelse om anbringelse af fondens midler angår, hvorledes fondens midler skal anbringes og bestyres. Det kan således angives i vedtægten, at fondens midler skal anbringes og bestyres i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsen, ligesom vedtægten kan foreskrive, at anbringelsesbekendtgørelsen ikke skal finde anvendelse, eller at midlerne skal anbringes på en bestemt måde, eksempelvis i obligationer eller fast ejendom.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis udvises der som udgangspunkt imødekommenhed over for ændringer som indebærer, at anbringelse og bestyrelse fremover skal ske i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsen.

Ved Civilstyrelsens behandling af ansøgninger om ændring af vedtægtsbestemmelser om anbringelse som indebærer, at fondens midler kan anbringes på anden måde end forudsat i anbringelsesbekendtgørelsen, vil det – i lighed med behandlingen af ansøgninger om dispensation efter anbringelsesbekendtgørelsens § 2, stk. 4, – i almindelighed indgå i Civilstyrelsens vurdering, hvorvidt fondens særlige forhold kan begrunde en afvigende anbringelse, og om den ønskede anbringelse kan betragtes som nogenlunde lige så sikker som anbringelse i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsens §§ 5-13. Som udgangspunkt er Civilstyrelsen tilbageholdende med at tillade en sådan vedtægtsændring, bortset fra det tilfælde, hvor det kan dokumenteres, at bestemmelse herom ved en fejl ikke er blevet indsat i vedtægten ved fondens stiftelse, hvor ændring af vedtægten ønskes gennemført kort tid efter stiftelsen, og hvor det er dokumenteret, at fondens stifter ved stiftelsen har samtykket i indsættelsen af en bestemmelse om fravigelse af anbringelsesbekendtgørelsen, eller hvor anbringelsen vil afspejle en egentlig formålsændring, som kan tillades efter Civilstyrelsens praksis herom.

1.1.2.7 Indsættelse af en kapitalforbrugsbestemmelse

Det følger af fondslovens § 9, stk. 1, nr. 1, at en fonds bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må uddele de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor.

Det fremgår endvidere bl.a. af fondslovens § 9, stk. 6, at det kan bestemmes i vedtægten, at de i fondslovens § 9, stk. 1, nr. 1, nævnte aktiver skal anvendes til uddeling i løbet af et nærmere bestemt tidsrum.

Der er efter Civilstyrelsens administrative praksis kun i særlige tilfælde givet tilladelse til indsættelse af en bestemmelse i vedtægten, hvorefter bestyrelsen uden fondsmyndighedens samtykke kan uddele af fondens bundne aktiver efter fondens stiftelse.

I praksis har det betydning for Civilstyrelsens vurdering af, om der kan indsættes en kapitalforbrugsbestemmelse i vedtægten, om bestemmelsen ved en fejl ikke er blevet indsat i vedtægten ved fondens stiftelse, om ændring af vedtægten ønskes gennemført kort tid efter stiftelsen, og om det er dokumenteret, at fondens stifter ved fondens stiftelse har samtykket i indsættelsen af en bestemmelse om kapitalforbrug.

1.1.2.8 Afsæt i den gældende vedtægt ved vurderingen af vedtægtsændringer

Ved Civilstyrelsens vurdering af en ansøgning om vedtægtsændring tages der i administrativ praksis afsæt i den gældende vedtægt med de eventuelle ændringer, som måtte være tilladt af Civilstyrelsen.

I visse tilfælde kan det ved vurdering af en vedtægtsændring tillige være relevant at inddrage fondens oprindelige vedtægt og eventuelle dokumenter, der knytter sig hertil. Fondens oprindelige vedtægt og dokumenter, der knytter sig hertil, kan imidlertid ikke tillægges større værdi end andre momenter, herunder fondens interesse.

Det afgørende for om en vedtægtsbestemmelse om eksempelvis fondens formål kan ændres er således, om formålet, som dette kommer til udtryk i den gældende vedtægt, er blevet umuligt eller klart uhensigtsmæssigt at efterleve.

I praksis forekommer det, at bestyrelsen til støtte for en ansøgning om vedtægtsændring gør gældende, at fondens stifter (i levende live) tilslutter sig den foreslåede ændring. Stifters tilslutning kan være dokumenteret i form af en skriftlig erklæring.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis vil en erklæring fra stifter om tilslutning til vedtægtsændringen ikke blive tillagt afgørende betydning ved vurderingen af, om en ansøgning om en vedtægtsændring kan tillades.

Stifters tilslutning til eller modstand mod en vedtægtsændring kan dog i visse tilfælde tillægges en vis vægt i forhold til tilpasninger af fondens formål og præciseringer af vedtægten.

1.1.3 Om ændring af vedtægten efter forhandling med bestyrelsen, jf. fondslovens § 33

Det fremgår af fondslovens § 33, stk. 1, at fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen kan beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig.

Det fremgår endvidere af fondslovens § 33, stk. 3, at fondsmyndigheden kan beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, hvis den strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

Civilstyrelsen har i administrativ praksis været tilbageholdende med at anvende fondslovens § 33, stk. 1 og 3, men har i enkelte tilfælde anvendt bestemmelsen, hvor en vedtægtsbestemmelse har været klart uhensigtsmæssig for fonden.

1.2 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondslovens kapitel 10 om vedtægtsændring indeholder bl.a. regler om ændring af vedtægten efter indstilling fra bestyrelsen (§ 89) og fondsmyndighedens adgang til, efter forhandling med bestyrelsen og med samtykke fra Civilstyrelsen, at ændre vedtægten (§ 90).

2. Fremmed ret

2.1 Norge

I Norge findes reglerne om vedtægtsændringer i stiftelseslovens kapitel 6, som omhandler »omdanning«. Med »omdanning« menes i lovens forstand en ændring eller ophævelse af den retlige disposition, som danner grundlag for stiftelsen, eller af stiftelsens vedtægter, jf. stiftelseslovens § 45, stk. 1. »Omdanning« kan gå ud på ændring eller ophævelse af enkeltbestemmelser i stiftelsens vedtægter, opløsning, sammenlægning, spaltning, kapitalfrigivelse og dispensation fra stiftelsens vedtægt i enkelttilfælde, jf. stiftelseslovens § 45, stk. 2.

Stiftelseslovens § 46, som regulerer de materielle vilkår for omdanning, har følgende ordlyd:

> ”Omdanning kan foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen
> a) ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,
> b) er åpenbart unyttig,

c) er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller
d) er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.

Dersom bestemmelsen ikke gjelder formålet med stiftelsen, og det ellers må antas at det ved opprettelsen ikke er lagt vesentlig vekt på den, kan omdanning skje når bestemmelsen viser seg å være uheldigeller uhensiktsmessig".

Stiftelseslovens § 47, stk. 1, angår indholdet af ændringsforslaget (innholdet av omdannings-vedtaket):

"Når omdanningen gjelder stiftelsens formål eller en annen bestemmelse som det må antas at det ble lagt vesentlig vekt på ved opprettelsen av stiftelsen, skal omdanningen så langt som mulig tilpasses det opprinnelige formålet eller det siktemålet som det må antas at lå til grunn for bestemmelsen."

2.2 Sverige

I Sverige er ændring, ophævelse og tilsidesættelse af vedtægtsbestemmelser reguleret i kapitel 6 i stiftelsesloven. Stiftelseslovens kapitel 6, § 1, har følgende ordlyd:

"Ändring m.m. efter tillstånd av Kammarkollegiet

1 § Styrelsen eller förvaltaren får inte utan tillstånd av Kammarkollegiet ändra eller upphäva eller i särskilt fall åsidosätta föreskrifter i stiftelseförordnandet som avser

1. stiftelsens ändamål,
2. hur stiftelsens förmögenhet ska vara placerad,
3. huruvida stiftelsen ska ha egen eller anknuten förvaltning,
4. av vem en styrelseledamot eller förvaltaren entledigas eller utses eller hur styrelsen ska vara sammansatt,
5. styrelsens beslutförhet eller omröstningsförfarande,
6. arvode till styrelsens ledamöter eller förvaltaren,
7. räkenskaper eller årsredovisning för stiftelsen,
8. revision, eller
9. rätt att föra talan om skadestånd till stiftelsen eller att ansöka om entledigande av styrelseledamot eller förvaltare.

Föreskrifterna får ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas endast om de på grund av ändrade förhållanden inte längre kan följas eller har blivit uppenbart onyttiga eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter.

Föreskrifter som avses i första stycket 2-9 får dessutom ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas om det finns andra särskilda skäl. Föreskrifter som avses i

första stycket 1 får ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas om det finns synnerliga skäl.

Vid ändring av föreskrifter om stiftelsens ändamål ska vad som kan antas ha varit stiftarens avsikt beaktas så långt möjligt. Lag (2009:244)."

Efter stiftelseslovens kapitel 6, § 4 kan visse ændringer foretages uden samtykke fra de relevante myndigheder.

2.3 Finland

I Finland findes reglerne om vedtægtsændringer i stiftelseslovens kapitel 6. Af stiftelseslovens kapitel 6, § 1, som vedrører de generelle kriterier for ændring af vedtægten, fremgår følgende:

"**Ändring av stadgarna**
Styrelsen beslutar om ändring av stadgarna. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd beslutar detta om ändring av stadgarna, om det inte i stadgarna bestäms att styrelsen ska besluta om ändringen.

I stadgarna kan det bestämmas att en ändring av dem kräver samtycke av en i stadgarna angiven aktör.

Om stiftaren eller en viss namngiven människa eller en juridisk person i stadgarna har getts en rättighet i anslutning till stiftelsens verksamhet, krävs samtycke av denna i stadgarna angivna aktör för att bestämmelsen i fråga ska ändras, om inte annat bestäms i stadgarna. En förlängning av mandattiden för en ledamot av styrelsen eller förvaltningsrådet så att tiden överstiger sju år eller fortgår under ledamotens hela livstid eller annars fortgår tills vidare förutsätter samtycke av stiftaren, om inte annat bestäms i stadgarna.

En ändring av stadgarna så att stiftarens klanderrätt enligt 7 kap. 1 § begränsas kräver samtycke av stiftaren."

Betingelserne for ændring af stiftelsens formål følger af stiftelseslovens kapitel 6, § 2:

"**Ändring av stiftelsens ändamål**
En stiftelses ändamål ska ändras, om det på grund av att förhållandena förändrats blivit omöjligt eller mycket svårt eller helt och hållet eller till betydande del onyttigt eller lagstridigt att använda stiftelsens medel för det bestämda ändamålet.

Stiftelsens ändamål får ändras, om det på grund av att förhållandena förändrats blivit väsentligen oändamålsenligt att använda stiftelsens medel för det bestämda ändamålet och om en ändring av ändamålet utgör en förutsättning för att stiftelsens medel ska kunna användas effektivt och resultatrikt.

Det nya ändamålet får inte väsentligt avvika från det ursprungliga.

I stadgarna för en stiftelse under bildning får stiftaren bestämma annat om förutsättningarna för ändring av ändamålet än vad som föreskrivs i 1–3 mom.

Beslut om en i 1 mom. avsedd ändring av stiftelsens ändamål är giltigt om beslutet biträds av mer än hälften av organets ledamöter. Beslut om en i 2 och 4 mom. avsedd ändring av stiftelsens ändamål är giltigt om beslutet biträds av minst tre fjärdedelar av organets ledamöter. I stadgarna kan det bestämmas att en större röstmajoritet krävs för beslut. Beslut om strykande av en i 4 mom. avsedd stadgebestämmelse ska fattas enhälligt av alla ledamöter i organet, om inte stiftaren i stadgarna har bestämt annat om beslutskravet när stiftelsen bildades. De förutsättningar som avses i 4 mom. får inte ändras på något annat sätt."

3. Udvalgets overvejelser

3.1 Indledende om udvalgets overvejelser

For så vidt angår reglerne om vedtægtsændringer finder udvalget indledningsvis anledning til at bemærke følgende:

Reguleringen af en fonds forhold skal – foruden i fondslovgivningen – navnlig findes i fondens vedtægt. Det er således i vedtægten, at fondens formål skal findes, ligesom vedtægten indeholder bestemmelser om fondens drift og virke m.v.

Som nævnt er fonde bl.a. kendetegnet ved, at de – når der bortses fra kapitalforbrugende fonde – forudsættes at være tidsubestemte. Det må derfor forventes, at der gennem en fonds levetid kan opstå behov for at tilpasse fondens vedtægt til ændrede forhold eller samfundsforhold, således at fonden kan følge med tiden.

Reglerne om vedtægtsændringer kan derfor anvendes, hvor bestyrelsen efter fondens oprettelse vil ændre fondens vedtægt, eksempelvis for at tilpasse fondens vedtægt til ændrede forhold eller samfundsforhold. Det kan eksempelvis være, at fondens formål som følge af ændrede samfundsforhold ikke længere eller kun vanskeligt kan varetages eller er blevet uhensigtsmæssigt, f.eks. fordi formålet er opfyldt eller ikke længere er tidssvarende. Ændringerne i en fonds kapital kan også have et sådant omfang, at der er behov for at foretage tilpasninger af fondens vedtægt.

Fortolkning af fondens vedtægt kommer i første række og ligger dermed forud for en eventuel vedtægtsændring. Bestyrelsen har både en ret og pligt til at fortolke fondens vedtægt og derigennem søge at fastlægge, hvad der skal forstås ved vedtægtens ordlyd. Fortolkning af

vedtægten sker på baggrund af ordlyden i vedtægten og eventuelle dokumenter, der knytter sig hertil. Er der således tvivl om forståelsen af fondens vedtægt, vil en løsning første skulle søges ved fortolkning og udfyldning af vedtægtens bestemmelser. Udfyldning via stiftelsesdokumentets bestemmelser forekommer navnlig ved fonde, der oprettes ved testamente. En vedtægtsændring vil dermed først være aktuel, når det ikke længere er muligt ved fortolkning og udfyldning af vedtægten at finde en løsning inden for rammerne af vedtægten. I betænkning nr. 970/1982 om fonde, fremgår således følgende på side 70 om vedtægtsændringer (»permutation«):

> ”Permutationsretten står i modsætning til fortolkning af de i betragtning kommende bestemmelser. Fortolkning har til formål at fastlægge, hvad der har været meningen med ordene i den pågældende bestemmelse. Ved udøvelse af permutation er opgaven at finde en løsning, der uden at være dækket af ordene i de pågældende bestemmelser må anses for påkrævet, fordi bestemmelserne på grund af ændrede forhold ikke længere kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssige.
>
> Om der foreligger permutation eller fortolkning, har betydning for kompetencen. Foreligger der spørgsmål om permutation, er kompetencen hos justitsministeriet, jfr. med hensyn til testamenter arvelovens § 69 og andre dokumenter bekendtgørelse nr. 29 af 15. februar 1965. Fortolkning foretages af bestyrelsen eller - hvis det drejer sig om tilpasning af arveladers testamentariske bestemmelser som led i skiftebehandlingen — af den, der behandler boet. Er arveladers vilje klar, kan ændring kun ske med justitsministeriets tilladelse i henhold til § 69, jfr. betænkning nr. 291/61 om arvelovgivningen, side 128.”

Som nævnt ovenfor er det bestyrelsen, der har retten og pligten til at fortolke fondens vedtægt, herunder fondens formål. Er der tvivl om forståelsen heraf, må bestyrelsen i første række søge dette løst ved fortolkning og udfyldning af vedtægtens bestemmelser. Fondsmyndighedens tilsyn med bestyrelsens overholdelse af vedtægten skal ske med respekt for, at retten og pligten til at fortolke fondens vedtægt hører under bestyrelsens ansvar.

Kan bestyrelsen ikke inden for rammerne af vedtægtens ordlyd søge spørgsmålet løst, eller har ændringer i fondens eller samfundets forhold aktualiseret et behov for at ændre bestemmelser i fonds vedtægt, herunder f.eks. om fondens formål, kan bestyrelsen gå frem efter reglerne om vedtægtsændringer. Det vil sige, at bestyrelsen skal ansøge om fondsmyndighedens tilladelse til, at fondens vedtægt ændres. At bestyrelsen skal indhente fondsmyndighedens tilladelse har navnlig baggrund i, at fonde ikke har en kreds af ejere eller medlemmer m.v., som kan føre tilsyn med bestyrelsen og f.eks. godkende ændringer af vedtægten.

Udvalget har bl.a. med baggrund heri drøftet, om der bør ske ændringer af de gældende regler om vedtægtsændringer.

Efter gældende ret findes reglerne om vedtægtsændringer i fondslovens kapitel 9 om »Ændringer af vedtægten m.v.«. Bestemmelserne i kapitlet omhandler vedtægtsændringer, sammenlægning og opløsning.

Med henblik på at fremme overblikket i loven foreslår udvalget, at reglerne om vedtægtsændringer, fusion og opløsning inddeles i forskellige kapitler. Dermed vil reglerne om vedtægtsændringer få et selvstændigt kapitel.

Udvalget har under drøftelserne af behovet for ændringer af reglerne om vedtægtsændringer herudover generelt koncentreret sig om de materielle kriterier for, hvornår der bør gives tilladelse til vedtægtsændringer.

Generelt anbefaler udvalget, at der af hensyn til at sikre de bedst mulige rammer for fondenes virke og fleksibilitet – herunder for at fremme fondenes mulighed for at tilpasse vedtægten til ændrede forhold eller samfundsforhold – sker en lempelse af kravene for, hvornår der kan gives tilladelse til vedtægtsændringer. Udvalgets nærmere overvejelser og forslag herom gennemgås nedenfor under pkt. 3.2.

3.2 Vedtægtsændring efter indstilling fra bestyrelsen

3.2.1 Om fondsmyndighedens tilladelse er påkrævet

Udvalget har drøftet, om fondsmyndighedens tilladelse også fremover bør kræves ved enhver ændring af fondens vedtægt.

Som nævnt har fonde ikke en kreds af ejere eller medlemmer, der kan føre tilsyn med bestyrelsen og som på en generalforsamling kan stemme om en vedtægtsændring.

Til støtte for, at fondsmyndighedens tilladelse bør være påkrævet ved enhver ændring af fondens vedtægt, kan der efter udvalgets opfattelse peges på, at der i forbindelse med en vedtægtsændring er behov for, at fondsmyndigheden påser, at en vedtægtsændring er velbegrundet, samt at bestyrelsen ikke egenhændigt bør have adgang til at fastsætte det grundlag, som fonden administreres efter. Dette taler efter udvalgets opfattelse for at bevare den eksisterende ordning, hvorefter fondsmyndighedens tilladelse er påkrævet ved ændringer af fondens vedtægt.

Som alternativ til, at fondsmyndighedens tilladelse er påkrævet ved enhver vedtægtsændring, vil der kunne etableres en ordning, hvorefter fondsmyndighedens tilladelse alene er påkrævet i tilfælde af visse nærmere opregnede væsentlige vedtægtsændringer, herunder ved ændring af

fondens formål og andre bestemmelser, som er tillagt særlig vægt i vedtægten. Der vil desuden kunne etableres en ordning, hvor fondsmyndighedens tilladelse ikke er påkrævet ved ændring af visse nærmere bestemte typer af vedtægtsændringer, eksempelvis bestemmelser af forvaltningsmæssig karakter, som ikke er tillagt særlig vægt i vedtægten. Det vil svare til den gældende fondslovs § 32, stk. 3, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om, at visse vedtægtsbestemmelser kan ændres af bestyrelsen alene. Bemyndigelsen er dog ikke udnyttet.

Af hensyn til fondsmyndighedens mulighed for at føre tilsyn og kontrol med fondene, vil etablering af sådanne ordninger – som det også er forudsat i forarbejderne til fondslovens § 32, stk. 3, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 74 – skulle kombineres med, at der sker underretning af eller anmeldelse til fondsmyndigheden om vedtægtsændringen.

Selv om der indføres krav om underretning eller anmeldelse til fondsmyndigheden, finder udvalget det uhensigtsmæssigt, at bestyrelsen egenhændigt får adgang til at fastsætte det grundlag, som fonden administreres efter.

Udvalget skal endvidere pege på, at det i praksis vil være vanskeligt at praktisere en ordning, hvorefter der alene stilles krav om fondsmyndighedens tilladelse ved ændring af visse vedtægtsbestemmelser. Hertil bemærker udvalget, at kategoriseringen af »væsentlige« vedtægtsændringer i nogle tilfælde vil være vanskelig at foretage. En sådan ordning, selv med krav om underretning af eller anmeldelse til fondsmyndigheden af de foretagne ændringer, vil endvidere i nogle tilfælde kunne skabe tvivl om, hvad der udgør den til enhver tid gældende vedtægt.

En indskrænkning af kravet om, at fondsmyndighedens tilladelse er påkrævet ved vedtægtsændringer, vil navnlig være begrundet i hensyn til forenkling af regelgrundlaget og hensyn til administrative lettelser, idet en sådan begrænsning vil medføre en reduktion i antallet af ansøgninger om vedtægtsændring hos fondsmyndigheden.

Udvalget skal dog samtidig pege på, at fondsmyndigheden i dag i vidt omfang imødekommer ændringer af forvaltningsmæssige bestemmelser og i den forbindelse tager afsæt i bestyrelsens hensigtsmæssighedsvurdering. Hertil kommer desuden hensynet til fondsmyndighedens varetagelse af legalitetstilsynet, hvortil det er hensigtsmæssigt, at ændringer af fondens vedtægt indsendes til fondsmyndigheden. Henset til den usikkerhed, der bl.a. er forbundet med, om fondens bestyrelse altid har den fornødne fonds- og særligt permutationsretlige indsigt, eller nødvendigvis inddrager sådan professionel assistance, må det samtidig forventes, at fondsmyndigheden også vil skulle anvende ressourcer på en ordning, hvor fondsmyndigheden alene modtager underretning om eller anmeldelse af vedtægtsændringer. Efter udvalgets opfattelse vil merværdien af de administrative lettelser dermed i sidste ende være begrænset.

Udvalget foreslår på den baggrund, at fondsmyndighedens tilladelse fortsat bør være påkrævet ved enhver vedtægtsændring. Udvalget foreslår samtidig, at fondslovens § 32, stk. 3, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om, at visse vedtægtsbestemmelser kan ændres af bestyrelsen alene, udgår af loven.

Det vil dermed – også fremover – være sådan, at fondsmyndigheden ved ansøgninger om vedtægtsændringer vil skulle påse, om de materielle vilkår for meddelelse af tilladelse er opfyldt, jf. herom pkt. 3.2.2.-3.2.7 nedenfor.

3.2.2 **Generelt om fondsmyndighedens vurdering**

3.2.2.1 Om grundlaget for fondsmyndighedens vurdering

Udvalget har drøftet om og i givet fald i hvilket omfang »stifters vilje« m.v. bør kunne indgå i fondsmyndighedens vurdering af, om der kan gives tilladelse til en vedtægtsændring.

Som det følger af den gældende fondslovs § 1, stk. 2, om fondsdefinitionen, er det et grundlæggende fondsretligt princip, at stifter uigenkaldeligt har udskilt fondens midler fra sin egen formue. Om betydningen heraf fremgår følgende af forarbejderne til fondslovens § 1, stk. 2, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 114, side 15:

> ”Stifters ønsker med fonden må således komme til udtryk i forbindelse med affattelsen af vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil. Efter stiftelsen har stifter ikke særlige rettigheder i forhold til fonden ved f.eks. efterfølgende vedtægtsændringer, hvis det ikke klart fremgår af den oprindelige vedtægt.
>
> Herudover præciseres det i definitionen efter den foreslåede bestemmelse, at ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue. En fond i lovens forstand er således selvejende, og ejendomsretten til fondens formue tilkommer fonden som sådan.”

Udvalget skal endvidere pege på Højesterets dom af 30. april 2019, som optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2019, side 2657 (UfR 2019.2657 H):

> ”Højesteret tiltræder, at det ikke på baggrund af fundatsens ordlyd eller sammenhængen i de enkelte bestemmelser kan udledes, at slægtsformålet er fortrinsberettiget frem for det almennyttige formål.
>
> Det er et grundlæggende fondsretligt princip, at stifter uigenkaldeligt har udskilt fondens midler fra sin egen formue, jf. herved nu udtrykkeligt fondslovens § 1, stk. 2. Som anført i forarbejderne til bestemmelsen (Folketingstidende 2013-14, tillæg A, lovforslag nr. L 114, s. 15) indebærer dette bl.a., at fondsstifters ønsker med

> fonden må komme til udtryk i forbindelse med affattelsen af fundatsen (vedtægten) eller dokumenter, der knytter sig hertil.
>
> Højesteret finder, at det ikke kan tillægges betydning ved vurderingen af, om slægtsformålet og det almennyttige formål er ligestillede, at fondsstifteren, A, tre år forud for stiftelsen af familiefonden stiftede et almennyttigt legat, eller at uddelingerne i hele hendes formandstid i alt væsentligt gik til slægtsformålet.
>
> Det kan i den foreliggende sag heller ikke tillægges betydning, at fonden er benævnt »familiefond«, når der ikke i formålsbestemmelsen (§ 6) er angivet nogen prioritering mellem slægtsformålet og det almennyttige formål. Det samme gælder prioriteringen af slægtsformålet i den særegne situation, hvor en opløsning af fonden er nødvendig som følge af lovændringer med hensyn til formueforvaltning eller beskatning (§ 14)."

Efter udvalgets opfattelse indebærer princippet om den uigenkaldelige udskillelse, at en »hypotetisk stiftervilje« ikke kan tillægges betydning, idet stifterens ønsker med fonden må komme til udtryk i ordlyden af vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil.

Vurderingen af om en bestemmelse i vedtægten kan ændres, bør derimod tage udgangspunkt i fondens gældende vedtægt med de ændringer, der måtte være godkendt af fondsmyndigheden, og på grundlag af en samlet vurdering af alle relevante hensyn og fondens konkrete forhold.

Som det fremgår af forarbejderne til fondslovens § 1, stk. 2, må stifters ønsker med fonden komme til udtryk i forbindelse med affattelsen af vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil. Hvis stifter er i live, bør det dog også kunne tillægges en vis betydning, hvorvidt stifter støtter eller er modstander af den vedtægtsændring, som bestyrelsen foreslår. Stifters holdning bør dog ikke være afgørende for fondsmyndighedens behandling af bestyrelsens ansøgning om tilladelse til en vedtægtsændring.

I tilknytning hertil har udvalget drøftet, om fondens oprindelige vedtægt og dokumenter, der knytter sig hertil, bør kunne indgå i vurderingen af, om en vedtægtsændring kan tillades.

Spørgsmålet kan eksempelvis være relevant i tilfælde, hvor en fond har fået godkendt en vedtægtsændring, og hvor fondens bestyrelse efterfølgende – eventuelt efter en længere årrække – ansøger om en formålsændring, f.eks. så formålet er i overensstemmelse med fondens oprindelige formål, eller hvis en fond får godkendt en formålsændring, fordi formålet ikke længere kan tilgodeses, men hvor formålet efterfølgende bliver relevant igen.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis kan fondens oprindelige vedtægt og de dokumenter, der knytter sig hertil, indgå som et moment i styrelsens vurdering af, om der kan gives tilladelse til en vedtægtsændring.

Udvalget kan tilslutte sig, at det fortsat bør være sådan, at fondens oprindelige vedtægt, og de dokumenter, der knytter sig hertil, bør kunne indgå som momenter i fondsmyndighedens vurdering af, om der kan gives tilladelse til en vedtægtsændring. Fondens oprindelige vedtægt og de dokumenter, der knytter sig hertil, bør dog ikke tillægges større vægt end andre momenter.

3.2.2.2 Om aktuelle rettigheder og enkeltpersoners berettigede forventninger om ydelser fra fonden

I henhold til gældende ret påser Civilstyrelsen i forbindelse med ansøgninger om vedtægtsændringer, at der ikke sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden. Kravet om, at vedtægtsændringer ikke må medføre indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden, bygger på almindelige grundsætninger, jf. herom betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 71 f.

Ved »aktuelle rettigheder« forstås efter gældende ret såvel forvaltningsmæssige som økonomiske rettigheder. Der kan eksempelvis være tale om, at en udenforstående person er tillagt en rentenydelsesret (det vil sige en aktuel økonomisk rettighed). Det forekommer endvidere eksempelvis i praksis, at det er bestemt i vedtægten, at en udenforstående tredjemand er tillagt visse forvaltningsmæssige rettigheder, eksempelvis en udpegningsret til bestyrelsen, eller at dennes samtykke kræves ved visse nærmere angivne beslutninger. Ændring eller fjernelse af sådanne rettigheder kræver samtykke fra den berørte rettighedshaver.

Med hensyn til aktuelle rettigheder i form af forvaltningsmæssige rettigheder finder udvalget, at der er grundlag for en vis lempelse af administrativ praksis.

Det er således udvalgets opfattelse, at der kan opstå situationer, hvor en tredjemand ikke ønsker at samtykke til ændring af en forvaltningsmæssig bestemmelse, selv om ændringen vil være hensigtsmæssig, og hvor tredjemand således ikke kan siges at handle loyalt overfor fonden. Det er efter udvalgets opfattelse uhensigtsmæssigt, hvis en tredjemand i sådanne tilfælde kan blokere for bestyrelsens adgang til at opnå tilladelse til vedtægtsændringer. I sådanne situationer bør der efter udvalgets opfattelse være adgang til at dispensere fra eller ændre i tredjemands forvaltningsmæssige rettigheder. Dette bør også gælde, hvis stifter ifølge vedtægten er tillagt en samtykkeret.

Udvalget foreslår på den baggrund, at retstilstanden, hvorefter der ikke må ske indskrænkninger i aktuelle rettigheder, videreføres, dog således at fondsmyndigheden kan ændre eller fravige aktuelle forvaltningsmæssige rettigheder, hvis særlige omstændigheder taler herfor, f.eks. hvis tredjemand ikke i sin udøvelse af disse varetager fondens interesser, herunder hvis der er tale om chikane af fonden eller bestyrelsen, hvis bestyrelsen ikke kan opnå kontakt til tredjemand, eller hvis tredjemands sygdom gør denne ude af stand til at give samtykke m.v.

Med hensyn til grundsætningen om, at der ikke må ske indskrænkninger i »berettigede forventninger om ydelser fra fonden«, finder udvalget anledning til at bemærke, at der efter udvalgets opfattelse herved forstås *enkeltpersoners* berettigede forventninger om ydelser fra fonden.

Efter udvalgets opfattelse er der grundlag herfor i bl.a. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 71, som i relation til Justitsministeriets dagældende permutationspraksis bl.a. omtaler »enkeltpersoners« berettigede forventninger om ydelser fra fonden. Der kan endvidere henvises til betænkningens side 145. Udtrykket »enkeltpersoner« blev ikke anvendt i det efterfølgende lovforslag, som den 15. marts 1984 blev fremsat af justitsministeren.

I overensstemmelse med udvalgets opfattelse foreslår udvalget derfor, at grundsætningen om, at der ikke må ske indskrænkninger i berettigede forventninger om ydelser fra fonden videreføres, dog med den præcisering, at der sigtes til »enkeltpersoners« berettigede forventninger om ydelser fra fonden. Er der tale om en bredere personkreds eller en gruppe af personer m.v., bør denne personkreds eller gruppes eventuelt berettigede forventninger om ydelser fra fonden ikke være til hinder for, at der meddeles tilladelse til ændring af fondens vedtægt.

3.2.2.3 Sondringen mellem formålsbestemmelser og forvaltningsmæssige bestemmelser

Efter gældende ret har karakteren af den vedtægtsbestemmelse, som bestyrelsen foreslår ændret, væsentlig betydning for den vurdering, som fondsmyndigheden skal anlægge ved afgørelse af, om der kan meddeles tilladelse til den ansøgte vedtægtsændring. Der stilles således strengere krav ved ændring af f.eks. vedtægtens bestemmelser om fondens formål end ved ændring af bestemmelser, der vedrører fondens forvaltning.

Denne retstilstand – det vil sige sondringen mellem formålsbestemmelser og forvaltningsmæssige bestemmelser – er i overensstemmelse med såvel den praksis, der gjaldt forud for fondslovens ikrafttræden den 1. januar 1985, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 71 f, som med erhvervsfondslovens regler om vedtægtsændringer.

Udvalget finder, at det i overensstemmelse med gældende praksis også fremover bør være sådan, at der anlægges en mere indgående vurdering ved ændring af f.eks. fondens formål sammenlignet med vurderingen ved ændring af forvaltningsmæssige bestemmelser. Det er desuden udvalgets opfattelse, at også andre bestemmelser end fondens formål bør underlægges en mere indgående vurdering, herunder bestemmelser om fondens opløsningsformål og bestemmelser, som må antages at være tillagt særlig vægt ved fondens stiftelse, f.eks. fondens navn.

Udvalgets nærmere overvejelser om de materielle vilkår for ændring af henholdsvis fondens formål m.v. og forvaltningsmæssige bestemmelser fremgår af pkt. 3.2.3 og 3.2.4 nedenfor. Udvalgets nærmere overvejelser om de materielle vilkår for ændring af visse nærmere bestemte vedtægtsbestemmelser fremgår af pkt. 3.2.5-3.2.7 nedenfor.

3.2.3 *Ændring af fondens formål m.v.*

Som nævnt under pkt. 3.2.2 finder udvalget, at det i overensstemmelse med gældende praksis også fremover bør være sådan, at der anlægges en mere indgående vurdering ved ændringer af f.eks. fondens formål end ved ændringer af forvaltningsmæssige bestemmelser.

I det følgende gennemgås udvalgets overvejelser om, hvornår der bør kunne gives tilladelse til ændring af fondens formål.

3.2.3.1 Fondens formål kan ikke eller kun vanskeligt opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt

Som gennemgået under pkt. 1.1.2 ovenfor følger det af Civilstyrelsens administrative praksis, at fondens formål kan ændres, hvis fondens bestyrelse ikke længere kan uddele til formålet (umulighed), eller hvis formålet er blevet klart uhensigtsmæssigt.

Ved gennemførelsen af fondsloven i 1984 var der et ønske om en mere lempelig adgang til vedtægtsændringer. Som gennemgået under pkt. 1.1.1 blev det i betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 71, foreslået at udforme retstilstanden således, at der kunne gives tilladelse til vedtægtsændring, når vedtægtsbestemmelsen vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssig. Sigtet hermed var at smidiggøre den dagældende praksis, hvorefter vedtægtsændring krævede, at den pågældende vedtægtsbestemmelse, navnlig på grund af ændrede forhold, ikke kunne efterleves eller var blevet åbenbart uhensigtsmæssig.

Udvalget finder, ligesom udvalget der afgav betænkning nr. 970/1982 om fonde, at der er behov for en lempelig adgang til ændring af fondens formål. Efter udvalgets opfattelse bør fondene således have en større fleksibilitet til at tilpasse vedtægten – herunder vedtægtens

formålsbestemmelse – til ændrede forhold eller samfundsforhold. Der bør efter udvalgets opfattelse dermed bl.a. gøres endeligt op med et krav om, at formålet skal være »klart« eller »åbenbart« uhensigtsmæssigt eller lignende. Udvalget lægger vægt på, at denne lempelse af kravene i forhold til gældende administrativ praksis slår igennem ved en vedtagelse af udvalgets lovudkast, ligesom udvalget foreslår, at udvalgets bemærkninger om lempelse af kravene til ændring af formål og opløsningsformål, anføres tydeligt i det fremsatte lovforslags almindelige og specielle bemærkninger.

Endvidere bør det være tilstrækkeligt for at opnå tilladelse til formålsændring, at formålet kun vanskeligt kan opfyldes, og der bør således ikke stilles krav om, at formålet er umuligt at opfylde eller lignende. Udvalget bemærker, at bestyrelsen, som udgør fondens øverste ledelsesorgan, som udgangspunkt er nærmest til at vurdere, om en ændring af en fonds formål er hensigtsmæssig. Fondsmyndighedens rolle er således, som led i dens legalitetstilsyn, at efterse, at kravene for at ændre fondens formål er opfyldt.

Udvalget skal i den forbindelse pege på, at retstilstanden efter erhvervsfondsloven tilsvarende er sådan, at en erhvervsdrivende fonds formål kan ændres, når formålet ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt.

Udvalget foreslår på den baggrund, at retstilstanden efter fondsloven bør være sådan, at ændringer af fondens formål kan tillades, hvis formålet ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt. Udvalget ønsker hermed, at der sikres en større fleksibilitet til at ændre en fonds formål.

Udvalget finder, at dette tilsvarende bør gælde ændringer af fondens opløsningsformål, hvilket vil sige bestemmelser i vedtægten, som angiver, hvorledes fondens kapital skal uddeles i tilfælde af fondens opløsning.

Udvalget finder endvidere, at dette tilsvarende bør gælde ændringer af en fonds aktivitetsformål. Aktivitetsformål kan eksempelvis bestå i udøvelsen af begrænsede aktiviteter af erhvervsmæssig karakter, herunder driftsaktiviteter. Et aktivitetsformål kan således f.eks. bestå i udlejning af fast ejendom eller drift af museer, haller, spejderhytter eller lignende.

Aktivitetsformål adskiller sig imidlertid på visse punkter fra uddelingsformål, og kriterier for at ændre disse bør efter udvalgets opfattelse afspejle dette. Ved vurderingen af, om en fonds aktivitetsformål ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt, bør således kunne indgå særlige hensyn til fondens driftsmæssige situation, om der er behov for udvikling af fondens drift, samt om det er i fondens interesse at udvide sin drift og aktiviteter,

herunder om der er tale om ændringer, som er affødt af et behov for nye indtjeningsforhold eller for udgiftsreduktion, samt markedsvilkår og konkurrenceforhold. Også fremtidige økonomiske forventninger og forudsætninger for driften bør kunne indgå i vurderingen af, om en fonds aktivitetsformål ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt. Det er således efter udvalgets opfattelse væsentligt, at reglerne understøtter de særlige hensyn og forhold, der kendetegner aktivitetsfonde, og at der gives tilladelse til ændring i disse fondes formål når det er i fondens interesse.

3.2.3.2 Ændringen må ikke gå videre end nødvendigt

Som nævnt i pkt. 1.1.1 ovenfor om gældende ret fremgår det af forarbejderne til fondslovens § 32, stk. 1, at fondsmyndigheden ved ændringer af vedtægten skal påse, at der tages de fornødne hensyn til stifterens intentioner. I administrativ praksis indebærer det, at Civilstyrelsen påser, at en ændring af fondens formål ikke går videre end nødvendigt, herunder om det nye formål ligger tæt op ad det oprindelige formål.

Udvalget finder, at der er gode grunde til, at det ved en formålsændring påses, at ændringen af fondens formål ikke går videre end nødvendigt. Er der tale om en fond, der har et formål, som ikke eller kun vanskeligt kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt, bør fondens formål således ikke tilpasses i videre omfang, end hvad der er nødvendigt for, at fonden fremover kan realisere sit formål.

Kravet om, at en formålsændring ikke må gå videre end nødvendigt, indebærer efter gældende administrativ praksis, at det nye formål ligger tæt op ad det oprindelige formål. Efter udvalgets opfattelse kan det imidlertid ikke afvises, at der i praksis kan opstå situationer, hvor en ændring ikke går videre end nødvendigt, men hvor det nye formål alligevel ikke kan siges at ligge »tæt op ad« det oprindelige formål, og hvor en formålsændring derfor efter gældende administrativ praksis vil blive afvist.

Af hensyn til fondenes fleksibilitet og virke m.v. finder udvalget, at det vil være uhensigtsmæssigt, hvis der i en sådan situation kan meddeles afslag på en ansøgning om formålsændring, selv om ændringen ikke går videre end nødvendigt. Udvalget finder derfor grundlag for en lempelse af administrativ praksis for, hvornår der kan gives tilladelse til ændring af fondens formål.

Udvalget foreslår på den baggrund, at det fremover alene påses, at ændringen af fondens formål ikke går videre end nødvendigt. Med udvalgets forslag vil det derimod ikke tillige skulle påses, at det nye formål ligger tæt op ad det oprindelige formål.

3.2.3.3 Inddragelse af skatte- og afgiftsmæssige hensyn

Efter Civilstyrelsens administrative praksis tillægges skatte- og afgiftsmæssige hensyn ikke selvstændig betydning ved vurderingen af, om der kan gives tilladelse til ændring af fondens formål eller opløsningsformål.

Udvalget har drøftet, om fondsmyndigheden bør kunne inddrage hensyn til fondens skatte- og afgiftsmæssige forhold i vurderingen af, om der kan gives tilladelse til ændring af fondens formål, herunder fondens opløsningsformål.

Spørgsmålet om, hvorvidt fondsmyndigheden kan inddrage hensyn til fondens skatte- og afgiftsmæssige forhold, forekommer i administrativ praksis ofte i sager, hvor en fond ønsker at få tilføjet eller ændret et opløsningsformål med henblik på at opnå godkendelse efter ligningslovens § 8 A, stk. 2, sådan at fonden kan opnå fradragsret for gaver m.v. efter ligningslovens § 8 A, stk. 1. Efter ligningslovens § 8 A, stk. 2, 3. pkt., er godkendelse således bl.a. betinget af, at et likvidationsprovenu eller overskud ved opløsning skal tilfalde en anden velgørende forening m.v.

Udvalget bemærker hertil, at begrebet »almennytte« er en retlig standard, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 177, der beror på, hvad der efter en i befolkningen almindeligt fremherskende opfattelse kan karakteriseres som nyttigt, jf. betænkningens side 171. Hvorvidt et formål er almennyttigt vurderes i praksis af skattemyndighederne og i mindre omfang af domstolene.

Spørgsmålet om inddragelse af skatte- og afgiftsmæssige hensyn er dog også relevant for fonden i andre tilfælde, f.eks. hvor formuleringen af en fonds formål under stiftelse ikke opfylder kravene til at opnå boafgiftsfritagelse efter boafgiftslovens § 3, stk. 2. Ændringer i skatte- og afgiftsmæssige regler m.v. kan efter udvalgets opfattelse således indebære udfordringer for fonde, som drives efter en vedtægt, der f.eks. ikke er udformet hensigtsmæssigt med henblik på skatte- og afgiftsmæssige forhold, f.eks. fordi fonden er oprettet under andre skatte- og afgiftsmæssige regler eller lignende.

Udvalget finder på den baggrund, at hensyn til fondens skatte- og afgiftsmæssige forhold bør kunne indgå i vurderingen af, om der skal gives tilladelse til ændring af en fonds formål m.v., herunder fondens opløsningsformål.

Til støtte herfor skal udvalget pege på, at fondens skatte- og afgiftsmæssige forhold har stor betydning for fondens virke. Efter udvalgets opfattelse kan inddragelse af skatte- og

afgiftsmæssige hensyn til fondene således medvirke til at sikre de bedst mulige rammer for fondens virke og realiseringen af formålet.

Udvalget peger endvidere på, at ændrede samfundsforhold kan indebære, at fondens formål ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt. Efter udvalgets opfattelse er der således ikke nogen rimelig grund til, at ændringer i skatte- og afgiftsmæssige regler m.v. ikke tilsvarende kan inddrages i vurderingen af, om eksempelvis fondens opløsningsformål er blevet uhensigtsmæssigt.

Udvalget foreslår derfor, at fondsmyndigheden kan inddrage skatte- og afgiftsmæssige hensyn til fonden på lige fod med andre hensyn ved vurderingen af, om en fond kan opnå tilladelse til ændring af fondens formål, aktivitetsformål, opløsningsformål, m.v., herunder ved vurderingen af om fondens formål ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt.

Udvalget bemærker hertil, at der tilsvarende skal tages hensyn til, om ændringen af formålet m.v. indebærer indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller enkeltpersoners berettigede forventninger om ydelser fra fonden, og om ændringen går videre end nødvendigt.

Det er udvalgets opfattelse, at vurderingen af om ændringen går videre end nødvendigt, vil have særlig betydning ved ansøgninger om ændring af fondens formål eller opløsningsformål. I en række tilfælde vil bestyrelsens forslag til ændring af fondens formål m.v. indebære mindre sproglige justeringer eller præciseringer. Det er hertil forskelligt fra fond til fond, hvor stor betydning en ændring i skatte- og afgiftsmæssige forhold har for fonden. Det er vigtigt for udvalget at bemærke, at det gælder om at finde den rette balance, så f.eks. nedsættelse eller fjernelse af et skattefradrag ikke alene er ensbetydende med, at fondens formål m.v., der rammes heraf, kan ændres eller ophæves med henvisning hertil. Tilsvarende vil et ønske om at foretage væsentlige indskrænkninger af et formål alene med henvisning til skatte- og afgiftsmæssige hensyn ikke være tilstrækkeligt.

Inddragelse af hensyn til skatte- og afgiftsmæssige forhold vil efter udvalgets opfattelse og som nævnt ovenfor, navnlig være relevant i sager, hvor f.eks. fonden ønsker at opnå tilladelse efter ligningslovens § 8 A, stk. 2, boafgiftsfritagelse efter boafgiftslovens § 3, stk. 2, eller hvis fondens formål m.v., som følge af ændrede skatte- og afgiftsmæssige forhold, er blevet uhensigtsmæssigt m.v.

3.2.4 *Ændring af forvaltningsmæssige bestemmelser*

Efter Civilstyrelsens administrative praksis kan der som udgangspunkt gives tilladelse til ændring af forvaltningsmæssige bestemmelser, hvis ændringen skønnes hensigtsmæssig, eller hvis bestemmelsen ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssig.

Udvalget finder ikke grundlag for at foreslå ændring af den gældende retstilstand, hvorefter forvaltningsmæssige bestemmelser i vedtægten kan ændres, hvis det vurderes at være hensigtsmæssigt.

Der kan være mange grunde til, at en fond ansøger om at ændre forvaltningsmæssige bestemmelser, og som udgangspunkt er bestyrelsen, som udgør fondens øverste ledelsesorgan, nærmest til at vurdere, om en ændring heraf er hensigtsmæssig. Fondsmyndigheden bør derfor anlægge en mere lempelig vurdering ved ansøgning om ændring af forvaltningsmæssige bestemmelser end ved ændring af fondens formål m.v.

Også ændringer, som har til formål at skabe klarhed om vedtægtens indhold m.v., vil kunne tillades. Kan bestyrelsen påvise, at en forvaltningsmæssig vedtægtsbestemmelse giver anledning til tvivl eller lignende, bør et velbegrundet ønske om klarhed således være nok til, at der kan ske en sådan ændring.

Forvaltningsmæssige bestemmelser, som må antages at være tillagt særlig vægt i vedtægten ved fondens stiftelse, vil efter udvalgets vurdering kunne ændres, hvis det vurderes at være hensigtsmæssigt for fonden. Hvis en vedtægtsbestemmelse er tillagt særlig vægt i vedtægten – f.eks. fondens navn, hvis fonden bærer stifters navn eller bestemte henvisninger til stifteren eller fondens historie, eller ved, at det fremgår af vedtægten, at den pågældende bestemmelse ikke kan ændres – bør fondsmyndigheden dog i overensstemmelse med hidtidig praksis anlægge en mere indgående vurdering af, om ændringen er hensigtsmæssig og dermed kan tillades.

3.2.5 **Særligt om bestemmelser om uddeling af fondens bundne aktiver**

Som gennemgået i pkt. 1.1.2.7 ovenfor, har Civilstyrelsen kun i særlige tilfælde givet tilladelse til indsættelse af en kapitalforbrugsbestemmelse i vedtægten. I praksis har det betydning for Civilstyrelsens vurdering af, om der kan indsættes en kapitalforbrugsbestemmelse i vedtægten, om bestemmelsen ved en fejl ikke er blevet indsat i vedtægten ved fondens stiftelsen, om ændring af vedtægten ønskes gennemført kort tid efter stiftelsen, og om det er dokumenteret, at

stifter ved fondens stiftelsen har samtykket til indsættelsen af en bestemmelse om kapitalforbrug.

Indsættelse af en kapitalforbrugsbestemmelse vil indebære, at bestyrelsen – uden fondsmyndighedens samtykke – kan uddele fondens bundne aktiver til formålet. Dermed vil fonden ikke længere være tidsubestemt.

Efter udvalgets opfattelse bør der foreligge særlige grunde, hvis der efter fondens stiftelse skal gives tilladelse til indførelse af en kapitalforbrugsbestemmelse i vedtægten. Efter udvalgets opfattelse bør der ikke kunne gives tilladelse hertil, medmindre det har været stifters ønske.

Udvalget foreslår på den baggrund, at Civilstyrelsens administrative praksis herom videreføres.

3.2.6 Særligt om ændring af vedtægtsbestemmelser om konsolidering af fondens bundne kapital

Efter Civilstyrelsens administrative praksis udvises der i almindelighed tilbageholdenhed med at tillade ændring eller ophævelse af en bestemmelse om pligtmæssig konsolidering. Vedtægtsbestemmelser om pligtmæssig konsolidering kan f.eks. gå ud på, at bestyrelsen skal henlægge 25 pct. af årets overskud til konsolidering af fondens bundne kapital.

Udvalget finder, at der af hensyn til fondens fleksibilitet – herunder med henblik på at fremme fondens mulighed for at tilpasse sig ændrede forhold og samfundsforhold – bør ske en lempelse af administrativ praksis for, hvornår der kan gives tilladelse til ændring af vedtægtsbestemmelser om pligtmæssig konsolidering.

Dette skal ses i sammenhæng med, at der i fondsloven allerede i dag er og fremadrettet vil være regler, der har til formål at bidrage til fondens levedygtighed m.v. Der kan eksempelvis henvises til udvalgets forslag om, at bestyrelsen skal sikre, at fonden til enhver tid har tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.

Udvalget foreslår derfor, at ansøgninger om ændringer af vedtægtsbestemmelser om pligtmæssig konsolidering skal behandles som ansøgninger om ændringer af forvaltningsmæssige bestemmelser. Det vil indebære, at bestemmelser om pligtmæssig konsolidering kan ændres eller ophæves, hvis det vurderes at være hensigtsmæssigt for fonden. Der vil således eksempelvis kunne gives tilladelse til, at en sådan vedtægtsbestemmelse gøres fakultativ, således at

bestyrelsen overlades et skøn med hensyn til, om der skal foretages henlæggelser til konsolidering af den bundne kapital samt henlæggelsernes størrelse.

Hvis bestyrelsen eksempelvis kan godtgøre, at fondens bundne kapital har antaget en sådan størrelse, at det vil være hensigtsmæssigt at lempe vedtægtsbestemmelsen om konsolidering af fondens bundne kapital, bør der som udgangspunkt gives tilladelse hertil.

I overensstemmelse med hidtidig praksis bør der endvidere som udgangspunkt gives tilladelse til en ændring, som nedsætter en tvungen konsolideringssats til 4 pct., svarende til den ændring af fondsbeskatningsloven, der blev gennemført ved lov nr. 651 af 8. juni 2016, hvor konsolideringsfradraget blev nedsat fra 25 pct. til 4 pct.

3.2.7 **Særligt om udtræden af anbringelsesbekendtgørelsen**

Efter Civilstyrelsens administrative praksis udvises der almindeligvis imødekommenhed over for ændringer, som indebærer, at anbringelse og bestyrelse af fondens midler fremover skal ske i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsen. Civilstyrelsen er imidlertid i praksis tilbageholdende med at tillade en ændring eller tilføjelse af en vedtægtsbestemmelse om anbringelse, som indebærer, at fondens midler kan anbringes på anden måde end forudsat i anbringelsesbekendtgørelsen, bortset fra tilfælde, hvor det kan dokumenteres, at det har været stifters hensigt allerede på stiftelsestidspunktet at fravige anbringelsesbekendtgørelsens regler, eller hvor anbringelsen vil afspejle en egentlig formålsændring, som kan tillades efter administrativ praksis herom.

Udvalget har drøftet Civilstyrelsens praksis om vedtægtsændringer, der forudsætter udtræden af anbringelsesbekendtgørelsen.

Udvalget finder, at vedtægtsændringer der forudsætter udtræden af anbringelsesbekendtgørelsen, bør behandles som ændring af forvaltningsmæssige bestemmelser, jf. herom pkt. 3.2.4 ovenfor. En sådan ændring kan således tillades, hvis det vurderes at være hensigtsmæssigt for fonden.

Det er udvalgets vurdering, at der bør anlægges en mere lempelig praksis for tilladelse til ansøgninger om hel eller delvis udtræden af anbringelsesbekendtgørelsen. Efter udvalgets opfattelse vil en sådan lempelse sikre fondsbestyrelsen en større fleksibilitet i forhold til at beslutte, hvorledes fondens midler hørende til de bundne aktiver skal anbringes og bestyres m.v.

Udvalget skal i den forbindelse bemærke, at dette alene vil gælde i tilfælde, hvor vedtægten fastsætter, at anbringelse og bestyrelse af midler hørende til fondes bundne aktiver skal ske efter anbringelsesbekendtgørelsen. Hvis fondens vedtægt er tavs med hensyn til anbringelse og bestyrelse af midler hørende til fondens bundne aktiver, følger det således af udvalgets forslag i betænkningens kapitel 5 om kapital, at bestyrelsen kan træffe beslutning om helt eller delvist at fravige anbringelsesbekendtgørelsens regler om anbringelse og bestyrelse, uden at dette kræver en vedtægtsændring.

3.3 Vedtægtsændring efter forhandling med bestyrelsen

I henhold til den gældende § 33, stk. 1 i fondsloven, kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssigt.

Udvalget foreslår at videreføre denne bestemmelse.

Udvalget bemærker, at fondsmyndighedens beslutning om at ændre fondens vedtægt efter udvalgets opfattelse skal ses som et ekstraordinært skridt, som fondsmyndigheden kun bør anvende i særlige tilfælde, eksempelvis hvor fondens økonomi og fremtidige drift trues som følge af en vedtægtsbestemmelse. Et eksempel kan være den situation, hvor en tredjepart ikke ønsker at samtykke til ændring af en bestemmelse, som hindrer fonden i at foretage bestemte dispositioner.

Det fremgår endvidere af den gældende fondslovs § 33, stk. 3, at fondsmyndigheden kan beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, hvis den strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

Udvalget foreslår, at bestemmelsen videreføres. Udvalget bemærker hertil, at oprettelsesdokumentet kan være et gavebrev, testamente eller lignende.

Med hensyn til *testamenter* bemærker udvalget, at der som led i fortolkningen af et testamente kan være forskel mellem ordlyden af fondens oprettelsesdokument (testamentet) og fondens vedtægt, og at vedtægten dermed ikke kan kræves ændret af fondsmyndigheden. Tilsvarende gælder i det tilfælde, hvor en bobestyrer i et testamente er blevet delegeret beføjelser til f.eks. at tilpasse vedtægtens formål med henblik på at sikre, at der f.eks. ikke skal betales afgift eller skat ved oprettelsen af fonden. Er en bobestyrer tillagt en sådan delegation, er det ikke relevant med permutation efter arveloven.

Er stifteren i live ved fondsdannelsen (stiftelsen sker ved gavebrev), vil ovennævnte efter almindelige regler eventuelt kunne medføre, at stifteren kan tilbagekalde sit løfte om at stifte fonden. Efter udvalgets opfattelse bør disse spørgsmål ikke søges reguleret i fondslovgivningen.

3.4 Dispensation fra vedtægtsbestemmelser

Udvalget har overvejet, om der i fondsloven bør være en direkte hjemmel for fondsmyndigheden til i særlige tilfælde at tillade, at der kan dispenseres fra en vedtægtsbestemmelse.

En adgang til at dispensere fra en vedtægtsbestemmelse vil efter udvalgets opfattelse kunne anvendes i særlige tilfælde, hvor en vedtægtsbestemmelse er uhensigtsmæssig eller lignende, men hvor en vedtægtsændring ikke skønnes påkrævet. Der kan således være tale om en situation, hvor en vedtægtsbestemmelse i et enkeltstående tilfælde eller over en midlertidig periode er blevet uhensigtsmæssig at efterleve. Et eksempel kan være det tilfælde, hvor en vedtægtsbestemmelse indeholder en aldersgrænse for bestyrelsesmedlemmers virke, men hvor særlige grunde taler for, at et specifikt medlem forbliver siddende i fondens bestyrelse. Det kan tillige være det tilfælde, hvor fonden har til formål at behandle en specifik sygdom (f.eks. polio eller tuberkulose), men hvor sygdommen over en længere periode ikke er til stede i samfundet.

Udvalget finder, at fondsmyndigheden skal have mulighed for i særlige tilfælde at kunne tillade, at der dispenseres fra en vedtægtsbestemmelse. Der er efter udvalgets opfattelse imidlertid ikke behov for en særskilt hjemmel hertil i fondsloven. En sådan dispensationstilladelse bør i stedet meddeles efter bestemmelsen om ekstraordinære dispensationer, jf. betænkningens kapitel 7.

Dermed vil bestyrelsen med fondsmyndighedens samtykke kunne dispensere fra en vedtægtsbestemmelse. Det forudsættes, at tilladelse navnlig vil kunne meddeles i tilfælde, hvor der vurderes at kunne gives tilladelse til ændring af den pågældende vedtægtsbestemmelse, men hvor bestemmelsen alene ses at være uhensigtsmæssig på et givent tidspunkt eller over en kortere tidsperiode.

I overensstemmelse med den hidtidige og foreslåede retstilstand for vedtægtsændringer finder udvalget, at fondsmyndigheden bør anlægge en mere indgående vurdering ved ansøgninger om dispensation fra fondens formål, end ved ansøgninger om dispensation fra forvaltningsmæssige bestemmelser. Det bør dog samtidig indgå i fondsmyndighedens vurdering af, om der kan gives tilladelse til dispensation, at dispensation er mindre indgribende end en vedtægtsændring.

Kapitel 10
Fusion

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 Om sammenlægning, jf. fondslovens §§ 32-34

Det følger af fondslovens § 32, stk. 1, at fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen kan tillade, at en bestemmelse i vedtægten ændres, herunder at fonden sammenlægges med andre fonde.

Bestemmelsen bygger på § 31, stk. 1, i lovudkastet i betænkning nr. 970/1982 om fonde. Følgende fremgår af bemærkningerne til lovudkastet om sammenlægning af fonde i betænkningen, jf. betænkningens side 72:

> "Afgørelsen efter § 31 kan gå ud på, at en eller flere fundatsbestemmelser ændres. Afgørelsen kan også gå ud på, at fonden sammenlægges med en anden fond, eller at fonden opløses ved uddeling af kapitalen til formålet.
>
> Som nærmere omtalt i bilag 1 er der gennem længere tid udfoldet bestræbelser for at opløse små fonde, hvis administrationsomkostninger ikke står i forhold til nytten, ligesom et stort antal fonde er blevet sammenlagt. I kraft af dette er der opløst eller sammenlagt ca. 5.000 fonde. Udvalget finder, bl.a. af ressourcehensyn, at dette arbejde bør fortsætte efter de hidtidige retningslinier. Arbejdet har været baseret på et samarbejde mellem bestyrelsen, tilsynsmyndigheden og justitsministeriet, således at opløsning eller sammenlægning er sket efter ansøgning fra bestyrelsen.
>
> På denne baggrund foreslås det, at det i § 31 præciseres, at ændringen efter bestemmelsen kan gå ud på, at en fond sammenlægges med en anden fond, eller at fonden opløses ved uddeling af kapitalen til formålet. (…)
>
> I overensstemmelse med sædvanlige permutationsretlige grundsætninger forudsættes det endvidere, at sammenlægning af fonde kun sker, hvis de fonde, der sammenlægges, har samme eller beslægtede formål."

Det fremgår endvidere af fondslovens § 33, stk. 2, at fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen kan beslutte, at en fond, hvis midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet, skal sammenlægges med andre fonde eller opløses ved uddeling af kapitalen.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår følgende, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 74:

> ”Permutation forudsætter som nævnt normalt en ansøgning fra bestyrelsen. Der foreligger ikke eksempler på, at justitsministeriet har foretaget en permutation uden ansøgning, men justitsministeriet har antaget, at dette ikke er udelukket. En vis støtte herfor haves i arvelovens § 69, stk. 2. Efter udvalgets opfattelse er der behov for regler, der giver justitsministeren mulighed for at gribe ind, hvor der er helt åbenbart behov for fundatsændringer, men hvor bestyrelsen ikke vil medvirke til at gennemføre de nødvendige ændringer. En uændret videreførelse af fonden kan i visse situationer indebære en fare for en reel krænkelse af stifterens intentioner. Hvis man ikke i sådanne situationer havde mulighed for at gennemføre fundatsændringer uden ansøgning fra bestyrelsen, ville man kun kunne tilvejebringe grundlaget for ændringer ved at afsætte bestyrelsen i medfør af § 12, stk. 4, en udvej, som næppe altid vil være mulig eller hensigtsmæssig. (…)
>
> Et særligt problem udgør de fonde, hvis kapital ikke (længere) er tilstrækkelig til at varetage fondens formål på rimelig måde.
>
> Efter udvalgets opfattelse kan det ikke udelukkes, at der også i disse situationer kan være behov for ændringer, selv om bestyrelsen ikke tager noget initiativ. En bestemmelse herom foreslås medtaget som stk. 2 i § 32. Efter udvalgets mening bør ændring kunne ske ved fonde, hvis kapital enten absolut set er meget beskeden - efter udvalgets forslag under 50.000 kr. - eller som har et sådant formål, at fondens kapital er åbenbart utilstrækkelig til at opfylde formålet. Ændringen skal kunne gå ud på, at fonden opløses eller sammenlægges med en anden fond. Valget mellem disse 2 muligheder må navnlig afhænge af fondens formål. Er der tale om et formål, der (fortsat) har betydning, men hvor fonden på grund af det for ringe kapitalgrundlag ikke på egen hånd kan tilgodese formålet på rimelig måde, må udgangspunktet være, at fonden søges sammenlagt med en anden fond med samme eller lignende formål. Er der derimod tale om en familiefond, vil der ofte ikke være mulighed for overførelse til en anden fond med samme eller lignende formål, og ændringen må da bestå i, at fonden opløses, og kapitalen udbetales til dem, der er omfattet af formålet.
>
> Ligesom efter stk. 1 er det klart, at ændringen efter stk. 2 kun bør kunne ske efter forhandling mellem bestyrelsen og fondsmyndigheden, og dette foreslås udtrykkeligt angivet i bestemmelsen.”

Fondslovens § 33, stk. 2, ses ikke at være anvendt i Civilstyrelsens administrative praksis ved sammenlægning af fonde.

Herudover fremgår det af fondslovens § 34, at justitsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved sammenlægning af fonde.

Bemyndigelsen i fondslovens § 34 er ikke udnyttet i praksis.

1.1.2 **Administrativ praksis om sammenlægning efter fondslovens § 32, stk. 1**

1.1.2.1 Civilstyrelsens behandling af ansøgninger om sammenlægning

Efter Civilstyrelsens administrative praksis behandles en ansøgning om overførsel af hele fondens kapital til en anden fond som en ansøgning om sammenlægning af fondene, jf. fondslovens § 32, stk. 1, 2. pkt. I det tilfælde, hvor fonden i forbindelse med en opløsning uddeler hele fondens kapital til en anden fond, uden hjemmel i den opløsende fonds vedtægt, betragtes det efter Civilstyrelsens praksis tilsvarende som en ansøgning om sammenlægning. Såfremt det alene er en mindre del af fondens samlede kapital, som overføres til en anden fond, vil det efter Civilstyrelsens administrative praksis bero på en konkret vurdering, hvorvidt der er tale om en sammenlægning eller en egentlig uddeling.

Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at en begrundet ansøgning om sammenlægning bl.a. skal indeholde fondenes navne, oplysning om fondenes samlede formuer på sammenlægningstidspunktet, samt oplysning om, hvilken fond der skal være den fortsættende fond. En ansøgning om sammenlægning af fonde kan desuden indeholde et forslag til en ny vedtægt eller et vedtægtstillæg for den fortsættende fond.

Ved sammenlægning af fonde overgår den eller de ophørende fondes rettigheder og forpligtelser, herunder de bundne aktiver til den fortsættende fond. Der sker således en forhøjelse af de bundne aktiver i den fortsættende fond.

Efter administrativ praksis tillader Civilstyrelsen som udgangspunkt, at en sammenlægning sker med regnskabsmæssig tilbagevirkende kraft.

1.1.2.2 Generelle betingelser for en tilladelse til sammenlægning

Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at det er en betingelse for en tilladelse til sammenlægning, at de deltagende fonde har eksisteret i mindst 10 år. Civilstyrelsen har i praksis i visse tilfælde dispenseret fra alderskravet.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis er det desuden en betingelse for tilladelse til sammenlægning, at de deltagende fonde har samme eller lignende formål. Denne praksis støttes på de specielle bemærkningerne til fondslovens § 32 i betænkning nr. 970/1982 om fonde, hvoraf det bl.a. fremgår, at det i overensstemmelse med sædvanlige permutationsretlige

grundsætninger forudsættes, at sammenlægning af fonde kun sker, hvis de fonde, der sammenlægges, har samme eller beslægtede formål, jf. pkt. 1.1.1 ovenfor.

Civilstyrelsens ses dog også i administrativ praksis at have givet tilladelse til sammenlægning af fonde på andet grundlag, end at fondene har samme eller lignende formål. I sådanne tilfælde ses Civilstyrelsen bl.a. at lægge vægt på stifternes tætte familiemæssige tilknytning, fondenes tætte personkreds, sammenfald i medlemmerne af fondenes bestyrelser, størrelsen af fondenes kapital og andre fællestræk i fondenes vedtægtsbestemmelser om formål.

I overensstemmelse med fondslovens forarbejder er det efter administrativ praksis desuden en betingelse for sammenlægning af fonde, at der ikke sker indskrænkninger i fondenes oprindelige formål, og at der ikke sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fondene. Det kan således være nødvendigt at tilpasse formålet for den fortsættende fond, således at det sikres, at formålet for den ophørende fond så vidt muligt videreføres i den fortsættende fonds formål. At der ikke må ske ændringer i de oprindelige formål indebærer efter administrativ praksis, at den ophørende fonds formål skal inkorporeres i den fortsættende fonds formål, eksempelvis som et delformål. En sammenskrivning af fondenes formål vil som udgangspunkt kunne tillades af Civilstyrelsen.

En sammenlægning vil efter Civilstyrelsens administrative praksis altid kræve en vedtægtsændring for den fortsættende fond. Efter administrativ praksis er det et krav, at fondenes navne og kapital på sammenlægningstidspunktet fremgår af vedtægten for den fortsættende fond. Såfremt der ved indsendelse af en ny vedtægt eller et vedtægtstillæg til Civilstyrelsen for den fortsættende fond sker ændring af fondenes formål, behandler Civilstyrelsen det indsendte som en ansøgning om vedtægtsændring.

Ved sammenlægning af flere mindre fonde ses Civilstyrelsen at have en pragmatisk tilgang til vurderingen af sammenlægningen, herunder betingelsen om, at fondene skal have samme eller lignende formål. Det samme gør sig gældende for vurderingen af, om der sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fondene i den fortsættende fonds formålsbestemmelse.

1.1.2.3 Anvendelse af fordelingsnøgle

Civilstyrelsen ses i administrativ praksis at have givet tilladelse til sammenlægning af fonde, der ikke har samme eller lignende formål, under betingelse af, at der i vedtægten for den fortsættende fond indsættes en fordelingsnøgle.

En betingelse om en fordelingsnøgle opfyldes i praksis ved, at der i den fortsættende fonds vedtægt indsættes en bestemmelse hvoraf det fremgår, med hvilken procentdel overskuddet af kapitalen i fonden skal fordeles mellem formålet i den fortsættende fond og den ophørende fond. Hensigten med at indsætte en fordelingsnøgle i den fortsættende fonds vedtægt er, at denne skal medvirke til at sikre, at der ikke sker en sådan sammenblanding af midlerne, at overskuddet, der stammer fra den eller de ophørende fonde, alene uddeles i overensstemmelse med formålet i den fortsættende fond.

Civilstyrelsens betingelse om indsættelse af en fordelingsnøgle vil ofte være begrundet i, at der er nuancer i fondenes formål, der nødvendiggør, at der indsættes en fordelingsnøgle for at sikre, at der ikke sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fondene.

En fordelingsnøgle beregnes som udgangspunkt i procent ud fra forholdet mellem de enkelte fondes kapital på sammenlægningstidspunktet.

1.1.2.4 Sammenlægning med foreninger

Efter administrativ praksis tillader Civilstyrelsen som udgangspunkt ikke, at en eller flere fonde sammenlægges med en eller flere foreninger med en forening som den fortsættende enhed.

Hensynet bag denne praksis er at undgå, at der overføres kapital fra en fond, der er underlagt fondslovens regler og grundsætninger, til en forening, der ikke er underlagt et tilsvarende regelsæt eller tilsyn. Hvis der gives tilladelse til sammenlægning af fonde og foreninger med en forening som den fortsættende enhed, vil Civilstyrelsen således ikke have mulighed for at føre tilsyn med, at de midler, der overføres fra den eller de deltagende fonde, uddeles i overensstemmelse med fondens formål.

1.1.2.5 Eksempler fra Civilstyrelsens administrative praksis

I det følgende gennemgås enkelte eksempler på sager om sammenlægning af fonde fra Civilstyrelsens administrative praksis.

03-410-06969

Civilstyrelsen tillod ved afgørelse af 7. november 2017 sammenlægning af 13 fonde. Fondene havde alle til formål at støtte sygeplejersker i relation til trang, ferie- og rekreationsophold og videreuddannelse. Fondene var opstået gennem en tidligere sammenlægning af i alt 74 fonde.

Det blev tillagt vægt, at der ved sammenlægning ville blive skabt en kapital af en sådan størrelse, at de enkelte fondes formål om støtte til sygeplejersker bedre kunne realiseres, at fondene ville spare administrationsomkostninger samt at den fortsættende fonds formål dækkede over alle berettigede persongrupper.

03-410-01661

Civilstyrelsen tillod ved afgørelse af 13. november 2017 sammenlægning af to fonde. Den ene fond havde til formål at støtte kvinder, som påtænker at starte eller udvide en forretning, mens den anden fond havde til formål at støtte værdige og trængende medlemmer af Erhverv Norddanmark. Det blev vurderet, at fondene ikke havde samme eller lignende formål.

Fondene havde visse fællestræk, herunder tilknytning til Aalborg Kommune og uddeling til formål af handelsmæssig/erhvervsmæssig karakter. Fondene havde herudover samme bestyrelse og administration. Det blev ligeledes tillagt vægt, at den ene fond havde en mindre kapital. Tilladelsen blev betinget af, at der blev indsat en fordelingsnøgle henset til formålenes forskelligheder samt fondenes størrelse.

03-410-04185

Civilstyrelsen meddelte afslag på sammenlægning af to fonde ved afgørelse af 2. november 2016. Den ene fond havde til formål at støtte studerende og elever inden for havebrug med studierejser m.v., mens den anden fond havde til formål at støtte forskning inden for havebrug og gartneri. Det blev vurderet, at formålene ikke var lignende. Der blev derfor meddelt afslag på sammenlægning under henvisning til forskellene i anvendelsesområderne og den berettigede personkreds.

Bestyrelsen anmodede om genoptagelse under henvisning til, at sammenlægning kan ske på andet grundlag. Civilstyrelsen fastholdt afgørelsen ved brev af 23. januar 2017, idet Civilstyrelsen fandt, at der ikke var grundlag for at imødekomme ansøgningen om sammenlægning på andet grundlag.

1.1.3 **Særligt om spaltning**

Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at der i visse tilfælde kan gives tilladelse til spaltning (opsplitning) i medfør af fondslovens § 32, stk. 1.

I Civilstyrelsens praksis ses tilfælde, hvor der sker en spaltning af en fonds samlede kapital kombineret med:

- sammenlægning af to eller flere eksisterende fonde,

- sammenlægning af en del af fonden, hvorved fonden overdrager en del af aktiverne til en eksisterende fond, som tillige skal overtage varetagelsen af et eller flere delformål, og
- kapitalfrigivelse/opløsning vedrørende en del af fonden, hvorved fonden uddeler en del af de bundne aktiver i overensstemmelse med fondens formål.

Efter Civilstyrelsens administrative praksis skal betingelserne for sammenlægning, kapitalfrigivelse og opløsning i disse tilfælde være opfyldt.

Spaltning kan endvidere ske som led i, at én fond bliver til to eller flere nye fonde, hvorved fonden overdrager en del af aktiverne til en ny fond.

Efter Civilstyrelsens praksis er der kun i helt ekstraordinære tilfælde givet tilladelse til spaltning af en fond i to eller flere selvstændige fonde. Civilstyrelsens tilbageholdenhed er bl.a. begrundet i, at administrationsomkostningerne efter en spaltning typisk vil udgøre en større andel af fondens indtægter. Civilstyrelsens afgørelse herom træffes efter en konkret vurdering ud fra, om der er særlige omstændigheder, der taler for en spaltning, og om de nye selvstændige fondes aktiver og kapital står i rimeligt forhold til formålet således, at hver af fondene er levedygtige.

Det er desuden en betingelse efter administrativ praksis, at der ikke sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden.

Civilstyrelsen er generelt tilbageholdende med at give tilladelse til spaltning, medmindre der er udtrykkelig hjemmel hertil i fondens vedtægt.

1.2 Erhvervsfondsloven

Det følger af erhvervsfondslovens § 89, stk. 1, at fondsmyndigheden kan tillade, at erhvervsdrivende fonde sammenlægges med en eller flere fonde omfattet af fondsloven.

Erhvervsfondsloven indeholder i kapitel 11 regler om fusion mellem erhvervsdrivende fonde (§ 91), herunder bl.a. regler om fælles fusionsredegørelse (§ 92), mellembalance (§ 93), vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling (§ 94), anmeldelse af fusion og indsendelse af dokumenter (§ 95), fondsmyndighedens tilladelse til fusion (§ 96) og fusionens retsvirkningers indtræden (§§ 97 og 98). Erhvervsfondsloven indeholder desuden regler om fusion af en erhvervsdrivende fond med dens helejede datterselskab(er) (§§ 99-106).

2. Fremmed ret

2.1 Norge

I Norge indeholder stiftelsesloven i kapitel 6 regler om »omdanning«, herunder bl.a. regler om fusion, jf. stiftelseslovens § 45, litra b:

> ”I tillegg til endring eller opphevelse av enkeltbestemmelser i den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, eller i stiftelsens vedtekter, kan omdanning blant annet gå ut på:
>
> (…)
>
> b. at stiftelsen slås sammen med én eller flere andre stiftelser med i det vesentlige likeartet formål,
>
> (…)”.

Stiftelseslovens § 46 regulerer de materielle vilkår for »omdanning«. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

> ”Omdanning kan foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen
> a. ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,
> b. er åpenbart unyttig,
> c. er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller
> d. er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.
>
> Dersom bestemmelsen ikke gjelder formålet med stiftelsen, og det ellers må antas at det ved opprettelsen ikke er lagt vesentlig vekt på den, kan omdanning skje når bestemmelsen viser seg å være uheldigeller uhensiktsmessig.”

Det følger af stiftelseslovens § 53, at fusion både kan ske ved at to eller flere stiftelser slås sammen til en ny stiftelse, eller at en eller flere stiftelser overdrager deres ejendele, rettigheder og forpligtelser som helhed til en anden stiftelse. Stiftelsestilsynet kan kræve en skriftlig rapport om fusionen og dennes betydning for stiftelsen.

I forslag til den nye stiftelseslov (NOU 2016:21) har udvalget afgivet følgende bemærkninger vedrørende betingelsen om »likeartet formål«, jf. side 76:

”Etter gjeldende lov § 45 andre ledd bokstav b kan omdanning blant annet gå ut på at stiftelsen slås sammen med én eller flere andre stiftelser med «i det vesentlige likeartet formål». Bestemmelsen kan misforstås slik at det overhodet ikke er adgang til å slå sammen stiftelser med forskjelligartet formål. Etter utvalgets syn kan ikke loven forstås på denne måten, men foreslår likevel at den gjengitte delen av gjeldende lov § 45 andre ledd bokstav b sløyfes for å rydde unna tvil om dette spørsmålet. Hvorvidt stiftelser med uensartet formål kan slås sammen må avgjøres med utgangspunkt i de alminnelige reglene om vilkårene for omdanning etter gjeldende lov § 46 og innholdet av omdanningsvedtak i § 47, og som i det alt vesentlige er videreført i §§ 65 og 66 i lovutkastet.”

Det følger af stiftelseslovens § 53, 6. led, at fusionen træder i kraft fra registreringstidspunktet i Stiftelsesregistret.

2.2 Sverige

I Sverige indeholder stiftelsesloven ikke selvstændige regler om fusion. Fusion behandles efter den generelle bestemmelse om permutation i kapitel 6 i stiftelsesloven. Stiftelseslovens kapitel 6, § 1 har følgende ordlyd:

”Ändring m.m. efter tillstånd av Kammarkollegiet

1 § Styrelsen eller förvaltaren får inte utan tillstånd av Kammarkollegiet ändra eller upphäva eller i särskilt fall åsidosätta föreskrifter i stiftelseförordnandet som avser

1. stiftelsens ändamål,
2. hur stiftelsens förmögenhet ska vara placerad,
3. huruvida stiftelsen ska ha egen eller anknuten förvaltning,
4. av vem en styrelseledamot eller förvaltaren entledigas eller utses eller hur styrelsen ska vara sammansatt,
5. styrelsens beslutförhet eller omröstningsförfarande,
6. arvode till styrelsens ledamöter eller förvaltaren,
7. räkenskaper eller årsredovisning för stiftelsen,
8. revision, eller
9. rätt att föra talan om skadestånd till stiftelsen eller att ansöka om entledigande av styrelseledamot eller förvaltare.

Föreskrifterna får ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas endast om de på grund av ändrade förhållanden inte längre kan följas eller har blivit uppenbart onyttiga eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter.

Föreskrifter som avses i första stycket 2-9 får dessutom ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas om det finns andra särskilda skäl. Föreskrifter som avses i första stycket 1 får ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas om det finns synnerliga skäl.

> Vid ändring av föreskrifter om stiftelsens ändamål ska vad som kan antas ha varit stiftarens avsikt beaktas så långt möjligt. Lag (2009:244).”

2.3 Finland

I Finland findes reglerne om fusion i stiftelseslovens kapitel 11. Stiftelseslovens kapitel 11, § 1 har følgende ordlyd:

> ”En stiftelse (överlåtande stiftelse) kan fusioneras med en annan stiftelse som i väsentligt avseende har samma ändamål och samma förutsättningar för ändring av ändamålet (övertagande stiftelse) så att den överlåtande stiftelsens tillgångar och skulder övergår till den övertagande stiftelsen.
>
> När en stiftelse bildas kan det i stadgarna bestämmas annat om förutsättningarna för fusion än vad som föreskrivs i 1 mom. Beslut om strykande av sådana bestämmelser i stadgarna som gäller förutsättningarna för fusion ska fattas enhälligt av alla ledamöter i organet, om inte stiftaren har bestämt annat i stadgarna när stiftelsen bildades.
>
> Om en stiftelses ändamål är att stödja en i stadgarna namngiven människa eller juridisk person, krävs denna aktörs samtycke till fusionen, om inte annat bestäms i stadgarna.”

Det følger af stiftelseslovens kapitel 11, § 2, at fusion både kan ske ved, at en eller flere overdragende stiftelser fusioneres med en overtagende stiftelse, eller ved at mindst to overdragende stiftelser fusioneres og tilsammen danner en overtagende stiftelse.

Stiftelseslovens kapitel 11, §§ 3-14, regulerer den nærmere proces for fusion mellem stiftelser, herunder regler om fusionsplan, meddelelse til kreditorer, registrering, retsvirkning, m.v.

3. Udvalgets overvejelser

3.1 Indledende om udvalgets overvejelser

Det fremgår af fondsudvalgets kommissorium, at udvalget bl.a. skal overveje reglerne om sammenlægning af fonde.

Udvalget har på den baggrund overvejet, om der er behov for at foretage ændringer af de gældende regler herom.

Udvalget finder, at der så vidt muligt bør skabes større parallelitet mellem henholdsvis fondslovens og erhvervsfondslovens regler om fusion. Udvalget foreslår bl.a. af denne grund, at

reglerne i fondsloven betegnes »fusion« i stedet for »sammenlægning«, når to eller flere fonde, der er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, fusioneres.

Det er udvalgets ønske at lempe på kravene til, at fonde, der er omfattet af lovens anvendelsesområde, kan fusionere, for derved at muliggøre, at fonde kan slås sammen til større enheder og derigennem opnå bedre mulighed for at realisere fondens formål og drive fonden bedst muligt.

Med henblik på bl.a. at lette overblikket i fondsloven foreslår udvalget desuden, at reglerne om fusion samles i et selvstændigt kapitel i loven.

Nedenfor i pkt. 3.2-3.6 behandles udvalgets overvejelser om fusion mellem to eller flere fonde, der er omfattet af fondslovens anvendelsesområde. Udvalgets overvejelser om fusion med erhvervsdrivende fonde og sammenlægning med andre ikke-omfattede og undtagne fonde fremgår af pkt. 3.7 nedenfor. Endelig indeholder pkt. 3.8 udvalgets overvejelser om sammenlægning med foreninger samt pkt. 3.9 udvalgets overvejelser om spaltning.

3.2 Indledende om fusion

3.2.1 Egentlig og uegentlig fusion

Som retstilstanden er i dag, kan sammenlægning (herefter fusion) efter fondsloven alene ske ved såkaldt uegentlig fusion. Ved *uegentlig* fusion forstås, at den eller de ophørende fondes kapital overdrages til en eksisterende fond, der bliver den fortsættende fond.

På området for erhvervsdrivende fonde kan fusion ske både i form af uegentlig og egentlig fusion. Ved *egentlig* fusion forstås, at to eller flere fonde fusioneres til en ny fond. Dette fremgår af erhvervsfondslovens § 91, stk. 1, 1 og 2. pkt., hvorefter en erhvervsdrivende fond kan opløses uden likvidation ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til en anden erhvervsdrivende fond, eller ved at to eller flere erhvervsdrivende fonde sammensmeltes til en ny fond.

Udvalget har derfor overvejet, om fusion efter fondsloven bør kunne ske i form af egentlig og uegentlig fusion.

Udvalget finder, at der ikke er væsentlige hensyn, som taler imod, at fusion bør kunne ske i form af både egentlig og uegentlig fusion.

Det er udvalgets vurdering, at fonde bør have samme adgang til at fusionere ved både uegentlig fusion og egentlig fusion, som erhvervsdrivende fonde har efter erhvervsfondsloven.

Udvalget foreslår således, at muligheden for, at fonde kan fusionere ved, at en eller flere ophørende fonde overdrager rettigheder og forpligtelser, herunder kapitalen til en fortsættende fond, videreføres. Udvalget foreslår endvidere, at der samtidig indføres mulighed for, at fonde kan fusionere ved, at der stiftes en ny fond, og at de ophørende fonde overdrager kapitalen til den nystiftede fond.

3.2.2 **Universalsuccession**

Udvalget har overvejet, om der bør indføres en bestemmelse i fondsloven om, at fusion mellem fonde sker ved universalsuccession.

Universalsuccession indebærer både civilretlige og skatteretlige fordele. De civilretlige fordele ved universalsuccession er, at den fortsættende eller nye enhed ved fusionen indtræder i alle rettigheder og forpligtelser, som den eller de ophørende enheder havde opnået eller påtaget sig, uden at det kræver kreditorernes samtykke. Ved universalsuccession kan den fortsættende eller nye fond dermed uden videre indtræde i de aftaler og kontrakter, som den ophørende fond har indgået.

De skatteretlige fordele følger af reglerne i fusionsskatteloven. Fusionsskattelovens § 14 c, nr. 1 indeholder hjemmel til skattefri fusion mellem fonde, der er omfattet af fondsbeskatningsloven. Både fonde, der er omfattet af fondsloven, og erhvervsdrivende fonde, der er omfattet af erhvervsfondsloven, er skattepligtige i henhold til fondsbeskatningsloven, jf. fondsbeskatningslovens § 1, nr. 1. De væsentligste følger af, at fusionsskattelovens kapitel 1 finder anvendelse ved fusion mellem fonde er, at der ikke udløses realisationsbeskatning hos den indskydende fond, og at den modtagende fond succederer i den indskydende fonds skattemæssige status i relation til de aktiver og passiver, der overtages ved fusionen. En fusion i fusionsskattelovens forstand indebærer, at den indskydende fond ophører ved overdragelse af aktiver og passiver til den modtagende fond, eller sammensmeltes med denne, jf. fusionsskattelovens § 1, stk. 3. Sker der opløsning ved likvidation af den eller de indskydende fonde, er transaktionen ikke omfattet af fusionsskatteloven, og betingelserne for at anvende reglerne i fusionsskattelovens kapitel 1 om skattefri fusion er således ikke opfyldt.

På området for erhvervsdrivende fonde følger adgangen til fusion ved universalsuccession af erhvervsfondslovens § 91, stk. 1.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der i fondsloven indføres en bestemmelse svarende til erhvervsfondslovens § 91, stk. 1, således at en fusion mellem en eller flere fonde, der er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, gennemføres uden kreditorernes samtykke (ved universalsuccession). Virkningen af en fusion vil herefter være, at den eller de fonde, der ikke er den fortsættende fond, opløses uden for reglerne om opløsning i betænkningens kapitel 11 ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til den fortsættende eller nystiftede fond. Udvalget har lagt vægt på, at fusion mellem fonde, der er omfattet af fondsloven, ikke bør udløse ophørsbeskatning for den eller de ophørende fonde. Dette er også forudsat i fusionsskattelovens § 14 c, stk. 1, nr. 1.

3.3 Fusion efter indstilling fra bestyrelsen

Efter fondslovens § 32, stk. 1, 1. og 2. pkt., kan fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen tillade, at fonde sammenlægges med andre fonde. Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at sammenlægning af fonde som udgangspunkt er betinget af, *at* fondene har samme eller lignende formål, *at* der ikke sker ændring af de oprindelige formål, herunder at der ikke sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fondene, og *at* fondene har eksisteret i mindst 10 år. Det er efter administrativ praksis herudover en betingelse, at der foretages en vedtægtsændring for den fortsættende fond, ligesom der i visse tilfælde stilles krav om en fordelingsnøgle.

Udvalget har drøftet, om der er behov for at foreslå ændringer af de materielle krav til, hvornår fusion kan tillades efter indstilling fra bestyrelsen.

Udvalgets nærmere overvejelser om udformningen af reglerne om fusion tager udgangspunkt i, at de gældende regler og praksis for fusion mellem fonde – efter udvalgets opfattelse – er for restriktive, ikke mindst for fonde med en mere begrænset kapital og afkast. Dette gælder bl.a. med hensyn til de betingelser, der efter administrativ praksis opstilles for fondsmyndighedens tilladelse til fusion.

3.3.1 Fondsmyndighedens tilladelse

Som retstilstanden er i dag, kræves fondsmyndighedens tilladelse, hvis bestyrelsen ønsker at lade fonden indgå i en sammenlægning med en eller flere andre fonde.

Udvalget finder, at kravet om fondsmyndighedens tilladelse bør videreføres, således at fusion også fremadrettet sker efter indstilling fra bestyrelsen og under betingelse af fondsmyndighedens tilladelse. At en fusion skal ske ved involvering af både bestyrelsen og fondsmyndigheden

skyldes, at bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan, og at fonde ikke har ejere, som kan føre tilsyn med bestyrelsen, hvorfor der fortsat er behov for at stille krav om fondsmyndighedens tilladelse til fusion mellem fonde.

Udvalget skal i den forbindelse pege på, at der også på området for erhvervsdrivende fonde kræves offentlig tilladelse til fusion mellem fonde. Erhvervsfondslovens § 89 foreskriver således, at sammenlægning af en erhvervsdrivende fond med en eller flere fonde, der er omfattet af fondsloven, kræver tilladelse fra fondsmyndigheden. Efter erhvervsfondslovens § 96 kræver fusion mellem to erhvervsdrivende fonde tilsvarende tilladelse fra fondsmyndigheden.

Udvalget finder endvidere, at dette også fremover bør gælde, uanset om vedtægten måtte foreskrive, at bestyrelsen eller andre kan træffe beslutning om fusion uden fondsmyndighedens tilladelse. Udvalget foreslår derfor, at fondslovens § 32, stk. 2, videreføres for så vidt angår fusion mellem fonde.

3.3.2 **Krav til fondens levetid**

Udvalget har drøftet om den administrative praksis, hvorefter tilladelse til fusion som udgangspunkt er betinget af, at fondene har eksisteret i mindst 10 år, bør videreføres.

Til fordel for videreførelse af kravet til fondenes levetid taler, at levetidsvurderingen varetager et hensyn til at undgå, at fonde anvendes til projekter, hvor det ved stiftelsen er klart, at levetiden vil være kort. Kravet bidrager således til at undgå, at reglerne om fusion misbruges ved, at en fond f.eks. stiftes alene med det formål at overtage en anden fonds midler gennem fusion.

Imod videreførelse af kravet til fondenes levetid taler, at udvalget foreslår, at fondsmyndigheden ved fondens stiftelse skal foretage en vurdering af, om fonden besidder en formue til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække. Efter udvalgets opfattelse vil vurderingen af fondens levetid på stiftelsestidspunkt bl.a. bidrage til at undgå, at reglerne om fusion misbruges ved, at der stiftes fonde med en begrænset levetid med det formål at overtage en anden fonds kapital gennem reglerne om fusion.

Det taler endvidere imod videreførelse af kravet, at der kan forekomme situationer, hvor der efter stiftelsen af en fond opstår tvivl om fondens levedygtighed, og hvor fusion er hensigtsmæssig for fondens overlevelse og efterlevelse af vedtægtens formålsbestemmelse.

Udvalget foreslår på baggrund af en afvejning af ovenstående hensyn, at alderskravet, der gælder efter administrativ praksis, ikke bør videreføres.

Udvalget finder imidlertid anledning til at bemærke, at der ved gennemførelse af en fusion bør være en formodning for, at det er den ældste eller største af de fonde, som indgår i fusionen, der er den fortsættende fond. Denne formodning bør opstilles af hensyn til at undgå misbrug af reglerne i situationer, hvor der ansøges om, at den yngste eller mindste af de fonde, der indgår i fusionen, skal være den fortsættende fond og dermed overtage den ældre eller større fonds rettigheder, forpligtelser og kapital.

3.3.3 **Fusion af fonde med samme eller beslægtede formål**

Udvalget har drøftet, om der bør ske en ændring af de materielle vilkår for, hvornår der kan gives tilladelse til fusion af fonde, som har samme eller beslægtede (lignende) formål.

Som gennemgået under gældende ret ovenfor forudsættes det i forarbejderne til fondslovens § 32, stk. 1, at sammenlægning af fonde kun bør ske, hvis de fonde, der sammenlægges, har samme eller beslægtede formål. Dette er i Civilstyrelsens administrativ praksis udlagt således, at fondene skal have »samme eller lignende« formål.

Udvalget finder, at kravet om, at fondene skal have samme eller lignende formål, varetager et vigtigt hensyn, idet det herved sikres, at en fond kan fortsætte sit virke i overensstemmelse med – eller næsten i overensstemmelse med – dens formål. Udvalget skal i den forbindelse pege på, at kravet ifølge betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 72, har baggrund i sædvanlige permutationsretlige grundsætninger.

Udvalget skal dog samtidig pege på, at der efter udvalgets opfattelse i administrativ praksis i visse tilfælde ses at være anlagt en for restriktiv forståelse af, hvad der forstås ved »beslægtede formål« (som i administrativ praksis er udlagt sådan, at formålene skal være »lignende«). Dette kommer efter udvalgets opfattelse bl.a. til udtryk ved, at formål, som tilhører for forskellige underkategorier af samme emne, ikke nødvendigvis skal anses for at være »lignende« formål, men i visse tilfælde kan anses for at være »beslægtede« formål.

På området for erhvervsdrivende fonde blev det med Erhvervsfondsudvalgets rapport af december 2012 om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde og den efterfølgende nyaffattelse af erhvervsfondsloven præciseret i lovens forarbejder, hvad der forstås ved »beslægtede formål«. Af Erhvervsfondsudvalgets rapport fremgår således som følger, jf. side 354:

> ”Ved vurderingen af, om de fusionerende fondes formål er »beslægtede«, skal der tages hensyn til, om det er muligt at videreføre en ophørende fonds formål indenfor den fortsættende fonds formål, eventuelt efter en mindre formålsudvidelse i den fortsættende fond. F.eks. hvis to fonde, som ønskes fusioneret, begge ejer en

> udlejningsejendom, og de begge har til formål at udleje boliger, men den påtænkte fortsættende fond har til formål at udleje til studerende, og den påtænkte ophørende fond har til formål at udleje til pensionister, vil det ofte ved en formålsudvidelse af den påtænkte fortsættende fond være muligt at sikre, at den fortsættende fonds oprindelige ejendom fortsat kun må udlejes til studerende, mens den ophørende fonds oprindelige ejendom fortsat kun må udlejes til pensionister. Sådanne formål bør derfor fremover betragtes som »beslægtede«. Derimod vil formålene ikke være "beslægtede", hvis den påtænkte ophørende fonds formål ikke uden en større formålsudvidelse i den fortsættende fond, vil kunne indeholdes i dennes formål og blive varetaget kompetent af den fortsættende fonds bestyrelse."

Udvalget finder på den baggrund, at der bør ske en opblødning af administrativ praksis for, hvornår fondes formål er så tilpas tæt på hinanden, at der kan gives tilladelse til fusion, og at det nærmere indhold af udtrykket *samme eller beslægtede* formål bør præciseres nærmere.

Udvalget skal i den forbindelse pege på, at det altid vil bero på en konkret vurdering, om fondene har samme eller beslægtede formål. Ved vurderingen af, om de fusionerende fondes formål er beslægtede, bør der efter udvalgets opfattelse tages hensyn til, om det er muligt at videreføre en ophørende fonds formål indenfor den fortsættende fonds formål, eventuelt efter en vis formålsudvidelse i den fortsættende fond. Omvendt vil det tale imod, at formålene er beslægtede, hvis den påtænkte ophørende fonds formål ikke uden en større formålsudvidelse i den fortsættende fond vil kunne indeholdes i dennes formål.

Dækker den fortsættende fonds formål over alle kredse af berettigede enkeltpersoner i den ophørende fonds formål, vil det efter udvalgets opfattelse med betydelig vægt tale for, at fondene har samme eller beslægtede formål.

Har fondenes formål en eller flere fællesnævnere, f.eks. at udføre beslægtede aktiviteter eller at yde støtte inden for samme emne, herunder at yde støtte til underkategorier inden for samme emne, vil det efter udvalgets opfattelse også tale for, at formålene er beslægtede. Eksempelvis vil støtte til forskning i odontologi og støtte til tandlægestuderendes studier i udlandet som udgangspunkt skulle anses som beslægtede formål, idet der er tale om støtte inden for samme emne.

Hvis fondenes formål er beslægtede, men hensynet til en videreførelse af den ophørende fonds formål nødvendiggør en formålsudvidelse i den fortsættende fond, skal en sådan formålsudvidelse ske som led i fusionen, og tilladelse hertil kan således gives af fondsmyndigheden efter reglerne om vedtægtsændringer. Hvis det for at opfylde kriteriet om, at fondenes formål skal være beslægtede, er nødvendigt med en formålsudvidelse i den fortsættende fond, skal en sådan

formålsudvidelse behandles efter reglerne om vedtægtsændring, inden fondsmyndigheden kan give tilladelse til fusion, jf. betænkningens kapitel 9.

Udvalget har endvidere drøftet, om der – foruden kravet om, at fondene skal have samme eller beslægtede formål – bør stilles yderligere krav til, hvornår der kan gives tilladelse til fusion.

Efter gældende ret er det, udover overvejelser om, hvorvidt en fusion kan anses for hensigtsmæssig for de deltagende fonde, tilstrækkeligt for, at der kan gives tilladelse til fusion, at fondene har samme eller lignende formål (forudsat, at levetidskravet er opfyldt, og der ikke sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller berettigede forventninger om ydelser fra fonden). Det følger af erhvervsfondsloven, at der ved fusion mellem erhvervsdrivende fonde stilles krav om, at den ophørende fonds formål 1) vil blive væsentlig bedre varetaget ved fusionen eller 2) ikke længere eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt, jf. erhvervsfondslovens § 91, stk. 2. Endvidere stilles der for den fortsættende erhvervsdrivende fond krav om, at 1) fusionen ikke strider mod denne fonds vedtægt, og 2) fusionen må antages at være i denne fonds interesse, jf. erhvervsfondslovens § 91, stk. 3.

Det er som nævnt udvalgets opfattelse, at der af hensyn til fondenes fleksibilitet og en effektiv administration af fondene generelt bør ske en lempelse af de materielle krav for, hvornår der kan gives tilladelse til fusion. Det skyldes bl.a., at en fusion medfører og i en række tilfælde muliggør, at en fond kan »leve videre« som en ny eller anden (fortsættende) fond. Som led i udvalgets ønske om generelt at lempe de materielle krav for, hvornår der kan gives tilladelse til fusion, har udvalget ikke fundet anledning til, at stille krav om eksempelvis, at den ophørende fonds formål vil blive væsentligt bedre varetaget ved fusionen, eller ikke længere eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt.

Udvalget finder dog samtidig anledning til at bemærke, at en fusion i sagens natur vil skulle være i fondenes interesse. Har fondsmyndigheden holdepunkter for at antage, at en fusion vil ske som led i varetagelse af uvedkommende interesser (f.eks. stifters eller ledelsesmedlemmernes personlige interesser), bør fondsmyndigheden anmode om yderligere oplysninger om baggrunden for den påtænkte fusion med henblik på at sikre sig, at bestyrelsesmedlemmerne i de fusionerende fonde alene varetager fondenes formål og interesser, jf. herom også betænkningens kapitel 7 om ledelse. Strider fusionen mod én eller flere af de deltagende fondes vedtægt, vil fusionen alene kunne tillades, hvis vedtægten kan ændres efter reglerne om vedtægtsændringer. Hvis fusionen strider mod en eller flere af de deltagende fondes vedtægt, bør fondsmyndigheden anlægge en mere indgående vurdering af ændringen af vedtægten og således tage stilling til, om der kan ske en fusion.

3.3.4 **Fusion af fonde uden samme eller beslægtede formål**

Udvalget har drøftet, om der bør kunne gives tilladelse til fusion af fonde, som ikke har samme eller beslægtede formål.

For det første har udvalget i den forbindelse drøftet Civilstyrelsens praksis om tilladelse til fusion af fonde, som har *flere fælles forhold.*

Som gennemgået i pkt. 1.1.2.2 under gældende ret ses Civilstyrelsen i administrativ praksis i visse tilfælde at have givet tilladelse til sammenlægning af fonde, som ikke har samme eller lignende formål. I sådanne tilfælde ses Civilstyrelsen bl.a. at lægge vægt på stifternes tætte familiemæssige tilknytning, fondenes tætte personkreds, om der er personsammenfald i bestyrelsen i fondene, størrelsen af fondenes kapital og andre fællestræk i fondenes formålsbestemmelser.

Udvalget finder, at denne adgang bør videreføres. Efter udvalgets opfattelse er det således gavnligt for fondene, hvis der kan gives tilladelse til fusion i tilfælde, hvor fondene deler flere fælles grundlæggende forhold. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis fondene har samme stifter, hvis der er en tæt familiemæssig tilknytning mellem fondenes stiftere, eller hvis der er flere fælles grundlæggende kriterier i fondenes formål, f.eks. hvis fondene virker eller yder støtte inden for samme geografiske område. I disse tilfælde vil bl.a. hensynet til fondenes fleksibilitet og en effektiv administration af fondene kunne tilsige, at der gives tilladelse til fusion, selv om fondene ikke har samme eller beslægtede formål. Udvalget mener imidlertid ikke, at der bør kunne lægges vægt på, om der er personsammenfald i bestyrelsen i de fusionerende fonde.

For det andet har udvalget drøftet, om der også i andre tilfælde bør kunne gives adgang til fusion af fonde, som ikke har samme eller beslægtede formål.

Udvalget finder som nævnt i pkt. 3.3.3 ovenfor, at kravet om, at fondene skal have samme eller beslægtede formål, og som bygger på sædvanlige permutationsretlige grundsætninger, varetager et vigtigt hensyn.

Udvalget finder ikke desto mindre, at der er gode grunde til at udvide adgangen til, at fonde kan fusioneres, selv om de ikke har samme eller beslægtede formål. Udvalget skal i den forbindelse pege på, at den eller de ophørende fondes formål også fremover vil kunne varetages, såfremt der indsættes en fordelingsnøgle i den fortsættende eller den nye fonds vedtægt, jf. pkt. 3.3.5 nedenfor.

Udvalget skal endvidere pege på, at kravet om, at fusionerende fonde skal have samme eller beslægtede formål, indebærer en indsnævring af fondenes fleksibilitet og mulighed for at fusionere. Dette skal endvidere ses i lyset af, at fusion alene vil kunne ske, hvis bestyrelsen i hver af de fusionerende fonde mener, at fonden bør indgå i en fusion, og at dette vil være i fondens interesse. Hvis en fondsbestyrelse mener, at en fusion vil være i fondens interesse, skal bestyrelsen således ikke alene finde en anden fond, som har samme eller beslægtet formål; fusion kræver også, at der er en gensidig interesse heri.

Efter udvalgets opfattelse skal der desuden peges på, at hensynene til fondenes evne til at realisere formålet og en effektiv administration af fondene tilsiger, at der også i visse tilfælde bør kunne gives tilladelse til fusion af fonde, som ikke har samme eller beslægtede formål. En fusion vil således kunne have den fordel, at det vil kunne føre til en bedre varetagelse af de fusionerende fondes formål, idet de fusionerende fonde ved en fusion slår kapitalen sammen, hvorved mulighederne for at opnå et afkast, som kan anvendes til formålet, forbedres. Endvidere vil en fusion kunne have den fordel for de fusionerende fonde, at de vil kunne opnå besparelser i administrationsomkostninger m.v., som i stedet vil kunne anvendes til realisering af formålet.

Omvendt er det efter udvalgets opfattelse klart, at der ikke bør gives tilladelse til fusion i ethvert tilfælde, hvor bestyrelsen i de fusionerende fonde kan begrunde, at fusionen vil fremme fondenes evne til at realisere formålet, eksempelvis ved, at der vil blive skabt et større afkast eller ved, at fondene vil opnå besparelser i administrationsomkostninger.

Efter udvalgets opfattelse er der imidlertid her særlige hensyn at tage til navnlig mindre fonde.

Som det fremgår af udvalgets kommissorium, kan det være svært for navnlig mindre fonde at opretholde et tilfredsstillende afkast til brug for fondens uddelinger, særligt efter at administrationsomkostninger m.v. er betalt. Ifølge kommissoriet er der i lyset heraf fra flere sider peget på, at reglerne om sammenlægning af fonde er for restriktive.

Efter administrativ praksis er der imidlertid ikke nogen (klar) adgang til fusion alene på grundlag af fondenes størrelse. Som gennemgået under pkt. 1.1.2.2 om Civilstyrelsens administrative praksis kan en fonds størrelse dog indgå som et moment i vurderingen af, om der kan gives tilladelse til fusion.

Som nævnt ovenfor vil en udvidelse af adgangen til fusion af mindre fonde have den fordel, at mindre fonde vil kunne slå kapitalen sammen, sådan at fondene lettere kan opnå et afkast, som kan anvendes til formålet. Endvidere vil en lempelse af adgangen til fusion af fonde, som ikke har samme eller beslægtede formål, kunne indebære, at mindre fonde vil kunne opnå

besparelser i administrationsomkostninger m.v., som i stedet vil kunne anvendes til realisering af formålet.

Af de anførte grunde finder udvalget, at en udvidelse af adgangen til fusion navnlig vil være formålstjenligt for mindre fonde – det vil sige fonde med en begrænset kapital – som ved en fusion vil kunne opnå større kapital og afkast eller besparelser i administrationsomkostninger m.v.

Af de ovenfor anførte grunde finder udvalget endvidere, at en udvidelse af adgangen til fusion af fonde, som ikke har samme eller beslægtede formål, også vil kunne være formålstjenlig for fonde, hvis kapital ikke står i tilstrækkeligt forhold til formålet. For disse fonde vil alternativet således ofte være opløsning, jf. betænkningens kapitel 11. Hvis der i stedet gives tilladelse til fusion, vil en fond, hvis kapital ikke står i rimeligt forhold til formålet, i stedet kunne leve videre med et bedre kapitalgrundlag eller med færre administrationsomkostninger m.v.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der kan gives tilladelse til fusion af fonde, som ikke har samme eller beslægtede formål, hvis der er tale om en mindre fond, og fusionen må antages at medføre, at fondens formål vil blive bedre varetaget ved fusionen. Også fonde, hvis kapital ikke står i rimeligt forhold til formålet, bør kunne opnå tilladelse til fusion, hvis det må antages, at fondens formål vil blive bedre varetaget ved fusionen.

Tilladelse bør dog alene gives under betingelse af, at der indsættes en fordelingsnøgle i den fortsættende eller den nye fonds vedtægt, jf. pkt. 3.3.5 nedenfor.

Hovedsigtet med den foreslåede ordning vil være, at der kan gives tilladelse til fusion til mindre fonde, hvis fusionen må antages at medføre, at fondens formål vil blive bedre varetaget ved fusionen. Om der er tale om en »mindre fond« vil navnlig skulle afgøres ud fra størrelsen af fondens kapital. Udvalget bemærker, at der ikke kan fastsættes en grænse for, hvad der anses for at være en mindre fond, jf. også udvalgets overvejelser om opløsning i betænkningens kapitel 11.

Også fonde, hvis kapital står i et rimeligt forhold til formålet, vil kunne opnå tilladelse til fusion, hvis fondens kapital er af en begrænset størrelse. Udvalget bemærker, at der heller ikke her kan fastsættes en bestemt kapitalgrænse. Tilladelse bør dog alene gives, hvis det på baggrund af bestyrelsens ansøgning må antages, at fusionen vil medføre, at fondens formål vil blive bedre varetaget ved fusionen. Det vil navnlig kunne være tilfældet, hvis den nye eller fortsættende fond vil opnå et bedre kapitalgrundlag, som kan anvendes til realisering af formålet, eller hvis

fondene vil kunne opnå besparelser i administrationsomkostninger, som kan anvendes til formålene.

Der vil dog ikke kunne gives tilladelse til fusion, hvis fondenes formål er uforenelige eller modstridende. Det må antages, at der vil være tale om ganske få tilfælde, hvor fondenes formål er uforenelige eller modstridende. Som eksempel herpå kan efter udvalgets opfattelse nævnes støtte til henholdsvis fremme af grøn energi og bevarelse af fossile brændstoffer.

Hvis fondene ikke har samme eller beslægtede formål, bør tilladelse til fusion endvidere alene kunne gives, hvis samtlige af de fonde, der ønsker at indgå i fusionen, er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, jf. herom også pkt. 3.7 nedenfor. Er der eksempelvis tale om fusion mellem en fond omfattet af fondslov og en erhvervsdrivende fond omfattet af erhvervsfondsloven, eller sammenlægning mellem en fond omfattet af fondsloven og en anden ikke-omfattet eller undtagen fond, vil der ikke kunne gives tilladelse til fusion eller sammenlægning, hvis fondene ikke har samme eller beslægtede formål. Det skyldes bl.a., at kravet om, at fondene skal have samme eller beslægtede formål har baggrund i sædvanlige permutationsretlige grundsætninger. Det bemærkes i den forbindelse, at den eller de ikke-omfattede fonde, herunder erhvervsdrivende fonde, eller undtagne fonde, der deltager i fusionen eller sammenlægningen skal have tilladelse hertil af fondens tilsynsmyndighed, herunder Erhvervsstyrelsen for erhvervsdrivende fonde.

3.3.5 **Anvendelse af fordelingsnøgle**

Civilstyrelsen ses i administrativ praksis at have givet tilladelse til sammenlægning af fonde, der ikke har samme eller lignende formål, under betingelse af, at der i vedtægten for den fortsættende fond indsættes en fordelingsnøgle.

Udvalget finder, at Civilstyrelsens administrative praksis herom bør videreføres.

Anvendelse af en fordelingsnøgle vil således bl.a. kunne være relevant i det tilfælde, hvor fondenes, herunder også ved fusion mellem fonde og erhvervsdrivende fonde, og sammenlægning med andre ikke-omfattede og undtagne fonde, formål er beslægtede, men alligevel så forskellige, at en fordelingsnøgle må anses for hensigtsmæssig for den fortsatte varetagelse af formålene, eller hvor der gives tilladelse til fusion mellem fonde omfattet af fondsloven på andet grundlag, end at fondene har samme eller beslægtede formål.

Betingelsen om en fordelingsnøgle vil dermed kunne anvendes i alle tilfælde, hvor der er behov for at sikre, at der ikke sker indskrænkninger i fondenes oprindelige formål, og at der ikke sker

en sammenblanding af midlerne, således at midlerne fra den eller de ophørende fonde alene uddeles i overensstemmelse med formålet i den fortsættende fond.

En fordelingsnøgle vil skulle fastsættes i procent ud fra forholdet mellem de enkelte fondes formål og kapital på fusionstidspunktet.

3.3.6 **Den fortsættende eller nye fonds vedtægt**

Efter Civilstyrelsens administrative praksis vil fusion kræve en vedtægtsændring for den fortsættende fond. Efter praksis er det et krav, at fondenes navne og kapital på sammenlægningstidspunktet fremgår af vedtægten for den fortsættende fond.

Udvalget finder, at denne praksis bør videreføres, således at der ved fondsmyndighedens tilladelse til fusion mellem fonde bør stilles krav om, at som minimum fondenes navne og kapital på fusionstidspunktet fremgår af den fortsættende eller nystiftede fonds vedtægt. Dette har den fordel, at der i den fortsættende eller nystiftede fonds vedtægt kan findes oplysninger om fusionen.

Udvalget bemærker, at det i den forbindelse vil være hensigtsmæssigt, hvis der ved ændringen af den fortsættende fonds vedtægt udarbejdes en præambel med relevante oplysninger om den foretagne fusion.

Udvalget har desuden overvejet, hvorvidt en fusion mellem fonde altid bør kræve en formålsændring for den fortsættende fond, bortset fra det tilfælde, hvor fondenes formål er identiske.

Udvalget finder, at der ikke kan stilles krav om, at der altid skal foretages en formålsændring, hvis fondenes formål ikke er identiske. Det vil efter udvalgets vurdering bero på en konkret vurdering af fondenes formål, om der er behov for en formålsændring for den fortsættende fond. Ved vurderingen af, om der skal foretages en formålsændring, må der efter udvalgets opfattelse lægges betydeligt vægt på, om fusionen medfører indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller enkeltpersoners berettigede forventninger om ydelser fra fonden.

3.4 Fusion efter forhandling med bestyrelsen

Efter gældende ret kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen beslutte, at en fond skal sammenlægges med andre fonde.

Udvalget finder, at denne mulighed bør udgå af fondsloven. Udvalget lægger vægt på, at bestemmelsen ikke ses at være anvendt i praksis.

3.5 Fremgangsmåden ved fusion, herunder registrering og retsvirkning

3.5.1 Retsvirkning og registrering i Erhvervsstyrelsens it-system

Udvalget foreslår, at en ophørende fond anses for opløst, og dens rettigheder og forpligtelser anses for overgået som helhed til den fortsættende eller nystiftede fond, når (1) tilladelse til fusion er givet, og (2) fusionen er registeret i Erhvervsstyrelsens it-system.

Udvalget foreslår endvidere, at såfremt en fond, der opstår som led i en fusion, indgår en aftale, inden fonden er registeret, og medkontrahenten er vidende om, at fonden ikke er registeret, kan medkontrahenten, medmindre andet er aftalt, hæve aftalen, hvis registrering nægtes. Var medkontrahenten uvidende om, at fonden ikke var registeret, kan denne hæve aftalen, så længe fonden ikke er registeret.

Udvalget ønsker hermed at sikre klarhed over, hvornår en fond, som ophører ved fusion, anses for opløst, og hvornår retsvirkningerne af fusionen indtræder. Udvalgets forslag har endvidere til formål at sikre hensynet til fondens medkontrahenter, som handler i tiltro til, at en nystiftet fond enten er eller vil blive registreret.

Det foreslåede vil være i overensstemmelse med erhvervsfondslovens §§ 97 og 98 om registrering og indtræden af fusionens retsvirkning.

3.5.2 Om den eller de ophørende fondes regnskabsår

Udvalget foreslår, at der indføres regler svarende til erhvervsfondsloven § 91, stk. 5, således at hvis en ophørende fond har afsluttet et regnskabsår inden tidspunktet, hvor den ophørende fonds rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået til den fortsættende fond, og bestyrelsen endnu ikke har godkendt årsregnskabet for denne regnskabsperiode, så skal bestyrelsen godkende årsregnskabet for regnskabsperioden senest samtidig med beslutningen om fusion. Hensynet bag dette er, at årsregnskabet for den ophørende fond skal kunne indsendes og offentliggøres, inden fonden registreres som opløst ved fusion.

Bestemmelsen vil alene omfatte regnskabsperioder, der er afsluttet inden fusionens regnskabsmæssige virkningstidspunkt. Det regnskabsmæssige virkningstidspunkt angiver således, hvornår den ophørende fonds aktiver og forpligtelser regnskabsmæssigt overgår til den fortsættende

fond, og den ophørende fond må således ikke aflægge årsregnskab for en periode, som ligger efter fusionens regnskabsmæssige virkningstidspunkt.

Udvalget finder desuden, at en fusion også fremover – ligesom efter administrativ praksis i dag – skal kunne tillades med regnskabsmæssig tilbagevirkende kraft. Dog bør dette tidligst kunne ske fra begyndelsen af det regnskabsår, hvori fondsmyndigheden tillader fusionen.

3.5.3 **Fremgangsmåden ved fusion**

Udvalget har drøftet, om der bør indføres regler i fondsloven om fremgangsmåden ved fusion.

Udvalget finder, at regler om fremgangsmåden ved fusion vil kunne bidrage til at skabe klarhed om fusionsprocessen, og at der derfor med fordel kan indføres nærmere regler herom i fondsloven.

Udvalget finder endvidere, at der med henblik på parallelitet mellem reglerne i fondsloven og reglerne i erhvervsfondsloven med fordel kan tages udgangspunkt i erhvervsfondslovens regler om fremgangsmåden ved fusion.

Efter reglerne i erhvervsfondslovens §§ 92-95 stilles der bl.a. krav om en fusionsredegørelse, en eventuel mellembalance, en vurderingsmandserklæring og en anmeldelse om fusionen.

Indførelse af regler om en *fælles fusionsredegørelse* vil navnlig have til formål at lette fusionsprocessen ved at fastslå, at bestyrelsen i hver af de fusionerende fonde skal udarbejde en fælles redegørelse for den påtænkte fusion, som danner grundlag for fondsmyndighedens vurdering af, om der kan gives tilladelse til fusion. Udvalget finder på den baggrund, at der bør indføres regler om udarbejdelse af en fælles fusionsredegørelse svarende til erhvervsfondslovens § 92.

Regler om en *vurderingsmandserklæring* vil navnlig varetage et beskyttelseshensyn til fondenes kreditorer. Ved en vurderingsmandserklæring forstås således i denne henseende en erklæring fra en eller flere godkendte revisorer om kreditorernes stilling efter fondenes fusion. Henset til udvalgets forslag om, at fusion skal kunne ske ved universalsuccession, finder udvalget det hensigtsmæssigt, at der indføres regler om udarbejdelse af en vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling svarende til erhvervsfondslovens § 94.

Efter erhvervsfondsloven er kravet om udarbejdelse af en vurderingsmandserklæring obligatorisk. Efter udvalgets opfattelse er der imidlertid ikke grundlag for at gøre kravet obligatorisk efter fondsloven. Det skal ses i lyset af, at fonde i almindelighed har færre kreditorer end

erhvervsdrivende fonde, og at det derfor må antages, at der ikke vil være samme behov for udarbejdelse af vurderingsmandserklæringer for fonde, som der er for erhvervsdrivende fonde. Udvalget finder derfor, at der alene bør indføres regler om, at fondsmyndigheden kan kræve, at der udarbejdes en vurderingsmandserklæring. Fondsmyndigheden kan ved vurderingen af, om der skal udarbejdes en vurderingsmandserklæring bl.a. lægge vægt på, om der er forhold vedrørende fondenes økonomiske stilling, som kan indebære risiko for fondenes kreditorer, herunder f.eks. usikkerhed om den egentlige værdi af fondenes kapital.

Herudover foreslår udvalget, at der også fremover kan fastsættes nærmere regler om fremgangsmåden ved fusion.

Det kan efter udvalgets opfattelse således ikke afvises, at der kan blive behov for at indføre nærmere regler om fremgangsmåden, herunder eksempelvis om indsendelse og registrering af oplysninger vedrørende fusion. Det kan endvidere ikke afvises, at der kan blive behov for at indføre regler om mellembalance svarende til erhvervsfondslovens § 93. Det kan desuden ikke afvises, at der efter dialog mellem fondsmyndigheden og Erhvervsstyrelsen kan blive behov for at indføre nærmere regler om fremgangsmåden ved fusion mellem fonde omfattet af fondsloven og erhvervsdrivende fonde omfattet af erhvervsfondsloven.

3.6 Særligt om fusion af en fond, som er under ophør

Som nævnt finder udvalget, at det som udgangspunkt må foretrækkes, at en fond fusionerer med en eller flere andre fonde frem for at lade sig opløse, idet fonden derved kan leve videre.

Som reglerne er i dag, er der ikke klare regler om muligheden for at indgå i en fusion, hvis fondsmyndigheden har truffet afgørelse om opløsning. Dette vil ellers kunne være relevant, hvis der – efter der er truffet afgørelse om opløsning – viser sig at være mulighed for, at fonden kan indgå i en fusion og dermed leve videre.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse om, at fondsmyndigheden kan tillade, at en fond, som er under opløsning, kan indgå i en fusion, hvis uddeling af fondens kapital ikke er påbegyndt.

3.7 Særligt om fusion med erhvervsdrivende fonde og sammenlægning med andre ikke-omfattede og undtagne fonde

Udvalgets forslag om fusion mellem fonde, der er omfattet af fondsloven, medfører i sagens natur spørgsmål om, hvad der skal gælde ved fondes fusion eller sammenlægning med ikke-

omfattede fonde, herunder erhvervsdrivende fonde omfattet af erhvervsfondsloven, og undtagne fonde.

3.7.1 **Fusion med erhvervsdrivende fonde**

Det er udvalgets vurdering, at fonde bør have mulighed for at fusionere med erhvervsdrivende fonde omfattet af erhvervsfondsloven.

Udvalget bemærker hertil, at det fremgår af Erhvervsfondsudvalgets rapport af december 2012 om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde, side 339, at der efter Erhvervsfondsudvalgets opfattelse kan være grund til at overveje, om der i fondsloven bør indføres en regel om universalsuccession i forbindelse med sammenlægning af erhvervsdrivende fonde med fonde.

Udvalget finder på denne baggrund, at der bør være klarhed om, at en fusion mellem fonde og erhvervsdrivende fonde kan gennemføres ved universalsuccession. Der er efter udvalgets opfattelse således ikke grund til, at en sådan fusion ikke kan gennemføres ved universalsuccession – med de fordele, der som anført i pkt. 3.2.2 ovenfor er forbundet hermed – ved fondes fusion med erhvervsdrivende fonde. Det vil således medføre, at den eller de ophørende fondes og erhvervsdrivende fondes aktiver og forpligtelser som helhed bliver overdraget til den nystiftede eller fortsættende fond eller erhvervsdrivende fond, uden at dette kræver kreditorernes samtykke. Den eller de ophørende fonde omfattet af fondsloven opløses således uden for reglerne i betænkningens kapitel 11.

Det vil bero på den nystiftede eller fortsættende fonds forhold, om fonden er omfattet af fondsloven eller erhvervsfondsloven. I praksis vil det som oftest være sådan, at den nystiftede eller fortsættende fond er en erhvervsdrivende fond omfattet af erhvervsfondsloven. Dette skyldes, at fusionen ikke i sig selv vil medføre ændringer i den erhvervsdrivende fonds erhvervsmæssige aktiviteter. Udvalget bemærker dog, at en fusion mellem fonde og erhvervsdrivende fonde i visse tilfælde vil medføre, at den fortsættende eller nye fond bliver omfattet af fondsloven, f.eks. hvis de erhvervsmæssige aktiviteter efter fusionen er begrænset i forhold til fondens øvrige aktiviteter m.v.

Med udvalgets forslag vil en fond omfattet af fondsloven dermed kunne opløses som led i en fusion med en erhvervsdrivende fond (ved egentlig eller uegentlig fusion), uden at dette kræver kreditorernes samtykke. Efter udvalgets opfattelse er det en forudsætning for udvalgets forslag herom, at der på området for erhvervsdrivende fonde tilsvarende sker en tilpasning af erhvervsfondsloven ved indførelse af en bestemmelse om universalsuccession ved fusion mellem fonde og erhvervsdrivende fonde.

Såfremt der ansøges om fusion mellem fonde og erhvervsdrivende fonde, vil fonde omfattet af fondsloven skulle indhente fondsmyndighedens tilladelse, som vil skulle gives efter reglerne i fondsloven. Om den erhvervsdrivende fond kan opnå tilladelse til den påtænkte fusion vil i sagens natur bero på reglerne i erhvervsfondsloven, hvorefter sammenlægning mellem fonde og erhvervsdrivende fonde behandles efter reglerne om vedtægtsændringer, jf. erhvervsfondslovens § 89, stk. 1. Det vil således ikke være reguleret i fondsloven, om den erhvervsdrivende fond kan opnå tilladelse.

3.7.2 **Sammenlægning med andre ikke-omfattede og undtagne fonde**

Det er udvalgets vurdering, at fondsmyndigheden efter de foreslåede regler fortsat kan give tilladelse til, at en fond omfattet af fondsloven, kan sammenlægges med andre ikke-omfattede og undtagne fonde.

Som nævnt under pkt. 3.3 ovenfor gælder reglerne om fusion dog i sagens natur alene for fonde, som er omfattet af fondslovens anvendelsesområde. De foreslåede regler finder derfor ikke anvendelse for fonde, som ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde, eller som er undtaget fra lovens anvendelsesområde.

Fondsmyndighedens tilladelse til sammenlægning vil derfor – ligesom efter gældende ret – alene rette sig mod den eller de fonde, som er omfattet af fondslovens anvendelsesområde. Om tilladelse til sammenlægning kan meddeles den eller de fonde, som ikke er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, eller som er undtaget fra fondslovens anvendelsesområde, vil bero på de regler, der gælder for disse fonde, herunder efter omstændighederne de almindelige fondsretlige og permutationsretlige grundsætninger.

Om fondsmyndighedens rolle som permutationsmyndighed for ikke-omfattede og undtagne fonde henvises til udvalgets bemærkninger under betænkningens kapitel 2.

3.8 Særligt om sammenlægning med foreninger

Efter gældende ret tillader fondsmyndigheden ikke, at fonde sammenlægges med foreninger med en forening som den fortsættende enhed.

Udvalget foreslår, at der heller ikke fremover kan gives tilladelse til, at sammenlægning kan ske mellem fonde og foreninger med foreningen som den fortsættende enhed.

Hensynet bag dette er navnlig at undgå, at fonde omdannes til foreninger for at omgå fondslovens regler og det dertilhørende tilsyn.

Det bemærkes, at der efter reglerne i fondsloven ikke vil være noget til hinder for, at en forening overfører midler til en fond, som vil skulle behandles efter reglerne om gave.

3.9 Særligt om spaltning

Udvalget har i relation til reglerne om fusion drøftet, hvorvidt spaltning af fonde bør reguleres i fondsloven.

Udvalget finder hertil, at Civilstyrelsens administrative praksis vedrørende spaltning bør videreføres således, at spaltning kan finde sted, hvis det konkret vurderes at være i fondens interesse. Udvalget bemærker, at der ved spaltning ikke opnås universalsuccession.

Udvalget finder imidlertid, at der er et begrænset praktisk behov for regulering af spaltning af fonde i fondsloven, samt at der efter gældende ret er andre muligheder for udskillelse af fondes aktiver.

Udvalget finder på den baggrund – i lighed med Erhvervsfondsudvalget i rapporten om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde, side 338 f., at der ikke er behov for regulering af spaltning i fondsloven.

Udvalget foreslår dog, at der indføres en bemyndigelse til, at der kan fastsættes regler om spaltning.

Kapitel 11
Opløsning

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 Om opløsning, jf. fondslovens §§ 32 og 33

Det følger af fondslovens § 32, stk. 1, at fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen kan tillade, at en fond, hvis midler ikke står i rimeligt forhold til formålet, opløses ved uddeling af kapitalen. Bestemmelsen bygger på § 31, stk. 1, i lovudkastet i betænkning nr. 970/1982 om fonde. Af forarbejderne fremgår bl.a. følgende, jf. betænkningens side 72:

> "Afgørelsen efter § 31 kan gå ud på, at en eller flere fundatsbestemmelser ændres. Afgørelsen kan også gå ud på, at fonden sammenlægges med en anden fond, eller at fonden opløses ved uddeling af kapitalen til formålet.
>
> Som nærmere omtalt i bilag 1 er der gennem længere tid udfoldet bestræbelser for at opløse små fonde, hvis administrationsomkostninger ikke står i forhold til nytten, ligesom et stort antal fonde er blevet sammenlagt. I kraft af dette er der opløst eller sammenlagt ca. 5.000 fonde. Udvalget finder, bl.a. af ressourcehensyn, at dette arbejde bør fortsætte efter de hidtidige retningslinier. Arbejdet har været baseret på et samarbejde mellem bestyrelsen, tilsynsmyndigheden og justitsministeriet, således at opløsning eller sammenlægning er sket efter ansøgning fra bestyrelsen. På denne baggrund foreslås det, at det i § 31 præciseres, at ændringen efter bestemmelsen kan gå ud på, at en fond sammenlægges med en anden fond, eller at fonden opløses ved uddeling af kapitalen til formålet.
>
> Det foreslås præciseret, at tilladelse til, at kapitalen uddeles, gøres betinget af, at fondens midler er utilstrækkelige til på rimelig måde at opfylde fondens formål. Hvis der ikke i fundatsen er truffet bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes i tilfælde af fondens opløsning, må det påses, at fondens midler anvendes til formål, der så vidt muligt svarer til eller er beslægtet med fondens hidtidige formål."

Civilstyrelsens administrative praksis om opløsning efter fondslovens § 31, stk. 1, behandles nærmere under pkt. 1.1.2 nedenfor.

Det fremgår endvidere af fondslovens § 33, stk. 2, at fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen kan beslutte, at en fond, hvis midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet, skal opløses ved uddeling af kapitalen.

Af forarbejderne fremgår bl.a. følgende, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, spalte 3131:

> "Fondsudvalget havde i stk. 2 særligt fremhævet, at fonde med en egenkapital på under 50.000 kr. kan nedlægges. Det er justitsministeriets opfattelse, at det afgørende ved spørgsmålet om opløsning af fonde bør være, hvorvidt fondens midler er åbenbart utilstrækkelige til at opfylde formålet, og at der ikke er grundlag for særligt at fremhæve fonde med en kapital under 50.000 kr. Er fondens kapital beskeden, vil den naturligvis ofte være ude af stand til på rimelig måde at opfylde sit formål, men dette kan også være tilfældet for fonde med en kapital på over 50.000 kr."

Bestemmelsen er i administrativ praksis anvendt i få tilfælde, hvor Civilstyrelsen har vurderet, at der var tale om ekstraordinære situationer, hvor fondens midler var utilstrækkelige til at opfylde formålet, og hvor fonden således ikke kunne opfylde uddelingsforpligtelsen.

1.1.2 **Administrativ praksis om opløsning efter fondslovens § 32, stk. 1**

1.1.2.1 Størrelsen på fondens aktiver, herunder Civilstyrelsens kapitalgrænse

Som nævnt under pkt. 1.1.1 ovenfor fremgår det af fondslovens § 32, stk. 1, at fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen kan tillade, at en fond, hvis midler ikke står i rimeligt forhold til formålet, kan opløses ved uddeling af kapitalen.

Størrelsen af en fonds aktiver er således et centralt moment i Civilstyrelsens vurdering af, hvorvidt en anmodning om opløsning kan imødekommes.

Efter administrativ praksis opereres der med en vejledende kapitalgrænse. Denne praksis baserer sig på en antagelse om, at en fonds midler i almindelighed ikke anses for at stå i rimeligt forhold til formålet, hvis fondens samlede aktiver befinder sig under kapitalgrænsen. Kapitalgrænsen skal imidlertid ikke ses som en absolut grænse, men et beløbsmæssigt udgangspunkt for vurderingen i den konkrete sag.

Den vejledende kapitalgrænse er flere gange opjusteret, senest i 2020, hvor Civilstyrelsen hævede grænsen fra 2 mio. kr. til den nuværende grænse på 3-4 mio. kr.

I praksis er betydningen af den vejledende kapitalgrænse, at Civilstyrelsen ved ansøgninger om opløsning af fonde, hvis samlede aktiver er under kapitalgrænsen på 3-4 mio. kr., anlægger en lempeligere vurdering af, hvorvidt fondens midler står i rimeligt forhold til formålet.

For fonde, hvis aktiver udgør mindre end 3-4 mio. kr., er der således i praksis en formodning for, at fondens midler ikke står i et rimeligt forhold til formålet.

For fonde, hvis samlede aktiver er mellem 3-4 mio. kr. og derover, foretager Civilstyrelsen en nærmere vurdering af, om fondens bestyrelse har sandsynliggjort, at fondens midler ikke står i rimeligt forhold til formålet. Såfremt Civilstyrelsen vurderer, at dette ikke er sandsynliggjort, meddeler Civilstyrelsen afslag på en anmodning om opløsning.

Efter praksis er det ikke alene størrelsen af fondens aktiver, der indgår i Civilstyrelsens vurdering af, hvorvidt en anmodning om opløsning kan imødekommes. Der lægges endvidere vægt på, hvorvidt fonden har mulighed for at generere et afkast til uddeling, og om formålet kan opfyldes ved uddeling af mindre beløb, eller om opfyldelse af formålet kræver uddeling af større beløb. Det medfører eksempelvis i praksis, at en fond, der uddeler midler til f.eks. enkeltpersoners uddannelse, underhold m.v., kan opfylde formålet ved at uddele mindre beløb til de enkelte uddelingsmodtagere. Er formålet derimod at uddele midler til forskningsprojekter eller lignende projekter, vil uddeling af mindre beløb typisk ikke kunne opfylde formålet.

For så vidt angår opløsning af fonde, som har til formål at yde støtte til forskning, ses Civilstyrelsen at anlægge en mere lempelig praksis for vurderingen af, om fondens midler står i rimeligt forhold til fondens formål. Baggrunden herfor er, at opfyldelse af fondens formål forudsætter et vist uddelingsniveau.

For så vidt angår opløsning af medarbejderfonde, hvor den bagvedliggende virksomhed ophører eller overdrages til en anden virksomhed, ses Civilstyrelsen også at anlægge en mere lempelig vurdering af, om fondens midler står i rimeligt forhold til fondens formål. Baggrunden er, at såfremt fonden ikke tillades opløst, vil den berettigede personkreds blive mindre, hvorefter en mindre gruppe vil blive tilgodeset i uhensigtsmæssig høj grad.

1.1.2.2 Fondens formål

Civilstyrelsen ses i tidligere administrativ praksis at have tilladt opløsning af fonde, hvis fondens formål var umuligt eller klart uhensigtsmæssigt at efterleve.

Kriteriet ses i praksis bl.a. at være tillagt vægt i tilfælde, hvor fonden har til formål at yde støtte i tilknytning til en given enhed, som nedlægges (eksempelvis en hospitalsenhed), og i tilfælde, hvor fonden har til formål at indkøbe kunst eller støtte forskningsprojekter, som forudsætter større uddelinger.

Efter nærmere overvejelser besluttede Civilstyrelsen i 2018, at kriteriet hvorefter opløsning kan tillades, hvis fondens formål er blevet umuligt eller klart uhensigtsmæssigt at efterleve, ikke længere kan lægges til grund som et selvstændigt kriterie for opløsning. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at kriteriet muliggjorde opløsning af fonde uanset størrelsen af fondens aktiver. Civilstyrelsen gjorde sig endvidere overvejelser om, at uddeling af midler fra en fond, hvis formål er umuligt eller klart uhensigtsmæssigt at efterleve, kan forudsætte en ændring af formålet til et beslægtet formål i forbindelse med en opløsning, og i forlængelse heraf, at fonden lige så vel kan leve videre med det ændrede formål.

1.1.2.3 Fondens alder

Efter Civilstyrelsens administrative praksis er det en betingelse for opløsning, at fonden har eksisteret i en længere årrække. Betingelsen anses i almindelighed for at være opfyldt, når fonden har eksisteret i minimum 10 år.

Civilstyrelsen har i visse tilfælde konkret tilladt opløsning af fonde, der endnu ikke har eksisteret i 10 år. Der er i sådanne sager, udover kravet til fondens kapital, bl.a. lagt vægt på, om forudsætningerne for fonden har ændret sig, eller om det er godtgjort, at afkastet af kapitalen er af så beskeden størrelse, at der efter betaling af omkostninger til administration ikke er midler til uddeling. Proportionalitetsbetragtninger tillægges således vægt ved Civilstyrelsens vurdering af en anmodning om opløsning.

For så vidt angår indsamlende fonde og i visse tilfælde forskningsfonde anlægges der en mere lempelig praksis i forhold til kravet om fondens alder. I visse tilfælde kan forudsætninger for fonden netop have ændret sig, eksempelvis hvis fonden er stiftet med en forudsætning om at modtage donationer til brug for uddeling, og fonden, efter stiftelsen, ikke modtager sådanne.

1.1.2.4 Uddeling af fondens kapital

Det følger af fondslovens forarbejder, at hvis der ikke i vedtægten er truffet bestemmelse om, hvordan fondens kapital skal uddeles i tilfælde af fondens opløsning, skal fondens midler anvendes til formål, der så vidt muligt svarer til eller er beslægtet med fondens hidtidige formål, jf. betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 72.

Efter administrativ praksis kan Civilstyrelsen i det tilfælde, hvor fondens opløsningsformål eller formål ikke længere kan efterleves eller er blevet klart uhensigtsmæssigt ved fondens opløsning, tillade at bestyrelsen uddeler fondens midler til et andet formål. Det formål, som

bestyrelsen i stedet ønsker at uddele til, skal efter Civilstyrelsens praksis ligge så tæt ved det oprindelige formål som muligt (»cy-près-princippet«).

I det tilfælde, hvor en fond i forbindelse med opløsning ønsker at uddele til en anden fond, uden hjemmel i fondens vedtægt, betragtes det efter Civilstyrelsens administrative praksis som en anmodning om sammenlægning af fondene. Dette gælder, såfremt der sker en overførsel af hele fondens kapital til en anden fond. Hvis der er tale om overførsel af en mindre del af kapitalen til en anden fond, beror det på en konkret vurdering, hvorvidt der er tale om en anmodning om sammenlægning eller opløsning.

Efter administrativ praksis tillader Civilstyrelsen ikke uddeling af fondens midler til foreninger i forbindelse med en opløsning, medmindre en sådan uddeling fremgår udtrykkeligt af fondens opløsningsformål eller formål. Denne praksis støttes på forarbejderne til fondsloven. Hensynet bag dette er at undgå, at der overføres midler fra en fond, der er underlagt fondslovens regler eller grundsætninger, til en forening, der ikke er underlagt et tilsvarende regelsæt eller tilsyn. Ved overførsel af midler fra en fond til en forening, er det netop ikke muligt for fondsmyndigheden at føre tilsyn med midlernes anvendelse, herunder om midlerne anvendes i overensstemmelse med fondens opløsningsformål eller formål. Civilstyrelsen ses i administrativ praksis at have gjort visse undtagelser hertil, eksempelvis hvis de midler, der uddeles til en forening i forbindelse med fondens opløsning øremærkes til fondens formål eller opløsningsformål, f.eks. et konkret projekt eller en aktivitet.

Det er bestyrelsens ansvar at foretage uddelinger i overensstemmelse med fondens opløsningsformål eller formål, jf. fondslovens §§ 11 og 29. Bestyrelsen kan således ikke i fondens levetid eller ved opløsning gyldigt overlade til andre at uddele fondens midler.

Det følger af fondslovens § 1, stk. 2, at fondens midler ved opløsning ikke må gå tilbage til stifter eller væsentlige gavegivere.

1.1.2.5 Opløsningsperioden

Efter Civilstyrelsens administrative praksis kan opløsning af en fond i almindelighed ske på én gang eller eventuelt over en periode på op til 3 år. Fondens midler skal herefter være uddelt og opløsningen skal være afsluttet senest 3 år efter Civilstyrelsens tilladelse til opløsning.

Udgangspunktet, hvorefter en fond kan opløses over en periode på op til 3 år, ses at gælde uanset fondens størrelse på tidspunktet for Civilstyrelsens tilladelse til opløsning. Der ses ikke

at være sket en ændring af praksis for opløsningsperiodens længde i forbindelse med forhøjelsen af Civilstyrelsens vejledende kapitalgrænse.

I praksis forekommer det, at der i forbindelse med en anmodning om opløsning ansøges om, at opløsningen kan ske over en længere periode end 3 år. Dette tillades efter administrativ praksis, hvis der foreligger særlige omstændigheder, der gør, at opløsningen ikke kan ske inden for 3 år. Civilstyrelsen er i praksis generelt tilbageholdende på dette område, og der lægges ikke stor vægt på størrelsen af fondens aktiver. Bestyrelsens ønske om at bevare en i vedtægten eventuel fastsat størrelse på legatportioner kan efter praksis ikke i sig selv føre til en tilladelse til forlængelse af opløsningsperioden.

For så vidt angår medarbejderfonde ses praksis at være mindre restriktiv i forhold til forlængelse af opløsningsperioden. Civilstyrelsen lægger her vægt på, at hensynet til de berettigede tilsiger, at de bør modtage lige stor andel af fondens midler.

I en række sager modtager Civilstyrelsen i praksis, efter en tilladelse til opløsning over en periode på op til 3 år, ansøgning om forlængelse af opløsningsperioden. Der lægges i praksis vægt på, om det konkret har vist sig umuligt at uddele fondens midler inden for den tilladte opløsningsperiode. Civilstyrelsen lægger ved vurderingen heraf bl.a. vægt på, om fonden ønsker at uddele til et større konkret projekt i nær fremtid. En tilladelse til forlængelse af opløsningsperioden kan tillige gøre sig gældende, hvor udefrakommende forhold gør det svært at uddele fondens midler, eksempelvis i relation til Covid-19, hvor nogle typer af legater var umulige at uddele, f.eks. rejselegater eller uddeling til afholdelse af arrangementer.

Civilstyrelsen har generelt en lempelig praksis for at meddele tilladelse til efterfølgende forlængelse af opløsningsperioden, typisk med op til et års forlængelse. Civilstyrelsen er imidlertid tilbageholdende med at meddele tilladelse til gentagen forlængelse af opløsningsperioden.

1.1.2.6 Fondens afsluttende årsregnskab

Ved Civilstyrelsens tilladelse til opløsning af en fond, anmodes fonden om at indsende et afsluttende årsregnskab og dokumentation for midlernes anvendelse, f.eks. i form af en legatarfortegnelse, når fondens midler er uddelt.

Når fondens midler er uddelt, påser Civilstyrelsen ved modtagelse af fondens afsluttende årsregnskab og dokumentation for midlernes anvendelse, om fondens midler er uddelt, og om midlerne er uddelt i overensstemmelse med vedtægtens opløsningsformål eller formål.

1.2 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondsloven indeholder i kapitel 12 regler om opløsning, herunder regler om bl.a. opløsning ved likvidation (§§ 107-114), tvangsopløsning (§§ 115-118), genoptagelse og reassumption (§§ 119-121) og overgang til rekonstruktionsbehandling eller konkurs, (§§ 122 og 123).

2. Fremmed ret

2.1 Norge

I Norge findes reglerne om opløsning i stiftelseslovens kapitel 6 om »omdanning«. Stiftelseslovens § 46 om »vilkår for omdanning« har følgende ordlyd:

> ”Omdanning kan foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen
>
> a. ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,
> b. er åpenbart unyttig,
> c. er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller
> d. er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.
>
> Dersom bestemmelsen ikke gjelder formålet med stiftelsen, og det ellers må antas at det ved opprettelsen ikke er lagt vesentlig vekt på den, kan omdanning skje når bestemmelsen viser seg å være uheldigeller uhensiktsmessig”.

Endvidere fremgår følgende af stiftelseslovens § 47, stk. 2:

> ”Innebærer omdanningen at stiftelsen oppheves etter § 52, skal kapitalen som er igjen etter at kreditorenes krav er dekket etter den nevnte bestemmelsen, brukes på en måte som samsvarer med stiftelsens formål eller et beslektet formål. Hvis dette ikke er mulig, skal kapitalen i stedet gå til et allmennyttig formål.”

Af rapporten om forslag til en ny stiftelseslov fremgår følgende om opløsning, herunder om kapitalkrav ved opløsning, jf. NOU 2016:21, side 74-75:

> ”I mandatet er utvalget særlig bedt om å vurdere om det er behov for minstekrav til kapital ved søknad om nedleggelse, det vil si ved oppheving og avvikling av stiftelser. Til det er å si at etter gjeldende lov § 46 første ledd bokstav a kan en stiftelse omdannes, herunder oppheves og avvikles når formålet «ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en

rimelig måte». Bestemmelsen foreslås videreført i utkastet § 65 første ledd bokstav a. Utvalget forstår imidlertid mandatet slik at det skal vurderes om loven bør fastsette en konkret minstegrense for når en søknad om oppheving skal etterkommes. Utvalget forstår det slik at det i praksis for tiden eksisterer en veiledende grense for kapitalen på 700 000 kroner for oppheving av rene pengeutdelende stiftelser med bundet kapital og uten annen drift eller eiendeler.

Utvalget vil ikke ta standpunkt til om etablert praksis, slik den her er forstått, kan være hensiktsmessig som en rettesnor for praktiseringen av vilkåret i gjeldende lov § 46 første ledd bokstav a. Utvalget er imidlertid av den klare oppfatning at en regel som nevnt ikke bør lovfestes fordi den ikke vil ivareta den muligheten for å vurdere det enkelte tilfellet konkret som ligger i den gjeldende formuleringen. Riktignok åpner denne for et skjønn, men nettopp dette er nødvendig for å gi regelen nødvendig smidighet. Det er nok slik at en egenkapital på under 700 000 kroner med dagens rentenivå vil gi liten eller ingen avkastning til å realisere stiftelsens formål, og slik sett bør kunne avvikles, eventuelt ved sammenslåing med andre stiftelser. Men da tas det ikke hensyn til at oppretteren kan ha hatt et annet formål med stiftelsen enn å dele ut midler på grunnlag av den avkastningen egenkapitalen gir, slik at formålet kan la seg realisere med liten egenkapital. Dette kan for eksempel være aktivitetsstiftelser der formålet er å skape en organisasjonsmessig ramme for en aktivitet, eller det å kunne gjennomføre formålet er basert på løpende støtte fra det offentlige eller private. Vi har også stiftelser som har til formål å forvalte gamle bygg og liknende med liten eller ingen bokført verdi, men som representerer en ikke ubetydelig virkelig verdi.

Selv om det ofte henvises til kapitalens størrelse som kriterium, vil det underliggende hensynet alltid være om stiftelsen ut fra sine samlede økonomiske ressurser er i stand til å realisere formålet i tilstrekkelig grad. I en pengeutdelende stiftelse basert på avkastning er det naturlig å vurdere om en rask avvikling gir større verdier til formålet enn en usikker fremtidig avkastning som først må dekke løpende administrasjons- og revisjonskostnader før det kan deles ut til formålet.

Utvalget har etter dette blitt stående ved at den gjeldende skjønnsmessige utformingen av kriteriet i bestemmelsen i gjeldende lov § 46 første ledd bokstav a om omdanning på grunn av utilstrekkelig kapital, bør videreføres."

Efter den gældende stiftelseslovs § 50 har Stiftelsestilsynet mulighed for på eget initiativ at foretage »omdanning«, herunder opløsning af stiftelsen.

2.2 Sverige

I Sverige findes reglerne om likvidation og opløsning af stiftelser i stiftelseslovens kapitel 7. Følgende fremgår bl.a. af kapitel 7, § 1:

"Styrelsen eller förvaltaren för en stiftelse som utövar näringsverksamhet ska genast upprätta en särskild balansräkning när det finns skäl att anta att värdet av

stiftelsens tillgångar understiger summan av stiftelsens skulder. Samma skyldighet inträder om stiftelsen vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken befunnits sakna utmätningsbara tillgångar. Om balansräkningen visar att värdet av tillgångarna understiger summan av skulderna, ska styrelsen eller förvaltaren ansöka hos tingsrätten om att stiftelsen ska försättas i likvidation. En sådan ansökan kan även göras av en styrelseledamot eller revisor eller av tillsynsmyndigheten."

Stiftelsesloven indeholder herudover i kapitel 11 særlige regler om indsamlende stiftelser. Det følger bl.a. heraf, at en indsamlende stiftelse kan opløses, hvis den i en sammenhængende periode på mere end 2 år ikke har haft indtægter.

2.3 Finland

I Finland findes reglerne om opløsning af stiftelser i stiftelseslovens kapitel 12. Af stiftelseslovens kapitel 12, § 1 fremgår følgende:

> "1 §
> **Upplösning**
>
> En stiftelse upplöses med iakttagande av vad som i detta kapitel föreskrivs om likvidationsförfarande.
>
> En stiftelse som har försatts i konkurs anses upplöst, om det inte finns någon egendom när konkursen avslutas eller om det under konkursen har bestämts hur den ska användas.
>
> En stiftelse kan upplösas också till följd av fusion, enligt vad som föreskrivs i 11 kap."

Om kravene til hvornår en stiftelse kan opløses fremgår følgende af stiftelseslovens kapitel 12, § 3:

> "3 §
> **Förutsättningar för och stiftelsens beslut om försättande i likvidation**
>
> En stiftelse kan försättas i likvidation, om
>
> den har bildats för viss tid och den utsatta tiden har löpt ut,
> den har bildats under vissa förutsättningar och förutsättningarna inte längre finns,
> det blivit omöjligt eller mycket svårt eller helt och hållet eller till betydande del är onyttigt eller strider mot lag att använda stiftelsens medel för det angivna ändamålet och stiftelsens ändamål inte kan ändras.

I stadgarna för en stiftelse under bildning får det när stiftelsen bildas bestämmas annat om förutsättningarna för upplösning av stiftelsen än vad som föreskrivs i 1 mom. Beslut om strykande av sådana bestämmelser i stadgarna som gäller förutsättningarna för upplösning ska fattas enhälligt av alla ledamöter i organet, om inte stiftaren i stadgarna har bestämt något annat när stiftelsen bildades.

Styrelsen beslutar om försättande av stiftelsen i likvidation. Om stiftelsen har ett förvaltningsråd, beslutar detta om saken, om det inte i stadgarna bestäms att styrelsen ska besluta om saken.
Ett beslut om försättande av en stiftelse i likvidation är giltigt om det biträds av en majoritet av ledamöterna i organet, om det inte i stadgarna bestäms om en större kvalificerad majoritet.

Beslut om försättande i likvidation får inte fattas om inte saken har nämnts i mötes-kallelsen."

Herudover kan registermyndigheden efter stiftelseslovens kapitel 12, § 4 kræve, at en stiftelse opløses:

"4 §
Förordnande om likvidation

Registermyndigheten kan försätta en stiftelse i likvidation eller avregistrera den, om

stiftelsen inte har någon i registret införd behörig styrelse, och en ny styrelse inte kan utses enligt 14 kap. 11 §,
det har gått tio år sedan en anmälan om stiftelsen senast lämnades till stiftelseregistret, eller
stiftelsen har försatts i konkurs som har förfallit på grund av brist på medel.

Ett förordnande om likvidation eller avregistrering kan ges, om det inte innan ärendet avgörs visas att det inte längre finns någon grund för detta."

3. Udvalgets overvejelser

3.1 Indledende om udvalgets overvejelser

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget skal overveje reglerne om opløsning af fonde. Ifølge kommissoriet har det været svært for navnlig mindre fonde at opretholde et tilfredsstillende afkast til brug for fondens uddelinger, særligt efter at administrationsomkostninger m.v. er betalt. Der er i lyset heraf fra flere sider peget på, at reglerne om opløsning af fonde er for restriktive.

Udvalget har overvejet de gældende regler for opløsning af fonde og finder, at disse – som det også er anført i kommissoriet – er for restriktive. Dette gælder herunder også Civilstyrelsens administrative praksis for, hvornår der kan gives tilladelse til opløsning efter indstilling fra bestyrelsen. Efter udvalgets opfattelse kan opløsning således være en hensigtsmæssig måde at sikre, at en fond, som ikke er levedygtig, uddeler kapitalen i overensstemmelse med vedtægten. Alternativet til en opløsning kan omvendt være, at en fond, der ikke er levedygtig, har vanskeligt ved at generere afkast til brug for fondens uddelinger, eller at fonden af andre grunde har vanskeligt ved at realisere sit formål. Opløsning kan dermed være en hensigtsmæssig måde at afvikle fonden på og sørge for, at flest muligt af fondens midler kommer formålet til gode.

Udvalget finder endvidere, at ressourcemæssige hensyn kan tale for, at fonde, hvis kapital ikke står i rimeligt forhold til formålet, opløses, så der ikke anvendes ressourcer på at føre tilsyn med fonde, som har vanskeligt ved at varetage deres formål.

Udvalget finder på den baggrund, at der generelt bør ske en lempelse af reglerne om opløsning af fonde. Udvalgets nærmere overvejelser og forslag herom gennemgås i det følgende.

Med henblik på navnlig at lette overblikket i loven, foreslår udvalget, at reglerne om opløsning udskilles fra reglerne om vedtægtsændringer og fusion og samles i et selvstændigt kapitel.

3.2 Indledende om opløsning af fonde

Som retstilstanden er i dag, kan fonde alene opløses efter afgørelse herom fra fondsmyndigheden. Det kan ske enten i form af en tilladelse, som gives efter indstilling fra fondens bestyrelse, jf. fondslovens § 32, stk. 1, eller i form af en beslutning fra fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen, jf. fondslovens § 33, stk. 2.

Udvalget finder, at opløsning af en fond som udgangspunkt også fremadrettet bør ske med fondsmyndighedens tilladelse efter indstilling fra fondens bestyrelse. Udvalget finder herved ikke grundlag for at indføre mulighed for, at bestyrelsen kan opløse en fond uden fondsmyndighedens tilladelse. Dette bør også fremadrettet gælde, uanset om vedtægten måtte foreskrive, at bestyrelsen kan træffe beslutning om opløsning uden fondsmyndighedens tilladelse. Udvalget lægger i den forbindelse navnlig vægt på, at fonde ikke har ejere, der kan føre tilsyn med bestyrelsen. Der henvises herom til pkt. 3.3 nedenfor.

Udvalget finder endvidere, at der fortsat er behov for en adgang for fondsmyndigheden til at gribe ind, hvor der er behov for at opløse en fond, men hvor bestyrelsen ikke medvirker til at

gennemføre denne. En sådan opløsning bør fortsat ske efter forhandling mellem bestyrelsen og fondsmyndigheden. Der henvises herom til pkt. 3.4 nedenfor.

Udvalget har endvidere overvejet, om der bør være mulighed for at opløse en fond på andet grundlag, f.eks. ved overtrædelser af lovgivningen.

Udvalget skal således pege på, at det følger af erhvervsfondslovens § 115, at Erhvervsstyrelsen kan anmode skifteretten om at opløse en fond, hvis fonden ikke efterlever nærmere regler om indsendelse og registrering af oplysninger, herunder manglende indsendelse af årsrapporten, og manglende registrering af oplysninger om fondens reelle ejere.

Udvalget finder, at det i sagens natur er væsentligt, at lovgivningens oplysningspligter m.v. overholdes. Efter udvalgets opfattelse er det af hensyn til fondsmyndighedens tilsyn og kontrol med fonden og af hensyn til de retshåndhævende myndigheders forebyggelse og bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering således væsentligt, at fondslovens regler om indsendelse og registrering af oplysninger overholdes, og at der foreligger aktuelle oplysninger om bl.a. fondens reelle ejere.

Udvalget finder dog samtidig, at opløsning af en fond er et yderst indgribende tiltag, ikke mindst som reaktion på fondsbestyrelsens manglende indsendelse og registrering af oplysninger. Efter udvalgets opfattelse bør sådanne overtrædelser håndteres på anden vis, eksempelvis ved fastsættelse af administrative tvangsbøder og eventuel afsættelse af fondens bestyrelse.

Udvalget finder på den baggrund ikke behov for at indføre en adgang til at opløse fonden efter regler, der svarer til erhvervsfondslovens § 115.

3.3 Opløsning efter indstilling fra bestyrelsen

Det er udvalgets forslag, at fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen kan tillade, at en fond opløses.

Udvalget finder hertil, at Civilstyrelsens praksis for, hvornår der kan gives tilladelse til opløsning efter indstilling fra bestyrelsen, er for restriktiv. Efter udvalgets opfattelse kan opløsning således være hensigtsmæssig for en fond, som ikke er levedygtig. Hertil kommer, at ressourcemæssige hensyn kan tale for, at der sker en lempelse af administrativ praksis om opløsning.

Udvalget finder dog anledning til at bemærke, at der alene bør gives tilladelse til opløsning af en fond, hvis dette vurderes at være i fondens interesse og under varetagelse af hensyn til

fonden. Opløsning bør derimod ikke ske som led i varetagelse af uvedkommende interesser, f.eks. fordi bestyrelsens medlemmer ikke længere ønsker at varetage bestyrelseshvervet eller lignende.

De nærmere forslag til, hvornår der kan gives tilladelse til opløsning af en fond, gennemgås nærmere under pkt. 3.3.1-3.3.3 nedenfor.

3.3.1 **Om fondens midler står i rimeligt forhold til formålet**

Udvalget har drøftet, om der er behov for at foreslå ændringer af gældende ret og administrativ praksis hvorefter en fond, hvis midler ikke står i rimeligt forhold til formålet, kan opløses.

Udvalget finder, at det må anses for at være et grundlæggende krav, at en fonds midler står i et rimeligt forhold til fondens formål. Det skyldes navnlig, at det netop indgår i fondsdefinitionen, at en fond besidder en formue til varetagelse af et eller flere formål, som er bestemt i vedtægten, og som skal kunne efterleves i en længere årrække, jf. herved fondslovens § 1, stk. 2.

Af disse grunde bør bestyrelsen efter udvalgets opfattelse således også reagere, herunder eventuelt ved at ansøge om fondsmyndighedens tilladelse til opløsning, hvis fonden ikke på rimelig måde kan realisere formålet som følge af størrelsen af fondens midler.

Udvalget foreslår derfor, at det også fremover bør være sådan, at en fond, hvis midler ikke står i et rimeligt forhold til fondens formål, skal kunne opnå tilladelse til opløsning.

Udvalget har hertil drøftet Civilstyrelsens vejledende kapitalgrænse på 3-4 mio. kr.

Efter udvalgets opfattelse medfører en sådan vejledende kapitalgrænse en risiko for, at der ikke i tilstrækkelig grad tages højde for, at det også kan være hensigtsmæssigt for en fond, som har midler, der ligger over kapitalgrænsen, at blive opløst.

Efter udvalgets opfattelse skal det desuden anføres – som det norske udvalg også har peget på i NOU 2016:21, jf. pkt. 2.1 ovenfor – at det beror på den enkelte fonds formål, om kapitalen udgør et tilstrækkeligt grundlag for fonden til, at formålet kan varetages. Der kan således være forskel på eksempelvis fonde, som yder støtte til studerende, og fonde, som yder støtte til forskning. Endvidere kan der være forskel på fonde, som indkøber kunst og driver museum, og fonde, som udlejer fast ejendom eller lignende. Det beror således på den enkelte fonds formål, hvad der udgør et tilstrækkeligt kapitalgrundlag.

Udvalget finder derfor, at det bør bero på en konkret og individuel vurdering, om en fonds midler står i rimeligt forhold til formålet.

Ved vurderingen heraf bør der tages højde for, om der er tale om f.eks. en uddelende fond, en indsamlende fond, eller en fond, der f.eks. ejer fast ejendom og driver en aktivitet i denne eller lignende. Det bør dermed afhænge af den enkelte fonds formål, hvornår midlerne har en sådan størrelse, at disse ikke står i et rimeligt forhold til formålet.

Fondsmyndighedens vurdering af forholdet mellem fondens midler og formål bør endvidere basere sig på en konkret og helhedsorienteret vurdering af fondens aktuelle og eventuelle nærtstående fremtidige forhold. Det er efter udvalgets opfattelse således ikke tilstrækkeligt alene at se på fondens midler. Som eksempel kan nævnes en fond, der har en større nettoformue, eksempelvis i form af friværdi i fast ejendom, men hvor udgifter til drift og vedligeholdelse af ejendommen stiller krav til, at fonden genererer et vist afkast. En sådan fond vil uanset midlernes størrelse kunne have vanskeligt ved at realisere formålet på en hensigtsmæssig måde.

Under hensyn til, at fondsmyndigheden ved vurderingen af en anmodning om opløsning bør foretage en konkret og individuel vurdering af fondens forhold, finder udvalget ikke grundlag for at kodificere den vejledende kapitalgrænse for, hvornår fondens midler ikke står i rimeligt forhold til fondens formål, som Civilstyrelsen har anvendt i administrativ praksis.

Udvalget finder derimod, at der hverken i lovgivning eller i administrativ praksis bør fastsættes en grænse for, hvornår en fond kan tillades opløst, eller hvornår der kan meddeles afslag på en ansøgning om opløsning. En ansøgning om opløsning bør derimod altid bero på en konkret og individuel vurdering af fondens forhold.

Udvalget finder i den forbindelse desuden anledning til at bemærke, at kapitalkravet ved fondens stiftelse heller ikke bør kunne tillægges vægt ved fondsmyndighedens vurdering af, om en fonds midler står i rimeligt forhold til formålet.

Udvalget har med inspiration fra svensk ret endvidere drøftet adgangen til at opløse indsamlende fonde. Efter svensk ret kan en indsamlende stiftelse netop opløses, hvis den i en sammenhængende periode på to år ikke har haft indtægter.

Det må antages, at der kan opstå situationer, hvor en indsamlende fond ikke har indtægter i en sammenhængende periode på 2 år, f.eks. fordi indsamlingsformålet ikke er aktuelt.

Udvalget finder dog ikke, at dette i sig selv bør kunne føre til, at fonden kan tillades opløst. Udvalget finder imidlertid, at en indsamlende fonds indtægter bør indgå i fondsmyndighedens vurdering af forholdet mellem fondens midler og formål.

3.3.2 **Fondens formål**

Udvalget har drøftet, om der bør være mulighed for at give tilladelse til opløsning af fonde, hvis formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt, uanset om fondens midler står i et rimeligt forhold til formålet.

Som gennemgået under gældende ret besluttede Civilstyrelsen i 2018 at ændre administrativ praksis, således at en tilladelse til opløsning ikke længere alene gives på grundlag af, at fondens formål er umuligt eller klart uhensigtsmæssigt at efterleve.

Udvalget finder, at der bør være adgang til at opløse en fond, hvis formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt. Efter udvalgets opfattelse kan det i visse tilfælde således være mere formålstjenligt, at en fond, hvis formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt, bliver opløst, i stedet for at bestyrelsen ansøger om en vedtægtsændring, hvorefter fonden lever videre med et ændret formål.

Udvalget finder således, at der eksempelvis bør kunne gives tilladelse til opløsning af en fond, som har opfyldt sit formål, således at formålet ikke længere kan efterleves, eller hvor formålet på grund af ændrede forhold eller ændrede samfundsforhold ikke kan efterleves.

Udvalget finder endvidere, at der i visse tilfælde bør kunne gives tilladelse til opløsning af en fond, hvis formål er uhensigtsmæssigt at efterleve. Dette kan f.eks. være relevant i det tilfælde, hvor fondens formål er snævert formuleret, og hvor fonden således har vanskeligt ved at realisere sit formål. Udvalget bemærker, at en sådan ansøgning om opløsning skal være i fondens interesse. Bestyrelsen kan således ikke opnå tilladelse til en opløsning, hvis denne sker som led i varetagelse af uvedkommende interesser, f.eks. fordi bestyrelsens medlemmer ikke længere ønsker at varetage bestyrelseshvervet, ikke ønsker at ansøge om ændring af fondens formål eller lignende. Som udgangspunkt er det fondens bestyrelse, der er nærmest til at vurdere, om det er i fondens interesse at gå frem efter reglerne om opløsning. Bestyrelsen skal dog kunne begrunde, hvorfor en opløsning er bedst i overensstemmelse med fondens interesser.

Udvalget finder i den forbindelse ikke, at der bør stilles krav om, at fondens formål er »klart« eller »åbenbart« uhensigtsmæssigt at efterleve eller lignende.

Udvalget foreslår på den baggrund samlet, at der gives mulighed for at tillade opløsning af fonde, hvis formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt.

3.3.3 **Krav til fondens levetid**

Udvalget har endvidere drøftet, om Civilstyrelsens administrative praksis, hvorefter en fond som udgangspunkt skal have eksisteret i 10 år, for at der kan gives tilladelse til opløsning, bør videreføres.

Som gennemgået under kapitel 10 om fusion foreslår udvalget, at der ved ansøgning om fusion ikke bør lægges vægt på fondens levetid.

Udvalget finder i overensstemmelse med udvalgets overvejelser om reglerne om fusion, at der ikke bør lægges vægt på fondens levetid ved en ansøgning om opløsning.

Det skal bl.a. ses i lyset af udvalgets forslag om, at fondsmyndigheden ved fondens *stiftelse* bør foretage en vurdering af, om fonden besidder en formue til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at der kan forekomme situationer, hvor en fond, der anses for at være levedygtig på stiftelsestidspunktet, efter en kortere årrække befinder sig i en anden situation, der skaber tvivl om fondens levedygtighed. Udvalget mener ikke, at der er behov for, at sådanne fonde absolut bør holdes i live.

Udvalget foreslår derfor, at der i forbindelse med fondsmyndighedens vurdering af en ansøgning om opløsning ikke selvstændigt bør lægges vægt på fondens levetid.

3.3.4 **Opløsning efter forhandling med bestyrelsen**

Det er udvalgets forslag, at den gældende ordning i fondslovens § 33, stk. 3, hvorefter fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen kan beslutte, at en fond skal opløses, bør videreføres.

At opløsning skal ske efter forhandling med bestyrelsen vil ligesom efter gældende ret indebære, at fondsmyndigheden i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper ikke kan træffe beslutning om opløsning uden først at involvere bestyrelsen i sine overvejelser. Reagerer bestyrelsen ikke på fondsmyndighedens henvendelse, vil fondsmyndigheden dog kunne træffe afgørelse om opløsning på det foreliggende grundlag.

Udvalget har drøftet, om der er behov for at foretage ændringer af, i hvilke situationer fondsmyndigheden kan opløse en fond efter forhandling med bestyrelsen.

I henhold til gældende ret kan fondsmyndigheden indlede opløsning af en fond, hvis midler er »klart utilstrækkeligt til at opfylde formålet«.

Udvalget finder, at det også fremover bør være sådan, at der alene kan ske opløsning af en fond efter initiativ fra fondsmyndigheden, hvis fondens midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet. Udvalget bemærker hertil, at fondsmyndighedens rolle er at udøve et legalitetstilsyn. Der vil således efter udvalgets vurdering skulle meget til, førend en fond kan opløses, hvis bestyrelsen ikke på eget initiativ indstiller til en opløsning af fonden.

Udvalgets forslag om, at fondsmyndigheden alene kan beslutte at opløse en fond, hvis kapital er »klart utilstrækkelig til at opfylde formålet« vil indebære, at der skal anlægges en strengere vurdering end ved bestyrelsens ansøgning om at opløse fonde, hvis midler ikke står i et rimeligt forhold til formålet. Fondsmyndigheden bør således alene tage initiativ til opløsning af en fond, hvis det står klart, at fondens midler er af en sådan størrelse, at fonden ikke kan efterleve sit formål.

Fondsmyndighedens vurdering af, om fondens midler er klart utilstrækkelig til at opfylde formålet bør altid bero på en konkret og individuel vurdering af fondens forhold, og der bør hverken i lovgivningen eller i praksis fastsættes en nærmere kapitalgrænse.

3.4 Opløsningsprocessen

3.4.1 **Uddeling af fondens kapital ved opløsning**

3.4.1.1 Uddeling i overensstemmelse med vedtægten

Som det fremgår af gældende ret følger det af fondslovens forarbejder, at hvis der ikke i vedtægten er truffet bestemmelse om, hvordan fondens kapital skal uddeles i tilfælde af fondens opløsning, skal fondens kapital anvendes i overensstemmelse med fondens formål.

Udvalget finder, at der med fordel kan skabes klarhed over retstilstanden ved, at der indføres en bestemmelse i fondsloven om, hvordan fondens kapital skal uddeles i forbindelse med en opløsning.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse om, at fondens kapital ved opløsning skal uddeles i overensstemmelse med vedtægtens opløsningsformål, eller, såfremt vedtægten ikke indeholder et opløsningsformål, i overensstemmelse med fondens formål.

Som det også er antaget i fondslovens forarbejder, vil der kunne være tilfælde, hvor fondens kapital ikke vil kunne uddeles til fondens opløsningsformål eller fondens formål, f.eks. fordi disse formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssige. I sådanne tilfælde bør bestyrelsen kunne uddele fondens kapital til et andet formål efter fondsmyndighedens forudgående godkendelse, uden at der stilles krav om en vedtægtsændring. I overensstemmelse med, hvad der gælder ved ændring af vedtægtsbestemmelser om fondens formål og opløsningsformål m.v., bør der dog stilles krav om, at bestyrelsen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt, for at få uddelt kapitalen.

3.4.1.2 Om uddeling til andre fonde

Udvalget har drøftet, om der bør være adgang til, at en fond ved opløsning kan uddele kapitalen til andre fonde.

Udvalget finder, at der bør være adgang til, at fonde kan uddele hele eller dele af fondens kapital til andre fonde i forbindelse med en opløsning, således at dette ikke skal behandles efter reglerne om fusion.

Efter udvalgets opfattelse er det uhensigtsmæssigt at anse en uddeling til en anden fond i forbindelse med opløsning som en fusion af fondene, idet der ved en fusion stilles krav om, at den ophørende fonds formål skal tilgodeses i den fortsættende fonds formål. Dette kan efter udvalgets vurdering især forekomme uhensigtsmæssigt, hvis en mindre fond ønsker at uddele til en større fond, da det ofte ikke vil være meningsfuldt at kræve, at den større fonds formål ændres i overensstemmelse med den mindre fonds formål.

Udvalget foreslår derfor, at der gives adgang til, at fonde kan uddele til andre fonde i forbindelse med en opløsning. Dermed vil en uddeling til en anden fond ikke skulle behandles efter reglerne om fusion, når uddelingen sker i forbindelse med fondens opløsning. Dette vil gælde, uanset om uddelingen har direkte hjemmel i vedtægten eller ej, og uanset om uddelingen sker til en anden fonds disponible eller bundne aktiver, eller en erhvervsdrivende fonds frie reserver eller grundkapital.

Udvalget finder endvidere, at der ved vurderingen af, om reglerne vedrørende opløsning eller fusion skal anvendes, skal tages højde for bestyrelsens vurdering af, hvad der er i fondens

interesse. Efter udvalgets opfattelse er det således som udgangspunkt fondens bestyrelse, der er nærmest til at vurdere, om fonden bedst videreføres ved fusion, eller om fondens midler bedst kommer til gavn ved uddeling til en anden fond i forbindelse med en opløsning.

3.4.1.3 Om uddeling til foreninger

Som det fremgår af gældende ret tillader Civilstyrelsen som udgangspunkt ikke uddeling af fondens kapital til foreninger i forbindelse med en opløsning, medmindre en sådan uddeling fremgår udtrykkeligt af fondens opløsningsformål eller formål. Civilstyrelsen ses dog at have gjort visse undtagelser hertil.

Udvalget har drøftet, om der bør ske en opblødning af denne praksis.

Civilstyrelsens praksis, som støttes på fondslovens forarbejder, er navnlig begrundet i et hensyn til at undgå, at der overføres midler fra en fond, der er underlagt fondslovens regler eller grundsætninger, til en forening, der ikke er underlagt et tilsvarende regelsæt.

Udvalget finder imidlertid, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis en fonds kapital kan uddeles til en forening ved opløsning, uanset om dette fremgår direkte af fondens vedtægt. Dette skyldes navnlig, at mange almennyttige formål varetages af foreninger.

Af hensyn til fondens mulighed for at uddele til foreninger, som bl.a. varetager almennyttige formål, finder udvalget, at der bør være en adgang hertil ved opløsning af fonden. Ønsker bestyrelsen at uddele midler til en forening ved fondens opløsning, må bestyrelsen betinge uddeling af, at midlerne anvendes i overensstemmelse med fondens formål eller opløsningsformål.

3.4.1.4 Fondsmyndighedens godkendelse af principperne for uddeling

Udvalget har overvejet, om der bør indføres regler i fondsloven svarende til erhvervsfondslovens § 114, stk. 1, hvorefter fondsmyndigheden skal godkende bestyrelsens uddelinger af fondens kapital.

Udvalget finder, at en sådan proces vil sikre, at fondens kapital uddeles i overensstemmelse med opløsningsformålet eller formålet, samt at der ikke sker uretmæssige uddelinger til en tredjemand, som er i god tro.

Udvalget finder dog samtidig, at opløsningsprocessen herved vil blive mere tidskrævende både for fonden og for fondsmyndigheden, hvis fondsmyndigheden skal godkende enhver uddeling m.v., inden denne foretages af bestyrelsen.

På den baggrund foreslår udvalget, at fondsmyndigheden alene bør godkende principperne for fondens uddelinger i opløsningsperioden, inden uddelingsprocessen iværksættes. Fondsmyndigheden bør derimod ikke godkende fondens enkelte uddelinger, inden disse foretages i opløsningsperioden.

For at sikre en tidsmæssig optimal proces ved opløsning af fonde vil fondsmyndigheden kunne anmode om, at fondens bestyrelse redegør for principperne for fondens uddelinger i opløsningsperiode, ved bestyrelsens ansøgning om opløsning.

3.4.2 **Perioden for fondens opløsning**

Udvalget har drøftet, om Civilstyrelsens administrative praksis om opløsningsperioden bør ændres. Efter denne praksis kan opløsning af en fond i almindelighed ske på én gang eller eventuelt over en periode på op til 3 år.

Udvalget finder, at administrativ praksis om perioden for en fonds opløsning udgør en for restriktiv ramme om opløsningsprocessen. Efter udvalgets opfattelse vil en større fleksibilitet på dette område give bedre mulighed for en ordentlig nedlukning af fondene.

Udvalget finder i stedet, at fondsmyndigheden i forbindelse med en opløsning skal tage konkret stilling til opløsningsperiodens længde under hensyn til fondens forhold og det tidsrum, som bestyrelsen forventer at skulle anvende for at uddele fondens kapital. Opløsningsperioden bør således tilpasses den enkelte fonds forhold, herunder eksempelvis om der er tale om en aktivitetsfond, en fond med større kapital eller en fond med et snævert formål.

Udvalget foreslår derfor, at opløsningsperioden som udgangspunkt fastsættes efter bestyrelsens tilkendegivelser herom samt under hensyn til fondens forhold i øvrigt.

Med udvalgets forslag vil bestyrelsen i forbindelse med en ansøgning om opløsning skulle tilkendegive overfor fondsmyndigheden, over hvilken periode fonden forventes opløst. Hvis fondsmyndigheden på baggrund af fondens forhold vurderer, at opløsningsperioden forekommer for lang eller for kort, vil fondsmyndigheden kunne fastsætte en anden frist for fondens opløsning.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at bestyrelsen skal have mulighed for at anmode fondsmyndigheden om en forlængelse af den af fondsmyndigheden tilladte opløsningsperiode.

Fondsmyndigheden vil i den forbindelse skulle vurdere, om en forlængelse af opløsningsperioden ses at være hensigtsmæssig for fonden. Hvis den foreslåede forlængelse af opløsningsperioden findes åbenbart uhensigtsmæssig, vil fondsmyndigheden kunne afslå anmodningen.

3.4.3 Fondens regnskabsaflæggelse under opløsningen

Som retstilstanden er i dag, indeholder fondsloven ikke nærmere regler om regnskabsaflæggelse under fondens opløsning.

Udvalget finder, at der med henblik på at skabe klarhed over bestyrelsens forpligtelser i forbindelse med en opløsning af fonden, bør indføres en bestemmelse om, at fonden i opløsningsperioden skal aflægge årsregnskab, som skal udarbejdes og revideres i overensstemmelse med fondslovens regler om årsregnskab og revision, jf. betænkningens kapitel 8.

Udvalget finder herudover, at der fortsat bør stilles krav om, at fonden indsender et afsluttende årsregnskab. Fondens afsluttende årsregnskab skal således tjene som dokumentation for, at fonden er endeligt afviklet samt sikre fondsmyndighedens tilsyn med, at fondens kapital i opløsningsperioden er uddelt i overensstemmelse med de uddelingsprincipper, der er angivet ved bestyrelsens anmodning om opløsning og i overensstemmelse med vedtægtens opløsningsformål eller formål. Derfor bør fondsmyndigheden også fremover anmode om, at der indsendes et afsluttende årsregnskab.

Udvalget finder endvidere, at det i forbindelse med opløsning af en fond skal være muligt at kombinere fondens årsregnskab for det løbende regnskabsår med fondens afsluttende årsregnskab, hvorefter kombinationsregnskabet eksempelvis kan omfatte en periode på 18 måneder. Det bør være en betingelse for at anvende denne mulighed, at det kombinerede årsregnskab er modtaget hos fondsmyndigheden senest ved udløbet af indsendelsesfristen for årsregnskabet.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der indføres nærmere regler i overensstemmelse hermed.

3.4.4 Nærmere om fremgangsmåden ved opløsning, herunder anmeldelse af krav og registrering af fondens opløsning

Efter gældende ret kan justitsministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved opløsning, jf. fondslovens § 34. Bemyndigelsen er dog ikke udnyttet.

Udvalget finder det imidlertid hensigtsmæssigt, at der af hensyn til bestyrelsen, fondens kreditorer og offentligheden i øvrigt skabes klarhed om fremgangsmåden ved opløsning af fonde.

Udvalget skal i den forbindelse pege på, at erhvervsfondsloven indeholder bestemmelser om bl.a. anmeldelse og registrering af likvidation, opfordring til fondens kreditorer og uddeling af fondens midler.
Under hensyn til udvalgets forslag om at indføre et fondsregister, foreslår udvalget således, at der indføres regler om registrering og anmeldelse til registrering af en fonds opløsning i Erhvervsstyrelsens it-system.

Udvalget har desuden drøftet, om der bør indføres regler om opfordring til kreditorerne ved fondens opløsning. Udvalget bemærker hertil, at fonde har færre kreditorer end erhvervsdrivende fonde. Udvalget finder dog, at der under hensyn til kreditorernes retsstilling bør fastsættes regler om opfordring til kreditorerne, herunder om anmeldelse af krav, og at fondens kapital først kan uddeles, efter at gælden til alle kendte kreditorer er betalt.

Med henblik på at skabe størst mulig parallelitet til reglerne for erhvervsdrivende fonde, finder udvalget, at reglerne i fondsloven med de fornødne tilpasninger bør udformes i overensstemmelse med de tilsvarende bestemmelser i erhvervsfondsloven.

3.5 Opløsning ved likvidation

Udvalget har overvejet, om der bør være adgang til, at fondens bestyrelse med fondsmyndighedens tilladelse kan træffe beslutning om opløsning ved likvidation.

Ved likvidation forstås, at der udpeges en likvidator, som træder i ledelsens sted og har til opgave at afvikle fondens aktiver, betale fondens kreditorer og uddele fondens kapital m.v. Det står dermed i modsætning til de gældende regler om opløsning, hvorefter det er bestyrelsen, som bevarer ansvaret for fonden og for at betale fondens kreditorer og uddele fondens kapital m.v.

For erhvervsdrivende fonde følger det af erhvervsfondslovens § 107, at bestyrelsen træffer beslutning om frivillig opløsning ved likvidation.

Udvalget finder, at udgangspunktet for en opløsning bør være, at denne forestås af bestyrelsen. Det skyldes navnlig, at fonde i almindelighed har færre kreditorer end erhvervsdrivende fonde, og at der derfor i almindelighed ikke er samme behov for at indsætte en eller flere likvidatorer til at forestå fondens opløsning.

Udvalget finder således ikke for nuværende behov for at foreslå regler om likvidation. Udvalget foreslår dog, at der indføres en bemyndigelse til, at der kan fastsættes nærmere regler om opløsning ved likvidation, hvis dette på et senere tidspunkt findes hensigtsmæssigt.

At der kan blive behov for, at opløsning skal kunne ske ved likvidation, skal endvidere navnlig ses i lyset af udvalgets forslag om at afskaffe Civilstyrelsens vejledende kapitalgrænse, således at der sker en lempelse af adgangen til at opløse fonde med en større kapital, hvor f.eks. fondens aktivitet eller organisation kan have en vis kompleksitet, der tilsiger, at der bør udpeges en likvidator til at forestå fondens opløsning.

Med udvalgets forslag om at indføre en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om opløsning ved likvidation vil der bl.a. være adgang til at fastsætte regler om udpegning og afsættelse af likvidator og dennes vederlag, likvidators opgaver og beføjelser m.v. og om indsendelse og registrering af oplysninger ved likvidation.

3.6 Genoptagelse af en fond under opløsning

Fondsloven indeholder ikke i dag nærmere regler om genoptagelse af en fond, som er under opløsning.

Udvalget har drøftet, om der bør indføres regler herom.

Udvalget skal i den forbindelse pege på, at der på området for erhvervsdrivende fonde er indført regler om, at en erhvervsdrivende fond kan besluttes genoptaget, hvis uddeling af likvidationsprovenu ikke er påbegyndt, jf. erhvervsfondslovens § 119, stk. 1, 1. pkt. Det er i den forbindelse en betingelse for genoptagelsen, at der udpeges en bestyrelse og revisor i overensstemmelse med erhvervsfondsloven og vedtægten, og at der udarbejdes en erklæring af en vurderingsmand om, at fondens grundkapital er til stede, jf. erhvervsfondslovens § 119, stk. 1, 2. pkt. I henhold til erhvervsfondslovens § 119, stk. 2, 1. pkt., gælder dette også, hvis det under likvidationen viser sig, at de forhold, som har ført til beslutning om likvidation, ikke længere foreligger.

Efter udvalgets opfattelse må det antages, at der vil kunne være tilfælde, hvor der kan være behov eller grundlag for at genoptage en fond, som er under opløsning. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis fonden modtager en større arv eller gave.

Udvalget finder på den baggrund, at der bør indføres regler om, at der kan ske genoptagelse af en fond, som er under opløsning. Genoptagelse vil skulle ske efter tilladelse fra fondsmyndigheden.

Der bør imidlertid alene være mulighed herfor, hvis uddeling af fondens kapital endnu ikke er påbegyndt, og under betingelse af, at der udpeges en bestyrelse og en revisor i overensstemmelse med fondsloven og fondens vedtægt. Endvidere bør der stilles krav om, at fondens revisor indsender en opgørelse over fondens bundne kapital til fondsmyndigheden, så fondsmyndigheden kan påse, at uddeling af fondens bundne kapital ikke er påbegyndt.

Med henblik på at skabe parallelitet til erhvervsfondsloven foreslår udvalget endvidere, at reglerne med de fornødne tilpasninger udformes i overensstemmelse med erhvervsfondslovens regler herom.

3.7 Fondens overgang til rekonstruktion eller konkurs

Fondsloven indeholder ikke regler om en fonds overgang til rekonstruktion eller konkurs.

Der findes derimod regler om en ophørende fonds overgang til rekonstruktion eller konkurs i erhvervsfondslovens §§ 122 og 123. Efter disse regler indgives begæring om rekonstruktion eller konkurs af bestyrelsen, fondsmyndigheden eller, hvis fonden er i likvidation, af likvidator. Skifteretten giver Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed meddelelse om rekonstruktionsbehandling eller konkurs. Det følger herudover bl.a. af reglerne, at en erhvervsdrivende fond skal tilføje ordene »under rekonstruktionsbehandling« eller »under konkurs« til sit navn.

Udvalget finder, at der med henblik på at skabe klarhed om retstilstanden bør indføres regler om fondens overgang til rekonstruktion eller konkurs.

Udvalget finder endvidere, at reglerne med de fornødne tilpasninger bør udformes i overensstemmelse med de tilsvarende regler i erhvervsfondslovens §§ 122 og 123.

Udvalget foreslår således, at der i fondsloven indføres bestemmelser om fondens overgang til rekonstruktion og konkurs. I overensstemmelse med de tilsvarende regler i erhvervsfondsloven er det udvalgets opfattelse, at en begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs skal indgives på fondens vegne af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

For at sikre gennemsigtighed foreslår udvalget således også, at fonde, der er under rekonstruktionsbehandling eller konkurs, skal tilføje ordene »under rekonstruktionsbehandling« eller »under konkurs« til sit navn. Dette vil sikre, at eventuelle kreditorer og andre interessenter får oplysninger om fondens situation og dermed får mulighed for at sikre deres rettigheder.

Udvalget foreslår hertil, at meddelelse om afsigelse af konkursdekret og om boets slutning skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Fonden slettes ved modtagelse af meddelelse herom, medmindre andet følger af meddelelsen.

Kapitel 12
Statusskifte

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

Fondsloven indeholder ikke regler om den situation, hvor en fond, der ikke tidligere har været omfattet af fondsloven, jf. § 1, stk. 4, bliver omfattet af loven, eller hvor en fond, der tidligere har været undtaget fra fondsloven, jf. § 1, stk. 5, ikke længere opfylder forudsætningerne for at være undtaget.

Tilsvarende indeholder fondsloven ikke regler om den situation, hvor en fond, der tidligere har været omfattet af fondsloven, opfylder kriterierne for ikke af være omfattet af fondsloven, jf. § 1, stk. 4, eller forudsætningerne for at være undtaget fra fondsloven, jf. § 1, stk. 5.

Det følger af Civilstyrelsens administrative praksis, at en fond kan blive omfattet af fondsloven, hvis forudsætningerne for ikke at være omfattet af eller for at være undtaget fra fondsloven ophører. Som eksempel kan nævnes en fond, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige har været undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning, men ikke længere er underlagt et sådant tilsyn, jf. fondslovens § 1, stk. 4, nr. 6. Tilsvarende kan en fond efter administrative praksis, ophøre med at være omfattet af fondsloven, hvis fonden opfylder forudsætningerne for ikke at være omfattet af eller for at være undtaget fra fondsloven. Som eksempel kan nævnes den situation, hvor en fond, der er omfattet af fondsloven, overgår til at være erhvervsdrivende, jf. fondslovens § 1, stk. 4, nr. 4. I sådanne tilfælde bevarer fonden identiteten som juridisk person, og fortsætter aktiviteterne under samme CVR-nummer. Det er bestyrelsen, der er ansvarlig for at forholde sig til, om fonden er undergivet den korrekte lovgivning og overholder de regler, der følger heraf.

Hvor en fond, der ikke tidligere har været omfattet af fondsloven, jf. § 1, stk. 4, bliver omfattet af fondsloven, eller hvor en fond, der tidligere har været undtaget fra fondsloven, jf. § 1, stk. 5, ikke længere opfylder forudsætningerne for at være undtaget fra fondsloven, ses Civilstyrelsen i administrativ praksis at indgå en dialog med fondens bestyrelse om at bringe vedtægten og kapitalforholdene i overensstemmelse med fondsloven.

1.2 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondsloven indeholder i §§ 124 og 125 regler om overgangen mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde m.v.

Et statusskifte, hvor en fond overgår fra at være omfattet af fondsloven til at blive omfattet af erhvervsfondsloven, kan f.eks. skyldes ændrede aktiviteter, eller at fondens hidtil begrænsede erhvervsaktivitet er øget således, at fonden anses for at være erhvervsdrivende.

Et statusskifte, hvor fonden går fra at være omfattet af erhvervsfondsloven til at blive omfattet af fondsloven, kan tilskrives ændrede aktiviteter, eksempelvis afhændelse af datterselskaber, eller at fondens erhvervsdrift er reduceret, således at fonden bliver omfattet af erhvervsfondslovens § 2, stk. 2, om begrænset erhvervsdrift, hvorefter fonden ikke anses for erhvervsdrivende.

2. Udvalgets overvejelser

2.1 Indledende om statusskifte

Udvalget har drøftet, om der er behov for at indføre regler svarende til erhvervsfondslovens §§ 124 og 125, hvorefter fonde skal registrere eller anmelde et statusskifte til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system.

Der kan efter udvalgets opfattelse være tilfælde, hvor der synes at være behov for klarhed om, hvordan et statusskifte skal håndteres efter fondsloven. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor en erhvervsdrivende fond ophører med at være erhvervsdrivende i erhvervsfondslovens forstand, eller hvor kriterierne for ikke at være omfattet af fondslovens anvendelsesområde ophører.

Udvalget har ved drøftelserne af behovet for at indføre regler om statusskifte lagt vægt på, at indførelse af regler herom skaber klarhed på området. Udvalget har endvidere lagt vægt på, at der med udvalgets forslag om at indføre et fondsregister, jf. betænkningens kapitel 4, er behov for regler om, at eksisterende fonde, der bliver omfattet af fondsloven, skal registreres eller anmeldes til registrering, ligesom det bør registreres eller anmeldes til registrering, hvis en fond ophører med at være omfattet af fondsloven. Udvalget finder på den baggrund, at der bør indføres regler om statusskifte i fondsloven.

Det er således udvalgets forslag, at det skal registreres eller anmeldes til registrering, såfremt en fonds forudsætninger for at være undtaget fra eller ikke omfattet af fondsloven ophører. Udvalget lægger desuden op til, at der som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden vurderes at være blevet registreringspligtig efter fondsloven. Efter udvalgets opfattelse afgør fondsmyndigheden, hvorvidt en fond er registreringspligtig efter fondsloven.

Det er hertil udvalgets forslag, at det skal registreres eller anmeldes til registrering, såfremt en fond ophører med at være omfattet af fondsloven. Udvalget lægger op til, at der som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden ikke længere vurderes at være omfattet af fondsloven. Forslaget medfører, at en fonds registrering skal ændres eller slettes, når fonden ikke længere er omfattet af fondsloven. Fondsmyndigheden vil dog kunne kræve indsendelse af årsregnskaber, der vedrører regnskabsperioder, inden fondens ophør med at være omfattet af loven.

Udvalget bemærker, at erhvervsfondslovens §§ 124 og 125 fortsat vil gælde ved et statusskifte mellem fonde omfattet af fondsloven og erhvervsdrivende fonde omfattet af erhvervsfondsloven. Udvalget bemærker hertil, at det følger af erhvervsfondslovens § 4, at Erhvervsstyrelsen i tvivlstilfælde afgør, hvorvidt en fond er omfattet af erhvervsfondsloven. Det er udvalgets vurdering, at der kan opstå systemtekniske overvejelser vedrørende reglerne om statusskifte mellem fonde og erhvervsdrivende fonde, som skal afklares med Erhvervsstyrelsen.

2.2 Særligt om fondens kapital ved statusskifte

Udvalget har drøftet, om fondslovens kapitalkrav, jf. betænkningens kapitel 5, bør gælde for fonde, som ikke omfattet af eller som er undtaget fra fondsloven, men som overgår til at være omfattet af fondsloven.

Efter udvalgets opfattelse er det ikke tydeligt, om kapitalkravet ved stiftelse af en fond efter gældende ret indebærer, at fonde, som er gyldigt stiftet efter anden lovgivning, herunder eksempelvis erhvervsfondsloven, fremover er omfattet af fondsloven efter et statusskifte, uagtet at fonden ikke opfylder kapitalkravet i fondsloven.

Udvalget bemærker til dette, at en fond, som tidligere ikke har været omfattet af, eller som har været undtaget fra fondsloven, ved statusskifte skal anses som omfattet af fondsloven uanset størrelsen af fondens kapital. Som eksempel kan nævnes en erhvervsdrivende fond, som er gyldigt stiftet efter erhvervsfondsloven, men som ikke længere opfylder kravene til at være omfattet af erhvervsfondsloven. Det vil være uhensigtsmæssigt hvis spørgsmålet om, hvorvidt fonden ved statusskifte er omfattet af fondsloven, afhænger af om fondens bundne kapital udgør mindst 1 mio. kr. eller ej.

2.3 Særligt om de indholdsmæssige krav til fondens vedtægt

Udvalget har drøftet om fondslovens krav til fondens vedtægt, jf. betænkningens kapitel 3, bør gælde for fonde, som ikke har været omfattet af eller som har været undtaget fra fondsloven, men som overgår til at være omfattet af fondsloven ved et statusskifte.

Det er udvalgets opfattelse, at de indholdsmæssige krav til fondens vedtægt bør være de samme for fonde, der er omfattet af fondsloven, uanset om fonden er omfattet af fondsloven ved stiftelsen eller senere bliver omfattet af fondsloven ved statusskifte.

Udvalget finder således, at de indholdsmæssige krav til fondens vedtægt, tilsvarende skal gælde ved statusskifte, uanset om fonden tidligere ikke har været omfattet af eller undtaget fra fondsloven.

Kapitel 13
Tilbagebetaling og erstatning

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 Erstatning, jf. fondslovens § 40

Det fremgår af fondslovens § 40, stk. 1, at bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt tilføjer fonden skade, er pligtige at erstatte denne.

Efter fondslovens § 40, stk. 2, finder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende anvendelse med hensyn til revisorer.

Det fremgår endvidere af fondslovens § 40, stk. 3, at erstatningen kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

1.1.2 Søgsmålskompetence og værneting, jf. fondslovens §§ 41 og 42

Det fremgår af fondslovens § 41, at beslutning om anlæggelse af søgsmål om erstatning i anledning af skade, som er tilføjet fonden, mod bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer eller tredjemand kan træffes af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

Det fremgår af dom afsagt den 22. juni 2015 af Østre Landsrets 8. afdeling i sagen B-730-11 og B-1014-15 og dom afsagt den 15. januar 2013 af Københavns Byret i sagen BS 16B-4065/2011, at sagsøger var Civilstyrelsen, som mandatar for fonden. Østre Landsret anførte ved retssag nr. B-730-11 og B-1014-15, at Civilstyrelsen efter fondsloven har kompetence til at rejse krav mod en fonds bestyrelsesmedlemmer.

Civilstyrelsen har som følge heraf i administrativ praksis lagt til grund, at såfremt Civilstyrelsen træffer beslutning om anlæggelse af søgsmål, jf. fondslovens § 41, anlægger Civilstyrelsen søgsmål på fondens vegne, som mandatar for fonden.

I administrativ praksis har Civilstyrelsen anvendt fondslovens § 41 til at anlægge søgsmål om erstatning i tilfælde, hvor bestyrelsen ikke har efterlevet styrelsens påbud om tilbagebetaling efter fondslovens § 40, jf. herom pkt. 1.1.4 nedenfor.

Det fremgår endvidere af fondslovens § 42, at søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører eller revisorer kan anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted.

1.1.3 **Sagsomkostninger**

Fondsloven og forarbejderne hertil forholder sig ikke til spørgsmålet om fordelingen af sagens omkostninger i det tilfælde, hvor Civilstyrelsen, som mandatar for fonden, anlægger søgsmål på fondens vegne. Reglerne om afholdelse og fordeling af sagens omkostninger følger i stedet af retsplejelovens kapitel 30 om sagsomkostninger.

Der ses at foreligge enkelte afgørelser, hvor domstolene har taget stilling til fordelingen af sagens omkostninger i tilfælde, hvor Civilstyrelsen, som mandatar for fonden, har anlagt et søgsmål om erstatning på fondens vegne. Det fremgår af dom afsagt den 22. juni 2015 af Østre Landsrets 8. afdeling i sagen B-730-11 og B-1014-15, at de sagsøgte i sagsomkostninger for landsretten skulle betale 215.100 kr. til Civilstyrelsen, som mandatar for fonden. Af dom afsagt den 15. januar 2013 af Københavns Byret i sagen BS 16B-4065/2011 fremgår det, at sagsøgte A blev idømt at betale sagens omkostninger til Civilstyrelsen, som mandatar for fonden. Civilstyrelsen blev, som mandatar for fonden, idømt at betale sagens omkostninger til sagsøgte B og C.

1.1.4 **Tilbagebetaling**

Fondsloven indeholder ikke regler om tilbagebetaling.

Civilstyrelsen har i administrativ praksis lagt til grund, at fondens bestyrelse skal tilbagebetale et eventuelt erstatningspligtigt beløb til fonden. Civilstyrelsen har i tilfælde, hvor det er lagt til grund, at bestyrelsen er erstatningspligtig med et vist beløb, påbudt bestyrelsen at dokumentere en tilbageførsel af midlerne til fonden. Civilstyrelsens krav om tilbagebetaling ses bl.a. at være anvendt i sager, hvor der er sket uddeling til et bestyrelsesmedlem m.v. i strid med fondslovens § 31. Civilstyrelsens påbud om tilbagebetaling er i praksis truffet under henvisning til fondslovens § 40 om erstatning.

1.2 Erhvervsfondsloven

Erhvervsfondslovens kapitel 14 om erstatning indeholder bestemmelser om erstatning (§ 126), søgsmålskompetence (§ 127), nedsættelse af erstatningen (128, stk. 1), solidarisk hæftelse (§ 128, stk. 2) og værneting (§ 129).

2. Fremmed ret

2.1 Norge

I Norge indeholder stiftelseslovens kapitel 7 regler om erstatningsansvar, strafansvar og granskning.

Det fremgår af stiftelseslovens § 57, stk. 1, at bestyrelsen kan beslutte at fremme et erstatningskrav. For det tilfælde at et erstatningskrav gælder hele bestyrelsen eller så mange bestyrelsesmedlemmer, at bestyrelsen ikke er beslutningsdygtig, kan erstatningskravet i medfør af stiftelseslovens § 57, stk. 2, fremmes af den person eller det organ, som udpeger stiftelsens bestyrelse. Stiftelsestilsynet kan i medfør af stiftelseslovens § 57, stk. 3, under enhver omstændighed fremme et erstatningskrav mod medlemmer af bestyrelsen på vegne af stiftelsen.

2.2 Sverige

I Sverige indeholder stiftelsesloven i kapitel 5 regler om erstatningsansvar. Stiftelseslovens kapitel 5, §§ 1 og 2, indeholder regler om bestyrelsesmedlemmers, forvalteres og revisorers erstatningsansvar. Efter stiftelseslovens kapitel 5, § 4, kan sager om erstatning til stiftelsen efter stiftelseslovens §§ 1 eller 2, udover af bestyrelsen eller forvalteren, anlægges af:

1. stifteren eller, hvis stifteren er afdød, dennes efterlevende ægtefælle eller samlever, arving, arvingens efterkommer, universalarving, bobestyrer eller testamentsfuldbyrder i boet efter stifteren,
2. et bestyrelsesmedlem,
3. den, der ifølge stiftelsens formål kan modtage en fordel fra stiftelsen,
4. den, der i henhold til stiftelsesvedtægten har ret til at føre en sådan sag, samt
5. tilsynsmyndigheden.

Sager om erstatning til stiftelsen i henhold til stiftelseslovens kapitel 5, § 1 eller § 2 kan også anlægges af stiftelsens konkursbo, jf. stiftelseslovens kapitel 5, § 4, andet stykke.

Den, der har anlagt sag i henhold til stiftelseslovens kapitel 5, § 4, 1. eller 2. stykke, bærer selv omkostningerne ved retssagen, men har ret til erstatning fra stiftelsen for de omkostninger, der dækkes af det, som retssagen har indbragt til stiftelsen, jf. stiftelseslovens kapitel 5, § 4, 3. stykke.

2.3 Finland

I Finland indeholder stiftelseslovens kapitel 8 regler om erstatningsansvar. Stiftelseslovens kapitel 8, § 1, fastsætter regler om forvaltningsrådets, bestyrelsesmedlemmers og administrerende direktørers erstatningspligt.

I stiftelseslovens kapitel 8, § 5, reguleres andre personers og myndigheders adgang til at føre sag på vegne af stiftelsen. Det følger heraf, at stifteren, en aktør, som gives denne ret i vedtægterne, samt registreringsmyndigheden, har ret til i eget navn at føre sag om betaling af erstatning til stiftelsen i henhold til stiftelseslovens kapitel 8, § 1, eller revisionsloven kapitel 10, § 9 i, hvis det ved sagsanlægget er sandsynligt, at stiftelsen ikke vil sørge for at forfølge erstatningskravet. Stiftelsen skal gives lejlighed til at blive hørt i sagen, medmindre dette er åbenbart unødvendigt. Den, der fører sagen, bærer selv omkostningerne ved retssagen, men har ret til at få dem erstattet af stiftelsen, hvis de midler, der gennem retssagen er opnået til stiftelsen, er tilstrækkelige til formålet.

3. Udvalgets overvejelser

3.1 Tilbagebetaling

Udvalget har drøftet, om der bør indføres regler om tilbagebetaling.

Udvalget bemærker, at Civilstyrelsen i administrativ praksis ses at have tilkendegivet, at styrelsen har fundet grundlag for at kræve et beløb tilbageført til fonden i overensstemmelse med reglerne om erstatning i fondslovens § 40.

Det er efter udvalgets opfattelse hensigtsmæssigt, at en modtager af ulovligt udbetalte midler har pligt til at tilbagebetale disse, og at bestyrelsen kan kræve uretmæssigt udbetalte beløb tilbagebetalt til fonden. Det gælder f.eks. i tilfælde af uretmæssige uddelinger og uretmæssigt udbetalte vederlag til medlemmer af fondens ledelse.

Udvalget peger desuden på, at erhvervsfondslovens § 88 indeholder regler om tilbagebetaling. Erhvervsfondslovens regler blev indført ved ændringen af erhvervsfondsloven i 2014. Ifølge forarbejderne blev reglerne i erhvervsfondslovens § 88 indført med henblik på at opnå klarhed over retstilstanden, idet Erhvervsstyrelsen i administrativ praksis havde stillet krav om, at der i erhvervsdrivende fonde skulle ske tilbagebetaling i tilfælde af ulovligt udbetalte midler og af ulovlige lån m.v.

Klarhedshensyn taler efter udvalgets opfattelse for, at der tilsvarende indføres regler om tilbagebetaling i fondsloven.

Udvalget finder på den baggrund, at en tilbagebetalingsforpligtelse bør fremgå eksplicit af loven, således at bestyrelsen kan rette et tilbagebetalingskrav mod f.eks. et ledelsesmedlem, og at bestyrelsen eller fondsmyndigheden herefter kan anlægge et søgsmål om erstatning ved domstolene, hvis den person, som tilbagebetalingskravet er rettet imod, ikke anerkender kravet eller ikke dokumenterer, at midlerne er tilbagebetalt, eller vedkommende i øvrigt mangler evne og vilje til at tilbagebetale midlerne.

Udvalget foreslår derfor, at der med henblik på at opnå klarhed om retstilstanden indføres regler om tilbagebetaling.

Tilbagebetalingsreglerne bør efter udvalgets opfattelse omfatte enhver uddeling m.v., som bestyrelsen har foretaget i strid med bestemmelserne i fondsloven, herunder f.eks. uddelinger, lån og uretmæssigt udbetalt vederlag til medlemmer af fondens ledelse.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at et tilbagebetalingskrav alene bør kunne rettes mod en person, som indså eller burde have indset, at udbetalingen af midler var ulovlig, således at en modtager, som er i god tro om de modtagne midler, ikke skal tilbagebetale disse. Det bør dog ikke gælde ved udbetaling af vederlag til medlemmer af fondens bestyrelse, som fondsmyndigheden har nedsat efter reglerne herom, jf. betænkningens kapitel 7. Et sådant vederlag bør således kunne kræves tilbagebetalt, uanset om bestyrelsesmedlemmet indså eller burde have indset, at vederlaget var for højt.

Ansvaret for at kræve ulovlige uddelinger m.v. tilbagebetalt, bør efter udvalgets opfattelse påhvile bestyrelsen, som er fondens øverste ledelsesorgan, og som derfor er ansvarlig for at varetage fondens interesser.

Såfremt en modtager af en uretmæssig uddeling m.v. ikke efterkommer et tilbagebetalingskrav, vil fondens bestyrelse skulle tage stilling til, hvorvidt der er grundlag for at anlægge et søgsmål mod modtageren.

Såfremt midler, der er uddelt i strid med fondsloven, ikke kan kræves tilbage af modtageren, som følge af dennes god tro, eller såfremt modtageren ikke har evne og vilje til at tilbagebetale midlerne, vil de medlemmer af bestyrelsen, som har medvirket til beslutningen om udbetalingen eller gennemførelsen af denne, være ansvarlige efter de almindelige erstatningsregler for det tab, som fonden er påført.

3.2 Erstatning

Det er udvalgets opfattelse, at reglerne om erstatning grundlæggende fungerer hensigtsmæssigt. Udvalget har derfor alene overvejet, om der bør gennemføres mindre tilpasninger af reglerne.

For det første har udvalget drøftet, om erstatningsreglerne bør udvides til også at omfatte tab, som er påført tredjemand.

Efter den gældende fondslov er retstilstanden den, at reglerne om erstatning alene finder anvendelse ved tab, som er påført fonden. Efter erhvervsfondslovens § 126, stk. 1, gælder imidlertid, at erstatningsreglerne også gælder skade, som er tilføjet tredjemand. Der er efter udvalgets opfattelse ikke grund til, at fondsloven på dette punkt adskiller sig fra erhvervsfondsloven. En udvidelse af erstatningsreglerne til også at omfatte tab, som er tilføjet tredjemand, vil kunne være relevant i tilfælde, hvor fonden indgår i retsforhold med tredjemand (f.eks. kreditorer og uddelingsmodtagere), som bliver påført et tab.

Udvalget foreslår derfor, at fondslovens bestemmelser om erstatningsansvar udvides i overensstemmelse hermed, så reglerne – ligesom de tilsvarende bestemmelser i erhvervsfondsloven – også omfatter tab, som tilføjes tredjemand.

Udvalget har *for det andet* overvejet, om der bør indføres regler om, at stifter, som forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, skal være omfattet af fondslovens erstatningsregler. Udvalget har dog ikke fundet dette relevant. Udvalget har særligt lagt vægt på, at stifters erstatningsansvar vil følge af de almindelige erstatningsretlige regler, samt at fonden skal være uafhængig af stifter.

For det tredje har udvalget drøftet, om der er grund til at foretage tilpasninger af den personkreds, hvis erstatningsansvar er reguleret i fondslovens regler om erstatning.

Som nævnt under pkt. 1.1.1 ovenfor om gældende ret er bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisorer, samt revisionsselskaber, hvis et revisionsselskab er valg til revisor, som under udførelse af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, pligtige at erstatte denne, jf. fondslovens § 40, stk. 1 og 2. Det fremgår dermed ikke tydeligt af loven, om godkendte forvaltningsafdelinger, som har påtaget sig at revidere fondens regnskab, er omfattet af fondslovens erstatningsregler. Dette er efter udvalgets opfattelse uhensigtsmæssigt.

Udvalget foreslår derfor, at erstatningsreglerne udvides, således at godkendte forvaltningsafdelinger, som har påtaget sig revisionsopgaver for en fond, og granskningsmænd, som har udført opgaver for fonden, også er omfattet af reglerne.

Som nævnt i betænkningens kapitel 7 om ledelse foreslår udvalget, at udtrykket »ledelsesmedlemmer« anvendes om bestyrelsesmedlemmer og direktører. I overensstemmelse hermed foreslås det i øvrigt, at dette udtryk også anvendes i bestemmelserne om erstatning.

Fondslovens erstatningsregler er ikke til hinder for, at andre end den nævnte personkreds kan ifalde erstatningsansvar efter dansk rets almindelige erstatningsregler. For så vidt angår den foreslåede personkreds, bemærker udvalget, at bestemmelsen dermed ikke er til hinder for, at f.eks. fondens stifter, væsentlige gavegivere og bidragsydere eller andre, der har påført fonden et tab, kan være erstatningsansvarlige for dette tab efter dansk rets almindelige erstatningsregler. Det er udvalgets opfattelse, at dette f.eks. kan være relevant i tilfælde, hvor disse reelt er involveret i ledelsen eller udøver en påvirkning af ledelsen m.v.

For så vidt angår vurderingen af ledelsesmedlemmernes ansvar, finder udvalget anledning til at bemærke, at culpabedømmelsen som udgangspunkt må ske efter samme standard for alle medlemmer af ledelsen. Det er dog samtidig udvalgets opfattelse, at det efter de almindelige erstatningsregler må antages, at culpanormen er fleksibel, og at det således må indgå i vurderingen af det enkelte ledelsesmedlems erstatningsansvar, om den pågældende har særlige faglige forudsætninger, som er relevante for bedømmelsen af den pågældendes adfærd. Efter udvalgets opfattelse må det i den forbindelse være uden betydning, om et ledelsesmedlem er aflønnet.

Udvalget bemærker, at ansvaret for medlemmer af fondens ledelse er individuelt, og at medlemmerne som udgangspunkt hæfter solidarisk, hvis flere af ledelsens medlemmer er erstatningsansvarlige. Udvalget har imidlertid ikke fundet grundlag for at indføre en bestemmelse herom i fondsloven. Udvalget bemærker i den forbindelse, at hvis en af de erstatningsansvarlige har betalt erstatningen, kan den pågældende afkræve hvert enkelte af de medansvarlige dennes del under hensyntagen til størrelsen af den skyld, der måtte påhvile hver enkelt, samt omstændighederne i øvrigt. Den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem flere solidarisk erstatningsansvarlige vil skulle foretages efter erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1 eller 2.

Efter udvalgets opfattelse bør fondsmyndigheden have adgang til at udtale sig om et eventuelt erstatningsansvar hos fondens ledelsesmedlemmer. Kompetencen til at afgøre spørgsmålet om et eventuelt erstatningsansvar tilkommer imidlertid domstolene.

For det fjerde har udvalget drøftet lempelsesreglen i fondslovens § 40, stk. 3, hvorefter erstatningen kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Bestemmelsen svarer efter sin ordlyd til erhvervsfondslovens § 128, stk. 1, og selskabslovens § 363, stk. 1, efter hvilke bestemmelser erstatning kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Det er udvalgets opfattelse, at de nævnte lempelsesregler navnlig er begrundet i, at et erstatningsansvar efter omstændighederne kan dreje sig om anselige økonomiske tab, og at der bør være adgang til at nedsætte erstatningen, hvis dette findes rimeligt.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at nedsættelse efter de nævnte lempelsesregler som udgangspunkt kun sker, når der foreligger simpel uagtsomhed, og at erstatningen således kun ganske undtagelsesvis nedsættes i tilfælde af grov uagtsomhed.

På baggrund heraf er udvalget af den opfattelse, at der ikke er nærmere anledning til at foretage materielle justeringer af fondslovens lempelsesregel, som er i overensstemmelse med lempelsesreglerne i erhvervsfondsloven og selskabsloven, og som efter udvalgets opfattelse varetager en rimelig balance mellem hensynet til skadelidte (navnlig fonden) og adgangen til at nedsætte erstatningen, hvis dette konkret findes rimeligt.

Udvalget foreslår på den baggrund ikke ændringer af lempelsesreglens ordlyd.

Efter udvalgets opfattelse kan lovbemærkningerne til bestemmelsen dog med fordel præciseres i overensstemmelse med ovenstående betragtninger om adgangen til at nedsætte erstatningen i tilfælde af grov uagtsomhed.

Efter udvalgets opfattelse kan det endvidere med fordel præciseres i lovbemærkningerne, at det følger af den solidariske hæftelse mellem flere ansvarlige, at den eller de, hvis erstatningsansvar er nedsat i medfør af lempelsesreglen, kun er ansvarlig med det nedsatte beløb.

3.3 Søgsmålskompetence

Efter den gældende fondslovs § 41 kan både fondens bestyrelse og fondsmyndigheden træffe beslutning om anlæggelse af søgsmål om erstatning mod bestyrelsesmedlemmer, direktører eller revisorer.

Det er udvalgets opfattelse, at forpligtelsen til at træffe beslutning om anlæggelse af søgsmål om erstatning, som udgangspunkt må påhvile bestyrelsen i overensstemmelse med udvalgets betragtninger under pkt. 3.1 ovenfor om tilbagebetaling. Dette skal ses i lyset af, at bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan og dermed har ansvaret for at varetage fondens interesser.

Det er efter udvalgets opfattelse samtidig væsentligt, at både fondens bestyrelse og fondsmyndigheden har kompetence til at anlægge søgsmål om erstatning mod medlemmer af ledelsen, godkendte revisorer, godkendte forvaltningsafdelinger eller granskningsmænd. Fondsmyndighedens adgang til at anlægge søgsmål skal ses i lyset af, at fonde ikke har en ejerkreds, der fører kontrol med ledelsen og kan rette eventuelle krav om erstatning m.v. mod denne eller andre.

For så vidt angår bestyrelsens beslutning om at anlægge søgsmål, bemærker udvalget, at bestyrelsen i den forbindelse er underlagt de regler, der gælder for bestyrelsens ledelse af fonden, herunder bl.a. forpligtelsen til at varetage fondens interesser og reglerne om habilitet. I det tilfælde, hvor hele bestyrelsen eller flertallet af bestyrelsens medlemmer er inhabile, eksempelvis fordi et søgsmål angår eller får afledte konsekvenser for de pågældende selv eller søgsmål mod tredjemand, som de pågældende har en væsentlig interesse i, der kan være stridende mod fondens interesse, er det efter udvalgets opfattelse således afgørende, at fondsmyndigheden har adgang til at beslutte at anlægge sag om erstatning og føre denne på vegne af fonden. Fondsmyndighedens beslutning om at anlægge søgsmål bør dog ikke være begrænset til det tilfælde, hvor fondens bestyrelse er inhabil ved beslutningen herom.

Fondsmyndighedens adgang til at anlægge et søgsmål om erstatning mod f.eks. et eller flere ledelsesmedlemmer i tilfælde, hvor disse er inhabile, sker efter udvalgets opfattelse således på vegne af fonden og i dennes interesse. Udvalget har konstateret, at fondsmyndigheden i disse tilfælde således ses at anlægge en sag, som mandatar for fonden, jf. herved bl.a. dom afsagt den 22. juni 2015 af Østre Landsret i sagen B-730-11 og B-1014-15 og dom afsagt den 15. januar 2013 af Københavns Byret i sagen BS 16B-4065/2011.

Udvalget foreslår på den baggrund, at fondslovens § 41 videreføres, således at beslutning om anlæggelse af søgsmål om erstatning kan træffes af bestyrelsen eller fondsmyndigheden, samt at sådanne søgsmål tillige kan anlægges mod godkendte forvaltningsafdelinger og granskningsmænd.

3.4 Sagsomkostninger

Udvalget har drøftet, hvorvidt fondsloven bør indeholde en bestemmelse om fordelingen af sagsomkostninger i det tilfælde, hvor fondsmyndigheden anlægger søgsmål om erstatning.

Som nævnt under pkt. 3.3 ovenfor bør fondsmyndigheden fortsat have adgang til at anlægge en sag om erstatning på fondens vegne, da fonden ikke har en ejerkreds, der kan varetage denne funktion. Fondsmyndigheden agerer i disse tilfælde netop på vegne af fonden og i dennes interesser og ses i praksis at føre erstatningssager, som mandatar for fonden.

Udvalget finder på den baggrund, at de omkostninger der er forbundet med, at fondsmyndigheden fører en sag, som mandatar på fondens vegne, bør afholdes af fonden selv.

Udvalget foreslår derfor, at der i fondsloven indføres en bestemmelse om, at fonden skal erstatte fondsmyndigheden de udgifter, som fondsmyndigheden har afholdt eller er blevet pålagt ved et civilt søgsmål om erstatning. Med forslaget lægger udvalget således op til, at fondsmyndighedens udgifter ved et civilt søgsmål om erstatning skal betales af fonden. Dette vil f.eks. kunne dække fondsmyndighedens udgifter til retsafgift og sagsomkostninger, som fondsmyndigheden pålægges at betale efter retsplejelovens regler herom.

Udvalget bemærker, at dette alene bør gælde med hensyn til fondsmyndighedens søgsmål om erstatning. Derimod bør fondsloven ikke indeholde regler om fondsmyndighedens udgifter forbundet med førelse af øvrige sager ved domstolene, herunder om fondsmyndighedens øvrige tilsyns- og kontrolbeføjelser.

3.5 Værneting

Efter gældende ret kan søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører eller revisorer anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted, jf. fondslovens § 42.

Tilsvarende regler følger af erhvervsfondslovens § 129, hvorefter søgsmål mod medlemmer af ledelsen, revisorer, vurderingsmænd eller granskningsmænd kan anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted. Efter forarbejderne til bestemmelsen gælder dette også ved søgsmål mod likvidator og en kurator eller rekonstruktør i en fond under konkursbehandling eller rekonstruktionsbehandling.

Det er udvalgets opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt at udvide fondslovens værnetingsbestemmelse således, at søgsmål mod godkendte forvaltningsafdelinger, granskningsmænd, kurator eller rekonstruktør kan anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted. Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse herom i fondsloven.

Udvalget bemærker, at de almindelige værnetingsregler finder anvendelse ved erstatningssøgsmål mod andre.

Kapitel 14
Tilsyn og kontrol

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

1.1.1 Fondsmyndigheden

Det fremgår af fondslovens § 36, at fondsmyndigheden efter denne lov udøves af justitsministeren.

Det fremgår endvidere af fondslovens § 37, stk. 1, at fondsmyndigheden af fondens bestyrelse, revisor eller andre, der har kendskab til fondens forhold, kan forlange de oplysninger, der efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige til varetagelse af opgaverne efter denne lov, herunder til afgørelse af, om et forhold er omfattet af fondslovens bestemmelser.

Efter fondslovens § 37, stk. 2, kan fondsmyndigheden meddele påbud til bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisorer om at bringe forhold, der strider mod bestemmelser i loven eller forskrifter fastsat i medfør af loven i overensstemmelse med bestemmelserne.

Det følger af fondslovens § 43, stk. 2, nr. 2, at med bøde straffes den, der undlader at efterkomme påbud efter fondslovens § 37, stk. 2. Det følger desuden af fondslovens § 43, stk. 2, nr. 4, at med bøde straffes den, der undlader at afgive oplysninger efter fondslovens § 37, stk. 1.

Civilstyrelsen har i administrativ praksis bl.a. anvendt bestemmelsen i § 37, stk. 2, til at udstede påbud i tilfælde, hvor bestyrelsen ikke har besvaret gentagne anmodninger om oplysninger.

Fondslovens § 36 og § 37, stk. 1, blev nyaffattet ved lov nr. 350 af 6. juni 1991, som gennemførte en afbureaukratisering af fondslovgivningen og bl.a. havde til hovedformål at afskaffe registreringen af fonde i Fondsregistret, jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, L 113, spalte 2573 og 2578. Fondslovens § 37, stk. 2, blev ændret ved samme lov. Af lovforslagets almindelige bemærkninger fremgår bl.a. som følger, jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, L 113, spalte 2573:

> ”1. Indledning. (…)
>
> Den ordning, der blev gennemført ved fondslovene, medfører, at fondes regnskaber i et vist omfang gennemgås af fondsmyndigheden. Men regnskaberne gennemgås

> også af skatteværesenet som et led i ligningen efter reglerne i fondsbeskatningsloven. Hertil kommer, at regnskaberne i de fleste fonde i forvejen er revideret af en revisor. Dette unødvendigt tunge system foreslås forenklet ved at overlade regnskabskontrollen til revisor (for så vidt angår ligningsmæssige spørgsmål til skatteværesenet), men med mulighed for, at fondsmyndigheden tager stilling til særlige problemer, foretager stikprøveundersøgelser, m.v.
>
> Hovedvægten i tilsynsarbejdet skal efter forslaget i fremtiden lægges på vejledning fremfor den gennemgribende kontrol, som i dag er hovedelementet i fondstilsynet."

Det fremgår videre af Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, L 113, spalte 2578-2579:

> *"4. Lovforslagets hovedpunkter.* (…)
>
> 4.2. Efter fondsloven fører fondsmyndigheden i et vist omfang kontrol med hver enkelt fonds regnskaber. Denne meget vidtgående kontrolordning ved en særskilt myndighed kendes ikke med hensyn til nogen anden type af juridiske personer og forekommer at være unødvendig, ikke mindst i betragtning af, at også skatteværesenet nu gennemgår regnskaberne. Det foreslås derfor, at kontrollen med fondene omlægges, således at hver fond skal have en revisor, der skal have til opgave at påse, at alt er gået rigtigt til, herunder at vedtægtens bestemmelser om uddeling m.v. er overholdt. Hvis revisor finder uregelmæssigheder, skal fondsmyndigheden underrettes herom, og fondsmyndigheden foretager herefter en nærmere undersøgelse af fondens forhold. Det forudsættes, at der skal foretages stikprøveundersøgelser, ligesom fondsmyndigheden naturligvis kan foretage undersøgelser, når fondens forhold i øvrigt giver anledning hertil. (…)
>
> 4.3. Som nævnt ovenfor er der i dag mange forskellige myndigheder, der fungerer som tilsynsmyndighed for fonde. En række ministerier har dog allerede overført deres fondsmyndighed til Fondsregistret, henholdsvis Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. For at samle så stor en del af administrationen som muligt hos én myndighed, foreslås det, at justitsministeren skal være fondsmyndighed for alle ikke-erhvervsdrivende fonde. For så vidt angår de erhvervsdrivende fonde skal det som udgangspunkt være industriministeren, der er fondsmyndighed. Justitsministeren skal dog fortsat være fondsmyndighed for de fonde, der i dag hører under justitsministerens fondsmyndighed. Det gælder fonde, hvis hovedformål hører under justitsministerens forretningsområde, samt fonde, der har flere ligestillede formål, der ikke hører under samme minister."

Det fremgår endvidere af forarbejderne til fondslovens § 36, jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, L 113, spalte 2590:

> "Det er et vigtigt led i afbureaukratiseringen at få samlet så vidt mulig al fondsmyndighed hos én myndighed. Herved vil man få en mere rational administration af loven uden overflødig dobbeltadministration, dels en mere ensartet praksis. Det

> foreslås derfor, at justitsministeren fremover skal være fondsmyndighed for alle fonde, der er omfattet af lov om fonde og visse foreninger. Det er tanken at henlægge opgaven som fondsmyndighed til Civilretsdirektoratet."

Af forarbejderne til fondslovens § 37 fremgår bl.a., jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, L 113, spalte 2590:

> "Bestemmelserne i § 37, stk. 1-2, foreslås ændret som en konsekvens af den foreslåede nedlæggelse af Fondsregistret. Fondsmyndigheden kan efter forslaget udøve enhver form for kontrolvirksomhed med fondenes forhold, herunder foretage stikprøveundersøgelser. Forslaget skal ses i sammenhæng med, at fondsmyndigheden ikke længere automatisk kontrollerer fondes regnskaber, vedtægter, m.v.
>
> Fondsmyndigheden kan ved stikprøveundersøgelser, ved en henvendelse fra revisor, jf. forslagets § 1, nr. 20, eller på anden måde blive opmærksom på forhold, der bør undersøges nærmere. Fondsmyndigheden kan til brug ved en sådan undersøgelse eller ved sine stikprøveundersøgelser forlange alle oplysninger, der i denne forbindelse skønnes nødvendige."

Det følger herudover af fondslovens § 38, at fondsmyndigheden træffer bestemmelse om, i hvilket omfang videregående regler om tilsyn i stadfæstede fondes vedtægter skal gælde ved siden af lovens almindelige regler.

Fondsloven indeholder – ud over bestemmelserne i §§ 36-38 – en række øvrige bestemmelser om fondsmyndighedens tilsyn, herunder om fondes dispositioner m.v., som kræver fondsmyndighedens godkendelse.

Det fremgår bl.a. af fondslovens § 6, stk. 2, at vedtægten senest 3 måneder efter oprettelsen skal indsendes til fondsmyndigheden samt til told- og skatteforvaltningen. Bestemmelsen blev indført ved ændringen af fondsloven i 1991, jf. lov nr. 350 af 6. juni 1991. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen bl.a. som følger, jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, L 113, spalte 2586-2587:

> "Bestemmelserne i den gældende lovs § 6, stk. 2 og 3, foreslås slået sammen til ét nyt stk., der omhandler indsendelse af vedtægter. Fondens vedtægter skal efter forslaget ikke længere indsendes til Fondsregistret, men derimod til fondsmyndigheden og til skattemyndigheden. (…)
>
> Formålet med indsendelsen af vedtægterne er i første række at gøre fondsmyndigheden opmærksom på fondens eksistens. Fondsmyndigheden skal ikke foretage sig videre. Der er således heller ikke mulighed for at forelægge spørgsmål om, hvorvidt en nyoprettet institution er en fond, for fondsmyndigheden. (…)

> Efter forslaget skal fondsmyndigheden ikke automatisk føre kontrol eller tilsyn med fonden, men fondsmyndigheden kan, hvis revisor i forbindelse med revisionen har bemærkninger til fondens forhold, eller hvis andre retter henvendelse til fondsmyndigheden herom, foretage en nærmere undersøgelse af fondens forhold. Fondsmyndigheden kan endvidere foretage stikprøveundersøgelser, når der er anledning dertil."

Der kan desuden bl.a. henvises til fondslovens § 8, stk. 2 (om tilladelse til dispensation fra kapitalkravet), § 9, stk. 1 og 4 (om tilladelse til uddeling og overdragelse/pantsætning af fondens bundne aktiver), § 11, stk. 1, 2. pkt. (om tilladelse til, at bestyrelsen udgøres af mindre end 3 bestyrelsesmedlemmer eller af en juridisk person eller kollektiv enhed), § 16 (om samtykke til sammensætning af bestyrelsen), § 21 (om samtykke til ekstraordinære dispositioner) og § 32, stk. 1 (om tilladelse til vedtægtsændringer, sammenlægning og opløsning).

Hertil kommer bl.a. fondslovens § 14 (om fondsmyndighedens adgang til at afsætte bestyrelsen eller en direktør), § 18, stk. 3 (om nedsættelse af vederlag), § 23, stk. 2, 2. pkt. (om anvendelse af en statsautoriseret eller registreret revisor) og § 30 (om henstilling eller pålæg om forøgelse eller nedsættelse af uddelinger).

Endvidere kan fondsmyndigheden efter forhandling med fondens bestyrelse træffe beslutning om vedtægtsændring, opløsning eller sammenlægning, jf. fondslovens § 33, stk. 1 og 2, samt træffe beslutning om anlæggelse af søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer eller tredjemand, jf. § 41.

Det bemærkes, at fonde hvis aktiver ikke udgør 1 mio. kr. eller derover, som udgangspunkt ikke er omfattet af fondsloven, jf. fondslovens § 1, stk. 6, 1. pkt. Dog gælder bl.a. bestemmelserne i fondslovens kapitel 9, om ændringer af vedtægten m.v. (§§ 32-34), også for disse fonde, jf. § 1, stk. 6, 2. pkt.

Det følger af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9609 af 11. oktober 2004 om Civilstyrelsen, at justitsministeren har delegeret kompetencen efter fondsloven til Civilstyrelsen. Det følger således af cirkulæreskrivelsen, at Civilstyrelsen inden for fondsområdet varetager arbejds- og sagsområder vedrørende a) afgørelse af generelle sager efter fondslovgivningen samt udfærdigelse af generelle forskrifter, b) Justitsministeriets opgaver som fondsmyndighed efter fondsloven og ministeriets tilsynsbeføjelser efter fondenes vedtægter, c) Justitsministeriets opgaver efter fondslovene og efter almindelige fondsretlige grundsætninger som overordnet permutationsmyndighed i forhold til fonde og d) Justitsministeriets opgaver efter fondslovene i øvrigt, herunder opgaver i relation til registrerede foreninger.

I de nævnte sagsområder står direktøren for Civilstyrelsen i sit embede umiddelbart under justitsministeren. Undtaget er dog følgende sager, hvor direktøren refererer til Justitsministeriets departementschef:

- Udfærdigelse af generelle forskrifter samt andre afgørelser, der har større principiel betydning, eller som må antages at medføre ikke uvæsentlige økonomiske konsekvenser, eller som i øvrigt stiller krav om en samlet vurdering, i hvilken der i væsentligt omfang skal inddrages synspunkter og hensyn, der normalt varetages af andre myndigheder end Civilstyrelsen.
- Sager vedrørende de historiske klostre og stiftelser samt sager vedrørende større fonde.
- Personalesager, hvis afgørelse må antages at indebære ikke uvæsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser eller i øvrigt bør samordnes med tilsvarende sager indenfor andre områder af Justitsministeriet.

1.1.2 Særligt om fondsmyndighedens udveksling af oplysninger med andre kompetente myndigheder

Fondsloven indeholder i § 4, stk. 6 og 7, og § 4 a bestemmelser om videregivelse af oplysninger om fondens reelle ejere til Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder, og om fondslovens forhold til hvidvasklovgivningen i relation til fonde, der skal indhente, opbevare og registrere oplysninger om reelle ejere. Fondsloven indeholder herudover ikke særlige bestemmelser om udveksling af oplysninger med andre myndigheder, herunder om underretning af Hvidvasksekretariatet.

Forvaltningslovens §§ 28-32 indeholder generelle regler om offentlige myndigheders adgang til at videregive oplysninger. Adgangen til at videregive personoplysninger er reguleret i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven og for de retshåndhævende myndigheder i lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (retshåndhævelsesloven).

1.2 Erhvervsfondsloven

Det følger af erhvervsfondslovens § 24, stk. 1, at fondsmyndighed efter erhvervsfondsloven udøves af Erhvervsstyrelsen. Det fremgår endvidere af erhvervsfondslovens § 24, stk. 2, at ved overtrædelser af loven, bestemmelser fastsat i henhold til loven eller vedtægten kan fondsmyndigheden give ledelsen eller revisor påbud om at bringe forholdet i overensstemmelse med loven, bestemmelser fastsat i henhold til loven eller vedtægten. Efter erhvervsfondslovens § 24,

stk. 3, kan fondsmyndigheden forlange de oplysninger, der er nødvendige til varetagelse af dens opgaver.

Erhvervsfondsloven indeholder i § 25 desuden nærmere regler om, at fondsmyndigheden kan bestemme, at der skal foretages granskning af nærmere angivne forhold.

Erhvervsfondslovens § 131, stk. 2, indeholder desuden regler om administrative tvangsbøder.

1.3 Årsregnskabsloven

Årsregnskabslovens § 159 a fastsætter regler om Erhvervsstyrelsens kontrol ved modtagelse af årsrapporter m.v.

Årsregnskabslovens §§ 159 b-159 e fastsætter nærmere regler om Erhvervsstyrelsens efterfølgende kontrol af modtagne årsrapporter m.v., herunder bl.a. om benyttelse af ekstern bistand (§ 159 c), krav om indhentelse af en erklæring om rigtigheden af oplysninger (§ 159 d) og offentliggørelse af kontrol (§ 159 e). Årsregnskabslovens kapitel 21 indeholder herudover regler om anmodning om oplysninger, jf. § 160, og om reaktioner på lovovertrædelser, jf. § 161.

1.4 Hvidvaskloven

Hvidvaskloven indeholder regler, som skal bidrage til at bekæmpe hvidvask og finansiering af terrorisme.

Det kan bl.a. nævnes, at hvidvaskloven indeholder regler om underretning af Hvidvasksekretariatet (§§ 26 og 28) og om tavshedspligt og fravigelse af visse regler i forvaltningsloven (§ 38 a).

Herudover er der fastsat nærmere regler om underretninger til Hvidvasksekretariatet i bekendtgørelse nr. 657 af 26. maj 2023 om indsendelse af underretninger m.v. til Hvidvasksekretariatet.

Desuden er der ved cirkulære nr. 9752 af 26. september 2023 fastsat bestemmelser om bl.a. retningslinjer for Hvidvasksekretariatets samarbejde med øvrige kompetente danske myndigheder og andre medlemsstaters finansielle efterretningsenheder. Af cirkulærets § 1 fremgår det, at Hvidvasksekretariatet i overensstemmelse med gældende regler har adgang til de oplysninger, som er nødvendige for, at Hvidvasksekretariatet kan varetage sine opgaver som anført i hvidvasklovens § 29, stk. 2. Efter cirkulærets § 4, stk. 1, kan Hvidvasksekretariatet imødekomme anmodninger om udlevering af oplysninger affødt af bekymringer vedrørende mulig

hvidvask af penge, tilknyttede underliggende forbrydelser eller finansiering af terrorisme fra kompetente danske myndigheder til brug for myndighedernes opgavevaretagelse i overensstemmelse med gældende ret, herunder reglerne i databeskyttelseslovgivningen.

2. Udvalgets overvejelser

2.1 Fondsmyndighedens tilsyn

Fonde er bl.a. kendetegnet ved, at de ikke har en ejer- eller medlemskreds, der – som f.eks. generalforsamlingen i et aktieselskab eller medlemmerne i en forening – kan føre tilsyn med bestyrelsens dispositioner, samt at de som hovedregel er bestemt til at virke uden tidsbegrænsning. Fraværet af ejere eller medlemmer i fonde indebærer, at fondene ikke har en kreds af personer, der kan føre kontrol med, at bestyrelsen administrerer fonden forsvarligt og i overensstemmelse med fondsloven og fondens vedtægt. Det tilsiger, at fondene har et særligt behov for, at der føres en udenforstående kontrol med dem. Denne opgave i form af et legalitetstilsyn er henlagt til fondsmyndigheden (Civilstyrelsen).

Hertil kommer, at fondenes økonomiske og samfundsmæssige betydning, samt den offentlige bevågenhed, der er om fondenes virksomhed, tilsiger, at der føres tilsyn med fondene. Det fondsretlige tilsyn har således bl.a. betydning for det omkringliggende samfunds tillid til fondene.

På den baggrund finder udvalget det afgørende, at der fortsat føres et offentligt tilsyn med, at fondene ledes i overensstemmelse med lovgivningen og vedtægten.

Tilsynet med fondene er i dag tilrettelagt på den måde, at ansvaret for, at fonden ledes og drives i overensstemmelse med lovgivningen og vedtægten, hører under fondens ledelse (navnlig bestyrelsen). Det er bestyrelsen, der udgør fondens øverste ledelsesorgan, og bestyrelsen har således en forpligtelse til at sikre sig, at de beslutninger som træffes, er i overensstemmelse med lovgivningen, fondens vedtægt og fondens interesse. Samtidig spiller revisor en vigtig rolle i tilsynet med fondene. Fondene skal have en revisor, der har til opgave at påse, at alt er gået rigtigt til, herunder at vedtægtens bestemmelser om uddeling m.v. er overholdt. Revisors opgaver m.v. fremgår af betænkningens kapitel 8.

Efter gældende ret spiller revisor en vigtig rolle i forhold til det offentliges tilsyn med henblik på at sikre, at fonden drives i overensstemmelse med lovgivningen og vedtægten. Det offentlige tilsyn er dermed tilrettelagt på den måde, at fondsmyndigheden ikke automatisk kontrollerer fondens regnskaber m.v. Fondsmyndigheden kan dog, hvis revisor i forbindelse med revisionen

har bemærkninger til fondens forhold, eller hvis andre retter henvendelse til fondsmyndigheden herom, foretage en nærmere undersøgelse af fondens forhold. Fondsmyndigheden kan endvidere foretage stikprøveundersøgelser, når der er anledning hertil. Fondsmyndigheden er herudover tillagt en række beføjelser, herunder til at godkende en række dispositioner, afsætte bestyrelsen og revisor m.v.

Udvalget mener, at det nuværende offentlige tilsyn grundlæggende fungerer hensigtsmæssigt. Det er således udvalgets vurdering, at det offentlige tilsyn med fondene, som det er fastlagt i dag, i det væsentligste bør videreføres.

Udvalget foreslår dermed, at fondslovens § 36, hvorefter fondsmyndigheden efter fondsloven udøves af justitsministeren, skal videreføres. Udvalget bemærker i den forbindelse, at udvalget herved ikke har forholdt sig til, om Civilstyrelsen bør tildeles originær kompetence, idet spørgsmålet om, hvilken myndighed der tildeles originær kompetence, efter udvalgets opfattelse må bero på Justitsministeriets nærmere overvejelser. Udvalget forudsætter imidlertid, at kompetencen tildeles Civilstyrelsen enten efter fondsloven eller ved delegation.

Med henblik på at præcisere, at fondsmyndigheden har til opgave at føre tilsyn og kontrol med fondene, foreslår udvalget, at der indføres en bestemmelse om, at fondsmyndigheden fører kontrol med overholdelsen af fondsloven, bestemmelser fastsat i medfør af loven, herunder registreringspligtige oplysninger og dokumenter, der kræves i henhold til denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af loven, og vedtægten.

Udvalget ønsker i den forbindelse at knytte visse bemærkninger til karakteren af fondsmyndighedens tilsyn og omfanget heraf, samt om fondsmyndighedens vejledning til fondene om overholdelse af loven.

Som nævnt ovenfor udgør bestyrelsen fondens øverste ledelsesorgan. Det er efter udvalgets opfattelse afgørende, at det forbliver sådan. Det offentlige tilsyn bør således ikke ændre på, at det er fondens bestyrelse, der er ansvarlig for fondens virke og for at drive fonden forsvarligt, og som også har retten og pligten til at fortolke fondens vedtægt, herunder vedtægtens bestemmelse om fondens formål. Med lovudkastet og bemærkningerne hertil lægger udvalget derfor op til, at fondsmyndigheden – i lighed med, hvad der gælder efter erhvervsfondsloven – skal føre et tilsyn med, at fonden ledes og drives i overensstemmelse med lovgivningen og vedtægten.

Udvalget understreger, at der hermed er tale om et legalitetstilsyn. Det betyder, at fondsmyndigheden ikke har til opgave at vurdere hensigtsmæssigheden af ledelsens forretningsmæssige

dispositioner. Med forslaget vil fondsmyndigheden f.eks. kunne gennemgå en fonds årsregnskab med henblik på at føre kontrol med, at fondslovens og vedtægtens bestemmelser om realisering af fondens formål er overholdt, og om bestyrelsens vederlag er i overensstemmelse med loven.

Udvalget foreslår visse steder i betænkningen, at ledelsen skal drive fonden forsvarligt m.v. Det kan f.eks. nævnes, at bestyrelsen skal påse, at fondens samlede formue forvaltes på en forsvarlig og afbalanceret måde, hvor der tages hensyn til både muligheden for afkast og risikoen for tab, jf. betænkningens kapitel 7. Fondsmyndighedens legalitetstilsyn betyder i denne henseende, at fondsmyndigheden har til opgave at føre tilsyn med, at ledelsen varetager sine opgaver med en forsvarlig drift af fonden m.v. Fondsmyndigheden vil dog ikke skulle føre kontrol med ledelsens forretningsmæssige dispositioner. Dette vil efter udvalgets opfattelse være uhensigtsmæssigt – dels over for fondsmyndigheden og dennes ressourcer, dels over for fondens ledelse, som er det øverste ledelsesorgan, og som er nærmest til at vurdere hensigtsmæssigheden af sådanne valg.

Med forsvarlighedskravene til ledelsen er det dermed ikke hensigten, at fondsmyndighedens tilsyn skal være andet end et legalitetstilsyn. Ansvaret for de ledelsesmæssige dispositioner vil dermed fortsat tilkomme fondens ledelse. Legalitetstilsynet vil dog indebære, at fondsmyndigheden har mulighed for at vurdere, om ledelsens vurderinger og handlinger er forsvarlige ud fra fondsloven og vedtægten. Inden for det, som kan dokumenteres og som må regnes som forsvarligt, skal fondsmyndigheden imidlertid ikke føre kontrol med hensigtsmæssigheden af ledelsens dispositioner.

Med hensyn til omfanget af fondsmyndighedens tilsyn mener udvalget, at det af navnlig ressourcemæssige grunde, herunder henset til det store antal af fonde, må anses for uhensigtsmæssigt at lade fondsmyndigheden føre et automatisk tilsyn med alle fondes årsregnskaber, vedtægter og øvrige registrerede oplysninger m.v. Som nævnt ovenfor mener udvalget derfor, at den gældende ordning, hvorefter revisor spiller en vigtig rolle ved gennemgangen af fondens årsregnskaber og fondens forhold i øvrigt, er hensigtsmæssig og i vidt omfang bør videreføres.

Udvalget lægger dermed op til, at fondsmyndigheden skal føre et risiko- og temabaseret tilsyn med fondene, herunder fondenes årsregnskaber, vedtægter og øvrige registrerede oplysninger. Udvalget bemærker dog, at det ikke er udelukket, at fondsmyndigheden kan føre en mere intensiv kontrol, f.eks. ved at gennemføre en automatisk kontrol af alle årsregnskaber ved modtagelsen af disse. Intensiteten af fondsmyndighedens kontrol vil således bl.a. afhænge af myndighedens ressourcer.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at effektiviteten af legalitetstilsynet med fordel kan styrkes på anden vis end ved at øge intensiteten af fondsmyndighedens egenkontrol. Dette kan efter udvalgets opfattelse navnlig ske ved, at fondsmyndigheden, inden for det foreslåede legalitetstilsyn, lægger vægt på informations- og vejledningsindsatsen. Vejledningsindsatsen er væsentlig for fondsmyndighedens arbejde for at bidrage til at undgå, at der sker fejl og overtrædelser af lovgivningen. Det skal bl.a. ses i lyset af, at mange fonde er ganske små og ikke har en professionel drift og ledelse. En væsentlig måde at undgå fejl og overtrædelser af lovgivningen er således at yde vejledning om reglernes forståelse og anvendelse. Dette kan ske konkret i forbindelse med, at fondene henvender sig, men også ved, at fondsmyndigheden udsteder generelle vejledninger om de forpligtelser, som fondsloven medfører. Fondsmyndighedens vejledningsindsats kan desuden ske ved anden kommunikation med fondene og disses rådgivere i øvrigt og afholdelse af informationsmøder m.v. Det er efter udvalgets opfattelse væsentligt, at fondsmyndigheden har et bredt fokus på at bidrage til at vejlede fondene. Det er dog samtidig udvalgets opfattelse, at en række af de foreslåede forpligtelser – navnlig i forhold til ledelsesansvaret, herunder f.eks. forpligtelsen til at udarbejde en formueforvaltningspolitik m.v. – samt adgangen til vedtægtsændringer, fusion og opløsning særligt kan give anledning til, at fondsmyndigheden yder vejledning til fondene.

Tilsynet med fondene vil desuden blive styrket gennem en række af de af udvalget foreslåede regler i betænkningens øvrige kapitler. Udvalget henviser i den forbindelse bl.a. til forslaget om indførelse af et krav om registrering i et fondsregister, jf. betænkningens kapitel 4, og om offentlighed om fondens årsregnskaber, jf. betænkningens kapitel 8. Dette vil netop sikre, at der opnås transparens omkring fondene og disses forhold, at fondsmyndighedens tilsyn gøres lettere og mere målrettet, herunder at fondsmyndighedens egenkontrol bliver mere risikobaseret, samt at intensiteten heraf kan vurderes ud fra behovet i den enkelte fond. Samtidig vil fondsmyndigheden og andre retshåndhævende myndigheder i højere grad være i besiddelse af oplysninger om fondene og disses ledelsesmedlemmer m.v.

Endelig bemærker udvalget, at fondsmyndighedens kontrol med fondens overholdelse af lovgivningen og vedtægten, suppleres af en række af udvalgets øvrige forslag om fondsmyndighedens tilsyn, herunder bl.a. at fondsmyndigheden skal give samtykke eller tilladelse til en række dispositioner m.v., og at fondsmyndigheden tillægges visse beføjelser, f.eks. til afsættelse af bestyrelsesmedlemmer og revisor, jf. betænkningens kapitel 8.

2.2 Indhentning af oplysninger

Efter udvalgets opfattelse er det afgørende for, at fondsmyndigheden kan varetage sine tilsynsopgaver efter lovgivningen, at fondsmyndigheden har adgang til de nødvendige oplysninger om

fonden, herunder også adgang til oplysninger, som fonden ikke har pligt til at indsende eller registrere.

Efter udvalgets opfattelse vil det eksempelvis kunne være relevant for fondsmyndigheden at afkræve bestyrelsen oplysninger om bestyrelsens formueforvaltningspolitik, såfremt fondsmyndigheden efter en gennemgang af årsregnskabet skønner, at der er behov herfor.

Med henblik på at sikre, at fondsmyndigheden kan varetage sine tilsynsopgaver, foreslår udvalget, at fondslovens § 37, stk. 1 videreføres, således at fondsmyndigheden af medlemmer af fondens ledelse, godkendte revisor, eller andre, der har kendskab til fondens forhold, kan forlange de oplysninger, der efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige til varetagelse af opgaverne efter fondsloven, herunder til afgørelse af, om et forhold er omfattet af fondslovens bestemmelser. Udvalget foreslår hertil, at fondsmyndigheden tilsvarende kan forlange oplysninger af godkendte forvaltningsafdelinger og granskningsmænd.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at der ved udtrykket »andre, der har kendskab til fondens forhold«, efter udvalgets opfattelse bl.a. må forstås fondens tidligere ledelse og tidligere revisor, eller andre, der har varetaget opgaver m.v. for fonden, idet disse kan ligge inde med oplysninger, som efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige for myndighedens varetagelse af opgaverne efter fondsloven.

Det er udvalgets forslag, at overtrædelse af reglerne om indhentelse af oplysninger fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

2.3 Påbud

Det er efter udvalgets opfattelse afgørende for fondsmyndighedens mulighed for at sikre sig, at loven overholdes, at fondsmyndigheden har hjemmel til at udstede påbud til fondens ledelse eller revisor om at bringe et eller flere forhold i orden.

I henhold til den gældende fondslov, kan fondsmyndigheden meddele påbud om at bringe forhold, der strider mod bestemmelser i loven eller forskrifter fastsat i medfør af loven i overensstemmelse med bestemmelserne. Fondsloven indeholder dermed ikke en direkte hjemmel til at fondsmyndigheden kan udstede påbud om overholdelse af fondens vedtægt, selv om vedtægten – hvor stifter har fastlagt sine ønsker med fonden – er et helt centralt og væsentligt dokument for fonden.

Henset til karakteren af vedtægten – der som nævnt er et helt centralt og væsentligt dokument for fonden, og som sammen med fondsloven udgør ledelsens retsgrundlag – finder udvalget, at der er behov for klarhed om fondsmyndighedens adgang til at udstede påbud om at bringe forhold, som strider mod bestemmelser i vedtægten, i overensstemmelse med bestemmelserne.

Udvalget foreslår på den baggrund, at fondslovens § 37, stk. 2, justeres, så fondsmyndigheden kan meddele påbud til medlemmer af fondens ledelse, godkendte revisorer og godkendte forvaltningsafdelinger om at bringe forhold, der strider mod bestemmelser i loven, bestemmelser fastsat i medfør af loven eller bestemmelser i fondens vedtægt i overensstemmelse med hermed.

Udvalget forudsætter, at fondsmyndigheden først udsteder et påbud efter forhandling med bestyrelsen om fondens forhold efter belysning af de konkrete omstændigheder. Får fondens bestyrelsen et påbud, vil den typiske proces være, at der inden for en fastsat periode skal rettes op på forholdene. Udvalget bemærker, at det er afgørende, at fondsmyndigheden følger op på et påbud. Fondsmyndigheden kan i den forbindelse bl.a. kræve en redegørelse, som efter omstændighederne f.eks. kan suppleres med en erklæring fra revisor om, at forholdene er bragt i orden.

Sidder medlemmer af fondens ledelse et påbud overhørig, har påbuddet efter udvalgets opfattelse karakter af en advarsel. I det tilfælde, hvor medlemmer af fondens ledelse sidder et påbud overhørig, er det således efter udvalgets vurdering en væsentlig indikation af, at de pågældende bestyrelsesmedlemmer er uegnede til at varetage hvervet i fonden. Fondsmyndigheden vil kunne lade dette indgå i sine overvejelser om eventuelt at afsætte de pågældende bestyrelsesmedlemmer.

Udsteder fondsmyndigheden et påbud til f.eks. fondens bestyrelse, kan fondsmyndigheden orientere fondens godkendte revisor eller godkendte forvaltningsafdeling herom, ligesom fondsmyndigheden kan anmode den godkendte revisor eller godkendte forvaltningsafdelinger om selvstændigt at følge op på påbuddet og efter en tidsperiode give fondsmyndigheden besked om, hvorvidt forholdet er bragt i orden.

Det er udvalgets forslag, at undladelse af at efterkomme fondsmyndighedens påbud fortsat kan straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov.

2.4 Administrative tvangsbøder

Efter gældende ret har fondsmyndigheden ikke hjemmel til at pålægge bestyrelsen eller andre, som ikke efterkommer de pligter, der efter fondsloven påhviler dem, administrative tvangsbøder. Derimod følger det af erhvervsfondslovens § 131, stk. 2, at undlader medlemmer af

ledelsen, revisor eller likvidator i rette tid at efterkomme de pligter, der ifølge fondsloven eller bestemmelser fastsat i henhold til fondsloven, påhviler dem i forhold til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed eller fondsmyndigheden, kan Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed eller fondsmyndigheden som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder.

Ved administrative tvangsbøder forstås en afgørelse om, at en økonomisk sanktion vil blive pålagt, hvis en handlepligt ikke opfyldes. Administrative tvangsbøder er altså et forvaltningsretligt tvangsmiddel og ikke nogen strafferetlig sanktion. Det gælder derfor, at påløbne, men endnu ikke inddrevne bøder, bortfalder ved forholdets lovliggørelse.

Selv om administrative tvangsbøder er et forvaltningsretligt tvangsmiddel, kan de ofte opfattes som en straf, og de er ikke omgærdet af samme retssikkerhedsgarantier som tvangsbøder pålagt af domstolene. Der bør derfor i almindelighed kun gives hjemmel til administrative tvangsbøder, hvis der foreligger et helt særligt behov for effektiv kontrol og håndhævelse på et område. De forhold, der udløser tvangsbøderne, bør endvidere være let konstaterbare.

Udvalget har drøftet, om der er behov for, at fondsmyndigheden kan pålægge administrative tvangsbøder efter fondsloven.

Det er udvalgets opfattelse, at visse forhold taler imod indførelse af en adgang til at pålægge administrative tvangsbøder. Fondsmyndigheden har efter gældende ret adgang til at udstede påbud. Undladelse af at efterkomme et påbud straffes med bøde, jf. herved navnlig fondslovens § 43, stk. 2, nr. 2. Udvalget lægger op til at videreføre dette. Dermed er der adgang til – efter gældende ret og med udvalgets forslag – at sanktionere ledelsesmedlemmer og revisorer m.v., som undlader at efterkomme et udstedt påbud. Dette kan tale for, at behovet for at kunne pålægge administrative tvangsbøder er begrænset.

Det er dog samtidig udvalgets opfattelse, at visse forhold taler for indførelse af en hjemmel til at pålægge administrative tvangsbøder.

Administrative tvangsbøder kan således være et egnet og effektivt virkemiddel til at få medlemmer af ledelsen og revisor m.v. til at efterleve lovgivningen og fondens vedtægt.

Samtidig kan administrative tvangsbøder være mindre indgribende end de alternativer, som fondsmyndigheden kan anvende. Det er således udvalgets opfattelse, at muligheden for at pålægge administrative tvangsbøder er et mindre indgribende alternativ end en egentlig bødestraf. Desuden er fondsmyndigheden efter gældende ret tillagt en række beføjelser, herunder til f.eks.

at afsætte et bestyrelsesmedlem, som kan anvendes, hvis ikke et påbud efterkommes. Med udvalgets forslag vil disse beføjelser i vidt omfang blive videreført, herunder bl.a. beføjelsen til at afsætte bestyrelsesmedlemmer. Dette vil imidlertid efter udvalgets opfattelse ofte være et mere indgribende alternativ end fastsættelse af administrative tvangsbøder.

Indførelse af regler om administrative tvangsbøder vil efter udvalgets opfattelse således bidrage til at sikre, at fondsmyndigheden effektivt kan håndhæve fondslovgivningen, uden at anvende mere indgribende tiltag som f.eks. at afsætte et eller flere bestyrelsesmedlemmer.

Efter udvalgets opfattelse taler det også for, at der gives mulighed for at pålægge administrative tvangsbøder, at der er hjemmel hertil i erhvervsfondsloven. Der er efter udvalgets opfattelse således ikke nogen rimelig grund til, at fondsmyndigheden efter fondsloven har færre beføjelser på dette punkt, end Erhvervsstyrelsen har efter erhvervsfondsloven.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der i fondsloven indføres en hjemmel til, at fondsmyndigheden kan pålægge medlemmer af fondens ledelse, godkendte revisorer og godkendte forvaltningsafdelinger daglige eller ugentlige bøder, hvis de undlader i rette tid at efterkomme de pligter, der påhviler dem ifølge fondsloven eller bestemmelser fastsat i henhold til loven.

Administrative tvangsbøder pålægges i forbindelse med et påbud. Fondsmyndigheden vil dermed kunne meddele den nævnte personkreds et påbud om at bringe et forhold i overensstemmelse med loven, f.eks. om at indsende registreringspligtige oplysninger eller at bestyrelsen skal overholde fondens vedtægt. Undlader adressaten for påbuddet at efterkomme det meddelte påbud inden for den frist, som fondsmyndigheden har fastsat, vil der kunne pålægges den eller de pågældende administrative tvangsbøder, indtil påbuddet er efterkommet.

Det vil i den forbindelse være en forudsætning, at det fremgår klart af fondsmyndighedens afgørelse, hvilke konkrete bestemmelser, der ikke er overholdt, og fra hvilket tidspunkt der vil blive pålagt administrative tvangsbøder, såfremt påbuddet ikke er efterkommet.

Udvalget bemærker, at fondsmyndigheden efter udvalgets opfattelse ikke kan pålægge administrative tvangsbøder, hvis fondsmyndigheden har en konkret mistanke om, at en enkeltperson eller en juridisk person har begået en lovovertrædelse, jf. § 10, i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (retssikkerhedsloven). Tvangsbøder kan dog anvendes, hvis det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelser.

Udvalget bemærker, at tvangsbøder ikke berører muligheden for at pålægge en strafferetlig sanktion for manglende efterlevelse af et påbud.

De administrative tvangsbøder bør efter udvalgets opfattelse fastsættes på et niveau, der højest svarer til, hvad der gælder efter erhvervsfondsloven og selskabsloven.

2.5 Særlige regler om regnskabskontrol

Udvalget bemærker indledningsvis, at udvalgets forslag om årsregnskab og revision behandles i betænkningens kapitel 8, hvor udvalget bl.a. stiller forslag om, at fonden skal indsende årsregnskab til fondsmyndigheden, således at fondsmyndigheden ikke længere skal indhente dette hos fonden, og at årsregnskabet skal offentliggøres. Udvalget foreslår desuden i betænkningens kapitel 6, at bestyrelsen skal indsende en legatarfortegnelse til fondsmyndigheden. Udvalget stiller endvidere visse forslag om bl.a. krav til revision, revisor og revisors rolle, opgaver og pligter m.v. Med en række af udvalgets forslag til årsregnskab og revision vil der – efter udvalgets opfattelse – ske en styrkelse af fondsmyndighedens mulighed for at føre tilsyn og kontrol med fondens årsregnskab, ligesom udvalget med de foreslåede regler har til hensigt at skabe øget offentlighed om fondens virke m.v.

Udvalget har drøftet, om der er behov for at indføre yderligere bestemmelser vedrørende fondsmyndighedens beføjelser til at føre kontrol med fondens årsregnskaber.

Udvalget har i den forbindelse noteret sig, at der for erhvervsdrivende fonde gælder særlige regler om kontrol af årsrapporter m.v. i årsregnskabslovens kapitel 21. Disse regler omfatter bl.a. regler om kontrol ved modtagelse af årsrapporter m.v. (årsregnskabslovens § 159 a) og om efterfølgende kontrol, herunder efterfølgende kontrol med overholdelse af lovgivningen (årsregnskabslovens § 159 b), ekstern bistand (årsregnskabslovens § 159 c), indhentelse af erklæringer om rigtigheden af regnskabsoplysninger m.v. (årsregnskabslovens § 159 d) og offentliggørelse af en kontrol (årsregnskabslovens § 159 e). Endvidere kan Erhvervsstyrelsen anmode om oplysninger (årsregnskabslovens § 160).

Det er udvalgets opfattelse, at fondsmyndigheden, jf. pkt. 2.1 ovenfor, har den fornødne hjemmel til at gennemgå fondens årsregnskaber med henblik på at føre kontrol med, at lovgivningen og vedtægten er overholdt, herunder at årsregnskabet opfylder de krav, som er fastsat i fondsloven og bestemmelser fastsat i medfør af loven, hvorfor der efter udvalgets opfattelse ikke er behov for regler svarende til årsregnskabslovens § 159 a, stk. 1, 1. pkt., og § 159 b. Med udvalgets forslag om indhentelse af oplysninger, jf. pkt. 2.2 ovenfor, har fondsmyndigheden desuden adgang til at indhente de oplysninger, som er nødvendige for at føre denne regnskabskontrol,

hvorfor der efter udvalgets opfattelse ikke er behov for regler svarende til årsregnskabslovens § 160.

Efter udvalgets opfattelse kan det dog være hensigtsmæssigt for fondsmyndighedens mulighed for at føre kontrol med årsregnskaberne, at fondsmyndigheden har adgang til nogle af de samme redskaber, som Erhvervsstyrelsen har efter årsregnskabslovens §§ 159 a-159 e, herunder med hensyn til afvisning af et årsregnskab, som indeholder fejl og mangler, anvendelse af ekstern bistand, krav om indhentelse af erklæringer om rigtigheden af regnskabsoplysninger og om offentliggørelse af kontrol. Udvalgets nærmere overvejelser og forslag herom gennemgås nærmere i det følgende pkt. 2.5.1-2.5.5.

2.5.1 **Afvisning af årsregnskab**

Det er udvalgets opfattelse, at der – i lighed med årsregnskabslovens § 159 a, stk. 1, 2. pkt. – er behov for en bestemmelse om, at fondsmyndigheden kan afvise et årsregnskab, som ikke overholder de krav, der er fastsat til årsregnskabet i fondsloven og regler udstedt i medfør af loven. Dette skyldes bl.a., at årsregnskabet skal offentliggøres, hvorfor fondsmyndigheden bør have mulighed for at afvise et årsregnskab, som indeholder fejl og mangler.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse om, at fondsmyndigheden kan afvise et årsregnskab, som indeholder fejl og mangler.

Med forslaget lægger udvalget således op til, at fondsmyndigheden ved modtagelsen af et årsregnskab kan afvise årsregnskabet, såfremt årsregnskabet eller tilhørende erklæringer fra revisor m.v. indeholder fejl og mangler. Det kan f.eks. vedrøre datoer, årsregnskabets bestanddele eller indre sammenhæng i årsregnskabet, bl.a. om fondens aktiver svarer til passiverne. Udvalget forudsætter dermed, at et årsregnskab, som er blevet afvist, ikke skal offentliggøres.

Udvalget forudsætter endvidere, at fondsmyndigheden kan gennemføre kontrol af, om årsregnskabet opfylder kravene i fondsloven og bestemmelser fastsat i medfør af loven. En sådan kontrol kan efter udvalgets opfattelse enten gennemføres som en automatisk kontrol af alle modtagne årsregnskaber eller ved en risiko- og temabaseret kontrol, f.eks. ved stikprøvekontrol. Udvalget bemærker i den forbindelse, at der efter udvalgets opfattelse er adgang til at fondsmyndigheden kan føre såvel en automatisk kontrol ved modtagelsen af årsregnskaber, som en risiko- og temabaseret kontrol af modtagne årsregnskaber, jf. pkt. 2.1 ovenfor.

Der er som nævnt ovenfor efter udvalgets opfattelse ikke behov for regler svarende til årsregnskabslovens § 159 a, stk. 1, 1. pkt., om, at fondsmyndigheden skal gennemføre en automatisk

kontrol i forbindelse med indsendelsen af et årsregnskab. Hertil kommer, at det efter udvalgets opfattelse vil være uhensigtsmæssigt at pålægge fondsmyndigheden at gennemføre en automatisk kontrol af alle modtagne årsregnskaber, idet en sådan kontrol efter udvalgets opfattelse forudsætter, at der i fondsmyndigheden er gennemført tekniske løsninger m.v. til at føre en sådan automatisk kontrol. Udvalget finder på den baggrund, at eventuelle nærmere regler om fondsmyndighedens kontrol ved modtagelsen af årsregnskabet, herunder om eventuel automatisk kontrol, bør fastsættes i en bekendtgørelse.

2.5.2 **Ekstern bistand**

Udvalget finder, at der bør indføres regler om fondsmyndighedens mulighed for at anvende ekstern bistand. Udvalget lægger i den forbindelse bl.a. vægt på, at udvalgets forslag om indhentelse af oplysninger, jf. herved pkt. 2.2 ovenfor, ikke giver fondsmyndigheden hjemmel til at anvende ekstern bistand.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse i fondsloven om, at fondsmyndigheden i særlige tilfælde kan benytte ekstern bistand ved udførelse af kontrol af en fonds årsregnskab efter fondsloven.

Med forslaget lægger udvalget op til, at anvendelse af ekstern bistand kun vil ske undtagelsesvis og i særligt komplicerede eller omfattende sager. Det vil f.eks. kunne være relevant ved store fonde, hvor der kan være behov for undersøgelser eller analyser, der kræver særlig indsigt på specialområder, og hvor denne ekspertise ikke umiddelbart er til stede i fondsmyndigheden. Det kan bl.a. være hensigtsmæssigt at anvende ekstern bistand ved særligt komplicerede beregninger og analyser af regnskabstekniske forhold.

Udvalget forudsætter, at en beslutning om at anvende ekstern bistand vil ske efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Fondsmyndigheden vil således ikke kunne anvende bestemmelsen til at inddrage ekstern bistand til udførelse af fondsmyndighedens kontrolindsats som sådan.

Det er udvalget vurdering, at de omkostninger, der er forbundet med, at fondsmyndigheden benytter ekstern bistand ved udførelse af kontrol af en fonds årsregnskab, bør dækkes af fondsmyndigheden.

2.5.3 **Krav om indhentelse af erklæring om rigtigheden af regnskabsoplysninger m.v.**

Efter udvalgets forslag i pkt. 2.2 ovenfor, har fondsmyndigheden mulighed for at indhente de fornødne oplysninger fra medlemmer af fondens ledelse, godkendte revisor, godkendte forvaltningsafdelinger, granskningsmænd eller andre, der har kendskab til fondens forhold. Der er imidlertid ikke hjemmel til, at fondsmyndigheden kan pålægge fonden at indhente erklæringer om rigtigheden af regnskabsoplysninger m.v. fra en uafhængig, sagkyndig person. Efter udvalgets opfattelse vil det imidlertid være en relevant styrkelse af fondsmyndighedens tilsyn, at der indføres regler om, at fondsmyndigheden har mulighed for at pålægge fonden at indhente sagkyndige erklæringer om rigtigheden af regnskabsoplysninger m.v.

Fremmed ret indeholder tilsvarende regler om inddragelse af uafhængige sagkyndige personer. Den finske lov om stiftelser indeholder i kapitel 14 kap § 7 således regler om »anlitande av utomstående sakkunniga«. Registreringsmyndigheden kan til en undersøgelse, der er nødvendig for tilsynet med en stiftelse, og som kræver særlig sagkundskab, eller til udførelse af en særlig revision, ansætte en revisor eller en anden ekstern sagkyndig. Den sagkyndige skal have en sådan viden om stiftelsesvirksomhed, bogføring eller juridiske spørgsmål, som er tilstrækkelig i forhold til opgavens art og omfang.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse om, at fondsmyndigheden kan stille krav om, at en fonds bestyrelse inden for en nærmere fastsat frist indhenter en erklæring fra en godkendt revisor, advokat eller en anden sagkyndig om rigtigheden af regnskabsoplysninger eller andre oplysninger indsendt af fonden til fondsmyndigheden.

Efter udvalgets opfattelse vil dette kunne være relevant i tilfælde, hvor der er tale om komplicerede forhold, eller hvor omstændighederne medfører usikkerhed om oplysningernes rigtighed. Fondsmyndigheden vil kunne anvende bestemmelsen i en række sager, bl.a. ved indikationer på, at fonden har købt aktiver til over markedsprisen af stifter eller solgt aktiver til under markedsprisen til stifter. Tilsvarende vil bestemmelsen f.eks. kunne anvendes i situationer, hvor revisor modificerer sin konklusion i regnskabet, f.eks. ved manglende revisionsbevis. Fondsmyndigheden bør dog efter udvalgets opfattelse alene anmode om en erklæring, hvis der er en begrundet formodning om, at der er risiko for, at fondsloven eller regler udstedt i medfør heraf ikke overholdes.

Udvalget lægger op til, at erklæringen skal afgives af en godkendt revisor, dvs. enten en statsautoriseret eller registreret revisor, eller af en advokat eller anden sagkyndig. Udvalget forudsætter, at fondsmyndigheden i sin anmodning til fonden angiver, om erklæringen skal indhentes fra en godkendt revisor, en advokat eller en anden type særlig sagkyndig. Valg af type af

erklæringsgiver foretages således af fondsmyndigheden, mens det er fonden, der retter henvendelse til en godkendt revisor, en advokat eller en anden sagkyndig.

Efter udvalgets opfattelse skal omkostninger forbundet med fremskaffelse af erklæringen afholdes af fonden selv. Udvalget lægger her vægt på, at det er fonden, der har undladt at tilvejebringe de fornødne oplysninger, hvorfor der kan rejses begrundet tvivl om rigtigheden af disse. Fondsmyndigheden bør dog helt undtagelsesvis kunne godtgøre hele eller dele af udgiften til erklæringen, eksempelvis hvis der er begået fejl fra fondsmyndighedens side eller udgiften er åbenlyst uforholdsmæssig.

2.5.4 **Offentliggørelse af kontrol**

Udvalget finder – med inspiration fra årsregnskabslovens § 159 e – at der er behov for regler om offentliggørelse af kontrol. Udvalget lægger her vægt på, at der i en række tilfælde kan knytte sig en betydelig offentlig interesse til kontrol på fondsområdet, som i nogle tilfælde udvikler sig til mediesager. Offentlig omtale af mulige betydelige ulovligheder m.v. kan også skade tilliden til fonden, navnlig hvis der ikke kommer oplysninger om myndighedernes kontrol. Der bør efter udvalgets opfattelse derfor indføres en mulighed for, at fondsmyndigheden i sådanne tilfælde kan offentliggøre iværksættelse af kontrol og resultatet af kontrollen, herunder en eventuel politianmeldelse, ligesom det er tilfældet efter årsregnskabsloven.

Der er efter udvalgets opfattelse derimod ikke grundlag for at indføre en systematisk offentliggørelsesordning, hvorefter alle eller en flerhed af fondsmyndighedens afgørelser offentliggøres efter nærmere retningslinjer. Udvalget henholder sig i den forbindelse til overvejelserne og "tjeklisten" i betænkning nr. 1516 af 2010 om offentlige myndigheders offentliggørelse af kontrolresultater, afgørelser m.v., side 105 ff. Offentliggørelse af kontrol bør – som gennemgået nærmere i det nedenstående – alene ske efter en konkret vurdering af behovet for offentliggørelse i den enkelte sag og med respekt for navnlig lovgivningens regler om tavshedspligt og de databeskyttelsesretlige regler i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Udvalget foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse om, at fondsmyndigheden kan offentliggøre oplysninger om kontrol af fondens årsregnskab og om myndighedens beslutning om at overgive sager til politimæssig efterforskning, medmindre offentliggørelsen vurderes at ville være en trussel mod en igangværende strafferetlig efterforskning, eller hvis offentliggørelsen vil forvolde uforholdsmæssig stor skade. Udvalget foreslår endvidere, at navnet på fonden kan fremgå af offentliggørelsen, hvis der konkret er behov herfor, f.eks. hvis tilsynssagen og fondens navn allerede har været omtalt i medierne, og der fra fondsmyndighedens side således er behov for at omtale fondens navn.

Med forslaget lægger udvalget op til, at fondsmyndigheden kan offentliggøre oplysninger om, at en kontrol er eller vil blive iværksat og om resultatet heraf. Fondsmyndigheden vil desuden kunne offentliggøre oplysninger om, at en sag er overgivet til politimæssig efterforskning.

Udvalget forudsætter, at fondsmyndigheden alene vil offentliggøre oplysninger om kontrol, når fondsmyndigheden finder det nødvendigt. Det vil efter udvalgets opfattelse navnlig kunne være relevant at orientere offentligheden om en igangsat kontrol, hvis en sag allerede er omtalt i offentligheden, f.eks. hvor medierne har bragt omtale af angiveligt kritisable forhold vedrørende en bestemt fond. Der kan efter udvalgets opfattelse også være andre helt særlige tilfælde, hvor oplysningen om, at fondsmyndigheden har iværksat en kontrol, vil være af væsentlig offentlig interesse. Offentliggørelse vil efter udvalgets opfattelse f.eks. også kunne være i fondens interesse, hvis der i offentligheden verserer rygter om fonden, men hvor kontrollen har vist, at der ikke er hold i sådanne rygter.

Fondsmyndigheden bør i hver enkelt sag foretage en afvejning af hensynene til private eller offentlige interesser og hensynet til den, som oplysningerne angår.

2.5.5 **Fastsættelse af nærmere regler om kontrol**

Udvalget foreslår, at der i fondsloven indføres en bemyndigelse til, at der kan fastsætte nærmere regler om kontrol, herunder om kontrol ved modtagelse af årsregnskaber, anvendelse af ekstern bistand, indhentelse af erklæringer om rigtigheden af regnskabsoplysninger og offentliggørelse af kontrol. Dette skal bl.a. bidrage til, at fondsmyndigheden har mulighed for at sikre, at årsregnskabet og eventuelle tilhørende erklæringer fra revisor opfylder kravene i lovgivningen, f.eks. ved gennemførelse af en automatisk kontrol.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at fondsmyndigheden ikke vil være forpligtet til at gennemføre en kontrol ved modtagelsen af årsregnskaber. Med forslaget lægger udvalget op til, at fondsmyndigheden vil kunne fastlægge de nærmere rammer for, hvordan en eventuel kontrol skal gennemføres, herunder om der skal gennemføres en automatisk kontrol af alle modtagne årsregnskaber.

Udvalget forudsætter imidlertid, at fondsmyndigheden udnytter adgangen til at gennemføre en automatisk kontrol, hvis eller når fondsmyndigheden får mulighed for dette. Efter udvalgets opfattelse er det således hensigtsmæssigt, at der ved modtagelsen af årsregnskabet kan foretages en automatisk kontrol af en række krav til årsregnskabet og eventuelle hertil hørende erklæringer fra revisor, der modtages med henblik på offentliggørelse. Sådanne regler kan bl.a. understøtte, at der benyttes det rette IT-format, og at de nødvendige informationer er tilgængelige, så

fondsmyndigheden kan modtage og behandle årsregnskabet m.v. Reglerne kan desuden understøtte fondsmyndigedens kontrol af årsregnskabets datoer, bestanddele eller indre sammenhænge i årsregnskabet, bl.a. om aktiverne svarer til passiverne. Udvalget bemærker i den forbindelse, at det må antages at være en forudsætning for at kunne gennemføre den indledende automatiske kontrol, at de relevante data kan behandles digitalt, hvorfor den nærmere fastsættelse af reglerne vil have sammenhæng med reglerne om årsregnskabets format, jf. betænkningens kapitel 8.

Udvalget bemærker, at fondsmyndigheden med fordel kan fastsætte eventuelle nærmere regler om kontrol med fondes årsregnskaber i en bekendtgørelse vedrørende regnskabskrav m.v., jf. betænkningens kapitel 8.

Det kan efter udvalgets opfattelse endvidere være relevant at fastsætte nærmere regler om anvendelse af ekstern bistand, om krav om indhentelse af erklæring om rigtigheden af regnskabsoplysninger m.v. samt om offentliggørelse af oplysninger om en kontrol, herunder f.eks. om hvor og hvordan offentliggørelse sker.

2.6 Granskning

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om granskning.

Det følger derimod af erhvervsfondslovens § 25, at fondsmyndigheden kan bestemme, at der foretages granskning af nærmere angivne forhold. Dette er efter erhvervsfondsloven bl.a. begrundet med, at fondsmyndigheden i nogle tilfælde kan have behov for at få belyst visse forhold, f.eks. hvis der er tale om forhold, som kan medføre erstatnings- eller strafansvar, eller hvis visse regnskabsmæssige forhold skal belyses nærmere, f.eks. hvis fondens økonomiske stilling er forringet. Reglerne om granskning er i erhvervsfondsloven udformet således, at fondsmyndigheden udpeger en eller flere granskningsmænd, som afgiver en skriftlig beretning til fondsmyndigheden om de forhold, som skal belyses. Granskningsmændene kan til brug herfor kræve de oplysninger fra ledelsen, som må anses af betydning for bedømmelsen af fonden. Udgifterne til granskningsmændene afholdes endeligt af fonden.

Også selskabsloven indeholder i §§ 150-152 regler om granskning, som kan iværksættes på en generalforsamling. Selskabslovens regler om granskning minder herudover i vidt omfang om erhvervsfondslovens regler herom.

Granskningsinstituttet kendes også i fremmed ret. I norsk ret følger det af stiftelseslovens § 59, at stiftelsestilsynet kan iværksætte en granskning, så tilsynet selv eller en eller flere granskere

foretager de nødvendige undersøgelser med henblik på udarbejdelse af en skriftlig beretning. Granskningsinstituttet blev ved den offentlige udredning om forslag til en ny stiftelseslov foreslået videreført med til dels betydelige ændringer, jf. NOU 2016:21, kapitel 18.

Udvalget har på den baggrund drøftet, om der bør indføres regler om granskning i fondsloven.

Imod indførelse af regler om granskning taler efter udvalgets opfattelse, at der er tale om et omkostningstungt instrument, som er af indgribende karakter over for fonden. Det kan desuden anføres, at fondsmyndigheden – også efter udvalgets forslag – har adgang til at afkræve oplysninger fra medlemmer af fondens ledelse, godkendte revisor og godkendte forvaltningsafdelinger, ligesom fondsmyndigheden har visse beføjelser til bl.a. at afsætte bestyrelse og revisor. Der kan på den baggrund peges på, at det er usikkert, om regler om granskning vil bidrage med væsentlig merværdi i forhold til de kompetencer og beføjelser, som fondsmyndigheden i øvrigt tillægges med udvalgets forslag.

Til fordel for indførelse af regler om granskning taler efter udvalgets opfattelse, at fondsmyndigheden herved vil kunne sikre, at der foretages en nærmere undersøgelse af, samt tilvejebringelse af fyldestgørende oplysninger om nærmere angivne forhold, der kan bringe fondsmyndigheden i stand til at foretage en vurdering af eksempelvis straf- og erstatningsansvar. Regler om granskning kan således være et nyttigt værktøj for fondsmyndigheden, såfremt denne som led i tilsynet med en fond har behov for at få belyst nogle nærmere forhold, og såfremt fondsmyndighedens muligheder i øvrigt er udtømt. Udvalget lægger endvidere vægt på, at det fremgår af pkt. 7.2.1.1 i Erhvervsfondsudvalgets rapport om fremtidens regulering af erhvervsdrivende fonde af december 2012, at Erhvervsstyrelsen – for så vidt angår erhvervsdrivende fonde – i praksis har anvendt granskning, når fondsmyndigheden forgæves efter møder med bestyrelsen og redegørelser om konkrete forhold stadig ikke har fået tilfredsstillende oplysning om nogle bestemte forhold vedrørende fondens forvaltning, aktiviteter eller dispositioner.

Udvalget foreslår efter en afvejning af disse hensyn, at der indføres regler om granskning i fondsloven. Udvalget lægger hermed op til, at fondsmyndigheden kan bestemme, at der skal foretages granskning af nærmere angivne konkrete forhold vedrørende en fond, dens forvaltning eller årsregnskaber. Med forslaget kan fondsmyndigheden, såfremt denne efter en gennemgang af fondens årsregnskab eller af andre grunde finder anledning til at få klargjort visse forhold vedrørende fonden, iværksætte en granskning af nærmere angivne forhold vedrørende fonden, dens forvaltning eller årsregnskab.

Henset til granskningens indgribende karakter, og da det er et omkostningstungt instrument, forudsætter udvalget, at bestemmelsen alene bliver anvendt i tilfælde, hvor fondsmyndigheden

på forhånd vurderer, at der er tale om meget grove tilfælde, hvor der foreligger vægtige grunde, og hvor fondsmyndighedens øvrige reaktionsmuligheder er udtømt. Granskningen bør desuden begrænses til de relevante forhold.

Efter udvalgets opfattelse bør de forhold, der kan foranledige en granskning, ofte være sådanne forhold, som kan medføre erstatnings- eller strafansvar. Granskning bør dog også kunne bringes i anvendelse til opklaring af visse regnskabsmæssige eller forretningsmæssige dispositioner, selv om der ikke er grund til at antage, at der skulle kunne gøres ansvar gældende. Fondsmyndigheden bør således kunne anvende granskning til at få klarhed over, hvorfor fondens økonomiske stilling er forringet.

Med forslaget lægger udvalget op til, at fondsmyndigheden på fondens vegne udpeger en eller flere granskningsmænd, og at udgifterne til granskning godkendes og foreløbigt udredes af fondsmyndigheden, men afholdes endeligt af fonden. Fondsmyndigheden vil dog undtagelsesvis kunne godtgøre hele eller dele af udgifterne til granskning, f.eks. hvis der er begået fejl fra fondsmyndighedens side, eller udgiften er åbenlyst uforholdsmæssig.

Fondsmyndigheden bør forud for udpegningen af en eller flere granskningsmænd sikre sig den pågældendes habilitet i forhold til fonden, dens bestyrelse og de eventuelle involverede i sagen. Udvalget bemærker i den forbindelse, at der ikke er noget til hinder for, at granskningsmanden antager en eller flere medhjælpere, som kan hjælpe den pågældende med at forestå granskningen, da en sådan kan være af et anseeligt omfang. Efter udvalgets opfattelse bør der dog foretages en afvejning af udgifterne forbundet med at antage medhjælpere over for den tidsmæssige udstrækning af granskningen.

Med henblik på at sikre, at granskningsmændene har adgang til de fornødne oplysninger til at foretage granskningen, lægger udvalget med forslaget desuden op til, at granskningsmændene af medlemmer af fondens ledelse, godkendte revisor, godkendte forvaltningsafdelinger eller andre, der har kendskab til fondens forhold kan kræve de oplysninger, som må anses af betydning for granskningen. Med udtrykket »andre, der har kendskab til fondens forhold«, sigter udvalget til, i overensstemmelse med udvalgets overvejelser i pkt. 2.2 ovenfor, at granskningsmænd bl.a. kan indhente oplysninger hos fondens tidligere ledelse og tidligere revisor.

Med forslaget lægger udvalget herudover op til, at granskningsmændene skal afgive en skriftlig beretning til fondsmyndigheden, og at fondsmyndigheden fastsætter granskningsmændenes vederlag. På grundlag af den skriftlige beretning kan fondsmyndigheden således f.eks. konstatere, om der foreligger strafbare forhold, om et eller flere bestyrelsesmedlemmer bør afsættes, om

der på fondens vegne bør rejses erstatningskrav mod medlemmer af bestyrelsen eller andre, eller om fonden eventuelt bør opløses, f.eks. som følge af fondens økonomiske forhold.

2.7 Særligt om hvidvask og terrorfinansiering

Det fremgår af kommissoriet, at PET og Civilstyrelsen har vurderet, at der er behov for at styrke tilsynet og kontrollen med fondene, så det i højere grad sikres, at fondene ikke anvendes til f.eks. hvidvask og terrorfinansiering. Det fremgår endvidere af kommissoriet, at PET i sin nationale risikovurdering af terrorfinansiering på området for non-profit-organisationer (NPO'er) i Danmark bl.a. har anført, at reguleringen af området for ikke-erhvervsdrivende fonde bør adresseres i det fremadrettede arbejde med at styrke bekæmpelsen af terrorfinansiering på NPO-området i Danmark. Ifølge kommissoriet skal udvalget således bl.a. overveje styrkelse af tilsyn og kontrol med fondene, herunder fondsmyndighedens mulighed for udveksling af oplysninger med andre myndigheder.

Udvalget har i overensstemmelse med kommissoriet drøftet mulighederne for at styrke tilsynet og kontrollen med fondene, så det i højere grad sikres, at fondene ikke anvendes til f.eks. hvidvask og terrorfinansiering.

For så vidt angår risikoen for terrorfinansiering har udvalget noteret sig, at det fremgår af kapitel 8 i PET's "Nationale Risikovurdering af Terrorfinansiering" af 8. januar 2024, at risikoen for terrorfinansiering på nonprofit-området, som omfatter foreninger, fonde og indsamlinger, er høj, og at fonde kan virke som organisationsform til brug for terrorfinansiering. Endvidere har udvalget noteret sig, at det fremgår af PET's rapport "National risikovurdering af terrorfinansiering på NPO-området i Danmark 2020", side 10-12, at PET i samarbejde med de væsentligste aktører på indsamlingsområdet har identificeret fem centrale temaer, som efter PET's vurdering bør adresseres i det fremadrettede arbejde med at styrke bekæmpelse af terrorfinansiering på NPO-området. For så vidt angår fonde fremgår det på side 10, at der er behov for at evaluere, hvorvidt det nuværende regelgrundlag for fondsområdet er tilstrækkeligt i forhold til at minimere risikoen for misbrug til at facilitere terrorfinansiering på NPO-området i Danmark. I forlængelse heraf fremgår det, at små fonde uden kontrol fra fondsmyndigheden kan uddele store beløb i det omfang det sker ved, at fonden løbende tilføres midler, idet der bl.a. ikke udføres stikprøvekontrol af regnskaber for disse fonde. PET angiver endvidere på side 11, at manglende datakvalitet på fondsområdet udgør en sårbarhed, herunder fordi der ikke findes et register over fondene, samt at der ikke er mulighed for at foretage et risikobaseret tilsyn af fondenes årsregnskaber ud fra en indledende visitering af disse, idet der ikke er lovmæssig pligt til indsendelse af årsregnskaber. Endvidere fremhæves det manglende samarbejde på tværs af myndigheder, herunder mellem Skattestyrelsen, Indsamlingsnævnet og Civilstyrelsen, samt mangelfuld

inddragelse af private aktører. Det følger af PET's rapport "Den nationale risikovurdering af terrorfinansiering" af januar 2024, side 30, at rapporten fra 2020 i vid udstrækning fortsat er aktuel.

For så vidt angår risikoen for hvidvask, har udvalget noteret sig, at det i Hvidvasksekretariatets rapport "Den nationale risikovurdering af hvidvask" af januar 2023, er fremhævet, at der er en begrænset hvidvaskkontrol med fondene, jf. herved side 96, tabel 9. Det fremgår endvidere af side 125 i rapporten, at det udgør en sårbarhed, at fondsloven i dag kun har et begrænset fokus på risikoen for terrorfinansiering og hvidvask, både i forhold til at identificere fonde, som deltager i hvidvaskaktiviteter, men også fordi fondene selv kan overse relevante aktiviteter og ikke bliver gjort opmærksom på det af myndigheder, f.eks. ved en kontrol. I den forbindelse fremhæves det desuden, at der ikke findes et egentligt register over fondene i Danmark, at fondene ikke skal registreres men alene anmeldes, hvorfor der ikke foretages en indledende screening af fondes regnskaber, som kan danne grundlag for tilrettelæggelsen af den egentlige kontrol, og at mindre fonde, herunder fonde med aktiver under en million kroner, ikke er omfattet af fondsloven, jf. herved side 125 i rapporten.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at styrkelsen af tilsynet og kontrollen med fondene med henblik på i højere grad at sikre, at fondene ikke anvendes til f.eks. hvidvask og terrorfinansiering, i vidt omfang skal findes i en række af betænkningens øvrige kapitler. Det kan i den forbindelse fremhæves, at udvalget stiller forslag om *at* der indføres et fondsregister, således at der indføres et registreringskrav for fonde, *at* der indføres en pligt til at indsende såvel årsregnskab som legatarfortegnelse til fondsmyndigheden, *at* årsregnskabet skal offentliggøres, og *at* fonde med aktiver under 1 mio. kr. foreslås omfattet af loven.

Efter udvalgets opfattelse vil en række af de sårbarheder, som PET og Hvidvasksekretariatet har peget på i ovennævnte rapporter, således i meget væsentlig grad blive afhjulpet ved disse forslag.

Udvalget har desuden drøftet behovet for indførelse af regler om fondsmyndighedens mulighed for udveksling af oplysninger med andre myndigheder og om fondsmyndighedens pligt til underretning af Hvidvasksekretariatet.

Adgangen til at udveksle oplysninger er efter udvalgets opfattelse et centralt element i en effektiv indsats mod bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering. Det er derfor væsentligt, at lovgivningen indeholder klare rammer, som sikrer, at der er adgang til at udveksle og anvende oplysninger på tværs af myndigheder med henblik på at forebygge og bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering. Lovgivningen bør i den forbindelse naturligvis samtidig sikre, at

grundlæggende rettigheder, som f.eks. retten til beskyttelse af personoplysninger og retten til respekt for privatliv overholdes, og at udvekslingen af oplysninger sker under iagttagelse af databeskyttelsesretten.

Som retstilstanden er i dag, indeholder fondsloven ikke særlige bestemmelser om fondsmyndighedens adgang til at dele oplysninger med andre myndigheder, herunder f.eks. i et terrorbekæmpelses- eller hvidvaskforebyggelsesperspektiv. Efter gældende ret er fondsmyndighedens adgang til udveksling af oplysninger således reguleret af de almindelige regler herom i forvaltningsloven og – for så vidt angår personoplysninger – i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Det er udvalgets opfattelse, at der efter de gældende regler i bl.a. forvaltningsloven er tilstrækkelig retlig adgang til udveksling af oplysninger mellem fondsmyndigheden og andre myndigheder, og at det – på det foreliggende grundlag – ikke i praksis har vist sig, at fondsmyndighedens retlige adgang til at udveksle oplysninger med andre myndigheder er uhensigtsmæssigt restriktiv.

Som nævnt ovenfor er det endvidere udvalgets opfattelse, at en række af de problemer vedrørende terrorfinansiering og hvidvask, som PET og Hvidvasksekretariatet har peget på, ses at være løst med en række af udvalgets øvrige forslag, herunder bl.a. indførelse af et fondsregister, forpligtelsen til at indsende og offentliggøre årsregnskaber og udvidelsen af lovens anvendelsesområde til at omfatte eksisterende fonde med aktiver under 1 mio. kr. Dermed vil både fondsmyndighedens og andre myndigheders adgang til oplysninger om fondene blive væsentligt styrket. De foreslåede regler kan efter udvalgets opfattelse desuden være medvirkende til, at der i de relevante myndigheder er et øget fokus på bekæmpelse og forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering og dermed på udveksling af oplysninger.

Udvalget mener ikke, at der er grundlag for at indføre nærmere regler i fondsloven om adgangen til at udveksle oplysninger. Udvalgets lovudkast indeholder derfor ikke nærmere bestemmelser herom.

Det vil efter udvalgets opfattelse imidlertid være hensigtsmæssigt at indføre regler om fondsmyndighedens pligt til underretning af Hvidvasksekretariatet i tilfælde, hvor fondsmyndigheden bliver bekendt med, at der er sket hvidvask eller finansiering af terrorisme, eller hvor fondsmyndigheden har en mistanke herom. Dette vil efter udvalgets opfattelse bl.a. understøtte samarbejdet mellem fondsmyndigheden og Hvidvasksekretariatet om bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering og sikre procedurer for håndtering af processen for udveksling af oplysninger.

Regulering af fondsmyndighedens indberetningsforpligtelse til Hvidvasksekretariatet kan efter udvalgets opfattelse ske enten i fondsloven eller i hvidvaskloven. Det falder imidlertid uden for udvalgets kommissorium at foreslå ændringer af hvidvaskloven. Udvalget mener, at det bør overlades til de relevante myndigheder at træffe beslutning om, hvorvidt indberetningspligten bedst reguleres i hvidvaskloven eller fondsloven. Udvalgets lovudkast indeholder derfor ikke bestemmelser om fondsmyndighedens indberetningsforpligtelser.

Såfremt det findes mest hensigtsmæssigt at indføre de relevante regler i fondsloven, kan de efter udvalgets opfattelse imidlertid udformes med inspiration fra indsamlingslovens § 10, stk. 3 og 4. Efter indsamlingslovens § 10, stk. 3, skal Indsamlingsnævnet, hvis nævnet får mistanke om et strafbart forhold, straks anmelde forholdet til politiet. Efter indsamlingslovens § 10, stk. 4, skal Indsamlingsnævnet omgående underrette Hvidvasksekretariatet, hvis nævnet er vidende om eller har mistanke om eller rimelig grund til at formode, at midler fra en indsamling har eller har haft tilknytning til hvidvask eller finansiering af terrorisme.

2.8 Særligt om tilsynet med stadfæstede fonde

Udvalget har drøftet om bestemmelsen i fondslovens § 38, stk. 1, hvorefter fondsmyndigheden træffer bestemmelse om, i hvilket omfang videregående regler om tilsyn i stadfæstede fondes vedtægter skal gælde ved siden af fondslovens bestemmelse, bør videreføres.

Det er udvalgets opfattelse, at der i praksis gælder det samme tilsyn for de stadfæstede fonde, som for de ikke-stadfæstede fonde, hvorfor der ikke vurderes at være behov for at føre et strengere tilsyn med de stadfæstede fonde end med de ikke-stadfæstede fonde. Udvalget lægger endvidere vægt på, at den tilsvarende bestemmelse i erhvervsfondslovens § 57 a blev ophævet i 2014.

Udvalget finder det herefter ikke nødvendigt at videreføre fondslovens regler om stadfæstede fonde.

Kapitel 15
Klageadgang

1. Gældende ret

1.1 Fondsloven

Det fremgår af fondslovens § 36, at fondsmyndighed efter loven udøves af justitsministeren.

Fondsloven indeholder ikke regler om adgangen til at klage over afgørelser truffet af fondsmyndigheden.

Det fremgår af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9609 af 11. oktober 2004 om Civilstyrelsen, at Civilstyrelsens direktør står under justitsministeren i sit embede for så vidt angår a) afgørelse af generelle sager efter fondslovgivningen samt udfærdigelse af generelle forskrifter, b) Justitsministeriets opgaver som fondsmyndighed efter fondslovene og ministeriets tilsynsbeføjelser efter fondenes vedtægter, c) Justitsministeriets opgaver efter fondslovene og efter almindelige fondsretlige grundsætninger som overordnet permutationsmyndighed i forhold til fonde, og d) Justitsministeriets opgaver efter fondslovene i øvrigt, herunder opgaver i relation til registrerede foreninger.

Det fremgår dog samtidig af cirkulæreskrivelsen, at Civilstyrelsens direktør for visse angivne sager refererer til Justitsministeriets departementschef. For fonde gælder det udfærdigelse af generelle forskrifter samt andre afgørelser, der har større principiel betydning, eller som må antages at medføre ikke uvæsentlige økonomiske konsekvenser, eller som i øvrigt stiller krav om en samlet vurdering, i hvilken der i væsentligt omfang skal inddrages synspunkter og hensyn, der normalt varetages af andre myndigheder end Civilstyrelsen, og sager vedrørende de historiske klostre og stiftelser samt sager vedrørende større fonde.

For de områder, hvor Civilstyrelsens direktør står under justitsministeren i sit embede, er der ikke rekursadgang. For de områder, hvor Civilstyrelsens direktør referer til Justitsministeriets departementschef, kan afgørelser påklages til Justitsministeriets departement.

Civilstyrelsens afgørelser efter fondsloven kan indbringes for domstolene, jf. grundlovens § 63, stk. 1, 1. pkt. Civilstyrelsens afgørelser kan desuden indbringes for Folketingets Ombudsmand efter de almindelige regler herom.

Herudover er der efter de almindelige regler om ulovbestemt genoptagelse adgang til remonstration i visse tilfælde.

1.2 Erhvervsfondsloven

Det fremgår af erhvervsfondslovens § 130, stk. 1, at afgørelser truffet af fondsmyndigheden eller af Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed i henhold til erhvervsfondsloven eller bestemmelser fastsat i henhold til erhvervsfondsloven, kan indbringes for Erhvervsankenævnet, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende. Det fremgår videre, at afgørelserne kan indbringes for domstolene uden først at være indbragt for Erhvervsankenævnet. Erhvervsfondslovens § 130, stk. 2, angiver hvilken fastsættelse af frister, meddelelse om fristforlængelser samt afgørelser, der ikke kan indbringes for en højere administrativ myndighed.

Erhvervsankenævnet er en klageinstans, som bl.a. behandler klager over administrative afgørelser truffet af Erhvervsstyrelsen vedrørende erhvervsdrivende fonde. Erhvervsankenævnet er reguleret i lov om Erhvervsankenævnet og bekendtgørelse nr. 1135 af 13. oktober 2017 om Erhvervsankenævnet, som er ændret ved bekendtgørelse nr. 1430 af 1. november 2022.

2. Udvalgets overvejelser

2.1 Klageadgang til et ankenævn

Som reglerne er udformet i den gældende fondslov, kan Civilstyrelsens afgørelser – med enkelte undtagelser, hvor Civilstyrelsens direktør refererer til Justitsministeriets departementschef – ikke påklages. Civilstyrelsens afgørelser kan dermed som udgangspunkt alene indbringes for domstolene, ligesom fondene kan klage til Folketingets Ombudsmand.

Fondsloven adskiller sig dermed på dette punkt fra bl.a. erhvervsfondsloven, hvorefter Erhvervsstyrelsens afgørelser (med visse undtagelser) kan indbringes for Erhvervsankenævnet. Det gælder både Erhvervsstyrelsen afgørelser som fondsmyndighed og som registreringsmyndighed.

Udvalget har overvejet, om der tilsvarende bør være adgang til at påklage afgørelser efter fondsloven til et ankenævn.

Med henblik på at afdække behovet for en klageadgang, har udvalget indhentet oplysninger om Civilstyrelsens samlede antal afgørelser vedrørende fonde i perioden 2019-2023, herunder det samlede antal afgørelser vedrørende vedtægtsændring og opløsning, samt det samlede antal

afslag på anmodninger om vedtægtsændringer og opløsning, og om antallet af Civilstyrelsens afgørelser vedrørende fonde, som er blevet prøvet ved domstolene i samme periode (*tabel 5* nedenfor). Der må i antallet af Civilstyrelsens afgørelser tages forbehold for, at der er en vis usikkerhed forbundet med fremsøgningen heraf. Civilstyrelsens sagssystem tillader ikke, at antallet af afgørelser fremsøges efter sagsstyring, herunder f.eks. vedtægtsændringer. Søgningen afhænger således af navngivningen af de enkelte afgørelser i Civilstyrelsens sagssystem, hvorfor der må tages forbehold for eventuelle journaliseringsfejl, kategoriseringsfejl og øvrige fejl eller mangler.

Endvidere har udvalget indhentet oplysninger om antallet af kendelser, som i perioden 2015-2024 er afsagt af Erhvervsankenævnet i sager om erhvervsdrivende fonde (*tabel 6* nedenfor) med henblik på at afdække antallet af sager vedrørende erhvervsdrivende fonde, som påklages til Erhvervsankenævnet.

Tabel 5. Oplysninger om antal afgørelser vedrørende fonde 2019-2023, herunder afgørelser som har været prøvet ved domstolene

Civilstyrelsens samlede antal afgørelser vedrørende fonde	7.000
Civilstyrelsens samlede antal afgørelser vedrørende vedtægtsændringer	1.500
Civilstyrelsens samlede antal afslag på anmodninger om vedtægtsændring	150
Civilstyrelsens samlede antal afgørelser vedrørende opløsning	2.100
Civilstyrelsens samlede antal afslag på anmodninger om opløsning	100
Antal afgørelser, som har været prøvet ved domstolene	2

Tabel 6. Oplysninger om antal kendelser om erhvervsdrivende fonde hos Erhvervsankenævnet 2015-2024

2015	0
2016	4
2017	6
2018	2
2019	1
2020	0
2021	2

2022	3
2023	7
2024	3

I *tabel 5* ovenfor er bl.a. angivet oplysninger om antallet af Civilstyrelsens afgørelser vedrørende fonde, som i perioden 2019-2023 har været prøvet ved domstolene. Tallene viser, at det kun er ganske få af Civilstyrelsens afgørelser, som bliver indbragt for domstolene. Det understøttes af, at der efter udvalgets opfattelse kun ses at være ganske få offentliggjorte domme, som vedrører prøvelse af Civilstyrelsens afgørelser efter fondsloven.

Efter udvalgets opfattelse giver tallene imidlertid ikke grundlag for at konkludere, *om* det begrænsede antal søgsmål taler imod indførelse af klageadgang, idet tallene er udtryk for, at der ikke er behov for at et etablere adgang til at påklage Civilstyrelsens afgørelser efter fondsloven til et klagenævn, eller *om* det begrænsede antal søgsmål taler for indførelse af klageadgang, idet tallene skal ses som et udtryk for, at der ikke reelt er en effektiv adgang til at få prøvet Civilstyrelsens afgørelser, f.eks. fordi det er omkostningstungt og ressourcekrævende at føre en sag ved domstolene, hvilket kan udgøre en barriere for fondene (herunder særligt mindre fonde).

Tabel 5 viser samtidig, at Civilstyrelsen i perioden 2019-2023 har truffet en lang række afgørelser (7.000) vedrørende fonde. Der er herunder i perioden 2019-2023 givet 250 afslag på anmodninger om vedtægtsændring og opløsning, hvilket særligt vil kunne være en type af afgørelse, som det kan være relevant for fondene at påklage. Udvalget bemærker dog samtidig, at udvalgets forslag om at lempe visse dele af loven (herunder reglerne om vedtægtsændringer, fusion og opløsning) vil kunne indebære, at fondsmyndigheden fremover vil give færre afslag på sådanne anmodninger.

I *tabel 6* ovenfor er der angivet oplysninger om antallet af kendelser vedrørende fonde, som Erhvervsankenævnet har afsagt i perioden 2015-2024. Tallene viser efter udvalgets opfattelse, at Erhvervsankenævnet afsiger et begrænset antal kendelser hvert år om de erhvervsdrivende fonde. Tallene viser dog samtidig efter udvalgets opfattelse, at klageordningen efter erhvervsfondsloven bliver anvendt.

For så vidt angår de nærmere overvejelser om fordele og ulemper ved at indføre en klageadgang, bemærker udvalget indledningsvist, at indførelse af en adgang til at påklage afgørelser til et klageorgan i almindelighed tilgodeser et retssikkerhedsformål, idet det sikres, at afgørelser kan behandles i mindst to instanser. Dette giver i almindelighed en større sikkerhed for, at loven og faktum m.v. vurderes og anvendes korrekt, og at eventuelle fejl bliver rettet. Endvidere kan det anføres, at retssikkerheden fremmes ved, at klageadgangen lægger et vist pres på

førsteinstansen med hensyn til at sikre grundighed i sagsbehandlingen og saglighed i afgørelsen. Udvalget henviser i den forbindelse til Karsten Revsbech m.fl., Forvaltningsret – Almindelige emner (7. udgave), side 376 f. Det er herudover udvalgets opfattelse, at klageadgang i almindelighed bl.a. kan bidrage til at aflaste domstolene, idet det må antages, at afgørelser typisk vil blive rekurreret i stedet for at blive indbragt for domstolene.

Til støtte for indførelse af klageadgang til et klagenævn kan således anføres, at formålet hermed bl.a. vil være at sikre en effektiv kontrol med fondsmyndighedens afgørelser, idet et klagenævn vil kunne træffe afgørelser efter fondsloven i 2. instans og omgøre fondsmyndighedens afgørelser. Hermed vil der ske en styrkelse af retssikkerheden på fondsområdet, bl.a. fordi det herved sikres, at afgørelser efter fondsloven kan behandles i mindst to instanser.

Det kan i den forbindelse anføres, at indførelse af klageadgang til et klagenævn vil være til gavn for særligt mindre fonde, som bl.a. af økonomiske grunde kan have vanskeligt ved at anlægge et søgsmål ved domstolene. Indførelse af en klageadgang vil således give flere fonde mulighed for at få prøvet fondsmyndighedens afgørelser, og det vil være en styrkelse af retssikkerheden for særligt mindre fonde.

Det taler efter udvalgets opfattelse endvidere for indførelse af en klageadgang, at der for de erhvervsdrivende fonde er adgang til at påklage Erhvervsstyrelsens afgørelser til Erhvervsankenævnet. Udvalget finder således ikke holdepunkter for, at fondene og deres ledelse m.v. på dette punkt bør være stillet ringere end efter erhvervsfondsloven.

Endvidere kan det anføres, at et klagenævn – hvis kompetencen henlægges til Erhvervsankenævnet, jf. herom pkt. 2.2 nedenfor – vil kunne bidrage til at sikre en sammenhængende praksis på tværs af fondsloven og erhvervsfondsloven inden for de typer af sager, hvor det med udvalgets forslag er tilsigtet, at der skabes parallelitet mellem de to love.

Imod indførelse af klageadgang til et klagenævn kan anføres, at etablering af en klageadgang vil være forbundet med økonomiske merudgifter, jf. betænkningens kapitel 1. Udvalget bemærker, at Erhvervsankenævnet i forbindelse med en eventuel klage opkræver et gebyr, der helt eller delvist kan tilbagebetales, såfremt der gives medhold i klagen.

Der er på denne baggrund enighed i udvalget om, at der bør være adgang til at påklage fondsmyndighedens afgørelser til et klagenævn. Udvalget har i den forbindelse lagt afgørende vægt på, at fondene efter udvalgets opfattelse ikke bør stilles ringere efter fondsloven, end de erhvervsdrivende fonde er stillet efter erhvervsfondsloven, at klageadgangen kan bidrage til at sikre en sammenhængende praksis på (dele af) fondsområdet, og at indførelse af klageadgang

til et klagenævn vil gøre det lettere for særligt de mindre fonde at få prøvet fondsmyndighedens afgørelser.

Udvalget finder, at der som udgangspunkt bør være adgang til at påklage alle afgørelser, som træffes efter fondsloven, uanset om afgørelsen er truffet af fondsmyndigheden eller registreringsmyndigheden.

Visse afgørelser bør dog efter udvalgets opfattelse være undtaget fra klageadgangen. Det gælder bl.a. fondsmyndighedens beslutning om at fastsætte en frist for berigtigelse af en fejl eller mangel ved registrering eller anmeldelse til registrering. Tilsvarende bør fondsmyndighedens meddelelse om fristforlængelse i forbindelse med fondens registrering, ikke kunne påklages. Endvidere bør afgørelser om, at fondsmyndigheden kan forlange oplysninger, fondsmyndighedens afgørelse om at anvende ekstern bistand, indhentelse af en sagkyndig erklæring eller offentliggørelse af en kontrol, og fondsmyndighedens afgørelse om granskning, ikke kunne påklages.

Udvalget har under denne afgrænsning lagt vægt på, at der bør være parallelitet til den klageadgang, der eksisterer efter erhvervsfondsloven. Udvalgets forslag til afgrænsning af, hvilke afgørelser der ikke kan påklages, er dermed i overensstemmelse med afgrænsningen i erhvervsfondslovens § 130, stk. 2, med de tilpasninger, der følger af fondsloven.

Udvalget bemærker hertil, at fondsmyndighedens procesledende beslutninger og beslutninger om behandling og oversendelse af en sag, som udgangspunkt ikke kan påklages til et klagenævn, som følge af, af at sådanne beslutninger ikke er afgørelser i forvaltningslovens forstand.

Muligheden for at indbringe en afgørelse for et klagenævn bør efter udvalgets opfattelse ikke hindre muligheden for at indbringe en afgørelse direkte for domstolene uden en forudgående behandling i klagenævnet.

2.2 Klageinstans

For så vidt angår det *klagenævn,* som kompetencen til at behandle klager efter fondsloven bør henlægges hos, bemærker udvalget, at det efter udvalgets opfattelse bør bero på myndighedernes nærmere overvejelser, om der skal etableres et nyt klagenævn, som f.eks. nedsættes af justitsministeren, eller om kompetencen bør henlægges til et eksisterende klagenævn eller lignende. Udvalgets forslag indeholder derfor ikke nærmere bestemmelser herom.

Udvalget finder dog anledning til at bemærke, at det er en afgørende forudsætning for udvalgets forslag, at der i det pågældende klagenævn sidder sagkyndige medlemmer, som har særlig indsigt i fondsretlige forhold.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at der vil være visse fordele forbundet med at samle ankenævnskompetencen efter henholdsvis fondsloven og erhvervsfondsloven hos ét nævn. Det vil evt. kunne ske hos Erhvervsankenævnet.

Til fordel herfor taler navnlig, at oprettelse og drift af et selvstændigt klagenævn vil kræve en vis finansiering, og at en samlet kompetence efter fondsloven og erhvervsfondsloven vil bidrage til, at nævnet kan sikre en sammenhængende praksis på tværs af fondsloven og erhvervsfondsloven, hvor dette er relevant, jf. pkt. 2.1 ovenfor.

Til fordel for en samlet klagenævnskompetence kan desuden anføres, at tallene i tabel 6 ovenfor om antallet af kendelser hos Erhvervsankenævnet vedrørende erhvervsdrivende fonde taler for, at kompetencen af ressourcemæssige grunde bør samles hos ét klagenævn.

Til fordel for en samling af klagenævnskompetencen hos Erhvervsankenævnet kan endvidere anføres, at Erhvervsankenævnet allerede behandler sager efter erhvervsfondsloven, og at der dermed også medvirker sagkyndige, som har særligt kendskab til fondsretlige forhold. Det fremgår således af § 5, stk. 2, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 1135 af 13. oktober 2017 om Erhvervsankenævnet, at forudsætter afgørelsen kendskab til fondsretlige forhold, skal de medvirkende sagkyndige udpeges blandt de sagkyndige, der har særlig kendskab til området. Vedrører afgørelsen en vedtægtsændring eller en frivillig opløsning ved likvidation i henhold til lov om erhvervsdrivende fonde, der forudsætter Civilstyrelsens samtykke, skal mindst en af de i 1. pkt. nævnte sagkyndige have særligt kendskab til permutationsretlige forhold, jf. 2. pkt.

Kapitel 16
Fondsudvalgets lovudkast

1. Udvalgets udkast til lov om fonde og visse foreninger

Kapitel 1
Anvendelsesområde

Definition

§ 1. Lovens kapitel 1-14 gælder for fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner (fonde).

Stk. 2. Ved en fond forstås i denne lov en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

Stk. 3. Væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. sidestilles i alle henseender med fondens stifter.

Ikke-omfattede og undtagne fonde

§ 2. Loven omfatter ikke

1) fonde, som er oprettet ved eller i henhold til lov, eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne,

2) fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til lov om social service, barnets lov, ældreloven og dagtilbudsloven, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver,

3) folkekirkens selvejende institutioner, trossamfund og godkendte uddannelsesinstitutioner, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål varetager andre opgaver,

4) fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde,

5) fonde, der i medfør af § 3 i lov om erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af eller undtaget fra nævnte lov,

6) fonde, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning, og

7) fonde, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, hvis det i fondens vedtægt er fastsat, at det offentlige træffer bestemmelse om anvendelse af fondens midler i tilfælde af dennes opløsning.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan bestemme, at en fond, som på anden måde end efter denne lov er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn, helt eller delvist skal være undtaget fra loven. En fond kan dog ikke undtages fra loven, hvis den myndighed, der varetager et tilsyn som anført i 1. pkt., er stifter af fonden.

Stk. 3. §§ 11 og 14 gælder også for fonde, som falder uden for lovens område efter stk. 1, nr. 1-3, 6 eller 7, eller som er undtaget fra loven i medfør af stk. 2.

Visse foreninger

§ 3. [Udeladt]

Kapitel 2
Stiftelse

Navn

§ 4. Fonde skal i deres navn benytte ordet »fond«.

Stk. 2. Betegnelsen »registreret fond« og forkortelsen »reg. fond« må kun benyttes af en fond, som er registreret eller anmeldt til registrering i overensstemmelse med denne lov.

Stk. 3. Navnet skal tydeligt adskille sig fra navnet på andre fonde og virksomheder, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, og må ikke være egnet til at vildlede. I navnet må der ikke uberettiget optages slægtsnavn, firmanavn, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn eller lignende, der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed.

Stk. 4. Fonde skal i breve og på tryksager, herunder elektroniske meddelelser, og på fondens hjemmeside angive navn, hjemsted og CVR-nummer.

Stk. 5. Stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse på binavne.

Stifter

§ 5. En fond kan stiftes af én eller flere fysiske og juridiske personer.

Stk. 2. En stifter må ikke være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Stk. 3. En stifter, der er en fysisk person, skal være myndig og må ikke være under værgemål efter § 5 i værgemålsloven eller under samværgemål efter § 7 i værgemålsloven.

Stk. 4. En stifter, der er en juridisk person, skal være beføjet til at erhverve rettigheder, indgå forpligtelser og være part i retssager.

Fondens vedtægt

§ 6. For en fond skal der oprettes en vedtægt (fundats), der som minimum skal indeholde angivelse af

1) fondens navn og eventuelle binavne,

2) fondens stifter (stiftere),

3) fondens formål, herunder fondens eventuelle opløsningsformål,

4) størrelsen af fondens bundne kapital, og hvorledes den er indbetalt,

5) hvis fonden tillige stiftes med en positiv disponibel kapital, størrelsen af den disponible kapital, og hvorledes den er indbetalt,

6) eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre,

7) antallet af medlemmer af fondens bestyrelse, og hvorledes de vælges eller udpeges, og

8) fondens regnskabsår, herunder første regnskabsår.

Stk. 2. Dokumenter, hvortil der henvises i vedtægten, men hvis hovedindhold ikke er gengivet i vedtægten, skal vedhæftes denne.

Begrænsninger i oprettelsen af familiefonde

§ 7. Bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til uddeling fra en fond, har ikke retsvirkning efter deres indhold, i det omfang fortrinsretten rækker videre end til personer, der lever på stiftelsestidspunktet, og til én i forhold til disse ufødt generation.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder tilsvarende for bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til at indtage en bestemt stilling eller til på anden måde, herunder i form af arbejdsvederlag, at oppebære økonomiske ydelser fra fonden eller fra en virksomhed, hvorover fonden har en bestemmende indflydelse. Dette gælder dog ikke hverv som medlem af bestyrelsen.

Registrering af fonden

§ 8. En fond skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18, stk. 1. Fonden kan ikke registreres, før den i vedtægten fastsatte bundne og eventuelle disponible kapital er fuldt indbetalt, og bestyrelse og revisor er udpeget.

Stk. 2. Stiftelsen har retsvirkning fra datoen for beslutningen om stiftelsen.

Retsevne

§ 9. En fond, der ikke er registreret, kan ikke erhverve rettigheder, indgå forpligtelser eller være part i retssager bortset fra søgsmål vedrørende stiftelsen**.** Fonden skal til sit navn tilføje ordene »under stiftelse«.

Stk. 2. For en forpligtelse indgået på fondens vegne efter datoen for beslutningen om stiftelse af fonden, men før registreringen, hæfter de, som har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Ved registreringen overtager fonden disse forpligtelser.

Kapitel 3
Registrering

Registrering af medlemmer af fondens ledelse, revisor samt fondens tegningsregel

§ 10. Medlemmer af bestyrelsen og direktionen samt revisor skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Stk. 2. Hvis et revisorskifte sker inden hvervets udløb, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelse mellem bestyrelsen og revisor, skal registreringen eller anmeldelsen til registrering, jf. § 18, stk. 1, vedlægges en fyldestgørende forklaring fra bestyrelsen om årsagen til hvervets ophør.

Stk. 3. Fondens tegningsregel skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om registrering af stiftere.

Indhentning og registrering af oplysninger om reelle ejere

§ 11. Fonden skal indhente oplysninger om fondens reelle ejere, jf. § 14, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder.

Stk. 2. Fondens reelle ejere skal efter anmodning fra fonden forsyne fonden med de oplysninger, som fonden er forpligtet til at indhente efter stk. 1.

Stk. 3. Fonden skal registrere oplysninger efter stk. 1 i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med, at en person er blevet reel ejer. Enhver ændring af de oplysninger, der er registreret om de reelle ejere, skal registreres, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med ændringen.

Stk. 4. Fonden skal mindst en gang årligt undersøge, om der er ændringer af de registrerede oplysninger om de reelle ejere.

Stk. 5. Fonden skal opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om fondens reelle ejere i 5 år efter det reelle ejerskabs ophør. Fonden skal endvidere opbevare dokumentation for

de indhentede oplysninger om forsøg på identifikation af reelle ejere i 5 år efter gennemførelsen af identifikationsforsøget.

Stk. 6. Fonden skal efter anmodning udlevere oplysninger om fondens reelle ejere, herunder om fondens forsøg på at identificere fondens reelle ejere, til Hvidvasksekretariatet. Fonden skal endvidere efter anmodning udlevere de nævnte oplysninger til andre kompetente myndigheder, når disse myndigheder vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver.

Stk. 7. Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder kan vederlagsfrit videregive oplysninger om reelle ejere, der er registreret, jf. stk. 3, eller er indhentet, jf. stk. 6, til andre EU-medlemsstaters kompetente myndigheder og finansielle efterretningstjenester.

Stk. 8. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om oplysningernes registrering, tilgængelighed og offentliggørelse efter stk. 1 og 3 i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder hvilke oplysninger fonden skal registrere i Erhvervsstyrelsens it-system.

Frist for registrering

§ 12. Ved oprettelse af en fond skal der senest samtidig med registreringen af fonden, jf. § 18, stk. 1, indhentes og registreres oplysninger om fondens reelle ejere, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder, jf. § 11, stk. 1.

Undersøgelse af registrerede oplysninger

§ 13. Fonde, der skal indhente, opbevare og registrere oplysninger om reelle ejere, jf. § 11, skal efter anmodning forsyne personer og virksomheder, der i medfør af hvidvaskloven skal udføre kundekendskabsprocedurer, med oplysninger om fondens reelle ejere.

Stk. 2. Modtager fondsmyndigheden fra Erhvervsstyrelsen indberetninger i medfør af hvidvaskloven om uoverensstemmelser i forhold til de registrerede oplysninger om fondens reelle ejere, foretager fondsmyndigheden en undersøgelse af forholdet, jf. §§ 99 og 100.

Stk. 3. Efter anmodning fra fondsmyndigheden kan Erhvervsstyrelsen sideløbende med undersøgelsen, jf. stk. 2, offentliggøre en meddelelse om indberetningen i Erhvervsstyrelsens it-system, indtil forholdet er bragt i orden. Fonden skal have mulighed for at gøre indsigelser mod indberetningen, forinden denne offentliggøres, medmindre formålet med offentliggørelsen af meddelelsen om indberetning derved forspildes.

Definition af reelle ejere

§ 14. Som reel ejer af en fond anses den eller de fysiske personer, der direkte eller indirekte kontrollerer fonden eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder

1) fondens bestyrelse og

2) særligt begunstigede personer eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af fondens uddelinger, endnu ikke kendes af fonden, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer.

Registrering af statusskifte

§ 15. Bliver en eksisterende fond omfattet af denne lov, eller ophører forudsætningerne for en undtagelse fra denne lov, skal det registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18, stk. 1. Som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden vurderes at være blevet registreringspligtig efter denne lov.

Stk. 2. Fondsmyndigheden afgør, om fonden er registreringspligtig efter denne lov. Lovens §§ 5, 8, 9 og 31 finder ikke anvendelse ved en eksisterende fonds registrering som en fond efter denne lov.

§ 16. Ophører en fond med at være omfattet af denne lov, skal det registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18, stk. 1. Som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden ikke længere vurderes at være omfattet af denne lov.

Stk. 2. Når en fond ikke længere er omfattet af denne lov, offentliggøres det i Erhvervsstyrelsens it-system.

Register

§ 17. Fondsmyndigheden fører et register over fonde, der er omfattet og registreret i medfør af denne lov. Registrering og offentliggørelse i henhold til denne lov sker i Erhvervsstyrelsens it-system.

Stk. 2. Oplysninger, der er offentliggjort i Erhvervsstyrelsens it-system, anses for at være kommet til tredjemands kendskab. Så længe offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system ikke har fundet sted, kan forhold, der skal registreres og offentliggøres, ikke gøres gældende mod tredjemand, medmindre det bevises, at denne har haft kendskab hertil. Den omstændighed, at et sådant forhold endnu ikke er offentliggjort, hindrer ikke tredjemand i at gøre forholdet gældende.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om sprogkrav til den dokumentation, som skal indsendes i forbindelse med registreringer eller anmeldelser.

Optagelse af oplysninger

§ 18. Registreringspligtige oplysninger efter denne lov skal være optaget i Erhvervsstyrelsens it-system senest 2 uger efter, at den retsstiftende beslutning er truffet, eller forholdet er ændret, medmindre andet er bestemt i eller i medfør af denne lov. Hvor anmelder ikke selv forestår registreringen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 23, stk. 1, skal anmeldelse være modtaget hos fondsmyndigheden, senest 2 uger efter at den retsstiftende beslutning er truffet eller forholdet er ændret.

Stk. 2. Det påhviler bestyrelsen at sikre, at registrering finder sted, eller at anmeldelse med henblik på registrering meddeles fondsmyndigheden.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på offentliggørelse af dokumenter og meddelelser m.v., som skal offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system. Hvor anmelder ikke selv forestår offentliggørelsen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 23, stk. 1, skal dokumentet eller meddelelsen være modtaget hos fondsmyndigheden, senest 2 uger efter at den pågældende begivenhed har fundet sted.

Stk. 4. Fondsmyndigheden kan meddele forlængelse af de frister, der er fastsat i denne lov.

Nægtelse af registrering

§ 19. Registrering må ikke finde sted, hvis det forhold, der ønskes registreret, ikke opfylder bestemmelser i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten. Registrering må heller ikke finde sted, hvis den beslutning, der lægges til grund for registreringen, ikke er blevet til i overensstemmelse med denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten.

Stk. 2. En anmelder, der registrerer et forhold i Erhvervsstyrelsens it-system eller indsender anmeldelse herom til registrering hos fondsmyndigheden, indestår for, at registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget, herunder at der foreligger behørig fuldmagt, og at dokumentationen i forbindelse med registreringen eller anmeldelsen er gyldig.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på dokumenter m.v., som offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, eller som indsendes til Erhvervsstyrelsen til offentliggørelse m.v. efter denne lov.

Frist for berigtigelse

§ 20. Kan en anmeldelse ikke registreres på grund af en fejl eller mangel, kan fondsmyndigheden fastsætte en frist til berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, nægtes registrering.

Stk. 2. Nægtes registrering efter stk. 1, skal anmelderen have skriftlig meddelelse om, at registrering ikke vil finde sted, og om begrundelsen herfor.

Krav om oplysninger og dokumentation

§ 21. Fondsmyndigheden kan forlange de oplysninger, som er nødvendige for at bedømme, om betingelserne for registrering er opfyldt.

Stk. 2. Ved anmeldelse og registrering efter regler fastsat i medfør af dette kapitel kan fondsmyndigheden i indtil 3 år fra registreringstidspunktet stille krav om, at der indsendes dokumentation for, at registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget. Fondsmyndigheden kan i forbindelse hermed i særlige tilfælde stille krav om, at der indsendes en erklæring afgivet af en godkendt revisor om, at de økonomiske dispositioner i forbindelse med registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget. Opfyldes kravene i henhold til 1. og 2. pkt. ikke, fastsætter fondsmyndigheden en frist for forholdets berigtigelse.

Stk. 3. Ved overtrædelse af bestemmelserne i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten kan fondsmyndigheden give bestyrelsen, direktionen eller revisor påbud om at bringe forholdet i overensstemmelse med denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten.

Offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system

§ 22. Oplysning om navn på personer registreret i henhold til denne lov offentliggøres til enhver tid i Erhvervsstyrelsens it-system, medmindre Erhvervsstyrelsen træffer anden beslutning. Dette gælder for både aktive og ophørte fonde.

Stk. 2. Oplysning om adresse for personer registreret i henhold til denne lov offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, indtil der er forløbet 5 år, efter at personen er ophørt med at være aktiv i en virksomhed, som er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system. Dette gælder for både aktive og ophørte fonde. For personer, der har registreret navne- og adressebeskyttelse i Det Centrale Personregister, offentliggøres adressen ikke i Erhvervsstyrelsens it-system, så længe beskyttelsen er gældende i Det Centrale Personregister, medmindre personen anmoder Erhvervsstyrelsen om, at adressebeskyttelsen ikke skal gælde i Erhvervsstyrelsens it-system. Personer, der ikke har et CPR-nummer, kan anmode Erhvervsstyrelsen om adressebeskyttelse i Erhvervsstyrelsens it-system.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen fastsætter de nærmere vilkår og betingelser for adressebeskyttelse og for videregivelse af beskyttede adresser for personer uden CPR-nummer, jf. stk. 2, 4. pkt.

Stk. 4. Opdatering af personoplysninger omfattet af stk. 1 og 2 for fuldt ansvarlige deltagere, ejere og ledelsesmedlemmer ophører, 5 år efter at den pågældende person ophører med at være aktiv i en virksomhed, som er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

Særlige bestemmelser om registrering m.v.

§ 23. Hvor anmelderen selv foretager registreringen i henhold til denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov, træder sådanne registreringer i stedet for indsendelse af anmeldelse.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om anmeldelse og registrering af forhold, som er registreringspligtige efter denne lov, og regler om offentliggørelse af registreringer, dokumenter og meddelelser m.v., som skal offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system efter denne lov.

Undtagelse fra offentlighed

§ 24. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at oplysninger, som fondsmyndigheden er i besiddelse af, skal være undtaget fra offentlighed.

Sagsanlæg

§ 25. Mener nogen, at en registrering er den pågældende til skade, hører spørgsmålet om sletning af registreringen under domstolene.

Stk. 2. Sag herom skal være anlagt mod fonden senest 6 måneder efter registreringens offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system. Retten sender en udskrift af dommen til fondsmyndigheden, hvorefter denne offentliggør oplysning om sagens udfald i Erhvervsstyrelsens it-system.

Fristberegning

§ 26. Hvor det i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er fastsat, at en handling kan eller skal foretages, et bestemt antal dage, uger, måneder eller år før en nærmere angivet begivenhed finder sted, beregnes fristen for at foretage handlingen fra dagen før denne begivenhed.

Stk. 2. Udløber fristen for at foretage handlingen i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, juleaftensdag eller nytårsaftensdag, vil handlingen skulle foretages senest den sidste hverdag forinden.

Stk. 3. Hvor det i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er fastsat, at en handling eller beslutning tidligst kan foretages, et bestemt antal dage, uger, måneder eller år efter at en nærmere angivet begivenhed har fundet sted, beregnes fristen for at foretage handlingen eller beslutningen fra dagen efter denne begivenhed. Handlingen eller beslutningen kan tidligst foretages dagen efter, at fristen er udløbet.

§ 27. Hvor det i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er fastsat, at en handling senest skal foretages, et bestemt antal dage, uger, måneder eller år efter at en nærmere angivet begivenhed har fundet sted, beregnes fristen for at foretage handlingen fra dagen efter denne begivenhed, jf. stk. 2-4.

Stk. 2. Er fristen, jf. stk. 1, angivet i uger, udløber fristen for at foretage handlingen på ugedagen for den dag, hvor begivenheden fandt sted.

Stk. 3. Er fristen, jf. stk. 1, angivet i måneder, udløber fristen for at foretage handlingen på månedsdagen for den dag, hvor begivenheden fandt sted. Hvis begivenheden fandt sted på den sidste dag i en måned, eller hvis fristen udløber på en månedsdato, som ikke findes, udløber fristen altid på den sidste dag i måneden uanset månedens længde.

Stk. 4. Er fristen, jf. stk. 1, angivet i år, udløber fristen for at foretage handlingen på årsdagen for begivenheden.

Stk. 5. Udløber fristen i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, juleaftensdag eller nytårsaftensdag, skal handlingen senest være foretaget den førstkommende hverdag derefter.

Gebyr

§ 28. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at de enkelte fonde skal betale et gebyr til dækning af udgifterne ved administration af denne lov, herunder gebyrer for anmeldelse, udskrifter m.v., bekendtgørelse, kopi af dokumenter, brugen af Erhvervsstyrelsens it-system og rykkerbreve ved for sen betaling.

Kapitel 4
Kapital

Fondens bundne aktiver

§ 29. Fondens bundne aktiver udgøres af:

1) de aktiver, der er indbetalt ved fondens stiftelse, jf. § 6, stk. 1, nr. 4, eller hvad der træder i stedet herfor, og

2) de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens bundne kapital.

Stk. 2. En fonds bestyrelse beslutter, om aktiver, som senere tilfalder fonden som arv eller gave, eller hvad der træder i stedet herfor, skal indgå i fondens bundne aktiver eller fondens disponible aktiver, medmindre arvelader eller gavegiver har truffet bestemmelse herom. Beslutning herom skal være truffet senest ved regnskabsaflæggelsen. Er beslutningen ikke truffet inden dette tidspunkt, henlægges arven eller gaven til fondens bundne aktiver.

Fondens disponible aktiver

§ 30. Fondens disponible aktiver udgøres af:

1) de aktiver, der er indbetalt ved fondens stiftelse, jf. § 6, stk. 1, nr. 5, eller hvad der træder i stedet herfor,

2) afkast og andet realiseret nettooverskud, der hidrører fra midler, der tilhører de bundne aktiver, og

3) afkast og andet nettooverskud, der hidrører fra midler, der tilhører de disponible aktiver.

Krav til fondens stiftelseskapital

§ 31. Fondens bundne kapital skal ved oprettelsen udgøre mindst 1 mio. kr., jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Uanset stk. 1 kan en fond, der skal realisere sit formål gennem indsamlede midler, oprettes, hvis fonden har en bunden kapital, der udgør mindst 300.000 kr., som er indsamlet i overensstemmelse med indsamlingsloven og med det formål at stifte fonden.

Frigivelse af midler hørende til fondens bundne aktiver

§ 32. Bestyrelsen kan med fondsmyndighedens samtykke beslutte at frigive midler hørende til de bundne aktiver.

Uddeling af fondens bundne aktiver

§ 33. Det kan bestemmes i vedtægten, at de bundne aktiver helt eller delvist skal uddeles til fondens formål i løbet af et nærmere fastsat tidsrum.

Nettokursgevinster

§ 34. En fonds bestyrelse kan uden fondsmyndighedens samtykke beslutte at anvende midler hørende til fondens bundne aktiver til at betale skat af eller uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst.

Stk. 2. Bestyrelsens beslutning om at anvende midler hørende til de bundne aktiver til at betale skat eller foretage uddeling som nævnt i stk. 1 skal være truffet senest 9 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning. I øvrigt finder § 36 tilsvarende anvendelse.

Forvaltning af midler hørende til fondens bundne aktiver

§ 35. Medmindre andet er bestemt i vedtægten eller er besluttet af bestyrelsen, skal midler hørende til en fonds bundne aktiver forvaltes efter regler, der fastsættes af justitsministeren. Midler hørende til fondens bundne aktiver kan dog forblive anbragt i den form, i hvilken de er skænket eller udlagt på skifte.

Stk. 2. Stk. 1, 1. pkt., finder ikke anvendelse for fonde, der er omfattet af § 31, stk. 2.

Kapitel 5
Realisering af fondens formål

Realisering af fondens formål, herunder gennem uddelinger

§ 36. Det påhviler bestyrelsen at realisere de formål, der er fastsat i vedtægten, herunder gennem uddelinger.

Stk. 2. Uddelinger foretages af fondens disponible kapital.

Misforhold

§ 37. Står fondens uddeling i klart misforhold til fondens midler, kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen forøget eller nedsat.

Stk. 2. Må uddelingens størrelse anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen påbyde bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af fondens uddeling.

Forbud mod uddeling til stifter m.v.

§ 38. Bestyrelsen kan ikke tillægge stiftere, medlemmer af fondens ledelse, revisorer eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag i overensstemmelse med § 50, stk. 1. Tilsvarende gælder for de nævnte personers mindreårige børn og den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold.

Stk. 2. Bestyrelsen kan ikke yde lån eller stille sikkerhed for lån til de personer, der er nævnt i stk. 1.

Legatarfortegnelse

§ 39. Bestyrelsen skal indsende en fortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden i regnskabsåret til fondsmyndigheden senest samtidig med indsendelsen af fondens årsregnskab til fondsmyndigheden.

Stk. 2. Indsendes fortegnelsen, jf. stk. 1, som et selvstændigt dokument, er fortegnelsen undtaget fra aktindsigt.

Kapitel 6
Ledelse

Fondens ledelse

§ 40. En fond ledes af en bestyrelse og eventuelt en direktion, jf. stk. 3. Bestyrelsen skal bestå af mindst 3 fysiske personer.

Stk. 2. Medlemmer af fondens ledelse må ikke uberettiget videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.

Stk. 3. Bestyrelsen kan ansætte en direktion, der kan bestå af en eller flere direktører, til at varetage den daglige ledelse, jf. § 42, efter bestyrelsens retningslinjer og anvisninger.

Stk. 4. Flertallet af bestyrelsens medlemmer må ikke være ansat som direktører i fonden. En direktør kan ikke være formand eller næstformand for bestyrelsen.

Stk. 5. Lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse.

Bestyrelsens opgaver

§ 41. Bestyrelsen skal alene varetage fondens formål og interesser. Bestyrelsen skal endvidere varetage den overordnede og strategiske ledelse af fonden, sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed og sikre, at

1) bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter fondens forhold er tilfredsstillende,

2) der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring,

3) bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om fondens finansielle forhold,

4) fonden til enhver tid har tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder,

5) fondens samlede formue forvaltes på en forsvarlig og afbalanceret måde, hvor der tages hensyn til både muligheden for afkast og risikoen for tab, og

6) en eventuel direktion udøver sit hverv efter bestyrelsens retningslinjer og anvisninger.

Stk. 2. Hvor bestyrelsen ikke har ansat en direktion, skal bestyrelsen udover opgaverne i stk. 1, varetage fondens daglige ledelse.

Stk. 3. Bestyrelsen skal i fondens årsregnskab, jf. § 59, redegøre for fondens politik for forvaltningen af fondens samlede formue.

Stk. 4. Bestyrelsen skal ved en forretningsorden træffe nærmere bestemmelse om udførelsen af bestyrelsens opgaver.

Fondens daglige ledelse

§ 42. Den daglige ledelse indebærer en forpligtelse til alene at varetage fondens formål og interesser. Den daglige ledelse indebærer endvidere en forpligtelse til at sikre, at

1) bogføringen sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom,

2) fonden til enhver tid har tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og

3) fondens samlede formue forvaltes på en forsvarlig og afbalanceret måde, hvor der tages hensyn til både muligheden for afkast og risikoen for tab.

Stk. 2. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter fondens forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning.

Stk. 3. Er der ansat en direktion, kan direktionen kun foretage dispositioner som nævnt i stk. 2 efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for fonden. Bestyrelsen skal i så fald snarest underrettes om den trufne disposition.

Stk. 4. Er der ansat en direktion, har medlemmer af direktionen ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i de enkelte tilfælde træffer anden bestemmelse.

Habilitets- og bopælskrav

§ 43. Medlemmer af fondens ledelse skal være myndige og må ikke

1) være under rekonstruktionsbehandling eller konkursbehandling, eller

2) være under værgemål efter værgemålslovens § 5, under samværgemål efter værgemålslovens § 7 eller have en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter.

Stk. 2. Direktører og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat her i landet, Færøerne, Grønland, EU- eller EØS-lande.

Bestyrelsesmedlemmers udtræden

§ 44. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen.

Stk. 2. Et bestyrelsesmedlem skal udtræde, såfremt den pågældende

1) ikke opfylder betingelserne i denne lov, jf. § 43, stk. 1,

2) ikke opfylder kravene i vedtægten,

3) gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen,

4) på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at varetage hvervet som medlem af bestyrelsen, eller

5) har vist sig uegnet til at varetage hvervet som medlem af bestyrelsen.

Afsættelse af bestyrelsesmedlemmer

§ 45. Fondsmyndigheden kan afsætte et eller flere bestyrelsesmedlemmer, som skal udtræde af bestyrelsen efter reglerne i § 44, stk. 2, nr. 1-5.

Afsættelse af direktør

§ 46. Fondsmyndigheden kan afsætte en direktør, som ikke er myndig, som er under værgemål efter værgemålslovens § 5, under samværgemål efter værgemålslovens § 7, som har en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, eller som ikke opfylder kravet i § 43, stk. 2.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan i særlige tilfælde give bestyrelsen påbud om at afskedige en direktør, hvis denne klart ikke lever op til de krav, der stilles for at varetage fondens daglige ledelse.

Valg og udpegning til bestyrelsen

§ 47. Ved et bestyrelsesmedlems afgang vælges eller udpeges det nye medlem efter reglerne i stk. 2 og 3.

Stk. 2. Bestyrelsen supplerer sig selv, medmindre vedtægten bestemmer andet. Et afgående bestyrelsesmedlem har ret til at deltage i valget af et medlem til bestyrelsen, medmindre vedtægten bestemmer andet.

Stk. 3. Sker valg eller udpegning ikke i overensstemmelse med vedtægten eller efter stk. 2, 1. pkt., foretages det af fondsmyndigheden.

Funktionsperiode

§ 48. Medmindre andet er bestemt i vedtægten, vælges eller udpeges bestyrelsesmedlemmer for fire år ad gangen.

Stk. 2. Medmindre andet er bestemt i vedtægten, udløber bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode på årsregnskabsmødet, hvor der skal foretages udpegning eller valg af bestyrelsesmedlemmer.

Stifter og stifters nærtstående i bestyrelsen

§ 49. Stifteren, dennes ægtefælle eller faste samlever eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægts- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, kan ikke uden fondsyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal.

Stk. 2. Stiftes en fond af en eller flere virksomheder (stiftervirksomhed), kan personer, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af ejerandelene eller stemmeandelene i den eller de virksomheder, ikke uden fondsmyndighedens samtykke tilsammen udgøre flertallet i fondens bestyrelse sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som angivet i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke kan udgøre bestyrelsens flertal. På samme måde kan ledelsesmedlemmer i en eller flere af stiftervirksomhederne ikke uden fondsmyndighedens samtykke, alene eller sammen med personerne i 1. pkt., udgøre flertallet i fondens bestyrelse sammen med personer, der har den i stk. 1 angivne tilknytning til de pågældende ledelsesmedlemmer.

Vederlag til ledelsesmedlemmer

§ 50. Vederlag til medlemmer af fondens ledelse må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art, arbejdets omfang og ansvaret forbundet hermed, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til fondens økonomiske stilling.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag til bestyrelsen, der findes for højt, jf. stk. 1.

Inhabilitet

§ 51. Et medlem af fondens ledelse må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og den pågældende selv eller om søgsmål mod den pågældende selv.

Stk. 2. Et medlem af fondens ledelse må endvidere ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens.

Bestyrelsesmedlemmers gensidigt bebyrdende aftaler med fonden

§ 52. Et flertal af bestyrelsens medlemmer må ikke på samme tid eller i et givent kalenderår have gensidigt bebyrdende aftaler med fonden.

Gensidigt bebyrdende aftaler med ledelsesmedlemmer

§ 53. Fondens gensidigt bebyrdende aftaler med medlemmer af fondens ledelse skal behandles og besluttes på bestyrelsesmøder. Bestyrelsen skal påse, at gensidigt bebyrdende aftaler som nævnt i 1. pkt. er indgået på almindelige markedsmæssige vilkår. Gensidigt bebyrdende aftaler som nævnt i 1. pkt. skal være skriftlige og vedlægges bestyrelsesprotokollen.

Bestyrelsesformanden

§ 54. Bestyrelsen vælger selv sin formand og eventuelle næstformand. Ved stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning.

Stk. 2. Formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes. Formanden skal sørge for, at der straks indkaldes til et bestyrelsesmøde, hvis et medlem af bestyrelsen, en direktør, revisor eller fondsmyndigheden fremsætter anmodning herom.

Bestyrelsesmøder

§ 55. Bestyrelsesmøder kan afholdes skriftligt eller virtuelt, hvis det er foreneligt med udførelsen af bestyrelsens hverv. Et medlem af ledelsen kan dog forlange, at der finder en mundtlig drøftelse sted.

Stk. 2. Har et medlem af bestyrelsen forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer. Medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægten, kan et medlem af bestyrelsen ved kortvarige forfald give fuldmagt til et andet medlem af bestyrelsen i stedet for at indkalde en eventuel suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

Stk. 3. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når halvdelen af medlemmerne eller det højere antal, som foreskrives i vedtægten, er repræsenteret. Beslutninger må dog ikke træffes, uden at samtlige medlemmer af bestyrelsen har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Medmindre vedtægten bestemmer andet, træffer bestyrelsen beslutning ved simpelt stemmeflertal. Formandens stemme er i tilfælde af stemmelighed afgørende, medmindre vedtægten bestemmer andet.

Stk. 5. Over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres en protokol, der skal underskrives af samtlige medlemmer af bestyrelsen. Et medlem af fondens ledelse, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening tilført protokollen. Bestyrelsen skal sørge for, at protokollen opbevares forsvarligt.

Ekstraordinære dispositioner

§ 56. Fondens bestyrelse må kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere.

Repræsentations- og tegningsret

§ 57. Medlemmer af fondens ledelse repræsenterer fonden udadtil.

Stk. 2. Fonden forpligtes ved aftaler, som indgås på fondens vegne af den samlede bestyrelse eller af et medlem af fondens ledelse.

Stk. 3. Den tegningsret, som efter stk. 2 tilkommer det enkelte medlem af fondens ledelse, kan i vedtægten begrænses, således at tegningsretten kun kan udøves af flere medlemmer i forening eller af et eller flere bestemte medlemmer hver for sig eller i forening. Anden begrænsning i tegningsretten kan ikke registreres.

Administrator

§ 58. Bestyrelsen kan træffe skriftlig aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver. Fondens ledelse har ansvaret for fondens daglige drift, uanset om der er truffet aftale med en administrator.

Kapitel 7
Årsregnskab og revision

Årsregnskab

§ 59. Fonde skal aflægge årsregnskab, som skal give et retvisende billede af fondens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat.

Stk. 2. Årsregnskabet skal godkendes og underskrives af bestyrelsen på årsregnskabsmødet. Årsregnskabet skal herefter uden ugrundet ophold indsendes til fondsmyndigheden. Årsregnskabet skal være modtaget hos fondsmyndigheden senest 6 måneder efter årsregnskabets afslutning.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet og udformningen af årsregnskabet.

Offentliggørelse af årsregnskab

§ 60. Fondsmyndigheden offentliggør årsregnskabet straks efter modtagelsen. Fondsmyndigheden kan afvise et årsregnskab, som ikke overholder de krav til årsregnskabet, som er fastsat i denne lov og i medfør af denne lov.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om indsendelse, modtagelse og offentliggørelse af årsregnskabet.

Angivelse af vederlag til ledelsesmedlemmer og udgifter til administrator

§ 61. Årsregnskabet skal angive det samlede vederlag m.v. for regnskabsåret til nuværende og forhenværende medlemmer af ledelsen for deres funktion fordelt på hvert ledelsesorgan.

Stk. 2. Hvis oplysningerne efter stk. 1 vil føre til, at der vises beløb for et enkelt medlem af en ledelseskategori, kan beløbene i stedet angives samlet for to kategorier eller udelades, hvis kun én kategori modtager vederlag.

Stk. 3. Årsregnskabet skal endvidere angive udgifter til en eventuel administrator.

Offentlighed om gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående

§ 62. Er der indgået gensidigt bebyrdende aftaler mellem fonden og personer eller virksomheder nævnt i stk. 2, skal fonden i årsregnskabet oplyse om arten af forholdet mellem fonden og de i stk. 2 nævnte personer og virksomheder og give de informationer om aftalen og mellemværender, der er nødvendige for en forståelse af aftalens mulige påvirkning af årsregnskabet, medmindre den gensidigt bebyrdende aftale er ubetydelig. Oplysningerne skal som minimum omfatte:

1) de gensidigt bebyrdende aftalers art og beløbsmæssige størrelse,

2) den beløbsmæssige størrelse af mellemværender og vilkårene knyttet til disse, og

3) årets nedskrivninger af tilgodehavender fra de nævnte personer i stk. 2 og den akkumulerede nedskrivning på eksisterende tilgodehavender.

Stk. 2. Stk. 1 finder anvendelse ved gensidigt bebyrdende aftaler mellem fonden og et medlem af fondens ledelse, dettes børn, ægtefælle, faste samlever eller en virksomhed, som disse personer hver for sig eller tilsammen har bestemmende indflydelse over.

Revisor

§ 63. Bestyrelsen skal sørge for, at fondens årsregnskab undergives revision, og at der til enhver tid er udpeget:

1) en eller flere revisorer, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, eller

2) en forvaltningsafdeling, som er godkendt i medfør af arvelovens eller værgemålslovens regler herom.

Stk. 2. Revisor i en godkendt forvaltningsafdeling skal være myndig og må ikke være under værgemål efter værgemålslovens § 5, samværgemål efter værgemålslovens § 7 eller have en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter lov om fremtidsfuldmagter. Endvidere skal revisor i en godkendt forvaltningsafdeling være bosat her i landet, Færøerne, Grønland, EU- eller EØS-lande, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

Stk. 3. Lovens bestemmelser om revisor finder i øvrigt tilsvarende anvendelse på en godkendt forvaltningsafdeling, medmindre andet følger af bestemmelsen.

Stk. 4. Lovens bestemmelser om revisor finder i øvrigt tilsvarende anvendelse på revisorsuppleanter.

Revisors opgaver

§ 64. Revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik.

Stk. 2. Revisor skal i forbindelse med revisionen af årsregnskabet foretage en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og forhold i øvrigt, herunder overholdelsen af reglerne i denne lov, regler fastsat i medfør af loven, samt fondens vedtægt.

Stk. 3. Revisor skal endvidere påse, om bestyrelsen overholder sine pligter til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller, og om reglerne om forelæggelse og underskrivelse af protokollen er overholdt, hvis revisor fører en sådan. Konstaterer revisor, at de omhandlede krav ikke er opfyldt, skal revisor udfærdige en særskilt udtalelse herom, der indsendes til fondsmyndigheden.

Stk. 4. Revisor skal ved påtegning på årsregnskabet bekræfte, at det er revideret. Påtegningen skal indeholde oplysninger om den stedfundne revision og om eventuelle bemærkninger, den har givet anledning til.

Stk. 5. I forbindelse med revisionen af årsregnskabet og den kritiske gennemgang af fondens regnskabsmateriale og forhold i øvrigt skal revisor efterkomme de krav, som fondsmyndigheden stiller.

Stk. 6. Revisor må ikke uberettiget videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.

Stk. 7. Justitsministeren kan fastsætte regler om revision af årsregnskabet, den kritiske gennemgang af fondens regnskabsmateriale og forhold i øvrigt og revisors påtegning.

Revisors meddelelsespligt

§ 65. Har revision af årsregnskabet, jf. § 64, stk. 1, givet anledning til bemærkninger, eller finder revisor i øvrigt anledning til at påtale fondens forhold, jf. § 64, stk. 2 og 3, skal revisor indsende meddelelse herom til fondsmyndigheden.

Stk. 2. Revisor skal straks give meddelelse til fondsmyndigheden om forhold, som revisor er blevet bekendt med under sit arbejde, og som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører fonden, tilknyttede virksomheder, kreditorer eller medarbejdere. Herunder skal altid oplyses om overtrædelse af:

1) straffelovens kapitel 28 og skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, og

2) lovgivningen om regnskabsaflæggelse, herunder om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale.

Revisors adgang til oplysninger

§ 66. Revisor kan af medlemmer af fondens ledelse kræve de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af fonden.

Stk. 2. Revisor har ret til at deltage i årsregnskabsmødet. Revisor har pligt til at deltage i dette møde, hvis et eller flere medlemmer af bestyrelsen anmoder revisor herom.

Udpegning af revisor

§ 67. Revisor udpeges af bestyrelsen eller i henhold til vedtægten. Revisor udpeges af bestyrelsen for 1 år ad gangen, medmindre vedtægten bestemmer andet. Hvis revisor udpeges i henhold til vedtægten, må en sådan udpegningsret alene gælde op til 7 år fra fondens stiftelse.

Stk. 2. Er der ingen revisor i fonden, udpeger fondsmyndigheden en revisor, jf. § 63, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Afsættelse af revisor og revisors fratræden

§ 68. En revisor kan afsættes af den, der har udpeget revisoren, eller af fondsmyndigheden. En revisor kan kun afsættes før hvervets udløb, hvis et begrundet forhold giver anledning hertil. Meningsforskelle vedrørende den regnskabsmæssige behandling eller revisionsprocedurer kan ikke anses for et begrundet forhold.

Stk. 2. Fratræder revisor, eller ophører revisionen på anden måde, inden revisors hverv udløber, eller skyldes revisorskiftet uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor, skal revisor straks meddele dette til fondsmyndigheden. Meddelelsen skal vedlægges en fyldestgørende forklaring på årsagen til hvervets ophør.

Tiltrædende revisors henvendelse

§ 69. En tiltrædende revisor skal rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til over for denne at give oplysning om baggrunden for sin fratræden.

Kapitel 8
Vedtægtsændring

Vedtægtsændring efter indstilling fra bestyrelsen

§ 70. Fondsmyndigheden kan efter indstilling fra bestyrelsen tillade, at vedtægten ændres.

Stk. 2. Ændring af bestemmelser om fondens formål og opløsningsformål kan tillades, hvis bestemmelsen ikke eller kun vanskeligt kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssig. Ændring af øvrige vedtægtsbestemmelser kan tillades, hvis ændringen er hensigtsmæssig.

Stk. 3. Ændring eller fravigelse af forvaltningsmæssige rettigheder, som ifølge vedtægten er tillagt tredjemand, kan ikke foretages uden dennes samtykke, medmindre særlige omstændigheder taler for det.

Stk. 4. Stk. 1 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

Vedtægtsændring efter forhandling med bestyrelsen

§ 71. Fondsmyndigheden kan efter forhandling med bestyrelsen beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, hvis den strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

Kapitel 9
Fusion og sammenlægning

Fusion og sammenlægning efter indstilling fra bestyrelsen

§ 72. Fondsmyndigheden kan efter indstilling fra bestyrelsen i hver af de fusionerede fonde tillade, at en fond fusioneres med en eller flere andre fonde, hvis:

1) fondene har samme eller beslægtede formål, eller

2) fondenes kapital eller andre særlige forhold taler herfor.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan efter stk. 1, nr. 1, tillade, at en fond fusioneres med en erhvervsdrivende fond omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde jf. § 2, stk. 1, nr. 4.

Stk. 3. Fondsmyndigheden kan efter stk. 1, nr. 1, tillade, at en fond sammenlægges med en eller flere fonde, der ikke er omfattet af loven efter § 2, stk. 1, nr. 1-3 og 5-7, og en eller flere fonde, der er undtaget fra loven efter § 2 stk. 2.

Stk. 4. Fondsmyndigheden kan fastsætte vilkår for tilladelse efter stk. 1-3.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at beslutte, at fonden kan indgå i en fusion eller sammenlægning.

Universalsuccession

§ 73. Ved fusion efter § 72, stk. 1 kan en ophørende fond efter bestemmelserne i dette kapitel opløses uden for reglerne i lovens kapitel 10 ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til en anden fond. Det samme gælder, når to eller flere fonde sammensmeltes til en ny fond.

Stk. 2. Ved fusion efter § 72, stk. 2 kan en fond efter bestemmelserne i dette kapitel opløses uden for reglerne i lovens kapitel 10 ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til en erhvervsdrivende fond omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde. Det samme gælder, når en eller flere fonde sammensmeltes med en eller flere erhvervsdrivende fonde omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde til en ny fond omfattet af denne lov eller lov om erhvervsdrivende fonde.

Stk. 3. Overdragelserne efter stk. 1 og 2 gennemføres uden kreditorernes samtykke.

Godkendelse af årsregnskab

§ 74. Hvis en fond, der ophører som led i fusionen, har afsluttet et regnskabsår inden tidspunktet, hvor fondens rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået til en fortsættende fond, og bestyrelsen endnu ikke har godkendt årsregnskabet for denne

regnskabsperiode, skal bestyrelsen godkende årsregnskabet for denne regnskabsperiode senest samtidig med beslutningen om fusion.

Fusionsredegørelse

§ 75. Bestyrelserne i de fusionerende fonde opretter og underskriver i forening en fælles fusionsredegørelse, der skal indeholde oplysning og bestemmelser om:

1) fondenes navne og binavne, herunder om den ophørende fonds navn eller binavn skal indgå som binavn for den fortsættende fond,

2) fondenes hjemsted,

3) tidspunktet, fra hvilket en ophørende fonds rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået, jf. stk. 2,

4) enhver særlig fordel, der gives medlemmerne af ledelserne, stifterne eller andre, og

5) en begrundelse for fusionen med henblik på tilladelse i henhold til § 72, stk. 1, samt en redegørelse for eventuelle ændringer af den fortsættende fonds vedtægt, jf. § 70.

Stk. 2. Den fælles fusionsredegørelse skal være underskrevet senest ved udløbet af det regnskabsår, hvori tidspunktet for fusionens regnskabsmæssige virkning, jf. stk. 1, nr. 3, indgår. Overskrides fristen, vil fusionen ikke kunne registreres.

Erklæring fra sagkyndige vurderingsmænd

§ 76. Fondsmyndigheden kan kræve, at en eller flere uvildige sagkyndige vurderingsmænd for hver af de fusionerende fonde udarbejder en skriftlig erklæring om, hvorvidt kreditorerne i den enkelte fond må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondens nuværende situation.

Stk. 2. Som vurderingsmænd kan udpeges revisorer, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder. Hvis de fusionerende fondes bestyrelser ønsker at benytte en eller flere fælles vurderingsmænd, udpeges disse efter bestyrelsernes anmodning af skifteretten på det sted, hvor den fortsættende fond har sit hjemsted. Vurderingsmændene skal kunne foretage de undersøgelser, de finder nødvendige, og kan fra stifterne eller ledelsen i de fusionerende fonde forlange de oplysninger og den bistand, som de anser for nødvendige for udførelsen af deres hverv.

Stk. 3. Såfremt fondsmyndigheden kræver, at der for de fusionerende fonde udarbejdes en vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling, er det en betingelse for fondsmyndighedens tilladelse til fusionen, at erklæringen efter stk. 1 positivt udtaler, at kreditorerne i alle de deltagende fonde må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondenes nuværende situation.

Stk. 4. Vurderingsmandserklæringen skal være modtaget hos fondsmyndigheden senest 4 uger efter, at fondsmyndigheden har anmodet herom.

Anmeldelse af fusion

§ 77. Fondsmyndigheden skal senest 4 uger efter underskrivelsen af den fælles fusionsredegørelse efter § 75 fra hver af de deltagende fonde have modtaget

1) anmeldelse af fusionen,

2) dokumentation for bestyrelsens beslutning om fusion,

3) fælles fusionsredegørelse, jf. § 75, og

4) en dateret vedtægt, hvis der som led i fusionen dannes en ny fond eller foretages vedtægtsændringer i den fortsættende fond.

Stk. 2. Anmeldelsen efter stk. 1 skal inkludere eventuelle konsekvensændringer i de registrerede oplysninger om fonden, for det tilfælde at fusionen tillades af fondsmyndigheden efter § 72, stk. 1.

Fondens ophør

§ 78. En fond anses for ophørt, og dens rettigheder og forpligtelser anses for overdraget som helhed til den fortsættende eller nye fond, når

1) tilladelse til fusionen er givet, jf. § 72, stk. 1, og

2) fusionen er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

Fondens aftaler med medkontrahenter

§ 79. Hvis en fond, der opstår som led i en fusion, indgår en aftale, inden fonden er registreret, og er medkontrahenten vidende om, at fonden ikke er registreret, kan medkontrahenten, medmindre andet er aftalt, hæve aftalen, hvis registrering nægtes. Var medkontrahenten uvidende om, at fonden ikke var registreret, kan denne hæve aftalen, så længe fonden ikke er registreret.

Nærmere om fremgangsmåden ved fusion og sammenlægning

§ 80. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved fusion og sammenlægning.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om spaltning af fonde.

Kapitel 10
Opløsning

Opløsning efter indstilling fra bestyrelsen

§ 81. Fondsmyndigheden kan efter indstilling fra bestyrelsen tillade, at en fond, hvis midler ikke står i et rimeligt forhold til formålet, eller hvis formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssig, opløses ved uddeling af fondens kapital.

Stk. 2. Stk. 1 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at opløse fonden.

Opløsning efter forhandling med bestyrelsen

§ 82. Fondsmyndigheden kan efter forhandling med bestyrelsen beslutte, at en fond, hvis midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet, skal opløses ved uddeling af fondens kapital.

Uddeling af fondens kapital

§ 83. Ved opløsning skal fondens kapital uddeles i overensstemmelse med vedtægtens opløsningsformål. Indeholder fondens vedtægt ikke en angivelse af opløsningsformål, skal fondens kapital uddeles i overensstemmelse med vedtægtens formålsbestemmelse.

Registrering

§ 84. Beslutning om opløsning skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18. Meddelelse om beslutningen skal senest samtidig med registreringen eller anmeldelsen til fondsmyndigheden sendes til alle fondens kendte kreditorer.

Stk. 2. En fond, der er under opløsning, skal beholde sit navn med tilføjelsen »under opløsning«.

Stk. 3. Når der er truffet beslutning om opløsning, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra

1) ændring af medlemmer af fondens ledelse og revisor, og

2) genoptagelse eller fusion, jf. § 87, efter fondsmyndighedens godkendelse.

Opfordring til kreditorer

§ 85. Ved registrering og offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system af beslutningen om opløsning opfordres fondens kreditorer til at anmelde deres krav til bestyrelsen senest 3 måneder fra datoen for offentliggørelsen.

Stk. 2. Fondens opløsning kan tidligst optages til slutning, når fristen i stk. 1 er udløbet.

Stk. 3. Kan bestyrelsen ikke anerkende en fordring som anmeldt, skal kreditor gives underretning herom. Kreditor skal underrettes om, at spørgsmålet skal indbringes for skifteretten på fondens hjemsted senest 4 uger efter underretningens afsendelse, hvis afgørelsen ønskes anfægtet.

Stk. 4. Fordringer, der anmeldes, efter at fondens opløsning er optaget til slutning, dækkes ved midler, der endnu ikke er uddelt i henhold til vedtægten.

Endelig opløsning

§ 86. Uddeling af fondens kapital kan foretages, når fristen i § 85, stk. 1, er udløbet og gælden til alle kendte kreditorer er betalt, og når principperne for uddeling af fondens kapital er godkendt af fondsmyndigheden.

Stk. 2. Når fondens opløsning er afsluttet, kan bestyrelsen træffe beslutning om endelig opløsning af fonden. Opløsningen må ikke afsluttes, før eventuelle tvister i henhold til § 85, stk. 3, er afgjort.

Stk. 3. Senest 2 uger efter opløsningens afslutning skal dette registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system. Fondens afsluttende årsregnskab med dokumentation for fondens uddelinger skal følge som bilag til registreringen eller anmeldelsen. Herefter slettes fonden af fondsmyndighedens register.

Genoptagelse eller fusion

§ 87. Fondsmyndigheden kan tillade, at en fond, som er under opløsning, genoptages eller indgår i en fusion eller sammenlægning efter reglerne i lovens kapitel 9, såfremt uddeling af fondens kapital ikke er påbegyndt.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis de forhold, som har ført til beslutning om opløsning, ikke længere foreligger.

S*tk. 3.* Beslutning om genoptagelse, fusion eller sammenlægning efter stk. 1 og 2 skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18.

Begæring om konkurs m.v.

§ 88. Begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs kan kun indgives på fondens vegne af bestyrelsen eller fondsmyndigheden. Skifteretten giver Erhvervsstyrelsen meddelelse om rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Stk. 2. Finder bestyrelsen, at en opløsning ikke vil give fuld dækning til kreditorerne, skal bestyrelsen indgive begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Stk. 3. Når der er indgivet konkursbegæring, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra ændringer vedrørende den skifteretsudnævne revisor eller fusion efter reglerne i lovens kapitel 9.

Stk. 4. I en fond, hvori rekonstruktøren har overtaget ledelsen, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra ændringer vedrørende revisor udpeget af rekonstruktøren.

Registrering af konkurs m.v.

§ 89. En fond, der er under rekonstruktionsbehandling, skal tilføje ordene »under rekonstruktionsbehandling« til sit navn. En fond, der er under konkurs, skal tilføje ordene »under konkurs« til sit navn.

Stk. 2. Konkursens slutning registreres i Erhvervsstyrelsens it-system, medmindre andet fremgår af skifterettens meddelelse herom.

Regnskabsaflæggelse

§ 90. Lovens bestemmelser om regnskabsaflæggelse og revision og om årsregnskabets indsendelse til fondsmyndigheden finder tilsvarende anvendelse på fonde under opløsning.

Nærmere regler om fremgangsmåde ved opløsning

§ 91. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved opløsning, herunder om opløsning ved likvidation.

Kapitel 11
Tilbagebetaling og erstatning

Tilbagebetaling

§ 92. Er der sket uddeling m.v. i strid med bestemmelser i denne lov, skal modtagerne tilbagebetale de modtagne beløb tillige med en årlig rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., med et tillæg af 2 pct. Dette gælder dog kun, hvis modtageren indså eller burde have indset, at udbetalingen af midler var ulovlig, jf. dog § 50, stk. 2.

Stk. 2. Hvis en fond har ydet lån eller stillet sikkerhed for lån i strid med § 38, stk. 2, skal beløbet tilbageføres til fonden sammen med en årlig rente, der er fastsat i § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., med et tillæg af 2 pct., medmindre højere rente er aftalt.

Stk. 3. Kan tilbagebetaling efter stk. 1 eller 2 ikke finde sted, eller har modtageren ikke tilbagebetalingspligt, jf. stk. 1, 2. pkt., er de medlemmer af bestyrelsen, som har medvirket til beslutningen om udbetalingen eller gennemførelsen af denne eller til opstillingen eller godkendelsen af den urigtige regnskabsopgørelse, ansvarlige efter de almindelige erstatningsregler for det tab, som fonden måtte blive påført.

Stk. 4. Sikkerhedsstillelse for lån foretaget i strid med § 38, stk. 2, er bindende for fonden, hvis aftaleparten ikke havde kendskab til, at sikkerheden var stillet i strid med denne bestemmelse.

Erstatning

§ 93. Medlemmer af fondens ledelse, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, er pligtige at erstatte denne. Det samme gælder, når skaden er tilføjet tredjemand.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til revisorer og granskningsmænd. Er et revisionsselskab valgt til revisor, er både revisionsselskabet og den revisor, som revisionen er overdraget til, erstatningsansvarlige.

Stk. 3. Erstatning efter stk. 1 kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Søgsmålskompetencen

§ 94. Beslutning om anlæggelse af søgsmål efter § 93, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, mod medlemmer af ledelsen, revisorer, granskningsmænd eller tredjemand kan træffes af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

Stk. 2. Fonden skal erstatte fondsmyndigheden de udgifter, som fondsmyndigheden har afholdt eller er blevet pålagt ved et søgsmål efter stk. 1.

Værneting

§ 95. Søgsmål mod medlemmer af ledelsen, revisorer eller granskningsmænd kan anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse ved søgsmål mod kurator eller rekonstruktør.

Kapitel 12
Fondsmyndighed

Fondsmyndigheden

§ 96. Fondsmyndigheden efter denne lov udøves af justitsministeren.

Legalitetsprøvelse

§ 97. Fondsmyndigheden træffer afgørelse om, hvorvidt en fond er registreringspligtig efter denne lov.

Kontrol

§ 98. Fondsmyndigheden fører kontrol med overholdelsen af denne lov, bestemmelser fastsat i medfør af loven, herunder registreringspligtige oplysninger og dokumenter, der kræves i henhold til denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af loven, og fondens vedtægt.

Indhentning af oplysninger

§ 99. Fondsmyndigheden kan af medlemmer af fondens ledelse, revisor, granskningsmænd eller andre, der har kendskab til fondens forhold, forlange de oplysninger, der efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige til varetagelse af opgaver efter denne lov, herunder til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser.

Påbud

§ 100. Fondsmyndigheden kan meddele påbud til medlemmer af fondens ledelse og revisorer om at bringe forhold, der strider mod denne lov, bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten i overensstemmelse hermed.

Stk. 2. Undlader medlemmer af fondens ledelse og revisorer i rette tid at efterkomme de pligter, der påhviler dem ifølge denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov, kan fondsmyndigheden pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder.

Særlige regler om regnskabskontrol m.v.

§ 101. Fondsmyndigheden kan i særlige tilfælde benytte ekstern bistand ved udførelse af en kontrol af en fonds årsregnskab efter denne lov.

Stk. 2. Fondsmyndigheden kan stille krav om, at en fonds bestyrelse inden for en nærmere fastsat frist indhenter en erklæring fra en godkendt revisor, en advokat eller en anden sagkyndig om rigtigheden af regnskabsoplysninger eller andre oplysninger indsendt fra fonden til fondsmyndigheden. Den, der afgiver erklæring efter 1. pkt., skal i erklæring bekræfte at være uafhængig af fonden. Udgifterne til indhentelse af erklæringen afholdes af fonden.

Stk. 3. Når fondsmyndigheden finder det hensigtsmæssigt, kan fondsmyndigheden offentliggøre oplysninger om kontrol af en fonds årsregnskab og om myndighedens beslutning om at overgive sager til politimæssig efterforskning, medmindre offentliggørelsen vurderes at ville være en trussel mod en igangværende strafferetlig efterforskning, eller hvis offentliggørelsen vil forvolde uforholdsmæssig stor skade. Navnet på fonden kan fremgå af offentliggørelsen.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om regnskabskontrol.

Granskning

§ 102. Fondsmyndigheden kan bestemme, at der skal foretages granskning af nærmere angivne forhold vedrørende en fond, dens forvaltning eller årsregnskaber.

Stk. 2. Fondsmyndigheden udpeger på fondens vegne en eller flere granskningsmænd. Udgifterne til granskning godkendes og udredes foreløbigt af fondsmyndigheden, men afholdes endeligt af fonden.

Stk. 3. Granskningsmændene kan af medlemmer af fondens ledelse, revisor eller andre, der har kendskab til fondens forhold kræve de oplysninger, som må anses af betydning for fonden.

Stk. 4. Granskningsmændene skal afgive en skriftlig beretning til fondsmyndigheden. Fondsmyndigheden fastsætter granskningsmændenes vederlag.

Stk. 5. Granskningsmændene må ikke uberettiget videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.

Kapitel 13
Klageadgang

§ 103. Afgørelser truffet i henhold til denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov kan indbringes for […], senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende. Afgørelserne kan indbringes for domstolene uden først at være indbragt for […].

Stk. 2. Fastsættelse af frist efter § 20, stk. 1, meddelelse af fristforlængelse efter § 18, stk. 4, og afgørelser efter § 21, stk. 1, §§ 99, 101, og 102 kan dog ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 14
Straf

§ 104. Medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov, straffes med bøde den, der

1) overtræder denne lovs regler om registrering i Erhvervsstyrelsens it-system og om indsendelse af anmeldelser og meddelelser til fondsmyndigheden,

2) uddeler aktiver i strid med §§ 32, 33 og 34,

3) undlader at efterkomme påbud efter § 37, stk. 2, eller § 100, stk. 1,

4) overtræder § 63, stk. 1, § 64, stk. 5, eller § 69,

5) undlader at indsende meddelelse efter § 65,

6) overtræder § 40, stk. 2, § 64, stk. 6, og § 102, stk. 5, eller

7) undlader at afgive oplysninger efter § 99.

Stk. 2. Grov eller gentagen overtrædelse af § 38, § 50, stk. 1, og § 56 straffes med bøde.

Stk. 3. Borgerlig straffelovs §§ 144, 150-152 og 154-157 finder tilsvarende anvendelse på den, som er udpeget som revisor i medfør af § 63, stk. 1. For så vidt angår dennes medarbejdere finder samme lovs §§ 144, 152 og 155 tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. I forskrifter, der er fastsat i henhold til denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 5. Der kan pålægges juridiske personer strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

Stk. 6. Forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler udstedt i medfør af loven er 5 år.

Kapitel 15
Visse foreninger

§ 105. [Udeladt]

§ 105a. [Udeladt]

§ 106. [Udeladt]

§ 107. [Udeladt]

§ 108. [Udeladt]

§ 109. [Udeladt]

§ 109a. [Udeladt]

§ 109b. [Udeladt]

§ 109c. [Udeladt]

§ 110. [Udeladt]

§ 111. [Udeladt]

§ 112. [Udeladt]

§ 113. [Udeladt]

Kapitel 16
Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

Ikrafttræden

§ 114. Loven træder i kraft den […], jf. dog § 115, stk. 2.

Stk. 2. Lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020, ophæves.

Overgangsbestemmelser

§ 115. §§ 10, 17-23, 25, 39, § 57, stk. 3, 2. pkt., § 59, stk. 2, 2. pkt., § 60, § 75, stk. 2, 2. pkt., § 77, stk. 2, § 78, stk. 1, nr. 2, §§ 84, 85, § 86, stk. 3, § 87, stk. 3, § 88, stk. 3 og 4, og § 89 gælder ikke for eksisterende fonde, før fondsmyndigheden træffer afgørelse om, at fonden er

registreringspligtig efter denne lov, jf. § 97, og fonden fremgår som »registreret fond« i Erhvervsstyrelsens it-system.

Stk. 2. § 31 finder ikke anvendelse på eksisterende fonde, der ikke hidtil har været omfattet af lov om visse foreninger efter § 1, stk. 6, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020.

Stk. 3. § 46 i lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020, gælder for eksisterende fonde, indtil fondsmyndigheden træffer afgørelse om, at fonden er registreringspligtig efter denne lov, jf. § 97, og fonden fremgår som »registeret fond« i Erhvervsstyrelsens it-system.

Stk. 4. Eksisterende fonde skal opfylde § 40, stk. 1, 2. pkt., og stk. 4, § 41, stk. 4, og § 52, samt bringe vedtægten i overensstemmelse med § 54, stk. 1, inden 2 år efter, at loven er trådt i kraft.

Stk. 5. § 4, stk. 1 og 4, og §§ 7 og 49 finder ikke anvendelse på fonde, der er stiftet før den 1. januar 1985.

Stk. 6. § 6, stk. 1, nr. 2, finder ikke anvendelse på fonde, der er stiftet før den 1. september 2014.

Stk. 7. § 4, stk. 3 og 5, § 5, § 6, stk. 1, nr. 4, 5 og 8, §§ 8, 9, 12 og 48 finder ikke anvendelse på fonde, der er stiftet før lovens ikrafttræden. For sådanne fonde finder de hidtil gældende regler anvendelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020.

Stk. 8. § 29, stk. 2, finder ikke anvendelse på aktiver, som fonden har arvet fra en arvelader, der er afgået ved døden før den 1. februar 2019. For sådanne aktiver finder reglerne fra før den 1. februar 2019 anvendelse, jf. § 9, stk. 1, nr. 2, i lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 938 af 20. september 2012, som ændret bl.a. ved lov nr. 734 af 25. juni 2014 og lov nr. 81 af 30. januar 2019.

Stk. 9. § 31, stk. 1 finder ikke anvendelse på fonde, der stiftes i henhold til et testamente, der er oprettet før den 1. januar 1985.

Stk. 10. § 1, stk. 2, indebærer ikke krav om ændringer i forhold til sammensætningen af fondens bestyrelse for fonde, der er stiftet før den 1. september 2014. For sådanne fonde finder reglerne fra før den 1. september 2014 anvendelse.

Stk. 11. Loven finder ikke anvendelse på igangværende sammenlægninger og opløsninger af eksisterende fonde. For sådanne sammenlægninger og opløsninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 12. Regler udstedt i medfør af lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør denne lov.

Visse foreninger

§ 116. [Udeladt]

Territorialbestemmelse

§ 117. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

2. Udvalgets udkast til bemærkninger til lovudkastets enkelte bestemmelser

Til § 1

Lov om fonde og visse foreninger (fondsloven) indeholder i § 1 regler om lovens anvendelsesområde. Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 1, at lovens kapitel 1-12 gælder for fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner (fonde). Ved en fond forstås efter fondslovens § 1, stk. 2, en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue. Efter fondslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., sidestilles væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. i alle henseender med fondens stifter.

Det foreslås i *stk. 1,* at lovens kapitel 1-14 gælder for fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner (fonde).

Bestemmelsen i stk. 1 vil være en videreførelse af den gældende fondslovs § 1, stk. 1.

Ved betegnelsen »fond« forstås enhver juridisk person, der har de karakteristika, der følger af den foreslåede § 1, stk. 2, uanset om denne kaldes en fond, legat, stiftelse eller selvejende institution.

Efter det foreslåede vil det ikke være afgørende, hvad en juridisk person kalder sig, men om den juridiske person efter stiftelsesmåden og vedtægten kan kategoriseres som en fond.

Der vil ikke være et bestemt retligt indhold, der adskiller fonde, legater, stiftelser og selvejende institutioner fra hinanden, hvorfor der ikke kan drages en retlig relevant sondring mellem disse. Fælles for de omfattede juridiske personer er, at ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

Efter det foreslåede *stk.* 2, forstås ved en »fond« i denne lov en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

Definitionen i det foreslåede stk. 2, vil være en videreførelse af gældende ret efter fondslovens § 1, stk. 2. Definitionen vil indeholde en række retlige karakteristika, der er i overensstemmelse med de karakteristika, der er opregnet i betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 43, og som har baggrund i almindelige fondsretlige grundsætninger.

Da der med den foreslåede bestemmelse i stk. 2, tilsigtes en videreførelse af gældende ret, vil praksis i henhold til gældende ret for, hvornår der er tale om en fond, fortsat kunne opretholdes.

Afgrænsningen mellem fonde i forhold til foreninger vil være en videreførelse af gældende ret, jf. Forslag til lov om ændring af lov om visse fonde og visse foreninger, nr. 114 af 15. januar 2014.

Med hensyn til afgrænsningen af fonde i forhold til foreninger kan det anføres, at det karakteristiske ved en forening vil være, at den har en medlemskreds, og at medlemskredsen er gået sammen om et fælles formål, men uden nødvendigvis at have en fælles formue. Udgangspunktet vil endvidere være, at en forenings medlemmer vælger bestyrelsen. I fonde vil der som udgangspunkt ikke være en medlemskreds, og det vil ikke være muligt for nogen – hverken en fysisk eller juridisk person – at have ejerbeføjelser i forhold til fondens formue.

I foreninger vil medlemmerne som udgangspunkt have ejerbeføjelser i forhold til medlemsformuen, hvilket som nævnt ikke vil være muligt i fonde. Hvis det i vedtægten for en forening er bestemt, at medlemmerne ikke er ejere af foreningsformuen, vil en afgrænsning i forhold til fonde være vanskelig. Hvis den juridiske person har medlemmer, vil det tale væsentligt for, at der er tale om en forening. Den endelige afgørelse af spørgsmålet vil afhænge af en samlet vurdering af stiftelsesmåden og vedtægtens bestemmelser om ledelsesform, opløsning m.v.

Alle de karakteristika, der er opregnet i det foreslåede stk. 2, vil skulle være opfyldt, for at en juridisk person kan betegnes som en fond.

Efter den foreslåede bestemmelse skal en fond besidde en *formue*. Fondens formue kan bestå af f.eks. fast ejendom, løsøre, aktier, obligationer eller rede penge. Efter det foreslåede § 31, stk. 1 vil en fond som udgangspunkt skulle have en bunden kapital på mindst 1 mio. kr., jf. dog § 31, stk. 2.

Det vil efter den foreslåede bestemmelse endvidere være et krav, at fondens formue skal være *uigenkaldeligt udskilt* fra stifterens formue.

For så vidt angår kravet om uigenkaldelig udskillelse (den såkaldte »krymperegel«) vil denne betingelse i almindelighed være toleddet. Dels skal fondens formue allerede ved oprettelsen være uigenkaldeligt overdraget til fonden, dels må fondens formue ikke efterfølgende kunne tilbageføres til stifteren eller personer, der er nærtstående med stifteren, eksempelvis stifters ægtefælle eller faste samlever og stifters mindreårige børn.

Det vil principielt være tilstrækkeligt, at stifteren har påtaget sig en retligt bindende forpligtelse, således at stifter vil handle retsstridigt over for fonden, hvis forpligtelsen ikke opfyldes, og således at der er skabt en ret for fonden eller den, der repræsenterer fonden, til at kræve

forpligtelsen opfyldt. Forpligtelsen kan foreligge som et uigenkaldeligt tilsagn om at ville overføre værdier til fonden. I sådanne tilfælde må stifteren have afgivet tilsagnet til enten den udpegede, selvstændige ledelse eller til en tredjemand, der repræsenterer fonden. Udskillelsen vil ikke være uigenkaldelig, hvis stifteren har forbeholdt sig ret til at råde over værdierne, f.eks. ved vilkårligt at tilbagekalde et tilsagn.

Det forhold, at fondens midler ikke må tilbageføres til stifter, vil bl.a. betyde, at der ikke må ske tilbagebetaling af fondens formue, herunder tilbagebetaling ved fondens opløsning, tildeling af legatportioner, lån af enhver art, herunder lån mod sikkerhed og kaution og garantistillelse for stifterens og for dennes nærtståendes forpligtelser.

Kravet om uigenkaldelig udskillelse fra stifterens formue og kravet om, at en fond skal ledes af en i forhold til stifter selvstændig ledelse, har sammenhæng med lovudkastets § 49, stk. 1, hvorefter stifteren, dennes ægtefælle eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægt- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, ikke kan udgøre bestyrelsens flertal.

Kan fondens formue tilbageføres til stifterens ægtefælle eller faste samlever eller stifterens mindreårige børn, anses formuen ikke for uigenkaldeligt udskilt fra stifters formue. Det samme vil gælde, hvis fondens formue kan tilbageføres til ledelsen og eventuelle majoritetskapitalejere m.v. med bestemmende indflydelse i fondens stifter, hvis fondens stifter er en juridisk person.

Det vil således ikke være muligt f.eks. i forbindelse med stiftelsen af en fond at foreskrive, at fondens overskud skal uddeles til eneaktionæren i det selskab, der har stiftet fonden. Endvidere vil kravet om uigenkaldelig udskillelse ikke kunne anses for opfyldt, hvis der i forbindelse med stiftelsen indgås aftale med stifter eller en virksomhed ejet af stifter om, at den pågældende skal udføre ydelser for fonden mod betaling i et omfang, så der i realiteten sker en tilbageførsel af midler til stifter svarende til stiftelseskapitalen. Det vil i den forbindelse ikke være afgørende, om udførelsen af ydelsen og betalingen herfor sker på markedsvilkår. Kravet om uigenkaldelig udskillelse vil dog ikke være uforeneligt med, at medlemmer af fondens ledelse efter fondens oprettelse indgår aftaler med fondens stifter om stifters udførelse af opgaver for fonden forudsat, at aftalen er indgået på almindelige markedsmæssige vilkår. Sådanne aftaler vil dog skulle være i overensstemmelse med lovens øvrige bestemmelser, jf. herved bl.a. lovudkastets § 38, stk. 1 og 2, om forbud mod uddeling, sikkerhedsstillelse og lån til bl.a. stifter, og § 62 om offentlighed om fondens gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående.

Det vil altid bero på en konkret vurdering, om fondens formue er effektivt og uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue. Spørgsmålet om, hvornår kravet om uigenkaldelig udskillelse vil være opfyldt i tilfælde af, at stifter f.eks. har tillagt sig selv eller dennes nærtstående en rentenydelsesret, bopælsret, brugsret m.v., afhænger af de konkrete omstændigheder.

Det reelle formål med fonden må således ikke være direkte eller indirekte at uddele ydelser til stifteren eller sikre stifter en indtægt af en kapital, som ligger uden for kreditorernes rækkevidde. Det vil endvidere ikke være muligt for bestyrelsen at tillægge stifteren en sådan ret efter fondens stiftelse.

I den foreslåede bestemmelse præciseres det, at det vil være et krav, at der i stiftelsesgrundlaget er optaget et eller flere *bestemte formål*, som fonden skal varetage. Denne betingelse harmonerer også med kravet til indholdet af en sådan vedtægt, jf. herved lovudkastets § 6, stk. 1, nr. 3.

Lovudkastet vil ikke indeholde en udtrykkelig begrænsning i forhold til fondens formål. Der vil således som udgangspunkt kun være ganske få begrænsninger i forhold til, hvilke formål en fond kan varetage.

En fonds formål må i henhold til almindelige retsgrundsætninger ikke stride mod lov og ærbarhed. Fondens formål må endvidere ikke stride mod præceptive regler i anden lovgivning, f.eks. den kommunale lovgivning, ligesom fonde, hvis formål åbenbart er uden fornuftig mening eller er umuligt at opfylde, ikke gyldigt kan stiftes. Det kan endvidere i særlovgivning være bestemt, at nærmere angivne formål ikke kan varetages af en fond.

Der vil efter den foreslåede bestemmelse skulle være tale om et eller flere »bestemte« formål. Det vil betyde, at stifter f.eks. ikke gyldigt kan fastsætte, at "… fonden skal varetage de formål, som bestyrelsen ønsker…" eller lignende formuleringer. Et sådant formål vil ikke være konkret nok.

Bestemmelsen vil medføre, at stifter kan bestemme, at ethvert formål, som ikke er i strid med lov eller ærbarhed eller savner mening, kan tilgodeses af fonden. Med denne vidtstrakte frihed til at oprette fonde til varetagelse af ethvert lovligt formål videreføres således gældende ret.

Lovudkastet vil i øvrigt ikke berøre begrænsningerne i adgangen til at stifte en familiefond, hvor familien er ene- eller fortrinsberettiget, jf. herved § 7.

Muligheden for at tillægge fondens stifter eller nærtstående en rentenydelsesret, bopælsret m.v., vil under alle omstændigheder forudsætte, at retten, den tidsmæssige ramme og niveauet herfor udtrykkeligt fremgår af fondens vedtægt.

Foruden kravet om, at en fond skal have et eller flere bestemte formål, vil det efter det foreslåede – i overensstemmelse med gældende ret – være en forudsætning, at formålet umiddelbart skal kunne efterleves i en *længere årrække*, hvilket i princippet vil sige uden tidsbegrænsning.

Hvis en fonds formål ikke kan efterleves og varetages i en længere årrække, vil der ikke være tale om en fond, hvilket fondsmyndigheden vil skulle påse i forbindelse med registrering eller

anmeldelse til registrering af fondens stiftelse i Erhvervsstyrelsens it-system. Det vil således ikke være muligt at stifte en fond alene med henblik på at lave en enkelt indsamling eller en anden enkeltstående aktivitet eller begivenhed. En sådan juridisk konstruktion vil ikke kunne anses for at være omfattet af fondsbegrebet.

Herudover fastslås det udtrykkeligt i den foreslåede definition, at der i en fond skal være en i forhold til stifter *selvstændig ledelse*. Kravet om selvstændighed i forhold til stifter vil medføre, at der i bestyrelsen skal være ét eller flere af stifter uafhængige medlemmer.

Det vil afhænge af en konkret vurdering, hvornår ledelsen anses for selvstændig i forhold til stifter. Det vil i den forbindelse ikke i sig selv være tilstrækkeligt, at der er ét medlem af fondens bestyrelse, der er uafhængig af fondens stifter. Jo større fondens bestyrelse er, desto flere uafhængige bestyrelsesmedlemmer kan der således være grund til at stille krav om.

Kravet om en i forhold til stifter selvstændig ledelse vil som udgangspunkt skulle anses for opfyldt, når en tredjedel af bestyrelsens medlemmer er uafhængige af stifter. Kravet om uafhængighed vil også gælde i forhold til væsentlige gavegivere, bidragsydere m.v., jf. nærmere herom til stk. 3.

At en tredjedel af bestyrelsens medlemmer skal være uafhængige vil betyde, at der skal være mindst ét medlem, der er uafhængig af fondens stifter m.v., når bestyrelsen består af 3-4 vedtægtsudpegede medlemmer, mindst to medlemmer, der er uafhængige af fondens stifter m.v., når bestyrelsen består af 5-8 vedtægtsudpegede medlemmer, mindst tre medlemmer, der er uafhængige af fondens stifter m.v., når bestyrelsen består af 9-11 vedtægtsudpegede medlemmer, og mindst fire medlemmer, der er uafhængige af fondens stifter m.v., når bestyrelsen består af 12-14 vedtægtsudpegede bestyrelsesmedlemmer, og så fremdeles. På denne måde tilgodeses ønsket om en reel uafhængig andel af bestyrelsen.

Kravet om en selvstændig ledelse vil endvidere medføre, at det ikke kan bestemmes i vedtægten, at stifter skal give samtykke til alle beslutninger, eller at stifter har en generel vetoret over for bestyrelsens beslutninger. Det vil dog i fondens vedtægt kunne bestemmes, at stifters samtykke kræves ved visse nærmere angivne beslutninger, f.eks. om visse vedtægtsændringer eller salg af en bestemt ejendom eller andre særlige aktiver, der er overdraget til fonden ved stiftelsen.

Kravet om en selvstændig ledelse vil ligesom efter gældende ret ikke medføre, at der er et forbud mod, at stifter – eller f.eks. medlemmer af ledelsen hos stifter, hvis stifter er en juridisk person – sidder i fondens bestyrelse. Stifters nærtstående kan endvidere være medlemmer af bestyrelsen. Kravet om, at et eller flere medlemmer af bestyrelsen skal være uafhængige i forhold til stifteren, vil dog også gælde i forhold til eventuelle nærtstående til stifter.

Kravet om et eller flere uafhængige medlemmer af bestyrelsen i forhold til stifter og dennes nærtstående vil skulle være opfyldt både ved fondens stiftelse og efterfølgende gennem hele fondens levetid.

Den foreslåede bestemmelse vil, jf. lovudkastets § 115, stk. 10, ikke indebære krav om ændringer i forhold til sammensætningen af fondens bestyrelse for fonde, der er stiftet før den 1. september 2014. For sådanne fonde finder reglerne fra før den 1. september 2014 anvendelse. Det vil medføre, at sammensætningen af bestyrelsen i sådanne fonde, også ved senere udskiftning af bestyrelsesmedlemmer, fortsat kan være den samme som hidtil, selv om dette må betyde, at kravet om, at en tredjedel af medlemmerne af bestyrelsen er uafhængige af stifteren, ikke er opfyldt.

Kravet om en selvstændig ledelse vil endvidere medføre, at de beslutninger som bestyrelsen træffer i fonden, skal kunne begrundes alene i fondens formål og interesser.

Stifters ønsker med fonden vil alene kunne komme til udtryk i vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil. Efter stiftelsen vil stifter ikke have særlige rettigheder i forhold til fonden ved f.eks. efterfølgende vedtægtsændringer, hvis det ikke klart fremgår af vedtægten.

Herudover følger det af den foreslåede bestemmelse, at ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har *ejendomsretten* til fondens formue. En fond i lovens forstand vil således være selvejende, og ejendomsretten til fondens formue vil tilkomme fonden.

At fonde er selvejende vil medføre, at formuen ikke kan falde i arv, og at der ikke gyldigt kan ske uddeling til en ejerkreds hverken i fondens levetid eller i forbindelse med opløsning af fonden.

Efter det foreslåede *stk. 3,* sidestilles væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. i alle henseender med fondens stifter.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 1, stk. 3, 1. pkt.

Det foreslåede vil indebære, at væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. sidestilles med fondens stifter. Det vil medføre, at der gælder de samme begrænsninger for disse, som for fondens stifter i forhold til udskillelse af formue, uafhængighed i forhold til bestyrelsesmedlemmer og forbud mod tilbageførsel af midler.

Den forslåede bestemmelse tilsigter at omfatte alle former for tilførsel af midler til en fond, som ikke modsvares af en reel modydelse. Sondringen mellem om der er tale om en gavegiver eller en bidragsyder vil derfor ikke være afgørende. En gave vil dog typisk være karakteriseret ved overdragelse af midler uden en modydelse af nogen art, mens et bidrag vil være karakteriseret

ved overdragelse af midler mod en modydelse, men hvor modydelsen ikke modsvarer overførslen af midler, og derfor fortsat indeholder et gaveelement.

Hvorvidt en gave eller et bidrag m.v. må anses for »væsentlig«, vil skulle afgøres konkret i forhold til den enkelte fond. Der vil ikke kunne opstilles generelle regler for, hvornår en tilførsel af midler til en fond skal anses for at være væsentlig, da der er forskel på fondene i forhold til størrelsen af deres samlede formue. En bidragsyder, som ved fondens stiftelse eller løbende giver bidrag, som i sig selv bevirker, at fonden kan udøve eller fortsætte sin virksomhed, må dog som det klare udgangspunkt betragtes som en væsentlig bidragsyder.

Sammenholdt med lovudkastets § 6, stk. 1, nr. 2, om oplysninger om stifter i fondens vedtægt, vil bestemmelsen desuden indebære, at der skal oplyses om væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. i fondens vedtægt. Dette vil gælde uanset om gaven eller bidraget ydes i forbindelse med eller efter fondens stiftelse. Såfremt der ikke kan gives de fornødne oplysninger om væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. på stiftelsestidspunkt, vil der ikke være tale om en gyldigt stiftet fond. Ydes gaven eller bidraget efter fondens stiftelse, vil vedtægten således skulle ændres med oplysninger herom. Det forudsættes i den forbindelse, at fondsmyndigheden efter lovudkastets § 70 altid vil tillade, at fondens vedtægt ændres ved indførelse af oplysninger om væsentlige gavegivere og bidragsydere m.v. efter fondens stiftelse. Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede dermed ikke skulle foretage en egentlig prøvelse af, om en sådan vedtægtsændring kan tillades.

Til § 2

Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 4, at loven ikke omfatter, 1) fonde, som er oprettet ved eller i henhold til lov, eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne, 2) fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til lov om social service, barnets lov og dagtilbudsloven, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver, 3) folkekirkens selvejende institutioner, trossamfund og godkendte uddannelsesinstitutioner, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål varetager andre opgaver, 4) fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, 5) fonde, der i medfør af § 3 i lov om erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af nævnte lov, 6) selvejende institutioner, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning, og 7) selvejende institutioner, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, hvis det i institutionens vedtægt er fastsat, at det offentlige træffer bestemmelse om anvendelse af institutionens midler i tilfælde af dennes opløsning. Efter fondslovens § 1, stk. 5, kan fondsmyndigheden bestemme, at en fond, som på anden måde end efter loven er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn, helt

eller delvis skal være undtaget fra loven. En fond kan dog ikke undtages fra loven, hvis den myndighed, der varetager et tilsyn som anført i 1. pkt., er stifter af fonden. Det fremgår af fondslovens § 1, stk. 8, at reglerne i fondslovens §§ 4 og 5 også gælder for fonde, som falder uden for lovens område efter fondslovens § 1, stk. 4, nr. 1-3, 6 eller 7, eller som er undtaget fra loven i medfør af fondslovens § 1, stk. 5.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 1,* at loven ikke omfatter fonde, som er oprettet ved eller i henhold til lov, eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 1, stk. 4, nr. 1.

Det vil efter det foreslåede ikke være tilstrækkeligt, at fonden oprettes af staten, at staten står som medstifter, at fonden helt eller delvist er finansieret af det offentlige, eller at fonden er underlagt visse offentlige kontrolbeføjelser. Det vil derimod være en betingelse, at fonden oprettes ved eller i henhold til lov eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og at fonden er undergivet tilsyn af en af staterne.

Fonde, der er oprettet ved gensidig overenskomst mellem to eller flere stater, vil være undtaget fra loven, hvis fonden er underlagt tilsyn af en af staterne. Et tilsyn af en fremmed stat vil skulle sidestilles med tilsyn, der udøves af den danske stat.

Det foreslåede vil ikke gælde fonde, der er oprettet med hjemmel i et aktstykke. Disse fonde vil kun være undtaget fra fondsloven, hvis de konkret er omfattet af lovudkastets § 2, stk. 2, 1. pkt., hvorefter fondsmyndigheden kan bestemme, at en fond, som på anden måde end efter denne lov er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn, helt eller delvis skal være undtaget fra loven.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 2,* at loven ikke omfatter fonde, med hvilke en kommune eller region har indgået aftale til opfyldelse af kommunens eller regionens forpligtelser i henhold til lov om social service, barnets lov, ældreloven og dagtilbudsloven, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 1, stk. 4, nr. 2.

Det vil ikke være tilstrækkeligt, at fonden driver social virksomhed. Undtagelseskriteriet i den foreslåede bestemmelse vil knytte sig til fonde, der overtager det offentliges forpligtelser i henhold til lov om social service, barnets lov, ældreloven og dagtilbudsloven. Det vil desuden være et krav, at fonden ikke varetager andre opgaver.

Efter det foreslåede stk. 1, *nr. 3,* omfatter loven ikke folkekirkens selvejende institutioner, trossamfund og godkendte uddannelsesinstitutioner, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål varetager andre opgaver.

Folkekirkens selvejende institutioner vil efter det foreslåede omfatte selvejende institutioner, der er omfattet af lov om kirkens bestyrelse m.v. og lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. Bestemmelsen vil således ikke omfatte alle fonde, der tjener et kirkeligt formål.

Efter det foreslåede vil det ikke være en betingelse, at der er tale om et anerkendt trossamfund.

Godkendte uddannelsesinstitutioner vil efter det foreslåede omfatte institutioner, der er godkendt til at modtage statsstøtte.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 4,* at fondsloven ikke omfatter fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 1, stk. 4, nr. 4.

Efter det foreslåede stk. 1, *nr. 5,* omfatter loven ikke fonde, der i medfør af § 3 i lov om erhvervsdrivende fonde ikke er omfattet af eller undtaget fra nævnte lov.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 1, stk. 4, nr. 5.

Efter det foreslåede stk. 1, *nr. 6,* omfatter loven ikke fonde, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 1, stk. 4, nr. 6, dog således, at betegnelsen »selvejende institutioner« ændres til »fonde«.

Det foreslåede vil medføre, at en række fonde, der modtager offentlige tilskud, og som i vidt omfang varetager opgaver af offentlig karakter, ikke er omfattet af fondsloven. Det sikres herved, at der navnlig på det sociale og det kulturelle område vil være mulighed for at drive almennyttige institutioner m.v. i den selvejende institutions former, selv om der ikke er nogen væsentlig formue, når visse betingelser med hensyn til offentlig kontrol m.v. vil være opfyldt. Fondene vil være karakteriseret ved, at deres oprettelsesgrundlag og struktur i væsentlig grad adskiller sig fra de fonde, der er omfattet af fondsloven.

De fonde, der vil være omfattet af det foreslåede stk. 1, nr. 6, vil i praksis f.eks. være teaterinstitutioner, museer, lette kollektivboliger, ungdomsboliger, ældreboliger og lignende, som har erhvervsmæssig karakter. En lang række fonde, der af de ovenfor anførte grunde også vil have behov for at blive undtaget fra fondsloven, vil ikke være undergivet særligt tilsyn efter

lovgivningen, og vil derfor ikke være omfattet af bestemmelsen. Det vil først og fremmest gælde de fonde, der varetager opgaver på det sociale område, og som med henblik herpå modtager offentlige tilskud. De vil være undergivet et vist offentligt tilsyn, men der vil ikke være tale om et tilsyn, der er fastsat ved eller i henhold til lovgivning.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 7*, at loven ikke omfatter fonde, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, hvis det i fondens vedtægt er fastsat, at det offentlige træffer bestemmelse om anvendelse af fondens midler i tilfælde af dennes opløsning.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 1, stk. 4, nr. 7, dog således, at betegnelsen »selvejende institutioner« ændres til »fonde«.

Efter det foreslåede vil fondsloven ikke omfatte fonde, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige.

Det vil endvidere være en betingelse, at der i fondens vedtægt er fastsat bestemmelse om, at det offentlige i tilfælde af fondens opløsning helt eller delvist skal træffe bestemmelse om anvendelsen af fondens midler. Hvis fondens formue alene hidrører fra offentlige midler, vil det offentlige skulle træffe bestemmelse om anvendelsen af hele formuen. Herved vil det sikres, at formuen i forbindelse med fondens opløsning tilbageføres til det offentlige, eller i hvert fald ikke uden det offentliges samtykke benyttes til andre formål, end det, der var forudsat, da tilskuddet blev givet.

En del af de omfattede fonde vil oprindeligt være oprettet på privat basis, således at formuen består af en privat kapital, der sammen med det offentlige tilskud danner grundlag for fondens drift. I tilfælde af en sådan fonds opløsning vil det offentlige ikke skulle træffe bestemmelse om anvendelse af de midler, der hidrører fra den private formue. Fonden vil dog ikke kunne opløses, uden at dette er godkendt af Justitsministeriet som permutationsmyndighed, og det vil i denne forbindelse skulle påses, at formuen anvendes til tilsvarende almennyttige formål som oprindeligt forudsat.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at fondsmyndigheden kan bestemme, at en fond, som på anden måde end efter denne lov er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn, helt eller delvist skal være undtaget fra loven.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 1, stk. 5, 1. pkt.

Efter det foreslåede vil fonde, som ikke udøver aktivitet med hjemmel i lov eller i henhold til lov, men som – typisk på grund af offentligt tilskud – står under offentligt tilsyn, kunne undtages fra fondslovens anvendelsesområde.

Offentlige myndigheder vil på forskellige måder kunne være engagerede i fonde, herunder ved medvirken til oprettelse af fonde, ved at yde økonomisk støtte til fonde, der varetager samfundsopgaver, især inden for kultur- og fritidsområdet, eller ved at varetage bestyrelses- eller tilsynsopgaver i forhold til fonden.

Efter det foreslåede vil et offentligt tilhørsforhold ikke i sig selv føre til, at en fond er undtaget fra lovens regler. Fonden vil derimod konkret kunne blive undtaget fra loven, hvis fonden udøver en virksomhed i nært samarbejde med en offentlig myndighed og dermed er undergivet et offentligt tilsyn. En undtagelse fra fondsloven vil efter det foreslåede skulle ske efter ansøgning fra fonden.

Bestemmelsen vil bl.a. tage sigte på, at f.eks. idrætshaller og forsamlingshuse m.v., som er underlagt et andet offentligt tilsyn, efter ansøgning vil kunne undtages fra fondslovens anvendelsesområde, hvis der føres et betryggende tilsyn med disse fonde.

Ved vurderingen af, om fonden er undergivet et vist statsligt, regionalt eller kommunalt tilsyn, vil der bl.a. kunne lægges vægt på, om tilsynsmyndigheden som led i tilsynet med fonden får tilsendt og godkender regnskaber, og om tilsynsmyndigheden skal godkende ekstraordinære dispositioner samt meddele tilladelse til f.eks. vedtægtsændringer, sammenlægning og opløsning.

Bestemmelsen vil medføre, at fondsmyndigheden kan bestemme, at en fond, som på anden måde end efter fondslovgivningen er under offentligt tilsyn og økonomisk kontrol, helt eller delvist skal være undtaget fra fondsloven. Undtagelsesbestemmelsen vil ikke udelukke, at fondsmyndigheden kan undtage fonde såvel enkeltvis som gruppevis fra fondslovens anvendelsesområde.

I det tilfælde, hvor det offentlige tilsyn ophører, vil den pågældende fond for fremtiden være omfattet af fondslovens anvendelsesområde. Tilsvarende vil gælde hvis fondens forhold i øvrigt ændrer sig således, at forudsætningerne for undtagelsen bortfalder.

Det vil alene være fondsmyndigheden, der efter det foreslåede kan træffe afgørelse om at undtage en fond fra fondslovens anvendelsesområde. Fondsmyndigheden vil skulle foretage en konkret vurdering ud fra den enkelte fonds forhold.

Efter stk. 2, *2. pkt.*, kan en fond dog ikke undtages fra loven, hvis den myndighed, der varetager et tilsyn som anført i 1. pkt., er stifter af fonden.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 1, stk. 5, 2. pkt.

Det foreslåede vil sikre, at der ikke opstår situationer, hvor der ikke er en tilstrækkelig adskillelse mellem fonden og stifter, herunder at fonden har en selvstændig ledelse, samt at fondens formue er udskilt fra stifters formue.

Bestemmelsen vil tilsvarende finde anvendelse, hvis tilsynsmyndigheden er en væsentlig gavegiver eller bidragsyder i forhold til fonden, jf. herved lovudkastets § 1, stk. 3, hvorefter væsentlige gavegivere og bidragsydere sidestilles med stifter af fonden.

Efter det forslåede *stk. 3,* gælder §§ 11 og 14 også for fonde, som falder uden for lovens område efter stk. 1, nr. 1-3, 6 eller 7, eller som er undtaget fra loven i medfør af stk. 2.

Bestemmelsen vil være en videreførelse af fondslovens § 1, stk. 8.

Det foreslåede vil medføre, at reglerne om registrering af reelle ejere i Erhvervsstyrelsens itsystem i lovudkastets §§ 11 og 14 finder anvendelse på de fonde, der ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde i medfør af stk. 1, nr. 1-3, 6 eller 7, eller som er undtaget fra loven i medfør af stk. 2, selv om fondsloven i øvrigt ikke finder anvendelse på disse fonde.

Fonden vil således bl.a. skulle indhente og registrere oplysninger om fondens reelle ejere, samt efter anmodning udlevere oplysninger om dens reelle ejere, herunder om fondens forsøg på at identificere dens reelle ejere til Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder, når disse myndigheder vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver.

Til § 3

[Udeladt]

Til § 4

I henhold til den gældende fondslovs § 3, stk. 1, skal fonde i deres navn benytte ordet »fond«. Efter fondslovens § 3, stk. 2, skal en fonds navn og hjemsted (hovedkontor) angives på fondens breve og tryksager.

Det foreslås i *stk. 1*, at fonde i deres navn skal benytte ordet »fond«.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 3, stk. 1, og administrativ praksis herom.

Stifter vil, med undtagelse af de foreslåede begrænsninger i bestemmelsens stk. 3, have fri adgang til at vælge fondens navn, dog således, at betegnelsen »fond« tydeligt skal fremgå af navnet. Kravet vil f.eks. være opfyldt, hvis ordet »fond« sættes i parentes efter fondens øvrige navn.

Kravet vil ikke være opfyldt, hvis fondens navn alene indeholder en udenlandsk oversættelse af ordet »fond«. En udenlandsk betegnelse vil dog kunne anvendes sammen med ordet »fond«.

Det foreslåede vil ikke være til hinder for, at andre betegnelser som f.eks. stiftelse, legat, selvejende institution m.v. anvendes sammen med betegnelsen »fond«, så længe »fond« fremgår af fondens navn.

Bestemmelsen i stk. 1, vil som hidtil ikke finde anvendelse på fonde, der er stiftet før den 1. januar 1985, jf. lovudkastets § 115, stk. 5.

Det foreslås i *stk. 2*, at betegnelsen »registreret fond« og forkortelsen »reg. fond« kun må benyttes af en fond, som er registreret eller anmeldt til registrering i overensstemmelse med denne lov.

Bestemmelsen vil give fonde, der er omfattet af denne lov, adgang til eneberettiget at anvende betegnelsen »registreret fond« og forkortelsen »reg. fond« i navnet. Fonde vil efter det foreslåede have mulighed for, gennem navnet og anvendelsen af betegnelsen »registreret fond« og forkortelsen »reg. fond«, at adskille sig fra andre virksomhedsformer, som fremover ikke vil kunne benytte disse betegnelser. Der vil dog ikke være krav om, at registrerede fonde anvender betegnelsen »registreret fond« eller forkortelsen »reg. fond«. Fonde, der ikke er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, jf. lovudkastets § 2, stk. 1, eller som er undtaget fra fondslovens anvendelsesområde, jf. lovudkastets § 2, stk. 2, vil ikke kunne benytte betegnelsen »registreret fond« og forkortelsen »reg. fond«. Disse fonde vil dog kunne benytte ordet »fond« i deres navn.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at navnet tydeligt skal adskille sig fra navnet på andre fonde og virksomheder, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, og må ikke være egnet til at vildlede.

Bestemmelsen vil svare til § 5, stk. 3, 1. pkt., i lov om erhvervsdrivende fonde (erhvervsfondsloven), hvorefter en erhvervsdrivende fonds navn tydeligt skal adskille sig fra navnet på andre fonde og virksomheder, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, og at det ikke må være egnet til at vildlede.

Det foreslåede vil ikke være til hinder for, at en fond kan benytte samme navn som eksempelvis et selskab, som har stiftet fonden, idet sammenhængen mellem fonden og selskabet vil kunne skabe berettigelsen til at benytte samme navn, som alene er adskilt ved selskabsbetegnelsen og fondsbetegnelsen.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.*, at der i navnet ikke uberettiget må optages slægtsnavn, firmanavn, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn eller lignende, der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed.

Bestemmelsen vil svare til § 5, stk. 3, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvorefter der i navnet ikke uberettiget må optages slægtsnavn, firmanavn, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn og lign., der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed.

Det foreslåede vil ikke hindre brugen af slægtsnavn, firmanavn, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn eller lignende, såfremt der er hjemmel til brugen heraf. En betegnelse vil tilkomme fonden, hvis retten til denne overdrages til fonden, eller hvis indehaveren af denne giver samtykke til, at betegnelsen benyttes som navn eller som bestanddel af navnet for fonden. Bestemmelsen vil således kun omfatte den uberettigede brug af betegnelserne.

Det foreslåede stk. 3, vil omfatte registrerede såvel som uregistrerede rettigheder. For uregistrerede rettigheder vil beskyttelse alene kunne påregnes, hvis de er forholdsvis let konstaterbare og er i vedvarende brug. Et registreret navns beskyttelse vil derimod ikke være betinget af, om det er i brug.

Bestemmelsen i stk. 3 vil ikke gælde fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. lovudkastets § 115, stk. 7.

Det foreslås i *stk. 4*, at fonde i breve og på tryksager, herunder elektroniske meddelelser, og på fondens hjemmeside skal angive navn, hjemsted og CVR-nummer.

Bestemmelsen vil i det væsentligste videreføre fondslovens § 3, stk. 2.

Ved »breve og tryksager« forstås enhver form for materiale, hvorved fonden henvender sig til omverdenen f.eks. aftaleerhververe, legatansøgere, kreditorer og offentligheden i øvrigt m.v. Det vil endvidere omfatte breve og tryksager til godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, godkendte forvaltningsafdelinger, offentlige myndigheder m.v.

Det foreslåede vil omfatte både fysiske og digitale breve og tryksager. Såfremt en e-mail sendes i stedet for et brev fra fonden, hvor der er tale om en mere formel eller forpligtende henvendelse i fondens navn, vil bestemmelsens krav således også gælde for den elektroniske version. Såfremt der er tale om en mere formløs henvendelse, der vil kunne sidestilles med en telefonopringning, vil der ikke være krav om de nævnte oplysninger.

Bestemmelsen vil ikke medføre et krav om, at fonden skal have en hjemmeside.

Bestemmelsen i stk. 4, vil ikke finde anvendelse på fonde, der er stiftet før den 1. januar 1985, jf. lovudkastets § 115, stk. 5.

Det foreslås i *stk. 5*, at stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse på binavne.

Bestemmelsen vil ikke gælde fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. lovudkastets § 115, stk. 7.

Til § 5

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om fondens stifter, herunder hvem der kan stifte en fond.

Det foreslås i *§ 5* at indføre regler om stifter.

Forslaget vil i det væsentligste svare til § 26, stk. 1-4, i erhvervsfondsloven.

Efter erhvervsfondslovens § 26, stk. 1, kan en erhvervsdrivende fond stiftes af en eller flere stiftere. Ifølge erhvervsfondslovens § 26, stk. 2, må en stifter ikke være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs. Det følger af erhvervsfondslovens § 26, stk. 3, at hvis en stifter er en fysisk person, skal personen være myndig og må ikke være under værgemål efter § 5 i værgemålsloven eller under samværgemål efter § 7 i værgemålsloven. Det fremgår videre af erhvervsfondslovens § 26, stk. 4, at hvis en stifter er en juridisk person, skal denne være beføjet til at erhverve rettigheder, indgå forpligtelser og være part i retssager.

Kravene til stifter i lovudkastets § 5 vil skulle være opfyldt ved underskrivelsen af fondens vedtægt, og indtil fonden er registeret.

Det foreslås i *stk. 1*, at en fond kan stiftes af én eller flere fysiske og juridiske personer.

Bestemmelsen vil videreføre den gældende retstilstand, hvorefter såvel fysiske som juridiske personer, herunder offentlige myndigheder, kan stifte en fond.

Juridiske personer, der kan stifte en fond, vil eksempelvis være kommuner, interessentskaber, kommanditselskaber, anpartsselskaber, aktieselskaber, foreninger og andre fonde. Også et dødsbo vil kunne stifte en fond.

Der stilles ikke krav til stifters nationalitet eller bopæl. Hvorvidt en udenlandsk fysisk eller juridisk person har den fornødne handle- og retsevne vil skulle afgøres efter lovgivningen i det land, hvortil denne er knyttet ved domicil eller nationalitet.

Kravene til stifters handle- og retsevne vil fremgå af det foreslåede stk. 2-4.

Det foreslås i *stk. 2*, at en stifter ikke må være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Efter det foreslåede *stk. 3,* skal en stifter, der er en fysisk person, være myndig og må ikke være under værgemål efter § 5 i værgemålsloven eller under samværgemål efter § 7 i værgemålsloven.

Det foreslås i *stk. 4,* at en stifter, der er en juridisk person, skal være beføjet til at erhverve rettigheder, indgå forpligtelser og være part i retssager.

Bestemmelsen vil fastslå, at en juridisk person skal have retsevne for at kunne være stifter.

Kravet om retsevne vil eksempelvis indebære, at et aktie- eller anpartsselskab, som er under stiftelse, og derfor endnu ikke har opnået retsevne, jf. § 41 i lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven), ikke kan stifte en fond.

Det foreslåede vil desuden medføre, at personligt drevne virksomheder (enkeltmandsvirksomheder) ikke kan stifte en fond. Den fysiske person bag enkeltmandsvirksomheden vil derimod kunne stifte fonden.

Den foreslåede § 5 vil ikke gælde fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. lovudkastets § 115, stk. 7.

Til § 6

Efter gældende ret skal der for en fond oprettes en vedtægt (fundats), jf. fondslovens § 6, stk. 1. Denne skal indeholde en angivelse af 1) fondens navn og eventuelle binavne, 2) fondens stifter (stiftere), 3) den kommune her i landet, hvor fonden skal have sit hjemsted (hovedkontor), 4) fondens formål, 5) størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen, 6) eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre, 7) antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges, 8) regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret, og

9) anvendelse af overskud. Det følger af fondslovens § 6, stk. 2, at vedtægten senest 3 måneder efter oprettelsen skal indsendes til fondsmyndigheden samt til told- og skatteforvaltningen.

Det foreslås i *stk. 1*, at der for en fond skal oprettes en vedtægt (fundats), der som minimum skal indeholde angivelse af de forhold, der er nævnt i bestemmelsens nr. 1-8.

Bestemmelsen vil i det væsentligste være en videreførelse af fondslovens § 6, stk. 1.

Det vil være uden betydning, om der anvendes betegnelsen »vedtægt« eller »fundats«.

Bestemmelsen vil fastsætte hvilke forhold m.v., der som minimum skal fremgå af fondens vedtægt. Fondens vedtægt vil dermed også kunne indeholde angivelse af øvrige forhold, som vil være relevante for den enkelte fond.

Efter det foreslåede stk. 1, *nr. 1,* skal fondens vedtægt indeholde en angivelse af fondens navn og eventuelle binavne.

Fondens vedtægt skal efter det foreslåede stk. 1, *nr. 2,* indeholde en angivelse af fondens stifter (stiftere).

I henhold til lovudkastets § 1, stk. 3, vil vedtægten således tilsvarende skulle indeholde en angivelse af fondens væsentlige gavegivere eller bidragsydere.

Bestemmelsen vil ikke finde anvendelse på fonde, der er stiftet før den 1. september 2014, jf. lovudkastets § 115, stk. 6.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 3*, at fondens vedtægt skal angive fondens formål, herunder fondens eventuelle opløsningsformål.

Kravet om angivelse af fondens formål skal forstås i overensstemmelse med lovudkastets § 1, stk. 2, hvorefter en fond skal varetage et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække. Fondsdefinitionen i lovudkastets § 1, stk. 2 vil i øvrigt indebære, at stifters ønsker med fonden må komme til udtryk i forbindelse med affattelsen af vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil.

Der vil ikke være noget til hinder for, at vedtægten angiver flere formål.

Hvis vedtægten indeholder en angivelse af flere formål, vil det eksempelvis kunne fremgå, om et eller flere af formålene har en højere prioriteret, om der ved uddeling til de enkelte formål skal anvendes en fordelingsnøgle, og om formålene er sideordnede m.v., jf. bemærkningerne til lovudkastets § 36.

Det vil ikke være et krav, at vedtægten indeholder et opløsningsformål. Hvis vedtægten ikke indeholder en angivelse af et opløsningsformål, vil det være fondens formål, der skal iagttages i forbindelse med fondens opløsning, jf. lovudkastets § 83.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 4*, at fondens vedtægt skal indeholde en angivelse af størrelsen af fondens bundne kapital, og hvorledes den er indbetalt.

Efter det foreslåede vil størrelsen af fondens bundne kapital – hvormed forstås kapitalens nettoværdi – ved fondens stiftelse skulle angives i vedtægten.

Det vil ikke være et krav, at vedtægten ændres, hvis størrelsen af fondens bundne kapital ændres efter fondens stiftelse. Fondens aktuelle kapitalforhold vil imidlertid skulle fremgå af fondens årsregnskab.

Efter det foreslåede vil det desuden skulle angives, om den bundne kapital er indbetalt kontant eller ved indskud af andre værdier end kontanter.

Det følger af lovudkastets § 31, stk. 1, at den bundne kapital ved fondens stiftelse skal udgøre mindst 1 mio. kr., medmindre der er tale om en indsamlende fond, hvorefter fondens bundne kapital skal udgøre mindst 300.000 kr. ved fondens oprettelse, jf. § 31, stk. 2.

Bestemmelsen vil ikke gælde fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. § lovudkastets § 115, stk. 7. For sådanne fonde vil fondens vedtægt fortsat skulle indeholde en angivelse af størrelsen af fondens aktiver og egenkapital ved oprettelsen.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 5*, at hvis fonden tillige stiftes med en positiv disponibel kapital, skal fondens vedtægt indeholde en angivelse af størrelsen af den disponible kapital, og hvorledes den er indbetalt.

Såfremt fonden stiftes med en positiv disponibel kapital, vil størrelsen af denne – hvormed forstås kapitalens nettoværdi – på stiftelsestidspunktet, skulle angives i vedtægten. Det vil ikke være et krav, at vedtægten ændres, hvis størrelsen af fondens disponible kapital ændres efter fondens stiftelse.

Det foreslåede vil medføre, at fondens disponible kapital på stiftelsestidspunktet skal være »positiv« således, at værdien af forpligtelserne hørende til den disponible kapital ikke overstiger værdien af aktiverne hørende til den disponible kapital.

Det vil tilsvarende skulle angives i vedtægten, om den disponible kapital er indbetalt kontant eller ved indskud af andre værdier end kontanter.

Bestemmelsen vil ikke gælde fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. lovudkastets § 115, stk. 7.

Efter det foreslåede stk. 1, *nr. 6*, skal vedtægten indeholde en angivelse af eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stifteren eller andre.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 7*, at vedtægten skal indeholde en angivelse af antallet af medlemmer af fondens bestyrelse, og hvorledes de vælges eller udpeges.

Det vil herefter skulle angives i vedtægten, hvor mange bestyrelsesmedlemmer fonden skal have. Dette vil kunne angives som et bestemt antal eller som et interval, hvor det højeste og laveste antal medlemmer er angivet.

Fondens vedtægt skal efter det foreslåede stk. 1, *nr. 8*, indeholde en angivelse af fondens regnskabsår, herunder første regnskabsår.

Begyndelsestidspunktet for fondens første regnskabsår vil som udgangspunkt være datoen for den retsstiftende beslutning, hvilket typisk er sammenfaldende med underskrivelse af vedtægten.

Bestemmelsen vil ikke gælde fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. § lovudkastets § 115, stk. 7. For sådanne fonde vil fondens vedtægt fortsat skulle indeholde en angivelse af regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret.

Det foreslås i *stk. 2*, at dokumenter, hvortil der henvises i vedtægten, men hvis hovedindhold ikke er gengivet i vedtægten, skal vedhæftes denne.

Til § 7

Det følger af fondslovens § 7, stk. 1, at bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til uddeling fra en fond, ikke har retsvirkning

efter deres indhold, i det omfang fortrinsretten rækker videre end til personer, der lever på stiftelsestidspunktet, og til én i forhold til disse ufødt generation. Efter fondslovens § 7, stk. 2, gælder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende for bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til at indtage en bestemt stilling eller til på anden måde, herunder i form af arbejdsvederlag, at oppebære økonomiske ydelser fra fonden eller fra en virksomhed, hvorover fonden har en bestemmende indflydelse. Dette gælder dog ikke hverv som medlem af bestyrelsen.

Det foreslås i *stk. 1*, at bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til uddeling fra en fond, ikke har retsvirkning efter deres indhold, i det omfang fortrinsretten rækker videre end til personer, der lever på stiftelsestidspunktet, og til én i forhold til disse ufødt generation.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre fondslovens § 7, stk. 1.

Bestemmelsen vil begrænse adgangen til oprettelse af familiefonde, hvorved forstås fonde, hvis afkast helt eller delvist er forbeholdt medlemmerne af en eller flere familier, eller hvis afkast medlemmerne af den eller de pågældende familier har fortrinsret til.

Det foreslåede vil ikke hindre, at der sker uddelinger til familiemedlemmer på lige fod med andre, der ligeledes er omfattet af vedtægtens formål. Det vil alene være fortrinsretten, der er omfattet af bestemmelsens begrænsning.

Det vil som udgangspunkt alene være den ulovlige bestemmelse i vedtægten i form af selve fortrinsretten, der efter det foreslåede er uvirksom. Hvis det alene er familien, der i fondens vedtægt er anført som uddelingsberettiget, vil det i sådanne tilfælde dog ikke være tilstrækkeligt, at fortrinsretten gøres uvirksom. Det vil tillige være nødvendigt at ændre fondens formål ved en formålsændring.

En fondsdannelse vil som følge af de konkrete særlige omstændigheder undtagelsesvist kunne blive kendt ugyldig.

Når de begunstigede efter det foreslåede ikke længere eksisterer, føres fonden videre ved realisering af de øvrige eller eventuelt ændrede formål i vedtægten. Efter det foreslåede vil det ikke være muligt for stifter at beslutte, at hele fondens formue skal falde i arv efter stifter den dag, hvor familiens fortrinsret ikke længere kan gøres gældende.

Efter det foreslåede i s*tk. 2, 1. pkt.,* gælder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende for bestemmelser i en vedtægt, der tillægger medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til at indtage en bestemt stilling eller til på anden måde, herunder i form af arbejdsvederlag, at oppebære økonomiske ydelser fra fonden eller fra en virksomhed, hvorover fonden har en bestemmende indflydelse.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre fondslovens § 7, stk. 2, 1. pkt.

Det foreslåede vil medføre, at det alene er fortrinsretten, der er omfattet af begrænsningen. Der vil ikke være noget til hinder for, at et familiemedlem ansættes i fonden.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.*, at dette dog ikke gælder hverv som medlem af bestyrelsen.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 7, stk. 2, 2. pkt.

Det foreslåede vil medføre, at stifter ved fondens stiftelse kan indsætte familiemedlemmer i bestyrelsen, samt i vedtægten bestemme, at der til stadighed skal sidde familiemedlemmer i fondens bestyrelse.

Begrænsningerne i den foreslåede § 7 vil som hidtil ikke finde anvendelse på fonde, der er stiftet før den 1. januar 1985, jf. § 115, stk. 5.

Til § 8

I henhold til gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om fondes registrering eller anmeldelse til registrering.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at en fond skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18, stk. 1.

Forslaget vil svare til § 29, stk. 1, 1. pkt., i erhvervsfondsloven, hvorefter en erhvervsdrivende fond skal registreres eller anmeldes til registrering.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at en fond omfattet af denne lov senest 2 uger efter, at den retsstiftende beslutning er truffet, skal registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system. Det vil være et krav for, at fonden kan anses for gyldigt stiftet, at den registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Ved registreringen skal fondsmyndigheden påse, om der er tale om en gyldigt stiftet fond, jf. lovudkastets § 97. Vurderer fondsmyndigheden, at der ikke er tale om en fond, eller at fonden

ikke opfylder fondslovens stiftelses- og kapitalkrav m.v., herunder de fondsretlige karakteristika, vil registrering skulle nægtes, jf. lovudkastets § 19, stk. 1.

En overtrædelse af den foreslåede anmeldelsesfrist på 2 uger vil ikke resultere i en registreringsnægtelse. Fristen vil alene være en ordensforskrift, og overtrædelse heraf vil ikke kunne medføre registreringsnægtelse.

Efter det foreslåede stk. 1, *2. pkt.,* kan fonden ikke registreres, før den i vedtægten fastsatte bundne og eventuelle disponible kapital er fuldt indbetalt, og bestyrelse og revisor er udpeget.

Forslaget vil med visse modifikationer svare til § 29, stk. 1, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvorefter fonden ikke kan registreres, før den i vedtægten fastsatte grundkapital er fuldt indbetalt, og bestyrelse og revisor er udpeget.

Indbetalingen af fondens bundne og eventuelle disponible kapital og udpegning af fondens bestyrelse og revisor vil skulle ske i overensstemmelse med vedtægtens bestemmelser herom.

Det foreslås i *stk. 2,* at stiftelsen har retsvirkning fra datoen for beslutningen om stiftelsen.

Bestemmelsen vil svare til retsstillingen efter § 29, stk. 2, i erhvervsfondsloven. Der vil dog ikke være mulighed for at fastsætte en senere dato i vedtægten, ligesom der ikke vil være undtagelser til datoen for retsvirkningen af fondens stiftelse.

Datoen for beslutning om stiftelse vil ofte være sammenfaldende med underskriften på vedtægten eller lignende.

Den foreslåede § 8 vil ikke gælde fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. lovudkastets § 115, stk. 7.

Til § 9

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om fondens retsevne.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.,* at en fond, der ikke er registreret, ikke kan erhverve rettigheder, indgå forpligtelser eller være part i retssager bortset fra søgsmål vedrørende stiftelsen.

Bestemmelsen vil svare til retsstillingen efter § 30, stk. 1, 1. pkt., i erhvervsfondsloven, hvorefter en erhvervsdrivende fond, der ikke er registreret, ikke kan erhverve rettigheder, indgå forpligtelser eller være part i retssager bortset fra søgsmål vedrørende stiftelsen.

Efter det foreslåede vil en fond, der ikke er registreret, ikke være et selvstændigt retssubjekt. Bestemmelsen vil således fastsætte et princip om, at en fond ikke kan anses for endeligt stiftet,

før den er registreret. Først ved registreringen får fonden retsevne, handleevne, partsevne og procesevne.

Dermed vil fonde, som ikke er registreret, efter denne lov ikke kunne erhverve rettigheder, indgå forpligtelser eller være part i retssager bortset fra søgsmål vedrørende stiftelse.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.,* at fonden til sit navn skal tilføje ordene »under stiftelse«.

Forslaget vil svare til retsstillingen efter § 30, stk. 1, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvorefter fonden til sit navn skal føje ordene under stiftelse.

Det foreslås *i stk. 2, 1. pkt.,* at for en forpligtelse indgået på fondens vegne efter datoen for beslutningen om stiftelse af fonden, men før registreringen, hæfter de, som har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk.

Forslaget vil svare til retsstillingen efter § 30, stk. 3, 1. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf fremgår, at for en forpligtelse indgået på fondens vegne efter datoen for beslutningen om stiftelse af fonden, men før registreringen, hæfter de, som har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.,* at ved registreringen overtager fonden disse forpligtelser.

Forslaget vil svare til retsstillingen efter § 30, stk. 3, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf det fremgår, at ved registreringen overtager fonden disse forpligtelser.

Bestemmelsen vil medføre at forpligtelser, som er indgået på fondens vegne efter datoen for beslutningen om stiftelse af fonden, men før registreringen, blive overtaget af fonden, når fonden er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system og dermed er blevet et selvstændigt retssubjekt, jf. stk. 1, 1. pkt.

Den foreslåede § 9 vil ikke gælde fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. lovudkastets § 115, stk. 7.

Til § 10

I henhold til gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om registrering af fondens bestyrelse og revisor i Erhvervsstyrelsens it-system. Det følger imidlertid af fondslovens § 11, stk. 2, at en fortegnelse over medlemmerne af bestyrelsen senest 3 måneder efter fondens oprettelse skal indsendes til fondsmyndigheden.

Det foreslås i *stk. 1*, at medlemmer af bestyrelsen og direktionen samt revisor skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Bestemmelsen vil svare til § 13, stk. 1 i erhvervsfondsloven, hvorefter medlemmer af bestyrelsen og direktionen samt revisor skal registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Efter bestemmelsen vil medlemmer af fondens bestyrelse og en eventuel direktion samt revisor skulle registreres i Erhvervsstyrelsens it-system. Tilsvarende vil gælde suppleanter for disse.

Som følge af lovudkastets § 63, stk. 3, vil bestemmelsen tilsvarende finde anvendelse på en godkendt forvaltningsafdeling.

Det foreslås i *stk. 2*, at hvis et revisorskifte sker inden hvervets udløb, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelse mellem bestyrelsen og revisor, skal registreringen eller anmeldelsen til registrering, jf. § 18, stk. 1, vedlægges en fyldestgørende forklaring fra bestyrelsen om årsagen til hvervets ophør.

Bestemmelsen vil svare til § 13, stk. 2 i erhvervsfondsloven, hvoraf fremgår, at hvis et revisorskifte sker inden hvervets udløb, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor, skal registreringen eller anmeldelsen til registrering, jf. § 12, stk. 1, vedlægges en fyldestgørende forklaring fra bestyrelsen om årsagen til hvervets ophør.

Det følger af lovudkastets § 68, stk. 1, at en revisor kan afsættes af den, der har udpeget revisoren, eller af fondsmyndigheden. En revisor kan kun afsættes før hvervets udløb, hvis et begrundet forhold giver anledning hertil. Meningsforskelle vedrørende den regnskabsmæssige behandling eller revisionsprocedure kan ikke anses for et begrundet forhold.

Bestemmelsen i stk. 2 vil medføre, at bestyrelsen skal foretage registrering, såfremt fondens revisor fratræder eller afsættes inden hvervets udløb. Fratræder eller afsættes revisor inden hvervets udløb, vil det påhvile bestyrelsen at sørge for, at registreringen af revisorskiftet vedlægges en fyldestgørende redegørelse for årsagen til hvervets ophør. Det vil således være et krav, at bestyrelsen indsender en begrundet redegørelse for revisors fratræden i utide.

Efter det foreslåede vil der tilsvarende skulle ske registrering, såfremt revisors fratræden sker ved udløbet af revisors funktionsperiode, og hvor revisor ikke genvælges som følge af uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor. Det vil påhvile bestyrelsen, at der ved registreringen vedlægges en fyldestgørende redegørelse for årsagen til revisors fratræden, herunder uoverensstemmelsen mellem bestyrelsen og revisor.

Det vil efter bestemmelsen være bestyrelsen, der er ansvarlig for registreringen af revisors fratræden eller afsættelse, og for udarbejdelse af en fyldestgørende redegørelse herfor, hvis revisorskiftet sker inden hvervets udløb, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelse mellem bestyrelsen og revisor.

Uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor vil være alle former for uenighed, konflikt eller strid, som ikke er af bagatelagtig karakter. Det vil eksempelvis kunne vedrøre tilrettelæggelse af revisors arbejde, manglende opfyldelse af informationsforpligtelser, personstridigheder mellem et eller flere medlemmer af bestyrelsen og revisor eller andre lignende forhold. Uenighed om revisors vederlag vil som udgangspunkt ikke være en uoverensstemmelse, som vil medføre meddelelsespligt for bestyrelsen.

Efter lovudkastets § 68, stk. 2, foreslås en tilsvarende pligt for revisor til at give meddelelse til fondsmyndigheden, hvis revisor fratræder, eller hvis revisionen ophører på anden måde, inden revisors hverv er udløbet, eller hvis revisorskiftet skyldes uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor. Meddelelsen skal ligeledes vedlægges en fyldestgørende forklaring på årsagen til hvervets ophør.

Da både bestyrelsen og revisor vil have pligt til at give meddelelse om et revisorskifte, som skyldes uoverensstemmelser, vil fondsmyndigheden skulle indhente en redegørelse eller forklaring fra en part, som ikke af egen drift indsender en sådan til fondsmyndigheden, eksempelvis hvis den manglende indsendelse skyldes uenigheder eller forskellige opfattelser af situationen.

Hvis fondsmyndigheden finder anledning til at spørge nærmere ind til den fremsendte redegørelse eller forklaring, vil bestyrelsen eller revisor blive anmodet om yderligere oplysninger.

Efter det foreslåede vil der ikke blive stillet krav om bestyrelsens redegørelse for et revisorskifte, hvis registreringen sker ved udløbet af revisors funktionsperiode, og dette f.eks. skyldes et udbud, hvor en anden godkendt revisor eller revisionsvirksomhed, eller en godkendt forvaltningsafdeling har vundet opgaven med at revidere fondens årsregnskab.

Efter det foreslåede *stk. 3,* skal fondens tegningsregel registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Bestemmelsen vil medføre, at såfremt fondens vedtægt indeholder en tegningsregel, vil denne skulle registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Det foreslås i *stk. 4,* at justitsministeren kan fastsætte regler om registrering af stiftere.

Der vil herunder også kunne fastsættes regler om registrering af væsentlige gavegivere eller bidragsydere m.v., jf. lovudkastets§ 1, stk. 3.

Eventuelle regler om registrering af fondens stifter vil som udgangspunkt skulle følge de øvrige bestemmelser om registrering af medlemmer af bestyrelsen og revisor m.v. Det vil bl.a. kunne omfatte registrering af navn og adresse.

Til § 11

Ifølge den gældende fondslovs § 4, stk. 1, skal fonden indhente oplysninger om fondens reelle ejere, jf. § 5, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder. Efter § 4, stk. 2, skal fondens reelle ejere efter anmodning fra fonden forsyne fonden med de oplysninger, som fonden er forpligtet til at indhente efter stk. 1. Fonden skal efter § 4, stk. 3, 1. pkt., registrere oplysninger efter stk. 1 i Erhvervsstyrelsens it-system, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med, at en person er blevet reel ejer. Efter § 4, stk. 3, 2. pkt., skal enhver ændring af de oplysninger, der er registreret om de reelle ejere, registreres, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med ændringen. Det følger af § 4, stk. 4, at fonden mindst en gang årligt skal undersøge, om der er ændringer af de registrerede oplysninger om de reelle ejere. Efter § 4, stk. 5, 1. pkt., skal fonden opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om fondens reelle ejere i 5 år efter det reelle ejerskabs ophør. Fonden skal endvidere efter § 4, stk. 5, 2. pkt., opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om forsøg på identifikation af reelle ejere i 5 år efter gennemførelsen af identifikationsforsøget. Fonden skal efter § 4, stk. 6, 1. pkt., efter anmodning, udlevere oplysninger om fondens reelle ejere, herunder om fondens forsøg på at identificere fondens reelle ejere, til Hvidvasksekretariatet. Efter § 4, stk. 6, 2. pkt., skal fonden endvidere efter anmodning udlevere de nævnte oplysninger til andre kompetente myndigheder, når disse myndigheder vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver. Ifølge § 4, stk. 7, kan Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder vederlagsfrit videregive oplysninger om reelle ejere, der er registreret, jf. stk. 3, eller er indhentet, jf. stk. 6, til andre EU-medlemsstaters kompetente myndigheder og finansielle efterretningstjenester. Efter § 4, stk. 8, fastsætter Erhvervsstyrelsen nærmere regler om oplysningernes registrering, tilgængelighed og offentliggørelse efter stk. 1 og 3 i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder hvilke oplysninger fonden skal registrere i styrelsens it-system.

Den gældende fondslovs § 4 implementerer reglerne i artikel 30 i 4. hvidvaskdirektiv om oplysninger om reelle ejere. Artikel 1, stk. 15, i 5. hvidvaskdirektiv ændrer delvist artikel 30 i 4. hvidvaskdirektiv om reelle ejere i selskaber og andre juridiske enheder. Artikel 30, stk. 1, 2. pkt., stk. 2, 3 og 8, i 4. hvidvaskdirektiv er fortsat gældende. 5. hvidvaskdirektiv medfører, at artikel 30, stk. 1, første afsnit, nyaffattes, samt at der tilføjes et nyt stykke og stk. 4-7, 9 og 10 nyaffattes.

Den foreslåede *§ 11* vil videreføre den gældende § 4 i fondsloven, og der vil ikke være tilsigtet nogen ændringer i retstilstanden.

Efter det foreslåede *stk. 1,* skal fonden indhente oplysninger om fondens reelle ejere, jf. § 14, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder.

Fonden vil i henhold til den foreslåede bestemmelse være forpligtet til at foretage de fornødne undersøgelser med henblik på at konstatere, hvilke personer der skal betragtes som fondens reelle ejere.

Oplysningerne, som skal indhentes om fondens reelle ejere, vil som minimum omfatter de reelle ejeres fulde navn, adresse, fødselsdato, nationalitet og bopælsland.

Fonden vil endvidere skulle have kendskab til de reelle ejeres rettigheder i forhold til fonden, herunder arten og omfanget heraf. Ved rettigheder forstås eksempelvis de rådighedsbeføjelser, som de reelle ejere har i relation til forvaltningen af fondens formue og særligt begunstigede uddelingsmodtageres konkrete krav på uddelinger fra den pågældende fond.

Det foreslås i *stk. 2*, at fondens reelle ejere efter anmodning fra fonden skal forsyne fonden med de oplysninger, som fonden er forpligtet til at indhente efter stk. 1.

Det foreslåede vil indebære, at fondens reelle ejere – på fondens forespørgsel – skal give fonden alle de oplysninger, som fonden har brug for, med henblik på at foretage en registrering af fondens reelle ejere i overensstemmelse med denne lov samt ejerregistreringsbekendtgørelsen. Der vil alene være tale om en pligt til at medvirke til, at fonden kan registrere de nødvendige oplysninger. Oplysningerne vil skulle gives efter anmodning fra fonden, hvis fonden ikke allerede er i besiddelse heraf. Der vil således ikke være tale om en handlepligt, hvor fondens reelle ejere af egen drift skal rette henvendelse til fonden med oplysningerne.

Bestemmelsen vil omfatte både oplysninger om selve det reelle ejerskab, og oplysninger om de grundlæggende identifikationsoplysninger (navn, CPR-nummer m.v.).

Efter det foreslåede *stk. 3, 1. pkt.,* skal fonden registrere oplysninger efter stk. 1 i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med, at en person er blevet reel ejer.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.*, at enhver ændring af de oplysninger, der er registreret om de reelle ejere, skal registreres, hurtigst muligt efter at fonden er blevet bekendt med ændringen.

Med det foreslåede sigtes der til, at registreringen af ændringer i oplysningerne om fondens reelle ejere vil skulle ske hurtigst muligt efter, at fonden er blevet bekendt hermed.

Det vil efter stk. 3, 1. og 2. pkt., være en konkret vurdering, hvor længe fonden kan vente med at registrere oplysningerne fra det tidspunkt, hvor fonden får kendskab til oplysningerne. Dog vil fonden ikke uden særlig anerkendelsesværdig grund kunne vente flere dage med at foretage registreringen af dens reelle ejere. Fonden vil også være forpligtet til at registrere eventuelle ændringer i en reel ejers rettigheder i forhold til fonden, herunder arten og omfanget heraf. Dette

vil således også skulle ske hurtigst muligt efter, at fonden er blevet bekendt med den pågældende ændring i den reelle ejers rettigheder.

Det foreslås i *stk. 4*, at fonden mindst en gang årligt skal undersøge, om der er ændringer af de registrerede oplysninger om de reelle ejere.

Bestemmelsen vil indebære, at fonden mindst én gang om året skal foretage de relevante undersøgelser. Der vil således være fonde hos hvem, det vil være relevant at foretage flere undersøgelser i løbet af et år. For mange fonde vil det være naturligt at foretage undersøgelserne forud for og fremlægge resultaterne af disse undersøgelser på årsregnskabsmødet. Der vil imidlertid ikke blive indført krav om, at resultaterne af den årlige undersøgelse skal fremlægges på årsregnskabsmødet. Det vil være op til den enkelte fond at fastsætte, hvordan og hvornår bestyrelsen m.v. orienteres om undersøgelsens resultat.

Fonden vil skulle kunne dokumentere, at de relevante undersøgelser er foretaget.

Hvis en fond, uden for den årlige undersøgelse, bliver bekendt med forhold, der gør, at de oplysninger, der er registreret i medfør af stk. 1 og 3, ikke kan anses for at være aktuelle, vil fonden hurtigst muligt skulle opdatere oplysningerne i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. forpligtelsen i stk. 3, 2. pkt.

Oplysningerne om fondens reelle ejere vil skulle opdateres i overensstemmelse med fondens undersøgelse i det tilfælde, hvor der er sket ændringer i allerede registrerede oplysninger. Det vil eventuelt kunne være ændringer i arten og omfanget af rettigheder, herunder om der er nye begunstigede for fonden. Formålet med undersøgelsespligten vil være at sikre, at de registrerede oplysninger er nøjagtige og opdaterede.

Det foreslås i *stk. 5, 1. pkt.*, at fonden skal opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om fondens reelle ejere i 5 år efter det reelle ejerskabs ophør.

Efter det foreslåede i *stk. 5, 2. pkt.,* skal fonden endvidere opbevare dokumentation for de indhentede oplysninger om forsøg på identifikation af reelle ejere i 5 år efter gennemførelsen af identifikationsforsøget.

Formålet med det foreslåede stk. 5, vil bl.a. være, at Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder altid vil have adgang til mest mulig information om fondens reelle ejerskab.

Det bemærkes, at forpligtelsen til at opbevare oplysninger om forsøg på identifikation af fondens reelle ejere af samt kravet om, at disse oplysninger og oplysningerne om fondens reelle ejere skal opbevares i 5 år, ikke følger direkte af 4. eller 5. hvidvaskdirektiv. Det var imidlertid vurderingen ved indførelsen af bestemmelsen, jf. lovforslag L 94 (2015-2016) vedtaget som lov

nr. 262 af 16. marts 2016, at en sådan forpligtelse er en forudsætning for, at de kompetente myndigheder kan føre det fornødne tilsyn med, at de omfattede fonde m.v. lever op til direktivets krav om registrering af reelle ejere, herunder at de har foretaget de nødvendige bestræbelser for at identificere deres reelle ejere.

De oplysninger, som fonden vil være forpligtet til at opbevare, omfatter de identitetsoplysninger om den reelle ejer (CPR-nummer eller udenlandsk identifikationsnummer, statsborgerskab m.v.), som fonden vil skulle registrere i Erhvervsstyrelsens it-system, og oplysninger om arten og omfanget af den reelle ejers rettigheder.

Det foreslås i *stk. 6, 1. pkt.*, at fonden efter anmodning skal udlevere oplysninger om fondens reelle ejere, herunder om fondens forsøg på at identificere fondens reelle ejere, til Hvidvasksekretariatet.

Efter det foreslåede i *stk. 6, 2. pkt.,* skal fonden endvidere efter anmodning udlevere de nævnte oplysninger til andre kompetente myndigheder, når disse myndigheder vurderer, at oplysningerne er nødvendige for deres varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver.

Fonden vil i henhold til det foreslåede stk. 6, skulle udlevere oplysninger om reelle ejere og forsøg på identifikation af reelle ejere, herunder eksempelvis oplysninger om, hvordan fonden har fundet frem til de reelle ejere eller om forsøg på at fremskaffe oplysninger om de reelle ejere, til Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder, hvis de anmoder herom.

Det forudsættes, at myndigheder, som efterspørger oplysninger om reelle ejere, vil skulle bruge disse i forhold til myndighedens varetagelse af tilsyns- eller kontrolopgaver i henhold til lovgivningen, og at der konkret vurderes at ville være behov for at få oplysningerne. Det forudsættes endvidere, at myndighederne alene vil indhente oplysningerne direkte fra fonden i det omfang, at oplysningerne ikke i forvejen er tilgængelige i Erhvervsstyrelsens it-system.

Med det foreslåede stk. 6, sikres det, at Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder vil kunne indhente oplysninger om reelle ejere, samt oplysninger om de ikke-registrerede oplysninger, herunder forsøg på at identificere fondens reelle ejere. Pligten til at give oplysninger og dokumentation om forsøg på identifikation af reelle ejere samtidig med kravet om at registrere oplysninger om reelle ejere i et centralt register, vil sikre, at Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder til enhver tid har adgang til aktuelle og opdaterede oplysninger om fondens reelle ejere.

Det foreslås i *stk. 7*, at Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder vederlagsfrit kan videregive oplysninger om reelle ejere, der er registreret, jf. stk. 3, eller er indhentet, jf. stk. 6, til andre EU-medlemsstaters kompetente myndigheder og finansielle efterretningstjenester.

Med bestemmelsen vil der være hjemmel til, at Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder kan videregive oplysninger om fondes reelle ejere til andre EU-medlemsstaters kompetente myndigheder og Financial Intelligence Units.

De oplysninger, der kan videregives, vil være oplysninger relateret til fondens reelle ejere, som fonden har indhentet eller forsøgt at indhente, samt registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

De oplysninger, som Hvidvasksekretariatet og andre kompetente myndigheder vil skulle have mulighed for at videregive, vil også omfatte oplysninger, som ikke er tilgængelige i Erhvervsstyrelsens it-system, f.eks. identitetsoplysninger (CPR-nummer eller udenlandsk identifikationsnummer, statsborgerskab m.v.) og oplysninger om reelle ejerforhold, som er indhentet direkte hos fonden.

Det foreslås i *stk. 8*, at Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler om oplysningernes registrering, tilgængelighed og offentliggørelse efter stk. 1 og 3 i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder hvilke oplysninger fonden skal registrere i Erhvervsstyrelsens it-system.

Efter det foreslåede vil Erhvervsstyrelsen kunne fastsætte nærmere regler om registrering af oplysninger om reelle ejere og om oplysningernes tilgængelighed og offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system, herunder hvilke oplysninger fonden skal registrere.

Erhvervsstyrelsen vil også kunne fastsætte regler om, at konkrete oplysninger kan undtages fra offentliggørelsen. Der vil således konkret under ekstraordinære omstændigheder kunne fastsættes undtagelse fra kravet om offentliggørelse af oplysninger om reelt ejerskab, hvis en sådan adgang vil udsætte den reelle ejer for eksempelvis risiko for svig, bortførelse, pengeafpresning, vold eller intimidering.

Hvidvasksekretariatet og andre kompetente offentlige myndigheder vil fortsat kunne få adgang til oplysningerne, uanset om oplysningerne måtte være undtaget fra offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system.

Til § 12

I henhold til gældende ret indeholder fondsloven ikke særlige regler om indhentelse og registrering af oplysninger om fondens reelle ejere i forbindelse med fondens stiftelse.

Det foreslås i *§ 12*, at der ved oprettelse af en fond senest samtidig med registreringen af fonden, jf. § 18, stk. 1, skal indhentes og registreres oplysninger om fondens reelle ejere, herunder oplysninger om de reelle ejeres rettigheder, jf. § 11, stk. 1.

Bestemmelsen vil svare til erhvervsfondslovens § 21 c.

Det foreslåede vil medføre, at pligten til at foretage registrering af fondens reelle ejere vil være på tidspunktet for registrering af fonden i Erhvervsstyrelsens it-system. Dermed vil den generelle frist for anmeldelse af oplysninger om fonden, jf. lovudkastets § 18, stk. 1, tilsvarende gælde for registrering af fondens reelle ejere i forbindelse med etablering af fonden.

Med den foreslåede bestemmelse sikres det, at der ikke vil kunne oprettes en fond, som ikke samtidig med registreringen af fonden har indhentet og registreret oplysninger om fondens reelle ejere i Erhvervsstyrelsens it-system.

Den foreslåede § 12 vil ikke gælde fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. lovudkastets § 115, stk. 7.

Til § 13

Ifølge den gældende § 4 a i fondsloven skal fonde, der skal indhente, opbevare og registrere oplysninger om reelle ejere, jf. § 4, efter anmodning forsyne personer og virksomheder, der i medfør af hvidvaskloven skal udføre kundekendskabsprocedurer, med oplysninger om fondens reelle ejere. Efter § 4 a, stk. 2, foretager fondsmyndigheden en undersøgelse af et forhold, jf. § 37, hvis fondsmyndigheden fra Erhvervsstyrelsen modtager indberetninger i medfør af hvidvaskloven om uoverensstemmelser i forhold til de registrerede oplysninger om fondens reelle ejere. Efter anmodning fra fondsmyndigheden kan Erhvervsstyrelsen efter § 4 a, stk. 3, 1. led, sideløbende med undersøgelsen, jf. stk. 2, offentliggøre en meddelelse om indberetningen i Erhvervsstyrelsens it-system, indtil forholdet er bragt i orden. Fonden skal efter § 4 a, stk. 3, 2. led, have mulighed for at gøre indsigelser mod indberetningen, forinden denne offentliggøres, medmindre formålet med offentliggørelsen af meddelelsen om indberetning derved forspildes.

Den gældende § 4 a i fondsloven implementerer reglerne om oplysninger om reelle ejere i artikel 30 i 4. hvidvaskdirektiv.

Den foreslåede *§ 13* vil videreføre den gældende § 4 a i fondsloven, og der vil ikke være tilsigtet nogen ændringer i bestemmelsen.

Det foreslås i *stk. 1*, at fonde, der skal indhente, opbevare og registrere oplysninger om reelle ejere, jf. § 11, efter anmodning skal forsyne personer og virksomheder, der i medfør af hvidvaskloven skal udføre kundekendskabsprocedurer, med oplysninger om fondens reelle ejere.

Det foreslåede vil indebære, at fonden skal udlevere oplysninger om fondens reelle ejere på anmodning fra personer og virksomheder, der i medfør af hvidvaskloven skal udføre kundekendskabsprocedurer, hvis fonden er kunde eller ønsker at blive kunde hos de pågældende. Fonden vil i medfør af § 11 bl.a. være forpligtet til at indhente oplysninger om reelle ejere og holde dem opdaterede.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at modtager fondsmyndigheden fra Erhvervsstyrelsen indberetninger i medfør af hvidvaskloven om uoverensstemmelser i forhold til de registrerede oplysninger om fondens reelle ejere, foretager fondsmyndigheden en undersøgelse af forholdet, jf. §§ 99 og 100.

Bestemmelsen vil medføre, at når Erhvervsstyrelsen modtager en indberetning som følge af hvidvaskloven, vedrørende fonde, der er omfattet af fondsloven, oversendes indberetningen hurtigst muligt til fondsmyndigheden, med henblik på en videre undersøgelse af forholdet.

Indberetningsløsningen vil i overensstemmelse med gældende ret fortsat blive indrettet i overensstemmelse med art. 61, stk. 1 i 4. hvidvaskdirektiv, med passende beskyttelse af indberetter og den fond, som indberetningen vedrører.

Fondsmyndighedens undersøgelse af forholdet vil indebære, at fondsmyndigheden bl.a. kan rette henvendelse til fondens bestyrelse med henblik på at få afklaret baggrunden for uoverensstemmelserne. Fondsmyndigheden vil som led heri, i medfør af lovudkastets § 99, kunne forlange de oplysninger, der efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige. Hvis der er tale om en fond, der utilsigtet mangler at registrere reelle ejere, eller som utilsigtet har foretaget en fejlregistrering, vil det forventes, at fondens bestyrelse på baggrund af henvendelsen og eventuel vejledning fra fondsmyndigheden vil foretage den fornødne registrering eller ændring i registreringen.

Fondsmyndigheden vil om nødvendigt kunne udstede et påbud efter lovudkastets § 100, hvorefter de oplysninger, som er registreret, skal berigtiges.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at efter anmodning fra fondsmyndigheden kan Erhvervsstyrelsen sideløbende med undersøgelsen, jf. stk. 2, offentliggøre en meddelelse om indberetningen i Erhvervsstyrelsens it-system, indtil forholdet er bragt i orden.

Efter det foreslåede vil Erhvervsstyrelsen efter anmodning fra fondsmyndigheden kunne offentliggøre en meddelelse om, at der er indberettet uoverensstemmelser i oplysningerne om den pågældende fonds reelle ejere, indtil forholdet er bragt i orden. Det vil være en kort meddelelse, der oplyser om, at der er indberettet oplysninger om uoverensstemmelser i forhold til oplysningerne om de reelle ejere, der offentliggøres.

Når fondsmyndigheden foretager vurderingen af, om der skal offentliggøres en meddelelse om uoverensstemmelse i forhold til oplysningerne om reelle ejere, vil det skulle sikres, at offentliggørelsen er hensigtsmæssig, og at der er tale om et proportionelt middel, hvor man på den ene side må inddrage hensynet til fonden og på den anden side hensynet til, at der for udenforstående skal være gennemsigtighed i fondens ejerforhold.

Det forudsættes, at bestemmelsen vil blive administreret således, at meddelelsen i overensstemmelse med 5. hvidvaskdirektiv vil blive offentliggjort sideløbende med, at fondsmyndighedens undersøgelse pågår. Fondsmyndigheden vil således, på tidspunktet for offentliggørelse af meddelelsen, typisk ikke have undersøgt forholdet til bunds endnu.

Fondsmyndigheden vil i det konkrete tilfælde hurtigst muligt efter, at oplysning om indberetning er modtaget skulle foretage en vurdering af, om det er hensigtsmæssigt og proportionalt, at Erhvervsstyrelsen offentliggør en meddelelse om uoverensstemmelsen i reel ejer-registeret. Som udgangspunkt vil det være hensigtsmæssigt og proportionalt at offentliggøre en meddelelse om uoverensstemmelse i oplysningerne, når der er stærke indikationer på, at der er tale om tilsigtet afgivelse af urigtige oplysninger, der har til formål at sløre ejerskabet.

Efter det foreslåede i *stk. 3, 2. pkt.*, skal fonden have mulighed for at gøre indsigelser mod indberetningen, forinden denne offentliggøres, medmindre formålet med offentliggørelsen af meddelelsen om indberetning derved forspildes.

Bestemmelsen vil medvirke til, at indberetning af uoverensstemmelser i oplysningerne om fondens reelle ejere ikke kan misbruges til f.eks. at genere fonden med en offentlig meddelelse i reel ejer-registeret.

For at undgå, at der offentliggøres indberetninger baseret på urigtige oplysninger, hvilket kan være unødigt skadeligt for fonden, vil fonden efter det foreslåede have mulighed for at udtale sig om indberetningen, før der sker offentliggørelse af en meddelelse om uoverensstemmelse i forhold til oplysningerne om reelle ejere, hvis formålet med offentliggørelsen af meddelelsen ikke dermed forspildes. Meddelelsen vil være et midlertidigt middel, hvis formål er at gøre opmærksom på, at der er tvivl om forholdene omkring det reelle ejerskab. Det vil være forudsat, at der skal fastsættes en relativt kort frist over for fonden. I tilfælde, hvor der kan være frygt for, at formålet med meddelelsen forspildes, vil meddelelsen kunne offentliggøres uden at afvente fondens bemærkninger.

En meddelelse efter det foreslåede vil blive slettet hurtigst muligt efter, at de registrerede oplysninger, herunder eventuelle ændringer, er godkendt af fondsmyndigheden.

Til § 14

Ifølge den gældende fondslovs § 5, stk. 1, anses den eller de fysiske personer, der direkte eller indirekte kontrollerer fonden eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, som reel ejer af en fond, herunder 1) fondens bestyrelse og 2) særligt begunstigede personer eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af fondens uddelinger, endnu ikke kendes af fonden, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer.

Den gældende definition af reelle ejere i fondslovens § 5, følger af artikel 3, stk. 6, litra c, jf. litra b, i 4. hvidvaskdirektiv. En fonds reelle ejere vil efter 4. hvidvaskdirektiv forstås som de personer, der kontrollerer fonden eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder fondens bestyrelse og personer, som i særlig grad begunstiges ved uddeling af fondens midler.

Det foreslås i *§ 14*, at som reel ejer af en fond anses den eller de fysiske personer, der direkte eller indirekte kontrollerer fonden eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser, herunder 1) fondens bestyrelse og 2) særligt begunstigede personer eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af fondens uddelinger, endnu ikke kendes af fonden, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer.

Bestemmelsen vil gennemføre artikel 3, stk. 6, litra c, jf. litra b, i 4. hvidvaskdirektiv, og vil være en videreførelse af den gældende § 5 i fondsloven. Der vil ikke være tilsigtet nogen ændringer i retstilstanden.

Som følge af, at fonde er kendetegnet ved at være selvejende og således ikke har ejere, vil fondens reelle ejere efter den foreslåede bestemmelse være den eller de fysiske personer, som i sidste ende direkte eller indirekte udøver kontrol eller på anden måde har ejerskabslignende beføjelser.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at reelle ejere af en fond udgøres af fondens bestyrelse og fysiske personer, der er særligt begunstigede af fonden (navnlig større uddelingsmodtagere) eller, såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af fondens uddelinger, endnu ikke kendes af fonden, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse fonden er oprettet eller fungerer. Bestemmelsen vil ikke være udtømmende.

Den foreslåede bestemmelse vil alene omfatte fysiske personer, da definitionen og registreringspligten efter 4. hvidvaskdirektiv alene gælder fysiske personer.

For så vidt angår personer, der er særligt begunstigede af fonden, bemærkes det, at disse vil anses som reelle ejere, hvis de i overensstemmelse med fondens vedtægter har et retskrav på at modtage en ikke ubetydelig andel af fondens uddelinger. Det vil efter en konkret og individuel vurdering skulle afgøres, om en uddelingsberettiget person er særligt begunstiget af fonden. Det må antages, at almindelige uddelingsmodtagere, der alene skal modtage eller modtager én eller ganske få uddelinger af begrænset økonomisk værdi i forhold til fondens samlede kapital, ikke vil skulle registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

I visse fonde vil en gruppe af personer kunne have en sådan interesse i fondens uddelinger, at det på forhånd vil være muligt at identificere de personer, i hvis hovedinteresse fonden er

oprettet, selv om de ikke har et umiddelbart retskrav på at modtage uddelinger fra fonden. Der må dog forventes at være tale om et mindre antal personer.

Fondens stifter vil efter det foreslåede ikke anses som reel ejer af fonden, idet en fonds stifter ikke kan have ejerbeføjelser over fondens kapital. Stifteren vil dog kunne betragtes som en reel ejer, hvis stifteren er medlem af fondens bestyrelse. En eventuel rentenydelsesret, bopælsret, brugsret m.v. for stifter vil ikke i sig selv medføre, at stifteren af en fond vil skulle anses for reel ejer af fonden. Det vil således bero på en konkret vurdering, om fondens formue i givet fald er effektivt og uigenkaldeligt udskilt fra stifters formue.

Det vil ikke kunne udelukkes, at der vil kunne opstå en konkret situation, hvor stifteren eller andre udenforstående undtagelsesvist vil skulle opfattes som reelle ejere, som følge af særlige beføjelser i vedtægten, f.eks. beføjelser til at godkende salg af aktiver eller lignende.

Væsentlige gavegivere og bidragsydere, der ikke er medlemmer af fondens bestyrelse, vil ikke kunne betragtes som reelle ejere af fonden, idet væsentlige gavegivere og bidragsydere vil skulle sidestilles med fondens stifter, jf. lovudkastets § 1, stk. 3.

Selv om bestyrelsen udgør fondens øverste ledelsesorgan, kan det ikke på forhånd udelukkes, at der i visse fonde kan være ansat direktører, som har en sådan indflydelse på fondens daglige drift, at de pågældende vil skulle anses for at have kontrollerende indflydelse på fonden og dermed betragtes som reel ejer. Den sekretariatsfunktion, som udføres af en administrator eller tilsvarende vil i almindelighed ikke medføre, at den pågældende skal anses for at have kontrollerende indflydelse på fonden.

Til § 15

Den foreslåede *§ 15* vil vedrøre registrering af statusskifte.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at hvis en eksisterende fond bliver omfattet af denne lov, eller ophører forudsætningerne for en undtagelse fra denne lov, skal det registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18, stk. 1.

Bestemmelsen vil omhandle det tilfælde, hvor en eksisterende fond, der hidtil ikke har været omfattet af denne lov, bliver omfattet af loven, eller hvor en fond, der hidtil har været undtaget fra denne lov, ikke længere opfylder forudsætningerne for en fortsat undtagelse, og således bliver omfattet af denne lov.

Det vil således skulle registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system, hvis en ikke-omfattet fond, jf. lovudkastets § 2, stk. 1, eller undtagen fond, jf. lovudkastets § 2, stk. 2, bliver omfattet af lovens anvendelsesområde, f.eks. i det tilfælde hvor en fond, hvis drift

overvejende dækkes af statslige midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, såfremt det i fondens vedtægt er fastsat, at det offentlige træffer bestemmelse om anvendelse af fondens midler i tilfælde af dennes opløsning, men som nu ikke længere er underlagt et sådant tilsyn, jf. lovudkastets § 2, stk. 1, nr. 7.

For så vidt angår overgangen mellem fonde, der er omfattet af denne lov, og erhvervsdrivende fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, vil erhvervsfondslovens §§ 124 og 125 tilsvarende finde anvendelse. Det følger desuden af erhvervsfondslovens § 4, at Erhvervsstyrelsen i tvivlstilfælde afgør, om en fond er omfattet af erhvervsfondsloven.

Ved vurdering af, om en eksisterende fond, der hidtil ikke har været omfattet af eller som hidtil har været undtaget fra fondsloven, bliver omfattet af loven, vil der gælde de samme kriterier, som når det skal vurderes, om en nystiftet fond er omfattet af loven, jf. dog det foreslåede stk. 2, 2. pkt.

Efter lovudkastets § 18, stk. 1, vil registreringspligtige oplysninger efter denne lov skulle være optaget i Erhvervsstyrelsens it-system senest 2 uger efter den retsstiftende beslutning. Bestemmelsen vil både omfatte registrering af nystiftede fonde og ændringer i eksisterende registreringspligtige oplysninger, herunder når eksisterende fonde bliver omfattet af denne lov. Som følge heraf vil en fond, der overgår til at være registreringspligtig efter denne lov, skulle registreres i henhold til § 18, stk. 1, det vil sige senest to uger efter, at fonden er blevet omfattet af loven, f.eks. hvor forudsætningen for en undtagelse fra loven er ophørt. Hvis det sker i form af en beslutning, vil fristen løbe fra tidspunktet for beslutningen, hvorimod det ved en løbende ændring af fondens forhold vil ske fra konstateringen af det ændrede forhold.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at der som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden vurderes at være blevet registreringspligtig efter denne lov.

Efter bestemmelsen vil bestyrelsen i forbindelse med registreringen skulle indsende en redegørelse, der begrunder, hvorfor fonden vurderes at være blevet registreringspligtig efter fondsloven. Det forudsættes, at fondens nye retstilstand er reel og vedvarende.

Bestyrelsens redegørelse vil skulle danne baggrund for fondsmyndighedens vurdering af, om fonden er omfattet af denne lov og således omfattet af registreringspligten. Kravene til redegørelsen er som udgangspunkt de samme som ved stiftelse af en fond.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at fondsmyndigheden afgør, om fonden er registreringspligtig efter denne lov.

Ifølge stk. 2, *2. pkt.,* finder lovens §§ 5, 8, 9 og 31 ikke anvendelse ved en eksisterende fonds registrering som en fond efter denne lov.

Efter det foreslåede vil lovens regler om stifter, registrering af nystiftede fonde, retsevne og fondens stiftelseskapital ikke finde anvendelse ved en eksisterende fonds registrering som en fond efter denne lov.

En eksisterende fond, der bliver omfattet af denne lov, vil dermed som udgangspunkt skulle opfylde kravene i denne lov. Eksempelvis vil fonden skulle have en vedtægt, som opfylder minimumskravene i lovudkastets § 6. Eventuelle ændringer af vedtægten, der er nødvendige som følge af, at fonden bliver omfattet af denne lov, vil skulle behandles efter reglerne om vedtægtsændringer, jf. lovudkastets kapitel 8.

Til § 16

Den foreslåede *§ 16* vil vedrøre registrering af statusskifte.

Det foreslås i *stk. 1*, *1. pkt.,* at ophører en fond med at være omfattet af denne lov, skal det registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18, stk. 1.

Bestemmelsen vil omhandle det tilfælde, hvor en fond ophører med at være omfattet af denne lov, jf. lovudkastets § 2, stk. 1 og 2.

For så vidt angår overgangen mellem fonde, der er omfattet af denne lov, og erhvervsdrivende fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, vil erhvervsfondslovens §§ 124 og 125 tilsvarende finde anvendelse. Det følger desuden af erhvervsfondslovens § 4, at Erhvervsstyrelsen i tvivlstilfælde afgør, om en fond er omfattet af erhvervsfondsloven.

Efter lovudkastets § 18, stk. 1, vil registreringspligtige oplysninger efter denne lov skulle være optaget i Erhvervsstyrelsens it-system senest 2 uger efter den retsstiftende beslutning. Bestemmelsen vil både omfatte registrering af nystiftede fonde og ændringer i eksisterende registreringspligtige oplysninger. Som følge heraf vil det skulle registreres eller anmeldes til registrering, hvis en fond varigt er ophørt med at være omfattet af denne lov. Det vil sige senest 2 uger efter, at fonden ikke længere er omfattet af loven. Hvis det sker i form af en beslutning, vil fristen løbe fra tidspunktet for beslutningen, hvorimod det ved en løbende ændring af fondens forhold vil ske fra konstateringen af det ændrede forhold.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at som bilag til registreringen eller anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen, der begrunder, hvorfor fonden ikke længere vurderes at være omfattet af denne lov.

Efter bestemmelsen vil bestyrelsen i forbindelse med registreringen skulle indsende en redegørelse, der begrunder, hvorfor fonden vurderes ikke at være registreringspligtig efter denne lov. Det forudsættes, at fondens nye retstilstand er reel og vedvarende.

Bestyrelsens redegørelse vil skulle danne baggrund for fondsmyndighedens vurdering af, om fonden er ophørt med at være registreringspligtig efter denne lov.

Det foreslås i *stk. 2,* at når en fond ikke længere er omfattet af denne lov, offentliggøres det i Erhvervsstyrelsens it-system.

Såfremt fondsmyndigheden vurderer, at fonden er ophørt med at være registreringspligtig efter denne lov, vil registreringen i Erhvervsstyrelsens it-system skulle ændres med det samme, når der er truffet afgørelse herom. Fondsmyndigheden vil dog kunne kræve indsendelse af årsregnskaber, der vedrører regnskabsperioder inden fondens ophør med at være omfattet af loven.

Til § 17

Den foreslåede *§ 17* vil indeholde regler om førelse af registret over fonde.

Bestemmelsen vil indholdsmæssigt svare til § 11 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at fondsmyndigheden fører et register over fonde, der er omfattet og registreret i medfør af denne lov.

Det vil efter det foreslåede påhvile fondsmyndigheden at føre et register over fonde, der er omfattet og registreret i medfør af denne lov. Bestemmelsen vil være en konsekvens af lovudkastets § 8, stk. 1, 1. pkt., hvori det foreslås, at en fond skal registreres eller anmeldes til registrering.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at registrering og offentliggørelse i henhold til denne lov sker i Erhvervsstyrelsens it-system.

Registret over fonde vil efter det foreslåede være indeholdt i Erhvervsstyrelsens it-system, således at registreringspligtige oplysninger registreres og offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at oplysninger, der er offentliggjort i Erhvervsstyrelsens it-system, anses for at være kommet til tredjemands kendskab.

Det foreslåede vil betyde, at når offentliggørelse har fundet sted i Erhvervsstyrelsens it-system, kan tredjemand ikke anses for at være ubekendt med det offentliggjorte.

Det foreslås i stk. 2*, 2. pkt.*, at så længe offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system ikke har fundet sted, kan forhold, der skal registreres og offentliggøres, ikke gøres gældende mod tredjemand, medmindre det bevises, at denne har haft kendskab hertil.

Efter det foreslåede vil et forhold, hvis det ikke er behørigt bekendtgjort i Erhvervsstyrelsens it-system, ikke kunne påberåbes over for tredjemand, medmindre det kan bevises, at tredjemand var i ond tro om det pågældende forhold.

Det foreslås i stk. 2, *3. pkt.*, at den omstændighed, at et sådant forhold endnu ikke er offentliggjort, ikke hindrer tredjemand i at gøre forholdet gældende.

Det foreslås i *stk. 3*, at justitsministeren kan fastsætte regler om sprogkrav til den dokumentation, som skal indsendes i forbindelse med registreringer eller anmeldelser.

Bestemmelsen vil indebære, at justitsministeren vil kunne fastsætte regler om, hvilke sprog myndigheden godtager i forbindelse med registreringspligtige oplysninger vedrørende fonde. For at lette de administrative byrder og fremme internationaliseringen vil det kunne overlades til fondene at benytte det sprog, som ud fra fondens administrative rutiner og kommunikation med interessenter forekommer mest hensigtsmæssigt, uden at der sker en urimelig tilsidesættelse af hensynet til brugerne af oplysningerne.

Til § 18

Den foreslåede *§ 18* indeholder regler om registrering og anmeldelse af fonde. Bestemmelsen vil svare til § 12 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at registreringspligtige oplysninger efter denne lov skal være optaget i Erhvervsstyrelsens it-system senest 2 uger efter, at den retsstiftende beslutning er truffet, eller forholdet er ændret, medmindre andet er bestemt i eller i medfør af denne lov.

Bestemmelsen vil fastsætte den generelle registrerings- eller anmeldelsesfrist på 2 uger. Det vil som udgangspunkt gælde alle registreringspligtige oplysninger, medmindre andet følger af loven eller regler fastsat i medfør af loven.

De 2 uger vil skulle regnes fra den retsstiftende beslutning eller fra at forholdet er ændret.

Udtrykket »den retsstiftende beslutning« kan være datoen for en beslutning på et bestyrelsesmøde, en underskrift på vedtægt eller lignende.

Baggrunden for udtrykket »eller forholdet er ændret« er, at bestemmelsen om registrering eller anmeldelse også vil gøre sig gældende i forhold til f.eks. fonde, som overgår fra at være omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde til at være omfattet af denne lov eller omvendt. En sådan

overgang er ikke nødvendigvis foranlediget af en beslutning, men kan skyldes et forhold, som er ændret. Fristen beregnes i disse tilfælde fra tidspunktet for konstateringen heraf, hvilket typisk vil være ved bestyrelsens godkendelse af årsregnskabet. Det kan f.eks. være, at den erhvervsdrivende fonds bruttoomsætningen er faldet, så erhvervsdriften er af begrænset omfang.

Det forudsættes, at de pågældende registreringer vil kunne gennemføres umiddelbart af de personer, som er bemyndiget af fonden hertil ved brug af Erhvervsstyrelsens it-system. Registreringens offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system vil i så fald ske i umiddelbar forlængelse af registreringens gennemførelse.

Hvis det ikke er muligt for en anmelder selv at registrere et forhold i Erhvervsstyrelsens it-system, enten fordi der ikke er udviklet selvregistreringsløsninger, fordi der foreligger tekniske forhindringer, eller fordi der foreligger andre grunde, skal det relevante forhold fortsat være anmeldt med henblik på registrering inden udløbet af fristen, jf. det foreslåede stk. 1, 2. pkt. Bestyrelsen har ansvaret for anmeldelse af de påkrævede oplysninger, jf. stk. 2.

Det forhold, at registrering ikke kan ske ved brug af de selvregistreringsløsninger, som Erhvervsstyrelsen stiller til rådighed, vil ikke afskære fonden fra at skulle overholde anmeldelsesfristen, idet anmeldelse alternativt vil skulle være foretaget senest 2 uger efter, at den registreringspligtige beslutning er truffet eller forholdet er ændret.

En overtrædelse af den generelle frist på 2 uger vil ikke resultere i en registreringsnægtelse. Den foreslåede bestemmelse er således alene en ordensforskrift, og overtrædelse heraf vil ikke kunne medføre registreringsnægtelse. Der vil dog kunne blive stillet krav om fornyet beslutning eller dokumentation, hvis der er gået længere tid, end hvad der vurderes at være rimeligt i forhold til, at oplysningerne skal have aktualitetsværdi.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at hvor anmelder ikke selv forestår registreringen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 23, stk. 1, skal anmeldelse være modtaget hos fondsmyndigheden, senest 2 uger efter at den retsstiftende beslutning er truffet eller forholdet er ændret.

Bestemmelsen vil fastslå, at den generelle frist på 2 uger fortsat gælder, selv om anmelder ikke selv forestår registreringen i Erhvervsstyrelsens it-system, f.eks. fordi selvregistrering ikke kan finde sted på grund af tekniske forhindringer, fordi der ikke er udviklet selvregistreringsløsninger eller af andre grunde.

Det foreslås i *stk. 2*, at det påhviler bestyrelsen at sikre, at registrering finder sted, eller at anmeldelse med henblik på registrering meddeles fondsmyndigheden.

Bestemmelsen vil fastslå, at hvor der i loven er fastsat pligt til, at et bestemt forhold skal registreres eller anmeldes, vil denne forpligtelse påhvile bestyrelsen. Det vil således være

bestyrelsen, der er ansvarlig for, at en fond omfattet af denne lov registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system. På tilsvarende vis vil det være bestyrelsen, der er ansvarlig for efterfølgende registrering eller anmeldelse af ændringer i vedtægten og øvrige registreringspligtige forhold.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at stk. 1 og 2 tilsvarende finder anvendelse på offentliggørelse af dokumenter og meddelelser m.v., som skal offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Erhvervsstyrelsens it-system udvikles løbende, således at flere og flere offentliggørelser fremover kan foretages af anmelder selv. Der vil i forbindelse hermed kunne fastsættes nærmere regler om, hvilke dokumenter og meddelelser m.v., anmelder selv kan eller skal offentliggøre i it-systemet.

Det foreslås i *stk. 3, 2. pkt.*, at hvor anmelder ikke selv forestår offentliggørelsen i Erhvervsstyrelsens it-system, jf. § 23, stk. 1, skal dokumentet eller meddelelsen være modtaget hos fondsmyndigheden, senest 2 uger efter at den pågældende begivenhed har fundet sted.

Det foreslås i *stk. 4*, at fondsmyndigheden kan meddele forlængelse af de frister, der er fastsat i denne lov.

En række af fristerne i loven er alene ordensforskrifter, hvorfor en overtrædelse heraf derfor som udgangspunkt ikke vil medføre en registreringsnægtelse.

Fristoverskridelserne vil dog i visse konkrete tilfælde kunne være så væsentlige, at en fristoverskridelse af en ordensforskrift kan medføre, at registrering ikke kan finde sted. Vurderingen heraf vil skulle foretages konkret af fondsmyndigheden.

Til § 19

Den foreslåede *§ 19* vil indholdsmæssigt svare til § 15 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at registrering ikke må finde sted, hvis det forhold, der ønskes registreret, ikke opfylder bestemmelser i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten.

Bestemmelsen vil vedrøre alle registreringer, dvs. såvel en registrering om stiftelse af en fond og efterfølgende registrering af for eksempel nye bestyrelsesmedlemmer m.v. I forhold til disse skal fondsmyndigheden påse, at det registrerede eller anmeldte ikke er i strid med de i stk. 1, 1. pkt., nævnte reguleringer. Fondsmyndigheden vil ikke have pligt til at påse, om anden lovgivning er overtrådt, men vil dog ikke være afskåret fra at nægte registrering, hvis anden lovgivning m.v. er overtrådt.

Hertil skal det bemærkes, at straffelovens § 296, stk. 1, nr. 2, litra d, om afgivelse af urigtige oplysninger over for offentlig myndighed, finder anvendelse. Det vil således, som udgangspunkt, være anmelder, der bærer ansvaret for de anmeldte forhold.

Det foreslås i *stk. 1, 2. pkt.*, at registrering heller ikke må finde sted, hvis den beslutning, der lægges til grund for registreringen, ikke er blevet til i overensstemmelse med denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten.

Bestemmelsen vil rette sig særligt mod bestemte majoritets- eller quorumkrav, som skal være opfyldt for, at en beslutning lovligt kan træffes. Det kan eksempelvis være vedtægtsmæssige krav om beslutning f.eks. på to på hinanden følgende bestyrelsesmøder, som skal være opfyldt.

I de it-registreringsløsninger, som Erhvervsstyrelsen stiller til rådighed for anmeldere, er det tilstræbt, hvor det er muligt, at udvikle dialogbokse og blokeringer for at mindske risikoen for fejl og registreringer i strid med loven og de i medfør af loven udstedte forskrifter og retningslinjer. Karakteren af de oplysninger, der skal registreres, og det materiale, der skal vedhæftes, gør det imidlertid ikke muligt i alle situationer at forhindre, at registreringer kan ske i strid med lovens forskrifter.

Det foreslås i *stk. 2*, at en anmelder, der registrerer et forhold i Erhvervsstyrelsens it-system eller indsender anmeldelse herom til registrering hos fondsmyndigheden, indestår for, at registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget, herunder at der foreligger behørig fuldmagt, og at dokumentationen i forbindelse med registreringen eller anmeldelsen er gyldig.

Bestemmelsen vil fastslå, at der påhviler anmelder en særlig forpligtelse til at sikre, at selvregistrering ved brug af tilgængelige it-registreringsløsninger ikke gennemføres i strid med de forskrifter, der er fastsat i loven, bestemmelser fastsat i henhold til denne lov, eller de krav som fondens vedtægt fastlægger. Det samme vil gælde i forbindelse med anmeldelser af forhold, der ikke kan gennemføres ved selvregistrering. Der henvises i denne forbindelse til den foreslåede § 21 vedrørende dokumentation for baggrunden for den foretagne registrering eller anmeldelse og retsvirkningerne heraf.

Ved »anmelder« forstås den person eller det firma, der i forbindelse med det registreringspligtige forhold formelt anføres som anmelder. Hvis fonden selv forestår registreringen eller anmeldelsen, sker dette således på fondens vegne i overensstemmelse med de tegningsregler, der gælder for fonden, eller i øvrigt i overensstemmelse med de almindelige regler om stillingsfuldmagt. Foretages registreringen eller anmeldelsen f.eks. af fondens advokat, er det den pågældende advokat, der skal betragtes som anmelder, uanset om det eksempelvis er advokatens sekretær, der foretager handlingen.

En overtrædelse af den foreslåede bestemmelse vil f.eks. kunne være, at anmelder er bekendt med at en registrering ikke er lovligt foretaget, at der ikke foreligger behørig fuldmagt, eller at der ikke foreligger behørig dokumentation.

Det foreslås i *stk. 3*, at stk. 1 og 2 tilsvarende finder anvendelse på dokumenter m.v., som offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, eller som indsendes til Erhvervsstyrelsen til offentliggørelse m.v. efter denne lov.

Bestemmelsen vil fastslå, at anmelder har samme ansvar som efter stk. 1 og 2 for dokumenter, som anmelder offentliggør eller indsender til offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system. Dette vil gælde, uanset om anmelder selv foretager offentliggørelsen heraf i Erhvervsstyrelsens it-system, hvor denne mulighed foreligger, eller anmelder indsender dokumenter m.v.

Til § 20

Den foreslåede *§ 20* vil indholdsmæssigt svare til § 16 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at kan en anmeldelse ikke registreres på grund af en fejl eller mangel, kan fondsmyndigheden fastsætte en frist til berigtigelse.

I den foreslåede bestemmelse er det forudsat, at der er indgivet en anmeldelse til fondsmyndigheden.

For at sikre en smidig sagsbehandling i samarbejdet mellem fondsmyndigheden og fonden forslås det at give fondsmyndigheden mulighed for at berigtige visse anmeldelser, hvis disse anmeldelser er mangelfulde. Fondsmyndigheden kan i den forbindelse fastsætte en frist, inden for hvilken berigtigelse skal have fundet sted. Berigtigelse forudsætter, at lovgivningen tillader det, eller at det på andet grundlag er tilladt at ændre på det anmeldte forhold. Fristen vil normalt skulle fastsættes til 2 uger.

Som eksempel kan nævnes en bestyrelsesbeslutning, hvor bestyrelsen har givet bemyndigelse til anmelder om at foretage mindre redaktionelle korrektioner i forbindelse med anmeldelse af en vedtægtsændring eller lignende. Der kan alene blive tale om berigtigelser foranlediget af den konkret foreliggende anmeldelse. Den foreslåede adgang til at berigtige visse forhold indeholder ikke hjemmel til at foretage ændringer i allerede registrerede forhold.

I relation til det foreslåede stk. 1, vil det være fondsmyndigheden, der træffer afgørelse om, hvorvidt der er tale om forhold, der kan berigtiges, eller om de pågældende forhold gør, at den indgivne anmeldelse skal registreringsnægtes. En anmelder kan således ikke forlange, at fondsmyndigheden giver en berigtigelsesfrist i stedet for en registreringsnægtelse.

Hvis et forhold ikke kan berigtiges, skal fondsmyndigheden ikke give en yderligere frist til berigtigelse. Den manglende berigtigelse vil derimod medføre, at der umiddelbart skal ske en registreringsnægtelse.

Muligheden for berigtigelse kan altid benyttes til at rette formelle mangler i form af f.eks. indsendelse af manglende bilag eller tilvejebringelse af godkendelser, som efter de forskrifter, der er fastsat i loven, bestemmelser udstedt i medfør af loven, eller fondens vedtægt skal indsendes til fondsmyndigheden.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, nægtes registrering.

Hvis der fastsættes en frist for berigtigelse, og der ikke sker berigtigelse inden for denne frist, vil registrering efter det foreslåede kunne nægtes alene med denne begrundelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at nægtes registrering efter stk. 1, skal anmelderen have skriftlig meddelelse om, at registrering ikke vil finde sted og om begrundelsen herfor.

Til § 21

Den foreslåede *§ 21* vil indholdsmæssigt svare til § 17 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at fondsmyndigheden kan forlange de oplysninger, som er nødvendige for at bedømme, om betingelserne for registrering er opfyldt.

Bestemmelsen vil indebære, at fondsmyndigheden har hjemmel til at kræve supplerende oplysninger i forbindelse med såvel en stiftelse af en ny fond som ved ændringer af enhver art. Fondsmyndigheden vil derfor kunne forlange de oplysninger, som er nødvendige for at bedømme, om betingelserne for registrering er opfyldt. Det foreslåede retter sig særligt mod de forhold, som skal påses ved registrering af en nystiftet fond, men også efterfølgende ændringer i vedtægten, ledelsen, revisor eller andre registreringspligtige forhold.

Endvidere vil det medføre, at fondsmyndigheden ved registrering eller anmeldelse af fonde skal påse, at de opfylder de krav, der stilles for anerkendelsen af fonden som selvstændig juridisk person, herunder om den pågældende fond overholder definitionen i den foreslåede § 1, stk. 2. Samtidig kontrolleres det, at det retlige grundlag (testamente, gavebrev eller anden retshandel) for fonden er til stede, og at vedtægten er i overensstemmelse hermed. Et testamente kan dog f.eks. have delegeret beføjelser til en bobestyrer til at kunne tilpasse fondens formål og vedtægt, f.eks. for at opnå boafgiftsfritagelse. Der vil endvidere skulle tages hensyn til, at fortolkning af f.eks. et testamente vil kunne medføre, at vedtægten ikke får samme ordlyd som testamentet.

I forhold til selve registreringen vil fondsmyndigheden i stiftelsesfasen navnlig påse, om der er tale en fond, og om stiftelsesreglerne i øvrigt er opfyldt, herunder i forhold til stifter, fondens navn, vedtægten og kapitalkravet m.v.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at ved anmeldelse og registrering efter regler fastsat i medfør af denne lov kan fondsmyndigheden i indtil 3 år fra registreringstidspunktet stille krav om, at der indsendes dokumentation for, at registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget.

Fondsmyndigheden vil kunne anmode om sådan dokumentation, hvis denne har en formodning om, at et anmeldt eller registreret forhold ikke er i overensstemmelse med eksempelvis denne lov eller fondens vedtægt. Der vil også kunne være tale om eventuelt stikprøvevist at indhente sådanne oplysninger. Det vil eksempelvis kunne være til kvalitetssikring og udvikling af Erhvervsstyrelsens it-system, herunder for at efterleve de krav om offentlighed og gennemsigtighed, der skal sikre den nødvendige tillid blandt brugerne til de registrerede og offentliggjorte oplysninger.

Fondsmyndigheden vil eksempelvis kunne anmode bestyrelsen om yderligere dokumentation for, hvorvidt beslutningen om f.eks. en vedtægtsændring er blevet til i overensstemmelse med denne lov eller fondens vedtægt.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.*, at fondsmyndigheden i forbindelse hermed i særlige tilfælde kan stille krav om, at der indsendes en erklæring afgivet af en godkendt revisor om, at de økonomiske dispositioner i forbindelse med registreringen eller anmeldelsen er lovligt foretaget.

Det foreslås i stk. 2, *3. pkt.*, at opfyldes kravene i henhold til 1. og 2. pkt. ikke, fastsætter fondsmyndigheden en frist for forholdets berigtigelse.

Det foreslås i *stk. 3*, at ved overtrædelse af bestemmelserne i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten kan fondsmyndigheden give bestyrelsen, direktionen eller revisor påbud om at bringe forholdet i overensstemmelse med denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten.

Det vil medføre, at fondsmyndigheden kan påbyde fondens ledelse eller revisor at bringe overtrædelser af bestemmelserne i denne lov, bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller fondens vedtægt i overensstemmelse med de konkrete bestemmelser eller fondens vedtægt.

Et sådan påbud vil eventuelt kunne vedrøre vedtægtens bestemmelser om antal udpegede bestyrelsesmedlemmer, hvor fondsmyndigheden vil kunne påbyde bestyrelsen at bringe en eventuel uoverensstemmelse i overensstemmelse med fondens vedtægt.

Hvis bestyrelsen får et påbud, vil den typiske proces være, at bestyrelsen, direktøren eller revisor inden for en fastsat periode skal have rettet op på forholdene.

Til § 22

Den foreslåede *§ 22* vil indholdsmæssigt svare til § 18 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at oplysning om navn på personer registreret i henhold til denne lov offentliggøres til enhver tid i Erhvervsstyrelsens it-system, medmindre Erhvervsstyrelsen træffer anden beslutning.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at oplysning om navnet på personer registreret i henhold til denne lov til enhver tid skal fremgå af Erhvervsstyrelsens it-system. Dette vil gælde, medmindre Erhvervsstyrelsen bestemmer noget andet.

Oplysningerne om de enkelte personer opdateres via Det Centrale Personregister, og der påhviler således ikke personer, som er ophørt med at være aktive i en fond, en pligt til at opdatere oplysningerne i Erhvervsstyrelsens register.

Endvidere vil den foreslåede bestemmelse medføre, at Erhvervsstyrelsen kan bestemme, at en eller flere af disse oplysninger ikke skal registreres. Dette vil gælde både de enkelte personoplysninger, men også i forhold til den omfattede personkreds.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at dette gælder for både aktive og ophørte fonde.

Selv om en fond er ophørt, vil 1. pkt. dermed fortsat finde anvendelse.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at oplysning om adresse for personer registreret i henhold til denne lov offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, indtil der er forløbet 5 år, efter at personen er ophørt med at være aktiv i en virksomhed, som er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at oplysninger om adresse for fondens reelle ejere samt nuværende og tidligere ledelsesmedlemmer og revisor offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, indtil der er forløbet 5 år, efter at personen er ophørt med at være aktiv i fonden.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.*, at dette gælder for både aktive og ophørte fonde.

Det foreslåede vil medføre, at der offentliggøres adresseoplysninger for en person, der har haft en tilknytning til bl.a. en fond, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, uanset at fonden er ophørt. Offentliggørelsen sker, indtil der er forløbet 5 år fra ophøret af personens sidste aktive tilknytning til bl.a. en fond, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system

Det foreslås i stk. 2, *3. pkt.*, at for personer, der har registreret navne- og adressebeskyttelse i Det Centrale Personregister, offentliggøres adressen ikke i Erhvervsstyrelsens it-system, så længe beskyttelsen er gældende i Det Centrale Personregister, medmindre personen anmoder Erhvervsstyrelsen om, at adressebeskyttelsen ikke skal gælde i Erhvervsstyrelsens it-system.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at personer, der har registreret navne- og adressebeskyttelse i Det Centrale Personregister, automatisk får undtaget adressen fra offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system.

Beskyttelsen af adressen i Erhvervsstyrelsens it-system vil gælde, så længe vedkommende har registreret navne og adressebeskyttelse i Det Centrale Personregister.

Hvis en person ikke ønsker, at adressebeskyttelse i Det Centrale Personregister skal gælde i Erhvervsstyrelsens it-system, kan personen meddele Erhvervsstyrelsen dette, hvorefter Erhvervsstyrelsen sørger for, at personens adresse offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Det foreslås i stk. 2, *4. pkt.*, at personer, der ikke har et CPR-nummer, kan anmode Erhvervsstyrelsen om adressebeskyttelse i Erhvervsstyrelsens it-system.

Dermed vil også personer, der ikke har et CPR-nummer, få mulighed for at opnå adressebeskyttelse i Erhvervsstyrelsens it-system.

Det foreslås i *stk. 3*, at Erhvervsstyrelsen fastsætter de nærmere vilkår og betingelser for adressebeskyttelse og for videregivelse af beskyttede adresser for personer uden CPR-nummer, jf. stk. 2, 4. pkt.

Enhver har ret til at få registreret navne- og adressebeskyttelse i Det Centrale Personregister i henhold til CPR-lovens § 28, stk. 1, og der er ikke i CPR-loven fastsat betingelser herfor.

Det foreslåede vil sikre, at udenlandske statsborgere ikke stilles ringere end danske statsborgere i forhold til muligheden for at opnå adressebeskyttelse, og Erhvervsstyrelsen vil derfor ikke kunne fastsætte materielle betingelser for, at personer uden CPR-nummer kan opnå adressebeskyttelse. Erhvervsstyrelsen vil kunne udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om måden personer uden CPR-nummer kan anmode om adressebeskyttelse, og eventuelt hvilke formelle betingelser, der skal være opfyldt for, at en sådan anmodning kan imødekommes. Erhvervsstyrelsen vil også med den foreslåede bemyndigelse kunne fastsætte regler om, i hvilke tilfælde der kan ske videregivelse af beskyttede adresser for personer uden CPR-nummer. Sådanne regler forventes i vidt omfang at ville svare til de regler, der gælder for videregivelse af beskyttede adresser i henhold til §§ 42 og 43 i CPR-loven.

Adressen for en person, der har opnået adressebeskyttelse, vil fortsat være registreret. Det foreslåede vil ikke ændre på, at navnet på en registreret person fortsat offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system, selv om vedkommende har registreret navne- og adressebeskyttelse i Det Centrale Personregister.

Det foreslås i *stk. 4*, at opdatering af personoplysninger omfattet af stk. 1 og 2 for fuldt ansvarlige deltagere, ejere og ledelsesmedlemmer ophører, 5 år efter at den pågældende person ophører med at være aktiv i en virksomhed, som er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

Bestemmelsen vil bl.a. medføre, at oplysninger om navn og adresse på ledelsesmedlemmer registreret i Erhvervsstyrelsens it-system ikke opdateres, når der er forløbet 5 år efter, den pågældendes sidste tilknytning til en fond, der er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system, er ophørt. Herefter vil det være det senest registrerede navn, der vil være offentligt tilgængeligt i Erhvervsstyrelsens register, mens der ikke længere vil blive offentliggjort en adresse i registret.

Til § 23

Den foreslåede *§ 23* vil indholdsmæssigt svare til § 19 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at hvor anmelderen selv foretager registreringen i henhold til denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov, træder sådanne registreringer i stedet for indsendelse af anmeldelse.

Det foreslåede vil medføre, at en online registrering træder i stedet for den traditionelle papiranmeldelse, hvilket vil betyde, at fonden og fondens rådgivere skal være opmærksomme på anmeldelsesfrister m.v., når der foretages online registreringer, samt at man på samme måde som ved anmeldelse er underlagt en pligt til at registrere senere ændringer i fondens forhold.

Det foreslås i *stk. 2*, at justitsministeren kan fastsætte regler om anmeldelse og registrering af forhold, som er registreringspligtige efter denne lov, og regler om offentliggørelse af registreringer, dokumenter og meddelelser m.v., som skal offentliggøres i Erhvervsstyrelsens it-system efter denne lov.

Det vil kunne bestemmes, at fondsmyndigheden med øjeblikkelig virkning kan lukke brugerens adgang til at anvende Erhvervsstyrelsens it-system til selvregistrering i tilfælde hvor der er en begrundet formodning om, at der er sket eller vil ske misbrug af adgangen til at foretage selvregistrering. En sådan begrundet formodning vil kunne foreligge, hvis der tidligere har været foretaget forkerte registreringer, eller hvis der foreligger indikationer på, at sådanne registreringer vil blive foretaget.

Der vil desuden kunne fastsættes regler i overensstemmelse med dem som Erhvervsstyrelsen har fastsat om anmeldelse m.v. i anmeldelsesbekendtgørelsen.

Til § 24

Den foreslåede *§ 24* vil indholdsmæssigt svare til § 20 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i § 24, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at oplysninger, som fondsmyndigheden er i besiddelse af, skal være undtaget fra offentlighed.

Der vil som udgangspunkt skulle træffes afgørelse om aktindsigt efter reglerne i offentlighedsloven, men der vil efter det foreslåede kunne fastsættes nærmere regler om aktindsigt i visse typer af fondsmyndighedssager.

Der kan eksempelvis være tale om oplysninger i sager om påtænkte granskninger af fonde, som under oplysningen af sagen ikke viser sig at føre til en egentlig granskning. Det kan også vedrøre undersøgelse af en bestyrelses vederlæggelse af sine medlemmer, hvor de indhentede redegørelser om bestyrelsens konkrete arbejdsopgaver, arbejdsfordeling, tidsforbrug og lignende ikke skal være offentligt tilgængeligt.

Til § 25

Den foreslåede *§ 25* vil indholdsmæssigt svare til § 21 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at mener nogen, at en registrering er den pågældende til skade, hører spørgsmålet om sletning af registreringen under domstolene.

Efter det foreslåede vil kun domstolene kunne afgøre spørgsmålet om en foretaget registrerings sletning. Da beslutninger i fonde træffes af bestyrelsen, vil bestemmelsen som udgangspunkt vedrøre afgørelse af spørgsmål om registreringer, der er udløst af beslutninger, som er truffet af fondens bestyrelse.

Fondsmyndigheden vil alene administrativt kunne ændre registreringer, hvis der er tale om en utilsigtet fejlskrift fra anmelders side i de tilfælde, hvor anmeldelse er registreret ved brug af de af Erhvervsstyrelsen tilbudte it-registreringsløsninger. Tilsvarende kan der ske korrektioner af registreringer, der er foretaget i forbindelse med sagsbehandling, hvis fejlen beror på en sagsbehandlerfejl. Det samme vil være tilfældet, hvis det registrerede åbenbart er en nullitet.

Der vil ikke være hjemmel til at erklære en fond ugyldig eller omgøre en beslutning om f.eks. fondens stiftelse, under henvisning til bl.a. skatteretlige forhold eller andre forhold, som måtte resultere i, at den allerede trufne beslutning bliver mindre fordelagtig. Det er endvidere ikke

muligt at ændre på allerede registrerede forhold som følge af praksisændringer eller efterfølgende lovændringer, medmindre det fremgår direkte af loven.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at sag herom skal være anlagt mod fonden senest 6 måneder efter registreringens offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system.

En sådan sag vil skulle anlægges mod fonden og ikke mod Erhvervsstyrelsen, fondsmyndigheden eller andre.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.*, at retten sender en udskrift af dommen til fondsmyndigheden, hvorefter denne offentliggør oplysning om sagens udfald i Erhvervsstyrelsens it-system.

Dermed vil fondsmyndigheden skulle underrettes om sagens udfald. Tilsvarende vil gælde, hvis der i retten indgås forlig.

Til § 26

Den foreslåede *§ 26* vil indholdsmæssigt svare til § 22 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at hvor det i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er fastsat, at en handling kan eller skal foretages et bestemt antal dage, uger, måneder eller år før en nærmere angivet begivenhed finder sted, beregnes fristen for at foretage handlingen fra dagen før denne begivenhed.

Bestemmelsen angiver, hvordan fristberegningen skal ske i de tilfælde, hvor loven m.v. foreskriver, at en handling kan eller skal foretages forud for en nærmere angivet begivenhed.

Det foreslås i *stk. 2*, at udløber fristen for at foretage handlingen i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, juleaftensdag eller nytårsaftensdag, vil handlingen skulle foretages senest den sidste hverdag forinden.

Udløber fristen f.eks. en lørdag, vil handlingen skulle foretages senest dagen forinden, det vil sige fredag.

Det foreslås i *stk. 3*, *1. pkt.,* at hvor det i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er fastsat, at en handling eller beslutning tidligst kan foretages, et bestemt antal dage, uger, måneder eller år efter at en nærmere angivet begivenhed har fundet sted, beregnes fristen for at foretage handlingen eller beslutningen fra dagen efter denne begivenhed.

Efter det foreslåede stk. 3, *2. pkt.* kan handlingen eller beslutningen tidligst foretages dagen efter, at fristen er udløbet.

Er fristen for at træffe en beslutning eksempelvis fastsat som tidligst 4 uger efter offentliggørelsen af en nærmere angivet begivenhed i Erhvervsstyrelsens it-system, vil beslutningen tidligst kunne træffes den 29. dag efter offentliggørelse.

Bestemmelsen vil endvidere tydeliggøre, at der ikke er noget til hinder for, at der kan disponeres i forhold vedrørende en fond, selv om det er weekend, helligdag m.v., forudsat at lovgivningens formkrav i øvrigt er overholdt.

Udløber fristen f.eks. en lørdag, vil det som udgangspunkt være muligt at afholde bestyrelsesmøde om søndagen, hvis fonden finder det hensigtsmæssigt. De formelle krav om indkaldelse til bestyrelsesmøde vil dog skulle overholdes.

Materiale, der skal modtages hos Erhvervsstyrelsen eller fondsmyndigheden, skal være modtaget senest kl. 24.00 ved fristdagens udløb. Uden for åbningstiden anses materiale, der er modtaget elektronisk eller i postkassen senest ved fristdagens udløb, for rettidigt modtaget.

Udløber fristen en fredag, skal materialet eksempelvis være modtaget i Erhvervsstyrelsen eller fondsmyndigheden senest denne fredag ved døgnets udløb.

Til § 27

Den foreslåede *§ 27* vil indholdsmæssigt svare til § 23 i erhvervsfondsloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at hvor det i denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov er fastsat, at en handling senest skal foretages et bestemt antal dage, uger, måneder eller år efter at en nærmere angivet begivenhed har fundet sted, beregnes fristen for at foretage handlingen fra dagen efter denne begivenhed, jf. stk. 2-4.

Efter det foreslåede vil den første dag fristen løber være fra dagen efter, at begivenheden indtræder.

Det foreslås i *stk. 2*, at er fristen, jf. stk. 1, angivet i uger, udløber fristen for at foretage handlingen på ugedagen for den dag, hvor begivenheden fandt sted.

Er udløbsdagen for en frist f.eks. angivet som »senest 2 uger efter«, vil fristen efter det foreslåede udløbe den sidste dag i den anden uge efter dagen for den handling eller beslutning, der udløser fristen. Træffes beslutningen således på en tirsdag, vil fristen udløbe om tirsdagen 2 uger senere.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at er fristen, jf. stk. 1, angivet i måneder, udløber fristen for at foretage handlingen på månedsdagen for den dag, hvor begivenheden fandt sted.

Det følger af det foreslåede i stk. 3, *2. pkt.*, at hvis begivenheden fandt sted på den sidste dag i en måned, eller hvis fristen udløber på en månedsdato, som ikke findes, udløber fristen altid på den sidste dag i måneden uanset månedens længde.

Udløber en frist f.eks. den 29. februar i et år, hvor denne dato ikke findes, vil fristen således i stedet udløbe den 28. februar.

Det foreslås i *stk. 4*, at er fristen, jf. stk. 1, angivet i år, udløber fristen for at foretage handlingen på årsdagen for begivenheden.

Det følger af *stk. 5*, at udløber fristen i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, juleaftensdag eller nytårsaftensdag, skal handlingen senest være foretaget den førstkommende hverdag derefter.

Til § 28

Den foreslåede *§ 28* vil vedrøre fastsættelse af regler om gebyr.

Det foreslås i § 28, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at de enkelte fonde skal betale et gebyr til dækning af udgifterne ved administration af denne lov, herunder gebyrer for anmeldelse, udskrifter m.v., bekendtgørelse, kopi af dokumenter, brugen af Erhvervsstyrelsens it-system og rykkerbreve ved for sen betaling.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at justitsministeren kan fastsætte regler om gebyrer fra de enkelte fonde til dækning af udgifterne ved administrationen af denne lov m.v. Omkostningerne vil skulle beregnes på grundlag af de direkte og indirekte omkostninger ved den samlede administration af denne lov, herunder opgaver vedrørende registrering, godkendelse og regnskabskontrol samt øvrige tilsyns-, kontrol- og sagsbehandlingsopgaver, der følger af loven og administration af denne.

Ved beregningen af gebyret vil også omkostninger ved udvikling, drift og vedligehold af understøttende it-systemer samt administration af selve gebyrordningen indgå.

Omkostningerne vil skulle fastsættes således, at der opnås fuld dækning for Erhvervsstyrelsens og fondsmyndighedens omkostninger ved arbejdet med fondene, og således at der tilstræbes balance over en fireårig periode i overensstemmelse med Budgetvejledningens regler herom.

Da der er en almindelig usikkerhed i forbindelse med forudgående takstfastsættelse, vil indtægter og omkostninger ikke altid balancere i det enkelte år, men balancekravet vil sikre, at betalingen ikke er af skattemæssig karakter.

Gebyrsatsen vil kunne reguleres årligt med omkostningsudviklingen i form af pris-/lønregulering svarende til den almindelige pris- og lønudvikling.

Til § 29

Det følger af fondslovens § 9, stk. 1, at en fonds bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må uddele 1) de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, og 2) de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue. Af fondslovens 29, stk. 2, 1. pkt., fremgår det, at bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser af årets overskud til konsolidering af fondens formue.

Den foreslåede *§ 29* har til formål at fastslå, hvad der skal forstås ved fondens bundne aktiver.

Efter det foreslåede *stk. 1*, *nr. 1*, udgøres fondens bundne aktiver af de aktiver, der er indbetalt ved fondens stiftelse, jf. § 6, stk. 1, nr. 4, eller hvad der træder i stedet herfor.

Der vil ikke være begrænsninger i, hvilke aktiver fonden kan eje på stiftelsestidspunktet. Fonden vil således kunne stiftes med aktiver i form af kontanter, aktier, obligationer, fast ejendom og løsøre m.v.

Efter det foreslåede vil konsekvensen af, at et aktiv, eller hvad der træder i stedet herfor, indgår i fondens bundne kapital være, at aktivet ikke kan uddeles. Bestyrelsen kan kun med fondsmyndighedens samtykke beslutte at frigive midler hørende til fondens bundne aktiver, jf. lovudkastets § 32.

Urealiserede værdistigninger, herunder kursgevinster i aktier og obligationer m.v., vil indgå i fondens bundne aktiver.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 2*, at fondens bundne aktiver udgøres af de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens bundne kapital.

Bestyrelsen vil efter det foreslåede kunne beslutte at henlægge hele eller dele af fondens disponible aktiver, herunder fondens årlige overskud, til konsolidering af fondens bundne kapital. Henlæggelserne til konsolidering vil herefter tilhøre fondens bundne kapital, hvilket navnlig vil indebære, at midlerne ikke kan anvendes til uddelinger.

Hvorvidt størrelsen af fondens henlæggelser til konsolidering anses for at være rimelige vil bl.a. bero på bestyrelsens overvejelser om f.eks. niveauet af fondens henlæggelser til konsolidering over en årrække, om der er sket ændringer i fondens uddelingspraksis, der eksempelvis tilsiger,

at fonden foretager større uddelinger i fremtiden, om fondens vedtægt indeholder bestemmelser om pligtmæssig konsolidering, og om økonomiske faktorer tilsiger, at fonden foretager væsentlige henlæggelser i en periode.

Bestemmelsen i *stk. 2,* vil være en videreførelse af fondslovens § 9, stk. 2.

Det foreslås i stk. 2, *1. pkt.,* at en fonds bestyrelse beslutter om aktiver, som senere tilfalder fonden som arv eller gave, eller hvad der træder i stedet herfor, skal indgå i fondens bundne aktiver eller fondens disponible aktiver, medmindre arvelader eller gavegiver har truffet bestemmelse herom.

Medmindre arvelader eller gavegiver har truffet bestemmelse om arvens eller gavens anvendelse m.v., vil bestyrelsen således kunne beslutte, om arven eller gaven skal indgå i fondens bundne aktiver eller fondens disponible aktiver.

Såfremt arvelader eller gavegiver opstiller betingelser for fondens modtagelse af arv eller gave, vil det være bestyrelsens ansvar at sikre, at sådanne betingelser ikke strider mod fondens vedtægt, fondens interesse og fondsloven i øvrigt.

Det foreslåede vil omfatte de aktiver, som tilfalder fonden som arv eller gave efter fondens stiftelse. De aktiver, som foreligger ved fondens stiftelse, vil ikke være omfattet af bestemmelsen.

Ifølge det foreslåede stk. 2, *2. pkt.,* skal beslutning herom være truffet senest ved regnskabsaflæggelsen.

Det foreslås i stk. 2, *3. pkt.,* at er beslutningen ikke truffet inden dette tidspunkt, henlægges arven eller gaven til fondens bundne aktiver.

Det foreslåede stk. 2, vil tilsvarende finde anvendelse for det, der træder i stedet for arven eller gaven. Har fonden eksempelvis modtaget et kunstværk ved arv, og afhændes dette, vil salgssummen, og hvad der erhverves for denne, også være omfattet af bestemmelsen.

Det foreslåede stk. 2, vil efter § 115, stk. 8, som hidtil ikke finde anvendelse på aktiver, som fonden har arvet fra en arvelader, der er afgået ved døden før den 1. februar 2019. For sådanne aktiver finder reglerne før den 1. februar 2019 anvendelse, hvorefter arv og gave, som senere tilfalder fonde, tilgår de bundne aktiver, medmindre arvelader har bestemt, at aktiverne skal anvendes til uddeling.

Til § 30

Den gældende fondslov indeholder ikke en nærmere definition af fondens disponible aktiver.

Den foreslåede *§ 30* har til formål at fastslå, hvad der skal forstås ved fondens disponible aktiver.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 1*, at fondens disponible aktiver udgøres af de aktiver, der er indbetalt ved fondens stiftelse, jf. § 6 stk. 1, nr. 5, eller hvad der træder i stedet herfor.

Efter det foreslåede vil fonden kunne stiftes med en positiv disponibel kapital. Der vil ikke være begrænsninger i, hvilke aktiver fonden kan eje på stiftelsestidspunktet. Fonden vil således kunne stiftes med aktiver i form af kontanter, aktier, obligationer, fast ejendom og løsøre m.v.

Fonden vil dog ikke udelukkende kunne stiftes med en disponibel kapital, jf. herved lovudkastets § 31. Fondens disponible kapital vil endvidere skulle være positiv på stiftelsestidspunktet således, at værdien af forpligtelserne hørende til den disponible kapital ikke kan overstige værdien af aktiverne hørende til den disponible kapital, jf. lovudkastets § 6, stk. 1, nr. 5.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 2*, at fondens disponible aktiver udgøres af afkast og andet realiseret nettooverskud, der hidrør fra midler, der tilhører de bundne aktiver.

Efter det foreslåede stk. 1, *nr. 3*, udgøres fondens disponible aktiver af afkast og andet nettooverskud, der hidrører fra midler, der tilhører de disponible aktiver.

Efter det foreslåede vil fondens disponible aktiver således bl.a. udgøre nettooverskud, der hidrører fra midler, der tilhører de disponible aktiver uanset om dette er realiseret eller urealiseret.

Til § 31

Det følger af fondslovens § 8, stk., 1. pkt., at en fond ved oprettelsen skal have aktiver på mindst 1 mio. kr. Efter § 8, stk. 1, 2. pkt., skal aktiverne og egenkapitalen stå i rimeligt forhold til formålet. Uanset bestemmelsen i § 8, stk. 1, 1. pkt., kan fondsmyndigheden i særlige tilfælde tillade oprettelse af en fond med aktiver på under 1 mio. kr., jf. fondslovens § 8, stk. 2. Det følger af fondslovens § 8, stk. 3, at bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., ikke gælder for fonde, der stiftes i henhold til et testamente, der er oprettet før den 1. januar 1985.

Det foreslås i *stk. 1*, at fondens bundne kapital ved oprettelsen skal udgøre mindst 1 mio. kr., jf. dog stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil dels være en videreførelse af mindstekravet til fondens bundne aktiver ved stiftelsen, jf. den gældende fondslovs § 8, stk. 1, 1. pkt.

Efter den foreslåede bestemmelse vil kapitalkravet dog knytte sig an til nettoværdien af fondens bundne kapital ved stiftelsen. Dette vil medføre, at såfremt der til fondens bundne kapital er forbundet forpligtelser, vil dette skulle fratrækkes værdien af de bundne aktiver. Det vil således være værdien af fondens bundne aktiver fratrukket eventuelle forpligtelser (nettoværdien), der skal udgøre mindst 1 mio. kr. ved fondens stiftelse.

Såfremt den bundne kapital udgør mindre end 1 mio. kr., vil der ikke være tale om en gyldigt stiftet fond, der er omfattet af fondsloven. Det vil således alene være fonde, der opfylder kapitalkravet, som kan registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system.

Såfremt fonden stiftes med en bunden kapital på mere end 1 mio. kr., vil det fulde beløb tilfalde fondens bundne kapital, medmindre stifter eller gavegiver har bestemt, at en del af stiftelseskapitalen skal udgøre fondens disponible kapital.

Der vil ikke være begrænsninger i, hvilke aktiver der indgår i fondens bundne kapital på stiftelsestidspunktet, herunder f.eks. kontanter, aktier, obligationer, fast ejendom og løsøre m.v.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden ikke kunne tillade oprettelse af en fond, der har en bunden kapital på mindre end 1 mio. kr., jf. dog stk. 2.

Bestemmelsen vil ikke finder anvendelse på fonde, der stiftes i henhold til et testamente, der er oprettet før den 1. januar 1985, jf. § 115, stk. 9.

Det foreslås i *stk. 2*, at uanset stk. 1 kan en fond, der skal realisere sit formål gennem indsamlede midler, oprettes, hvis fonden har en bunden kapital, der udgør mindst 300.000 kr., som er indsamlet i overensstemmelse med indsamlingsloven og med det formål at stifte fonden.

Efter det foreslåede vil undtagelsen til kapitalkravet på mindst 1 mio. kr., jf. stk. 1, alene gælde indsamlende fonde, der skal realisere deres formål gennem indsamlede midler. Det vil tydeligt skulle fremgå af fondens vedtægt, at fondens eneste eller primære formål skal realiseres gennem indsamlede midler. Fonden vil efter det foreslåede ikke udelukkende skulle indsamle midler i

overensstemmelse med indsamlingsloven. Det foreslåede vil således ikke være til hinder for, at fonden kan uddele arv eller gave, som senere tilfalder fonden, jf. lovudkastets § 29, stk. 2.

Det vil efter det foreslåede være et kriterium, at den bundne kapital, der skal udgøre mindst 300.000 kr., ved fondens stiftelse, er indsamlet i overensstemmelse med indsamlingsloven og med det formål at stifte fonden. Fondens bundne kapital vil efter det foreslåede skulle opgøres ud fra kapitalens nettoværdi (aktiver fratrukket eventuelle forpligtelser), på samme måde som følger af stk. 1.

Ved stiftelsen af en fond i henhold til stk. 2, vil der skulle indsendes dokumentation i form af anmelders eller initiativtagers indsamlingstilladelse og indsamlingsregnskabet. Dette vil skulle indsendes til fondsmyndigheden ved fondens stiftelse. Fondsmyndigheden vil skulle påse, at fondens stiftelseskapital anvendes i overensstemmelse med indsamlingstilladelsens formål, herunder at formålet med indsamlingstilladelsen er at stifte fonden.

Til § 32

Det følger af fondslovens § 9, stk. 1, at en fonds bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må uddele 1) de aktiver, der forelå ved fondens stiftelse, eller hvad der træder i stedet herfor, og 2) de aktiver, der modsvarer overskud, som er henlagt til konsolidering af fondens formue.

Efter det foreslåede *§ 32* kan bestyrelsen med fondsmyndighedens samtykke beslutte at frigive midler hørende til de bundne aktiver.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre fondslovens § 9, stk. 1.

Bestemmelsen vil medføre, at midler hørende til fondens bundne aktiver alene kan frigives, hvis fondsmyndigheden giver samtykke hertil, jf. dog lovudkastets § 33.

En ansøgning om frigivelse af midler hørende til fondens bundne aktiver vil efter det foreslåede skulle indgives til fondsmyndigheden efter bestyrelsens beslutning. Bestyrelsens ansøgning vil skulle være vedlagt dokumentation for bestyrelsens beslutning og fondens kapitalforhold, samt angive det beløb, der søges frigivet, og til hvilket formål de frigivne midler skal anvendes.

Fondsmyndighedens vurdering af en ansøgning om frigivelse af midler hørende til fondens bundne aktiver vil altid bero på en konkret vurdering. Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede, og på baggrund af bestyrelsens ansøgning bl.a. kunne lægge vægt på størrelsen af fondens

bundne og disponible kapital, fondens mulighed for henlæggelse til konsolidering af den bundne kapital, samt vedtægten i øvrigt m.v.

Fondens løbende udgifter vil efter det foreslåede fortsat skulle afholdes af fondens disponible aktiver. Fondsmyndigheden vil dog som udgangspunkt skulle være positivt indstillet over for en ansøgning om kapitalfrigivelse til dækning af fondens løbende udgifter, såfremt der ikke er tilstrækkelig disponible aktiver til at dække sådanne.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden som udgangspunkt ikke kunne tillade en frigivelse af midler hørende til fondens bundne aktiver til realisering af formålet, såfremt det alene er bestyrelsens ønske at uddele mere end fondens disponible aktiver. Fondsmyndigheden vil dog kunne tillade en delvis frigivelse af midler hørende til fondens bundne aktiver til realisering af fondens formål, hvis bestyrelsen ønsker at støtte et større projekt, som ligger inden for fondens formål, men hvortil fonden ikke har tilstrækkelige disponible midler.

Det vil påhvile fondens revisor at påse, at de frigivne midler anvendes i overensstemmelse med fondsmyndighedens tilladelse til kapitalfrigivelse.

Uddelinger i strid med bestemmelsen vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 2.

Til § 33

Efter fondslovens § 9, stk. 6, kan det bestemmes i vedtægten, at de i stk. 1 nævnte aktiver skal anvendes til uddeling i løbet af et nærmere fastsat tidsrum.

Det foreslås i *§ 33*, at det kan bestemmes i vedtægten, at de bundne aktiver helt eller delvist skal uddeles til fondens formål i løbet af et nærmere fastsat tidsrum.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre fondslovens § 9, stk. 6.

Efter det foreslåede vil stifter gyldigt kunne bestemme i fondens vedtægt, at de bundne aktiver helt eller delvist skal uddeles til fondens formål i løbet af et nærmere fastsat tidsrum, men over en længere årrække i overensstemmelse med lovudkastets § 1, stk. 2. En frigivelse af fondens bundne aktiver til uddeling til fondens formål, vil efter det foreslåede ikke kræve fondsmyndighedens samtykke. Det vil dog kræve fondsmyndighedens samtykke, jf. lovudkastets § 32, såfremt bestyrelsen ønsker at anvende fondens bundne aktiver på anden vis end angivet i vedtægtens bestemmelse om kapitalforbrug.

Vedtægtens bestemmelse om kapitalforbrug vil efter det foreslåede klart og utvetydigt skulle angive, at bestyrelsen skal uddele hele eller dele af fondens bundne aktiver i løbet af et nærmere fastsat tidsrum, men over en længere årrække.

Der vil efter det foreslåede ikke kunne fastsættes regler for tidsrummet for fondens virke. Dette vil skulle vurderes i overensstemmelse med lovudkastets § 1, stk. 2.

Arv og gave, der senere tilfalder fondens bundne aktiver, vil ikke være omfattet af bestemmelsen, men vil derimod være omfattet af lovudkastets § 29, stk. 2.

Efter fondens oprettelse vil det efter det foreslåede kræve en vedtægtsændring at indsætte en bestemmelse om kapitalforbrug i fondens vedtægt, jf. lovudkastets § 70.

Uddelinger i strid med bestemmelsen vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 2.

Til § 34

Det følger af fondslovens § 9, stk. 3, at uanset bestemmelsen i stk. 1, kan en fonds bestyrelse uden fondsmyndighedens samtykke uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst. Bestyrelsens beslutning om at anvende aktiverne til uddeling skal være truffet inden 6 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning. I øvrigt finder fondslovens § 29, stk. 1, tilsvarende anvendelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at en fonds bestyrelse uden fondsmyndighedens samtykke kan beslutte at anvende midler hørende til fondens bundne aktiver til at betale skat af eller uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst.

Den foreslåede bestemmelse vil dels være en videreførelse af den gældende fondslovs § 9, stk. 3.

Efter det foreslåede kan bestyrelsen, uden fondsmyndighedens samtykke, beslutte at anvende midler hørende til fondens bundne aktiver til at betale den skat, der svarer til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst.

Bestemmelsen vil desuden indebære, at bestyrelsen har mulighed for – uden fondsmyndighedens samtykke – at reducere beskatningen ved at uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte såvel realiserede som urealiserede nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst.

Efter det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.* skal bestyrelsens beslutning om at anvende midler hørende til de bundne aktiver til at betale skat eller foretage uddeling som nævnt i stk. 1 være truffet senest 9 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.*, at § 36 i øvrigt finder tilsvarende anvendelse.

Bestemmelsen i stk. 2 vil medføre, at såfremt beslutningen ikke er truffet senest 9 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning, kan betaling af skat eller uddelingen ikke senere besluttes uden fondsmyndighedens samtykke. Henvisningen til lovudkastets § 36 vil medføre, at hvis bestyrelsen træffer beslutning om at foretage uddeling, vil denne have pligt til at anvende beløbet til realisering af fondens formål.

Uddelinger i strid med bestemmelsen vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 2.

Til § 35

Det følger af den gældende § 10 i fondsloven, at medmindre andet er bestemt i vedtægten, skal en fonds midler være anbragt efter regler, der fastsættes af justitsministeren. Fondens midler kan forblive anbragt i den form, i hvilken de er skænket eller udlagt på skifte.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at medmindre andet er bestemt i vedtægten eller er besluttet af bestyrelsen, skal midler hørende til en fonds bundne aktiver forvaltes efter regler, der fastsættes af justitsministeren.

Det foreslåede vil dels være en videreførelse af fondslovens § 10.
Bestemmelsen vil alene gælde, hvis ikke andet er bestemt i fondens vedtægt. Stifter vil således ved fondens stiftelse helt eller delvist kunne træffe anden bestemmelse i vedtægten.

En fravigelse af reglerne vil skulle være klar og tydelig. Stifter vil desuden kunne foreskrive en bestemt anbringelse eller bestyrelse af midler hørende til fondens bundne aktiver i vedtægten.

Bestyrelsen vil efter fondens oprettelse kunne beslutte helt eller delvist at fravige bestemmelsen. Hvis vedtægten foreskriver, at fondens bundne aktiver skal forvaltes efter regler, der fastsættes af justitsministeren, vil bestyrelsens beslutning om hel eller delvis fravigelse heraf kræve en vedtægtsændring, jf. lovudkastets § 70.

Efter det foreslåede stk. 1, *2. pkt.,* kan midler hørende til fondens bundne aktiver dog forblive anbragt i den form, i hvilken de er skænket eller udlagt på skifte.

Det foreslås i *stk. 2*, at stk. 1, 1. pkt., ikke finder anvendelse for fonde, der er omfattet af § 31, stk. 2.

Det vil medføre, at fonde der skal realisere formålet gennem indsamlede midler, og hvor fonden er oprettet med en bunden kapital, der udgør mindst 300.000 kr., som er indsamlet i overensstemmelse med indsamlingsloven og med det formål at stifte fonden, ikke vil være omfattet af kravet i det foreslåede stk. 1, 1. pkt., om, at midler hørende til fondens bundne aktiver skal forvaltes efter regler, der fastsættes af justitsministeren.

Til § 36

Det følger af den gældende fondslovs § 29, stk. 1, 1. pkt., at det påhviler bestyrelsen, med fradrag af henlæggelser efter stk. 2, at anvende årets overskud til de formål, der er fastsat i vedtægten. Efter fondslovens § 29, stk. 1, 2. pkt., kan anvendelsen udskydes til et senere regnskabsår, hvis det er af betydning for opfyldelsen af fondens formål. Bestyrelsen kan efter fondslovens § 29, stk. 2, 1. pkt., foretage rimelige henlæggelser af årets overskud til konsolidering af fondens formue. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler herom, jf. fondslovens § 29, stk. 2, 2. pkt.

Det foreslås i *stk. 1*, at det påhviler bestyrelsen at realisere de formål, der er fastsat i vedtægten, herunder gennem uddelinger.

Ved »realisering af fondens formål« forstås enhver uddeling, aktivitet m.v., der foretages i overensstemmelse med fondens formål og vedtægten i øvrigt. Bestyrelsen vil således kunne realisere fondens formål gennem egentlige uddelinger, som i givet fald vil skulle ske fra fondens disponible kapital, jf. herved det foreslåede stk. 2. Bestyrelsen vil endvidere kunne realisere fondens formål på anden vis gennem de bundne aktiver, hvis det følger af en bestemmelse i

fondens vedtægt, f.eks. ved at stille ejendom, aktiver eller naturområder til rådighed for offentligheden.

Efter det foreslåede vil der ikke gælde en egentlig årlig uddelingsforpligtelse. Fonden vil således kunne opbygge en disponibel kapital. En opbygning af fondens disponible kapital vil skulle være i fondens interesse, f.eks. hvis der spares op til en eller flere større uddelinger, med henblik på betaling af skat, hvis fondens faste ejendom skal vedligeholdes, hvis der skal sikres et stabilt uddelingsniveau over årene, herunder også i år hvor fonden eventuelt har færre indtægter.

Ansvaret for at realisere fondens formål vil påhvile bestyrelsen. Det vil dog ikke være til hinder for, at bestyrelsen kan modtage indstilling om uddelinger m.v. fra en direktør, en sekretariatschef, en rådgivende komité eller lignende. Det vil endvidere være muligt, at den administrative udmøntning af fondens uddelinger m.v. kan ske gennem et eller flere bestyrelsesmedlemmer, en direktør, en sekretariatschef, en komité eller lignende. Det vil dog være den samlede bestyrelse, der er ansvarlig for fondens uddelinger m.v., herunder at uddelingerne er forsvarlige og sker til de formål, der er fastsat i fondens vedtægt, samt at bestyrelsen er beslutningsdygtig efter denne lov og fondens vedtægt i relation til beslutningen om uddeling m.v.

Bestyrelsen vil være ansvarlig for, at fonden virker og drives i overensstemmelse med de formål, der er angivet i vedtægten. Det vil være bestyrelsen, der har retten og pligten til at fortolke fondens vedtægt, herunder fondens formål, og eventuelle dokumenter, der knytter sig hertil.

I det tilfælde, hvor fondens vedtægt angiver flere formål, vil det påhvile bestyrelsen ud fra vedtægtens ordlyd at fortolke, hvordan forholdet mellem fondens formål skal forstås.

Indeholder vedtægtens bestemmelse om fondens formål en *udtømmende opremsning* af formål, vil bestyrelsen ikke kunne yde støtte m.v. til andre formål end dem, der er angivet i vedtægten.

Såfremt vedtægten indeholder en angivelse af *eksempler* på formål, som fonden kan varetage, vil det være op til bestyrelsen, *om* der skal ske uddeling til de angivne eksempler på formål, og i givet fald *hvor meget*.

Hvis vedtægten indeholder en *fordelingsnøgle* eller en *prioritering* mellem de enkelte formål, vil bestyrelsen skulle iagttage dette.

I det tilfælde, hvor vedtægten overlader bestyrelsen et *skøn* over, hvordan midlerne skal fordeles mellem to eller flere formål, vil der være et større råderum for bestyrelsen til at beslutte, hvorledes fondens enkelte formål skal tilgodeses. Der vil dog ikke kunne finde en egentlig negligering sted af et eller flere formål på bekostning af det eller de øvrige formål. Det samme vil gælde, hvis det f.eks. fremgår, at bestyrelsen »kan« uddele til de formål, som er oplistet i vedtægten.

Uddeling til *almenvelgørende formål* vil forudsætte, at der kan konstateres økonomisk trang hos modtageren.

Hvor vedtægten angiver, at formålene er *sideordnede*, *ligestillede* eller lignende, vil der gælde det samme, som når vedtægten er *tavs* om forholdet mellem flere af fondens formål. Det vil indebære, at der ikke må ske en ensidig begunstigelse af et eller flere af en fonds formål frem for andre. Der vil ligge heri, at der som udgangspunkt skal være en vis rimelig balance i uddelingerne til de forskellige formål set over en årrække. Bestyrelsen vil imidlertid have ret til at uddele forskelligt til fondens formål, forudsat at dette er sagligt begrundet, f.eks. i konkrete eller generelle uddelingsbehov inden for de forskellige uddelingsformål, opsparing til særlige formål, formålenes karakter, fondens forhold og om der er sket en udvikling i størrelsen af fondens kapitalforhold eller lignende. Endvidere vil det eksempelvis kunne være sagligt i en periode ikke at tilgodese f.eks. et almenvelgørende formål eller tilgodese et sådant formål med færre eller mindre uddelinger, hvis der ikke er en økonomisk trang hos modtageren. Det vil også kunne være sagligt ikke at tilgodese et formål i en periode, f.eks. hvis formålet aktuelt, eller undtagelsesvist tidsubestemt, ikke kan efterleves. Dette er udtryk for en retlig standard, som således kan udvikle sig over tid.

Der vil ikke kunne fastsættes en grænse for, hvad der anses for værende en »ensidig begunstigelse«, eller hvad der forstås ved »en rimelig balance« eller »en årrække« m.v., f.eks. i form af en matematisk baseret regel.

Bestyrelsen vil være ansvarlig for fondens virke, og fondsmyndigheden bør således udvise tilbageholdenhed eller forsigtighed med at tilsidesætte bestyrelsens saglige skøn. Fondsbestyrelsen bør have den nødvendige bevægelsesfrihed til at træffe de beslutninger, som er nødvendige for at realisere fondens formål, herunder ved uddelinger mellem ligestillede formål.

Fondsbestyrelsen vil skulle sørge for at dokumentere sine overvejelser og grundlaget for det foretagne skøn. Fondsmyndigheden vil dog som led i sit legalitetstilsyn med fonden kunne gribe ind over for bestyrelsen, såfremt bestyrelsen anvender fondens kapital på en måde, som ikke er i overensstemmelse med vedtægten eller fondsloven.

Efter det foreslåede vil fonden også kunne realisere et formål ved at uddele til en anden fond (herunder en erhvervsdrivende fond). Fonden vil herunder kunne uddele til en anden fonds disponible aktiver og bundne aktiver og til en erhvervsdrivende fonds frie reserver og grundkapital.

Fonden vil desuden, uanset om det fremgår eksplicit af fondens vedtægt, kunne realisere formålet gennem uddelinger til foreninger, hvis det er i overensstemmelse med fondens formål.

Det vil være et krav, at bestyrelsen betinger en uddeling til en forening af, at midlerne uddeles eller anvendes i overensstemmelse med fondens vedtægt, f.eks. til et konkret projekt eller en aktivitet.

Hvis det er i fondens interesse, vil bestyrelsen efter det foreslåede kunne opstille betingelser, herunder vilkår, ved uddelinger m.v., så længe betingelserne bidrager til at understøtte realiseringen af fondens formål. Bestyrelsen vil f.eks. kunne betinge en uddeling af, at modtageren ikke tillige får støtte fra anden side til det samme formål, eller at der stilles krav om en tilbagebetalingsklausul, hvis modtageren ikke anvender alle midler til det fastsatte formål. Hvis bestyrelsen opstiller betingelser, som strider mod loven eller fondens vedtægt, vil fondsmyndigheden kunne tilsidesætte disse. Betingelser ved uddeling m.v. til familieformål vil som udgangspunkt skulle fastsættes af stifteren i fondens vedtægt.

Der vil som udgangspunkt ikke være nogen begrænsninger i de formål, som fonden kan tilgodese. Fondens formål må dog ikke stride mod lov og ærbarhed, eller stride mod forbuddet mod oprettelse af familiefonde, jf. lovudkastets § 7.

Efter det foreslåede *stk. 2,* foretages uddelinger af fondens disponible kapital.

Bestemmelsen vil medføre, at fondens uddelinger foretages af fondens disponible kapital, hvorved forstås fondens disponible aktiver, jf. lovudkastets § 30, med fradrag af forpligtelser knyttet til fondens bundne aktiver, jf. lovudkastets § 29.

Bestyrelsen vil dermed ikke kunne foretage egentlige uddelinger, i overensstemmelse med fondens formål, af de bundne aktiver.

Bestemmelsen vil dog ikke være til hinder for, at det kan bestemmes i fondens vedtægt, at den bundne kapital helt eller delvist skal uddeles til fondens formål i løbet af et nærmere fastsat tidsrum, jf. lovudkastets § 33.

Til § 37

Det følger af den gældende fondslovs § 30, stk. 1, at såfremt uddelingen til formålet står i klart misforhold til fondens midler, kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen forøget eller nedsat. Må uddelingens størrelse anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, kan fondsmyndigheden efter § 30, stk. 2, efter forhandling med bestyrelsen pålægge bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen.

Det foreslås i *stk. 1*, at står fondens uddeling til formålet i klart misforhold til fondens midler, kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen forøget eller nedsat.

Det foreslåede vil i alt væsentlighed være en videreførelse af den gældende bestemmelse i fondslovens § 30, stk. 1.

Det vil bero på en konkret vurdering om uddeling fondens uddeling til formålet står i klart misforhold til fondens midler.

Fondsmyndighedens vurdering af, hvorvidt bestyrelsens uddeling til formålet står i klart misforhold til fondens midler, vil skulle tage udgangspunkt i bestyrelsens begrundelse og dokumentation for bestyrelsens dispositioner og beslutninger om, hvordan fondens disponible kapital skal anvendes, herunder som det er nedskrevet i bestyrelsens forhandlingsprotokollat m.v.

Det er fondens bestyrelse, der vil skulle redegøre for og begrunde størrelsen af fondens samlede kapital, herunder en eventuel opbygning af den disponible kapital, sammenholdt med fondens uddelinger. En opbygning af fondens disponible kapital vil f.eks. være relevant, hvis bestyrelsen vil spare op til en eller flere større uddelinger, hvis bestyrelsen vil opbygge en disponibel kapital med henblik på betaling af skat, hvis fondens faste ejendom skal vedligeholdes, eller hvis bestyrelsen vil sikre et stabilt uddelingsniveau over årene, herunder også i år hvor fonden har færre indtægter.

Fondsmyndigheden vil f.eks. kunne henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen forøget eller nedsat, hvis fondsmyndigheden vurderer, at uddelingen til formålet står i klart misforhold til fondens midler, og bestyrelsen ikke kan redegøre for misforholdet mellem fondens uddelinger og fondens midler, herunder hvis bestyrelsens dispositioner ikke er i fondens interesse.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at må uddelingens størrelse anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen påbyde bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af fondens uddeling.

Bestemmelsen vil være en videreførelse af den gældende bestemmelse i fondslovens § 30, stk. 2.

Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede kunne sikre, at fonden opfylder sin forpligtelse til at foretage uddelinger, samt at bestyrelsen ikke foretager uddelinger, der indebærer en fare for krænkelse af vedtægten.

Fondsmyndigheden vil ved konstateringen af et misforhold mellem fondens uddelinger og fondens midler skulle anmode bestyrelsen om en redegørelse herfor. Herefter vil fondsmyndigheden skulle tage stilling til, om denne bør gribe ind eller ej, og om et eventuelt indgreb bør ske ved at henstille til bestyrelsen at foretage dispositioner med henblik på at forøge eller nedsætte uddelinger, eller om fondsmyndigheden konkret vil skulle påbyde bestyrelsen at ændre uddelingerne. Fondsmyndigheden vil alene kunne påbyde en forøgelse eller nedsættelse af fondens uddelinger, hvis der foreligger tungtvejende grunde herfor.

Mener fondens stifter, uddelingsberettigede eller andre udenforstående, at fondens bestyrelse ikke iagttager sine forpligtelser, vil de være henvist til at rette henvendelse til fondsmyndigheden.

Undladelse af at efterkomme påbud efter stk. 2, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 3.

Til § 38

Efter den gældende fondslovs § 31, stk. 1, 1. pkt., kan bestyrelsen ikke tillægge stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Efter fondslovens § 31, stk. 1, 2. pkt., gælder det tilsvarende for de nævnte personers mindreårige børn og den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold. Bestyrelsen kan efter fondslovens § 31, stk. 2, ikke yde lån eller stille sikkerhed for lån til de personer, der er nævnt i stk. 1.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at bestyrelsen ikke kan tillægge stiftere, medlemmer af fondens ledelse, revisorer eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag i overensstemmelse med § 50, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil være en videreførelse af den gældende bestemmelse i fondslovens § 31, stk. 1, 1 pkt., med visse sproglige ændringer og med henvisning til lovudkastets bestemmelse om vederlag, jf. § 50, stk. 1.

Fondens bestyrelse vil efter bestemmelsen om vederlag i lovudkastets § 50, stk. 1, alene kunne tillægge medlemmer af fondens ledelse et vederlag, der ikke må overstige hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art, arbejdets omfang og ansvaret forbundet hermed, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til fondens økonomiske stilling. Henvisningen til lovudkastets § 50, stk. 1, vil alene skulle anses som udtryk for en præcisering af, hvad der skal indgå i vurderingen af, om et vederlag er sædvanligt.

Bestemmelsen vil medføre et forbud mod uddeling m.v. til den nævnte personkreds. Det foreslåede vil gælde uanset om uddelingen m.v. ydes direkte eller indirekte.

Det foreslåede vil ikke være til hinder for, at der i vedtægten tillægges bestyrelsesmedlemmer m.v. en rentenydelsesret eller andre rettigheder, der ikke forudsætter en beslutning fra bestyrelsen. Dette vil være en videreførelse af gældende ret og administrativ praksis.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at tilsvarende gælder for de nævnte personers mindreårige børn og den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold.

Bestemmelsen vil være en videreførelse af den gældende bestemmelse i fondslovens § 31, stk. 1, 2. pkt.

Det vil indebære, at uddelinger m.v. til de i 1. pkt. nævnte personers mindreårige børn og den, der er knyttet til en af de i 1. pkt. nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold, ikke vil være tilladt.

Det foreslås i *stk. 2*, at bestyrelsen ikke kan yde lån eller stille sikkerhed for lån til de personer, der er nævnt i stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil være en videreførelse af den gældende bestemmelse i fondslovens § 31, stk. 2.

Grov eller gentagende overtrædelse af stk. 1 og 2, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 2.

Til § 39

Den gældende fondslov indeholder ikke regler om bestyrelsens pligt til at indsende en fortegnelse over modtagere af uddelinger til fondsmyndigheden.

Det foreslås i *stk. 1*, at bestyrelsen skal indsende en fortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden i regnskabsåret til fondsmyndigheden senest samtidig med indsendelsen af fondens årsregnskab til fondsmyndigheden.

Fortegnelse over modtagere af uddelinger (legatarfortegnelsen) vil skulle godkendes af fondens bestyrelse og vil skulle være påtegnet samtlige af bestyrelsens medlemmer.

Kravet vil kunne opfyldes ved, at legatarfortegnelsen oprettes og indsendes som et selvstændigt dokument. Kravet vil desuden kunne opfyldes ved, at legatarfortegnelsen indgår i fondens årsregnskab, som skal indsendes til fondsmyndigheden.

Bestyrelsens forpligtelse til at indsende en legatarfortegnelse til fondsmyndigheden vil gælde, uanset om fonden i det pågældende regnskabsår har foretaget uddelinger eller ej. Har fonden ikke foretaget uddelinger i det pågældende regnskabsår, vil dette skulle anføres.

Fortegnelsen vil som minimum skulle indeholde navn på modtagerne af uddelinger og det beløb, som de enkelte fysiske eller juridiske personer m.v. har modtaget.

Fondens bestyrelse vil være forpligtet til at indsende fortegnelsen over modtagerne af uddelinger, uanset om fonden har identificerbare legatarmodtagere. Såfremt en eller flere, eller samtlige af uddelingsmodtagerne ikke kan identificeres, eller hvor det ikke er overkommeligt at identificere uddelingsmodtagerne, f.eks. hvis der er tale om en bredere kreds i samfundet, støtte til naturbevarelse eller klimaforbedringer, m.v., vil dette skulle angives i fortegnelsen.

Det samlede uddelingsbeløb, der fremgår af fortegnelsen, vil skulle stemme overens med det beløb, som fonden i henhold til årsregnskabet har uddelt det pågældende år.

Efter det foreslåede vil fortegnelsen alene skulle indsendes til fondsmyndighedens brug. Fortegnelsen vil derfor som udgangspunkt ikke blive offentliggjort, medmindre fortegnelsen indgår i fondens årsregnskab.

Fortegnelsen vil indgå i fondsmyndighedens samlede tilsyn med fonden og vil kunne benyttes ved stikprøvekontrol af fondens årsregnskab m.v.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at indsendes fortegnelsen, jf. stk. 1, som et selvstændigt dokument, er fortegnelsen undtaget fra aktindsigt.

Fortegnelsen vil alene være undtaget fra aktindsigt, hvis den ikke indgår i fondens årsregnskab.

Hvis bestyrelsen indsender oplysningerne om fondens uddelingsmodtagerne som en del af årsregnskabet, vil oplysningerne være offentligt tilgængelige, jf. lovudkastets § 60, stk. 1.

Til § 40

Efter den gældende fondslovs § 11, stk. 1, 1. pkt., ledes en fond af en bestyrelse. Det følger af fondslovens § 11, stk. 1, 2. pkt., at bestyrelsen kun med fondsmyndighedens tilladelse må udgøres af mindre end 3 medlemmer eller af en juridisk person eller kollektiv enhed. En fortegnelse over medlemmerne af bestyrelsen skal senest 3 måneder efter fondens oprettelse indsendes til fondsmyndigheden, jf. fondslovens § 11, stk. 2. Efter fondslovens § 11, stk. 3, kan bestyrelsen ansætte en eller flere direktører. Bestemmelserne i fondslovens §§ 12-17 finder ikke anvendelse, når bestyrelsen i en fond udgøres af en juridisk person eller en kollektiv enhed.

Det foreslås i *stk. 1*, *1. pkt.,* at en fond ledes af en bestyrelse og eventuelt en direktør, jf. stk. 3.

Efter det foreslåede vil det være et krav, at fonden ledes af en bestyrelse.

Den foreslåede bestemmelse vil i alt væsentligt være en videreførelse af den gældende bestemmelse i fondslovens § 11, stk. 1, 1. pkt., og vil navnlig indebære, at bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan. Kravet skal ses i sammenhæng med fondsdefinitionen i lovudkastets § 1, stk. 2, hvorefter der ved en fond i denne lov forstås en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.

Bestyrelsen vil således have rådighedsbeføjelsen over fonden og vil skulle forvalte denne i overensstemmelse med fondslovens regler og fondens vedtægt, herunder fondens formål, som det er bestemt i vedtægten, jf. herved lovudkastets § 41.

Efter det foreslåede stk. 1, *2. pkt.,* skal bestyrelsen bestå af mindst 3 fysiske personer.

Det vil kunne bestemmes i vedtægten, at bestyrelsen skal bestå af flere end 3 fysiske personer.

Der vil derimod uanset vedtægten ikke være mulighed for, at juridiske personer eller kollektive enheder kan udgøre eller tage del i fondens bestyrelse, eller at bestyrelsen består af mindre end 3 fysiske personer, ligesom der ikke vil være adgang for fondsmyndigheden til at dispensere fra kravet.

Det vil efter lovudkastets § 6, stk. 1, nr. 7, være et krav, at vedtægten angiver antallet af medlemmer af fondens bestyrelse, og hvorledes de vælges eller udpeges. Det vil således afhænge af vedtægtens bestemmelser herom, hvorvidt bestyrelsen skal bestå af mere end 3 fysiske personer.

Bestemmelsen vil gælde alle fonde, uanset om fonden er stiftet før fondslovens eller denne lovs ikrafttræden. Efter lovudkastets § 115, stk. 4, skal eksisterende fonde opfylde bestemmelsen, inden 2 år efter, at loven er trådt i kraft.

Det foreslås i *stk. 2*, at medlemmer af fondens ledelse ikke uberettiget må videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.

Bestemmelsen vil svare til erhvervsfondslovens § 57, hvorefter bl.a. medlemmer af ledelsen ikke uberettiget må videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.

Ved »uberettiget videregivelse« vil skulle forstås, at der ikke er en tilstrækkelig begrundelse for at videregive den pågældende information, samt at argumenterne for at videregive oplysningen ikke kan retfærdiggøre videregivelsen.

En regulering af ledelsesmedlemmernes tavshedspligt i forretningsordenen vil kunne bidrage til, hvornår en videregivelse af oplysninger er uberettiget, jf. lovudkastets § 41, stk. 4.

For så vidt angår møder i bestyrelsen og tavshedspligten for medlemmer af fondens ledelse vil det være inden for bestyrelsens almindelige kompetence at træffe beslutning om, hvorvidt der skal ske orientering eller i øvrigt gives oplysning om et anliggende i fortrolighed til udvalgte interessenter. Det vil være et krav, at dette sker i fondens interesse, således at oplysningen ikke skader fonden.

Overtrædelse af stk. 2, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 6.

Efter det foreslåede *stk. 3,* kan bestyrelsen ansætte en direktion, der kan bestå af en eller flere direktører, til at varetage den daglige ledelse, jf. § 42, efter bestyrelsens retningslinjer og anvisninger.

Efter det foreslåede vil det ikke være et krav, at bestyrelsen ansætter en eller flere direktører.

Det vil kunne fremgå af fondens vedtægt, at bestyrelsen skal ansætte en eller flere direktører. Såfremt fondens vedtægt ikke indeholder en angivelse af, om bestyrelsen skal ansætte en eller flere direktører, vil bestyrelsen ved vurderingen af, om der skal ansættes en eller flere direktører, skulle tage udgangspunkt i fondens interesser, herunder om fonden har et konkret behov for, at den daglige ledelse henlægges til en direktion, eller om den daglige ledelse skal varetages af bestyrelsen. Det kan f.eks. være relevant at ansætte en direktion, hvis den daglige ledelse er af et sådant omfang og har en sådan karakter, at den ikke kan varetages af bestyrelsen.

Direktionen vil skulle varetage den daglige ledelse af fonden i overensstemmelse med lovudkastets § 42 og efter bestyrelsens retningslinjer og anvisninger.

Hvis bestyrelsen har ansat en direktion, vil bestyrelsen og direktionen udgøre fondens ledelse. Det vil dog ikke ændre på, at bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan, som således også er ansvarlig for at fastsætte nærmere retningslinjer og anvisninger for direktionen, jf. lovudkastets § 41, stk. 1, nr. 6, og føre tilsyn med, at direktionen udøver sit hverv i overensstemmelse hermed og med de krav, der i øvrigt må stilles for, at direktionen varetager fondens formål og interesser på en tilfredsstillende og forsvarlig måde.

Det foreslås i *stk. 4, 1. pkt.,* at flertallet af bestyrelsens medlemmer ikke må være ansat som direktører i fonden.

Der vil som udgangspunkt ikke være noget til hinder for, at et medlem af bestyrelsen ansættes som direktør i fonden, således at dette bestyrelsesmedlem varetager den daglige ledelse. Reglen indebærer dog, at f.eks. to ud af tre bestyrelsesmedlemmer ikke vil kunne ansættes som direktører.

Det foreslås endvidere i stk. 4, *2. pkt.,* at en direktør ikke kan være formand eller næstformand for bestyrelsen.

Ansætter bestyrelsen en eller flere direktører i strid med det foreslåede, vil fondsmyndigheden kunne påbyde, at forholdet bringes i overensstemmelse med loven.

Det foreslåede stk. 4, vil gælde alle fonde, uanset om fonden er stiftet før fondslovens eller denne lovs ikrafttræden. Efter lovudkastets § 115, stk. 4, skal eksisterende fonde opfylde bestemmelsen inden 2 år efter, at loven er trådt i kraft.

Efter det foreslåede *stk. 5*, finder lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse.

Til § 41

I henhold til den gældende fondslovs § 11, stk. 1, 1. pkt., ledes en fond af en bestyrelse.

Den foreslåede bestemmelse i *§ 41* fastsætter de overordnede regler om bestyrelsens opgaver og ansvar og har navnlig til formål at tydeliggøre, at bestyrelsen ved ledelse af fonden alene skal have fokus på at varetage fondens formål og interesser.

Bestemmelsen svarer med enkelte modifikationer til erhvervsfondslovens § 38, stk. 1, hvorefter bestyrelsen alene skal varetage fondens formål og interesser. Det fremgår endvidere af erhvervsfondsloven § 38, stk. 1, at bestyrelsen ud over at varetage den overordnede og strategiske ledelse og sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed skal påse, at 1) bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter fondens forhold er tilfredsstillende, 2) der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller, 3) bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om fondens finansielle forhold, 4) direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og 5) kapitalberedskabet til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske stilling og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.,* at bestyrelsen alene skal varetage fondens formål og interesser.

Bestyrelsen vil som fondens øverste ledelsesorgan være forpligtet til, i forbindelse med dens råden over fonden, alene at varetage fondens formål og interesser.

Bestemmelsen vil navnlig indebære, at bestyrelsen ikke må varetage andre formål og interesser end fondens. Hvis bestyrelsen f.eks. indgår aftaler eller uddeler midler eller træffer andre beslutninger, som ikke er i overensstemmelse med fondens formål og interesser, vil dette være i strid med bestemmelsen og vil efter omstændighederne kunne danne grundlag for en reaktion fra fondsmyndigheden og eventuelt et erstatningsansvar, hvis bestyrelsen herved har påført fonden et økonomisk tab.

Det vil være fondens vedtægt, der udgør grundlaget for bestyrelsens ledelse af fonden, og som således fastsætter bl.a. det formål, som fonden skal drives i overensstemmelse med. Efter det foreslåede vil bestyrelsen have ret og pligt til at fortolke vedtægten og påse overholdelsen af denne, herunder i forbindelse med uddelinger.

At bestyrelsen alene skal varetage fondens formål og interesser vil endvidere indebære en forpligtelse for bestyrelsen til at sikre, dels at fondens formål fremmes bedst muligt, dels at en eventuel direktion alene varetager fondens formål og interesser.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.,* at bestyrelsen endvidere skal varetage den overordnede og strategiske ledelse af fonden, sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed og sikre en række yderligere forhold som nævnt i nr. 1-6.

Bestemmelsen vil sigte til at præcisere, at bestyrelsen, som fondens øverste ledelsesorgan, skal varetage den overordnede og strategiske ledelse og sikre en forsvarlig organisation af fondens virksomhed samt de nærmere opgaver, der er forbundet hermed. De foreslåede regler vil således skulle ses i sammenhæng med, at bestyrelsen er fondens øverste ledelsesorgan.

At bestyrelsen skal sikre en »forsvarlig organisation af fondens virksomhed« vil navnlig indebære, at bestyrelsen skal fastlægge hovedlinjerne for, hvordan fonden organiseres og tilrettelægges, herunder hvilke rammer der skal gælde for fondens formueforvaltning og investeringer m.v., ligesom bestyrelsen vil have pligt til at tage stilling til, hvilke politikker, der skal gælde i fonden, og som bl.a. skal gøre bestyrelsen i stand til at føre tilsyn med en eventuel direktions arbejde.

Bestyrelsen skal efter det foreslåede stk. 1, 2. pkt., *nr. 1,* sikre, at bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter fondens forhold er tilfredsstillende.

Bogføringen vil omfatte hele fondens bogholderi og regnskabsvæsen. Det vil indebære, at bestyrelsen har pligt til at føre kontrol med, at alle forhold vedrørende bogføringen foregår på en betryggende måde. Det samme gælder for regnskabsaflæggelsen.

Ifølge det foreslåede stk. 1, 2. pkt., *nr. 2,* skal bestyrelsen sikre, at der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring.

Kravet om risikostyring vil have til formål at tjene som et redskab til at gøre bestyrelsen opmærksom på de risici, der er relevante for den pågældende fond.

Udtrykket »risikostyring« vil først og fremmest knytte sig til risici forbundet med forvaltningen af fondens bundne aktiver. Efter det foreslåede vil bestyrelsen, uanset fondens størrelse, således være forpligtet til at identificere og styre de risici, der knytter sig til forvaltning og anbringelse af midler hørende til fondens bundne aktiver, herunder hvis fonden ikke er omfattet af regler, der fastsættes af justitsministeren, vedrørende forvaltning af fondens midler hørende til de bundne aktiver, eller hvis fondsbestyrelsen ønsker at træde ud af disse regler.

Risikostyringen vil dog ikke være begrænset til alene at tage sigte på de risici, der er forbundet med forvaltningen af fondens bundne aktiver. Således kan og vil en lang række øvrige risici i forskellig grad være relevante for en fond, f.eks. risici knyttet til regnskabet, fondens likviditet, betaling af skat, compliance, uddelinger, omdømme, cyber security m.v.

Dermed vil bestyrelsen uanset fondens størrelse som udgangspunkt skulle være opmærksom på risici, der knytter sig til fondens øvrige virksomhed, f.eks. fondens gældsoptagelse, betalingsevne og disponible kapital, forsikringsforhold og søgsmål m.v. Bestyrelsen vil dermed generelt skulle overveje, om der er andre risici, som er relevante at tage højde for, f.eks. fondens omdømme i forbindelse med realisering af fondens formål eller gennem indsamlingsaktiviteter til realisering af formålet. Hertil vil bestyrelsen i fonde, der regelmæssigt modtager midler fra tredjeparter, f.eks. skulle forholde sig til risici forbundet med en sådan modtagelse, herunder midlernes oprindelse, og under hvilke betingelser fonden skal acceptere indskud i dens bundne aktiver.

Ved formuleringen »fornødne« vil der bl.a. sigtes til, at der kan være forskel på, hvilke krav der stilles til risikostyring i forskellige typer og størrelser af fonde. Karakteren af de risici, som en fond kan stå overfor, vil således variere alt efter fondenes størrelse, art og indretning m.v. Bestyrelsens arbejde med at identificere og adressere risici vil således skulle tilpasses den enkelte fonds situation.

For mindre fonde, uden en direktion og med midler hørende til de bundne aktiver i en godkendt forvaltningsafdeling, vil en enkel og kortfattet risikoanalyse som udgangspunkt blive anset for tilfredsstillende. Derimod vil der for fonde med flere aktiviteter, en direktion og for større fonde

i øvrigt blive stillet krav om en mere fyldestgørende risikoanalyse og procedurer til at mitigere eller styre de identificerede risici.

Det vil således afhænge af fondens type og størrelse m.v., hvad der skal anses som fornødne procedurer. Bestyrelsen vil dog periodisk og løbende skulle forholde sig til relevante og identificerede risici, hvilket normalt kan ske én gang årligt på et møde i bestyrelsen, hvad der som udgangspunkt vil være tilstrækkeligt for særligt mindre fonde. Bestyrelsen vil dog omvendt ikke kunne lade risikostyring være en mekanisk årlig begivenhed, hvorfor bestyrelsen under alle omstændigheder løbende vil være forpligtet til at forholde sig til, om der er omstændigheder, der kalder på handling, f.eks. på baggrund af nye sager, lovgivningsinitiativer, ændringer i fondens finansielle forhold, forhold hos fondens legatmodtagere m.v., og om nødvendigt præcisere fondens procedurer for risikostyring.

Det følger af det foreslåede stk. 1, 2. pkt., *nr. 3,* at bestyrelsen skal sikre, at bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om fondens finansielle forhold.

Det foreslåede krav vil indebære, at bestyrelsen skal sikre sig, at den løbende modtager den rapportering – fra en eventuel direktion, fondens godkendte forvaltningsafdeling eller andre – om fondens finansielle forhold, som er nødvendig for, at bestyrelsen i øvrigt kan varetage sine opgaver. Det foreslåede krav skal ses i sammenhæng med, at bestyrelsens mulighed for at leve op til sine opgaver og for at føre tilsyn med en eventuel direktionens og administrators arbejde vil afhænge af kvaliteten, omfanget og frekvensen af den information, som bestyrelsen modtager.

Udtrykket »finansielle forhold« vil først og fremmest sigte til forvaltningen af fondens midler hørende til de bundne aktiver, men rapporteringskravet vil også omfatte øvrige forhold, der kan påvirke fondens økonomiske stilling, f.eks. fondens gældsoptagelse, betalingsevne, disponible kapital, forsikringsforhold og søgsmål m.v.

Kravet vil gælde i alle fonde, uanset fondens type og størrelse m.v. Der vil dog alene blive stillet krav om, at bestyrelsen skal påse, at den løbende modtager den »fornødne« rapportering. Det vil – ligesom efter det foreslåede nr. 2 – afhænge af den enkelte fonds type, størrelse og organisering m.v., hvad der skal anses for fornødent, herunder i hvilket omfang og med hvilken frekvens bestyrelsen skal modtage den påkrævede rapportering.

Ifølge det foreslåede stk. 1, 2. pkt., *nr. 4,* skal bestyrelsen sikre, at fonden til enhver tid har tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.

Kravet vil indebære, at bestyrelsen løbende skal sikre, at fondens likviditet er økonomisk forsvarlig, således at fonden kan opfylde sine økonomiske forpligtelser, og at fonden ikke pådrages yderligere forpligtelser, som den realistisk ikke kan dække.

Udtrykket »fondens nuværende og fremtidige forpligtelser« vil skulle forstås bredt og vil omfatte eksempelvis kontraktuelle forpligtelser, forpligtelser til kreditorer, skyldig skat og afgifter, og anvendelse af fondens midler i overensstemmelse med fondens formål, herunder også likviditet til bevarelse af et aktiv som foreskrevet i fondens vedtægt.

Kravet om en tilstrækkelig likviditet vil knytte sig til den enkelte fonds størrelse, art og organisation, således at bestyrelsen ud fra fondens nærmere forhold vil skulle tage stilling til dens likviditetsbehov, herunder behovet for en disponibel kapital.

I henhold til det foreslåede stk. 1, 2. pkt., *nr. 5,* skal bestyrelsen sikre, at fondens samlede formue forvaltes på en forsvarlig og afbalanceret måde, hvor der tages hensyn til både muligheden for afkast og risikoen for tab.

Med forslaget vil bestyrelsen blive pålagt en handlenorm og et krav om aktiv involvering i forhold til forvaltning af fondens samlede formue samt forpligtelser. Fondsbestyrelsen skal dermed forholde sig til fondens samlede kapitalisering, og vil således f.eks. også løbende skulle påse om gæld skal omlægges. Kravet vil gælde, uanset om fonden er omfattet af reglerne om forvaltning af midler hørende til fondens bundne aktiver, jf. lovudkastets § 35.

Indeholder vedtægten bestemmelser om formuens forvaltning, vil disse bestemmelser være bindende for bestyrelsen. Ønsker bestyrelsen at ændre vedtægtsbestemmelserne herom, vil bestyrelsen skulle gå frem efter reglerne om vedtægtsændring, jf. lovudkastets § 70.

Kravet om »forsvarlighed« vil ikke indebære, at bestyrelsen skal have et strengt fokus på at begrænse risikoen i forhold til valg af investeringer, idet muligheden for afkast også skal indgå i bestyrelsens overvejelser.

Derudover vil de krav, som stilles til den forsvarlige forvaltning af fondens samlede formue, i sagens natur endvidere afhænge af fondens formål, størrelse, kapital og forhold i øvrigt. Variationerne i fondenes formål og formue m.v. indebærer således, at der altid vil skulle tages udgangspunkt i den enkelte fonds formål og behov. F.eks. vil en fond, som virker ved årligt at uddele pengebeløb til nærmere angivne formål, som udgangspunkt have et ønske om at opnå et mere stabilt afkast fra de bundne aktiver, som kan anvendes til at realisere formålet. Herudover kan der være fonde, som ejer fast ejendom eller driver museer, hvor der er behov for midler til at opretholde ejendommenes standard eller museernes drift.

I henhold til det foreslåede stk. 1, 2. pkt., *nr. 6,* skal bestyrelsen sikre, at en eventuel direktion udøver sit hverv efter bestyrelsens retningslinjer og anvisninger.

Det er som nævnt bestyrelsen, der udgør fondens øverste ledelsesorgan, og som vil være ansvarlig for at angive nærmere retningslinjer for en eventuel direktions arbejde. Bestyrelsen vil som led heri skulle føre den fornødne kontrol med, at en eventuel direktion udøver sit hverv efter bestyrelsens retningslinjer og anvisninger.

Det foreslås i *stk. 2*, at hvor bestyrelsen ikke har ansat en direktion, skal bestyrelsen udover opgaverne i stk. 1, varetage fondens daglige ledelse.

Det vil indebære, at bestyrelsen – som kollektivt organ – har ansvaret for at varetage den daglige ledelse, hvis bestyrelsen ikke har ansat en eller flere direktører til at varetage den daglige ledelse. Dermed vil bestyrelsen ikke have mulighed for at henlægge den daglige ledelse til et eller flere medlemmer af bestyrelsen, medmindre den eller disse medlemmer ansættes som direktør.

Ifølge det foreslåede *stk. 3,* skal bestyrelsen i fondens årsregnskab, jf. § 59, redegøre for fondens politik for forvaltningen af fondens samlede formue.

Forslaget vil indebære, at bestyrelsen årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskabet vil skulle redegøre for fondens formueforvaltningspolitik.

Efter det foreslåede vil det påhvile bestyrelsen at udarbejde en politik for fondens formueforvaltning. Bestemmelsen vil dog ikke være til hinder for, at bestyrelsen kan antage hjælp udefra til at udarbejde en formueforvaltningspolitik, f.eks. hvis bestyrelsen ikke selv har de fornødne kompetencer til at udarbejde denne.

Formueforvaltningspolitikken vil navnlig skulle indeholde bestyrelsens redegørelse for, hvordan fondens samlede formue skal forvaltes med henblik på at understøtte fondens formål. Formueforvaltningspolitikken vil herunder skulle indeholde en beskrivelse af de nærmere rammer for anbringelsen og eventuelt bestyrelsen af midlerne hørende til fondens bundne aktiver. Formueforvaltningspolitikken vil herudover bl.a. skulle indeholde bestyrelsens overvejelser om formueforvaltningen, herunder om fondens formueforvaltning udgør f.eks. en investering med henblik på at opnå afkast, som kan uddeles, eller om forvaltningen af formuen indgår som et led i realiseringen af fondens formål, f.eks. hvor fondens formue i overensstemmelse med fondens formål anvendes til at drive et museum eller til at eje et stykke hav eller land el.lign.

Kravet vil gælde for bestyrelser i alle fonde, der er omfattet af lovens anvendelsesområde, uanset fondens formål og størrelse m.v. Indholdet og omfanget af formueforvaltningspolitikken vil dog navnlig bero på bl.a. fondens størrelse, art og forhold m.v. Bestyrelsen i mindre fonde vil eksempelvis alene skulle udarbejde en kortere redegørelse for formueforvaltningspolitikken. I

disse fonde vil det således kunne være tilstrækkeligt med en enkel og kortfattet redegørelse bestående af enkelte sætninger om, hvordan fondens samlede formue forvaltes.

Er fondens formueforvaltning mere omfattende og kompleks, vil der omvendt blive stillet større krav til bestyrelsens redegørelse. Det vil således f.eks. kunne være nødvendigt at redegøre for bestyrelsens overvejelser om risikoprofilen for de påtænkte investeringer.

Det vil påhvile bestyrelsen at følge op på formueforvaltningspolitikken mindst én gang årligt i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet og i den anledning overveje, om der er behov for at foretage justeringer af formueforvaltningspolitikken med henblik på bl.a. at iagttage bestyrelsens ansvar for fondens finansielle forhold, jf. stk. 1.

Det foreslås i *stk. 4,* at bestyrelsen ved en forretningsorden skal træffe nærmere bestemmelse om udførelsen af bestyrelsens opgaver.

Formålet med en forretningsorden vil bl.a. være at sikre, at arbejdet i bestyrelsen foregår på en hensigtsmæssig måde og på et oplyst grundlag, hvorom der er enighed i bestyrelsen.

Ved udformningen af forretningsordenen vil bestyrelsen skulle tage udgangspunkt i fondens behov. I den forbindelse vil bestyrelsen særligt skulle overveje om forretningsordenen skal indeholde bestemmelser om konstitution, arbejdsdeling, tilsyn med direktionen, føring af bøger, protokoller m.v., skriftlige og elektroniske møder, tavshedspligt, suppleanter, regnskabskontrol, underskrivelse af revisionsprotokol og sikring af tilstedeværelsen af det nødvendige grundlag for revision m.v.

I forretningsordenen vil det endvidere kunne indgå, at bestyrelsen med passende mellemrum skal overveje, hvorvidt der skal vælges en næstformand, som kan fungere i tilfælde af formandens forfald, og en arbejds- og opgavebeskrivelse af formandens og eventuelt næstformandens pligter, opgaver og ansvar.

Har fonden ansat en direktør, vil forretningsordenen eller en særlig forretningsorden for direktøren kunne fastsætte regler for bestyrelsens opfølgning på direktørens arbejde gennem formaliseret kommunikation, dialog og rapportering.

Forretningsordenen vil desuden kunne fastlægge rammerne for samarbejde med en eventuel direktion, og hvordan kontakten og kommunikationen mellem bestyrelse og direktion skal ske, herunder om direktionens rettidige, præcise og tilstrækkelige rapportering til bestyrelsen.

Hvis bestyrelsen har indgået aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver, vil forretningsordenen tilsvarende kunne fastsætte rammer for bestyrelsens

samarbejde og kontakt med administrator og bestyrelsens vurdering af og kontrol med administrators arbejde.

Andre emner af fondsretlig karakter vil også kunne være relevante at medtage i forretningsordenen, for eksempel udarbejdelse af oplæg om fondens nærmere procedure i forhold til fastlæggelse af de årlige uddelinger og eventuelle politikker herfor.

Det vil være den enkelte bestyrelses ønsker og behov, der vil være afgørende for omfanget og indholdet af forretningsordenen. Bestyrelsen vil dog løbende skulle gennemgå forretningsordenen med henblik på at sikre, at forretningsordenen er passende og understøtter bestyrelsens varetagelse af fondens formål og interesser.

Er der uoverensstemmelse mellem forretningsordenen og vedtægten, vil det altid være vedtægten, der gælder, ligesom der er forhold, som alene kan fastlægges i fondens vedtægt.

Det foreslåede stk. 4, vil gælde alle fonde, uanset om fonden er stiftet før fondslovens eller denne lovs ikrafttræden. Efter lovudkastets § 115, stk. 4, skal eksisterende fonde opfylde bestemmelsen inden 2 år efter, at loven er trådt i kraft.

Til § 42

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om den daglige ledelse af fonden eller direktionens ansvarsområder og opgaver m.v.

Det foreslås i *§ 42* at indføre regler om fondens daglige ledelse.

I henhold til det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.,* indebærer den daglige ledelse en forpligtelse til alene at varetage fondens formål og interesser.

Bestemmelsen vil navnlig indebære, at en eventuel direktion ikke må varetage andre formål og interesser end fondens.

Efter det foreslåede stk. 1, *2. pkt.,* indebærer den daglige ledelse endvidere en forpligtelse til at sikre en række nærmere forhold samt varetage en række nærmere opgaver m.v., som anført i nr. 1-3.

Er der ansat en direktion vil de nærmere opgaver m.v. høre under direktionens ansvar efter bestyrelsens nærmere retningslinjer. Det vil dog altid være bestyrelsen, der har det øverste ledelsesansvar, og som bl.a. vil have ansvar for at føre kontrol med direktionens udførelse af hvervet, ligesom bestyrelsen vil være tillagt en række opgaver m.v. efter lovudkastets § 41. Er der ikke ansat en direktion, vil bestyrelsen – som samlet organ – skulle varetage den daglige ledelse, jf. § 41, stk. 2.

Bestyrelsen vil altid have mulighed for at overtage en konkret sag fra direktionen, men bestyrelsen vil ikke kunne gøre det generelt, således at den reelt overtager direktionens opgaver og funktioner, hvorved den tilsigtede todeling mellem bestyrelsen og direktionen, samt kontrolfunktionen fra bestyrelsens side med direktionen reelt ophører. Bestyrelsen vil i givet fald, under respekt for eventuelle krav i vedtægten, skulle nedlægge direktionen.

Efter det foreslåede stk. 1, 2. pkt., *nr. 1,* indebærer den daglige ledelse en forpligtelse til at sikre, at bogføringen sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom.

Det vil indebære, at der i den daglige ledelse ligger en forpligtelse til at sikre, at bogføringen sker i overensstemmelse med lovgivningens regler herom, herunder bl.a. bogføringsloven.

Bogføringen vil omfatte hele fondens bogholderi og regnskabsvæsen.

I henhold til det foreslåede stk. 1, 2. pkt., *nr. 2,* indebærer den daglige ledelse en forpligtelse til at sikre, at fonden til enhver tid har tilstrækkelig likviditet til at opfylde fondens nuværende og fremtidige forpligtelser efterhånden som de forfalder.

Kravet vil skulle forstås i overensstemmelse med lovudkastets § 41, stk. 1, 2. pkt., nr. 4, om bestyrelsens opgaver.

Det vil medføre, at den daglige ledelse indebærer en forpligtelse til løbende at sikre, at fondens likviditet er forsvarlig, således at fonden kan opfylde sine økonomiske forpligtelser, og at fonden ikke pådrages yderligere forpligtelser, som den realistisk ikke kan dække.

Udtrykket »fondens nuværende og fremtidige forpligtelser« vil skulle forstås bredt og vil omfatte eksempelvis kontraktuelle forpligtelser, forpligtelser til kreditorer, skyldig skat og afgifter, og anvendelse af fondens midler i overensstemmelse med fondens formål, herunder også likviditet til bevarelse af et aktiv som foreskrevet i fondens vedtægt.

Kravet om en tilstrækkelig likviditet vil knytte sig til den enkelte fonds størrelse, art og organisation, således at der ud fra fondens nærmere forhold vil skulle tages stilling til dens likviditetsbehov, herunder behovet for en disponibel kapital.

Det foreslås i stk. 1, 2. pkt., *nr. 3,* at den daglige ledelse indebærer en forpligtelse til at sikre, at fondens samlede formue forvaltes på en forsvarlig og afbalanceret måde, hvor der tages hensyn til både muligheden for afkast og risikoen for tab.

Kravet vil skulle forstås i overensstemmelse med lovudkastets § 41, stk. 1, 2. pkt., nr. 5, om bestyrelsens opgaver.

Varetagelse af den daglige ledelse vil dermed indebære en handlenorm og et krav om aktiv involvering i forhold til forvaltning af fondens samlede formue, hvorved forstås såvel midler hørende til de bundne som de disponible aktiver. Kravet vil gælde, uanset om midler hørende til fondens bundne aktiver er omfattet af reglerne om forvaltning af sådanne midler, jf. lovudkastets § 35.

Indeholder vedtægten bestemmelser om formuens forvaltning, vil disse bestemmelser være bindende for bestyrelsen. Ønsker bestyrelsen at få ændret vedtægtsbestemmelserne, vil bestyrelsen skulle gå frem efter reglerne om vedtægtsændring, jf. lovudkastets § 70.

Kravet om »forsvarlighed« vil ikke indebære, at der i den daglige ledelse af fonden skal være et strengt fokus på at begrænse risikoen i forhold til valg af investeringer, idet muligheden for afkast også skal indgå i overvejelserne.

Derudover vil de krav, som stilles til den forsvarlige forvaltning af fondens samlede formue, i sagens natur endvidere afhænge af fondens formål, størrelse, kapital og forhold i øvrigt. Variationerne i fondenes formål og kapital m.v. indebærer således, at der altid vil skulle tages udgangspunkt i den enkelte fonds formål og behov. F.eks. må en fond, som virker ved årligt at uddele pengebeløb til nærmere angivne formål, antages som udgangspunkt at have et ønske om at opnå et mere stabilt afkast fra de bundne aktiver, som kan anvendes til at realisere formålet. Herudover kan der være fonde, som ejer fast ejendom eller driver museer, hvor der er behov for midler til at opretholde ejendommenes standard eller museernes drift.

Det foreslås i *stk. 2,* at den daglige ledelse ikke omfatter dispositioner, der efter fondens forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning.

Efter det foreslåede vil den daglige ledelse dermed ikke omfatte dispositioner, der efter fondens forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner vil dermed skulle foretages af den samlede bestyrelse eller af direktionen efter bestyrelsens bemyndigelse, jf. det foreslåede stk. 3.

Det vil variere fra fond til fond, hvad der kan karakteriseres som »usædvanlig art eller af stor betydning«. Ansættelse og afskedigelse af ledende medarbejdere, som ikke er medlemmer af direktionen, vil dog almindeligvis høre under den daglige ledelse.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at er der ansat en direktion, kan direktionen kun foretage dispositioner som nævnt i stk. 2 efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for fonden.

Forslaget vil bl.a. indebære, at direktionen i såkaldte »negotiorum gestio«-situationer (uanmodet forretningsførelse), hvor direktionen ikke kan afvente bestyrelsens beslutning om et væsentligt spørgsmål, som direktionen ikke har bemyndigelse til at træffe beslutning om, vil kunne handle ved at foretage dispositioner, som nævnt i det foreslåede stk. 2. Den beskrevne situation vil kræve, at der ikke har været tid til at afholde et bestyrelsesmøde. Bestemmelsens anvendelsesområde må antages at indsnævres, efterhånden som det er nemmere at indhente en godkendelse ad anden vej end ved et fysisk møde, dvs. f.eks. pr. telefon, e-mail eller lignende.

Efter det foreslåede stk. 3, *2. pkt.,* skal bestyrelsen i så fald snarest underrettes om den trufne disposition.

Efter det foreslåede vil direktionen, såfremt denne har foretaget en disposition, som efter fondens forhold har været af usædvanlig art eller af stor betydning, snarest muligt derefter skulle orientere bestyrelsen herom.

Det foreslås i *stk. 4,* at er der ansat en direktion, har medlemmer af direktionen ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i de enkelte tilfælde træffer anden bestemmelse.

Dermed vil en direktør have ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsesmøder, selv om den pågældende ikke er medlem af bestyrelsen, medmindre bestyrelsen i de enkelte tilfælde træffer anden bestemmelse. Den foreslåede bestemmelse vil dog ikke medføre, at en direktør kan deltage i selve bestyrelsens beslutninger, ligesom direktionen ikke vil skulle underskrive bestyrelsesprotokollen.

Bestyrelsen vil i enkeltstående tilfælde kunne træffe anden bestemmelse.

Bestyrelsen vil dog ikke generelt kunne bestemme, at direktører ikke må deltage i bestyrelsens møder.

Direktionens ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder vil ikke gælde ved forhold, hvor direktionen måtte være inhabil.

Til § 43

I henhold til den gældende fondslovs § 12 skal bestyrelsesmedlemmer og direktører være myndige og må ikke være under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7. Direktører og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

Det foreslås i *stk. 1,* at medlemmer af fondens ledelse skal være myndige og ikke må 1) være under rekonstruktionsbehandling eller konkursbehandling, eller 2) være under værgemål efter værgemålslovens § 5, under samværgemål efter værgemålslovens § 7 eller have en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter.

Bestemmelsen vil være en videreførelse af fondslovens § 12, 1. pkt., med tilføjelse af, at bestyrelsesmedlemmer og direktører ikke må være under rekonstruktion eller konkursbehandling, eller have en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter.

Kravene vil skulle være opfyldt ved udpegningen som bestyrelsesmedlem eller ved ansættelsen som direktør.

Ophører et bestyrelsesmedlem eller en direktør med at opfylde kravene efter, at den pågældende er blevet valgt som bestyrelsesmedlem eller ansat som direktør, vil den pågældende skulle udtræde af bestyrelsen henholdsvis fratræde som direktør. Endvidere vil fondsmyndigheden kunne afsætte et bestyrelsesmedlem, som ikke opfylder kravene eller som ophører med at opfylde kravene. Herudover vil fondsmyndigheden kunne afsætte en direktør, som ikke er myndig, som er under værgemål efter værgemålslovens § 5, under samværgemål efter værgemålslovens § 7, som har en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1 i lov om fremtidsfuldmagter, eller som ikke opfylder kravene i lovudkastets § 43, stk. 2.

Det foreslås i *stk. 2,* at direktører og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat her i landet, Færøerne, Grønland, EU- eller EØS-lande.

Er kravet ikke opfyldt, vil fondsmyndigheden kunne påbyde, at forholdet bringes i orden. Fondsmyndigheden vil endvidere kunne afsætte direktører, som ikke opfylder bopælskravet, jf. lovudkastets § 46, stk. 1.

Til § 44

Det fremgår af fondslovens § 13, stk. 1, at et bestyrelsesmedlem til enhver tid kan udtræde af bestyrelsen. Efter fondslovens § 13, stk. 2, skal et bestyrelsesmedlem udtræde, såfremt den pågældende er under konkurs. Endvidere skal et bestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen, udtræde af bestyrelsen, jf. fondslovens § 13, stk. 3. Et bestyrelsesmedlem, som på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at beklæde hvervet som medlem af bestyrelsen, eller som har vist sig uegnet, skal udtræde af bestyrelsen, jf. fondslovens § 13, stk. 4.

Det foreslås i *stk. 1,* at et bestyrelsesmedlem til enhver tid kan udtræde af bestyrelsen.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 13, stk. 1.

Det foreslåede vil medføre, at et bestyrelsesmedlem har ret til at udtræde af bestyrelsen. Det vil imidlertid kræves af den pågældende, at bestyrelsen – eventuelt bestyrelsesformanden – umiddelbart får meddelelse fra den udtrædende, således at der kan tages initiativ til at udpeges eller vælges et nyt medlem af bestyrelsen.

Bestemmelsen vil endvidere indebære, at vedtægtsbestemmelser, som begrænser bestyrelsesmedlemmers adgang til at udtræde af bestyrelsen, er uden virkning.

Det foreslås i *stk. 2,* at et bestyrelsesmedlem skal udtræde i en række nærmere angivne situationer i nr. 1-5.

Det vil som udgangspunkt være det enkelte bestyrelsesmedlems ansvar at afgøre, om denne har pligt til at udtræde af bestyrelsen. Såfremt et bestyrelsesmedlem i de nærmere angivne tilfælde ikke af sig selv vælger at udtræde af bestyrelsen, selv om vedkommende er forpligtet hertil, vil fondsmyndigheden kunne afsætte den pågældende, jf. lovudkastets § 45.

Det vil samtidig formodes, at det i en række tilfælde vil være svært for det enkelte bestyrelsesmedlem at afgøre, om den pågældende har pligt til at udtræde, hvorfor en samlet drøftelse i bestyrelsen vil være fornuftig. Hvis bestyrelsen finder, at det konkrete medlem af bestyrelsen har pligt til at udtræde, må bestyrelsen rette henvendelse til fondsmyndigheden, der i givet fald vil kunne afsætte medlemmet i medfør af lovudkastets § 45. En afsættelse vil kræve, at betingelserne for afsættelse af det pågældende medlem er opfyldt.

I henhold til det foreslåede stk. 2, *nr. 1,* skal et bestyrelsesmedlem udtræde, såfremt den pågældende ikke opfylder betingelserne i denne lov, jf. § 43, stk. 1.

Det vil indebære, at et bestyrelsesmedlem, som er under rekonstruktionsbehandling eller konkursbehandling, eller som er under værgemål efter værgemålslovens § 5, under samværgemål efter værgemålslovens § 7 eller som har en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, skal udtræde af bestyrelsen.

Efter det foreslåede stk. 2, *nr. 2,* skal et bestyrelsesmedlem udtræde, såfremt den pågældende ikke opfylder kravene i vedtægten.

Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis den pågældende ikke længere opfylder vedtægtens alderskrav, eller hvis den pågældende ikke længere besidder en stilling, som i henhold til vedtægten er en betingelse for udpegning til hvervet som bestyrelsesmedlem. Også andre tilfælde, hvor et bestyrelsesmedlem ikke opfylder kravene i vedtægten, vil kunne medføre, at den pågældende skal udtræde af bestyrelsen.

I henhold til det foreslåede stk. 2, *nr. 3,* skal et bestyrelsesmedlem udtræde, såfremt den pågældende gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 13, stk. 3, og skal forstås i overensstemmelse med § 44, stk. 3 i erhvervsfondsloven, hvorefter et medlem af bestyrelsen, der gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen, skal udtræde af bestyrelsen.

Efter det foreslåede stk. 2, *nr. 4,* skal et bestyrelsesmedlem udtræde, såfremt den pågældende på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at varetage hvervet som medlem af bestyrelsen.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 13, stk. 4, med den modifikation, at uegnethedsvurderingen udskilles til en selvstændig bestemmelse.

Bestemmelsen vil med samme modifikation svare til § 44, stk. 4, i lov om erhvervsdrivende fonde, hvoraf bl.a. følger, at et medlem af bestyrelsen, som på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at beklæde hvervet som medlem af bestyrelsen, skal udtræde af bestyrelsen.

I henhold til det foreslåede stk. 2, *nr. 5,* skal et bestyrelsesmedlem udtræde, såfremt den pågældende har vist sig uegnet til at varetage hvervet som medlem af bestyrelsen.

Bestemmelsen vil videreføre den del af fondslovens § 13, stk. 4, som vedrører uegnethedsvurderingen. Bestemmelsen vil med samme modifikation svare til § 44, stk. 4, i lov om erhvervsdrivende fonde, hvoraf bl.a. følger, at et medlem af bestyrelsen, som har vist sig uegnet, skal udtræde af bestyrelsen.

Gentagne overtrædelser af loven og vedtægten, uvilje til at afgive redegørelser og oplysninger, som fondsmyndigheden anmoder om, uvilje til at efterkomme påbud og manglende eller for sen indsendelse af årsregnskab vil f.eks. være indicium for, at et bestyrelsesmedlem er uegnet til at varetage hvervet.

Forpligtelsen til at udtræde af bestyrelsen efter det foreslåede stk. 2, vil alene gælde i forhold til bestyrelseshvervet i den pågældende fond, hvor den pågældende har vist sig uegnet. At et bestyrelsesmedlem har vist sig uegnet til at varetage hvervet som bestyrelsesmedlem i én fond, vil således ikke i sig selv indebære, at den pågældende er uegnet til at varetage hvervet som bestyrelsesmedlem i en anden fond.

Hvis et bestyrelsesmedlem har vist sig uegnet til at varetage hvervet som bestyrelsesmedlem i én fond, vil det imidlertid kunne danne grundlag for, at fondsmyndigheden foretager en kontrol af den pågældendes hverv som bestyrelsesmedlem i andre fonde.

Til § 45

Efter gældende ret kan fondsmyndigheden afsætte et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke opfylder betingelserne i fondslovens § 12, jf. fondslovens § 14, 1. pkt. Fondsmyndigheden kan endvidere afsætte et bestyrelsesmedlem, der ikke opfylder kravene i oprettelsesdokumentet for fonden eller vedtægten, eller som skal udtræde af bestyrelsen efter reglerne i fondslovens § 13, stk. 2-4, jf. fondslovens § 14, 2. pkt.

Det foreslås i *§ 45,* at fondsmyndigheden kan afsætte et eller flere bestyrelsesmedlemmer, som skal udtræde af bestyrelsen efter reglerne i § 44, stk. 2, nr. 1-5.

Henvisningen til § 44, stk. 2, nr. 1-5, vil indebære, at et bestyrelsesmedlem, som ikke selv udtræder af bestyrelsen, selv om vedkommende er forpligtet hertil, vil kunne afsættes af fondsmyndigheden. Fondsmyndigheden vil dermed bl.a. kunne afsætte et bestyrelsesmedlem, som ikke opfylder kravene i lovudkastets § 43, stk. 1, jf. herved lovudkastets § 44, stk. 2, nr. 1.

Det vil i en række tilfælde være mere nærliggende for fondsmyndigheden i første omgang at føre et skærpet tilsyn med bestyrelsen. Det kan f.eks. være relevant i tilfælde, hvor et eller flere bestyrelsesmedlemmer ikke på tilstrækkelig måde har givet oplysninger om forhold, som fondsmyndigheden har anmodet om redegørelse for. Det kan også ske i tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt fondens aktiviteter er i overensstemmelse med fondens formål, eller om der eventuelt foreligger personlige interessevaretagelse hos et eller flere bestyrelsesmedlemmer og deres nærtstående, eller om der eventuelt er manglende varetagelse af fondens interesser i bestyrelsen.

Fondsmyndighedens kompetence til at afsætte et bestyrelsesmedlem forudsættes at have karakter af en undtagelsesregel, der kun vil blive bragt i anvendelse, hvor der entydigt har manifesteret sig et behov for at afsætte det eller de pågældende bestyrelsesmedlemmer, og en ændring af bestyrelsessammensætningen ikke kan opnås ad anden vej.

Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede også kunne afsætte hele bestyrelsen, hvis der f.eks. er – og i en længere periode har været – dybe uoverensstemmelser blandt bestyrelsens medlemmer, der ikke synes mulige at løse, og som bevirker, at fonden ikke uhindret kan forfølge sit formål.

Herudover vil fondsmyndigheden – som »det mindre i det mere« – midlertidigt kunne suspendere et eller flere bestyrelsesmedlemmer. Muligheden for suspension af et eller flere bestyrelsesmedlemmer vil konkret kunne benyttes, imens en nærmere undersøgelse, eventuelt en

granskning, er i gang med at gennemgå nogle kritisable forhold, uden at fondsmyndigheden i første omgang behøver at afsætte det eller de pågældende bestyrelsesmedlemmer. Denne mulighed vil især kunne benyttes, hvis der foreligger risiko for, at et eller flere bestyrelsesmedlemmer vil modarbejde eller hindre oplysninger til undersøgelsen eller lignende. Hvis undersøgelsen resulterer i, at mistanken om uregelmæssigheder var uberettiget eller ikke alvorlig nok til afsættelse, vil den pågældende kunne genindtræde som medlem af bestyrelsen. I mellemperioden må den udpegningsberettigede – eller fondsmyndigheden, hvis udpegningsretten tilkommer den suspenderede – udpege et eller flere midlertidige bestyrelsesmedlemmer, jf. lovudkastets § 47, eller en suppleant må træde i den suspenderes sted.

Det vil fortsat alene være fondsmyndigheden, der har kompetence til at afsætte et bestyrelsesmedlem.

Bestemmelser i vedtægten om, at et medlem af bestyrelsen skal udtræde, hvis de øvrige medlemmer af bestyrelsen træffer beslutning herom, vil være uvirksomme og vil ikke kunne bringes i anvendelse, da dette er uforeneligt med, at fonden ledes af en uafhængig bestyrelse. Der vil dog ikke være noget til hinder for, at de øvrige bestyrelsesmedlemmer undlader at genvælge et bestyrelsesmedlem ved udgangen af medlemmets funktionsperiode, hvis medlemmet vælges ved selvsupplering.

Foreninger eller organisationer m.v., der har udpeget et medlem til en fonds bestyrelse, vil på tilsvarende vis ikke have mulighed for at afsætte den pågældende i medlemmets funktionsperiode, hvis foreningen eller organisationen m.v. f.eks. mener, at den pågældendes udøvelse af sit hverv ikke er hensigtsmæssig, eller at den pågældende ikke længere har den nødvendige tilknytning til foreningen eller organisationen m.v. De vil dog ved udløbet af bestyrelsesmedlemmets funktionsperiode kunne undlade at genudpege den pågældende.

Til § 46

Efter gældende ret kan fondsmyndigheden afsætte en direktør, der ikke opfylder betingelserne i fondslovens § 12, jf. fondslovens § 14, 1. pkt.

Det foreslås i *stk. 1,* at fondsmyndigheden kan afsætte en direktør, som ikke er myndig, som er under værgemål efter værgemålslovens § 5, under samværgemål efter værgemålslovens § 7, som har en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, eller som ikke opfylder kravet i § 43, stk. 2.

Bestemmelsen vil i det væsentligste være en videreførelse af fondslovens § 14, 1. pkt., for så vidt angår afsættelse af direktører.

Bestemmelsen vil indebære, at en direktør, som ikke er myndig, som er under værgemål efter værgemålslovens § 5, under samværgemål efter værgemålslovens § 7, som har en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter, eller som ikke er bosat her i landet, Grønland, EU- eller EØS-lande, vil kunne afsættes af fondsmyndigheden.

Det foreslås i *stk. 2,* at fondsmyndigheden i særlige tilfælde kan give bestyrelsen påbud om at afskedige en direktør, hvis denne klart ikke lever op til de krav, der stilles for at varetage fondens daglige ledelse.

Bestemmelsen vil indebære, at fondsmyndigheden vil kunne rette et påbud til fondens bestyrelse om, at bestyrelsen skal afskedige en direktør. Det vil således være bestyrelsen, der er adressat for fondsmyndighedens påbud, og som vil have ansvaret for at afskedige en direktør. Fondsmyndigheden vil derimod ikke kunne afsætte fondens direktør.

Det forudsættes, at fondsmyndigheden vil anmode bestyrelsen om en redegørelse for de kritisable forhold, før fondsmyndigheden udsteder et eventuelt påbud til bestyrelsen om at afskedige direktøren.

Det forudsættes endvidere, at fondsmyndighedens kompetence til at påbyde bestyrelsen at afskedige en direktør vil have karakter af en undtagelsesregel, der kun vil blive bragt i anvendelse, hvor det entydigt er blevet manifesteret, at en direktør klart ikke lever op til de krav, der stilles for at varetage fondens daglige ledelse.

Det vil f.eks. kunne være relevant at udstede et påbud til bestyrelsen om afskedigelse af en direktør i situationer, hvor direktøren ikke har varetaget sine opgaver med den daglige ledelse, og fondens interesser som følge heraf ikke er varetaget. Det vil f.eks. kunne være i tilfælde, hvor en direktørs egne interesser er i strid med fondens interesser og vedtægt, herunder i tilfælde af gentagne aftaler med tjenesteydere, hvor direktøren har en modstridende egeninteresse, sammenblanding af en direktørs egne økonomiske forhold med fondens eller direktørens overtrædelse af sin stillingsfuldmagt, hvor bestyrelsen først efterfølgende får viden herom.

Hvis bestyrelsen vælger ikke at følge fondsmyndighedens påbud, vil det være nærliggende for fondsmyndigheden at overveje, om medlemmerne af bestyrelsen varetager fondens formål og interesser, jf. lovudkastets § 41, stk. 1, 1. pkt. Hvis dette vurderes ikke at være tilfældet, vil bestyrelsesmedlemmerne selv risikere at blive afsat af fondsmyndigheden efter lovudkastets § 45, jf. § 44, stk. 2, nr. 5, hvorefter fondsmyndigheden kan afsætte et bestyrelsesmedlem, som har vist sig uegnet til at varetage hvervet som medlem af bestyrelsen. Afhængig af de konkrete omstændigheder vil der imidlertid også kunne opstå tvivl om, hvorvidt bestyrelsen alene varetager fondens formål og interesser, hvis bestyrelsen først efter påbud fra fondsmyndigheden

afskediger en direktør, som klart ikke lever op til de krav, der stilles for at varetage fondens daglige ledelse.

Til § 47

Det fremgår af fondslovens § 15, stk. 1, at ved et bestyrelsesmedlems afgang udpeges det nye medlem i overensstemmelse med vedtægten. Sker udpegning ikke i overensstemmelse med vedtægten, foretages den af fondsmyndigheden, jf. fondslovens § 15, stk. 2.

Det foreslås i *stk. 1,* at ved et bestyrelsesmedlems afgang vælges eller udpeges det nye medlem efter reglerne i stk. 2 og 3.

Det vil efter det foreslåede som udgangspunkt være vedtægtens bestemmelser om valg og udpegning til bestyrelsen, der gælder. Det vil således f.eks. kunne bestemmes i vedtægten, at en tredjemand, f.eks. en organisation, har udpegningsret, eller at bestyrelsen vælger sig selv.

Indeholder vedtægten ikke nærmere bestemmelser herom, vil bestyrelsesmedlemmer skulle vælges eller udpeges efter de foreslåede regler i stk. 2 og 3.

Regler om valg og udpegning vil derimod ikke kunne bestemmes i f.eks. bestyrelsens forretningsorden.

Bestemmelsen vil ikke være til hinder for, at et afgående bestyrelsesmedlem vælges eller udpeges for en ny periode, jf. hertil lovudkastets § 48, stk. 1.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at bestyrelsen supplerer sig selv, medmindre vedtægten bestemmer andet.

Det vil indebære, at bestyrelsen vælger sine egne medlemmer, medmindre andet er bestemt i vedtægten. Som nævnt ovenfor til stk. 1, vil det således f.eks. kunne bestemmes i vedtægten, at en tredjemand, f.eks. en organisation, har udpegningsret.

Bestyrelsens valg af medlemmer vil som udgangspunkt skulle ske ved udløbet af funktionsperioden i forbindelse med godkendelse af fondens regnskab på årsregnskabsmødet, medmindre andet er bestemt i vedtægten, jf. lovudkastets § 48, stk. 2.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.,* at et afgående bestyrelsesmedlem har ret til at deltage i valget af et medlem til bestyrelsen, medmindre vedtægten bestemmer andet.

Det vil efter den foreslåede bestemmelse gyldigt kunne bestemmes i vedtægten, at et afgående bestyrelsesmedlem ikke har ret til at deltage i valget af et medlem til bestyrelsen.

Indeholder vedtægten ikke regler herom, vil et afgående bestyrelsesmedlem kunne være med til at vælge sin afløser. Det afgående bestyrelsesmedlem vil herunder kunne være med til at vælge sig selv for en ny funktionsperiode.

Det foreslås i *stk. 3,* at sker valg eller udpegning ikke i overensstemmelse med vedtægten eller efter stk. 2, 1. pkt., foretages det af fondsmyndigheden.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 15, stk. 2.

Bestemmelsen vil indebære, at fondsmyndigheden kan foretage udpegning til bestyrelsen, hvis valg eller udpegning ikke sker i overensstemmelse med vedtægten eller efter stk. 2, 1. pkt.

Der vil således kunne være tilfælde, hvor valg eller udpegning til bestyrelsen hverken vil kunne ske i overensstemmelse med vedtægten eller efter det foreslåede stk. 2, 1. pkt., hvorefter bestyrelsen supplerer sig selv. Det vil f.eks. kunne være i tilfælde, hvor bestyrelsen i henhold til vedtægten supplerer sig selv, men hvor hele bestyrelsen er blevet afsat af fondsmyndigheden.

Hvis fondsmyndigheden bliver opmærksom på, at der i henhold til vedtægten mangler medlemmer i bestyrelsen, forudsættes det, at fondsmyndigheden vil opfordre de resterende bestyrelsesmedlemmer til at tage initiativ til at få forholdet berigtiget ved at vælge eller udpege det eller de manglende medlemmer i overensstemmelse med vedtægtens bestemmelser herom eller efter stk. 2, 1. pkt. Først i tilfælde, hvor dette ikke sker, vil fondsmyndigheden tage initiativ til at udpege nye medlemmer. Endvidere vil det i særlige tilfælde kunne ske, at fondsmyndigheden vil udpege et nyt bestyrelsesmedlem, hvilket eksempelvis er relevant, hvis fondsmyndigheden i medfør af lovudkastets § 45 suspenderer eller afsætter et bestyrelsesmedlem.

Til § 48

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode.

Det foreslås i *stk. 1,* at medmindre andet er bestemt i vedtægten, vælges eller udpeges bestyrelsesmedlemmer for fire år ad gangen.

Det vil gyldigt kunne bestemmes i vedtægten, at funktionsperioden er kortere eller længere end fire år.

Efter det foreslåede vil et afgående bestyrelsesmedlem kunne vælges eller udpeges for en ny periode, medmindre andet er bestemt i vedtægten.

Det foreslås i *stk. 2,* at medmindre andet er bestemt i vedtægten, udløber bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode på årsregnskabsmødet, hvor der skal foretages udpegning eller valg af bestyrelsesmedlemmer.

Det foreslåede vil medføre, at medmindre vedtægten bestemmer andet, da vil bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode udløbe på årsregnskabsmødet. Der vil således på samme møde skulle vælges eller udpeges en afløser eller foretages genvalg eller genudpegning af det afgående bestyrelsesmedlem.

Det vil dog gyldigt kunne bestemmes i vedtægten, at et eller flere bestyrelsesmedlemmer vælges på andre tidspunkter, f.eks. på årets sidste bestyrelsesmøde el.lign.

Den foreslåede § 48 vil ikke finde anvendelse for fonde, der er stiftet før loven er trådt i kraft, jf. lovudkastets § 115, stk. 7. For sådanne fonde finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Til § 49

I henhold til den gældende fondslovs § 16, stk. 1, kan stifteren, dennes ægtefælle eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægt- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal. Stiftes en fond af et selskab, kan en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af den stemmeberettigede kapital i selskabet, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som nævnt i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal, jf. fondslovens § 16, stk. 2.

Det foreslås i *stk. 1,* at stifteren, dennes ægtefælle, faste samlever eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægts- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 16, stk. 1.

Det foreslåede vil også gælde tilfælde, hvor en fond har flere stiftere. I disse tilfælde vil bestemmelsen indebære, at stifterne og disses nære pårørende som nævnt i bestemmelsen hverken hver for sig eller tilsammen må udgøre flertallet af bestyrelsen.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at stiftes en fond af en eller flere virksomheder (stiftervirksomhed), kan personer, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af ejerandelene eller stemmeandelene i den eller de virksomheder, ikke uden fondsmyndighedens samtykke tilsammen udgøre flertallet i fondens bestyrelse sammen de personer, der er knyttet så nært til den

pågældende som angivet i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke kan udgøre bestyrelsens flertal.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 16, stk. 2.

Det foreslåede vil indebære, at hvis en fond er stiftet af eksempelvis et aktieselskab, vil en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af den stemmeberettigede kapital i selskabet, ikke uden fondsmyndighedens samtykke kunne udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, der er nært knyttet til den pågældende. Sidstnævnte personer vil heller ikke kunne udgøre bestyrelsens flertal. Tilsvarende vil en person, som direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af ejerandelene i en virksomhed, som har stiftet fonden, ikke uden fondsmyndighedens samtykke kunne udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, som er nært knyttet til den pågældende.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.,* at på samme måde kan ledelsesmedlemmer i en eller flere af stiftervirksomhederne ikke uden fondsmyndighedens samtykke, alene eller sammen med personerne i 1. pkt., udgøre flertallet i fondens bestyrelse sammen med personer, der har den i stk. 1 angivne tilknytning til de pågældende ledelsesmedlemmer.

Dermed vil medlemmer af stiftervirksomhedens ledelse ikke uden fondsmyndighedens samtykke – hverken alene eller sammen med disses nære pårørende som nævnt i stk. 1 eller med personer, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af ejerandele eller stemmeandelene i stiftervirksomheden – kunne udgøre et flertal i fondens bestyrelsen.

Den foreslåede § 49 vil ikke finde anvendelse på fonde, der er stiftet før den 1. januar 1985, jf. lovudkastets § 115, stk. 5.

Til § 50

Det fremgår af fondslovens § 18, stk. 1, at vederlag til bestyrelsesmedlemmer ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Efter fondslovens § 18, stk. 2, kan justitsministeren fastsætte regler om vederlagets størrelse. Et vederlag, der ikke er fastsat i overensstemmelse med disse regler, skal godkendes af fondsmyndigheden. Ifølge fondslovens § 18, stk. 3, kan fondsmyndigheden nedsætte et vederlag, der findes for højt.

Efter det foreslåede *stk. 1,* må vederlag til medlemmer af fondes ledelsen ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art, arbejdets omfang og ansvaret forbundet hermed, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til fondens økonomiske stilling.

Ved »medlemmer af fondens ledelse« vil skulle forstås bestyrelsesmedlemmer og eventuelle direktører.

Efter den foreslåede bestemmelse vil det påhvile bestyrelsen at sikre, at vederlaget til medlemmerne af fondens ledelse fastsættes i overensstemmelse med det foreslåede. Det vil indebære, at bestyrelsen aktivt og som udgangspunkt årligt skal tage stilling til vederlagets størrelse på konkret og individuelt grundlag og på grundlag af den periode, som vedkommende medlem af bestyrelsen eller direktionen har fungeret i.

Vederlaget vil omfatte alle ydelser, der tillægges det enkelte medlem af ledelsen, herunder bl.a. honorar, abonnementer m.v.

Er et bestyrelsesmedlem tillige ansat som direktør, vil vederlaget for direktionsarbejdet skulle fastsættes og erlægges særskilt.

Det vil være et krav, at vederlaget hverken overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art, arbejdets omfang og ansvaret forbundet hermed, og hvad der må anses for forsvarligt i forhold til fondens økonomiske stilling. Et vederlag, der i øvrigt kan være sædvanligt efter hvervets art, arbejdets omfang og ansvaret forbundet hermed, vil således kunne være uforsvarligt set i forhold til fondens økonomiske stilling, og må derfor tilpasses herefter.

Eftersom alle bestyrelsesmedlemmer har lige rettigheder, pligter og ansvar, vil bestyrelsesmedlemmerne som udgangspunkt skulle modtage samme vederlag. Formanden, som kan have særlige arbejdsopgaver i form af at skulle forberede, indkalde og lede bestyrelsens møder, vil dog kunne modtage et forhøjet vederlag, hvis f.eks. arbejdets omfang tilsiger dette. En eventuel næstformand vil også kunne modtage et forhøjet vederlag, hvis arbejdsopgaverne forbundet hermed konkret kan begrunde dette.

Der vil ikke kunne tildeles pension til medlemmerne af bestyrelsen, da der er tale om udpegning til et konkret hverv. Der er således ikke tale om et ansættelsesforhold, som vederlægges med løn, hvoraf der kan optjenes pension.

Der vil som udgangspunkt ikke være noget til hinder for at indgå aftaler om pension til en eventuel direktion i fonden. Det må dog forudsættes, at sådanne aftaler ikke overstiger, hvad der er sædvanligt i forhold til hvervets art, arbejdets omfang og ansvaret forbundet hermed, og hvad der må anses for forsvarligt efter fondens økonomiske stilling. Det forudsættes endvidere, at pensionsforpligtelsen vil skulle fremgå af årsregnskabet til den aktuarmæssige værdi.

Grov eller gentagende overtrædelse af bestemmelsen vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 2.

Det foreslås i *stk. 2*, at fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag til bestyrelsen, der findes for højt, jf. stk. 1.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 18, stk. 3.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden kunne påbyde, at et vederlag til bestyrelsen nedsættes, hvis fondsmyndigheden vurderer, at vederlaget er i strid med det foreslåede stk. 1.

Til § 51

I henhold til den gældende fondslovs § 19, stk. 1, må et bestyrelsesmedlem eller en direktør ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og den pågældende selv eller om søgsmål mod den pågældende selv eller om aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens.

Efter det foreslåede *stk. 1,* må et medlem af fondens ledelse ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og den pågældende selv eller om søgsmål mod den pågældende selv.

Bestemmelsen vil omfatte både aftaler og søgsmål. Udtrykket »aftaler« vil skulle forstås bredt og vil således bl.a. omfatte ensidige aftaler, herunder uddelinger m.v.

Forbuddet vil omfatte hele behandlingen af spørgsmålet om aftaler mellem fonden og den pågældende selv eller om søgsmål mod den pågældende selv. Bestemmelsen vil derfor ikke alene forbyde et medlem af bestyrelsen at deltage i afstemningen i de omhandlede tilfælde af interessekonflikter mellem den pågældende og fonden, men overhovedet at deltage i behandlingen af spørgsmålet. Bestemmelsen vil dermed også omfatte beslutninger om processuelle skridt i en retssag eller andre retsskridt, f.eks. indgivelse af konkursbegæring.

Valg af formand for bestyrelsen vil ikke være en aftale i fondslovens forstand, og bestemmelsen vil derfor ikke være til hinder for, at et medlem af bestyrelsen ved valg af formand stemmer på sig selv. Tilsvarende vil bestemmelsen ikke gælde ved fastsættelse af vederlag til bestyrelsen, jf. herom lovudkastets § 50.

Det vil i første omgang være det enkelte ledelsesmedlem selv, der er ansvarlig for at oplyse bestyrelsen om forhold, der er relevante for vurderingen af, om den pågældende er inhabil. Et ledelsesmedlem har altid ret til at trække sig fra behandlingen af et spørgsmål under henvisning til, at vedkommende anser sig selv for at være inhabil.

Hvis et ledelsesmedlem ikke selv trækker sig fra behandlingen af et spørgsmål, som rejser spørgsmål om vedkommendes inhabilitet, vil bestyrelsen skulle stemme om, hvorvidt den pågældende er inhabil.

Foreligger der inhabilitet, vil den pågældende skulle forlade bestyrelseslokalet, såfremt bestyrelsesmødet afholdes fysisk, og dette vil skulle tilføres bestyrelsens protokollat. Afholdes bestyrelsesmødet virtuelt, vil det pågældende medlem tilsvarende skulle forlade det virtuelle rum, og dette vil ligeledes skulle tilføjes bestyrelsens protokollat.

Det forhold, at det inhabile medlem ikke kan deltage i behandlingen af et spørgsmål, vil ikke hindre de øvrige medlemmer i at bede det pågældende medlem om en redegørelse om det pågældende spørgsmål.

Hvis der foreligger inhabilitet og det indebærer, at kravet om beslutningsdygtighed (quorum) ikke er opfyldt, vil bestyrelsen ikke kunne træffe beslutning om det pågældende forhold. Bestyrelsen vil i så fald f.eks. skulle indkalde en suppleant, eller henvende sig til fondsmyndigheden, hvis beslutningen er nødvendig og ikke kan afvente en anden sammensætning af bestyrelsen.

Efter det foreslåede *stk. 2,* må et medlem af fondens ledelse endvidere ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens.

Bestemmelsen vil ligesom det foreslåede stk. 1, omfatte hele spørgsmålets behandling.

Er der tale om aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, må et medlem af fondens ledelse ikke deltage i sagens behandling, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens. En tredjemand kan være såvel en fysisk som en juridisk person. Som eksempel vil et bestyrelsesmedlem kunne have en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens, hvis et bestyrelsesmedlem har et slægtsforhold eller anden tilknytning til tredjemand.

Hvis bestyrelsen ikke har *quorum* på grund af inhabilitet, vil bestyrelsen skulle indkalde en suppleant, eller henvende sig til fondsmyndigheden, hvis beslutningen er nødvendig og ikke kan afvente en anden sammensætning af bestyrelsen.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til stk. 1 ovenfor.

Til § 52

Efter gældende ret er der i fondsloven ikke et forbud mod, at bestyrelsens medlemmer udfører opgaver mod vederlag for fonden.

Det foreslås i *§ 52,* at et flertal af bestyrelsens medlemmer ikke på samme tid eller i et givent kalenderår må have gensidigt bebyrdende aftaler med fonden.

Formålet med bestemmelsen vil være at undgå situationer, hvor et flertal af bestyrelsens medlemmer har sammenfaldende interesser, som kan være stridende mod fondens.

Bestemmelsen vil indebære et forbud mod, at et flertal af bestyrelsens medlemmer på samme tid eller inden for samme kalenderår har gensidigt bebyrdende aftaler med fonden. Forbuddet vil f.eks. omfatte situationer, hvor et flertal af bestyrelsens medlemmer på samme tid eller inden for samme kalenderår udfører rådgivning for bestyrelsen mod vederlag.

Udtrykket »gensidigt bebyrdende aftaler« vil skulle forstås bredt som enhver levering af ydelse mod et vederlag, som falder uden for hvervet som bestyrelsesmedlem. »Vederlag« vil tilsvarende skulle forstås bredt. Egentlige ansættelsesforhold vil derimod ikke være omfattet af bestemmelsen.

Forbuddet vil gælde, uanset om den gensidigt bebyrdende aftale er indgået på almindelige markedsmæssige vilkår.

Bestemmelsen vil gælde alle fonde, uanset om fonden er stiftet før fondslovens eller denne lovs ikrafttræden. Efter lovudkastets § 115, stk. 4, skal eksisterende fonde opfylde bestemmelsen inden to år efter, at loven er trådt i kraft.

Til § 53

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om indgåelse af aftaler mellem fonden og ledelsesmedlemmer.

Det foreslås i *1. pkt.,* at fondens gensidigt bebyrdende aftaler med medlemmer af fondens ledelse skal behandles og besluttes på bestyrelsesmøder.

For sådanne gensidigt bebyrdende aftaler vil det være et gyldighedskrav, at aftalen er behandlet og besluttet på et bestyrelsesmøde. Gensidigt bebyrdende aftaler mellem fonden og dens ledelse vil dermed ikke kunne indgås på fondens vegne af f.eks. en direktør eller af et enkelt bestyrelsesmedlem.

Kravet vil gælde for gensidigt bebyrdende aftaler indgået mellem fonden og et medlem af fondens ledelse, det vil sige et medlem af fondens bestyrelse eller en direktør.

Udtrykket »gensidigt bebyrdende aftaler« vil skulle forstås bredt som enhver levering af ydelse mod et vederlag. »Vederlag« vil tilsvarende skulle forstås bredt.

Det foreslås i *2. pkt.,* at bestyrelsen skal påse, at gensidigt bebyrdende aftaler som nævnt i 1. pkt. er indgået på almindelige markedsmæssige vilkår.

Det foreslåede vil indebære, at bestyrelsen ved indgåelse af de nævnte gensidigt bebyrdende aftaler skal sikre sig, at aftalen er indgået på almindelige markedsvilkår, herunder ved om nødvendigt at foretage de fornødne undersøgelser af markedspriser og vedlægge dette materiale til bestyrelsesprotokollen.

Det foreslås i *3. pkt.,* at gensidigt bebyrdende aftaler som nævnt i 1. pkt. skal være skriftlige og vedlægges bestyrelsesprotokollen.

Der vil også i dette tilfælde være tale om en gyldighedsbetingelse. Dermed vil f.eks. mundtlige aftaler ikke være bindende for fonden.

Den foreslåede bestemmelse vil således indebære en fravigelse af udgangspunktet efter almindelig dansk aftaleret, hvorefter bl.a. mundtlige aftaler er bindende.

Har ledelsen indgået en gensidigt bebyrdende aftale i strid med den foreslåede bestemmelse, vil aftalen ikke være bindende for fonden.

Til § 54

Efter gældende ret skal formanden sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes, jf. fondslovens § 20, stk. 1.

I henhold til det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.,* vælger bestyrelsen selv sin formand og eventuelle næstformand.

Bestemmelsen vil – med tilføjelse af, at bestyrelsen også vælger sin eventuelle næstformand – svare til retsstillingen efter § 52, stk. 1, i erhvervsfondsloven, hvoraf det fremgår, at bestyrelsen selv vælger sin formand, og at valget ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning.

Det foreslåede vil indebære, at bestyrelsens formand og eventuelle næstformand vil skulle vælges af bestyrelsen. Dermed vil der ikke – uanset eventuelle vedtægtsbestemmelser herom – kunne tillægges en bestemt organisation eller andet organ en ret til at udpege bestyrelsens formand eller næstformand.

Et bestyrelsesmedlem vil efter det foreslåede kunne stemme på sig selv.

Valget vil skulle afgøres ved simpelt stemmeflertal, medmindre vedtægten bestemmer andet, jf. lovudkastets § 55, stk. 4, 1. pkt.

Bestemmelsen vil gælde alle fonde, uanset om fonden er stiftet før fondslovens eller denne lovs ikrafttræden. Efter lovudkastets § 115, stk. 4, skal eksisterende fonde bringe vedtægten i overensstemmelse med stk. 1, inden 2 år efter loven er trådt i kraft. Dette vil alene indebære, at

bestyrelsen inden for den nævnte periode skal sikre, at udpegningen af fondens formand og eventuelle næstformand er i overensstemmelse med bestemmelse. Det vil derimod som udgangspunkt ikke indebære, at der indenfor perioden skal udpeges en ny formand og eventuel næstformand.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.,* at ved stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning.

Bestyrelsen vil eksempelvis i forretningsordenen kunne fastsætte nærmere bestemmelser om, hvordan lodtrækningen skal foregå.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 20, stk. 1, og vil svare til retsstillingen efter § 52, stk. 2, i erhvervsfondsloven, hvoraf det fremgår, at formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer af bestyrelsen indkaldes.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.,* at formanden skal sørge for, at der straks indkaldes til et bestyrelsesmøde, hvis et medlem af bestyrelsen, en direktør, revisor eller fondsmyndigheden fremsætter anmodning herom.

Bestemmelsen vil tydeliggøre, at det påhviler formanden at indkalde til et bestyrelsesmøde, hvis der bliver fremsat anmodning herom fra et ledelsesmedlem, fondens revisor eller fondsmyndigheden.

Det foreslåede stk. 2, vil fastsætte de grundlæggende opgaver for bestyrelsesformanden. Bestyrelsesformandens ansvar for at indkalde til og afholde bestyrelsesmøder vil dog i sagens natur samtidig indebære en forpligtelse til at organisere og lede bestyrelsesmøderne med henblik på at sikre et effektivt bestyrelsesarbejde og skabe de bedst mulige forudsætninger for bestyrelsesmedlemmernes arbejde, både enkeltvis og samlet. Bestyrelsesformanden vil således herunder skulle sikre, at bestyrelsen varetager sine opgaver af ledelsesmæssig, strategisk og kontrolmæssig art, at bestyrelsesarbejdet er effektivt, og at der er en god kommunikation med gode og konstruktive relationer i bestyrelsen og med en eventuel direktion, samt at de enkelte medlemmers eventuelle særlige viden og kompetencer bliver anvendt bedst muligt og til gavn for fonden.

Til § 55

Det fremgår af fondslovens § 20, stk. 2, at bestyrelsen er beslutningsdygtig, når halvdelen af medlemmerne eller det højere antal, som foreskrives i vedtægten, er til stede. Medmindre

vedtægten bestemmer andet, træffer bestyrelsen beslutning ved simpelt stemmeflertal, og formandens stemme er i tilfælde af stemmelighed afgørende. Det fremgår endvidere af fondslovens § 20, stk. 3, at over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres referat, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening tilført referatet. Bestyrelsen skal sørge for, at referatet opbevares forsvarligt.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.,* at bestyrelsesmøder kan afholdes skriftligt eller virtuelt, hvis det er foreneligt med udførelse af bestyrelsens hverv.

Forslaget vil medføre, at bestyrelsesmøder kan afholdes skriftligt eller virtuelt, i det omfang det er foreneligt med udførelsen af bestyrelsens hverv. Dermed vil bestyrelsesmøder kunne afholdes ved bl.a. skriftudveksling, herunder ved anvendelse af elektronisk dokumentudveksling og elektronisk post, og virtuelt, herunder ved brug af elektroniske medier.

Hvis mødet afholdes virtuelt (f.eks. ved videokonference), vil der blive stillet krav om samtidighed, således at samtlige deltagere skal være til stede på samme tid. Det vil dog ikke gælde ved afholdelse af skriftlige møder, hvor der dog bør angives et sluttidspunkt, således at beslutninger ikke træffes over uforholdsmæssigt lange perioder, hvorunder forholdene vedrørende de emner, der skal træffes beslutning om, kan ændre sig væsentligt.

Det vil være hensigtsmæssigt, hvis bestyrelsen fastsætter nærmere retningslinjer m.v. for afholdelse af skriftlige og virtuelle møder i bestyrelsens forretningsorden.

Der vil dog ikke blive stillet krav om, at bestyrelsen på forhånd skal definere, hvilke emner der efter bestyrelsens opfattelse er egnet til skriftlig eller virtuel behandling. I de tilfælde hvor der, til trods for at der ikke vil blive stillet krav herom, foreligger en forudgående beslutning om, hvilke emner der skal behandles skriftligt, bør denne beslutning fremgå af protokollen. En generel beslutning om at behandle visse typer sager skriftligt eller virtuelt vil kunne træffes med simpelt stemmeflertal, medmindre vedtægten bestemmer andet.

Bestyrelsen bør i forbindelse med beslutningen om, hvilke emner der kan behandles skriftligt, tage højde for fondens forhold. En type sager kan f.eks. være egnet til behandling på skriftligt møde i én fond og ganske ekstraordinært i en anden fond.

Er der tale om komplicerede drøftelser eller sager, som kan have stor eller vidtgående betydning for fonden, vil det som udgangspunkt tale imod, at et skriftligt eller virtuelt bestyrelsesmøde vil være foreneligt med udførelsen af bestyrelsens hverv.

Bestyrelsesformanden vil kunne træffe beslutning om en konkret skriftlig eller virtuel behandling. Heroverfor står, at et bestyrelsesmedlem altid vil kunne kræve mundtlig behandling, hvis vedkommende ønsker en drøftelse af emnet, jf. stk. 1, 2. pkt.

Fondslovens øvrige bestemmer vil finde anvendelse, selv om bestyrelsesmøder afholdes skriftligt eller virtuelt.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.,* at et medlem af ledelsen dog kan forlange, at der finder en mundtlig drøftelse sted.

Det vil indebære, at et bestyrelsesmedlem eller en direktør vil kunne anmode om en mundtlig drøftelse af et emne. Det vil gælde, uanset om det fremgår af forretningsordenen, at et emne skal behandles skriftligt eller virtuelt, eller om det beror på f.eks. en konkret beslutning fra bestyrelsesformanden, at et emne skal behandles skriftligt eller virtuelt.

Ved en »mundtlig drøftelse« forstås f.eks. et fysisk møde, et telefonmøde eller en videokonference eller lignende. Det vil afhænge af ledelsesmedlemmets anmodning, om det er tilstrækkeligt med f.eks. et telefonmøde eller en videokonference, eller om der skal finde et fysisk møde sted.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at har et medlem af bestyrelsen forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer.

Bestemmelsen vil svare til retsstillingen efter § 53, stk. 2, 1. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf det fremgår, at har et medlem af bestyrelsen forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer.

Suppleanten vil have samme stilling som det medlem, som suppleanten træder i stedet for.

Det vil være bestyrelsen, der bør tage stilling til spørgsmålet om, i hvilket omfang der skal ske skriftlig orientering af suppleanterne. Ved indkaldelse af suppleanter vil det være en fordel, hvis suppleanten løbende har modtaget materiale.

Suppleanten vil være personligt ansvarlig for udøvelsen af sit hverv.

Det foreslås endvidere i stk. 2, *2. pkt.,* at medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægten, kan et medlem af bestyrelsen ved kortvarige forfald give fuldmagt til et andet medlem af bestyrelsen i stedet for at indkalde en eventuel suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

Bestemmelsen vil svare til § 53, stk. 2, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf det fremgår, at medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægten, kan et medlem af

bestyrelsen i enkeltstående tilfælde give fuldmagt til et andet medlem af bestyrelsen i stedet for at indkalde en suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

En fuldmagt vil indebære, at fuldmagtstageren kan repræsentere fuldmagtsgiveren på et bestyrelsesmøde. Det vil bl.a. kunne være relevant, hvis et forfaldent medlem ønsker at give en instruks til den, der skal træde i dennes sted.

Det vil kunne besluttes af bestyrelsen eller fastsættes i vedtægten, at der ikke skal være mulighed for at give fuldmagt til et andet medlem af bestyrelsen.

Der vil alene være mulighed for at give fuldmagt i enkeltstående tilfælde og i forhold til et konkret spørgsmål. Derimod vil der ikke kunne gives en stående fuldmagt.

Fuldmagten vil alene kunne gives, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne. Hvis der er tale om beslutninger af usædvanlig karakter eller beslutninger med omfattende konsekvenser for fonden eller kreditorerne, vil det tale imod, at det vil være betryggende at anvende en fuldmagt.

Hvis der er givet en fuldmagt, vil formanden for bestyrelsen konkret kunne vurdere, om der er behov for at udskyde diskussionen til et nyt møde.

I henhold til det foreslåede *stk. 3, 1. pkt.,* er bestyrelsen beslutningsdygtig, når halvdelen af medlemmerne eller det højere antal, som foreskrives i vedtægten, er repræsenteret.

Det vil alene være et krav, at medlemmerne er »repræsenteret«. Dermed vil medlemmer, som er repræsenteret ved fuldmagt, også tælle med ved vurderingen af, om kravet er opfyldt, hvis det er betryggende henset til emnet for drøftelse, jf. stk. 2, 2. pkt., ovenfor. Tilsvarende vil suppleanter, som træder i et forfaldent bestyrelsesmedlems sted, jf. stk. 2, 1. pkt., skulle tælles med. Afholdes et bestyrelsesmøde skriftligt eller virtuelt, vil de deltagende bestyrelsesmedlemmer eller suppleanter skulle tælles med.

Derimod vil inhabile bestyrelsesmedlemmer eller suppleanter ikke skulle tælles med ved afgørelse af, om kravet om beslutningsdygtighed er opfyldt.

Hvis bestyrelsen ikke er beslutningsdygtig – f.eks. på grund af inhabilitet, eller fordi der er givet en fuldmagt i strid med stk. 2, 2. pkt. – vil mødet skulle udsættes, indtil der kan træffes en gyldig beslutning, eller fondsmyndigheden vil skulle inddrages.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.,* at beslutninger dog ikke må træffes, uden at samtlige medlemmer af bestyrelsen har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

Forslaget vil svare til § 53, stk. 1, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvorefter beslutninger ikke må træffes, uden at samtlige medlemmer af bestyrelsen har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

Det foreslåede skal ses i sammenhæng med lovudkastets § 54, stk. 2, 1. pkt., hvorefter formanden skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes til bestyrelsesmøde.

Det foreslås i *stk. 4, 1. pkt.,* at medmindre vedtægten bestemmer andet, træffer bestyrelsen beslutning ved simpelt stemmeflertal.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 20, stk. 2, 2. pkt., 1. led.

Det vil således gyldigt kunne bestemmes i vedtægten, at der kræves eksempelvis et kvalificeret flertal eller lignende, herunder eventuelt i forhold til visse beslutninger.

Det foreslås i stk. 4, *2. pkt.,* at formandens stemme i tilfælde af stemmelighed er afgørende, medmindre vedtægten bestemmer andet.

Det vil efter det foreslåede ikke gælde næstformandens stemme. Hvis næstformandens stemme skal være afgørende i tilfælde, hvor formanden har forfald, vil dette skulle fremgå af vedtægten.

Efter det foreslåede *stk. 5, 1. pkt.,* skal der over forhandlingerne i bestyrelsen føres en protokol, der skal underskrives af samtlige medlemmer af bestyrelsen.

Protokollen vil ikke alene skulle indeholde bestyrelsens beslutninger, men også et referat af forhandlingerne herom, herunder forudsætningerne m.v. for de drøftelser, der har fundet sted.

Protokollen vil skulle underskrives af samtlige medlemmer af bestyrelsen. Det vil dermed ikke kun være de tilstedeværende medlemmer eller de medlemmer, der er repræsenteret, der vil skulle underskrive protokollen.

I henhold til det foreslåede stk. 5, *2. pkt.,* har et medlem af fondens ledelse, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, ret til at få sin mening tilført protokollen.

Retten til at få tilført sin mening til protokollen vil gælde for både medlemmer af bestyrelsen og direktionen.

Et bestyrelsesmedlem, som ikke har deltaget i et møde, eller som er uenig i en beslutning, er som udgangspunkt ikke fritaget for et eventuelt ansvar for bestyrelsens beslutning.

En indførsel i protokollen vil imidlertid kunne give de enkelte ledelsesmedlemmer mulighed for at frigøre sig for et eventuelt medansvar for trufne dispositioner. En sådan ansvarsfritagelse

vil dog som udgangspunkt ikke kunne påberåbes, hvis den pågældende ved at medunderskrive de nødvendige dokumenter eller på anden måde medvirker til at gennemføre den trufne beslutning. Kræver en beslutningsgennemførelse underskrift af samtlige medlemmer af bestyrelsen, må et medlem, der ikke bifalder den trufne beslutning, enten hindre aftalens gennemførelse eller, hvis den pågældende ikke vil tage ansvaret herfor, udtræde af bestyrelsen.

Det foreslås i stk. 5, *3. pkt.,* at bestyrelsen skal sørge for, at protokollen opbevares forsvarligt.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 20, stk. 3, 3. pkt.

Forhandlingsprotokollen vil kunne udarbejdes, underskrives og opbevares m.v. elektronisk.

Til § 56

Det fremgår af fondslovens § 21, at fondens bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes.

Det foreslås i *§ 56,* at fondens bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere.

Bestemmelsen vil videreføre gældende ret og praksis efter fondslovens § 21. Det vil desuden præciseres i bestemmelsen, at bestyrelsen på samme måde skal indhente fondsmyndighedens samtykke, forinden bestyrelsen foretager eller medvirker til ekstraordinære dispositioner, herunder ekstraordinære økonomiske dispositioner, der kan medføre risiko for fondens fortsatte eksistens.

Det vil som udgangspunkt være bestyrelsen, der har kompetencen til at fortolke vedtægten. Bestemmelsen vil dermed ikke have til formål at tillægge fondsmyndigheden beføjelser, der f.eks. svarer til aktionærkredsens beføjelser i aktieselskaber. Dispositionsretten inden for rammerne af lovgivningen og vedtægten vil dermed fortsat, som udgangspunkt, være overladt til bestyrelsen, og et eventuelt ansvar i forbindelse med bestyrelsens dispositioner må således gøres gældende efterfølgende.

Selv om det som udgangspunkt er bestyrelsen, der fortolker vedtægten, og dermed har dispositionsretten i medfør af vedtægten, vil fondsmyndighedens samtykke være nødvendigt ved ekstraordinære dispositioner, som – eventuelt i en kortere periode – kan medføre risiko for, at vedtægten ikke vil kunne overholdes, eller som vil kunne bringe fondens eksistens i fare, f.eks. ved økonomiske dispositioner af stor betydning og risiko.

Bestemmelsens hovedområde vil være dispositioner, der ikke kræver permutation, men som nærmer sig permutation (det vil sige, som er på kanten af, hvad vedtægten kan rumme), eller som vil kunne bringe fondens eksistens i fare.

I bedømmelsen af hvorvidt bestyrelsen skal anmode om fondsmyndighedens samtykke, vil også fondens art og størrelse indgå. Der vil kunne forekomme dispositioner, der set i forhold til visse fonde kan være ekstraordinære, men som ikke anses for at være ekstraordinære i andre fonde, f.eks. på grund af fondens størrelse, og som derfor ikke vil nødvendiggøre forudgående samtykke fra fondsmyndigheden. Specielt med hensyn til kapitalplacering vil det have betydning, hvilke anvisninger stifteren har givet i vedtægten.

Bestemmelsen vil ikke kunne benyttes til at opnå et resultat, der kræver en vedtægtsændring. Bestemmelsen vil dog kunne anvendes af fondsmyndigheden til at dispensere fra eventuelle krav i fondens vedtægt, hvis det konkret vurderes at være i fondens interesse, eller hvor en vedtægtsbestemmelse er uhensigtsmæssig eller lignende, men hvor en vedtægtsændring ikke skønnes påkrævet, f.eks. hvor en vedtægtsbestemmelse er uhensigtsmæssig i et enkeltstående tilfælde eller over en midlertidig periode. Et eksempel vil være det tilfælde, hvor vedtægten indeholder en aldersgrænse for bestyrelsesmedlemmernes virke, men hvor særlige grunde taler for, at et specifikt medlem forbliver siddende i bestyrelsen, eller hvor det er hensigtsmæssigt at dispensere fra en maksimalt samlet udpegningsperiode for bestyrelsesmedlemmerne. Dispensation vil også kunne komme på tale i forhold til fondens formål. Fondsmyndigheden vil i overensstemmelse med lovudkastets § 70, skulle foretage en mere indgående vurdering af en ansøgning om dispensation fra fondens formål, end en dispensation fra forvaltningsmæssige bestemmelser. Fondsmyndigheden vil desuden kunne lægge vægt på, at en dispensation er mindre indgribende end en vedtægtsændring.

Fondsmyndigheden vil i forbindelse med en anmodning om samtykke til en ekstraordinær disposition typisk anmode om en redegørelse fra bestyrelsen – f.eks. om fondens økonomiske stilling og i tilknytning hertil en udtalelse fra fondens revisor om fondens økonomiske muligheder.

Det vil skulle indgå i fondsmyndighedens overvejelser om, hvorvidt der skal gives samtykke, om fonden realistisk kan komme tilbage til udgangspositionen fra før den ekstraordinære disposition. Hvis dette ikke er realistisk, vil der i stedet kunne være behov for en mulig vedtægtsændring.

Selv om bestyrelsen ønsker at beslutte en disposition, som formelt set kan rummes inden for vedtægten, vil der i nogle tilfælde kunne være tale om at udsætte fondens kapital for væsentlige økonomiske risici, således at dispositionen af denne grund er af ekstraordinær karakter.

Det vil ikke være hensigten med bestemmelsen, at fondsmyndigheden skal foretage forretningsmæssige skøn – det vil alene være bestyrelsens ansvar.

Det er ikke alle ekstraordinære dispositioner, som bestyrelsen foretager, som fondsmyndigheden kan og vil skulle meddele samtykke til. Ved anvendelse af bestemmelsen vil fondsmyndigheden ved behandling af konkrete anmodninger om samtykke skulle lægge vægt på, hvilke alternative scenarier der vil opstå for fonden, hvis fondsmyndigheden afslår at samtykke til dispositionen.

Til brug for fondsmyndighedens bedømmelse vil der kunne indhentes en redegørelse fra revisor om, hvorledes fondens fremtidige økonomiske forhold påvirkes af den påtænkte disposition. Fondsmyndigheden vil herved få et uvildigt indlæg til bedømmelse af, hvorvidt den påtænkte disposition vil være i overensstemmelse med vedtægten og fondens interesser, og om der på baggrund af bestyrelsens og revisors redegørelser skal gives samtykke til den ekstraordinære disposition.

Fondsmyndighedens samtykke vil sikre, at fondens formål respekteres, og at fondens drift kan fortsætte.

Bestemmelsen vil være udtryk for en lovfæstet fleksibilitet, der i et vist omfang gør det muligt at tilgodese de særlige vilkår, som fonde er underlagt.

Et samtykke fra fondsmyndigheden vil ikke kunne bruges som et alternativ til en vedtægtsændring, herunder en ændring af fondens formål, eller en opløsning.

Grov eller gentagende overtrædelse af bestemmelsen vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 2.

Til § 57

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om repræsentations- og tegningsret.

Den foreslåede *§ 57* svarer til retsstillingen efter erhvervsfondslovens § 68, stk. 1-3. Der sondres i bestemmelsen mellem repræsentationsret og tegningsret.

Det foreslås i *stk. 1,* at medlemmer af fondens ledelse repræsenterer fonden udadtil.

Bestemmelsen vil give medlemmer af bestyrelsen og direktionen ret til at repræsentere fonden udadtil, men ikke til at forpligte fonden ved retshandler. Ved en repræsentationsret forstås således en kompetence til at optræde på fondens vegne i alle forhold overfor tredjemand. Kompetencen vil være generel, og den vil hverken kunne begrænses eller fratages de pågældende ved en vedtægtsbestemmelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at fonden forpligtes ved aftaler, som indgås på fondens vegne af den samlede bestyrelse eller af et medlem af fondens ledelse.

Det foreslåede vil fastsætte den legale tegningsret og vil medføre, at den samlede bestyrelse, enkelte medlemmer af bestyrelsen eller en direktør vil kunne forpligte fonden.

Tegningsretten vil give den samlede bestyrelse eller et medlem af fondens ledelse adgang til at forpligte fonden i enhver henseende inden for de rammer, som loven angiver for de pågældende organers beføjelser.

Når en aftale er indgået af den eller de tegningsberettigede, vil fonden være forpligtet af aftalen, uanset om de pågældende ved aftalens indgåelse har overskredet en indre bemyndigelse, og uanset om der er handlet direkte i strid med et direktiv givet af den samlede bestyrelse. Kun i tilfælde, hvor fonden kan bevise, at tredjemand var i ond tro om, at den tegningsberettigede handlede i strid med bemyndigelsen, vil aftalen kunne anfægtes af fonden, jf. princippet i aftalelovens § 11.

Ledelsesmedlemmer, der optræder på fondens vegne, vil ikke pådrage sig noget personligt ansvar, medmindre de har afgivet garantierklæring eller kaution. En forudsætning for denne ansvarsfrihed vil dog være, at det klart tilkendegives, at en aftale indgås på vegne af fonden, eller at det med tilstrækkelig klarhed fremgår af fondens forretningskendetegn, f.eks. skiltning, annoncer, forretningspapirer eller af alment kendskab til, at virksomheden drives i fondsform.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at den tegningsret, som efter stk. 2 tilkommer det enkelte medlem af fondens ledelse, i vedtægten kan begrænses, således at tegningsretten kun kan udøves af flere medlemmer i forening eller af et eller flere bestemte medlemmer hver for sig eller i forening.

Det vil dermed kunne bestemmes i vedtægten, at tegningsretten udøves af f.eks. to bestyrelsesmedlemmer i forening.

Der vil ikke være noget til hinder for, at tegningsretten tildeles enkelte bestyrelsesmedlemmer eller direktionen. Der vil dog ikke kunne ske ændringer i bestyrelsens ret til samlet at tegne

fonden, f.eks. ved at foreskrive, at fonden tegnes af den samlede bestyrelse i forening med en eventuel direktør. En vedtægtsbestemmelse om, at fonden tegnes f.eks. af et bestyrelsesmedlem i forening med en direktør, vil derfor skulle suppleres med en bestemmelse om, at fonden tillige tegnes af den samlede bestyrelse.

Der vil efter det foreslåede ikke gælde en tilsvarende regel om præceptiv tegningsret for direktionen som organ eller et krav om, at flere direktører skal kunne forpligte fonden hver for sig eller i forbindelse med hinanden. Dermed vil direktørernes tegningsret kunne indskrænkes, således at en direktør kun kan tegne sammen med et eller flere bestyrelsesmedlemmer, eller således at kun en bestemt direktør, f.eks. den administrerende direktør, kan tegne alene eller sammen med et eller flere bestyrelsesmedlemmer.

Direktører vil kunne være legitimerede til at tegne fonden på anden vis, f.eks. via prokura. Direktører vil også kunne være helt uden tegningsret i vedtægten, men vil i givet fald kunne forpligte fonden i kraft af deres stillingsfuldmagt, jf. aftalelovens § 10.

Enkelte bestyrelsesmedlemmer, f.eks. formanden, næstformanden eller navngivne bestyrelsesmedlemmer, vil kunne tillægges tegningsret med den virkning, at de øvrige medlemmer afskæres fra tegning, bortset fra deres tegningsret som medlem af den samlede bestyrelse.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.*, at anden begrænsning i tegningsretten ikke kan registreres.

En tegningsregel i vedtægten vil efter det foreslåede ikke kunne indeholde bestemmelser om begrænsninger med hensyn til visse dispositioner. Tegningsretten vil således ikke kunne begrænses i forhold til f.eks. salg eller pantsætning af fast ejendom, sikkerhedsstillelse, optagelse af lån eller lignende.

Det vil alene være medlemmer af bestyrelsen og direktionen, der vil kunne optages i vedtægters tegningsregel. Personer uden for de to ledelsesorganer vil ikke kunne optages som tegningsberettigede i henhold til vedtægten.

Adgangen til at forpligte fonden for andre personer end medlemmerne af bestyrelsen og direktionen vil skulle bedømmes efter de almindelige regler om fuldmagt, som fremgår af aftaleloven. Herefter vil f.eks. en salgs- eller indkøbschef typisk have en bred adgang til at disponere i kraft af sin stillingsfuldmagt.

Endvidere vil en administrator ikke kunne tillægges tegnings- eller repræsentationsret for fonden, da vedkommende er ekstern i forhold til ledelsen og alene kan have en aftale med bestyrelsen om varetagelse af konkrete driftsopgaver for bestyrelsen.

En eventuel tegningsregel i vedtægten vil skulle udformes klart og tydeligt og vil efter lovudkastets § 10, stk. 3, skulle registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

De foreslåede tegningsregler vil blive suppleret af de almindelige aftaleretlige regler om bl.a. fuldmagt.

Til § 58

Fondsloven indeholder ikke efter gældende ret regler om administrator.

Det foreslås, at der i *§ 58* fastsættes regler om administrator, som svarer til erhvervsfondslovens § 43, hvorefter bestyrelsen kan træffe skriftlig aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver, og hvorefter fondens ledelse har ansvaret for fondens daglige drift, uanset om der er truffet aftale med en administrator.

Det foreslås i *1. pkt.,* at bestyrelsen kan træffe skriftlig aftale med en administrator om udførelse af visse konkrete driftsopgaver.

Bestemmelsen vil indebære, at bestyrelsen kan henlægge visse konkrete driftsopgaver til en administrator. Det vil dog være et krav, at der indgås en skriftlig aftale herom. En sådan aftale vil skulle godkendes af bestyrelsen på et bestyrelsesmøde.

Administrator vil efter det foreslåede alene fungere som fuldmægtig for bestyrelsen i forhold til fondens administration og vil derfor ikke kunne repræsentere og tegne fonden i forhold til tredjemand. Administrator vil derfor heller ikke skulle registreres i Erhvervsstyrelsens it-system.

Det vil alene være visse konkrete driftsopgaver, der vil kunne henlægges til administrator. Disse vil kunne afgrænses negativt over for bestyrelsens opgaver og den daglige ledelse af fonden, således at en administrator ikke vil kunne have opgaver, der svarer til bestyrelsens eller en eventuel direktions opgaver.

I henhold til det foreslåede *2. pkt.* har fondens ledelse ansvaret for fondens daglige drift, uanset om der er truffet aftale med en administrator.

Bestemmelsen har til formål at præcisere, at bestyrelsen og en eventuel direktion vil have ansvaret for fonden, herunder for fondens daglige drift, uanset om der er indgået aftale med en administrator.

Til § 59

I henhold til den gældende § 22, stk. 1 i fondsloven, skal fonde aflægge årsregnskab, der skal udarbejdes i overensstemmelse med god regnskabsskik. Årsregnskabet skal underskrives af bestyrelsen inden 6 måneder efter regnskabsårets slutning, jf. fondslovens § 22, stk. 2.

Det foreslås i *stk. 1,* at fonde skal aflægge årsregnskab, som skal give et retvisende billede af fondens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til § 11, stk. 1, 1. pkt., i årsregnskabsloven. Det fremgår heraf, at årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab skal give et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet.

Det foreslåede vil medføre, at fonde, som er omfattet af fondslovens anvendelsesområde, fortsat skal aflægge årsregnskab.

Fondens årsregnskab vil efter det foreslåede skulle give et retvisende billede af fondens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat. Bestemmelsen vil medføre, at bestyrelsen, for at give et retvisende billede, ikke kun skal vurdere, om opstillingen og enkeltoplysningerne i årsregnskabet er rigtige, men også hvorvidt årsregnskabet som helhed giver det reelle indtryk af fonden.

Hvad der forstås ved »et retvisende billede« vil afhænge af fondens forhold. Fondens karakter og størrelse vil f.eks. have betydning for, hvilket behov der vil være for at give oplysninger i fondens årsregnskab.

I henhold til det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.,* skal årsregnskabet godkendes og underskrives af bestyrelsen på årsregnskabsmødet.

Det følger af det foreslåede stk. 2, *2. pkt.*, at årsregnskabet herefter uden ugrundet ophold skal indsendes til fondsmyndigheden

Efter det foreslåede stk. 2, 3. *pkt.,* skal årsregnskabet være modtaget hos fondsmyndigheden senest 6 måneder efter årsregnskabets afslutning.

Bestemmelsens stk. 2, vil med de fornødne tilpasninger svare til årsregnskabslovens § 138, stk. 1, 1. pkt., hvorefter virksomheder omfattet af regnskabsklasse B, C og D uden ugrundet ophold efter godkendelsen af årsrapporten skal indsende denne til Erhvervsstyrelsen, jf.

årsregnskabslovens § 3, stk. 1, og § 7. Årsrapporten skal være modtaget i styrelsen senest 6 måneder efter regnskabsårets afslutning, idet fristen dog er 4 måneder for virksomheder omfattet af regnskabsklasse D. Der kan ikke dispenseres fra disse frister, jf. dog §§ 140 og 141.

Bestyrelsen vil efter det foreslåede skulle indberette fondens årsregnskab digitalt til fondsmyndigheden i Erhvervsstyrelsens it-system uden ugrundet ophold efter godkendelsen af årsregnskabet, dog senest 6 måneder efter regnskabsårets afslutning.

Det foreslås i *stk. 3*, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet og udformningen af årsregnskabet.

Til § 60

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om fondsmyndighedens offentliggørelse af fondens årsregnskab.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at fondsmyndigheden offentliggør årsregnskabet straks efter modtagelsen.

Fondsmyndigheden vil efter den foreslåede bestemmelse offentliggøre fondens årsregnskab i Erhvervsstyrelsens it-system straks efter modtagelsen.

I henhold til det foreslåede stk. 1, *2. pkt.,* kan fondsmyndigheden afvise et årsregnskab, som ikke overholder de krav til årsregnskabet, som er fastsat i denne lov og i medfør af denne lov.

Det foreslås i *stk. 2*, at justitsministeren kan fastsætte regler om indsendelse, modtagelse og offentliggørelse af årsregnskabet.

Til § 61

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke regler om angivelse af ledelsesmedlemmers vederlag m.v. i årsregnskabet.

Det foreslås i *stk. 1*, at årsregnskabet skal angive det samlede vederlag m.v. for regnskabsåret til nuværende og forhenværende medlemmer af ledelsen for deres funktion fordelt på hvert ledelsesorgan.

Bestemmelserne vil med de fornødne tilpasninger svare til årsregnskabslovens § 98 b, stk. 1, 1. pkt., hvorefter virksomheden skal angive det samlede vederlag m.v. for regnskabsåret til nuværende og forhenværende medlemmer af ledelsen for deres funktion fordelt på hvert ledelsesorgan samt, hvor der ikke er udpeget et ledelsesorgan, for ejerne.

Fondens årsregnskab vil efter det foreslåede skulle indeholde en angivelse af det samlede vederlag m.v. for regnskabsåret til nuværende og forhenværende medlemmer af ledelsen, herunder bestyrelsesmedlemmer og fondens eventuelle direktør, for deres funktion fordelt på hvert ledelsesorgan.

Det samlede vederlag vil efter det foreslåede kunne angives i en note i fondens årsregnskab.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at hvis oplysningerne efter stk. 1 vil føre til, at der vises beløb for et enkelt medlem af en ledelseskategori, kan beløbene i stedet angives samlet for to kategorier eller udelades, hvis kun én kategori modtager vederlag.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til årsregnskabslovens § 98 b, stk. 3, 1. pkt. Det følger heraf, at hvis oplysninger efter stk. 1 vil føre til, at der vises beløb for et enkelt medlem af en ledelseskategori, kan beløbene i stedet 1) angives samlet for to kategorier eller 2) udelades, hvis kun én kategori modtager vederlag m.v., pension eller særligt incitamentsprogram.

Efter den foreslåede bestemmelse vil ledelsesmedlemmers vederlag kunne angives samlet for to kategorier eller udelades, hvis kun én kategori modtager vederlag og oplysningerne vil føre til, at der vises beløb for et enkelt medlem af en ledelseskategori.

Der vil efter det foreslåede således ikke være krav om at angive vederlag m.v. på individniveau.

Efter det foreslåede *stk. 3,* skal årsregnskabet endvidere angive udgifter til en eventuel administrator.

Til § 62

Den gældende fondslov indeholder ikke regler om offentlighed om gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående.

Den foreslåede *§ 62* vil med de fornødne tilpasninger svare til årsregnskabslovens § 98 c.

Det følger af det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.*, at er der indgået gensidigt bebyrdende aftaler mellem fonden og personer eller virksomheder nævnt i stk. 2, skal fonden i årsregnskabet oplyse om arten af forholdet mellem fonden og de i stk. 2 nævnte personer og virksomheder og give de informationer om aftalen og mellemværender, der er nødvendige for en forståelse af aftalens mulige påvirkning af årsregnskabet, medmindre den gensidigt bebyrdende aftale er ubetydelig.

Med den foreslåede bestemmelse vil der skulle gives oplysninger om gensidigt bebyrdende aftaler med personer og virksomheder nævnt i stk. 2, i fondens årsregnskab, medmindre aftalen er ubetydelig.

Udtrykket »gensidigt bebyrdende aftaler« vil skulle forstås bredt som enhver levering af ydelse mod et vederlag. Vederlag vil tilsvarende skulle forstås bredt. Fondens gensidigt bebyrdende aftaler med nærtstående skal således oplyses i årsregnskabet, uanset om de vurderes at være på markedsmæssige vilkår eller ej.

Hvorvidt en gensidigt bebyrdende aftale er »ubetydeligt« vil skulle vurderes ud fra fondens og aftalens forhold. Anses flere ubetydelige forhold tilsammen for at være væsentlige, bør de dog alligevel indgå i årsregnskabet.

Efter det foreslåede stk. 1, *2. pkt.,* skal oplysningerne som minimum omfatte 1) de gensidigt bebyrdende aftalers art og beløbsmæssige størrelse, 2) den beløbsmæssige størrelse af mellemværender og vilkårene knyttet til disse, og 3) årets nedskrivninger af tilgodehavender fra de nævnte personer og virksomheder i stk. 2 og den akkumulerede nedskrivning på eksisterende tilgodehavender.

Der vil efter det foreslåede bl.a. skulle oplyses om, hvad den gensidigt bebyrdende aftale angår f.eks. husleje, konsulenthonorar, advokatydelser m.v., samt den beløbsmæssige størrelse af aftalen. Tilsvarende vil der skulle gives oplysninger om den beløbsmæssige størrelse af mellemværender og vilkårene knyttet til disse. Der vil tilsvarende skulle oplyses, om der er foretaget nedskrivninger af tilgodehavender hos de nævnte personer eller virksomheder og de akkumulerede nedskrivninger. Eftergivelser af tilgodehavender vil også skulle oplyses i årsregnskabet. Det vil gælde, uanset om det er fonden, der har et tilgodehavende hos en af de nævnte personer eller virksomheder, eller hvor en af de nævnte personer eller virksomheder, har et tilgodehavende hos fonden.

Det foreslås i *stk. 2*, at stk. 1 finder anvendelse ved gensidigt bebyrdende aftaler mellem fonden og et medlem af fondens ledelse, dettes børn, ægtefælle, faste samlever eller en virksomhed, som disse personer hver for sig eller tilsammen har bestemmende indflydelse over.

Det foreslåede stk. 1, vil således gælde for gensidigt bebyrdende aftaler indgået mellem fonden og et ledelsesmedlem, det vil sige et medlem af bestyrelsen eller en direktør.

Bestemmelsen vil endvidere gælde for aftaler indgået mellem fonden og et ledelsesmedlems børn, ægtefælle eller faste samlever.

Det foreslåede vil desuden gælde for aftaler indgået mellem fonden og en virksomhed, som de nævnte personer hver for sig eller tilsammen har bestemmende indflydelse over.

Ved »bestemmende indflydelse« vil der efter det foreslåede skulle forstås ejerskab eller rådighed over flertallet af stemmerettigheder, således at der direkte eller indirekte rådes over mere end 50 pct. af stemmerne, eller hvis den pågældende på anden vis eksempelvis via vedtægten eller en ejeraftale har kontrol med den pågældende virksomhed.

Til § 63

Efter den gældende fondslovs § 23, stk. 1, skal bestyrelsen sørge for, at fondens regnskab undergives revision, og at der til enhver tid er udpeget en eller flere revisorer. Det følger af fondslovens § 23, stk. 2, at havde fonden i det forudgående regnskabsår en egenkapital på 3 mio. kr. eller derover, skal mindst en af revisorerne være statsautoriseret eller registeret revisor. I andre fonde kan fondsmyndigheden kræve, at mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret eller registeret revisor.

Efter den gældende fondslovs § 24, stk. 1, skal revisor være myndig og må ikke være under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller samværgemål efter værgemålslovens § 7. Revisor skal have bopæl her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser. Det følger af fondslovens § 24, stk. 2, at revisor ikke må være: 1) medlem af fondens bestyrelse eller direktion, 2) en person, som står i afhængighedsforhold til fonden, til medlemmer af dens bestyrelse eller direktion eller til funktionærer, som har til opgave at sørge for eller kontrollere bogføringen eller forvaltningen af midlerne, eller 3) en person, der er knyttet til fondens bestyrelse, direktion eller de i nr. 2 nævnte funktionærer ved ægteskab, fast samlivsforhold, slægtskab eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nært som søskende.

Det følger af den gældende fondslovs § 27, at lovens bestemmelse om revisorer tilsvarende finder anvendelse på revisorsuppleanter. Efter fondslovens § 28, stk. 1, gælder §§ 23-25 ikke for fonde, der er undergivet statslig eller kommunal revision. Revisor skal dog give meddelelse om fondens forhold til fondsmyndigheden i overensstemmelse med § 25, stk. 4.

Efter den gældende fondslovs § 28, stk. 2, gælder § 23 ikke, hvis en advokat har påtaget sig at udfærdige fondens regnskaber og at påse de forhold, der er nævnt i § 25, stk. 1. §§ 24-27 finder tilsvarende anvendelse på den pågældende advokat. Efter fondslovens § 28, stk. 3, gælder §§ 23 og 24 ikke, hvis en godkendt forvaltningsafdeling har påtaget sig de i stk. 2 nævnte opgaver. §§ 25-27 finder tilsvarende anvendelse på den pågældende forvaltningsafdeling.

Efter det foreslåede *stk. 1,* skal bestyrelsen sørge for, at fondens årsregnskab undergives revision, og at der til enhver tid er udpeget 1) en eller flere revisorer, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, eller 2) en forvaltningsafdeling, som er godkendt i medfør af arvelovens eller værgemålslovens regler herom.

Det foreslåede vil dels være en videreførelse af fondslovens krav om, at fondens årsregnskab skal revideres, jf. fondslovens § 23, stk. 1.

Efter det foreslåede skal fondens årsregnskab revideres af en eller flere revisorer, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, eller af en forvaltningsafdeling, som er godkendt i medfør af arvelovens eller værgemålslovens regler herom.

En revisor, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisorselskaber, vil enten være en statsautoriseret eller registreret revisor. Som revisor for fonden vil der kunne vælges en godkendt revisionsvirksomhed eller en til en godkendt revisionsvirksomhed tilknyttet godkendt revisor. Dette vil skulle fremgå af beslutningen om udpegning af revisor og af registreringen eller anmeldelsen til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system.

Efter det foreslåede vil det være et krav, at en forvaltningsafdeling er godkendt i medfør af arvelovens eller værgemålslovens regler herom.

Det vil ikke være et krav, at fondsmyndigheden godkender udpegning af fondens revisor.

Overtrædelse af stk. 1, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 4.

I henhold til det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.,* skal revisor i en godkendt forvaltningsafdeling være myndig og må ikke være under værgemål efter værgemålslovens § 5, samværgemål efter værgemålslovens § 7 eller have en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter lov om fremtidsfuldmagter.

Efter det foreslåede stk. 2, *2. pkt.,* skal revisor i en godkendt forvaltningsafdeling endvidere være bosat her i landet, Færøerne, Grønland, EU- eller EØS-lande, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

Det foreslåede stk. 2, vil alene gælde revisor i en godkendt forvaltningsafdeling.

Bestemmelserne vil i det væsentligste være en videreførelse af fondslovens § 24, stk. 1 og 2, med den tilføjelse, at revisor ikke må have en fremtidsfuldmagt, som er sat i kraft efter § 7, stk. 1, i lov om fremtidsfuldmagter.

Revisorer, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, vil skulle overholde reglerne i lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder.

Det foreslås i *stk. 3*, at lovens bestemmelser om revisor i øvrigt tilsvarende finder anvendelse på en godkendt forvaltningsafdeling, medmindre andet følger af bestemmelsen.

Efter det foreslåede vil en godkendt forvaltningsafdeling kunne revidere en fonds årsregnskab, uanset om fonden er omfattet af reglerne om forvaltning af fondens midler hørende til de bundne aktiver, jf. lovudkastets § 35.

Efter det foreslåede *stk. 4,* finder lovens bestemmelser om revisor i øvrigt tilsvarende anvendelse på revisorsuppleanter.

En revisorsuppleant vil efter det foreslåede kunne overtage den valget revisors hverv, hvis denne er varigt forhindret i at fuldføre sit hverv, f.eks. ved langvarig sygdom eller dødsfald. Der vil ikke være krav om en ny bestyrelsesbeslutning, hvis revisorsuppleanten indtræder i den valgte revisors sted.

Til § 64

I henhold til den gældende fondslovs § 25, stk. 1, skal revisor revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god regnskabsskik. Revisor skal i den forbindelse foretage en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og dens forhold i øvrigt, herunder overholdelsen af reglerne i denne lov, regler fastsat i medfør af loven samt fondens vedtægt. Revisor skal herunder efterkomme de krav vedrørende revisionen, som måtte blive stillet af fondsmyndigheden.

Det foreslås i *stk. 1,* at revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik.

Bestemmelsen vil videreføre den gældende fondslovs § 25, stk. 1, 1. pkt.

Efter det foreslåede *stk. 2*, skal revisor i forbindelse med revisionen af årsregnskabet foretage en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og forhold i øvrigt, herunder overholdelsen af reglerne i denne lov, regler fastsat i medfør af loven, samt fondens vedtægt.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 25, stk. 1, 2. pkt.

Revisors kritiske gennemgang af fondens regnskabsmateriale og forhold i øvrigt vil bero på en konkret vurdering af fondens forhold m.v.

Revisor vil efter det foreslåede f.eks. skulle påse, at bestyrelsen overholder fondslovens regler om opdeling af fondens kapital i henholdsvis bundne og disponible aktiver, samt vedtægtsmæssige og lovmæssige begrænsninger i at råde over fondens kapital. Revisor vil bl.a. skulle være opmærksom på, at bestyrelsen ikke uddeler i strid med fondens vedtægt og fondsloven i øvrigt. Revisor vil desuden skulle være særligt opmærksom på, at fondens bestyrelse kun med fondsmyndighedens samtykke må foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere. Revisor vil desuden f.eks. skulle påse, at vederlag til bestyrelsesmedlemmer og direktion ikke umiddelbart overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og omfang, og at bestyrelsen ikke uddeler aktiver eller yder lån m.v. i strid med vedtægten og fondsloven.

Revisor skal endvidere efter det foreslåede *stk. 3, 1. pkt.,* påse, om bestyrelsen overholder sine pligter til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller, og om reglerne om forelæggelse og underskrivelse af protokollen er overholdt, hvis revisor fører en sådan.

Den foreslåede bestemmelse vil svarer til erhvervsfondslovens § 73, 1. pkt., hvorefter revisor skal påse, om bestyrelsen overholder sine pligter til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller, og om reglerne om forelæggelse og underskrivelse af revisionsprotokollen er overholdt, hvis revisor fører en sådan.

Bestemmelsen vil medføre, at revisor skal påse en række forhold vedrørende bestyrelsens overholdelse af pligten til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller m.v. Bestyrelsen vil bl.a. efter lovudkastets § 55, stk. 5, være forpligtet til at føre en protokol over forhandlingerne i bestyrelsen, som skal underskrives af samtlige bestyrelsesmedlemmer. Bestyrelsen vil desuden ved en forretningsorden skulle træffe nærmere bestemmelse om udførelsen af bestyrelsens opgaver, jf. lovudkastets § 41, stk. 4. Bestyrelsen vil endvidere skulle udarbejde en fortegnelse over modtagere af uddelinger fra fonden, jf. lovudkastets § 39.

Revisor vil efter det foreslåede skulle påse, at de pågældende dokumenter er oprettet og ajourført i fornødent omfang. Revisor vil derimod ikke skulle foretage en indholdsmæssig prøvelse af dokumenterne.

Revisor vil som udgangspunkt skulle påse det foreslåede i forbindelse med revisionen.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.*, at konstaterer revisor, at de omhandlede krav ikke er opfyldt, skal revisor udfærdige en særskilt udtalelse herom, der indsendes til fondsmyndigheden.

Bestemmelsen vil svare til erhvervsfondslovens § 73, 2. pkt. Det følger heraf, at konstaterer revisor, at de omhandlede krav ikke er opfyldt, skal revisor udfærdige en særskilt udtalelse herom, der indsendes til fondsmyndigheden.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre, at fondsmyndigheden bliver bekendt med de tilfælde, hvor bestyrelsen ikke overholder krav om at føre de i fondsloven nævnte bøger, fortegnelser og protokoller. Revisor vil kunne give bestyrelsen mulighed for at overholde sine pligter, før revisor indsender en udtalelse herom til fondsmyndigheden.

Revisors udtalelse vil efter det foreslåede ikke fritage denne fra en eventuel meddelelsespligt efter lovudkastets § 65.

Det foreslås i *stk. 4, 1. pkt.*, at revisor ved påtegning på årsregnskabet skal bekræfte, at det er revideret.

Efter det foreslåede stk. 4, *2. pkt.*, skal påtegningen indeholde oplysninger om den stedfundne revision og om eventuelle bemærkninger, den har givet anledning til.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 4, vil være en videreførelse af fondslovens § 25, stk. 3.

Det følger af det foreslåede *stk. 5*, at i forbindelse med revisionen af årsregnskabet og den kritiske gennemgang af fondens regnskabsmateriale og forhold i øvrigt skal revisor efterkomme de krav, som fondsmyndigheden stiller.

Efter det foreslåede vil det alene være fondsmyndigheden, som kan stille krav til revisionen af årsregnskabet og den kritiske gennemgang af fondens regnskabsmateriale og forhold i øvrigt, herunder krav om supplerende handlinger eller undersøgelser.

Overtrædelse af stk. 5 vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 4.

Efter det foreslåede *stk. 6* må revisor ikke uberettiget videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.

Ved »uberettiget videregivelse« vil skulle forstås, at der ikke er en tilstrækkelig begrundelse for at videregive den pågældende information, samt at argumenterne for at videregive oplysningen ikke kan retfærdiggøre videregivelsen.

Overtrædelse af stk. 6 vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 6.

Det foreslås i *stk. 7*, at justitsministeren kan fastsætte regler om revision af årsregnskabet, den kritiske gennemgang af fondens regnskabsmateriale og forhold i øvrigt og revisors påtegning.

Til § 65

Det følger af den gældende fondslovs § 25, stk. 4, at har revisionen givet anledning til bemærkninger, eller finder revisor i øvrigt anledning til at påtale fondens forhold, skal revisor indsende meddelelse herom til fondsmyndigheden.

Det foreslås i *stk. 1*, at har revisionen af årsregnskabet jf. § 64, stk. 1, givet anledning til bemærkninger, eller finder revisor i øvrigt anledning til at påtale fondens forhold, jf. § 64, stk. 2 og 3, skal revisor indsende meddelelse herom til fondsmyndigheden.

Revisor skal efter det foreslåede senest give meddelelse om de nævnte forhold til fondsmyndigheden, ved indsendelse af årsregnskabet, jf. dog stk. 2. Det vil ikke være tilstrækkeligt, at revisors meddelelse alene fremgår af årsregnskabet.

Efter det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.,* skal revisor straks give meddelelse til fondsmyndigheden om forhold, som revisor er blevet bekendt med under sit arbejde, og som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører fonden, tilknyttede virksomheder, kreditorer eller medarbejdere.

Det foreslåede vil svare til erhvervsfondslovens § 74, stk. 2, 2. pkt., hvorefter der straks skal gives fondsmyndigheden særskilt meddelelse om forhold, som revisor er blevet bekendt med under sit arbejde, og som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan

ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører fonden, tilknyttede virksomheder, kreditorer eller medarbejdere.

Den foreslåede pligt for revisor til straks at give meddelelse til fondsmyndigheden om forhold, som giver en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar vil sikre fondsmyndigheden et effektivt tilsyn med fonden. Revisor vil efter det foreslåede ikke kunne vente flere dage med at indsende meddelelse til fondsmyndigheden om de nævnte forhold.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.*, at revisor herunder altid skal oplyses om overtrædelser af 1) straffelovens kapitel 28 og skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, og 2) lovgivningen om regnskabsaflæggelse, herunder om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale.

Bestemmelsen vil svare til erhvervsfondslovens § 74, stk. 2, 3. pkt. Det følger heraf, at der altid skal oplyses om overtrædelse af 1) straffelovens kapitel 28 og skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen og 2) lovgivningen om regnskabsaflæggelse, herunder om bogføring og opbevaring af regnskabsmateriale.

Undladelse af at indsende meddelelse efter stk. 1 og 2, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 5.

Til § 66

I henhold til den gældende fondslovs § 25, stk. 2, skal bestyrelse og direktion give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, som denne finder nødvendige, og skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som denne anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

Det foreslås i *stk. 1*, at revisor af medlemmer af fondens ledelse kan kræve de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af fonden.

Revisor vil efter det foreslåede have mulighed for at kræve alle relevante oplysninger af fondens ledelse, som denne finder af betydning for udførelsen af revisors opgaver. Det vil være revisors beslutning, hvilke oplysninger, der er nødvendige.

Efter det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.,* har revisor ret til at deltage i årsregnskabsmødet.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.*, at revisor har pligt til at deltage i dette møde, hvis et eller flere medlemmer af bestyrelsen anmoder revisor herom.

I henhold til det foreslåede stk. 2, vil fondens revisor som udgangspunkt ikke være forpligtet til at deltage i årsregnskabsmødet, medmindre et eller flere medlemmer af bestyrelsen anmoder revisor herom.

Til § 67

I henhold til den gældende fondslovs § 23, stk. 1, skal bestyrelsen sørge for, at fondens regnskab undergives revision, og at der til enhver tid er udpeget en eller flere revisorer.

Efter det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.*, udpeges revisor af bestyrelsen eller i henhold til vedtægten.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at revisor, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder, eller en forvaltningsafdeling, som er godkendt i medfør af arvelovens eller værgemålslovens regler herom, kan udpeges af bestyrelsen eller i henhold til vedtægten.

Ved bestyrelsens udpegning af fondens revisor, vil bestyrelsen skulle beslutte, hvornår revisor skal udpeges, f.eks. på årsregnskabsmødet.

Stifter vil i vedtægten kunne træffe bestemmelse om, at en bestemt godkendt revisor, et godkendt revionsselskab eller en godkendt forvaltningsafdeling skal forestå revisionen, eller give en udpegningsret til sig selv eller tredjemand.

I henhold til det foreslåede stk. 1, *2. pkt.*, udpeges revisor af bestyrelsen for 1 år ad gangen, medmindre vedtægten bestemmer andet.

Det foreslås i stk. 1, *3. pkt.*, at hvis revisor udpeges i henhold til vedtægten, må en sådan udpegningsret alene gælde op til 7 år fra fondens stiftelse.

Bestemmelsen vil medføre, at stifter efter det foreslåede ikke kan udpege revisor for eftertiden, herunder overlade kompetencen til andre end bestyrelsen for eftertiden.

Når den vedtægtsbestemte udpegningsret udløber vil det være bestyrelsen, der udpeger fondens revisor. Der vil ikke være noget til hinder for, at bestyrelsen vælger den samme revisor, som hidtil har været udpeget i henhold til vedtægten.

I det tilfælde, hvor bestyrelsen i den syvårige periode finder, at den i henhold til vedtægten udpegede revisor ikke opfylder sine opgaver og ansvar i forhold til fonden, eller hvis

bestyrelsen af andre grunde finder, at revisor bør afsættes, vil bestyrelsen kunne rette henvendelse til fondsmyndigheden herom.

Efter det foreslåede *stk. 2,* udpeger fondsmyndigheden en revisor, jf. § 63, stk. 1, nr. 1 eller 2, hvis der ingen revisor er i fonden.

Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede kunne udpege fondens revisor, hvis bestyrelsen undlader at udpege en revisor i overensstemmelse med loven og vedtægten, efter at den hidtidige revisor er fratrådt, og hvor der ingen revisorsuppleant er valgt. Den af fondsmyndigheden udpegede revisor vil fungere i den udpegningsperiode, som er fastsat i loven eller vedtægten.

Til § 68

Det følger af den gældende fondslovs § 24, stk. 3, at en revisor kan afsættes af fondsmyndigheden, såfremt revisor ikke opfylder de i § 13, stk. 2-4, nævnte krav, eller såfremt denne ikke opfylder betingelserne i stk. 1 og 2.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.,* at en revisor kan afsættes af den, der har udpeget revisoren eller af fondsmyndigheden.

I henhold til det foreslåede stk. 1, *2. pkt.,* kan en revisor kun afsættes før hvervets udløb, hvis et begrundet forhold giver anledning hertil.

Forslaget i stk. 1, vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 72, stk. 2, hvorefter en revisor kan afsættes af den, der har udpeget revisoren, eller af fondsmyndigheden, samt at en revisor kun kan afsættes før hvervets udløb, hvis et begrundet forhold giver anledning hertil.

Der vil efter det foreslåede skulle foreligge særlige grunde for at afsætte revisor, herunder f.eks. at revisor ikke længere opfylder betingelserne for at være revisor eller i øvrigt har vist sig uegnet, eksempelvis ved manglende meddelelse til fondsmyndigheden.

Efter det foreslåede stk. 1, *3. pkt.,* kan meningsforskelle vedrørende den regnskabsmæssige behandling eller revisionsprocedurer ikke anses for et begrundet forhold.

Den foreslåede bestemmelse vil svare til erhvervsfondslovens § 72, stk. 2, 3. pkt., hvorefter meningsforskelle vedrørende den regnskabsmæssige behandling eller revisionsprocedurer ikke kan anses for et begrundet forhold.

Bestemmelsen vil medføre, at såfremt der opstår meningsforskelle vedrørende den regnskabsmæssige behandling eller revisionsprocedurer, vil dette ikke kunne begrunde revisors afsættelse.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at fratræder revisor, eller ophører revisionen på anden måde, inden revisors hverv udløber, eller skyldes revisorskiftet uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor, skal revisor straks meddele dette til fondsmyndigheden.

Efter det foreslåede stk. 2, *2. pkt.,* skal meddelelsen vedlægges en fyldestgørende forklaring på årsagen til hvervets ophør.

Det foreslåede stk. 2, vil svare til erhvervsfondslovens § 72, stk. 3. Det følger heraf, at fratræder revisor, eller ophører revisionen på anden måde, inden revisors hverv udløber, eller skyldes revisorskiftet uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor, skal revisor straks meddele dette til fondsmyndigheden. Meddelelsen skal vedlægges en fyldestgørende forklaring på årsagen til hvervets ophør.

Revisors underretning til fondsmyndigheden, når denne fratræder eller når revisors hverv på anden måde ophører, inden revisors hverv udløber, eller når et revisorskifte skyldes uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor, vil efter det foreslåede skulle ske uanset om revisorskiftet sker i tide eller utide.

Det foreslåede vil medføre, at der ikke vil være krav om, at revisor skal give meddelelse til fondsmyndigheden, hvis revisors fratræden sker ved udløbet af revisors funktionsperiode, eksempelvis efter et udbud, hvor en anden godkendt revisor, godkendt revisionsvirksomhed, eller godkendt forvaltningsafdeling har vundet opgaven med at revidere fondens årsregnskab.

Uoverensstemmelser mellem bestyrelsen og revisor vil efter det foreslåede være alle former for uenighed, konflikt eller strid, som ikke er af bagatelagtig karakter. Uoverensstemmelser vil f.eks. kunne vedrøre tilrettelæggelse af revisors arbejde, manglende eller fejlagtig opfyldelse af informationsforpligtelser, personstridigheder mellem et eller flere bestyrelsesmedlemmer og revisor eller lignende forhold. Ofte vil det være afgørende, at det fremadrettet ikke vil være hensigtsmæssigt i forhold til fondens interesser at opretholde revisionen af fondens årsregnskab hos den pågældende revisor. Uenighed om revisors vederlag vil som udgangspunkt ikke være en uoverensstemmelse, som skal meddeles fondsmyndigheden. Det vil være den enkelte part, der vurderer, om der er en uoverensstemmelse mellem bestyrelsen og revisor.

Det følger af lovudkastets § 10, stk. 2, at hvis et revisorskifte sker inden hvervets udløb, eller hvis et revisorskifte skyldes uoverensstemmelse mellem bestyrelsen og revisor, skal registreringen eller anmeldelsen til registrering, vedlægges en fyldestgørende forklaring fra bestyrelsen om årsagen til hvervets ophør.

Fondsmyndigheden vil, som følge af, at både bestyrelsen og revisor har pligt til at meddele udskiftning af revisor, som skyldes uoverensstemmelse, kunne anmode revisor eller bestyrelsen om yderligere oplysninger. Fondsmyndigheden vil også kunne indhente forklaring fra en part, som eventuelt ikke indsender en forklaring. Eksempelvis hvis kun revisor indsender en forklaring, vil fondsmyndigheden kunne anmode bestyrelsen herom. En uoverensstemmelse vil i visse situationer være ensidig, hvis blot en af parterne opfatter situationen som sådan.

Såfremt fondsmyndigheden har behov for yderligere forklaring eller redegørelse fra bestyrelsen eller revisor, vil fondsmyndigheden kunne anmode herom.

Det vil bero på de konkrete omstændigheder, hvad der i den konkrete situation vil være en fyldestgørende forklaring.

Til § 69

I henhold til den gældende fondslovs § 26, skal en tiltrædende revisor rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til over for denne at give oplysning om baggrunden for sin fratræden.

Det foreslås i *§ 69,* at en tiltrædende revisor skal rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til over for denne at give oplysning om baggrunden for sin fratræden.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre fondslovens § 26.

Bestemmelsen vil gælde både i tilfælde, hvor revisor afsættes eller fratræder inden udløbet af en funktionsperiode, og hvor revisor fratræder ved funktionsperiodens udløb.

Efter det foreslåede vil den tiltrædende revisor være forpligtet til at kontakte den fratrædende revisor og afkræve denne en fyldestgørende redegørelse for årsagerne til dennes fratræden. Den fratrædende revisor vil tilsvarende være forpligtet til at meddele den tiltrædende revisor den reelle årsag til sin fratræden. Den tiltrædende revisor vil herved komme i besiddelse af oplysninger, der kan være af betydning for dennes overvejelser om overtagelse eller varetagelse af hvervet.

Efter omstændighederne vil redegørelsen også kunne omfatte forhold, der ligger uden for reglerne i fondsloven.

Overtrædelse af bestemmelsen vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 4.

Til § 70

Ifølge den gældende § 32, stk. 1, i fondsloven kan fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen tillade, at en bestemmelse i vedtægten ændres. Det kan herunder tillades, at fonden sammenlægges med andre fonde, eller at en fond, hvis midler ikke står i rimeligt forhold til formålet, opløses ved uddeling af kapitalen. Efter fondslovens § 32, stk. 2, finder bestemmelserne i stk. 1 anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten. Det fremgår endvidere af fondslovens § 32, stk. 3, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at visse vedtægtsbestemmelser kan ændres af bestyrelsen alene.

Det foreslås i *§ 70* at fastsætte regler om vedtægtsændringer efter indstilling fra bestyrelsen.

Med den foreslåede bestemmelse vil der generelt skulle ske en lempelse af kriterierne for, hvornår fondsmyndigheden kan give tilladelse til ændringer af fondens vedtægt, herunder ændring af vedtægtens bestemmelser om fondens formål m.v.

Bestemmelsen vedrører alene ansøgninger om vedtægtsændringer. Ansøgninger om fusion, sammenlægning og opløsning skal efter det foreslåede behandles efter lovudkastets kapitel 9 og 10.

Bestemmelsen vedrører desuden ikke midlertidig dispensation fra en vedtægtsbestemmelse. Sådanne situationer vil skulle behandles efter lovudkastets § 56 om ekstraordinære dispositioner.

For så vidt angår vedtægtsændringer for fonde, der ikke er omfattet af fondslovens anvendelsesområde eller undtaget fra loven og de særlige forhold, der gør sig gældende for disse, henvises til bemærkningerne til lovudkastets § 2.

Efter det foreslåede *stk. 1,* kan fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen tillade, at vedtægten ændres.

Bestemmelsen vil ligesom efter gældende ret indebære, at bestyrelsen ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan ændre vedtægten. Undladelse af at indhente fondsmyndighedens tilladelse til ændring af vedtægten vil medføre, at vedtægtsændringen ikke er gyldig.

En vedtægtsændring vil således alene kunne ske efter indstilling fra fondens bestyrelse.

Det vil dermed påhvile bestyrelsen at ansøge om fondsmyndighedens tilladelse. Bestyrelsen vil i den forbindelse have til opgave at redegøre for og så vidt muligt underbygge begrundelsen for den foreslåede vedtægtsændring, herunder at bestyrelsen med den foreslåede vedtægtsændring sagligt varetager fondens interesser. Hvis bestyrelsen derimod ikke har begrundet hvorfor vedtægtsændringen er hensigtsmæssig for fonden eller lignende, vil fondsmyndigheden således kunne meddele afslag på ansøgningen.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at ændring af bestemmelser om fondens formål og opløsningsformål kan tillades, hvis bestemmelsen ikke eller kun vanskeligt kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssig.

Har eksempelvis ændrede forhold eller samfundsforhold medført, at fondens formål ikke eller kun vanskeligt kan varetages eller er blevet uhensigtsmæssigt, vil der dermed kunne gives tilladelse til, at der foretages en ændring af fondens formål.

Også andre hensyn end ændrede forhold eller samfundsforhold vil dog kunne begrunde, at formålet ikke eller kun vanskeligt kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt. Bl.a. vil skatte- og afgiftsmæssige hensyn til fonden kunne begrunde, at fondens formål er blevet uhensigtsmæssigt. Som eksempel kan nævnes det tilfælde, hvor en fond anmoder om at få ændret eller tilføjet et opløsningsformål for derved at opfylde krav i skattelovgivningen for at opnå skattemæssige fordele for sig selv eller tredjemand, der donerer midler til fonden. Også ændringer i de skatte- og afgiftsmæssige regler m.v. kan begrunde, at fondens formål m.v. tilpasses de ændrede regler. En nedsættelse eller fjernelse af et skattefradrag vil imidlertid ikke være ensbetydende med, at formål der rammes heraf, blot kan ændres eller ophæves med henvisning hertil. Tilsvarende vil et ønske om at foretage væsentlige indskrænkninger af et formål alene med henvisning til skatte- og afgiftsmæssige hensyn ikke være tilstrækkeligt. Desto større ændringer en fondsbestyrelse ønsker at foretage af fondens formål eller opløsningsbestemmelse, desto større vil kravene være til, at fondsbestyrelsen kan påvise, at fondens formål ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt, samt at fondens interesser tilsiger ændringen.

Ved ændring af aktivitetsformål vil der tilsvarende kunne indgå hensyn til fondens driftsmæssige situation, om der er behov for udvikling af fondens drift, herunder om der er tale om ændringer, som er affødt af et behov for nye indtjeningsforhold eller for udgiftsreduktion, samt markedsvilkår og konkurrenceforhold. Også fremtidige økonomiske forventninger og forudsætninger for driften vil kunne indgå i vurderingen af, om en fonds aktivitetsformål ikke eller kun vanskeligt kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssigt.

Ved ændringer af fondens formål og opløsningsformål må ændringen endvidere ikke gå videre, end hvad der er nødvendigt. Har bestyrelsen f.eks. anmodet om ændring af en

vedtægtsbestemmelse om fondens formål, fordi det er vanskeligt at finde uddelingsmodtagere inden for det vedtægtsbestemte formål, og kan fondens bestyrelse påvise, at den har gjort sig de fornødne anstrengelser ved f.eks. at være opsøgende, vil fondsmyndigheden skulle påse, at ændringen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for, at bestyrelsen kan finde nye uddelingsmodtagere m.v. Det vil dog ikke kunne kræves, at det nye formål tillige ligger tæt op ad det gamle eller oprindelige formål.

Efter det foreslåede stk. 2, *2. pkt*., kan ændring af øvrige vedtægtsbestemmelser tillades, hvis ændringen er hensigtsmæssig.

Ved »øvrige vedtægtsbestemmelser« forstås eksempelvis forvaltningsmæssige bestemmelser, der f.eks. vedrører fondens ledelse, bestemmelser om konsolidering af fondens bundne kapital og bestemmelser om anbringelse og bestyrelse af midler hørende til fondens bundne aktiver.

Ved ændringer af øvrige bestemmelser vil fondsmyndigheden bl.a. skulle tage højde for, at fondens bestyrelse som udgangspunkt er nærmest til at vurdere, om den foreslåede ændring er hensigtsmæssig, herunder om den er begrundet i fondens interesser.

Det forudsættes i den forbindelse, at der vil blive givet tilladelse til ændring af vedtægtens forvaltningsmæssige bestemmelser, som har til formål at opdatere vedtægten, så vedtægten er i overensstemmelse med nye krav, der er indeholdt i denne lov. Tilsvarende forudsættes det, at der vil skulle anlægges en lempelig vurdering ved ansøgninger om vedtægtsændringer, som har til formål at bringe vedtægten i overensstemmelse med deklaratoriske bestemmelser i fondsloven, herunder f.eks. at bestyrelsesmedlemmernes funktionsperiode er fire år, medmindre andet er bestemt i vedtægten, jf. lovudkastets § 48, stk. 1.

En vedtægtsændring, som forudsætter, at reglerne om forvaltning af fondens bundne aktiver helt eller delvist skal finde anvendelse, jf. lovudkastets § 35, vil desuden kunne tillades, hvis ændringen er hensigtsmæssig.

Ved ansøgninger om at indsætte en kapitalforbrugsbestemmelse efter fondens stiftelse, jf. herved lovudkastets § 33, vil der i overensstemmelse med hidtidig praksis skulle anlægges en mere indgående vurdering. Det forudsættes, at adgangen hertil vil være begrænset til tilfælde, hvor en kapitalforbrugsbestemmelse ved en fejl ikke er blevet medtaget i vedtægten ved fondens stiftelse, hvor vedtægtsændringen ønskes gennemført kort tid efter fondens stiftelse, og hvor stifter har givet samtykke hertil.

Ved ændring af vedtægtsbestemmelser, der må antages at være tillagt særlig vægt i vedtægten ved fondens stiftelse, vil der – ligesom efter gældende ret og praksis – desuden skulle anlægges en mere indgående vurdering. Det kan eksempelvis være tilfældet ved ændring af fondens navn, hvis fonden bærer stifters navn eller bestemte henvisninger til stifteren eller fondens historie,

eller hvis det fremgår af vedtægten, at den pågældende bestemmelse ikke kan ændres. Dette vil dog ikke i sig selv være til hinder for, at bestemmelsen kan ændres.

Ved ændring af fondens vedtægt efter det foreslåede stk. 2, vil fondsmyndigheden desuden skulle påse, at der ikke sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder eller enkeltpersoners berettigede forventninger om ydelser fra fonden. Dette vil navnlig være relevant ved ansøgninger om ændring af vedtægtsbestemmelser, som tillægger en tredjemand forvaltningsmæssige eller økonomiske rettigheder m.v., f.eks. en rentenydelsesret, udpegningsret til bestyrelsen, eller at dennes samtykke kræves ved visse nærmere angivne beslutninger, jf. dog det foreslåede stk. 3.

Fondsmyndighedens vurdering af en ansøgning om vedtægtsændring, vil skulle tage udgangspunkt i fondens gældende vedtægt med eventuelle ændringer, der er godkendt af fondsmyndigheden, og de dokumenter, der knytter sig hertil. Også fondens oprindelige vedtægt og de dokumenter, der knytter sig hertil, vil dog kunne indgå som et moment i fondsmyndighedens vurdering af, om der kan gives tilladelse til ændring af fondens vedtægt.

Det grundlæggende fondsretlige krav om, at stifter uigenkaldeligt skal have udskilt fondens formue fra sin egen formue, indebærer, at stifters ønsker med fonden må komme til udtryk i forbindelse med affattelsen af vedtægten eller dokumenter, der knytter sig hertil. Hvis stifter er i live, vil det dog også kunne tillægges en vis betydning, hvorvidt stifter støtter eller er modstander af den vedtægtsændring, som bestyrelsen foreslår. Stifters holdning vil dog ikke være afgørende for fondsmyndighedens behandling af bestyrelsens ansøgning om tilladelse til en vedtægtsændring.

Det foreslås i *stk. 3*, at ændring eller fravigelse af forvaltningsmæssige rettigheder, som ifølge vedtægten er tillagt tredjemand, ikke kan foretages uden dennes samtykke, medmindre særlige omstændigheder taler for det.

Ved »forvaltningsmæssige rettigheder« vil der f.eks. skulle forstås en udpegningsret til fondens bestyrelse eller en samtykkeret til ændring af fondens vedtægt. Der vil derimod ikke forstås økonomiske rettigheder, f.eks. en rentenydelsesret eller lignende.

Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede, hvis særlige omstændigheder taler for det, kunne ændre eller fravige tredjemands forvaltningsmæssige rettigheder.

Bestemmelsen vil finde anvendelse både ved bestyrelsens anmodning om at ændre en forvaltningsmæssigbestemmelse, der tillægger tredjemand rettigheder, hvor tredjemand ikke vil samtykke, og ved bestyrelsens anmodning om at fravige tredjemands rettigheder, f.eks. ved en ændring af fondens formål, der kræver tredjemands samtykke, men hvor tredjemand undlader at give samtykke og ikke kan siges at handle loyalt overfor fonden, hvis særlige omstændigheder taler for det.

»Særlige omstændigheder« vil navnlig foreligge, hvor tredjemand ikke loyalt varetager fondens interesse, herunder f.eks. hvor tredjemand ikke samtykker til en vedtægtsændring, der er hensigtsmæssig for fondens drift m.v., hvor der er tale om chikane af fonden eller bestyrelsen, eller hvor bestyrelsen ikke kan opnå kontakt til tredjemand, f.eks. hvis tredjemands sygdom gør denne ude af stand til at give samtykke m.v.

Bestemmelsen vil tilsvarende gælde en stifters eventuelle forvaltningsmæssige rettigheder.

Ifølge det foreslåede *stk. 4*, finder stk. 1 anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 32, stk. 2.

Efter det foreslåede vil fondsmyndighedens samtykke være påkrævet, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

Til § 71

Efter den gældende § 33, stk. 1, i fondsloven kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig. Ifølge fondslovens § 33, stk. 3, kan fondsmyndigheden beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, hvis den strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

Det foreslås i *stk. 1*, at fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen kan beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 33, stk. 1.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden kunne gribe ind, hvor der er helt åbenbart behov for ændring af fondens vedtægt, men hvor bestyrelsen ikke vil medvirke til at gennemføre de nødvendige ændringer.

En vedtægtsændring efter det foreslåede vil være et ekstraordinært skridt, som kun bør foretages, når behovet for en ændring er klart manifesteret. Det vil navnlig være relevant for fondsmyndigheden at anvende muligheden for at foretage en vedtægtsændring efter det foreslåede, hvis fondsmyndigheden gennem sit løbende tilsyn konstaterer et forhold af en sådan karakter, at der bør foretages en vedtægtsændring.

Ændringer af vedtægtens bestemmelser vil i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper alene kunne gennemføres efter forhandling med fondens bestyrelse.

Ændring af en vedtægtsbestemmelse vil alene kunne komme på tale, hvis bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig. I overensstemmelse med bemærkningerne til lovudkastets § 70 vil der skulle anlægges en strengere vurdering ved ændringer af fondens formål, herunder fondens aktivitetsformål og opløsningsformål, end ved ændringer af øvrige bestemmelser.

Efter det foreslåede *stk. 2*, kan fondsmyndigheden beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, hvis den strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 33, stk. 3.

Anvendelsen af den foreslåede bestemmelse vil navnlig være aktuel, hvor det ved fondens stiftelse eller senere konstateres, at en vedtægtsbestemmelse strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

Ved oprettelsesdokumentet forstås et egentligt stiftelsesdokument, et gavebrev, et testamente eller lignende. Det bemærkes vedrørende testamenter, at en bobestyrer kan være tillagt kompetence til at ændre udformningen af et formål f.eks. for at opnå boafgiftsfritagelse, ligesom et testamente er genstand for de almindelige regler om testamentsfortolkning.

Det foreslåede i stk. 1 og 2 vil finde anvendelse uanset om tredjemand, der er tillagt forvaltningsmæssige rettigheder i vedtægt, modsætter sig en ændring af fondens vedtægt, når bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig, eller hvis bestemmelsen strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

Til § 72

Ifølge den gældende fondslovs § 32, stk. 1, kan fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen tillade, at en bestemmelse i vedtægten ændres. Det kan herunder tillades, at fonden sammenlægges med andre fonde, eller at en fond, hvis midler ikke står i rimeligt forhold til formålet, opløses ved uddeling af kapitalen. Efter § 32, stk. 2, finder bestemmelserne i stk. 1 anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

Det foreslås i *§ 72* at fastsætte regler om fusion mellem fonde omfattet af fondslovens anvendelsesområde, fusion mellem fonde omfattet af fondsloven og erhvervsdrivende fonde omfattet af erhvervsfondsloven, samt sammenlægning mellem fonde omfattet af fondsloven og andre ikke-omfattede og undtagne fonde, efter indstilling fra bestyrelsen.

Med den foreslåede bestemmelse sigtes der generelt til, at der sker en lempelse af kriterierne for fondsmyndighedens tilladelse til fusion mellem fonde, der er omfattet af fondslovens

anvendelsesområde, og dermed også en opblødning af administrativ praksis for tilladelse til fusion.

Den foreslåede bestemmelse vil alene vedrøre ansøgninger om fusion og sammenlægning. Ansøgninger om vedtægtsændring og opløsning skal efter det foreslåede behandles efter lovudkastets kapitel 8 og 10.

Det foreslås i *stk. 1*, at fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen i hver af de fusionerede fonde kan tillade, at en fond fusioneres med en eller flere andre fonde efter kriterierne nævnt i nr. 1 eller 2.

Der vil efter det foreslåede alene kunne gives tilladelse til, at en fond fusionerer med en eller flere andre fonde omfattet af denne lov. Der vil derimod ikke kunne gives tilladelse til, at en fond fusionerer med en forening. Ønsker en forening at donere midler m.v. til en fond, vil dette skulle behandles efter de relevante regler, herunder reglerne om fondes modtagelse af gaver.

Den foreslåede bestemmelse vil ligesom efter gældende ret medføre, at en fonds bestyrelse ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan lade fonden indgå i en fusion med en eller flere andre fonde. Undladelse af at indhente fondsmyndighedens tilladelse til fusion vil medføre, at fusionen ikke er gyldig.

Ved afgørelse af, om en tilladelse til fusion kan meddeles, vil fondsmyndigheden bl.a. skulle påse, om fusionen må antages at være i fondenes interesse. Om en fusion må antages at være i fondenes interesse vil navnlig skulle afgøres ud fra den begrundelse, som bestyrelsen i hver af de fusionerende fonde har givet som led i ansøgningen om fusion. Fondsmyndigheden vil således i den forbindelse skulle påse, at fusionen ikke sker som led i varetagelse af uvedkommende interesser, herunder f.eks. bestyrelsens, stifters eller andre nærtståendes personlige interesser eller lignende.

Fondsmyndigheden vil endvidere skulle påse, at fusionen ikke strider imod fondenes vedtægt. Strider fusionen mod en af de fusionerende fondes vedtægt, vil denne fond skulle ansøge om vedtægtsændring, jf. lovudkastets § 70.

Efter det foreslåede stk. 1, *nr. 1*, kan fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen i hver af de fusionerede fonde tillade, at en fond fusioneres med en eller flere andre fonde, hvis fondene har samme eller beslægtede formål.

Udtrykket »beslægtede« vil skulle forstås bredt. Det vil ikke være et krav, at fondenes formål har en kvalificeret sammenhæng, hvis blot fondenes formål har en eller flere fællesnævnere, f.eks. at yde støtte inden for samme emne eller udføre beslægtede aktiviteter. Formålene vil

således kunne være beslægtede, hvis fondene har samme (uddelings)berettigede personkreds, eller hvis fondene har til formål at yde støtte til formål inden for samme emne eller aktivitet.

Efter det foreslåede vil f.eks. et formål om at yde støtte til forskning i odontologi være beslægtet med et formål om at yde støtte til tandlægestuderendes studier i udlandet, idet fondene har til formål at yde støtte inden for samme emne. Tilsvarende vil formål om f.eks. at yde støtte til henholdsvis udsatte unge og unges uddannelse som udgangspunkt være beslægtede, idet der ydes støtte til samme berettigede personkreds.

Om formålene er beslægtede vil imidlertid altid bero på en konkret vurdering af de angivne formål, herunder eventuelt med inddragelse af øvrige bestemmelser i fondenes vedtægt, som kan have betydning for forståelsen af formålene, og eventuelle relevante dokumenter, der knytter sig til fondenes vedtægt.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 2*, at fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen i hver af de fusionerede fonde kan tillade, at en fond fusioneres med en eller flere andre fonde, hvis fondenes kapital eller andre særlige forhold taler herfor.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden efter en konkret vurdering kunne tillade en fusion, selv om de deltagende fonde ikke har samme eller beslægtede formål. Fondsmyndigheden vil i den forbindelse navnlig kunne inddrage hensyn til størrelsen af fondens kapital eller andre særlige forhold, der taler for en fusion.

Der vil således navnlig kunne gives tilladelse til fusion, hvis der er tale om en mindre fond, og fusionen må antages at medføre, at de deltagende fondes formål vil blive bedre varetaget ved fusionen. Ved »mindre fonde« forstås i denne henseende fonde, som har en begrænset kapital. Der vil i den forbindelse ikke kunne sættes en fast grænse for, hvornår en fond har en begrænset kapital. Tilladelse bør dog alene gives, hvis det må antages, at de deltagende fondes formål vil blive bedre varetaget ved fusionen. Det må eksempelvis antages at være tilfældet, hvis bestyrelsen kan redegøre for, at fusionen vil forbedre muligheden for at opnå afkast, som kan anvendes til uddelinger eller lignende, eller at fusionen vil medføre besparelser i omkostninger til administration m.v., som i stedet vil kunne anvendes til realisering af formålet.

Også fonde, som har en stor eller større kapital, men hvis kapital ikke står i rimeligt forhold til formålet, vil efter en konkret vurdering kunne opnå tilladelse til fusion, hvis fusionen må antages at medføre, at fondens formål vil blive bedre varetaget ved fusionen. Om en fonds kapital står i rimeligt forhold til formålet vil bero på en konkret og individuel vurdering af fondens kapital sammenholdt med fondens formål, jf. nærmere herom i lovudkastets § 81.

Fondsmyndigheden vil desuden kunne tillade en fusion, hvis andre særlige forhold taler herfor, herunder f.eks. hvis fondene deler flere fælles grundlæggende forhold. Der vil ved

fondsmyndighedens vurdering heraf bl.a. kunne lægges vægt på, om fondene har samme stifter, om der er en tæt familiemæssig tilknytning mellem fondenes stiftere, eller om der er fælles grundlæggende kriterier i fondenes formål, f.eks. hvis fondene virker eller yder støtte inden for samme geografiske område. Der vil dog ikke kunne lægges vægt på, om der er personsammenfald mellem fondenes bestyrelser.

Der vil ikke kunne gives tilladelse til fusion efter det foreslåede stk. 1, hvis fondenes formål er uforenelige, det vil sige modstridende. Det må antages, at der vil være tale om relativt få fonde, som har uforenelige formål. Som eksempel på uforenelige formål kan eksempelvis nævnes henholdsvis støtte til grøn energi og støtte til fossile brændstoffer. Som eksempel på uforenelige formål kan endvidere nævnes henholdsvis støtte til forebyggelse af lungekræft og støtte til tobaksindustrien.

Såfremt der er tale om en fusion mellem fonde, som efter det foreslåede stk. 1, nr. 1, ikke har samme formål, vil formålet i den fortsættende fond skulle omfatte formålet i den ophørende fond i et sådant omfang, at der i forbindelse med fusionen ikke sker indskrænkninger i aktuelle rettigheder og enkeltpersoners berettigede forventninger om ydelser i den ophørende fond. Bestyrelsen vil skulle redegøre nærmere herfor i den fælles fusionsredegørelse overfor fondsmyndigheden.

Fondsmyndigheden vil endvidere ved en tilladelse efter det foreslåede stk. 1, skulle påse, at vedtægten for den fortsættende eller nystiftede fond indeholder en angivelse af de fusionerede fondes navne og kapital på fusionstidspunktet, f.eks. i form af en præambel i den fortsættende eller nystiftede fonds vedtægt.

Hvis fusionen efter det foreslåede stk. 1 indebærer en formålsudvidelse i den fortsættende fond, vil en sådan formålsudvidelse kunne ske samtidigt med fusionen, hvis udvidelsen kan tillades efter reglerne om vedtægtsændringer, jf. lovudkastets § 70.

Efter det foreslåede *stk. 2*, kan fondsmyndigheden efter stk. 1, nr. 1 tillade, at en fond fusioneres med en erhvervsdrivende fond omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, jf. § 2, stk. 1, nr. 4.

Fondsmyndighedens tilladelse vil alene blive meddelt fonden, som er omfattet af denne lov. Det forudsættes således, at en erhvervsdrivende fond vil skulle indhente tilladelse efter de gældende regler herom i erhvervsfondsloven.

Det vil bero på en vurdering af den nystiftede eller fortsættende fonds forhold, om denne efter fusionen vil være omfattet af denne lov eller erhvervsfondsloven. Det forudsættes, at bestyrelserne for de fusionerende fonde i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til fusion vil redegøre for fusionens konsekvenser, herunder for den nye eller fortsættende fonds forhold.

Det foreslås i *stk. 3*, at fondsmyndigheden efter stk. 1, nr. 1 kan tillade, at en fond sammenlægges med en eller flere fonde, der ikke er omfattet af loven efter § 2, stk. 1, nr. 1-3 og 5-7, og en eller flere fonde, der er undtaget fra loven efter § 2, stk. 2.

Fondsmyndighedens tilladelse vil alene blive meddelt fonden, som er omfattet af denne lov. Det forudsættes således, at fonde, der ikke er omfattet af loven efter § 2, stk. 1, nr. 1-3 og 5-7 eller som er undtaget fra loven efter § 2 stk. 2, tilsvarende skal indhente tilladelse til sammenlægning hos fondens tilsynsmyndighed.

Hvorvidt ikke-omfattede eller undtagne fonde vil kunne opnå tilladelse til sammenlægning med fonde, der er omfattet af denne lov, vil bero på de regler, der gælder for de pågældende fonde, herunder efter omstændighederne de almindelige fondsretlige og permutationsretlige grundsætninger. Er Justitsministeriets samtykke påkrævet efter de almindelige fondsretlige og permutationsretlige grundsætninger, vil det bero på disse regler, om samtykke kan meddeles.

En sammenlægning vil efter det foreslåede skulle ske ved, at den eller de ophørende fondes, herunder ikke-omfattede og undtagne fondes, aktiver og forpligtelser som helhed overdrages til en anden eksisterende fond.

Det vil bero på en vurdering af den fortsættende fonds forhold, om denne efter sammenlægningen vil være omfattet af denne lov. Det forudsættes, at bestyrelserne for de deltagende fonde i forbindelse med ansøgning om tilladelse til sammenlægning vil redegøre for sammenlægningens konsekvenser, herunder for den fortsættende fonds forhold.

Det foreslås i *stk. 4*, at fondsmyndigheden kan fastsætte vilkår for tilladelse efter stk. 1-3.

Den foreslåede bestemmelse vil navnlig medføre, at fondsmyndigheden vil kunne betinge en tilladelse til fusion af, at der i vedtægten for den nystiftede eller fortsættende fond indsættes en fordelingsnøgle. En fordelingsnøgle vil sikre, at der ikke sker en sådan sammenblanding af midlerne, at overskuddet, der stammer fra den eller de ophørende fonde, alene uddeles i overensstemmelse med formålet i den nye eller fortsættende fond.

Fondsmyndighedens beslutning om at betinge en tilladelse til fusion af, at der i vedtægten for den nystiftede eller fortsættende fond indsættes en fordelingsnøgle, vil bl.a. være relevant i det tilfælde, hvor fondenes formål er beslægtede, men hvor formålene alligevel er så forskellige, at en fordelingsnøgle må anses for hensigtsmæssig for den fortsatte varetagelse af formålene, eller hvor fondenes kapital eller andre særlige forhold taler herfor.

Det forudsættes, at en fordelingsnøgle vil skulle fastsættes i procent ud fra forholdet mellem fondenes formål og kapital på fusionstidspunktet.

Det foreslås i *stk. 5,* at bestemmelserne i stk. 1-3 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at beslutte, at fonden kan indgå i en fusion eller sammenlægning.

Bestemmelsen vil medføre, at fondsmyndighedens tilladelse til fusion og sammenlægning er påkrævet, selv om andet er bestemt i vedtægten.

Til § 73

Den gældende fondslov indeholder ikke regler om fondens opløsning ved sammenlægning.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at ved fusion efter § 72, stk. 1 kan en ophørende fond efter bestemmelserne i dette kapital opløses uden for reglerne i lovens kapitel 10 ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til en anden fond.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til § 91, stk. 1, 1. pkt., i erhvervsfondsloven. Det fremgår af denne bestemmelse, at en erhvervsdrivende fond efter bestemmelserne i lovens kapitel 11 kan opløses uden likvidation ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til en anden erhvervsdrivende fond.

Bestemmelsen vil præcisere, at fusion kan ske i form af såkaldt uegentlig fusion, det vil sige ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til en anden eksisterende fond. Dermed vil en fond, som led i en fusion med en anden fond kunne ophøre efter reglerne i lovudkastets kapitel 9 om fusion, og det vil dermed ikke være reglerne om opløsning i lovudkastets kapitel 10, der finder anvendelse.

Sker fusionen ved uegentlig fusion, vil der være en formodning for, at det er den ældste eller største af de fonde, der indgår i fusionen, som skal være den fortsættende fond. Såfremt det er den ældste eller største fond, der skal ophøre ved fusion, vil det kræve bestyrelsernes nærmere begrundelse herfor. Fondsmyndigheden vil i det tilfælde skulle påse, at der ikke sker omgåelse af fondslovens regler.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at det samme gælder, når to eller flere fonde sammensmeltes til en ny fond.

Forslaget vil med de fornødne tilpasninger svare til § 91, stk. 1, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf det fremgår, at det samme gælder, når to eller flere erhvervsdrivende fonde sammensmeltes til en ny fond.

Bestemmelsen vil fastslå, at stk. 1, 1. pkt., også gælder ved såkaldt egentlig fusion, det vil sige hvor der sker en sammensmeltning af de deltagende fonde til en ny fond, der opstår som led i

fusionen. Også i dette tilfælde vil der således ske en overdragelse af de ophørende fondes aktiver og forpligtelser som helhed til den nye fond.

Sker fusionen ved egentlig fusion, vil fondsmyndigheden påse, at betingelserne for at stifte en ny fond er opfyldt.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at ved fusion efter § 72, stk. 2, kan en fond efter bestemmelserne i dette kapitel opløses uden for reglerne i lovens kapitel 10 ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til en erhvervsdrivende fond omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde.

Efter den foreslåede bestemmelse vil en fonds fusion med en erhvervsdrivende fond kunne ske i form af såkaldt uegentlig fusion, det vil sige ved overdragelse af fondens aktiver og forpligtelser som helhed til en eksisterende erhvervsdrivende fond omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde. Dermed vil en fond som led i en fusion med en erhvervsdrivende fond kunne ophøre efter reglerne i lovudkastets kapitel 9 om fusion. Det vil dermed ikke være reglerne om opløsning i lovudkastets kapitel 10, der finder anvendelse.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.,* at det samme gælder, når en eller flere fonde sammensmeltes med en eller flere erhvervsdrivende fonde omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde til en ny fond omfattet af denne lov eller lov om erhvervsdrivende fonde.

Bestemmelsen vil fastslå, at stk. 2, 1. pkt., også gælder ved såkaldt egentlig fusion, det vil sige hvor en eller flere fonde, der er omfattet af denne lov, sammensmeltes med en eller flere fonde, der er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, til en ny erhvervsdrivende fond omfattet af erhvervsfondsloven eller en ny fond omfattet af denne lov.

Det foreslås i *stk. 3,* at overdragelserne efter stk. 1 og 2 gennemføres uden kreditorernes samtykke.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at fusion mellem fonde, og fusion mellem fonde og erhvervsdrivende fonde, vil ske ved universalsuccession.

Den fortsættende eller nystiftede fond vil dermed indtræde i alle rettigheder og forpligtelser, som den eller de ophørende fonde havde opnået eller påtaget sig, uden at kreditorernes samtykke er påkrævet. Dette vil gælde, uanset om den fortsættende eller nystiftede fond er omfattet af denne lov eller af lov om erhvervsdrivende fonde.

Til § 74

Efter fondsloven gælder der ikke særlige regler for den ophørende fonds årsregnskab.

Det foreslås i *§ 74*, at hvis en fond, der ophører som led i fusionen, har afsluttet et regnskabsår inden tidspunktet, hvor fondens rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået til en fortsættende fond, og bestyrelsen endnu ikke har godkendt årsregnskabet for denne regnskabsperiode, skal bestyrelsen godkende årsregnskabet for denne regnskabsperiode senest samtidig med beslutningen om fusion.

Forslaget vil med de fornødne tilpasninger svare til § 91, stk. 5, i erhvervsfondsloven. Det fremgår heraf, at hvis en ophørende fond har afsluttet et regnskabsår inden tidspunktet, hvor den ophørende fonds rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået til den fortsættende fond, og bestyrelsen endnu ikke har godkendt årsrapporten for denne regnskabsperiode, skal bestyrelsen godkende årsrapporten for denne regnskabsperiode senest samtidigt med beslutningen om fusion.

Den foreslåede bestemmelse vil gælde uanset om der sker en egentlig eller uegentlig fusion.

Med bestemmelsen foreslås det, at en fusion mellem fonde alene vil omfatte de regnskabsperioder, der er afsluttet inden fusionens regnskabsmæssige virkningstidspunkt. Det regnskabsmæssige virkningstidspunkt vil således angive, hvornår den eller de ophørende fondes aktiver og forpligtelser regnskabsmæssigt overgår til den fortsættende fond, og den eller de ophørende fonde må således ikke aflægge årsregnskab for en periode, som ligger efter fusionens regnskabsmæssige virkningstidspunkt.

En fusion vil efter det foreslåede kunne tillades med regnskabsmæssig tilbagevirkende kraft, dog tidligst fra begyndelsen af det regnskabsår, hvor fondsmyndigheden tillader fusionen.

Bestemmelsen vil medføre, at hvis en fusion skal have regnskabsmæssig virkning pr. 1. januar 2026, og den eller de ophørende fonde har kalenderåret som regnskabsår, vil fondenes sidste årsregnskab omfatte 2025, og årsregnskabet for 2025 vil skulle være godkendt af bestyrelsen senest samtidigt med, at der træffes beslutning om gennemførelse af fusionen. Den eller de ophørende fonde skal derimod ikke aflægge årsregnskab for 2026. Dette vil gælde, uanset om beslutningen om fusionens gennemførelse f.eks. først træffes den 1. april 2026, hvis fusionens regnskabsmæssige virkningstidspunkt er fastsat til den 1. januar 2026.

Til § 75

I henhold til gældende ret indeholder fondsloven ikke bestemmelser om fremgangsmåden ved sammenlægning.

Det foreslås i *stk. 1,* at bestyrelserne i de fusionerende fonde opretter og underskriver i forening en fælles fusionsredegørelse, der skal indeholde oplysning og bestemmelser om 1) fondenes navne og binavne, herunder om den ophørende fonds navn eller binavn skal indgå som binavn

for den fortsættende fond, 2) fondenes hjemsted, 3) tidspunktet, fra hvilket en ophørende fonds rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået, jf. stk. 2, 4) enhver særlig fordel, der gives medlemmerne af ledelserne, stifterne eller andre, og 5) en begrundelse for fusionen med henblik på tilladelse i henhold til § 72, stk. 1, samt en redegørelse for eventuelle ændringer af den fortsættende fonds vedtægt, jf. § 70.

Forslaget vil med de fornødne tilpasninger svare til § 92, stk. 1, i erhvervsfondsloven. Ifølge denne bestemmelse opretter og underskriver bestyrelserne i de fusionerende fonde i forening en fælles fusionsredegørelse, der skal indeholde oplysning og bestemmelser om 1) fondenes navne og binavne, herunder om den ophørende fonds navn eller binavn skal indgå som binavn for den fortsættende fond, 2) fondenes hjemsted, 3) tidspunktet, fra hvilket en ophørende fonds rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået, jf. stk. 2, 4) enhver særlig fordel, der gives medlemmerne af ledelserne, stifterne eller andre, og 5) en begrundelse for fusionens hensigtsmæssighed for hver af de deltagende fonde med henblik på tilladelse i henhold til § 96, herunder en redegørelse for fusionens konsekvenser for opfyldelsen af den enkelte fonds formål, og hvordan de fusionerende fondes formål er beslægtede.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at bestyrelserne i de fusionerende fonde i forening skal udarbejde og underskrive en fælles fusionsredegørelse. Fusionsredegørelsen vil primært skulle indgå i fondsmyndighedens vurdering af, om fusionen kan tillades, jf. § 72, stk. 1, samt om eventuelle ændringer af den fortsættende fonds vedtægt kan tillades efter lovudkastets § 70.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at den fælles fusionsredegørelse skal være underskrevet senest ved udløbet af det regnskabsår, hvori tidspunktet for fusionens regnskabsmæssige virkning, jf. stk. 1, nr. 3, indgår.

Forslaget vil svare til § 92, stk. 2, 1. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf fremgår, at den fælles fusionsredegørelse skal være underskrevet senest ved udløbet af det regnskabsår, hvori tidspunktet for fusionens regnskabsmæssige virkning, jf. stk. 1, nr. 3, indgår.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.,* at overskrides fristen, vil fusionen ikke kunne registreres.

Forslaget vil svare til § 92, stk. 2, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf det fremgår, at overskrides fristen, vil Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed ikke kunne registrere fusionen.

Den foreslåede bestemmelse vil fastslå, at konsekvensen af en overskridelse af fristen nævnt i stk. 2, 1. pkt., vil være, at fusionen ikke kan registreres.

Til § 76

I henhold til gældende ret indeholder fondsloven ikke bestemmelser om fremgangsmåden ved sammenlægning.

Det foreslås i *stk. 1,* at fondsmyndigheden kan kræve, at en eller flere uvildige sagkyndige vurderingsmænd for hver af de fusionerende fonde udarbejder en skriftlig erklæring om, hvorvidt kreditorerne i den enkelte fond må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondens nuværende situation.

Bestemmelsen vil med visse tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 94, stk. 1, hvoraf det fremgår, at for hver af de fusionerende fonde udarbejder en eller flere uvildige sagkyndige vurderingsmænd en skriftlig erklæring om, hvorvidt kreditorerne i den enkelte fond må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondens nuværende situation.

Efter den foreslåede bestemmelse »kan« fondsmyndigheden kræve, at der udarbejdes en vurderingsmandserklæring, hvorfor der vil være tale om en fakultativ regel. Det forudsættes, at fondsmyndigheden navnlig vil stille krav herom, hvis der efter fondsmyndighedens opfattelse er berettiget grund til at betvivle, at kreditorerne i den enkelte fond antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondens nuværende situation, f.eks. hvis der er usikkerhed om den egentlig værdi af fondenes kapital.

Vurderingsmændene vil efter det foreslåede skulle udarbejde en skriftlig erklæring om, hvorvidt kreditorerne i den enkelte fond må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondens nuværende situation.

Vurderingsmændene vil skulle vurdere, om fusionen medfører, at kreditorerne stilles ringere end efter deres nuværende stilling. Vurderingsmændenes erklæring skal i den forbindelse tage udgangspunkt i en vurdering af de deltagende fondes økonomiske stilling.

Hvis vurderingsmændene finder, at kreditorerne i én eller flere af fondene ikke er tilstrækkeligt sikrede efter fusionen, skal dette entydigt fremgå af erklæringen.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at som vurderingsmænd kan udpeges revisorer, som er godkendt efter lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder.

Efter stk. 2, *2. pkt.,* foreslås det, at hvis de fusionerende fondes bestyrelser ønsker at benytte en eller flere fælles vurderingsmænd, udpeges disse efter bestyrelsernes anmodning af skifteretten på det sted, hvor den fortsættende fond har sit hjemsted.

Det foreslås i stk. 2, *3. pkt.,* at vurderingsmændene skal kunne foretage de undersøgelser, de finder nødvendige, og kan fra stifterne eller ledelsen i de fusionerende fonde forlange de oplysninger og den bistand, som de anser for nødvendige for udførelsen af deres hverv.

I henhold til *stk. 3,* foreslås det, at såfremt fondsmyndigheden kræver, at der for de fusionerende fonde udarbejdes en vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling, er det en betingelse for fondsmyndighedens tilladelse til fusionen, at erklæringen efter stk. 1 positivt udtaler, at kreditorerne i alle de deltagende fonde må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen i forhold til fondenes nuværende situation.

Det vil dermed være en betingelse for fondsmyndighedens tilladelse til fusionen, at vurderingsmandserklæringen positivt udtaler, at kreditorerne i alle de deltagende fonde må antages at være tilstrækkeligt sikrede efter fusionen (positiv kreditorerklæring).

Efter det foreslåede *stk. 4*, skal vurderingsmandserklæringen være modtaget hos fondsmyndigheden senest 4 uger efter, at fondsmyndigheden har anmodet herom.

Til § 77

I henhold til den gældende fondslov er der ikke fastsat bestemmelser fremgangsmåden ved sammenlægning.

Det foreslås i *stk. 1,* at fondsmyndigheden senest 4 uger efter underskrivelsen af den fælles fusionsredegørelse efter § 75 fra hver af de deltagende fonde skal have modtaget 1) anmeldelse af fusionen, 2) dokumentation for bestyrelsens beslutning om fusion, 3) fælles fusionsredegørelse, jf. § 75, og 4) en dateret vedtægt, hvis der som led i fusionen dannes en ny fond eller foretages vedtægtsændringer i den fortsættende fond.

Forslaget vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 95, stk. 1, hvorefter Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed senest 4 uger efter underskrivelsen af den fælles fusionsredegørelse efter § 92 fra hver af de deltagende fonde have modtaget 1) anmeldelse af fusionen, 2) dokumentation for bestyrelsens beslutning om fusion, jf. § 91, stk. 4, 3) fælles fusionsredegørelse, jf. § 92, 4) eventuel mellembalance, jf. § 93, 5) vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling, jf. § 94, og 6) dateret vedtægt, hvis der som led i fusionen dannes en ny fond eller foretages vedtægtsændringer i den fortsættende fond.

Det foreslås i *stk. 2,* at anmeldelsen efter stk. 1 skal inkludere eventuelle konsekvensændringer i de registrerede oplysninger om fonden, for det tilfælde at fusionen tillades af fondsmyndigheden efter § 72, stk. 1.

Bestemmelsen vil svare til § 95, stk. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde, hvorefter anmeldelsen efter stk. 1 skal inkludere eventuelle konsekvensændringer i de registrerede oplysninger om fonden, for det tilfælde at fusionen tillades af fondsmyndigheden efter § 96.

Til § 78

Den gældende fondslov indeholder ikke bestemmelser om indtræden af sammenlægningens retsvirkning.

Det foreslås i *§ 78,* at en fond anses for ophørt, og dens rettigheder og forpligtelser anses for overdraget som helhed til den fortsættende eller nye fond, når 1) tilladelse til fusionen er givet, jf. § 72, stk. 1, og 2) fusionen er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

Forslaget vil svare til retsstillingen efter § 97 i erhvervsfondsloven, hvoraf fremgår, at en ophørende fond anses for opløst, og dens rettigheder og forpligtelser anses for overgået som helhed til den fortsættende eller nye fond, når 1) tilladelse til fusionen er givet, jf. § 96, og 2) fusionen er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

Forslaget vil fastsætte, at retsvirkningerne af fusionen vil indtræde, når tilladelse til fusionen er givet, og fusionen er registreret i Erhvervsstyrelsens it-system.

Til § 79

Den gældende fondslov indeholder ikke bestemmelser om sammenlægningens retsvirkning overfor medkontrahenter.

Det foreslås i *1. pkt.*, at hvis en fond, der opstår som led i en fusion, indgår en aftale, inden fonden er registreret, og er medkontrahenten vidende om, at fonden ikke er registreret, kan medkontrahenten, medmindre andet er aftalt, hæve aftalen, hvis registrering nægtes.

Bestemmelsen vil svare til retsstillingen efter erhvervsfondslovens § 98, 1. pkt., hvoraf fremgår, at hvis en fond, der opstår som led i en fusion, indgår en aftale, inden fonden er registreret, og er medkontrahenten vidende om, at fonden ikke er registreret, kan medkontrahenten, medmindre andet er aftalt, hæve aftalen, hvis registrering nægtes.

En medkontrahent, som er vidende om, at fonden ikke er registreret, vil efter det foreslåede alene kunne hæve aftalen, hvis registreringen nægtes, medmindre andet er aftalt.

Det foreslås i *2. pkt.,* at var medkontrahenten uvidende om, at fonden ikke var registreret, kan denne hæve aftalen, så længe fonden ikke er registreret.

En medkontrahent, som er i god tro, vil dermed kunne hæve en indgået aftale, så længe fonden ikke er registreret.

Til § 80

Efter den gældende fondslovs § 34, kan justitsministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved opløsning eller sammenlægning af fonde.

Det foreslås i *stk. 1*, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved fusion og sammenlægning.

Efter den foreslåede bestemmelse vil der bl.a. kunne fastsættes regler om indsendelse og registrering af oplysninger ved fusion og sammenlægning.

Fastsættelse af nærmere regler om fremgangsmåden ved fusion med fonde, der omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde og sammenlægning med andre ikke-omfattede og undtagne fonde vil skulle ske i dialog med henholdsvis Erhvervsstyrelsen og de relevante tilsynsmyndigheder.

Det foreslås i *stk. 2,* at justitsministeren kan fastsætte regler om spaltning af fonde.

Der vil efter den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler om spaltning af fonde, hvorved forstås opdeling af en fonds samlede kapital. Spaltning kan eksempelvis ske i forbindelse med fusion, eller ved at én fond bliver til to eller flere nye fonde.

Til § 81

Ifølge den gældende § 32, stk. 1, i fondsloven, kan fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen tillade, at en bestemmelse i vedtægten ændres. Det kan herunder tillades, at fonden sammenlægges med andre fonde, eller at en fond, hvis midler ikke står i rimeligt forhold til formålet, opløses ved uddeling af kapital. Efter § 32, stk. 2, finder bestemmelserne i stk. 1 anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

Det foreslås i *§ 81* at fastsætte regler om opløsning af fonden efter indstilling fra bestyrelsen.

Med den foreslåede bestemmelse vil der generelt skulle ske en lempelse af kriterierne for, hvornår fondsmyndigheden kan give tilladelse til opløsning.

Bestemmelsen vedrører alene ansøgninger om opløsning. Ansøgninger om vedtægtsændring, fusion og sammenlægning skal efter det foreslåede behandles efter lovudkastets kapitel 8 og 9.

Det foreslås i *stk. 1,* at fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen kan tillade, at en fond, hvis midler ikke står i et rimeligt forhold til formålet, eller hvis formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt, opløses ved uddeling af fondens kapital.

Der vil efter det foreslåede alene kunne gives tilladelse til opløsning af en solvent fond. Er fonden ikke solvent, vil det være reglerne i lovudkastets § 88, der skal iagttages.

Det foreslåede vil medføre, at bestyrelsen ikke uden fondsmyndighedens tilladelse kan opløse fonden. Undladelse af at indhente fondsmyndighedens tilladelse til opløsning vil medføre, at beslutningen ikke er gyldig.

Beslutningen om, hvorvidt fonden skal opløses, vil skulle træffes af fondens bestyrelse. Det vil være fondens bestyrelse og eventuelle direktion, der vil have ansvaret for, at fonden opløses i overensstemmelse med denne lov og bestemmelser fastsat i medfør af denne lov.

Enhver opløsning vil efter det foreslåede skulle være i fondens interesse. Opløsningen vil således altid skulle ske som led i varetagelse af fondens interesser – og ikke som led i varetagelsen af bestyrelses, stifters eller andres interesser.

Efter det foreslåede vil tilladelse til opløsning kunne meddeles, hvis »fondens midler ikke står i rimeligt forhold til formålet«.

Det vil bero på en konkret og individuel vurdering af fondens formål og midler, om midlerne ikke står i et rimeligt forhold til formålet. Størrelsen af fondens midler vil i den forbindelse ikke i sig selv være afgørende for, om der kan meddeles tilladelse til opløsning. Vurderingen vil bero på en konkret vurdering af fondens midler sammenholdt med fondens formål. Er der tale om en uddelende fond, vil der f.eks. kunne ses på, om fonden kan opnå et tilstrækkeligt afkast til at realisere det eller de formål, der er angivet i vedtægten. Er der tale om en indsamlende fond, vil der f.eks. kunne lægges vægt på, om fondens indtægter er så beskedne eller mangelfulde, at fonden ikke har mulighed for at realisere formålet. Det vil i den forbindelse endvidere kunne indgå i vurderingen, om fondens formål kræver afkast af en vis størrelse, f.eks. hvis der er tale om støtte til forskning eller indkøb af kunst. Er der tale om en aktivitetsfond, vil det tilsvarende skulle vurderes, om fonden har utilstrækkelige midler til at udføre den eller de pågældende aktiviteter.

Vurderingen af fondens midler vil skulle basere sig på en konkret vurdering af fondens samlede kapital. Der vil dermed ikke alene skulle lægges vægt på størrelsen af fondens bundne aktiver, idet bl.a. aktuelle og nært forestående forpligtelser m.v. også vil kunne indgå i vurderingen af fondens midler. Eksempelvis vil der ved afgørelse om opløsning af en fond, som ejer fast ejendom, skulle tages højde for, om fonden har udgifter til drift og vedligeholdelse af ejendommen, som stiller højere krav til fondens afkast.

Da det vil bero på en konkret og individuel vurdering af fondens midler sammenholdt med fondens formål, om der kan gives tilladelse til opløsning, vil der ikke kunne fastsættes en grænse for, hvornår en fonds midler ikke står i et rimeligt forhold til formålet. Også fonde, hvis kapitalgrundlag ud fra en umiddelbar betragtning kan synes stor, vil kunne opnå tilladelse til opløsning, hvis midlerne ikke står i et rimeligt forhold til formålet.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden desuden kunne give tilladelse til opløsning af fonde, hvis »formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt«. Dette vil gælde, uanset om fondens midler i øvrigt står i et rimeligt forhold til formålet.

Fondens formål vil f.eks. ikke kunne efterleves, hvis formålet er blevet opfyldt af fonden selv, eller hvis formålet på grund af ændrede forhold eller samfundsforhold ikke længere er muligt at varetage. Eksempelvis vil der kunne gives tilladelse til opløsning af en fond, som har en formålsbestemmelse om uddeling af midler til en bestemt organisation el.lign., som er ophørt med at eksistere.

Uhensigtsmæssighed vil kunne foreligge, hvis fondens formål f.eks. er vanskeligt at efterleve. Det kan være tilfældet, hvis formålet har et så snævert sigte, at fondens ledelse – trods rimelige bestræbelser herpå – har vanskeligt ved at realisere formålet. Der vil i den forbindelse ikke blive stillet krav om, at formålet er »klart« eller »åbenbart« uhensigtsmæssigt eller lignende.

Er der tale om en fond, hvis formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt, vil en formålsændring i visse tilfælde kunne være et mindre indgribende middel over for fonden, end en egentlig opløsning. Tilsvarende vil en formålsændring eller fusion kunne anvendes som et mindre indgribende middel over for en fond, hvis midler ikke står i et rimeligt forhold til formålet.

Det er imidlertid fondens bestyrelse, der som udgangspunkt vil være nærmest til at vurdere, om det er i fondens interesse at gå frem efter reglerne om vedtægtsændring, fusion eller opløsning.

Bestyrelsen vil ved en indstilling om opløsning af fonden skulle tilkendegive, hvilket tidsrum bestyrelsen forventer at skulle anvende for at uddele fondens kapital. Fondsmyndigheden vil herefter skulle tage stilling til længden af opløsningsperiode. Ved vurderingen heraf vil der skulle lægges vægt på bestyrelsens indstilling, det vil sige det tidsrum, som bestyrelsen forventer at kunne uddele fondens kapital inden for, og fondens forhold i øvrigt, herunder f.eks. om der er tale om en aktivitetsfond, en fond med en større kapital eller en fond med et snævert formål. Der vil dermed ikke i administrativ praksis kunne fastsættes en generel opløsningsperiode.

Fondsmyndigheden vil efter anmodning fra bestyrelsen endvidere kunne forlænge en allerede tilladt opløsningsperiode, hvis det konkret vurderes at være hensigtsmæssigt for fonden.

Tilsvarende vil fondsmyndigheden kunne afslå en forlængelse af opløsningsperioden, hvis dette findes åbenbart uhensigtsmæssigt.

I henhold til det foreslåede *stk. 2* finder stk. 1 anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at opløse fonden.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 32, stk. 1, for så vidt angår opløsning.

Bestemmelsen vil indebære, at fondsmyndighedens tilladelse til opløsning kræves, uanset om vedtægten måtte bestemme noget andet.

Til § 82

Det følger af fondslovens § 33, stk. 2, at fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen kan beslutte, at en fond, hvis midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet, skal sammenlægges med andre fonde eller opløses ved uddeling af kapitalen.

Det foreslås i *§ 82*, at fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen kan beslutte, at en fond, hvis midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet, skal opløses ved uddeling af fondens kapital.

Bestemmelsen vil videreføre fondslovens § 33, stk. 2, for så vidt angår opløsning.

En opløsning vil efter det foreslåede ikke forudsætte en ansøgning fra bestyrelsen.

Hvis fondsmyndigheden vurderer, at en fonds midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet, vil fondsmyndigheden kunne indlede forhandlinger med bestyrelsen om opløsning af fonden. Reagerer bestyrelsen ikke på fondsmyndighedens henvendelse, vil fondsmyndigheden kunne træffe beslutning om opløsning på det foreliggende grundlag.

Det vil være en betingelse for opløsning efter den foreslåede bestemmelse, at fondens midler er »klart utilstrækkelige til at opfylde formålet«. Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede således skulle anlægge en strengere vurdering end efter lovudkastets § 81, om opløsning efter indstilling fra bestyrelsen. En fond vil dermed som udgangspunkt alene kunne opløses, hvis det står klart, at fondens midler er af en sådan størrelse, at fonden ikke kan efterleve sit formål.

Fondsmyndighedens vurdering af, om fondens midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet, vil bero på en konkret vurdering af fondens samlede kapital sammenholdt med fondens formål. Dermed vil størrelsen af fondens kapital ikke i sig selv være afgørende for, om fondens midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet. Det vil i stedet bero på en konkret og individuel vurdering af fondens midler sammenholdt med fondens formål, jf. herved

lovudkastets § 81. Der vil dermed heller ikke kunne fastsættes en grænse for, hvornår fondens midler er klart utilstrækkelige til at opfylde formålet.

Fondsmyndigheden vil efter forhandling med bestyrelsen desuden skulle tage stilling til fondens opløsningsperiode, jf. herved lovudkastets § 81.

Til § 83

Fondsloven indeholder ikke en bestemmelse om uddeling af fondens kapital ved opløsning.

Den foreslåede *§ 83* vil fastsætte regler om, hvordan fondens kapital skal uddeles i forbindelse med en opløsning. Bestemmelsen har til formål at præcisere, at fondens kapital skal uddeles i overensstemmelse med vedtægten. Bestemmelsen vil gælde, uanset om fondsmyndighedens afgørelse om opløsning træffes i medfør af lovudkastets § 81 eller § 82.

Det foreslås i *1 pkt.*, at ved opløsning skal fondens kapital uddeles i overensstemmelse med vedtægtens opløsningsformål.

Bestemmelsen vil fastsætte, at fondens kapital skal uddeles i overensstemmelse med fondens opløsningsformål, hvis vedtægten indeholder angivelser herom.

Det foreslås i *2. pkt.*, at indeholder fondens vedtægt ikke en angivelse af opløsningsformål, skal fondens kapital uddeles i overensstemmelse med vedtægtens formålsbestemmelse.

Bestemmelsen vil indebære, at bestyrelsen vil skulle iagttage vedtægtens almindelige formålsbestemmelse ved uddeling af fondens kapital, hvis vedtægten ikke indeholder nærmere angivelser om opløsningsformål.

Hvis fondens opløsningsformål eller formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssigt i forbindelse med fondens opløsning, vil bestyrelsen kunne uddele fondens kapital til et andet formål efter fondsmyndighedens forudgående godkendelse, uden at der stilles krav om en egentlig vedtægtsændring. Bestyrelsen må dog ikke gå videre, end hvad der er nødvendigt for at få uddelt fondens kapital. Det vil svare til, hvad der gælder ved ændring af vedtægtsbestemmelser om fondens formål og opløsningsformål.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke være til hinder for, at der sker uddeling af kapitalen til en anden fond, herunder en erhvervsdrivende fond. Fonden vil således kunne uddele til en anden fond, herunder en erhvervsdrivende fond, ved opløsning, selv om det ikke fremgår eksplicit af fondens vedtægt, hvis det er i overensstemmelse med fondens vedtægt. Uddeling vil kunne ske til en anden fonds disponible og bundne aktiver eller en erhvervsdrivende fonds frie reserver og grundkapital.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden ikke være til hinder for, at der sker uddeling af kapitalen til f.eks. en forening. Ønsker bestyrelsen at uddele midler til en forening, vil bestyrelsen skulle betinge uddeling af, at midlerne anvendes i overensstemmelse med fondens formål eller opløsningsformål.

Fondens midler vil ikke kunne gå tilbage til fondens stifter samt væsentlige gavegivere eller bidragsydere, jf. lovudkastets § 1, stk. 2 og 3.

Til § 84

Fondsloven indeholder ikke regler om registrering af fondens opløsning.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.,* at beslutning om opløsning skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til § 109, stk. 1, 1. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf det fremgår, at beslutningen om at træde i likvidation skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 12, stk. 1, når betingelserne i § 89, stk. 2, er opfyldt.

Beslutningen om opløsning vil skulle registreres eller anmeldes til registrering senest to uger efter, at beslutningen er truffet, jf. lovudkastets § 18.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.,* at meddelelse om beslutningen senest samtidig med registreringen eller anmeldelsen til registrering til fondsmyndigheden skal sendes til alle fondens kendte kreditorer.

Forslaget vil svare til erhvervsfondslovens § 109, stk. 1, 2. pkt., hvorefter meddelelse om beslutningen senest samtidigt med registreringen eller anmeldelsen til Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed skal sendes til alle fondens kendte kreditorer.

Forslaget vil medføre, at bestyrelsen senest samtidig med registreringen eller anmeldelsen til registreringen til fondsmyndigheden skal sikre, at alle fondens kendte kreditorer får meddelelse om beslutningen om opløsning. Bestyrelsen vil i den forbindelse kunne gøre opmærksom på fristen for at anmelde kravet inden for tre måneder, jf. lovudkastets § 85, stk. 1, eller vælge blot at henvise kreditorerne til Erhvervsstyrelsens it-system, hvor oplysninger om fristen vil fremgå.

Det foreslås i *stk. 2,* at en fond, der er under opløsning, skal beholde sit navn med tilføjelsen »under opløsning«.

Det foreslås i *stk. 3*, at når der er truffet beslutning om opløsning, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra 1) ændring af medlemmer

af fondens ledelse og revisor, og 2) genoptagelse eller fusion, jf. § 87, efter fondsmyndighedens godkendelse.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 109, stk. 3 og 4. Det følger heraf, at når der i en erhvervsdrivende fond er truffet beslutning om at træde i likvidation, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra 1) ændring af likvidator, 2) ændring af revisor, 3) kapitalforhøjelser, 4) ændring af hjemstedsadresse til likvidators adresse, hvis det ikke er muligt at komme i kontakt med fonden på den hidtidige hjemstedsadresse, eller hvis de konkrete omstændigheder undtagelsesvis taler herfor, 5) genoptagelse, jf. § 119, og 6) fusion, jf. § 91, stk. 6, og § 99, stk. 3, og eventuelle bestemmelser udstedt i medfør af § 106. Ændring af likvidator i henhold til stk. 3, nr. 1, kan alene træffes af fondsmyndigheden, jf. § 108, stk. 1. Beslutning om ændring af de i stk. 3, nr. 2-6, nævnte forhold kræver, at likvidator beslutter eller tiltræder ændringerne. Beslutning om ændring af forhold i henhold til stk. 3, nr. 2 og 4-6, skal endvidere godkendes af fondsmyndigheden.

Bestemmelsen vil indebære, at der efter beslutning om opløsning ikke vil kunne ske ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden.

Der vil dog kunne foretages ændringer af de registrerede forhold vedrørende medlemmer af fondens ledelse og revisor.

Med fondsmyndighedens godkendelse, jf. lovudkastets § 87, vil der endvidere kunne ske registrering af, at fonden genoptages eller indgår i en fusion.

Til § 85

Fondsloven indeholder ikke regler om registrering af fondens opløsning eller kreditorers anmeldelse af krav.

Det foreslås i *stk. 1,* at ved registrering og offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system af beslutningen om opløsning opfordres fondens kreditorer til at anmelde deres krav til bestyrelsen senest 3 måneder fra datoen for offentliggørelsen.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 110, stk. 1, hvoraf det fremgår, at ved registrering og offentliggørelse i Erhvervsstyrelsens it-system af bestyrelsens beslutning om at træde i likvidation, jf. § 107, stk. 1, opfordres fondens kreditorer til at anmelde deres krav til likvidator senest 3 måneder fra datoen for offentliggørelse.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovudkastets § 84, stk. 1, 2. pkt., hvorefter bestyrelsen skal give alle fondens kendte kreditorer meddelelse om beslutningen om opløsning.

Ved registrering af beslutningen om opløsning offentliggøres en meddelelse i Erhvervsstyrelsens it-system til fondens kreditorer om, at de inden for 3 måneder skal anmelde deres krav til bestyrelsen.

I henhold til det foreslåede *stk. 2* kan fondens opløsning tidligst optages til slutning, når fristen i stk. 1 er udløbet.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til § 110, stk. 2, i erhvervsfondsloven, hvorefter likvidator tidligst kan optage boet til slutning, når fristen i stk. 1 er udløbet.

Bestemmelsen vil indebære, at fondens opløsning tidligst kan optages til slutning 3 måneder efter offentliggørelsen i Erhvervsstyrelsens it-system. Fristen vil ikke kunne fraviges. En anmeldelse om endelig opløsning, som ligger forud for udløbet af fristen, vil skulle registreringsnægtes.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at kan bestyrelsen ikke anerkende en fordring som anmeldt, skal kreditor gives underretning herom.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til § 110, stk. 3, 1. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf fremgår, at kan likvidator ikke anerkende en fordring som anmeldt, skal kreditor gives underretning herom.

Hvis bestyrelsen bestrider et anmeldt krav, vil bestyrelsen skulle give kreditor meddelelse herom. At en fordring ikke anerkendes som anmeldt vil således betyde, at bestyrelsen helt eller delvist afviser fordringen.

Meddelelse bør ske ved anbefalet brev eller ved anden meddelelsesform, hvor modtagelsen kan dokumenteres med samme grad af sikkerhed. Som en konsekvens af de digitale muligheder vil selve forsendelsesformen ikke i sig selv være af afgørende betydning, såfremt det entydigt kan dokumenteres, at meddelelsen er kommet frem til modtager.

Det forudsættes, at afvisningen vil skulle begrundes, idet kreditor ellers ikke har mulighed for at bedømme, om der er rimelighed i at søge bestyrelsens afgørelse anfægtet.

I henhold til det foreslåede stk. 3, *2. pkt.,* skal kreditor underrettes om, at spørgsmålet skal indbringes for skifteretten på fondens hjemsted senest 4 uger efter underretningens afsendelse, hvis afgørelsen ønskes anfægtet.

Bestemmelsen vil svare til erhvervsfondslovens § 110, stk. 3, 2. pkt., hvoraf fremgår, at kreditor skal underrettes om, at spørgsmålet skal indbringes for skifteretten på fondens hjemsted senest 4 uger efter underretningens afsendelse, hvis afgørelsen ønskes anfægtet.

Det foreslåede vil medføre, at meddelelsen efter 1. pkt. vil skulle indeholde tilkendegivelse om, at såfremt anmeldelsen ønskes opretholdt, skal spørgsmålet indbringes for skifteretten på fondens hjemsted inden 4 uger fra meddelelsens afsendelse.

Det foreslås i *stk. 4,* at fordringer, der anmeldes, efter at fondens opløsning er optaget til slutning, dækkes ved midler, der endnu ikke er uddelt i henhold til vedtægten.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 110, stk. 4, hvorefter fordringer, der anmeldes, efter at boet er optaget til slutning, dækkes ved midler, der endnu ikke er uddelt i henhold til vedtægten.

Forslaget vil medføre, at opfordringen til kreditorerne, jf. stk. 1, ikke vil være præklusiv. Det vil medføre, at fristen på 3 måneder alene skal betragtes som en ordensforskrift således, at bestyrelsen kan tilrettelægge afvikling og endelig uddeling af fondens kapital.

Kreditorer, der anmelder et krav efter fristens udløb, må dog kalkulere med den risiko, at deres krav ikke eller kun delvist kan honoreres, hvis uddeling af fondens kapital er påbegyndt eller muligvis afsluttet. Krav, der anmeldes til likvidator efter fristens udløb, vil således blive dækket med de eventuelt overskydende midler, der endnu ikke er uddelt.

Der er således ikke krav om en omfordeling, hvis uddelingen er påbegyndt på det tidspunkt, hvor kravet anmeldes, medmindre nogle af de kreditorer, der har fået dækket deres krav helt eller delvis ved uddelingen, har været i ond tro. Såfremt det viser sig, at der er yderligere midler til rådighed til uddeling efter udløbet af anmeldelsesfristen til bestyrelsen, vil disse midler således kunne anvendes til betaling af kreditorernes krav, selvom deres krav ikke er anmeldt inden fristens udløb.

Til § 86

I henhold til gældende ret indeholder fondsloven ikke nærmere regler om, hvorledes eller hvornår fondens kapital skal uddeles ved opløsning.

Det foreslås i *stk. 1,* at uddeling af fondens kapital kan foretages, når fristen i § 85, stk. 1, er udløbet og gælden til alle kendte kreditorer er betalt, og når principperne for uddeling af fondens kapital er godkendt af fondsmyndigheden.

Bestemmelsen vil i vidt omfang svare til § 114, stk. 1, i erhvervsfondsloven, hvorefter uddeling af likvidationsprovenu kan foretages, når fristen i § 110, stk. 1, er udløbet og gælden til alle kendte kreditorer er betalt, og når uddeling af likvidationsprovenuet er godkendt af fondsmyndigheden.

Det foreslåede vil medføre, at uddeling af kapitalen ikke vil kunne påbegyndes, før kreditorernes frist for anmeldelse af krav er udløbet, og når gælden til alle kendte kreditorer er betalt. Først herefter vil de resterende midler kunne uddeles i overensstemmelse med lovudkastets § 83.

Endvidere vil uddeling af fondens kapital skulle ske efter fondsmyndighedens godkendelse af principperne herfor. Dette vil ikke nødvendigvis indebære, at fondsmyndigheden vil skulle godkende hver enkelt påtænkt uddeling m.v. Det vil derimod være tilstrækkeligt, at bestyrelsen redegør for de overordnede principper for, hvorledes fondens kapital vil skulle uddeles, samt at fondsmyndigheden kan godkende dette.

Fondsmyndigheden vil i den forbindelse påse, om de påtænkte uddelinger er i overensstemmelse med vedtægten, jf. herved lovudkastets § 83. Mener bestyrelsen, at fondens opløsningsformål eller formål ikke kan efterleves eller er blevet uhensigtsmæssige i forbindelse med fondens opløsning, vil fondsmyndigheden kunne godkende, at bestyrelsen uddeler til andre formål. Fondsmyndigheden vil i den forbindelse skulle påse, at bestyrelsen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at uddele fondens kapital.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.,* at når fondens opløsning er afsluttet, kan bestyrelsen træffe beslutning om endelig opløsning af fonden.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 114, stk. 2, 1. pkt., hvoraf fremgår, at når bobehandlingen er afsluttet, kan likvidator træffe beslutningen om endelig likvidation af fonden.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.,* at opløsningen ikke må afsluttes, før eventuelle tvister i henhold til § 85, stk. 3, er afgjort.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 114, stk. 2, 2. pkt., hvorefter bobehandlingen ikke må afsluttes, før eventuelle tvister i henhold til § 110, stk. 3, er afgjort.

Det foreslåede vil indebære, at hvis der verserer en tvist mellem fonden og en kreditor om et anmeldt krav, vil opløsningen ikke kunne afsluttes, forinden tvisten er afgjort.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.,* at senest 2 uger efter opløsningens afslutning skal dette registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til § 114, stk. 3, 1. pkt., i erhvervsfondsloven, hvoraf fremgår, at senest 2 uger efter likvidationens afslutning skal dette registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system.

Det foreslås i stk. 3, *2. pkt.,* at fondens afsluttende årsregnskab med dokumentation for fondens uddelinger skal følge som bilag til registreringen eller anmeldelsen.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til § 114, stk. 3, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvorefter likvidationsregnskabet med dokumentation for likvidationsprovenuets uddeling skal følge som bilag til registreringen eller anmeldelsen.

Det afsluttende årsregnskab vil skulle tjene som dokumentation for, at fondens kapital er uddelt i overensstemmelse med fondsmyndighedens tilladelse m.v.

Årsregnskabet vil skulle revideres i overensstemmelse med reglerne i lovudkastets kapitel 7 om årsregnskab og revision.

Fondsmyndigheden vil på baggrund af det afsluttende årsregnskab kunne føre tilsyn og kontrol med, at fondens kapital er uddelt i overensstemmelse med reglerne i denne lov, herunder de principper for uddeling, som fondsmyndigheden har godkendt, jf. stk. 1.

Det forudsættes, at der vil være mulighed for at kombinere fondens årsregnskab for et løbende regnskabsår med fondens afsluttende regnskab. Et sådant kombinationsregnskab vil dermed kunne omfatte en længere periode end et sædvanligt regnskabsår, f.eks. 18 måneder. Et kombinationsregnskab vil senest skulle være modtaget hos fondsmyndigheden ved udløbet af indsendelsesfristen for årsregnskabet i det regnskabsår, hvor opløsning afsluttes.

Efter det foreslåede stk. 3, *3. pkt.,* slettes fonden herefter af fondsmyndighedens register.

Bestemmelsen vil indebære, at fonden slettes af fondsregisteret, når opløsning er endeligt afsluttet, og fondens afsluttende årsregnskab er indsendt som bilag til registreringen eller anmeldelsen af fondens opløsning.

Til § 87

Efter gældende ret er der i fondsloven ikke fastsat regler om, at en fond, der er under opløsning, kan genoptages eller indgå i en sammenlægning.

Det foreslås i *stk. 1*, at fondsmyndigheden kan tillade, at en fond, som er under opløsning, genoptages eller indgår i en fusion eller sammenlægning efter reglerne i lovens kapitel 9, såfremt uddeling af fondens kapital ikke er påbegyndt.

Det vil være fondens bestyrelse, der vil skulle anmode fondsmyndigheden om tilladelse til genoptagelse, fusion eller sammenlægning.

Der vil alene kunne gives tilladelse efter det foreslåede, hvis uddeling af fondens kapital ikke er påbegyndt.

Ved genoptagelse af en fond under opløsning vil der skulle udpeges en bestyrelse og en revisor, som opfylder kravene i henhold til denne lov og fondens vedtægt. Desuden vil denne lovs øvrige krav og fondens vedtægt skulle overholdes, hvis fonden genoptages. Fondens revisor vil desuden skulle indsende en opgørelse over fondens kapital til fondsmyndigheden, så fondsmyndigheden kan påse, at uddeling af fondens kapital ikke er påbegyndt.

Om der kan gives tilladelse til fusion eller sammenlægning vil bero på fondsmyndighedens vurdering af, om betingelserne herfor i lovudkastets kapitel 9 er opfyldt.

Efter det foreslåede *stk. 2*, finder stk. 1 tilsvarende anvendelse, hvis de forhold, som har ført til beslutning om opløsning, ikke længere foreligger.

Bestemmelsen vil medføre, at fondsmyndigheden vil kunne tillade, at en fond, som er under opløsning, genoptages eller indgår i en fusion eller sammenlægning efter reglerne i lovudkastets kapitel 9, hvis de forhold, som har ført til beslutning om opløsning, ikke længere foreligger.

Der vil således eksempelvis kunne gives tilladelse til genoptagelse af en fond, hvis fonden modtager en større arv eller gave eller lignende, som medfører, at fonden igen kan varetage formålet, såfremt uddeling af fondens kapital ikke er påbegyndt.

Det foreslås i *stk. 3*, at beslutning om genoptagelse, fusion eller sammenlægning efter stk. 1 og 2 skal registreres eller anmeldes til registrering, jf. § 18.

Beslutningen om genoptagelse eller fusion vil dermed skulle registreres eller anmeldes til registrering i Erhvervsstyrelsens it-system senest 2 uger efter, at beslutningen om genoptagelse eller fusion er truffet.

Til § 88

Fondsloven indeholder ikke regler om fondens overgang til rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Efter det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.*, kan begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs kun indgives på fondens vegne af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

Det foreslåede vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 122, stk. 1, 1. pkt., hvorefter begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs kun kan indgives på fondens vegne af bestyrelsen, fondsmyndigheden eller, hvis fonden er i likvidation, af likvidator.

Bestemmelsen vil ikke regulere det tilfælde, hvor begæring om rekonstruktionsbehandling indgives på andre end fondens vegne, f.eks. hvor en kreditor indgiver konkursbegæring. Disse tilfælde vil være reguleret i konkursloven.

Det foreslåede vil medføre, at begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs efter fondsloven ikke kan indgives på fondens vegne af andre end bestyrelsen eller fondsmyndigheden. Dermed vil eksempelvis en direktør ikke kunne indgive begæring om konkurs på fondens vegne.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at skifteretten giver Erhvervsstyrelsen meddelelse om rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Bestemmelsen vil svare til § 122, stk. 1, 2. pkt., i erhvervsfondsloven, hvorefter skifteretten giver Erhvervsstyrelsen som registreringsmyndighed meddelelse om rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Det foreslås i *stk. 2,* at hvis bestyrelsen finder, at en opløsning ikke vil give fuld dækning til kreditorerne, skal bestyrelsen indgive begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Bestemmelsen vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 122, stk. 2, hvoraf fremgår, at hvis likvidator finder, at likvidationen ikke vil give fuld dækning til kreditorerne, skal likvidator indgive begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Det foreslåede vil regulere bestyrelsens handlepligt, hvis denne finder, at der ikke ved opløsningen gives fuld dækning til fondens kreditorer. Udgangspunktet vil være, at insolvente fonde alene kan opløses ved konkurs efter konkurslovens regler herom. Med visse begrænsninger vil det dog kunne ligge inden for bestyrelsens beføjelser at undersøge mulighederne for gennem særlige aftaler med kreditorerne at afvikle en fond gennem opløsning, selv om der kan være usikkerhed om, hvorvidt fonden vil være solvent i hele opløsningsperioden.

Når konkursdekretet er afsagt, vil det være konkurslovens regler, der regulerer bl.a. ledelsesbeføjelser m.v.

Det foreslås i *stk. 3,* at når der er indgivet konkursbegæring, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra ændringer vedrørende den skifteretsudnævnte revisor eller fusion efter reglerne i lovens kapitel 9.

Det foreslåede vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 122, stk. 4, hvoraf det fremgår, at når der er indgivet konkursbegæring, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra ændringer vedrørende den

skifteretsudnævnte revisor eller fusion, jf. § 91, stk. 8, og eventuelle bestemmelser udstedt i medfør af § 106.

Bestemmelsen vil fastslå, at fonde, der er oversendt til konkursbehandling, ikke vil kunne træffe beslutning om ændringer i registrerede forhold i Erhvervsstyrelsens it-system. Bestyrelsen vil dog have mulighed for at udskifte fondens revisor.

Der vil desuden kunne registreres ændringer, som følger af en beslutning om at deltage i en fusion eller sammenlægning efter reglerne i lovudkastets kapitel 9. Efter disse regler vil det bl.a. være et krav, at fonden opnår fondsmyndighedens tilladelse til at deltage i fusionen eller sammenlægningen.

Det foreslås i *stk. 4,* at i en fond, hvori rekonstruktøren har overtaget ledelsen, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra ændringer vedrørende revisor udpeget af rekonstruktøren.

Bestemmelsen vil svare til § 122, stk. 4, i erhvervsfondsloven, hvoraf fremgår, at i en fond, hvori rekonstruktøren har overtaget ledelsen, kan der ikke træffes beslutning om ændring af de registrerede forhold vedrørende fonden bortset fra ændringer vedrørende revisor udpeget af rekonstruktøren.

Bestemmelsen vil medføre, at der for fonde under rekonstruktion tilsvarende ikke vil gælde et krav om fondsmyndighedens godkendelse ved ændring af fondens revisor.

Til § 89

Fondsloven indeholder ikke regler om fondens overgang til rekonstruktionsbehandling eller konkurs.

Den foreslåede bestemmelse i *§ 89*, vil med de fornødne tilpasninger svare til erhvervsfondslovens § 123.

I henhold til det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.,* skal en fond, der er under rekonstruktionsbehandling, tilføje ordene »under rekonstruktionsbehandling« til sit navn.

Tilsvarende foreslås det i stk. 1, *2. pkt.,* at en fond, der er under konkurs, skal tilføje ordene »under konkurs« til sit navn.

Det foreslås i *stk. 2*, at konkursens slutning registreres i Erhvervsstyrelsens it-system, medmindre andet fremgår af skifterettens meddelelse herom.

Til § 90

Fondsloven indeholder ikke regler om fondens regnskabsaflæggelse og revision under opløsning.

Det foreslås i *§ 90*, at lovens bestemmelser om regnskabsaflæggelse og revision og om årsregnskabets indsendelse til fondsmyndigheden tilsvarende finder anvendelse på fonde under opløsning.

En fond under opløsning vil i medfør af den foreslåede bestemmelse skulle overholde reglerne i lovudkastets kapitel 7 om årsregnskab og revision.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at fonden skal aflægge årsregnskab og indsende dette til fondsmyndigheden, indtil opløsningen er afsluttet. Det vil endvidere indebære, at fondens årsregnskab skal revideres af en godkendt revisor eller en godkendt forvaltningsafdeling. Der vil ikke blive stillet særlige krav til valg af revisor under fondens opløsning. Fondens hidtidige revisor vil således som udgangspunkt kunne fortsætte som revisor efter beslutningen om, at fonden skal opløses.

Det forudsættes, at der vil være mulighed for at kombinere fondens årsregnskab for et løbende regnskabsår med fondens afsluttende regnskab. Et sådant kombinationsregnskab vil dermed kunne omfatte en længere periode end et sædvanligt regnskabsår, f.eks. 18 måneder. Et kombinationsregnskab vil senest skulle være modtaget hos fondsmyndigheden ved udløbet af fondslovens indsendelsesfrist for årsregnskabet i det regnskabsår, hvor opløsning afsluttes.

Til § 91

Efter den gældende fondslovs § 34, kan justitsministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved opløsning eller sammenlægning af fonde.

Det foreslås i *§ 91,* at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved opløsning, herunder om opløsning ved likvidation.

Det foreslåede vil medføre, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved opløsning. Der vil herunder kunne fastsættes nærmere regler om indsendelse og registrering af oplysninger m.v., anmeldelse af krav, aflæggelse af regnskab i forbindelse med opløsning m.v.

Efter det foreslåede vil der endvidere kunne fastsættes regler om opløsning ved likvidation. Bemyndigelsen vil kunne udnyttes ved, at der fastsættes regler om, at opløsning kan ske ved likvidation, hvorved forstås, at der udpeges en eller flere likvidatorer til at forestå fondens

opløsning. Dermed vil de opgaver, der efter denne lov tilkommer bestyrelsen i en fond under opløsning, skulle forestås af en eller flere likvidatorer.

Der vil efter det foreslåede kunne fastsættes nærmere regler om bl.a. udpegning og afsættelse af likvidator og dennes vederlag og likvidators opgaver og beføjelser m.v. i forbindelse med likvidation af fonden. Såfremt at det vurderes, at der er behov for at fastsætte regler herom, vil det være naturligt at tage udgangspunkt i de gældende regler om likvidation i erhvervsfondsloven.

Der vil endvidere kunne fastsættes nærmere regler om indsendelse og registrering af oplysninger m.v. ved en fonds likvidation. Der vil herunder kunne fastsættes regler om registrering af likvidation i Erhvervsstyrelsens it-system.

Til § 92

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke bestemmelser om tilbagebetaling i tilfælde, hvor fonden har foretaget uretmæssige udbetalinger.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at er der sket udbetaling m.v. i strid med bestemmelser i denne lov, skal modtagerne tilbagebetale de modtagne beløb tillige med en årlig rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., med et tillæg af 2 pct.

Ved »udbetaling« forstås enhver udbetaling af fondens midler. Det vil f.eks. omfatte uddeling af legater, tilskud, støtte eller andre midler til personer eller organisationer m.v. Endvidere vil det f.eks. omfatte udbetaling af vederlag til medlemmer af fondens ledelse.

Efter det foreslåede vil det være et krav for, at der kan kræves tilbagebetaling, at udbetalingen er sket i strid med bestemmelser i denne lov. Det vil betyde, at f.eks. uddelinger, som er sket i strid med fondens formål, skal tilbagebetales, jf. herved lovudkastets § 36. Det samme vil f.eks. gælde uddelinger af de bundne aktiver i strid med lovudkastets § 33, eller udbetaling af for højt vederlag til medlemmer af fondens ledelse i strid med lovudkastets § 50, stk. 1.

Såfremt det alene er en andel af et beløb, der er udbetalt i strid med bestemmelser i denne lov, vil det kun være den andel af udbetalingen, der er retsstridig, der skal tilbagebetales. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der er tale om en uddeling, som delvist hidrører fra fondens bundne kapital.

Efter det foreslåede stk. 1, *2. pkt.*, gælder dette dog kun, hvis modtageren indså eller burde have indset, at udbetalingen var ulovlig, jf. dog § 50, stk. 2.

Det foreslåede vil indebære, at hvis modtageren ikke indså eller ikke burde have indset, at udbetalingen var ulovlig, har vedkommende ikke pligt til at tilbagebetale beløbet i medfør af stk.

1, 1. pkt. En modtager, som er i god tro, vil dermed ikke efter det foreslåede stk. 1, 1. pkt., have pligt til at tilbagebetale midler, som fonden uretmæssigt har udbetalt til den pågældende.

Det vil være bestyrelsen, der er ansvarlig for at få midlerne tilbagebetalt til fonden.

Henvisningen til § 50, stk. 2, hvorefter fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag til bestyrelsen, der findes for højt, vil indebære, at kravet om, at modtageren indså eller burde have indset, at udbetalingen var ulovlig, ikke vil gælde ved fondsmyndighedens afgørelse om, at et bestyrelsesmedlem skal tilbagebetale et vederlag, som er fastsat i strid med lovudkastets § 50, stk. 1. Dermed vil fondsmyndigheden kunne træffe afgørelse om, at et bestyrelsesmedlem skal tilbagebetale et vederlag, som er i strid med lovudkastets § 50, stk. 1, uanset om bestyrelsesmedlemmet indså eller burde have indset, at vederlaget var for højt.

Det foreslås i *stk. 2*, at hvis en fond har ydet lån eller stillet sikkerhed for lån i strid med § 38, stk. 2, skal beløbet tilbageføres til fonden sammen med en årlig rente, der er fastsat i § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., med et tillæg af 2 pct., medmindre højere rente er aftalt.

Efter det foreslåede vil stiftere, medlemmer af fondens ledelse, revisorer eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, og de nævnte personers mindreårige børn og den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold, skulle tilbagebetale lån eller sikkerhedsstillelse for lån til fonden.

Det vil være bestyrelsen, der er ansvarlig for at få lånet eller sikkerhedsstillelsen for lånet tilbagebetalt til fonden.

Det følger af det foreslåede *stk. 3*, at kan tilbagebetaling efter stk. 1 eller 2 ikke finde sted, eller har modtageren ikke tilbagebetalingspligt, jf. stk. 1, 2. pkt., er de medlemmer af bestyrelsen, som har medvirket til beslutningen om udbetalingen eller gennemførelsen af denne eller til opstillingen eller godkendelsen af den urigtige regnskabsopgørelse, ansvarlige efter de almindelige erstatningsregler for det tab, som fonden måtte blive påført.

Bestemmelsen om tilbagebetaling af uretmæssige udbetalinger vil ikke have til formål at begrænse anvendelsesområdet for de generelle bestemmelser om erstatningsansvar, jf. lovudkastets § 93. Fondens bestyrelse eller enkelte medlemmer heraf vil således kunne blive erstatningsansvarlig for det tab, som fonden lider, hvis en manglende tilbagebetaling skyldes modtagerens gode tro eller manglende evne eller vilje til at tilbagebetale midlerne til fonden.

Om bestyrelsen eller enkelte medlemmer heraf er erstatningsansvarlige for fondens tab, vil efter det foreslåede bero på en vurdering efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

Det foreslås i *stk. 4*, at sikkerhedsstillelse for lån foretaget i strid med § 38, stk. 2, er bindende for fonden, hvis aftaleparten ikke havde kendskab til, at sikkerheden var stillet i strid med denne bestemmelse.

Til § 93

Det fremgår af fondslovens § 40, stk. 1, at bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, er pligtige at erstatte denne. Efter fondslovens § 40, stk. 2, 1. pkt., finder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende anvendelse med hensyn til revisorer. Er et revisionsselskab valgt til revisor, er både revisionsselskabet og den revisor, hvem revisionen er overdraget, erstatningsansvarlige, jf. fondslovens § 40, stk. 2, 2. pkt. Efter fondslovens § 40, stk. 3, kan erstatningen nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Efter det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.*, er medlemmer af fondens ledelse, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, pligtige at erstatte denne.

Bestemmelsen vil indholdsmæssigt svare til, hvad der gælder efter den gældende fondslovs § 40, stk. 1, og vil ikke medføre ændringer af retstilstanden.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at medlemmer af fondens ledelse, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, er erstatningsansvarlige efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

De enkelte medlemmer af ledelsen vil skulle bedømmes efter samme standard. Det vil dog kunne indgå i vurderingen af, om et medlem af ledelsen har handlet ansvarspådragende, om den pågældende har særlige faglige forudsætninger, som er relevante for ansvarsbedømmelsen.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.*, at det samme gælder, når skaden er tilføjet tredjemand.

Det foreslåede vil medføre, at medlemmer af ledelsen, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet tredjemand skade, vil være erstatningsansvarlige for dette tab i overensstemmelse med stk. 1, 1. pkt.

Ved »tredjemand« forstås personer uden for fonden, herunder bl.a. fondens kreditorer og uddelingsmodtagere m.v.

Efter det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.*, finder stk. 1 tilsvarende anvendelse med hensyn til revisorer og granskningsmænd.

Bestemmelsen vil være en videreførelse af fondslovens § 40, stk. 2, dog således at både godkendte revisorer og godkendte forvaltningsafdelinger, jf. lovudkastets 63, stk. 3, og granskningsmænd vil være omfattet af bestemmelsen.

Bestemmelsen vil således indebære, at godkendte revisor, godkendte forvaltningsafdelinger og granskningsmænd, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden eller tredjemand skade, er erstatningsansvarlige for det tab, som de har påført fonden eller tredjemand.

Ved afgørelsen af, om der er grundlag for et erstatningsansvar mod fondens godkendte revisor eller den godkendte forvaltningsafdeling, navnlig for forsømmelse af de forpligtelser, som påhviler disse, vil reglerne i lovudkastets kapitel 7 om årsregnskab og revision skulle lægges til grund.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.*, at hvis et revisionsselskab er valgt til revisor, er både revisionsselskabet og den revisor, som revisionen er overdraget til, erstatningsansvarlige.

Den foreslåede bestemmelse vil være en videreførelse af fondslovens § 40, stk. 2, 2. pkt.

Efter det foreslåede vil det valgte revisionsselskab hæfte solidarisk med den revisor, til hvem revisionen er overdraget, for den skade, som denne har påført fonden under udførelsen af sit revisorhverv.

Det foreslås i *stk. 3*, at erstatning efter stk. 1 kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Bestemmelsen vil være en videreførelse af fondslovens § 40, stk. 3.

Det forudsættes, at der som udgangspunkt alene vil ske nedsættelse af erstatningen, når der foreligger simpel uagtsomhed. Nedsættelse af erstatning ved grov uagtsomhed forudsættes således alene at kunne ske undtagelsesvist.

Efter det foreslåede vil den person, hvis erstatningsansvar er nedsat, være ansvarlig med det nedsatte beløb.

Er der flere erstatningsansvarlige, vil en af de erstatningsansvarlige, såfremt denne har betalt den fulde erstatning, kunne afkræve hver enkelt af de medansvarlige dennes del, under hensyntagen til størrelsen af den skyld, der påhviler hver enkelt.

Til § 94

Efter den gældende § 41 i fondsloven, kan beslutning om anlæggelse af søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer eller tredjemand træffes af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

Det foreslås i *stk. 1*, at beslutning om anlæggelse af søgsmål efter § 93, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, mod medlemmer af ledelsen, revisorer, granskningsmænd eller tredjemand kan træffes af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

Den foreslåede bestemmelse angiver en udtømmende opregning af, hvem der ved fondens tab vil kunne anlægge søgsmål på fondens vegne. Det vil herefter alene være bestyrelsen og fondsmyndigheden, der har denne kompetence.

Bestemmelsen vil alene gælde ved erstatningssøgsmål mod medlemmer af ledelsen, godkendte revisorer, godkendte forvaltningsafdelinger, granskningsmænd eller tredjemand som følge af tab, der er påført fonden.

Det forudsættes, at det som udgangspunkt vil være bestyrelsen, der har ansvaret for at træffe beslutning om anlæggelse af søgsmål om erstatning. Ved bestyrelsens vurdering af, hvorvidt der skal anlægges en sag på vegne af fonden, vil bestyrelsen være undergivet sit almindelige bestyrelsesansvar, herunder bl.a. forpligtelsen til at varetage fondens interesse og reglerne om habilitet.

Bestyrelsen vil således skulle foretage en vurdering af, hvorvidt det vil være i fondens interesse, at den pågældende sag føres. I vurderingen heraf vil der bl.a. skulle tages hensyn til sandsynligheden for, at sagen vindes, omkostningerne forbundet med førelse af sagen m.v.

Også fondsmyndigheden vil efter det foreslåede kunne træffe beslutning om anlæggelse af søgsmål om erstatning på vegne af fonden. Det forudsættes, at dette bl.a. vil være relevant i det tilfælde, hvor fondens bestyrelse eller flertallet heraf er inhabile ved vurderingen af, om der skal anlægges søgsmål på fondens vegne, f.eks. hvis et søgsmål angår eller får afledte konsekvenser for de pågældende bestyrelsesmedlemmer selv, eller såfremt der anlægges et søgsmål mod tredjemand, hvor de pågældende bestyrelsesmedlemmer har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens interesse. Fondsmyndighedens adgang til at anlægge søgsmål på vegne af fonden vil dog ikke være begrænset til det tilfælde, hvor fondens bestyrelse er inhabil.

Det forudsættes, at fondsmyndigheden som hidtil vil anlægge søgsmål som mandatar for fonden.

Efter det foreslåede *stk. 2* skal fonden erstatte fondsmyndigheden de udgifter, som fondsmyndigheden har afholdt eller er blevet pålagt ved et søgsmål efter stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at de omkostninger, der er forbundet med, at fondsmyndigheden fører en sag på fondens vegne efter stk. 1, vil skulle afholdes af fonden.

Efter det foreslåede vil fonden således skulle erstatte fondsmyndigheden de omkostninger, som fondsmyndigheden har afholdt eller er blevet pålagt ved et søgsmål, herunder udgifter til retsafgift og de sagsomkostninger, som fondsmyndigheden eventuelt vil blive pålagt at betale efter reglerne i retsplejelovens kapitel 30.

Den foreslåede bestemmelse vil alene regulere fondsmyndighedens søgsmål om erstatning, som er anlagt på fondens vegne.

Til § 95

Det fremgår af fondslovens § 42, at søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører eller revisorer kan anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted.

Efter det foreslåede *stk. 1,* kan søgsmål mod medlemmer af ledelsen, revisorer eller granskningsmænd anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted.

Den foreslåede værnetingsregel vil være fakultativ i forhold til retsplejelovens almindelige regler om værneting.

Bestemmelsen vil omfatte enhver beslutning om anlæggelse af en retssag mod den oplistede personkreds. Værnetingsbestemmelsen vil således være uafhængig af, om der er tale om et søgsmål i medfør af den foreslåede § 93 eller de almindelige erstatningsregler, eller om det er bestyrelsen eller fondsmyndigheden, der har anlagt en sag på vegne af fonden, eller om sagsøger er en anden skadelidt.

Det foreslås i *stk. 2*, at stk. 1 tilsvarende finder anvendelse ved søgsmål mod kurator eller rekonstruktør.

Det foreslåede vil indebære, at søgsmål mod en kurator eller rekonstruktør i en fond, der er under konkursbehandling eller rekonstruktion, ligeledes vil kunne anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted.

Søgsmål mod andre end de oplistede personer vil skulle anlægges efter de almindelige værnetingsregler efter retsplejelovens § 238.

Til § 96

Det fremgår af fondslovens § 36, at fondsmyndigheden efter denne lov udøves af justitsministeren.

Det foreslås i *§ 96*, at fondsmyndigheden efter denne lov udøves af justitsministeren.

Bestemmelsen vil indebære, at justitsministeren udøver fondsmyndighedens kompetencer efter fondsloven.

Fondsmyndighedens nærmere tilsyns- og kontrolbeføjelser m.v. vil følge af lovens øvrige bestemmelser.

Til § 97

Fondsloven indeholder efter gældende ret ikke bestemmelser om registrering af fonde.

Det foreslås i *§ 97*, at fondsmyndigheden træffer afgørelse om, hvorvidt en fond er registreringspligtig efter denne lov.

Det foreslåede vil indebære, at fondsmyndigheden har kompetencen til at træffe afgørelse om, hvorvidt en fond er registreringspligtig, eller at en enhed ikke er registreringspligtig efter denne lov, f.eks. fordi der ikke er tale om en fond, eller betingelserne for registrering efter denne lov i øvrigt ikke er opfyldt.

Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede skulle træffe afgørelse om, hvorvidt en fond ved anmeldelse til registrering er omfattet af denne lovs anvendelsesområde, jf. lovudkastets § 1, og om fonden opfylder bestemmelserne i lovudkastets kapitel 2.

Fondsmyndigheden vil til brug for vurderingen af, om fonde er registreringspligtige efter loven, kunne indhente relevante oplysninger, jf. lovudkastets § 99.

Til § 98

Fondsloven indeholder ikke nærmere bestemmelser om fondsmyndighedens tilsyn og kontrol.

Det foreslås i *§ 98*, at fondsmyndigheden fører kontrol med overholdelsen af denne lov, bestemmelser fastsat i medfør af loven, herunder registreringspligtige oplysninger og dokumenter, der kræves i henhold til denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af loven, og fondens vedtægt.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden skulle føre et fondsretligt tilsyn med, at fonden ledes forsvarlig i overensstemmelse med lovgivningen og fondens vedtægt.

Der vil efter det foreslåede være tale om et legalitetstilsyn. Fondsmyndigheden vil dermed skulle påse lovligheden af ledelsens dispositioner m.v. Derimod vil fondsmyndigheden ikke skulle vurdere hensigtsmæssigheden af ledelsens forretningsmæssige dispositioner.

Det forudsættes, at fondsmyndigheden vil føre et risiko- og temabaseret tilsyn med fondens årsregnskaber, vedtægter og øvrige registrerede oplysninger. Fondsmyndigheden vil dermed ikke være forpligtet til løbende og automatisk at foretage en gennemgang af fondens årsregnskaber, vedtægt og øvrige registrerede oplysninger m.v.

Fondsmyndigheden vil dog have mulighed for f.eks. at gennemgå fondens regnskaber med henblik på bl.a. at påse, om fonden drives i overensstemmelse med lovgivningen og vedtægten, herunder f.eks. at bestyrelsen iagttager forpligtelsen til at realisere fondens formålet, at ledelsens vederlag er fastsat i overensstemmelse med reglerne herom, og om bestyrelsen varetager sine opgaver med bl.a. at sikre, at fondens samlede formue forvaltes på en forsvarlig måde og afbalanceret måde, hvor der tages hensyn til både muligheden for afkast og risikoen for tab.

Fondsmyndighedens kontrol vil navnlig kunne basere sig på konkrete henvendelser fra fondens ledelse, godkendte revisor, godkendte forvaltningsafdeling eller andre, herunder f.eks. ved offentlig omtale.

Fondsmyndigheden vil således kunne foretage nærmere undersøgelser, herunder ved at gennemgå fondens årsregnskaber og eventuelt forlange yderligere oplysninger, hvis revisor i forbindelse med revisionen har bemærkninger til fondens forhold eller i øvrigt giver underretning til fondsmyndigheden, eller hvis andre retter henvendelse til fondsmyndigheden herom. Det kan f.eks. være i forbindelse med en henvendelse fra en anden offentlig myndighed. Med forslaget vil fondsmyndigheden endvidere kunne foretage undersøgelser på baggrund af offentlig omtale, herunder omtale i pressen, ligesom det forudsættes, at fondsmyndigheden af egen drift vil kunne foretage stikprøveundersøgelser og temaundersøgelser, f.eks. af fondens uddelinger m.v.

Fondsmyndigheden vil i medfør af den foreslåede bestemmelse endvidere kunne føre en mere intensiv kontrol med visse fonde, såfremt fondsmyndigheden vurderer, at der er behov herfor.

Til § 99

Efter den gældende fondslovs § 37, stk. 1, kan fondsmyndigheden af fondens bestyrelse, revisor eller andre, der har kendskab til fondens forhold, forlange de oplysninger, der efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige til varetagelse af opgaverne efter denne lov, herunder til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser.

Efter den foreslåede *§ 99* kan fondsmyndigheden af medlemmer af fondens ledelse, revisor, granskningsmænd eller andre, der har kendskab til fondens forhold, forlange de oplysninger, der efter fondsmyndighedens skøn er nødvendige til varetagelse af opgaver efter denne lov, herunder til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser.

Bestemmelsen vil være en videreførelse af fondslovens § 37, stk. 1, dog med den tilføjelse, at fondsmyndigheden kan forlange oplysninger fra granskningsmænd, samt den præcisering, at fondsmyndigheden kan indhente oplysninger fra godkendte revisorer og godkendte forvaltningsafdelinger, jf. lovudkastets 63.

Udtrykket »andre, der har kendskab til fondens forhold« vil sigte bredt. Det vil bl.a. omfatte tidligere medlemmer af fondens ledelse, fondens tidligere revisor eller andre, der har varetaget opgaver m.v. for fonden, og som kan være i besiddelse af oplysninger, som er relevante for fondsmyndighedens kontrol.

Undladelse af at afgive oplysninger efter bestemmelsen vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 7.

Til § 100

I henhold til den gældende § 37, stk. 2, i fondsloven, kan fondsmyndigheden meddele påbud til bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisorer om at bringe forhold, der strider mod bestemmelser i loven eller forskrifter fastsat i medfør af loven i overensstemmelse med bestemmelserne.

Det foreslås i *stk. 1*, at fondsmyndigheden kan meddele påbud til medlemmer af fondens ledelse og revisorer om at bringe forhold, der strider mod denne lov, bestemmelser fastsat i henhold til denne lov eller vedtægten i overensstemmelse hermed.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden have mulighed for at udstede påbud til medlemmer af fondens ledelse, godkendte revisorer og godkendte forvaltningsafdelinger om at overholde reglerne i denne lov, bestemmelser fastsat i henhold til denne lov og fondens vedtægt.

I det tilfælde, hvor fondens bestyrelsesmedlemmer sidder et påbud overhørig, vil dette være en væsentlig indikation på, at de pågældende er uegnede til at varetage hvervet som bestyrelsesmedlem. Fondsmyndigheden vil bl.a. kunne lade dette indgå i vurderingen af, hvorvidt bestyrelse vil kunne afsættes.

Et påbud vil efter det foreslåede først kunne gives efter forhandling med bestyrelsen om fondens forhold og efter belysning af de konkrete omstændigheder.

Hvis bestyrelsen får et påbud, vil fondsmyndigheden efter det forslåede fastsætte en periode, hvor bestyrelsen har mulighed for at rette op på forholdet.

Fondsmyndigheden vil skulle følge op på påbud til fondens bestyrelse og vil i denne forbindelse bl.a. kunne indhente en redegørelse fra bestyrelsen, eventuelt suppleret med en erklæring eller udtalelse fra revisor om, at forholdene er bragt i orden.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden kunne orientere fondens godkendte revisor og godkendte forvaltningsafdeling om eventuelle påbud til bestyrelsen. Fondsmyndigheden vil også kunne anmode fondens godkendte revisor eller godkendte forvaltningsafdeling om at følge op på påbuddet og efter en nærmere fastsat periode give fondsmyndigheden meddelelse om, hvorvidt forholdet er rettet op.

Undladelse af at efterkomme påbud efter stk. 1 vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 3.

Det foreslås i *stk. 2,* at undlader medlemmer af fondens ledelse og revisorer i rette tid at efterkomme de pligter, der påhviler dem ifølge denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov, kan fondsmyndigheden pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden som tvangsmiddel kunne pålægge de nævnte personer daglige eller ugentlige bøder, hvis de forpligtelser, der i henhold til loven eller bestemmelser fastsat i medfør af loven, ikke efterkommes i rette tid.

De daglige eller ugentlige bøder vil ikke være at anse som en strafferetlig sanktion, men udelukkende fondsmyndighedens middel til at gennemtvinge de forpligtelser, der påhviler de nævnte personer efter loven eller bestemmelser fastsat i medfør af loven.

Fondsmyndigheden vil eksempelvis kunne træffe afgørelse om at pålægge bestyrelsen daglige eller ugentlige bøder i forbindelse med et påbud om bestyrelsens opfyldelse af vedtægten, jf. stk. 1.

Efter det foreslåede vil de administrative tvangsbøder bortfalde, når påbuddet efterkommes.

Til § 101

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke særlige bestemmelser om fondsmyndighedens beføjelser til at føre kontrol med fondens årsregnskaber.

Det foreslås i *stk. 1*, at fondsmyndigheden i særlige tilfælde kan benytte ekstern bistand ved udførelse af en kontrol af en fonds årsregnskab efter denne lov.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden i forbindelse med udførelsen af kontrol af fondens regnskab kunne anvende bistand fra eksterne, der har særligt indsigt i et område eller et forhold.

Anvendelse af ekstern bistand vil efter det foreslåede kunne ske undtagelsesvist og i særligt komplicerede eller omfattende sager, hvor der vil være behov for undersøgelser eller analyser, der kræver særlig indsigt på området, og hvor den nødvendige ekspertise ikke er til stede i fondsmyndigheden. Det vil f.eks. være relevant ved særligt komplicerede beregninger og analyser af regnskabstekniske forhold.

Fondsmyndighedens beslutning om at anvende ekstern bistand vil alene kunne ske efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, og vil således ikke kunne anvendes til fondsmyndighedens generelle kontrolindsats.

Fonden vil skulle orienteres om fondsmyndighedens beslutning om, at anvende ekstern bistand til kontrol af årsregnskabet.

Udgifterne til fondsmyndighedens anvendelse af ekstern bistand vil skulle afholdes af fondsmyndigheden.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt*., at fondsmyndigheden kan stille krav om, at en fonds bestyrelse inden for en nærmere fastsat frist indhenter en erklæring fra en godkendt revisor, en advokat eller en anden sagkyndig om rigtigheden af regnskabsoplysninger eller andre oplysninger indsendt fra fonden til fondsmyndigheden.

Efter det foreslåede vil det f.eks. være relevant for fondsmyndigheden at stille krav om, at fonden indhenter en erklæring fra en godkendt revisor, en advokat eller en anden sagkyndig i det tilfælde, hvor der er tale om komplicerede forhold, eller hvor omstændighederne medfører usikkerhed om oplysningernes rigtighed, og hvor det således skønnes nødvendigt for vurderingen af, om lovgivningen er overholdt.

Fondsmyndigheden vil f.eks. kunne anvende det foreslåede i sager, hvor der er indikationer på, at fonden har købt aktiver til over markedsprisen af stifter, solgt aktiver til under markedsprisen til stifter, eller hvor revisor modificerer sin konklusion i regnskabet, eksempelvis ved manglende revisionsbevis.

Fondsmyndigheden vil alene kunne anmode om en erklæring, hvis der er en begrundet formodning om, at der er risiko for, at loven eller regler udstedt i medfør heraf ikke overholdes. Fondsmyndigheden vil i anmodningen til fonden skulle angive, om erklæringen skal indhentes fra en godkendt revisor, advokat eller en anden type særlig sagkyndig. Det vil være fondsmyndigheden, der vælger typen af erklæringsgiver, men det vil være fonden, der retter henvendelse til en godkendt revisor, advokat eller anden sagkyndig.

Efter det foreslåede, vil fondsmyndigheden skulle fastsætte en frist for fonden til at indhente erklæringen. Fristen vil skulle fastsættes under hensyn til den tid, som i det konkrete tilfælde vurderes at være passende.

Den indhentede erklæring vil indgå i fondsmyndighedens kontrol af det årsregnskab, som har givet anledning til at anmode fonden om at indhente erklæringen. Hvis fonden undlader at efterkomme eller afslår at indhente erklæringen, vil undladelsen have betydning for fondsmyndighedens videre sagsbehandling.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt.*, at den, der afgiver erklæring efter 1. pkt., i erklæringen skal bekræfte at være uafhængig af fonden.

Det vil sikre, at der kan fæstes lid til den indhentede erklæring. I det tilfælde, hvor erklæringen skal afgives af en advokat, vil denne ikke være uafhængig af fonden, hvis fonden sædvanligt benytter den pågældende advokat.

Efter det foreslåede i stk. 2, *3. pkt.*, afholdes udgifterne til indhentelse af erklæringen af fonden.

Fondsmyndigheden vil dog undtagelsesvist kunne godtgøre hele eller dele af udgiften til erklæringen, f.eks. hvis der er begået fejl fra fondsmyndighedens side, eller udgiften er åbenlyst uforholdsmæssig.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at når fondsmyndigheden finder det hensigtsmæssigt, kan fondsmyndigheden offentliggøre oplysninger om kontrol af en fonds årsregnskab og om myndighedens beslutning om at overgive sager til politimæssig efterforskning, medmindre offentliggørelsen vurderes at ville være en trussel mod en igangværende strafferetlig efterforskning, eller hvis offentliggørelsen vil forvolde uforholdsmæssig stor skade.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden bl.a. kunne offentliggøre, at denne har eller vil iværksætte en kontrolsag, oplysninger om en verserende kontrol, og resultatet af en kontrol. Offentliggørelsen vil f.eks. være relevant, hvor en sag allerede er blevet omtalt i offentligheden på grund af angiveligt kritisable forhold vedrørende fondens regnskab. Der kan tilsvarende være helt særlige tilfælde, hvor oplysningen om, at fondsmyndigheden har iværksat en kontrol, vil være af væsentlig offentlig interesse.

I det tilfælde, hvor fondsmyndigheden har offentliggjort, at der er iværksat eller vil blive iværksat en kontrol af fonden, vil fondsmyndigheden være forpligtet til også at følge den offentliggjorte meddelelse op med resultatet af kontrollen. Offentliggørelse af resultatet af en kontrol vil dog ikke være afhængigt af, at det forud for har været offentliggjort, at fondsmyndigheden har iværksat en kontrol.

Det foreslåede vil ikke være en systematisk offentliggørelse, men en ordning, hvor fondsmyndigheden i hvert enkelt tilfælde afvejer hensynene til private eller offentlige interesser, og hensynet til den, som oplysningerne angår således, at der alene sker offentliggørelse, når fondsmyndigheden finder det nødvendigt.

Efter det foreslåede vil fondsmyndigheden tilsvarende kunne offentliggøre beslutningen om at overgive sager til politimæssig efterforskning.

Fondsmyndigheden vil herefter skulle foretage en vurdering af behovet for offentliggørelsen sammenholdt med de betænkeligheder, herunder af retssikkerhedsmæssig karakter, som offentliggørelsen kan give anledning til.

Offentliggørelsen af fondsmyndighedens beslutning om at oversende en sag til politimæssig efterforskning vil alene kunne ske efter høring af den relevante politimyndighed eller evt. andre myndigheder, hvis det vurderes relevant. Det vil dog kunne aftales med anklagemyndigheden, at visse sagskategorier kan offentliggøres uden forudgående høring.

Offentliggørelse af, at en kontrol er eller vil blive iværksat, eller offentliggørelse af kontrolresultatet, vil ikke kunne ske i det tilfælde, hvor en offentliggørelse har betydning for en igangværende strafferetlig efterforskning, hvis formål herved ville kunne forspildes. Tilsvarende gælder, hvis en offentliggørelse efter en konkret vurdering må antages at ville forvolde uforholdsmæssig stor skade for den pågældende virksomhed.

Undtagelsen til fondsmyndighedens offentliggørelse vil alene kunne finde anvendelse i det tilfælde, hvor fondens fortsatte drift vil blive truet, eller hvor meget væsentlige interesser krænkes.

Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede skulle træffe beslutning om, hvor og hvordan offentliggørelsen skal ske.

Efter det foreslåede i stk. 3, *2. pkt*., kan navnet på fonden fremgå af offentliggørelsen.

Fondsmyndighedens offentliggørelse efter stk. 3, 1. pkt., vil efter det foreslåede kunne indeholde oplysning om fondens navn, hvis der konkret er behov herfor, f.eks. hvis fonden allerede har været nævnt i offentligheden, og der fra fondsmyndighedens side således er behov for at omtale fondens navn. Fondsmyndigheden vil forud for offentliggørelsen af fondens navn skulle kontakte fonden med oplysning herom.

Det foreslås i *stk. 4*, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om regnskabskontrol.

Til § 102

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke bestemmelser om granskning.

Efter det foreslåede *stk. 1* kan fondsmyndigheden bestemme, at der skal foretages granskning af nærmere angivne forhold vedrørende en fond, dens forvaltning eller årsregnskaber.

Fondsmyndigheden vil efter det foreslåede kunne iværksætte granskning, hvis der i den konkrete fond er foretaget aktiviteter eller truffet dispositioner, der efter fondsmyndighedens opfattelse fordrer en nærmere undersøgelse af fonden, dens forvaltning eller årsregnskaber.

Granskning vil kunne iværksættes som led i fondsmyndighedens varetagelse af tilsynet med fonden, hvis der er behov for, at nærmere forhold belyses, hvis fondsmyndigheden på forhånd vurderer, at der er tale om meget grove tilfælde, hvis der foreligger vægtige grunde, hvis fondsmyndighedens øvrige reaktionsmuligheder er udtømte, og når granskningen begrænses i omfang til de relevante forhold.

De forhold, der efter det foreslåede vil kunne foranledige en granskning, vil f.eks. være forhold, som kan medføre erstatnings- eller strafansvar, eller eksempelvis hvor det er relevant for opklaring af visse regnskabsmæssige dispositioner, selv om der ikke er grund til at antage, at der kan gøres ansvar gældende. Granskning vil således kunne være motiveret af ønsket om at få klarhed over, hvorfor fondens økonomiske stilling er forringet.

Fondsmyndighedens beslutning om at iværksætte en granskning vil være en afgørelse i forvaltningslovens forstand, jf. forvaltningslovens § 2.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt*., at fondsmyndigheden på fondens vegne udpeger en eller flere granskningsmænd.

Fondsmyndighedens udpegning af en eller flere granskningsmænd vil skulle ske efter en prøvelse af den pågældendes habilitet i forhold til fonden, dens bestyrelse og de eventuelle involverede i sagen.

Granskningsmændene vil kunne antage en eller flere medhjælpere, som kan hjælpe den pågældende med at forestå granskningen, da en sådan kan være af et anseeligt omfang. Der skal dog foretages en afvejning af udgifterne forbundet med medhjælpere set i forhold til den tidsmæssige udstrækning af en granskning.

Det foreslås i stk. 2, *2. pkt*., at udgifterne til granskning godkendes og foreløbigt udredes af fondsmyndigheden, men afholdes endeligt af fonden.

Fondsmyndigheden vil dog undtagelsesvist kunne godtgøre hele eller dele af udgifterne til granskning, f.eks. hvis der er begået fejl fra fondsmyndighedens side, eller udgiften er åbenlyst uforholdsmæssig.

Efter det foreslåede *stk. 3* kan granskningsmændene af medlemmer af fondens ledelse, revisor eller andre, der har kendskab til fondens forhold kræve de oplysninger, som må anses af betydning for fonden.

Granskningsmændene vil efter det foreslåede kunne forlange oplysninger af fondens tidligere medlemmer af ledelsen, godkendte revisor, godkendte forvaltningsafdelinger, m.v., hvis oplysningerne er nødvendige for granskningen.

Det foreslås i *stk. 4, 1. pkt.*, at granskningsmændene skal afgive en skriftlig beretning til fondsmyndigheden.

Beretningen vil skulle indeholde en redegørelse for granskningen og dennes resultat.

Fondsmyndigheden vil i videst muligt omfang skulle give bestyrelsen mulighed for at afgive kommentarer til beretningen, inden fondsmyndigheden træffer afgørelse.

Granskningsberetninger vil som udgangspunkt være offentligt tilgængelige hos fondsmyndigheden, medmindre beretningen indeholder oplysninger, der er undtaget fra aktindsigt i medfør af reglerne herom.

Fondsmyndighedens afgørelse på baggrund af en granskning vil eksempelvis kunne bestå i en konstatering af, at der foreligger strafbare forhold, om et eller flere bestyrelsesmedlemmer skal afsættes som uegnede, om der på fondens vegne skal rejses erstatningskrav mod medlemmer af bestyrelsen eller andre, eller om fonden eventuelt bør opløses.

Efter det foreslåede i stk. 4, *2. pkt.*, fastsætter fondsmyndigheden granskningsmændenes vederlag.

Ved fastsættelsen af vederlaget vil fondsmyndigheden bl.a. skulle tage hensyn til granskningens omfang og fondens konkrete forhold.

Efter det foreslåede *stk. 5*, må granskningsmændene ikke uberettiget videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.

Bestemmelsen vil svare til erhvervsfondslovens § 57, hvorefter bl.a. granskningsmænd ikke uberettiget må videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.

Ved »uberettiget videregivelse« vil skulle forstås, at der ikke er en tilstrækkelig begrundelse for at videregive den pågældende information, samt at argumenterne for at videregive oplysningen ikke kan retfærdiggøre videregivelsen.

Overtrædelse af stk. 5 vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 104, stk. 1, nr. 6.

Til § 103

Efter gældende ret indeholder fondsloven ikke bestemmelser om adgangen til at påklage fondsmyndighedes afgørelser.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at afgørelser truffet i henhold til denne lov eller bestemmelser fastsat i henhold til denne lov kan indbringes for […], senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Efter det foreslåede vil alle afgørelser truffet af fondsmyndigheden i henhold til loven eller bestemmelser fastsat i henhold til loven kunne indbringes for ankenævnet, medmindre afgørelsen er truffet efter de bestemmelser, der er nævnt i det foreslåede stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at en afgørelse vil kunne indbringes for ankenævnet senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Det foreslås i stk. 1, *2. pkt.,* at afgørelserne kan indbringes for domstolene uden først at være indbragt for […].

I henhold til det foreslåede vil fondens bestyrelse kunne beslutte, hvorvidt det er mest hensigtsmæssigt, at en afgørelse indbringes for domstolene eller ankenævnet. Adgangen til at påklage en afgørelse til ankenævnet vil ikke forhindre, at afgørelsen kan indbringes direkte for domstolene uden forudgående klagebehandling i ankenævnet.

Det foreslås i *stk. 2*, at fastsættelse af frist efter § 20, stk. 1, meddelelse af fristforlængelse efter § 18, stk. 4, og afgørelser efter § 21, stk. 1, §§ 99, 101 og 102, dog ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at fondsmyndighedens beslutning om at fastsætte en frist for berigtigelse af en fejl eller mangel ved registrering eller anmeldelse til registrering ikke kan påklages. Tilsvarende vil gælde fondsmyndighedens meddelelse om fristforlængelse. Endvidere vil afgørelse om at fondsmyndigheden forlanger oplysninger, fondsmyndighedens afgørelse om at anvende ekstern bistand, indhentelse af en sagkyndig erklæring eller

offentliggørelse af kontrol, og fondsmyndighedens afgørelse om granskning ikke kunne indbringes for højere administrativ myndighed.

Til § 104

Det følger af den gældende fondslovs § 43, stk. 1, at overtrædelse af § 4, stk. 3, 5 og 6, § 6, stk. 2, § 11, stk. 2, § 23, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, § 25, stk. 1, 3. pkt., eller § 26 straffes med bøde. Efter fondslovens § 43, stk. 2, straffes med bøde den, der 1) uddeler aktiver i strid med § 9, stk. 1 og 3, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, eller 2) undlader at efterkomme påbud efter § 23, stk. 2, 2. pkt., § 30, stk. 2, § 37, stk. 2, eller 3) undlader at indsende meddelelse efter § 25, stk. 4, eller 4) undlader at afgive oplysninger efter § 37, stk. 1. Det fremgår af fondslovens § 43, stk. 3, at grov eller gentagen overtrædelse af § 18, stk. 1 og 2, §§ 21 og 31 straffes med bøde. Efter fondslovens § 43, stk. 4, finder borgerlig straffelovs §§ 144, 150-152 og 154-157 tilsvarende anvendelse på den, som er udpeget som revisor i medfør af § 23, stk. 1. For så vidt angår dennes medarbejdere finder samme lovs §§ 144, 152 og 155 tilsvarende anvendelse. Det følger af fondslovens § 43, stk. 5, at forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler udstedt i medfør af loven er 5 år. Det følger af fondslovens § 44, at røber bestyrelsesmedlemmer, direktører eller revisorer ubeføjet, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til, straffes de med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Den foreslåede *§ 104* vil i det væsentligste være en videreførelse af den gældende fondslovs § 43.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 1*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov, straffes med bøde den, der overtræder denne lovs regler om registrering i Erhvervsstyrelsens it-system og om indsendelse af anmeldelser og meddelelser til fondsmyndigheden.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. omfatte undladelse af indsendelse eller registrering af anmeldelsespligtige oplysninger, herunder oplysninger om fondens reelle ejere, meddelelser, årsregnskaber m.v.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i stk. 1, *nr. 2*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov, straffes med bøde den, der uddeler aktiver i strid med §§ 32, 33 og 34.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 3*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme påbud efter § 37, stk. 2, eller § 100, stk. 1

Det følger af den foreslåede bestemmelse i stk. 1, *nr. 4*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov, straffes med bøde den, der overtræder § 63, stk. 1, § 64, stk. 5, eller § 69.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 5*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov, straffes med bøde den, der undlader at indsende meddelelse efter § 65.

Det følger af den forslåede bestemmelse i stk. 1, *nr. 6*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov, straffes med bøde den, der overtræder § 40, stk. 2, § 64, stk. 6, og § 102, stk. 5.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 7*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lov, straffes med bøde den, der undlader at afgive oplysninger efter § 99.

Efter det foreslåede *stk. 2* straffes grov eller gentagen overtrædelse af § 38, § 50, stk. 1, og § 56 med bøde.

Det følger af det foreslåede *stk. 3, 1. pkt.*, at borgerlig straffelovs §§ 144, 150-152 og 154-157 tilsvarende finder anvendelse på den, som er udpeget som revisor i medfør af § 63, stk. 1.

Efter det foreslåede stk. 3, *2. pkt.*, finder samme lovs §§ 144, 152 og 155 tilsvarende anvendelse for så vidt angår dennes medarbejdere.

Det foreslås i *stk. 4*, at der i forskrifter, der er fastsat i henhold til denne lov, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Efter det foreslåede *stk. 5*, kan der pålægges juridiske personer strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

Det foreslås i *stk. 6*, at forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler udstedt i medfør af loven er 5 år.

Til § 105

[Udeladt]

Til § 105a

[Udeladt]

Til § 106

[Udeladt]

Til § 107

[Udeladt]

Til § 108

[Udeladt]

Til § 109

[Udeladt]

Til § 109a

[Udeladt]

Til § 109b

[Udeladt]

Til § 109c

[Udeladt]

Til § 110

[Udeladt]

Til § 111

[Udeladt]

Til § 112

[Udeladt]

Til § 113

[Udeladt]

Til § 114

Efter den gældende § 57, stk. 1, i fondsloven, træder loven i kraft den 1. januar 1985. § 58, jf. §§ 52, 53 og 55, træder dog i kraft den 1. oktober 1984, § 32, jf. § 36, finder anvendelse fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende.

Det foreslås i *stk. 1,* at loven træder i kraft den […], jf. dog § 115, stk. 2.

Henvisningen til § 115, stk. 2, vil medføre, at visse af lovens bestemmelser først gælder for eksisterende fonde, når fondsmyndigheden har truffet afgørelse om, at fonden er registreringspligtig efter denne lov, jf. § 97, og fonden fremgår som »registreret fond« i Erhvervsstyrelsens it-system.

Efter det foreslåede *stk. 2*, ophæves lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020.

Til § 115

Efter den gældende 57, stk. 2, i fondsloven, skal bestående fonde og foreninger dog først skal opfylde § 6, stk. 1, § 12, stk. 1, § 23, stk. 2, § 24, stk. 1 og 2, § 48, stk. 1, og § 51, stk. 1, inden 2 år efter lovens ikrafttræden. Justitsministeren kan forlænge fristen for bestemte fonde og foreninger. Efter fondslovens § 57, stk. 3, gælder §§ 3, 5, 7 og 8, § 11, stk. 1, 3. pkt., og § 16 ikke for fonde, der er oprettet før lovens ikrafttræden. For disse fonde gælder § 12, stk. 2, først, når der skal udpeges et medlem af bestyrelsen.

Det foreslås i *stk. 1*, at §§ 10, 17-23, 25, 39, § 57, stk. 3, 2. pkt., § 59, stk. 2, 2. pkt., § 60, § 75, stk. 2, 2. pkt., § 77, stk. 2, § 78, stk. 1, nr. 2, §§ 84, 85, § 86, stk. 3, § 87, stk. 3, § 88, stk. 3, og 4, og § 89 gælder ikke for eksisterende fonde, før fondsmyndigheden træffer afgørelse om, at fonden er registreringspligtig efter denne lov, jf. § 97, og fonden fremgår som »registreret fond« i Erhvervsstyrelsens it-system.

Bestemmelsen vil medføre, at de nævnte bestemmelser vil finde anvendelse for eksisterende fonde, når fondsmyndigheden har truffet afgørelse om, at fonden er registreringspligtig efter denne lov, jf. § 97, og fonden fremgår som »registreret fond« i Erhvervsstyrelsens it-system.

Efter det foreslåede *stk. 2* finder § 31 ikke anvendelse på eksisterende fonde, der ikke hidtil har været omfattet af lov om visse foreninger efter § 1, stk. 6, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020.

Bestemmelsen vil medføre, at eksisterende fonde med aktiver under 1 mio. kr., der hidtil ikke har været omfattet af lov om fonde og visse foreninger, jf. § 1, stk. 6, i lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020, vil være omfattet af denne lov, uanset den aktuelle størrelse af fondens bundne kapital.

Det foreslås i *stk. 3*, at § 46 i lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020, gælder, indtil fondsmyndigheden træffer afgørelse om, at fonden er registreringspligtig efter denne lov, jf. § 97, og fonden fremgår som »registeret fond« i Erhvervsstyrelsens it-system.

Enhver vil efter den foreslåede bestemmelse, indtil fondsmyndigheden har truffet afgørelse om, at fonden er registreringspligtig efter denne lov, jf. § 97, og fonden fremgår som »registeret fond« i Erhvervsstyrelsens it-system, have ret til hos fondsmyndigheden at få kopi af fondens årsregnskaber. §§ 30 og 34 i lov om offentlighed i forvaltningen vil tilsvarende finde anvendelse.

Fonden vil endvidere have pligt til hurtigst muligt og inden for 2 uger at indsende kopi af årsregnskaber til fondsmyndigheden på dennes anmodning til brug for behandling af en anmodning om aktindsigt i fondens årsregnskaber, indtil fonden er registreret eller anmeldt til registrering i Erhvervsstyrelsen it-system.

Det foreslås i *stk. 4*, at eksisterende fonde skal opfylde § 40, stk. 1, 2. pkt., og stk. 4, § 41, stk. 4, og § 52, samt bringe vedtægten i overensstemmelse med § 54, stk. 1, inden 2 år efter, at loven er trådt i kraft.

Det foreslåede vil medføre, at eksisterende fonde skal opfylde eller bringe vedtægten i overensstemmelse med de nævnte bestemmelser inden 2 år efter, at loven er trådt i kraft.

Efter det foreslåede *stk. 5* finder § 4, stk. 1 og 4, og §§ 7 og 49, ikke anvendelse på fonde, der er stiftet før den 1. januar 1985.

Det foreslås i *stk. 6*, at § 6, stk. 1, nr. 2, ikke finder anvendelse på fonde, der er stiftet før den 1. september 2014.

Efter det foreslåede *stk. 7, 1. pkt.* finder § 4, stk. 3 og 5, § 5, § 6, stk. 1, nr. 4, 5 og 8, §§ 8, 9, 12 og 48 ikke anvendelse på fonde, der er stiftet før lovens ikrafttræden.

Det foreslås i stk. 7, *2. pkt.*, at for sådanne fonde finder de hidtil gældende regler anvendelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020.

Efter det foreslåede *stk. 8, 1. pkt.,* finder § 29, stk. 2, ikke anvendelse på aktiver, som fonden har arvet fra en arvelader, der er afgået ved døden før den 1. februar 2019.

Det foreslås i stk. 8, *2. pkt.*, at for sådanne aktiver finder reglerne fra før den 1. februar 2019 anvendelse, jf. § 9, stk. 1, nr. 2, i lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 938 af 20. september 2012, som ændret bl.a. ved lov nr. 734 af 25. juni 2014 og lov nr. 81 af 30. januar 2019.

Efter det foreslåede *stk. 9* finder § 31, stk. 1, ikke anvendelse på fonde, der stiftes i henhold til et testamente, der er oprettet før den 1. januar 1985.

Efter det foreslåede *stk. 10, 1. pkt.* indebærer § 1, stk. 2, ikke krav om ændringer i forhold til sammensætningen af fondens bestyrelse for fonde, der er stiftet før den 1. september 2014.

Det foreslås i stk. 10, *2. pkt.*, at for sådanne fonde finder reglerne fra før den 1. september 2014 anvendelse.

Bestemmelsen i stk. 10 vil medføre, at sammensætningen af bestyrelsen i fonde stiftet før den 1. september 2014, også ved senere udskiftning af bestyrelsesmedlemmer, fortsat kan være den samme som før den 1. september 2014, selv om dette må betyde, at kravet om, at en tredjedel af medlemmerne af bestyrelsen er uafhængige af stifteren, ikke er opfyldt.

Efter det foreslåede *stk. 11, 1. pkt.*, finder loven ikke anvendelse på igangværende sammenlægninger og opløsninger af eksisterende fonde.

Ved »igangværende« vil der efter det foreslåede skulle forstås fonde, der er tilladt sammenlagt eller opløst efter reglerne i lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020, på tidspunktet, hvor denne lovs regler om fusion, sammenlægning og opløsning træder i kraft.

Det foreslås i stk. 11, *2. pkt.*, at for sådanne sammenlægninger og opløsninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det foreslås i *stk. 12*, at regler udstedt i medfør af lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 2020 af 11. december 2020, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør denne lov.

Bestemmelsen vil medføre, at regler udstedt i medfør af lov om fonde og visse foreninger, herunder § 4, stk. 8, § 9, stk. 4, § 10, § 18, stk. 2, § 29, stk. 2, §§ 34 og 45, § 52, stk. 8, § 55, § 56, stk. 3, finder anvendelse, indtil disse ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af denne lov.

Til § 116

[Udeladt]

Til § 117

Det følger af den gældende fondslovs § 61, at loven ikke gælder for Færøerne eller Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som landsdelenes særlige forhold medfører.

Efter det foreslåede i *§ 117*, gælder loven ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Med bestemmelsen foreslås det, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Som følge af, at Færøerne har overtaget lovgivningskompetencen på det formueretlige område, som bl.a. omfatter fondsloven, vil loven ikke gælde eller kunne sættes i kraft for Færøerne.